'בְּשֵׁם יי אֵל עוֹלָם'

אפיקים לדרך האמת

מאמרי מחשבה והלכה

חלק ג

ארץ-הקודש ה'תשפ"ד | בשל"ה לִשְׁטַרֵי

'אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה'

בריך רחמנא דסייען

©

כל הזכויות שמורות לעורך

אדיר בן יוסף דחוח-הלוי

מהדורה שלישית

אוֹר הרמב"ם – לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת

www.OrHarambam.com

AdirHadar@Gmail.com

ארץ-הקודש ה'תשפ"ד | בשל"ה לִשְׁטַרֵי

תוכן העניינים

ה' עמכם גיבורי החיל! 7

שער ראשון: אהבת האמת ורדיפת הצדק 9

'בטל מים' וזיקתו לזריחת מחשבת האמת 11; הקיבעון המחשבתי שבעולם הדתי 16; עמל ורעות רוח וחרמות ותשובתם 20; חזון הרמב"ם לספרו 'משנה תורה' 32; אין משיבין את הארי לאחר מיתה? 41; ביקורת אשכנזית קטלנית כנגד אור הרמב"ם 45; ביקורת על יחסי לרש"י-שר"י – ותשובתי 63; האומר לאביו ולאימו לא ראיתיו! 92

שער שני: מוסר, מידות וערכים 93

תרומת איברים לאורו של הרמב"ם 95; הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה 103; האם סטיות הלהט"ב הינן גזירת שמים? 106; הסכסוך הישראלי-פלסטיני בעיני הרמב"ם 120; חינוך הבנים לדרך האמת 136

שער שלישי: עקירת עבודה–זרה ומחיית עקבותיה 137

קמצוץ מסמי ההזיה של קוק 139; ברכת הלבנה לאורו של הרמב"ם 157; מדוע תוקעים בשופר בראש השנה? 170; ל"ג בעומר – כיצד ומדוע הפכו את בר יוחי לשיקוץ פגאני? 181; 'פתקא טבא' – מהי הַשׂוֹטוּת הזו?! 193; האם מנדל הטמבל יקום לתחייה? 210; בעקבות מנדל הטמבל 221; 'עצמות ומהות בגוף' – תפיסות נוצריות בחצר חב"ד 230; רתוי לו שיפשפש בהשקפותיו 242

שער רביעי: חכמי יוֹעֲצי אַשכנז ועבדיהם הנרצעים 243

כיצד גדולי האסלה לדורותיהם מוליכים שולל את ההמון? 245; מלחמתו של הרמב"ם בגדולי האסלה 254; מדוע החרדים הפכו את איסור לשון הרע ליסוד הדת? 296; מי גדול ממי? (על הפוחז מפוסקיירא) 304; תשובה בעניין אנשי מגדל השן 314; מדוע צאצאי המינים סילפו את נוסח תפילתם של חז"ל להשמדת המינים? 326

שַׁעַר חֲמִישִׁי: הַדַּרְדְּעִים הָאוֹרְתּוֹדוֹקְסִים 345

הקבלת פני המרדעת! 347; כתר או נקדישך? 351; זמרירי חרזני הסליחות – מחירוף וגידוף ועד הגשמה ומינות 367; על זמרירי הסליחות: צאצאי הדרדעים משחיתים את דרך האמת 390

שַׁעַר שִׁישִׁי: הַלָּכָה וּמַחְשָׁבָה 397

על ייחוד ה' וביטויו במלים 'חֵי העולמים' 399; שיעור כזית – מהו? 409; האם מותר לאשה ולבעלה להושיט מיד ליד בעת נידתה? 418; וחלומות השוא ידברו הבל ינחמון 428; מדוע חברה-קדישא אוסרת ללוות את האב לקבורה? 442; מצאתי תליון נוצרי – האם מותר לי למכרו? 451; דת האמת לעומת דתות אחרות 454; האם חובה ליטול ידיים לפני התפילה? 458

שַׁעַר שְׁבִיעִי: אֲמָרִים קְצָרִים 459

האם מותר ללטף כלב בשבת? 461; האם נכון לברך ב'חתימה טובה'? 462; מסורת קשר הציצית ודיני לבישת טלית קטן 463; היתר עסקה 464; כסיל מתפרץ קמי שמיא 465; כשרות הבשר והדעת 466; מדוע נאסר בתורה לשוב למצרים? 467; נתינת לחם ביד ואכילת ביצה במלח 468; 'עובדין דחול' – עוד הזיה אורתודוקסית 469; שליח ציבור ששקע בהבלי הגויים 470; תרגומו של אונקלוס בעניין ברכת יעקב 471;

תעתועו של רש"י בישעיה (מג, יב) 472; אונקלוס – מסורת תורה-שבעל-פה 472; דיני מלחמה וחטופים 473; חילול ה' או חילול השם? 473; האם ג'ל-לק חוצץ בטבילת אשה לבעלה? 474; על נוסח הקדושה: 'נקדש את שמך' 475; 'תדאג כל החבורה כולה' 475; מה ניתן לעשות למען ההורים לאחר שנפטרו? 475; וצריך שלא יחטוף בחי"ת 476; איך לנהוג עם חברת המינות האורתודוקסית? 476

ה' עִמָּכֶם גִּבּוֹרֵי הַחַיִל!

נשאלתי כך: בנוגע לספר תורה, לפי מה שהבנתי ממאמריך בנושא, עלייה לספר תורה פסול לדעת רבנו אסורה (תשובתו בעניין זויפה וכו') ויש בה נשיאת שם שמים לבטלה.

אני מרגיש ממש אובד עצות בנושא כאשר מזמינים אותי לעלות לתורה, במיוחד אבי מורי, ואני נאלץ לסרב או לא להגיע לבית-הכנסת בשל כך. קשה מאוד לאנשים, ובמיוחד למבוגרים, לדון או לשמוע דעה כלשהי בנושא זה, והדבר פוגע מאוד בכבודו של אבי ומעציבו.

כמו כן, אני חושש לחינוך ילדיי, אשר לומדים את השישי של הפרשה אך בפועל לא עולים לקרוא בתורה, וזאת בשונה מחבריהם. אני מרגיש שבמקום מסוים אני עושה להם עוול מכיוון שנכון להיום, הניסיון המעשי שלהם בקריאה בתורה בציבור הינו אפסי (ואולי בעתיד, הדבר יוביל לכך חלילה שמא ישכחו, לא יקפידו ואולי אף יזלזלו בשינון ובקריאה בתורה).

תשובה:

הנני ממליץ לך לעמוד איתן ולא לקום בשום-פנים-ואופן לספר תורה, אך לא לריב עם אביך או עם הזקנים התימנים בעניין זה, אלא עליך לעמוד איתן בצורה שקטה ומכובדת. ביחס לבניך, לדעתי אתה יכול להעלות אותם לתורה אם טרם מלאו להם 13, כי כמו שאין להקפיד על ילדים בלימוד הברכות, כך אין להקפיד עליהם באמירת ברכה לבטלה על-גבי ספר תורה פסול.

ברם, ככל שיתבגרו וליבם יתמלא בדעת חובה לשתפם בעניין זה. ואין לך לחשוש לחינוך ילדיך, אדרבה, כאשר הנך חושף את ילדיך לדרך האמת הישרה וליראת שמים אמיתית אין בטוחים מהם, וגם לא יהיו מאושרים ואיתנים ונבונים מהם. כמו כן, סיגול היכולת לעמוד בלחצים חברתיים חשובה בהרבה מסיגול היכולת לקום בציבור ולהתבלט בין אנשים. לקום בציבור זה דבר אשר נרכש די בקלות, ובמקרים רבים מאד אף גורר לגאווה ולעמארצות. לעומת זאת, עמידה בלחצים חברתיים קשה אלף מונים, ואף מחנכת למידת הענווה ושפלות-הרוח.

מי שיחונך מגיל קטן לעמוד בלחצים חברתיים ולדבוק בדרך האמת, יידע להתמודד עם לחצים חברתיים כל ימי חייו, ואף יבין מגיל קטן את מהותו של האדם היהודי: לעמוד איתן כנגד כל גלי הרפש והטיט המתרגשים עלינו לכלותנו, ולא להרפות לעולם מהקשר עם בורא-עולם. אמנם, עליך לידע, שכדי שבניך יעמדו איתן עליך להסביר להם את הדין ופרטיו, כדי שיתחזקו להבין: שהנך הולך בדרך האמת, שזו מעלה וזכות עצומה לדבוק בה, וכן שזו מהותו של האדם היהודי אשר עובד את ה' באמת ובלבב שלם, דהיינו לעמוד איתן על עקרונות דתנו הטהורה.

ואין לך לחשוש שמא בניך יזלזלו חלילה, כי הדבר תלוי בך ובהם: אם יקפידו על קריאת שניים מקרא ואחד תרגום מדי שבוע, לא ישכחו מאומה, ואדרבה, ילמדו מגיל צעיר ללמוד תורה לשם שמים ולא לשם עלייה לתורה בבית-הכנסת. ועל-כל-פנים, אם הנך מרגיש שהם זקוקים לפרס, הרעף עליהם אהבה ופרסים כדי שלא ירגישו בחוסר, עד שלאט-לאט יתרוממו לעבודה לשמה. "כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ" (ישׁ' מא, יג).

ואצרף גם מכתב קצר שנשלח אלי, ויש בו כדי ללמד על האור הזך והצלול של דרך האמת:

שלום רב, כותב את ההודעה הזאת כדי להגיד תודה.

גדלתי בבית חילוני, רוב חבריי אתאיסטים/חילונים גמורים, אך תמיד הייתה לי זיקה לדת (מגיל 13 מניח כל יום תפילין). לקראת הגיוס שלי התחלתי להתקרב עוד יותר לדת (הרגשתי שמשהו שם לא סגור), אך ככל שהתקרבתי התרחקתי וסבלתי מייסורים קשים (פחדים של רבנים, הזיות חמורות שנוגדות את דת משה, דברים שרחוקים ממשנת רבנו).

סבלתי כמה חודשים, אך לא וויתרתי, חיפשתי וחרשתי את האינטרנט (גאונים, ראשונים, אחרונים) ופשוט כל פעם התייאשתי מחדש, הרגשתי שמרמים אותי, כבר הייתי קרוב לצאת לגמרי מהדת אבל עדיין לא וויתרתי, ידעתי שהאמת קיים אבל זה לא האמת של הדרשנים, שדורשים ומדברים כל-כך הרבה שטויות – הפכו את התורה לדת נצלנית להפקת טובות בעולם הזה. עד שנחשפתי לאתר אור הרמב"ם ששינה לי את החיים והכיר לי את הרמב"ם, וכל מאמר ומאמר ריתק אותי מחדש (הייתי קורא שעות על גבי שעות) ואני יכול להגיד שחזרתי בתשובה (אבל תשובה אמיתית מהלב שאני מרגיש שלם איתה במאה אחוז).

אני שומר שבת, מתפלל שלוש תפילות, לומד שעות בשבת מורה-נבוכים (של מקבילי) והלכות מידי יום (מקבילי גם) ובנוסף עוד קורא באתר קבוע כל מאמר ומאמר. אני כיום בצבא ולומד מדעי המחשב, גם בתיכון הרחבתי בלימודי מתמטיקה פיזיקה והנדסה, שהם דברים חשובים מאוד לפי הרמב"ם, והמדעים גרמו לי להבין כמה ההשקפה של הדתיים כיום שגויה.

ברוך השם גם מדבר מידי יום עם המשפחה וחברים על משנת רבנו והם פשוט בהלם, אומרים שאין לדתיים שום קשר היום לרמב"ם ורק מתרשמים לטובה! (אפילו באים איתי לתפילת מנחה בצבא ולומדים איתי תורה, אפילו חבר שלי שיצא מהדת וחזר בשאלה, אני מדבר אתו על משנת רבנו והוא בהלם כל פעם מחדש וצמא לדעת עוד ועוד!). הכל זה בזכותכם. תודה שאתם מנגישים את תפישת רבנו ככה, ותודה שהכרתם לי אותו בצורה הטובה ביותר.

בחלק זה של "אפיקים לדרך האמת" ישנם ארבעים מאמרים בשישה שערים, ועוד עשרים-ואחד אמרים קצרים שצירפתים לשער השביעי, הנני מאחל לכל הקוראים הנאה ועונג.

"בְּנִי אִם חָכַם לִבֶּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַם אָנִי, וְתַעְלֹזְנָה כִלְיוֹתָי בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים" (משׂ' כג).

ושם פירש רס"ג: "שידל את בנו וגם את מי שמעמיד במקומו [=דהיינו את תלמידו שהוא כְּבְנוֹ, שידל אותו] במדע [=בלימוד החכמה] ואמר לו: לְמַד! כי יש לי עליך חובות: האחד, שתשיש את ליבי ותשמחני, והנני אומר לך כי חכמתך שמחתי הגדולה, ולכן צרף אל המטרות אשר בגללן אתה משתדל בלימודים גם את העניין הזה. ואמר לו עניין אחר: אם אני, המועיל לך, אני כך שמח, כל-שכן אתה [=שכל התועלת שלך היא] שראוי שתשמח פי כמה ממני".

שער ראשון:

אהבת האמת

ורדיפת הצדק

'כטל מים' וזיקתו לזריחת מחשבת האמת

במאמר זה נעיין במאמר מדרשי מסוים שנכתב על-ידי חז"ל, ובו תיארו, כפי שראו בעיני רוחם, את אופני הפעולה של המן בחָרשו רעה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים. העיון במדרש נועד לשפוך אור על הרעיון שעומד מאחורי מנהג מסוים שנהגו בו יהודי-תימן בעת הלוויה. המנהג הוא אמירת קינה בנעימת-בוכים בנוסח "אהוב ירחמו שוכן שמים" וכו', בעת לוויית המת למנוחת-עולם. נפתח אפוא בציטוט המקור ממגילת-אסתר שאליו מתייחס המדרש:

"וַיַּרְא הָמָן כִּי אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה. וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד בְּמָרְדֳּכַי לְבַדּוֹ [...] וַיְבַקֵּשׁ הָמָן לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ [...] בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתֵּים-עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים-עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר" (אסתר ג, ה–ז).

מפשט הכתובים עולה, כי המן, או המעונן (=האסטרולוג) שהמן היה שואל בעצתו, הפיל גורל כדי לבדוק איזו היא העת המתאימה ביותר להשמיד ולאבד את היהודים. נראה, כי המן בחן את ימי השנה בגורל יום אחר יום, ונדחה מיום ליום עד שהגיע לחודש שנים-עשר הוא חודש אדר. ועל הפסוק "הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל" וכו', נאמר במדרש שבמסכת מגילה (יג ע"ב):

"'הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל', תנא: ביוון שנפל פור [=הגורל] בחודש אדר שמח שמחה גדולה, אמר: נפל לי פור בירח שמת בו משה. ולא היה יודע שבשבעה-באדר מת ובשבעה-באדר נולד".

לפי מדרש זה, משה רבנו רבן של כל הנביאים, עלה לגנזי מרומים בשבעה באדר (מסורת דומה מובאת במדרש במסכת קידושין לח ע"א). במדרש צוין, כי המן סבר שחודש אדר הוא חודש פורענות לישראל הואיל ומשה רבנו נפטר בו, ולכן הוא נבחר כחודש המתאים ביותר להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים. ברם, לפי המדרש, נעלמה מצורר היהודים העובדה כי שבעה-באדר הוא גם עת **ה**לידה בה"א הידיעה – לידתו של משה רבנו ע"ה מושיעם של ישראל.

מהו המסר שהמדרש הזה מבקש להעביר? האם לתאריך לידה או מיתה – כפי שחשב המן – יש באמת השפעה על מצבה ומעמדה הלאומי של אומה שלמה? ובבן, השקפת העולם שהמדרש מייחס להמן: אשר קושרת את התפתחות מהלך חיינו בתנועות גרמי השמיים, וקובעת שיש זמנים טובים או טובים פחות לביצוע פעולות מסוימות – הינה איסור תורה חמור מאד שנוגע לאיסורי עבודה-זרה, והנה לפניכם דברי התורה בעניין האסטרולוגיה ודומיה:

"כִּי אַתָּה בָּא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת **כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם,** לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים **מְעוֹנֵן [=אסטרולוג]** וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף, וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, **כִּי תוֹעֲבַת יְיָ כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה יְיָ אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפָּנֶיךָ,** תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ" (דברים יח, ט–יג).

והנה לפניכם גם דברי רבנו ב"איגרת תימן", דבריו אלה נכתבו לראש גולת תימן, יעקב פיומי, אשר כמו אביו נתנאל, שקע והתטנף בהזיות האסטרולוגיה עד צווארו (עמ' מב, מו):

"אבל מה שראיתי שאתה נוטה אליו מענייני הכוכבים והמחברות [=הִתחברות כוכבים מסוימים במזלות מסוימים] שהיו והעתידים להיות, **כל הדבר הזה הסירהו ממחשבתך ורחץ דמיונך ממנו כמו שרוחצים את הבגד המלוכלך מטינופו.** לפי שהם דברים שאין להם אמיתות אצל החכמים השלמים, ואפילו שלא מאנשי-התורה כל-שכן מאנשי-התורה, ואפסותם ברורה וגלויה בהוכחות מושכלות אמיתיות [...] והם כולם דברים שאין בהם אמת, אלא אומרן או סכל או בדאי או מי שזומם לסתור את התורה ולהרוס חומותיה. [...] וכך כל פעולה הנעשית מאת ה' בעולם תהיה דבר הכרחי מן המחברות, כל זה הניחו כדי להרוס יסודות התורה".

לאור דברים חריפים אלה מתחדד אפוא הצורך להבין את הרעיון הגלום במדרש שנזכר: מה הוא אפוא המסר שיש ללמוד מקביעת לידתו ומותו של משה רבנו בשבעה-באדר? ובכן, ייראה לי, כי התשובה מחולקת לשני ראשים: הפרט והכלל. **ביחס לפרט** והוא משה רבנו, המדרש נועד ללמד אותנו שחייו של משה רבנו ע"ה בעולם-הזה היו חיים מוגבלים ומצומצמים מאד ביחס לגדולת אישיותו ולשאיפותיו הרוחניות, עד שחַיותו בעולם-הזה, בתוך גוף בשר ודם, הֵצִירה את צעדיו הרוחניים והגבילה את רצונו העז לדעת ולהשיג את ה' בתכלית השלמות.

וכך כותב הרמב"ם: "ועלה אל ההר בחצי יום שביעי באדר כמו שנתברר בקבלה [=במסורת התורה-שבעל-פה], והיה זה מותו ביחס אלינו שנפקד מאתנו, וחיים ביחס אליו במה שנתעלה אליו, וכך אמרו ע"ה: משה רבנו לא מת אלא עלה ומשמש במרום" (הקדמה לפיהמ"ש).

נמצא אפוא, כי הניתוק מעולם החומר, היינו המוות, טמן בחובו ברכה עצומה למשה רבנו, שהרי סוף-סוף התממשה משאלת נפשו הטהורה, והיא זכתה להשיג את בוראהּ כפי שחשקה בעוצמה אדירה. ולדעתי, זו הסיבה המרכזית שבמסורת חז"ל נקשרה מיתתו של משה רבנו עם לידתו, ללמדנו שמיתתו היא גם עת הלידה – עת שמחה גדולה ואדירה עם כל הצער הכרוך בהינתקות מצאן מרעיתו: עם-ישראל, ומארץ-ישראל המובטחת שכה ערג לה. וראיה לכך ממה שאומר הרמב"ם לעיל, שמשה רבנו נתעלה למעלה נשׂגבה, ומיתתו, כלומר העדרו, אינה אלא ביחס אלינו שנעדר מאיתנו, אך ביחס אליו, התנתקותו מכבלי החומר המעיק אינה אלא חיים חדשים שנתעלה אליהם: "מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחֹסִים בָּךְ" (תה' לא, כ).

נמצא, כי עת המיתה היא גם עת הלידה, עת שבה אנחנו מגיחים לחיי הנצח. כלומר, הלידה במשמעותה הפשוטה היא מעבר מחיים מוגבלים אל עולם האפשרויות הבלתי-מוגבלות ומלא הטובות, מעבר ממקום צר וחשוך אל מקום רחב ומואר גדוש בשׂכיות חמדה; ודומה לזה היחס בין התנתקותנו מעולם החומר השפל והמצומצם אל עולם האור, האמת והנצח. ומכאן יובן גם הרעיון שמבטא המדרש **ביחס לכלל:** המדרש מבקש להעביר מסר לפיו לידתו והסתלקותו של משה רבנו ע"ה מסמלת את לידתו והסתלקותו של כל אחד ואחד מאיתנו. דהיינו, אם האדם זכה והוא ראוי לחיי הנצח, באותה העת שנכבה מאורו בעולם האפל, בה בעת נדלק מאורו בעולם האור, האמת והצדק. "עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ" (ישׁ' סד, ג).

רעיון זה, לפיו היפרדות הנפש מהגוף היא גם עת לידה ושמחה גדולה, בא לידי ביטוי באחד ממנהגי ההלוויה של יהודי-תימן: מי שהשתתף בהלוויה שנערכה לפי מסורת יהודי-תימן, ודאי

קלטה אזנו את המשפט הבא שנישא בפיהם של משתתפי ההלוויה: "אהוב ירחמו שוכן שמים [...] **ויקדים לו מחילה כטל מים**". וכך תיאר קאפח מנהג זה (הליכות תימן, עמ' 250):

"שוב נושאים את ה'מיטה' על כתפיהם ואומרים כל הקהל יחד: 'אהוב ירחמך שוכן שמים, יקדים לך מחילה כטל מים. ברוך ירחמך שוכן שמים, יקדים לך מחילה כטל מים. גיבור ירחמך שוכן שמים, יקדים לך מחילה כטל מים'. וכן על דרך זו ממשיכים: 'דגול, הדור, ועד, זכאי, חנון, טהור, כביר, לומד, מלך, נורא, סולח, עוזר, פודה, צדיק, קדוש, רחום, שדי, תמים'. כל זמן שהם הולכים ממשיכים באמירת נוסח זו [...] כעבור כמה צעדים עומדים שוב ואומרים: 'וישים חלקך עם מנשה ואפרים ועם שהוציאו עצמותיו ממצרים'. 'הצור תמים פעלו' וכו' עד סוף הפסוק" (אגב, רבנו היה מתנגד בתוקף למנהג זה, בשל ריבוי התארים שמופנים בו כלפי ה' יתברך).

במהלך אחת ההלוויות שנשמע בה נוסח זה, נשאלתי על-ידי אחד המשתתפים שאינו מעדת יהודי-תימן: "מה הם אומרים?". אותו בחור לא הבין את שתי המלים "כטל מים" והבהרתי לו אותן. לאחר ששבתי לביתי ניקרה במחשבתי השאלה ביחס למשמעות המשפט "ויקדים לו מחילה כטל מים". שאלה זו המשיכה להעסיקני עד שבמהלך לימודיי נתקלתי במדרש שייתכן מאוד והוא המקור שהעניק השראה למחבר הקינה "אהוב ירחמו" וכו'. משפט זה נמצא במדרש בראשית-רבה (לט, ט) והרעיון שגלום בו קרוב לרעיון שאנו דנים בו, וזה לשונו: "'לְךָ טַל יַלְדֻתֶיךָ' [תה' קי, ג] לפי שהיה אברהם מתפחד ואומר: תאמר שיש בידי עוון שהייתי עובד עבודה-זרה כל השנים הללו, אמר לו הקב"ה: מה טל זה פורח – אף כל עוונותיך פורחין".

מחבר המדרש מתאר את חששו הגדול של אברהם אבינו, בשל כל אותן השנים שבהן עבד עבודה-זרה עם בני עירו ובני משפחתו, וכך תיאר רבנו בהלכות עבודה-זרה פ"א את ראשית מהלך חייו והתפתחותו של אברהם אבינו: "כיוון שנגמל איתן זה, התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן, ולחשב ביום ובלילה, והיה תמה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג, ומי יסבב אותו, לפי שאי אפשר שיסבב את עצמו [...] **ואביו ואימו וכל העם עובדים עבודה-זרה והוא היה עובד עמהם.** ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מדעתו הנכונה. וידע שיש שם אלוה אחד והוא מנהיג הגלגל והוא ברא הכל, ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו. וידע שכל העם טועים [...] ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו".

במאמר מוסגר אציין, שיסוד דברי רבנו כאן הוא במדרש במסכת נדרים (לב ע"א): "בן שלוש שנים הכיר אברהם את בוראו". כלומר, כבר מגיל צעיר מאד התעוררה באברהם אבינו אהבת האמת והתשוקה לידיעתה, והחל לתהות ולבחון את דרכם של בני משפחתו ובני עירו. בסופו של תהליך החקירה אברהם אבינו ע"ה השכיל להכיר בבורא-עולם, הבין שדרכם של בני עירו ובני משפחתו רעה ומתועבת, הרים את דרך האמת על נס, וכפר בעבודה-זרה ובכומריה.

נחזור למדרש-רבה, מחבר המדרש מתאר את אברהם אבינו פונה להקב"ה בחשש גדול ומזכיר לפניו את כל אותן השנים שבהן עבד עבודה-זרה. בעיני רוחו של מחבר המדרש, הקב"ה משיב לאברהם אבינו שאין לו כל סיבה לחשוש, ואף חיזק את הרגעתו במשל מעולם הטבע: כמו שהטל מתפוגג במהרה בצאת השמש בגבורתו, כך עוונותיך מתפוגגים ונמחלים קל מהרה.

ועתה נבין את המלים "ויקדים לו מחילה כטל מים" אשר נאמרות בפי יהודי-תימן בעת הלוויה. לאור המדרש, כוונת יהודי-תימן שהנהיגו לומר נוסח זה, ברורה: כמו שהטל מתפוגג ונעלם עם עלות השמש המכסֶה את הארץ בקרניה המחממות, כך אנו מבקשים מאדון כל הנפשות שיעלים את עוונותיו של הנפטר ויפוגג אותם כמו הטל הזה שנעלם חיש מהרה. אגב, לא נוהגים לומר קינה זו על אשה, **גם** מפני שצניעותה משמרתה מן העוונות, **גם** מפני כבודה של האשה שיש להיזהר בו יותר מכבוד האיש, **גם** מפני שכבוד אשה קבורתה ואין להתמהמה באמירת קינות, **וגם** מפני שחוסר צניעות הוא לפרסם את קלקלתה ועוונותיה של אשה.

יתר-על-כן, נראה שהתפוגגות הטל בהתחדשותו של היום נועדה לרמוז לנו על דבר-מה עמוק יותר. שהרי אם נתבונן, עֵת התפוגגות הטל מתרחשת בעֵת זריחת השמש על הארץ – וכך גם אצל אברהם אבינו, עֵת התפוגגות עוונותיו מתרחשת בעֵת זריחת שמש השכל במחשבתו. כלומר, מעת שזרח והאיר אור הדעת והאמת במחשבתו וליבו של אברהם אבינו, ורוממו לידע את מציאות הבורא ואחדותו, מאותה העת פרחו ונעלמו עוונותיו. כלומר, אותם העוונות, אשר הם-הם המסכים המבדילים בינינו לבין הבורא יתעלה שמו, מתפוגגים ופורחים כלא היו בעת שבה אנו מתאמצים משתדלים ונאבקים להזריח את שמש הדעת והאמת במחשבתנו.

וביחס למסכים שמבדילים בינינו לבין בורא-עולם, ראו נא דברי רבנו בהקדמתו לאבות (פ"ז):

"כבר ביארנו בפרק השני [...] שהמגרעות [...] מהן מידותיות כגון התאוותנות, והגאווה, והרגזנות, והחרון, והעזות, ואהבת הממון, ודומיהם והם רבים מאד [...] וכל המגרעות הללו הם המסכים המבדילים בין האדם לבין ה' יתעלה, אמר הנביא בבארו את זה: 'כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּלִים בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם [וְחַטֹּאותֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם מִשְּׁמוֹעַ' (ישׁ' נט, ב)]. אמר, שעוונותינו והם הרעות הללו כמו שהזכרנו הם המסכים המבדילים בינינו ובינו יתעלה".

מזריחת השמש שמתוארת במדרש לעיל ניתן ללמוד לא רק על זריחת שמש-האמת במחשבתו של אברהם אבינו ועל זריחת שמש-הדעת במחשבתו ובדעתו של כל אחד ואחד מאיתנו, אלא גם על זריחת שמש האמת והצדק בעולם-הבא – שהרי העולם-הזה נמשל ללילה ואילו העולם-הבא נמשל ליום מאיר. כלומר, סוף הלילה נמשל למיתת האדם ולתום מסעו בעולם האופל, וזריחת השמש בתום הלילה נמשלה לבואו של האדם לעולם האור והאמת – לחיי העולם-הבא, לעולם של עונג רוחני נצחי, וכֹה דברי רבנו בעניינו: "העולם-הבא שבו תשׂכיל נפשינו מן הבורא [...] הרי אותו התענוג לא יתחלק ולא יתואר, ואין למצוא משל להמשיל בו אותו התענוג, אלא כמו שאמר הנביא: 'מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ' [תה' לא] [...] וזהו הטוב העצום שאין טוב להקישו אליו, ולא עונג לדמותו בו [...] וכל מי ששקע בתענוגות הגופניות והזניח את האמת והעדיף את השווא נכרת מאותו השגב" (הקדמה לפרק חלק).

שמש-הדעת שזרחה בחייו של אברהם אבינו, ואשר אורה היה כֹּה גדול עד שהוא קרא בעוז לכל באי עולם לדרך האמת והצדק, יש בה משהו, דק מן הדק, מן השמש שזורחת ומאירה את נפשות הזוכים לאורה בעולם-הבא – שהרי שתיהן שמשות של אמת והשגת ה' יתעלה, ומשתיהן נובע עונג רוחני נצחי שמאיר את חייו של האדם בדעת ובקרבת ה'-אלהים-אמת.

ובמלים אחרות, יש הזוכים לכך שהאושר המוחלט בעונג חושֵי הדעת הנצור ליודעי ה' לעולם-הבא, נוצץ לרגע קט במחשבתם בעולם-הזה, עולם החושך והאפלה, וכפי שרומז רבנו:

"ואל תחשוב שאותם הסודות הגדולים ידועים עד סופם ותכליתם לאחד מבני אדם, לא, אלא פעמים נוצץ לנו האמת עד שנחשבֵהו יום, ומיד יעלימוהו החומרים וההרגלים [שקיעתו של האדם בתאוות ובהרגלים רעים מעוורת את עיניו מלראות את האמת], עד שנשוב בלילה אטום קרוב למה שהיינו בו בתחילה, והרי אנו דומין למי שהבריק לו הברק פעם אחר פעם והוא בלילה אפל מאד [...] ולפי המצבים האלה משתנים מעלות השלמים" (הקדמה למורה, עמ' ו).

נמצא, שעלינו להשתדל מאד להאיר את עיני שכלנו באור הדעת והאמת, ובזאת נזכה להתענג ולו במשהו מאותו עונג חושֵי-הדעת הנצור למבקשי ה' אנשי האמת ההולכים בתמים.

בהמשך לדברי רבנו האחרונים, ראוי להוסיף, שרבנו ראה בעזיבת התאוות מטרה מרכזית במטרות התורה, והכרחית להתרוממות רוחנית אמיתית, וכֹה דבריו במורה-הנבוכים (ג, לג):

"ועוד מכלל מטרות התורה השלמה, עזיבת התאוות והזלזול בהן, וצמצומן עד כמה שאפשר, ושלא ידרוש מהן אלא ההכרחי [רק מה שדרוש לו לאדם לקיום חיים תקינים ומאושרים]. וכבר ידעת כי רוב להיטות ההמון והתפקרותם אינה אלא בזלילה במאכל ובמשתה ובתשמיש, וזה הוא המבטֵל את שלמות האדם הסופית, והמזיק לו גם בשלמותו הראשונית, והמפסיד רוב מצבי אנשי הערים והנהגת הבית. כי ברדיפה אחרי עצם התאווה כדרך שעושים הסכלים, יִבָּטְלוּ התשוקות העיוניות, ויִיפָּסד הגוף ויֹאבד האדם בטרם בוא עיתו הטבעי לו, ויתרבו הדאגות והיגונות, ויתרבו הקנאות והשנאות והמחלוקות [...] **וזו מטרה גדולה ממטרות התורה**".

סוף דבר

המשפט "ויקדים לו מחילה כטל מים" נועד אפוא לעורר התבוננות באורו של העולם-הבא מֵחַד, ובחשכת עולם השקר מאידך. כלומר, בקשת המחילה מאת ה' יתעלה על הנפטר, נועדה לשזור קווים מחשבתיים של התבוננות אישית מעמיקה בעולם-הזה, בתכליתו ובתקוותו.

ואסיים בדברי צידוק הדין והודאה לבורא יתעלה: "לעולם ילמֵד אדם עצמו להיות דּוּמָם [מקבל את הרעה בדממה מתוך ידיעה שדינו דין אמת], ומודה על כל מידה ומידה בין טוב ובין רע, **שהכל בדין והכל במשפט ואשרי מי שזכה לכך,** וכן הוא אומר: 'טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ' [איכה ג, כו] ואומר: 'יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו' [שם, כח]" (מדרש הגדול, איכה שם).

מדוע מחבר המדרש מוסיף: "ואשרי מי שזכה לכך"? וכי לא ברור שיש לקבל הכל באהבה, בין כשהוא נותן ובין כשהוא לוקח? וכי לא ברור שדינו דין אמת ושכל פעולותיו בצדק מדוקדק? וכי צידוק-הדין איננה חובה בסיסית המוטלת על כל יהודי? ובכן, נכון הדבר שזו חובה בסיסית, ואף-על-פי-כן, זו חובה לא פשוטה ורק יחידי סגולה זוכים להכפיף גם את רגשותיהם החזקים ביותר לשֵׂכלם, שהרי בשכלינו אנו יודעים שכל מה שה' נוטל או מעניק הוא בחסד ובצדק מדוקדק מאיתו – וכמו שאמרו חז"ל: "כל דעבדין מן שמיא לְטָב [=לטובה]" אף שאין שכלינו מסוגל להגיע עד חקר חכמת פעולותיו. "יְיָ נָתַן וַיְיָ לָקָח יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ" (איוב א, כא).

הקיבעון המחשבתי שבעולם הדתי

אחד המאפיינים הייחודיים ביותר של רבנו הרמב"ם הוא חירות מחשבתית מתוך שאיפה וחתירה בלתי-פוסקת לאמת. הרמב"ם קידש את מאמרו של אריסטו: **קבל האמת ממי שאמרו,** ולכן, כל דבר נבחן בעיני שכלו לפי תוכנו וענייננו, לא לפי מעלתו (הדמיונית) של אומרו ולא לפי קדמות הדבר שנאמר. אם זקן ישיש יאמר דבר-הבל הרמב"ם ידחֶהו בשתי ידיו, לעומת זאת, אם ילד קטן יאמר דבר-חכמה, הרמב"ם ינשקֶו על מצחו ויאמץ את דבריו. ברם, לצערנו הרב, גישתו הישרה והנבונה של הרמב"ם איננה נחלת העולם הדתי הממסדי האשכנזי בימינו.

בעולם האורתודוקסי הפוליטי והחולני של ימינו, אמיתת הדברים הכתובים בספר נבחנת לפי מספר ה"המלצות" שיש בראשו, ולפי מידת פרסומו וחשיבותו הדמיונית של כותב ההמלצה. אין הדברים נבחנים לפי אמיתתם אלא לפי חשיבות אומרם – אם זקן ישיש יאמר דבר-הבל כולם ימחאו כפיים לדבריו ויקבלום כאמת וכדבר-חכמה שאין לבדקֶו, אך אם תלמיד קטן יאמר דבר-אמת ישתיקוהו בחרפות גידופים ונאצות, ויגלגלו עיניים לשמים על רוב "חוצפתו"...

א. מניין המצוות

עד תקופתו של הרמב"ם ניטשה מחלוקת רחבה סביב השאלה: מהן המצוות שה' מסר למשה בסיני? רוב חכמי ישראל הסכימו על-כך שמספר המצוות שמשה רבנו קיבל בסיני היה 613, אך הם נחלקו במקצתן, כלומר הם נחלקו בשאלה מהן המצוות שיש למנות במסגרת אותו המניין המקובל של 613 המצוות. היו גם מהוזי ההזיות שסברו שיש הרבה יותר מ-613 מצוות, ויש מאות רבות ואולי אלפי מצוות מן התורה. ספרות שלמה נכתבה על המצוות וכיצד יש למנות אותן, וזכורני קורס שלם שלמדתי באוניברסיטה שנקרא "ספרות מונֵי המצוות".

כמו בכל הדברים שרבנו הרמב"ם עסק בהם, גם בנושא זה הרמב"ם פרץ דרך, ואֶפשר לומר שברוב יושרו וחוכמתו ובגישתו המדעית המופתית הוא יישב מחלוקת זו, כך שבימינו כלל אין שאלה בנושא זה, וכולם יישרו קו עם רבנו הרמב"ם ועם גישתו. ואם תשאלו: ומדוע יישרו קו עם הרמב"ם? ובכן, הרמב"ם הקדיש ספר מיוחד למניין המצוות ובו הוא מוכיח באופן מופתי, מצוה-מצוה, מדוע נכון וראוי למנותה בתוך המסגרת של 613 מצוות התורה. בנוסף, הרמב"ם כתב מבוא לספרו ובו ארבעה-עשר כללים אשר קובעים כיצד יש למנות את מצוות התורה.

כאמור, לאחר עבודתו המדעית והתורנית היסודית והשיטתית בחיבור "ספר המצוות", אפשר לומר שנסתתמה המחלוקת למעט השגות מעטות, וכל **נבון** שיַשווה בין דברי הרמב"ם לבין דברי משיגיו הוזי ההזיות ואפילו לבין חכמי ישראל האחרים יבין, שהרמב"ם נמצא בממד אחר לחלוטין של תובנות, ראיות, והוכחות לדבריו – ושאר "חכמי ישראל" רחוקים מאד מסולם האיכות של רבנו הגדול, ולא רק שאינם ראויים לקבל "תו תקן" ממכון התקנים, רבים מהם אף ראויים לגינויים חריפים על שהֶפנו עורף למוסרֵי דת האמת ובחרו בדרכי חתחתים – ובראשונה על-כך שהשליכו את יסוד היסודות ועמוד החכמות אחרי גווּם, כך שמצוות כמו ידיעת ה' וייחודו

הטהור נדמות בעיניהם כגרועות מהשילוש הטמא של הנצרות! על-כל-פנים, בימינו אין עוד מחלוקת בעניין מניית המצוות – גם בעניין מספר המצוות שיש למנות, וגם בעניין תוכן המצוות שראויות להימנות (אף שרבים הסכלים שמרוב תאוותיהם מחקו מצוות רבות מספריהם).

ב. דרכו של הרמב"ם

דרכו של הרמב"ם להפוך לקונצנזוס לא הייתה פשוטה, היה עליו להוכיח באותות ובמופתים שהאמת והצדק עמו, כי כפי שנראה להלן, היה עליו להתמודד עם הקיבעון המחשבתי של העולם-הדתי. קיבעון מחשבתי זה אילץ אותו לכתוב ספר שלם הוא "ספר המצוות" על מצוות התורה, ושבו כאמור הוא מוכיח את דבריו באופן שלא יוכלו להשיב כנגדו מאומה.

איני מתעלם מהשגות **הרמ**ב"**ן** שתעה ולעה במינות, אלא שלהשיג השגות זה קל מאד, וכמעט כל שוטה שישב כמה שנים בישיבה מסוגל לשרבט השגות לפי דמיונו. ברם, לבנות תיאוריה מקיפה ויציבה זה קשה מאד, ומי שמשיג באופנים שטחיים רדודים ואף פגאניים, מבלי שהוא נותן מענה רחב ומעמיק כפי שהעניק לנו הרמב"ם, אינו אלא סכל ונבל אשר מתעה את עמֶּנו אחרי התהו. כל-שכן כאשר מדובר ב**הרמ**ב"**ן** הנרצע אשר כבר הוכח שהוא נכשל ונחבל בדרכי אדוניו המינים האירופים, ובמחשבתו רחשו וגעשו הזיות פגאניות מגוחכות למכביר.

נניח לרגע לטמא הנרצע, ונסה להבין: מדוע היה קיבעון מחשבתי בעולם הדתי? ובכן, נראה שהיו לכך סיבות רבות, אך הסיבה המרכזית לכך היא העדר האמת ורדיפה אחרי ההבל. עלינו אפוא ללמוד מהקיבעון המחשבתי ששלט בימיו של רבנו, לקיבעון המחשבתי שפשׁה בימינו, כי הסיבות הן אותן הסיבות. עלינו לשוב אפוא לדרך האמת שהלך בה אברהם אבינו ע"ה.

"כֹּה אָמַר יְיָ: שַׁבְתִּי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלָם וְנִקְרְאָה יְרוּשָׁלַם עִיר הָאֱמֶת" (זכ' ח, ג).

ג. הקדמת הרמב"ם ל"ספר המצוות"

בהקדמת רבנו ל"ספר המצוות" הוא מגלה לנו, שבתחילת כתיבת ספרו הגדול "משנה תורה", קינן בו חשש גדול שמא הוא ישכח מצוה אחת מתוך 613 המצוות, וספרו לא יקיף חלילה את כל מצוות התורה: "אָז לֹא אֵבוֹשׁ בְּהַבִּיטִי אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ" (תה' קיט, ו). כדי להישמר מתקלה זו, רבנו החליט שהוא יצרף רשימה לראש ספרו "משנה תורה", ובה הוא יציין את כל המצוות כולן, באופן קצר ומבלי להביא ראיות, כדי שחלילה-חלילה לא תישמט מצוה מתחת ידיו.

וכֹה דברי רבנו בהקדמתו ל"ספר המצוות" (עמ' ד):

"ולמען מטרה זו [=כתיבת הספר 'משנה תורה' אשר מקיף את כל מצוות התורה], ראיתי שצריך למנות תחילה בהקדמת הספר את מנין כל המצוות, עשה ולא תעשה, כדי שתכלול חלוקת הספר את כולן, ולא תישאר מהן מצוה שלא נדבר על כל דיניה [...] כל זה כדי להישמר לבל יימלט ממני דבר שלא אדבר עליו, אבל כשאקיף אותן במניין המצוות אהיה בטוח מזה".

בהמשך דבריו, רבנו הרמב"ם מתאר את הקיבעון המחשבתי שלפת ולופת את העולם-הדתי האורתודוקסי בימינו, ומבטא את כאבו בעקבות המצב העגום ששׂרר ושׂורר בעם-ישראל:

"וכאשר [...] עמדתי לחבר את הספר ['משנה תורה'] ולהזכיר את כל המצוות באופן סתמי ולמנותן בהקדמת הספר, תקפני צער שכבר נצטערתי בו זה שנים, והוא, שמנין המצוות כבר שגו בו בעניינים שלא אוכל לתאר עוצם זרותם, כי כל מי שעסק במניינן, או בחיבור ספר על משהו מן העניין הזה, כולם נמשכו אחר 'בעל הלכות גדולות' [חובר על-ידי ר' שמעון קיארא, המאה ה-9], ולא נטו מדרכו במניינן אלא נטייה מעטה, **כאילו קפאו הדעות אצל דברי האיש הזה.** [...] ובכל עת שחשבתי על שגיאותיהם במה שמנו [...] ושנמשכו זה-אחר-זה בעניין זה בלי התבוננות, גדל בעיניי אסוננו [...] וכן בכל עת ששמעתי את 'האזהרות' [פיוטים בחרוזים אשר מחבריהם מונים בהם את המצוות] [...] **נהפכו צִירַי עָלַי** מחמת מה שראיתי מפרסום הדבר והתפשטותו [...] ונמשכו בו אחר 'בעל הלכות גדולות' וזולתו מן החכמים האחרונים".

הביטוי "כאילו קפאו הדעות אצל האיש הזה", מבטא נאמנה את אופן ההתנהלות בעולם האורתודוקסי באלף השנים האחרונות. בער נבער ועילג משרבט הזיות בספר, ובאים אחריו אנשים ריקים, ומבלי לבדוק ולבחון את דבריו מאמצים אל חיקם את ספרו וסברתו החלולים. בדרך זו הם תועים ומתעים דורות שלמים בהליכה עיוורת אחרי סכלים ואף מינים, אשר שרבטו הזיות עילגות ומגוחכות ולעתים אף דברי מינות. כך נוצר מצב, שדורות שלמים אינם בוחנים את הדרך שבה הם הולכים, ופוסעים בדרך משובשת ועקלקלה שנדמית להם כמישור.

ולא לחינם נאמר בתורה בספר ויקרא (ד, יג): "וְאִם **כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ** וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ", כלומר, לצערנו עלולה להיווצר מציאות שבה **כל עם-ישראל** הולך בדרכי הבל ושוגה אחרי תועים ומתעים למיניהם. עלינו להיות מודעים אפוא לאפשרות הזו, כדי שנזכה סוף-סוף לבונן ממלכת כהנים וגוי קדוש.

ד. הקיבעון המחשבתי שבעולם הדתי

רבנו הרמב"ם הכיר את העולם האורתודוקסי היטב, ולכן הוא ידע היטב שקפיאת העדר-הדעת האירופי יגרום לכך שכולם, גדולים וקטנים, יחשבו שהוא טועה במניין המצוות האמיתי, מפני שהוא קובע מצוות באופן שונה ממה שקבעו קודמיו. עובדה זו חייבה אותו לכתוב ספר שלם בהוכחות מופתיות, תוך שהוא מנסח ארבעה-עשר כללים ברורים, שיוכיחו מעל לכל ספק שהאמת והצדק עמו, ושאין לדחות את דבריו רק מפני שהם אינם תואמים את דברי קודמיו.

וכֹה דברי רבנו הרמב"ם בהמשך הקדמתו ל"ספר המצוות" (עמ' ו):

"וכאשר חשבתי בכך [=בקיבעון המחשבתי האורתודוקסי], וידעתי את פרסום הַמָּנוּי [=מניין המצוות] הזה שבידי העם, ידעתי כי כשאזכיר אני את המנוי האמיתי אשר ראוי למנותו, באופן סתום ובלי ראיות – הרי הקורא הראשון שיקראהו יעלה בליבו שזה טעות, ותהיה לדעתו הוכחת הטעות, היותו היפך מה שכתב פלוני ופלוני, כי כך היא דעת רוב **יחידי הסגולה** בזמננו זה, **שאין אמיתת הדבר נבחנת בעניינו אלא בהתאמתו לדברי מי שקדם, בלי לבחון את הדבר הקודם** [כלומר, ראשי ומנהיגי העולם האורתודוקסי בוחרים לנהות באופן פגאני אחרי תועים והוזי הזיות, וליבם נאטם מלבחון ומלבדוק את הדרך שבה הם הולכים], וכל שכן ההמון".

מה שהיה בימי רבנו נכון ביתר-שאת בימינו, גם בימינו אין אמיתת השקפה או דעה נבחנת לפי תוכנה וראיותיה, אלא לפי גדול האסלה ששרבט אותה. ויתרה מזאת, כל דעה שתיאמר על-ידי מי שאינו גּוּדֶל-פּוּדֶל תיחשב מראש לדעה שגויה, ומותח הביקורת ייתקל מיד במשׂטמה עזה, ויתואר בדרכים שונות וחלקלקות כ"כופר" או כ"אפיקורוס". דמו של אותו מסכן יוּתָּר, והוא יהפוך למטרה לפגיעות נפשיות וחברתיות מסוגים שונים, וחסידים שוטים ורשעים אף עלולים להיות מוסתים על-ידי רבם הנוכל, ולחתור ולפגוע באותו מסכן גם מבחינה פיסית.

נשים לב גם לביקורת המרומזת של רבנו על "יחידי הסגולה" שהיו בתקופתו, דהיינו על גדולי האסלה שהיו בימיו, שאף הם, כממשיכי דרכם בימינו, היו שטופים בטובות הנאה ורחוקים מדרכי האמת והצדק. ומאין הנני יודע זאת? מפני שכל מי שמאמץ אל חיקו השקפות ללא התבוננות בתוכנן ובאמיתתן, למעשה מעיד על עצמו שהוא משועבד לתאוותיו, תוהה ובוהה בּרִיק אטום נעדר מחשבה והשקפה, וכבלון הליום מרחף מעל האמת מבלי לנגוע בה.

סוף דבר

הואיל ובספר-המצוות עסקינן אחתום בדברי רבנו שבסוף ספר-המצוות, שם הוא מסביר מדוע הסתיר ה' יתעלה את טעמי המצוות:

"וכבר ביאר ה' יתעלה בכתוב טעם מצוות אלו, כלומר 'לֹא יַרְבֶּה לוֹ סוּסִים... וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים... וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יַרְבֶּה לּוֹ מְאֹד' [דב' יז, טז–יז], ולפי שנודע טעמן מצאו דרך אליהן לבטלן כפי שכבר נתפרסם בעניין שלמה ע"ה [סנהדרין כא ע"ב], על-אף גודל מעלתו במדע ובחכמה ושהוא 'יְדִידְיָהּ' [ש"ב יב, כה]. אמרו שיש בזה [=בבישלונו של שלמה] הערה [=מוסר השכל] לבני האדם, שאילו הודיעום טעמי כל המצוות היו מוצאים דרך אליהן לביטולן, לפי שאם זה השלם הגדול כבר טעה בזה, וחשב שלא יהא מעשה זה [ריבוי הסוסים והנשים והכסף והזהב] סיבה לעבירה זו בהכרח [לשוב למצרים ולסטות אחרי אלהים אחרים] – כל-שכן דעת ההמון החלושה, היאך היו מזלזלין בהן, ויאמרו: 'לא אסר כך או ציווה כך אלא בגלל כך, אנו ניזהר בדבר אשר בגללו ניתנה מצוה זו ולא נקפיד עליה' [לא נקיים את המצוה, ורק ניזהר ממה שהיא מרחיקה ממנו], והיו בטלים כל סדרי התורה, לפיכך העלים ה' יתעלה טעמיהן, ואין בהן אף אחת שאין לה טעם וסיבה, אלא שרוב אותם הסיבות והטעמים לא ישיגום דעות ההמונים ולא יבינום, והם כולם [=הטעמים] כמו שאמר הנביא: 'פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב' [תה' יט, ט]".

ובתוך ההמונים הכסילים שרבנו מציין בסוף דבריו לעיל, נכללים גם "יחידי הסגולה" המדומים הלא המה טחורי האסלה האורתודוקסים המתעים את עמֵנו אחרי ההבל, המרחיקים אותנו ממילוי ייעודינו: מבינון ממלכת כהנים וגוי קדוש, אור ליהודה ואור לאנושות כולה. "וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ דַּלִּים הֵם נוֹאֲלוּ בִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְיָ מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם, אֵלֲכָה לִי אֶל **הַגְּדֹלִים** וַאֲדַבְּרָה אוֹתָם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְיָ מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם **אַךְ הֵמָּה יַחְדָּו שָׁבְרוּ עֹל נִתְּקוּ מוֹסֵרוֹת**" (יר' ה, ד–ה). "וְהֵמָּה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה [...] וְאַתָּה בֶן אָדָם אַל תִּירָא מֵהֶם וּמִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא, כִּי סָרָבִים וְסַלּוֹנִים אוֹתָךְ וְאֶל עַקְרַבִּים אַתָּה יוֹשֵׁב, מִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא וּמִפְּנֵיהֶם אַל תֵּחַת כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה, וְדִבַּרְתָּ אֶת דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי מְרִי הֵמָּה" (יח' ב, ה–ז).

עמל ורעות רוח וחרמות ותשובתם (חלק א)

"כי אין רצוי לפניו יתעלה כי אם האמת, ואין מכעיסו כי אם השווא" (רבנו במורה ב, מז).

בקבצים אלה הננו מגיש לקוראים את כתב החרם שהֻפנו רבני ירושלים כנגד מָרי יחיא קאפח זצ"ל בעקבות כפירתו ומלחמתו בהזיות המינות הפגאניות שבספר האופל, אך טרם שאעתיק את לשון הקונטרס ככתבו וכלשונו, אצרף את הפסקה האחרונה מסוף תשובתו של מָרי הישיש, אשר מסכמת היטב את רחשי ליבו: "ובה' בטחנו, כי אף אם יחשבו דוברי עָתָק האלה לבזותנו ולהשפילנו, אין בהם כוח לעשות אותנו שפלים ונבזים! **כי ממקום קדוש נהלך, ה' אל אמת בפינו ובלבבנו ותרועת תורתנו הקדושה בנו**" (הדגשים וסימן הקריאה במקור).

והנה עמוד השער של קונטרס החרם ככתבו וכלשונו (כל הדגשים במקור):

עמל ורעות רוח וחרמות ותשובתם

מאורעות ירושלים ת"ו ותימן (צנעא)

בשנת תרע"ה (1915)

****

תשובת הרב המפורסם לכל ערי התימן (צנעא) וכל אגפיה

הישיש יחיא בן שלמה קאפח הי"ו

משנת תרע"ד ליצירה ברכ"ה לִשְׁטַרֵי יום רביעי ח' באלול

[והנה לשון החרם:]

קול קורא מהיכל ה'

אנחנו החתומים מטה חכמי ורבני עיה"ק [=עיר הקודש] ירושלים ת"ו [=תבנה ותכונן], בשומענו את השערוריה אשר נעשתה בארץ תימן, כי יצאו אנשים בני בליעל לחפור בורות נשברים ועזבו מקור מים חיים וידיחו בני עירם ויכו בלב התמימים הנאמנים לד' ולתורתו הקדושה, ויפערו פיהם לדבר סרה על ספר הזוהר הקדוש להתנא האלקי הקדוש רשב"י זיע"א, ועל ספרי המקובלים זיע"א שנתפרסמו ונתקבלו בכל תפוצות ישראל, ועל ספרי השולחן ערוך הקדושים, אוי להם מעלבונה של תורה, הסירו המצנפת והרימו העטרה, עפרא לפומייהו.

שמענו ותרגז בטננו נפלו פנינו וכשלו ברכינו, נשכבה בבושתנו ותכסינו כלימתנו כי המכשלה והפרצה הזאת עלתה בימינו, ועמדנו מרעידים בלב בהול ונכנע מפחד ד' ומהדר גאונו לקנאת קנאת כבוד ספר הזוהר הקדוש וכבוד מחברו הרשב"י זיע"א. עמדנו על רגלינו בלב אחד בהקהל ובקיבוץ הרבנים, העליון ישמור אותם. עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים, ירושלים של מטה כנגד ירושלים של מעלה, ופתחנו ארון הקודש והחרמנו האנשים החטאים בנפשותם

המדברים סרה על הזוהר הקדוש וכיוצא בזה, וכן חובה על כל ישראל בהגיע מכתב זה לארצותם למקומותם יעמדו כולם לפני ארון ה' להחרים החטאים האלה! וזהו נוסח החרם!

בגזירת עירין ובמימר קדישין אנו מחרימין ומנדין ומשמתין ומקללין ומאררין, על דעת המקום ועל דעת הקהל הקדוש, בספר התורה הזה, בשש מאות ושלוש עשרה מצוות הכתובות בו, בחרם שהחרים יהושע את יריחו ובקללה שקילל אלישע את הנערים ואת גיחזי נערו, ובשמתא דאנשי כנסת הגדולה, ובשמתא דשמתיה ברק למירוז, ובשמתא דשמתיה רב יהודה להההוא עבדא, ובכל האלות והקללות והחרמות והנידויין והשמתות שנעשו מימות משה רבנו ע"ה ועד עכשיו.

בשם **אכתריאל י"ה ה' צבאות,** בשם **מיכאל** השר הגדול, בשם **מטטרון** ששמו כשם רבו, בשם **סנדלפון** הקושר קשרים לרבו, בשם בן **ארבעים ושתים** אותיות, בשם שבקע משה את הים **אהיה** אשר **אהיה,** בסוד שם המפורש, בשם ד' אלקי ישראל יושב הכרובים, בשם הגלגלים והאופנים וחיות הקודש ומלאכי השרת:

לכל איש או כנסיה וחבורת רשעים אשר ידברו סרה ויטילו פגם בקדושת ספר הזוהר הקדוש ומחברו הרשב"י זיע"א, ובכל ספרי המקובלים זיע"א, ועל ספרי השולחן ערוך, ארורים הם מפי השם הנכבד והנורא היוצא מפי כהן גדול ביום הכיפורים, ארורים הם בשמים ובארץ, ארורים הם מפי הגבורה, ארורים הם מפי אכתריאל י"ה ה' צבאות, ארורים הם מפי שר התורה, ארורים הם מפי האל הגדול הגבור והנורא, בעגלא תהא מפלתייהו, אל אלקי הרוחות השמידם והאבידם והכניעם והשחיתם והכריתם, מלאכי חבלה יפגעו בהם, ארורים הם בכל אשר יפנו, באסכרה תהיה מיתתם, יכם ה' בשחפת ובקדחת ובדלקת ובחרחור ובחרב ובשידפון ובירקון ורדפום עד אבדם, ילבשו קללה כמדם.

לא יאבה ה' סלוח להם ורבצה בהם כל האלות הכתובות בספר התורה הזה, ומחה ד' את שמם מתחת השמים והבדילם ה' לרעה מכל שבטי ישראל הם וכל הנלווים אליהם בכל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה, אמן כן יהי רצון. וגם נודיע כי הם כעבו"ם לכל דבריהם, שחיטתם נבילה, יינם יין נסך, גיטם אינו גט, וכו' וכו'. עד אשר ישובו מדרכם הרעה ויאמינו בכל חלקי התורה הנגלה והנסתר יחדיו יהיו תמים, ושלי"ב [=ושומע לנו ישכון בטח] ושמ"ר [=ושאנן מפחד רעה] ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום!

כ"ד החתומים בשעריך ירושלים בש"א [=בשבת א'] לחודש שבט, שנת תרע"ד לפ"ק:

הצעיר משה הררי ס"ט; שלום הדאיה ס"ט; יום-טוב ידיד הלוי ס"ט; שאול קצין ס"ט; אברהם סאלים ס"ט; יעקב חר'ן לופיס ס"ט; שמואל פאדרו ס"ט; אהרן עילי הכהן ס"ט; חיים סעדיא ס"ט; אברהם ביג'אג'ו ס"ט; חיים שאול דוויך הכהן; הצב"י יעקב חיים ס"ט; בן-ציון מרדכי חזן ס"ט; נסים אברהם בוארון ס"ט; אברהם ענתבי סקא ס"ט; יהושוע שהרבאני ס"ט; אליאו עבוד ס"ט; אברהם ענתבי ס"ט; אברהם פילוסוף ס"ט; אהרן חיים פירירה ס"ט; יצחק בכמוהר"ש עבאדי ס"ט; יחזקאל עזרא הלוי ס"ט; נתנאל חבובא ס"ט; אליהו דוויך הכהן ס"ט; יצחק סויסה ס"ט;

נאם יצחק דוד גראסמאן; ישעי' אשר זעליק ברי"ץ מרגליות; נאום רפאל מרדכי יצחק בהר"י שפירא ז"ל; יודא יעקב קיפערשטאך; נאם שניאור זלמן בהר"ר יצחק דוד נ"י; אברהם שמואל העשיל; נאם שמעון הורוויץ נ"י; יוסף ראפמאן; חיים ליב אווערבאך; אברהם בנימין ב"ר גרשון; נאם אברהם פרענקל; ישראל בן רייזיל; נאם משה מרדכי חמדאן; חיים וואללעס; נאם מרדכי זאב בראגד; יעקב בהרב ר' עקיבא ז"ל; נאם מרדכי דוד; אברהם אלי' בהרב הגאון מוהר"ר יחיאל מיכל זצ"ל; נאם שלמה מנחם וויינטרויב; נאם דוד מרדכי מפראגע; צבי קופמן; נאם משה פרידמאן; ישראל ראבינאוויץ קאחאנאיוער; משה יצחק בהר"ד אלי צמר ז"ל מלכ"ש ליבעצקי; אהרן צבי ב"ר ליפמאן ז"ל; מאיר לעויי; נאם צבי הירש וויספיש; אברהם דוב בערקמאן; נאם וועלביל בן הערשיל; נחום בערינהאלץ; נאם אלטער יצחק; מאיר אלי' זילבערמאן; נאם מנחם שמואל במהר"י; ירחמיאל יוסף בהרה"צ רא"ם זצ"ל;

נאם יעקב ליב גאלדשטיין; אברהם שלמה בהרה"צ ישעי' אהרן זצ"ל; נאם חיים יצחק הכהן; יוסף אדלער; מאיר בנימין לפיקא; אלטער גרשון אשר בענדערואוו; יוסף מאטע אווערבוך; מנחם מענדיל בוכוואלד; נאם נח כץ; משה מנחם זונענשיין; הק' אשר בן מו"ה ניימאן ז"ל; מאיר פונק; יהושע בנימין וויסענשטערן; מרדכי בערשקאוויץ; ליב ספעקטאר; נטע צבי וויס מגיד יליד ירושלם; משה חיים הכהן; שמואל ב"ר דוד נחמן מלובלין; נחמן יוסף בן ה"ר נחמן יוסף זצ"ל; חיים יהודא ליב אויערבאך; שמחה בונם וועדנער; שמעון צבי פוקוויץ; יצ' שמעון שפיטצער סג"ל; יצחק מאיר הלוי הורוויץ; דוד בריז'ל; משה ארי' ליב שפירא; שמואל וויטענשטערן; אלי' נחום פרוש; זלמן בר"ד נ"י; מאיר שלום ב"ר נתן הלוי; דובער פארמעט; נחום רווטמאן; בן ציון ספרדי; אברהם דוד יעקובזאהן;

אברהם אהרן מלאעזא; חיים מיכל בהראזלל"ה לעווי; יוסף קדוש; יעקב אליעזר ב"ר אברהם חיים ז"ל; בצלאל ברוך פרידמן; אהרן אלי' קיעניגסבערג; אברהם יוחנן יאדלער; חיים שלמה ראזינטהאל; משה יצחק חעשין; נימן ליב הכהן; שניאול זלמן זקש; שלמה גרשון סאס; שלום ליב פדידיט; יעקב ארי' טרעסטעטער; יעקב ליב קלעצקי; שלמה נתן בר"י ענגער; טובי ליב ווילנער; יצחק ב"ר סעדיא הלוי; צבי שפירא; משה בן יעקב; אהרן מייבער; צבי הרש בלוו"א; חיים דוד הורוויץ; פסח מוזעט; דוד בריולעווי; אהרן אברהם בן הרה"צ משה זלה"ה.

הסכמת הרבנים הגדולים בית-דין הצדק דקהילות-קודש ספרדים, אשכנזים, פרושים, חסידים, ומערבים הי"ו

[קללות הספרדים:] היות שראינו מכתבים שבאו מערי תימן על השערוריה שעושים על ספרי הזוהר הקדוש וספרי הקבלה לדבר סרה עליהם ועל מחברם, וגם על ספרי השו"ע, פלצות אחזתנו ורעד לבנו ונקרע לקרעים, משמוע דברים כאלה מאנשים אשר בשם ישראל מכנים עצמם, כי כן בכוח תורתנו הקדושה שתתעלה, הננו מחרימים ומשמתים אותם, ומפרישים אותם ומבדילים אותם מעדת ישראל, ורבצה בהם כל אלות התורה, ולא יאבה ה' סלוח להם עד אשר יחזרו בהם וישובו אל ה' ויאמינו בתורה בכל חלקיה – בנגלה ובנסתר, ושומע לנו ישכון בטח ושאנן מפחד רעה.

היום י"ט בשבט התרע"ט, כ"ד בית-דין רבא דעדת הספרדים פה עיר הקדש ירושלם ת"ו.

חיים דוד סורנאגה ס"ט; נחמן ב"ר וידאל אנגיל ס"ט; שמעון אשריקי ס"ט.

[כללות האשכנזים:] גם הבית-דין צדק דפה קרתא קדישא ירושלם תבנה ותכונן החתומים מטה, מאשרים בזה דברי הרבנים הי"ו החתומים לעיל, ולמפורסמות אין צריך ראיה שכל ספרי המקובלים המפורסמים בכל תפוצות ישראל, ומכל שכן ספר הזוהר המקובל להתנא הקדוש הר' שמעון בן יוחאי זכותו יגן עלינו אמן, הוא מחלקי תורתנו הקדושה, וכל המסתפק ואינו מודה בהם ח"ו, אין לו חלק בתורה הקדושה, והוא מופרש ומובדל מעדת ישראל, וכל המאמין בהם יזכה לחיי עולם לרוב הצפון, כעתירת הבד"צ [=הבית-דין-צדק] הבע"ח [=הבא על החתום] למען כובד תורתנו הקדושה.

היום יום ה' ט' בשבט תרע"ד פעה"ק ירושלם תובב"א.

נאם משה נחום וואללענשטיין; נאום ארי' ליב בהרא"ד; ונאם צבי פסח פראנק.

[כללות האשכנזים-חסידים:] שמוע שמענו ותרגז בטנינו, רעדה ופלצות אחזתנו על השמועות הרעות אשר כל השומע יוריד כנחל דמעות, איך באו פריצים לחלל את מקדש ה', ובמדינת תימן שמה נהייתה הרעה, כי יצאו אנשים בני בליעל רעים וחטאים אשר זדון לבם השיאם להרים יד בקדושת תורתנו, לדבר סרה על ספר הזוהר הקדוש מאור עינינו, המקובל להתנא האלקי הקדוש רבי שמעון בן יוחאי זכותו יגן עלינו, ושאר ספרי הקבלה הקדושים שנתקבלו ונתפרסמו בכל תפוצות ישראל אשר כל דבריהם דברי אלקים חיים המה, אחד מחלקי התורה שמסיני נמסרות, וקדושים ככל כתבי הקודש אמרות ה' אמרות טהורות, וכל המפקפק בהם הוציא את עצמו מכלל ישראל, ואין לו חלק בתורתנו, אוי לדור שכך עלתה בימיו.

חוב קדוש מוטל על כל גדולי הדור, ואחריהם ינהרו כל בית ישראל בכל מקומות מושבותיהם לעטות כמעיל קנאה, קנאת ה' צבאות תעשה זאת, לתבוע עלבון תורתנו, לגדע קרני רשעים שחיללוה ולגלות קלונם ברבים, כי המה מוחרמים מנודים מופרשים ומובדלים מעדת ישראל, יען כי דבר ה' ביזו, ואת תורתו מאסו. ארורים הם וארורים יהיו, המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד, בשם ה' נגילה ונשמחה בו ובתורתו הקדושה והטהורה, תורה שבכתב ושבעל-פה, הנגלה והנסתר יחדיו יהיו תמים לנו ולזרעינו וזרע זרעינו עד עולם, בקשר אמיץ וייחודא שלים. כן יהי רצון ויהי נועם ה' עלינו, ויזכנו בכלל ישראל לראות בישועתו אשר יעשה עמנו, עת רוח הטומאה יעביר מן הארץ, ומלאה הארץ דעה את ה' במהרה בימינו אמן.

כ"ד הבית-דין צדק דפה עיר הקודש ירושלם תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן, הכו"ח [=הכותבים וחותמים] לכבוד ה' ולתורתו הקדושה: נאם ליפמאן דוד במהר"י ז"ל; נאם מאיר איזראעל ד"צ פה עיה"ק; נאם בצלאל ישעי' בערינשטיין.

[כללות המערבים:] תמהנו מראות המכתבים שבאו מערי תימן, איך יצאו כת פריצים פוקרים המטילים פגם בקודשי שמים הוא ספר הזוהר הקדוש להתנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי זכותו יגן עלינו אמן, ושאר ספרי המקובלים זכותם יגנו עלינו אמן וכו', עפרא לפומייהו, תסמר שערת

בשרינו משמוע דברים כאלה. כי כן אנחנו מחרימים ומשמתים אותם ומפרישים אותם מעדת ישראל, הם וכל הנלווים אליהם, ארורים הם וארורים יהיו, חטאם ישאו ערירים ימותו, לא יאבה ה' סלוח להם עד אשר ישובו אל ד' להאמין בכל חלקי התורה הנסתרות והנגלות ככל ישראל הקדושים ושלי"ב [=ושומע לנו ישכון בטח] ושמ"ר [=ושאנן מפחד רעה]. כה דברי בית דין הצדק דק"ק המערבים בירושלים ת"ו, בש"א לחודש שבט תרע"ד לפ"ק. הצעיר נחמן בטיטו בס"ט רב לעדת המערבים; הצב"י אליהו י' לעג'ימי ס"ט; הצעיר אברהם מרסייאנו ס"ט.

[קללות משה פרנקו:] ספדי תורה והלילי שאי על שפיים קינה, הורידי כנחל דמעה, על הפרץ הגדול כי קמו פריצים מבני עמנו במדינות תימן אשר פרקו עול שמים ועול תורה, השליכו שיקוצים ויחללו שמך וידברו סרה כפרה סוררה על חלק גדול וקדוש מתורה הקדושה, על ספר הזוהר הקדוש המקובל אצל כל ישראל להתנא רבי שמעון בן יוחאי זכותו יגן עלינו אמן.

וגם על יתר ספרי הקבלה הקדושים ורבנו האר"י זצוק"ל וחבריו, ויחפאו עליהם דברים אשר כל שומעם תצֻלנה שתי אזניו, והפכו דבר אלהים חיים למינות ואפיקורסות. אוי להם על שברם, נוח להם שנהפכה שלייתם על פניהם, והאנשים החטאים האלה עודם במרדם ובמעלם, ועל-כן החובה מוטלת על כל איש מישראל אשר יראת ה' נגע בליבו להבדילם מקהל הגולה, כי האנשים האלה יצאו מכלל ישראל ואין להם חלק ונחלה באלקי ישראל, יאכלו בדי עורם, ושמם יהיה לאלה ולקללה בקרב הארץ, וכבר כל רבני עיה"ק ירושלם, ובראשם מעלת כבוד הרה"ג בדה"צ ספרדים ואשכנזים לבשו קנאת ד' צבאות ותוה"ק **והחרימו, ונידו והפרישו, והבדילו** את הרשעים הללו מכלל עדת ישראל.

וגם ידי תכון עם כל הרבנים הי"ו, ובבן בשם ה', ובשם תורתנו הקדושה, הנני מבטא בפירוש כי בני בליעל אלה אשר עשו המזימתה. הרי הם **מוחרמים ומנודים ומופרשים** מקהל עדת ה', **ארורים המה, וארורים יהיו כל ימיהם, מרעה אל רעה יצאו, המק בשרם, ועיניהם תימקנה בחוריהן המה יכרעו ויפולו,** עד אשר ישובו אל ה' ויאמינו בתורה בכל חלקיה ויתקנו מה שקלקלו, ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב את לשונו, ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ ומלאה הארץ דעה את ה'. ואנחנו בשם ה' נעשה ונצליח, נגילה ונשמחה בו ובתורתו הקדושה תורה-שבכתב ותורה-שבעל-פה, הנגלה והנסתר לנו ולזרעינו וזרע זרעינו עד עולם, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וגומר, ויחד כולנו נזכה לאור באור ה' בבניין ציון ונווה אפיריון. כעתירת החותם ברתת וזיע לכבוד ה' ותורתו הקדושה, פה עיר הקודש ירושלים תבנה ותכונן, בש"א לחודש שבט התרע"ד ליצירה בא ס"ט פתחתי שקי ותאזרני שמחה לפ"ק.

ע"ח [=על החתום] משה פרנקו חכם באשי בירושלים ואגפיה.

עד כאן לשון החרמות, בחלק השני של קובץ זה נביא את תשובת מָרי יחיא קאפח זצ"ל.

"אֲשֶׁר חָטְאוּ וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל **בְּהַבְלֵיהֶם**" (מ"א טז, יג).

"**וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ** וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֹתָם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת כָּהֶם [...] וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים וַיְנַחֵשׁוּ וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ לְהַכְעִיסוֹ" (מ"ב יז, טו–יז).

עמל ורעות רוח וחרמות ותשובתם (חלק ב)

בקובץ זה הנני מגיש לקוראים את תשובתו של מָרי יחיא קאפח לכתב החרם שהֵפנו כנגדו רבני ירושלים בעקבות כפירתו בהזיות המינות הפגאניות שבספר האופל, ומשום שסוף דבריו מסכמים היטב את רחשי לבו נחזור עליהם גם כאן: "ובה' בטחנו, כי אף אם יחשבו דוברי עָתָק האלה לבזותנו ולהשפילנו, אין בהם כוח לעשות אותנו שפלים ונבזים! **כי ממקום קדוש נהלך, ה' אל אמת בפינו ובלבבנו ותרועת תורתנו הקדושה בנו**" (הדגשים וסימן הקריאה במקור).

כותרת התשובה היא "תשובת דייני דחצצתא ירושלים", ולפי דעתי כוונתו של מָרי יחיא תואמת את פירושו של רבנו חננאל והערוך שלפיהם משמעות המלה "חצצתא" היא בית-הקברות. כלומר, הדיינים האלה הם בגדר מתים, ואפילו שהם חיים נושמים ובועטים, לעולם רשעים בחייהם קרויים מתים, וכמו שרבנו הרמב"ם מלמד בספר המצוות (לאוין לח): "האזהרה שהוזהרנו מלדרוש ידיעה מן המתים **כפי מה שמדמים אשר הם מתים באמת, ואף-על-פי שהם אוכלים ומרגישים**", והוסיף שם קאפח השכיר: "ומה שהם אוכלים ושותים ומרגישים ומלשינים ומזיקים לצדיקים [הוא ראה עצמו צדיק] אינו אלא ריחוש, מִדֵּי דהוי אזנב הלטאה", שהרי כל קיומם הוא כזנב הלטאה שניתק מגופהּ, שרוחשׁ ורומשׂ ומתנועע אך חיים אין בו.

כמו כן, מעניינת תשובתו של מָרי יחיא לטענה, לפיה ספר האופל הוא אמת משום שהוא כבר התקבל בקרב עם-ישראל במשך מאות רבות בשנים, וכך הוא משיב לקמן באיגרתו לטענה זו: "ומה בכך שלפי דבריהם קיבלו אותו כל ישראל ולא הרגישו במרורות הפתנים אשר בקרבו? והלא בימי שפוט השופטים ובימי אחאב קיבלו כל ישראל לעבוד את הבעלים (הם האלילים הזכרים), ואת העשתרות (הם האלילות הנקבות), ולא נשאר בימי אחאב זולת אליהו ומאה איש אשר החביא עובדיה!". ובמלים אחרות, ברור הוא שלא מן הנמנע שכל עם-ישראל ישגה אחרי הבלי מינות ועבודה-זרה במשך מאות רבות בשנים, וכולם יחשבו שהם אמת. ותשובתו של מָרי יחיא אף נאמרה במפורש בספר ויקרא (ד, יג): "וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ"...

חשוב לציין, שלמרות פעולתו הנעלה ועמידתו האיתנה, מָרי יחיא קאפח לא היה שלם בדרך האמת, ויש לכך ראיות ורמזים: הוא רומם את קארו הקראי (ואיך ייתכן לרומם את מי שהֵתעה את עם-ישראל אחרי התהו? ואף היה הראשון שהעז להחדיר את תועבות הקבלה הפגאנית לתוך ספר הלכה למעשה!), וכן מינים נוספים מקרב האירופים ועבדיהם הספרדים הנרצעים שהֵתעו את עמֵנו אחרי ההבל; הוא אחז בלשונם של המקובלים והשתמש בביטויים כמו "התנא האלהי"; הוא גינה את הפילוסופיה בבנותו את מחבר ספר-האופל "פילוסוף", ועוד.

נעבור עתה לתשובתו של מָרי יחיא קאפח (כל הדגשים וסימני הקריאה במקור):

תשובת דייני דחצצתא ירושלים ת"ו הרשומים למעלה

איכה הייתה לזונה, ירושלים קריה נאמנה, צדק ילין בה ועתה מרצחים, בחרמות ונידויים שלא כרצונו וכרצון יראיו. לא ידעו במה ייכשלו, כי יכו נדיבים על יושר, ועל-פי מלשינות שקר יחרימו

משׂימי לילות בימים, על התורה ועל העבודה, משנה ותלמוד ורמב"ם ושולחן ערוך ושאר פוסקים, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, ועבדֵי לתורה שלא תשתכח מישראל, כמפורסם להודיע את חוקי האלהים ואת תורותיו, על-פי התלמוד והפוסקים אשר המה לנו לעיניים. טוביה לא חטא ועל פום זיגוד שַׁקָּרָא, [טוביה] מינגד!

אוי לך ירושלים עיר הקודש, אשר שרייך סוררים ומחברי מכתבי עמל ופלסתר על השוקדים בחצרות בית ה', בית מקדש מעט, ימים ולילות מתוך דוחק ועוני ויוקר שערים! וַיִּפְתְּ בסתר לב חכמי ורבני עיר הקודש ירושלים ת"ו לשמוע לקול עלה נידף, מוציא דיבה הוא כסיל. להריק חרב וחנית ולדון דיני נפשות בלי עדים והתראה ובלי חקירה ודרישה, לרדוף את רודפי הצדק מבקשי ה', על-פי קבלת רבותינו זיכרונם לברכה, בעלי המשנה והתלמוד והפוסקים אשר המה לנו בגלות במקום סנהדרי גדולה שעליהם ציוותה התורה לאמר: "על פי התורה אשר יורוך" וכו', "לא תסור מן הדבר" וכו' (הרמב"ם בהקדמת משנה תורה).

עליכם אמר נעים זמירות ישראל: "עד מתי תשפטו עוול" וכו', "שפטו דל ויתום" וכו', "פלטו דל ואביון" וכו', על ידי מה? אמר התנא האלהי: הוו מתונים בדין והוי מרבה לחקור את העדים, ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו. ואתם לא כן עשיתם, ופיכם וקולמוסכם שלחתם ברעה, ולשונכם תצמיד מרמה, לקיים מה שנאמר: "ויהיו מלעיבים במלאכי האלהים, ובוזים דבריו ומְתַעֲתְּעִים בנביאיו" – כלומר בוזים מלמדי דבריו, וכן זה שאמרה התורה: "ואם בחוקותיי תמאסו" – במלמדי חוקותיי תמאסו. והרי אתם בכלל "כי דבר ה' בזה" (הרמב"ם פ"ו מהלכות תלמוד תורה). וקיימתם בעצמכם "לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו"! ולמעניתכם הארכתם בדברים הידועים ופשוטים לכל יודעי-ספר, להבהיל את ההמון ולבזות את חכמינו בעלי שני התלמודים והמדרשים האמיתיים וכיתות הפוסקים הראשונים, אשר לא ראו את הזוהר, תורה-שבעל-פה חדשה ואלהים חדשים.

[רבותינו חכמי התלמוד] מידי מלך גוי [=ספר האופל] [לא לקחו מוסר והלכה], ולא בנו [הפוסקים] פסקי הלכותיהם על-פיו [=על-פי ספר האופל], ועד אחרון מרן ז"ל המאיר עיני גולה בחיבורו הגדול "בית יוסף", וב"שולחן ערוך" לא בנה את פסקיו על-פי הזוהר [האמנם?]. רק בשניים ושלושה מקומות בלשון "נהגו", ולא בלשון איסור! ואף שבאמת אין למדין הלכה מן הזוהר ולא קיימא לן כוותיה בין להקל בין להחמיר, וכמו שכתב הרדב"ז בתשובותיו חלק ד סימן לו וסימן פ, ורבנו תם בן יחיא הובאו דבריו בספר "רביד הזהב" הלכות פסח, עם דברי הרב הגאון רש"ל בתשובותיו ובחיבורו "ים של שלמה", ועם דברי הרא"ם יעויין שם!

והרא"ש בחולין פרק השוחט כתב וזה לשונו: ומסתברא שכל תוספתא שלא נתפשטה רק אחר סידור הגמרא לאו דסמכא היא, דמסתמא ביוון שרצו חכמי ישראל לעשות חיבור קיימא אמת, חקרו וחיזרו לידע הספרים שנכתבו על דברי החכמים וביררו אותם שהם ברי סמכא ועל ידם חיברו הש"ס. הלכך אין לסמוך על אותה תוספתא ביוון שבעל התלמוד אינו מסכים עליה, עד כאן לשונו! והוא כמו שכתוב בירושלמי פ"ק דעירובין: כל משנה שלא נכנסה לחבורה אינה משנה. ובבבלי: כל מתניתא דלא מיתניא בי ר"ח ור"א לאו מתניתא היא וכו'. ומה שכתב המגיה

במבוא התלמוד לעיין בהרא"ש דהרמב"ם לא סבירא ליה הכין, אילו עיין בבית-יוסף וה"מ ובנוסחאות האמיתיות בדברי הרמב"ם לא כתב כן!

ומכל זה תדון קל וחומר לחיבורי הזוהר והתיקונים שלא יצאו ונתפשטו רק אחר כמה מאות שנים, ומיד מלך ממלכי עכו"ם יצא, שאין לסמוך עליו בשום עניין היפך התלמוד הבבלי והירושלמי ומדרשי רבותינו ז"ל, וכל שכן וקל וחומר בעניין האלהות: איך נחליף ונמיר את אלהינו, אשר הודיע דרכיו למשה לבני ישראל עלילותיו, כי הוא רחום וחנון ארך אפים, ונלך ונעבוד את האליל קצר אפים (זעיר אנפין) וַנִּיָּרָא מזוגתו שריבה אותה הכתוב לפי דבריו ב"את ה' אלהיך תירא" – "את" לרבות זוגתו (זוהר בראשית, דף קיב), בעבור שאביו ואימו עיטרוהו בתרין עטרין והמליכוהו וציוו את כל באי עולם לעבדו (זוהר פרשת בלק, דף קצא).

וכן כתבו "ספר הברית" ו"כסא אליהו" ו"יושר לבב" ו"מצרף האמונה" והרש"ב, ושאר ההולכים בשיטת הזוהר לתומם בחושבם שהוא לרבי שמעון בן יוחאי התנא עליו השלום. ובספר "עוז לאלהים" הביא משל על זה, וזה לשונו:

והוא מלכנו ואנחנו עבדיו ואליו תפילותינו וכוונותינו, ואפילו אבא ואמא מוזהרים לכבד את הבן הקדוש הזה ולירוא ממנו, לפי שהוא המלך השליט, ואפילו שיצא הבן הקדוש הזה מאבא ואמא, יתברר לקמן שהוא העיקר. והנה אמשול לך משל, אם ימלוך אחד ויהיה לו אב ואם, למי צריכים העם לעבוד? בוודאי למלך, ואפילו אביו ואימו צריכים לו, לפי שהוא מלך על זה, נאמר בזוהר: נשקו ידין להאי ברא קדישא וכו'. עד כאן לשונו.

ודבריהם אלו מתאימים מאד לאמונת אומות העולם עובדי האלילים שהזכירו רבותינו ז"ל במסכת מנחות דף קי, אמר רבי יהודה אמר רב: מצור ועד קרתגני מכירים את ישראל ואת אביהם שבשמים. אתיביה רב שימי בר חייא לרב: "כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגויים"? אמר ליה שימי את! דקרו ליה אלהא דאלהיא. ופירש הרב מהרש"א ז"ל, שלאותן האלוהות שתחתיו נתן כוח וממשלה למטה, ואינו משגיח בעולם התחתון כדמסיק דקרו ליה אלהא דאלהייא, עד כאן. וגם תואמת אמונתו זאת [של האופל] למעשה דורו של אנוש, שאמרו רז"ל שקראו לעצבים בשם ה', הובא בילקוט פרשת יתרו סימן רפו, ובבראשית סימן לט.

וכן עשה מחבר הזהר לקרוא לפרצופים וצורות נבראים בשם ה' ולעבדם, כמו שכתב הרב יושר לבב בתחילת ספרו הנזכר על-פי חלום צודק לפי דעתו, שאמר שם על פסוק "דע את אלהי אביך" וכו' – ועבדהו לזה (זעיר אנפין), אף כי נברא הוא, כי לנשמתו אתה עובד וכו', עיין שם בטרפש הלב. ודבריו אלה שקצר אפים (זעיר אנפין) נברא, מבוארים באידרא רבא דף קלח, על פסוק "ה' פעלך בקרב שנים חייהו" וכו'. וטענתו כי לנשמתו אתה עובד אינה טענה, לפי שהוא סותר את דבריו שכתב במשנת חסידים סוף פרק שלישי ממסכת העשייה, שהאצילות כולו, בין בבחינת אורות בין בבחינת כלים, ואפילו לבושו – כולם אלהות גמור!

וכן כתב בספר "עוז לאלהים" פרק יח דף נו, וזה לשונו: ואם תאמר שאהיה עובד לנשמה בלא גופא חס ושלום? חלילה! אלא כבר אמרנו שזה הפירצוף דמלכא קדישא ושכינתיה הוא אדוק בנשמה, והוא ונשמתא חד אינון כמו שכתבתי לעיל וכו', ואם יעבוד לנשמה יהיה פירוד בין

נשמה לגופא, עיין שם. ונמצא לפי זה, מהם עובדים לשניהם, הגוף והנשמה, ונמצא משתף שם שמים ודבר אחר, שאמר רבי שמעון בן יוחאי בסנהדרין פרק ארבע מיתות ופרק לולב וערבה: כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם.

וגיליונות המודפסים ששלחתם סללו דרך לתת מכשול לפני העבדים העיוורים הם התלמידים הקטנים הקופצים בראש להתגדל בפני ההמון, ולדרוש בנסתרות בפומבי לעבוד את הצורות והפרצופים הנבראים, ובייחוד לאליל קצר אפים (זעיר אנפין), על-פי הפילוסוף מחבר הזוהר המבזה את המשנה והתלמוד שקיבל משה מסיני. וקרא לתורתו החדשה בשמות נעלים: עץ חיים, ואבנא די מחא לצלמא; ואת המשנה והתלמוד כינה בשמות פחותים ומזולזלים: עץ הדעת טוב ורע, אבן משכית, שפחה, צלמא, קליפא, לית בה נביעו דחכמתא (זהר בראשית דף כו וכז, וזהר תצא דף רעט ורעה), וקרא עליה "תחת שלוש רגזה ארץ... ושפחה כי תירש גבירתה" – דא משנה. ואמר, שמשה נענש להיקבר בארץ טמאה על שנתן לנו את המשנה. וזילזל בשלוש עשרה מידות שהתורה נדרשת בהן לדמותם לחומר ולבנים, וקרא על רז"ל שדרשו את התורה בי"ג מידות המקובלים מפי הגבורה: "וימררו את חייהם בעבודה קשה", בעבודה קשה – דא קושיא, בחומר – דא קל וחומר, ובלבנים – דא ליבון הלכה וכו'.

וכל דבריו אלה נגד דברי רבותינו ז"ל שקראו להלכות "כתרה של תורה" (מגילה כב), ונגד דברי רבי שמעון בן יוחאי בירושלמי פרק כל כתבי, דתני רבי שמעון בן יוחאי: העוסק במקרא מידה שאינה מידה, במשנה מידה שנוטלים ממנה שכר, בתלמוד אין לך גדולה מזו, ע"כ. וכן בפרק קמא דשבת בילקוט, אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות משניות, שנאמר "גם כי יתנו בגויים" וכו', עיין שם (ריש פרשה צו) היפך דברי הפילוסוף מחבר הזוהר שאמר שלא יזכו לגאולה אלא-אם-כן יחזרו בתשובה ולא יעסקו במשנה, אז יתקיים בהם "ויורהו ה' עץ". וכל מגמת מחבר הזוהר לְשַׁבַּח את המשנה והתלמוד מישראל ולסתום פי באר מים חיים, אשר ממנה יִקָּרוּ [=ידלו וישאבו את] כל הליכות התורה-שבעל-פה, ויתעסקו בתורתו החדשה.

ובפרשת כי תצא ברעייא מהימנא רע"ט, העז פניו לומר שמשה רבנו ע"ה התוודה את חטאתו אשר חטא בתִתו לנו את המשנה נגד דברי רבותינו זיכרונם לברכה, שאמרו: אמר משה לפני הקדוש-ברוך-הוא, רבש"ע אל ייכתב סורחני שלא יאמרו ישראל שזייף משה את התורה או אמר בתורה-שבעל-פה דבר שלא נצטווה, וכו' (מדרש רבה פרשת אמור, כח).

ובמקומות רבים, ובילקוט ריש פרשת ואתחנן, ובתיקוני זהר חדש, גילה פניו בחוצפא יתירא לקרוא את העוסקים במשנה ובתלמוד, כדי להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל. ובסימני עוף טהור ודגים טהורים וביציהם, ובסימנים שנמסרו למשה בסיני, ובחמשה דברים המפסידים את השחיטה, על כל אלה שלא נכתבו בתורה אלא נמסרו בתורה-בעל-פה, [אמר] שהם [=הלומדים אותם] עוסקים בתורה שלא לשמה, ולא נקרא עוסק בתורה לשמה אלא-אם-כן מכוון לזווֵג ולחבֵּר את הפרצופים הזכרים עם הנקבות כמו שכתוב שם. [עוד אמר על הלומדים את התורה-שבעל-פה:] לגרמייהו עסקין לדבחא בשרא וכו' [כלומר לדעת האופל הם עוסקים בתורה לשם טובות הנאה], וכמתלהלה הוא יורה זיקים להלעיג על

דברי רבותינו ז"ל, שאמרו למוד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה, ודימה שקלא וטריא דרבנן בי"ג מידות שהתורה נדרשת בהן, לכלבין דצווחין הב הב. כגוונא דגיהנם דצווחא הב הב, לרמוז שאין להם שכר בלימוד משנה ותלמוד ושהם יורשים גהינם.

ובגיליוני חרמיכם הרביתם מחלוקת בישראל כירבעם בן נבט, וכיביתם נרה של תורה וגרמתם לפרוש מהתלמוד וללמוד בזהר ותיקונים כדי לחברא [=לחבֵּר] נוקבין עם דכורין. נגד דברי רז"ל (מדרש רבה פרשת אמור, כח): ר' יהושע דסכנין בשם רבי אחא, "עיר גִּיבּוֹרִים עלה חכם", גברים כתיב, שכולם גברים ואין בהם נקבה (רצה לומר שאין המלאכים בעלי חומר, עץ יוסף) – וכל שכן שאין בהן זכרים ונקבות. וקל וחומר למעלה באלוהינו-ברוך-הוא, כמו שכתבו רבותינו ז"ל (דברים רבה, סוף ואתחנן):

אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: "מי לי בשמים" חוץ מכבודך, כשם שאין לי בשמים אלא אתה, ([כלומר] כשם שלא שיתפתי עמך אלוה אחר בשמים, לא אריך אנפין ונוקביה הדבוקה בו, ולא אבא ואמא בפרצופים נפרדים, ולא גוץ [=זעיר] אנפין ונקבתו), כך לא חפצתי אחֵר בארץ, כך לא שיתפתי עמך אלוה אחר בארץ. אלא נכנסת אני בכל יום לבתי כנסיות ומעידה עליך שאין אלוה אחֵר אלא אתה, ואומרת שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

וזה שלא כדברי הפילוסוף מחבר הזוהר בפרשת ואתחנן דף רסג ע"א, שהלך בשיטות החיצויים שלישים ורבעים. שכתב: "שמע ישראל" וכו', ה' – אבא המקבל מֵאֲרִיך [אנפין], אלהינו – אמא, ה' – זעיר, אחד – נוקבא דילה, מונה הוא חמשה ואומר וכולא חד!

ואתם [=דייני דחצצתא], קבלתם עליכם את כל משפחות האלהות שבאצילות, ומשפחות האלוהות שבבריאה, ומשפחות האלוהות שביצירה, ומשפחות האלהות שבעשייה, כדברי הפילוסוף מחבר הזוהר, וכמו שכתב בסידור "חסד לאברהם", [שיש] לכוון באמירת "אין כאלהינו אין כאדונינו אין כמלכינו" וכו', לכל פרצופי האצילות והבריאה והיצירה והעשייה! ובייחוד לפרצוף קצר אפים כדעת הפילוסוף הנזכר בזוהר בלק, שם נאמר שלטנו אתיהב לה (דף קצא), ופירש "עוז לאלהים" שולטנו אתיהב לה מאתר אֶחָרָא עילאה (ע"ש פרק יט)!

[ולעומתכם,] אנו לא קיבלנו עלינו אלא אלוה **אחד** המיוחד מכל שאר האחדים שלא קיבל שולטנותו מאחֵר כמו שכתבו רז"ל: אמר הקב"ה, אני ראשון – שלא קיבלתי מאחֵר, ומבלעדי אין אלהים – שאין לי שותף, ואני אחרון – שאיני עתיד למוסרה לאחֵר! (ירושלמי סנהדרין, פרק דיני ממונות; ושיר השירים רבה, פרשה א).

ומה בכך שלפי דבריהם קיבלו אותו כל ישראל ולא הרגישו במרורות הפתנים אשר בקרבו? והלא בימי שפוט השופטים ובימי אחאב קיבלו כל ישראל לעבוד את הבעלים (הם האלילים הזכרים כמו שכתבו רז"ל: הבעל ראש גויה היה לו ונאפון היה, ירושלמי), ואת העשתרות (הם האלילות הנקבות), ולא נשאר בימי אחאב זולת אליהו ומאה איש אשר החביא עובדיה!

והואיל ובגיליונים שלכם כיביתם נרה של תורה וחיבלתם כרם ה' צבאות, וקיימתם ח"י קללות שקילל ישעיה הנביא את ישראל, כדגרסינן בחגיגה (יד ע"א): כי אתא רב דימי אמר: ח"י קללות

קילל ישעיה את ישראל ולא נתקררה דעתו עד שאמר להם מקרא זה: "ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד" וכו' עד "ונתתי נערים שריהם" – אלו בני אדם שמנוערים מן המצוות ותעלולים ימשלו בם, אלו תעלי בני תעלי, מאי ירהבו הנער בזקן? יבואו בני אדם שמנוערים מן המצוות וירהבו במי שמלאים מצוות כרימון; מאי והנקלה בנכבד? יבואו מי שהחמורות דומות להם כקלות, וירהבו במי שקלות דומות להם כחמורות!

ואז מצא שטן מקום להשמיע קולו במרום, שמי שאינו עוסק בספרי הפילוסוף הנזכר [כוונתו למחבר ספר האופל] ואינו עובד לאליל קצר אפים (זעיר אנפין) וזוגתו – מין וכופר ייקרא, והוא מוחרם מפי חכמי ארץ הקודש, והותרה הרצועה למסור לומדי המשנה והתלמוד וספרי הרמב"ם ומרן הש"ע, ולהעיד עליהם בשקר ולגבות נדבות כדי ליתן שוחד בחיק, לפרוע בהם פרעות ולהרע להם ולענותם בכלא במלשינות שקר פעמיים ושלוש! זו תורה וזו שכרה!

לכן, בכוח המסור לנו מרבותינו ז"ל, שהמנדה את מי שאינו חייב נידוי הוא עצמו חייב נידוי, שדֵינן גירא מהבא להתם, ואמינא, אדרבא, ליהוו הנך גוברי החתומים בגיליונים ההם של החרם מקטנם ועד גדולם הם ותגריהם ותגרי-תגריהם המפרסמים את גיליוניהם ומשמיעים אותם בהמון:

בשמתא דשמתיה הקב"ה לחויא קדמאה; ובשמתא דשמתיה נח לכנען; ובשמתא דשמית הקב"ה בספר אורייתא לאשר לא יקים את דברי התורה; ובשמתא דשמתיה ברק למירוז; ובשמתא דשמתיה רב יהודה להההוא עבדא; ובשמתא דשמיתו רבנן להההוא כלבא דהוה אכיל מסני דרבנן ולא ידעי מנו!

ותהוי האי שמתא בהנהו אינשי דחתימי תמן, והמה בכתובים למעלה מגיליון זה, להכרית מעיר ה' כל פועלי און, אמן כן יהי רצון. ושאר עם ה' בשלום.

ויאמר אלי נמצא קשר באיש יהודה וביושבי ירושלים

שבו על עוונות אבותם הראשונים אשר מאנו לשמוע את דבריי, והמה הלכו אחרי אלהים אחרים לעבדם, הפרו בית ישראל ובית יהודה את בריתי אשר כרתי את אבותם... (ירמיה יא).

אלה הקרנות אשר זרו את יהודה [כלומר דייני דחצצתא שחתמו על כתב החרם, המה וכל ממשיכי דרכם בימינו, כל יהדות המינות האורתודוקסית], המעכבים את גאולתנו ומאריכים את גלותנו בזנותם אחר אלהי נכר הארץ, להאמין במציאות שני פועלים פועל הטוב ופועל הרע, סטרא דקדושא וסטרא אֶחרא מסאבא! סטרא דקדושה אדם קדמון עם כל משפחותיו שבעולם האצילות, ושבעולם הבריאה, ושבעולם היצירה, ושבעולם העשייה, שהם עתיק ונוקבה, ואריך ונוקבה, ואבא ואמא, וזעיר ונוקבה, שבכל עולם ועולם מהארבעה הנזכרים!

ולעומתם, עומדים מאחוריהם משפחות האלילים הטמאים סטרא אחרא מסאבא, אדם קדמון דקליפה הנקרא אדם בליעל, ועתיק ואריך אנפין, ואבא ואמא וזעיר אנפין, ונוקבה דקליפה שבאצילות, וכן בבריאה, וביצירה ובעשייה!

ולא די להם שהאמינו באמונה שלמה במציאות אלוהות רבים, קדושים וטמאים, נגד כל נביאינו וחכמינו ז"ל, ועובדים הם לכוחות ולפרצופים שייחסו להם כל מושגי הגוף, אלא שקראו להם בשמותיו של הקב"ה, בחושבם שכיוון שנקראו בשמותיו של הקב"ה יש בהם תועלת כמו שחשבו דורו של אנוש כדאיתא במדרשי רז"ל, כי לפי דעתם כל ששולל מהם אחר כל הגשמות מותר לעבדם, כאילו לא נאסר עלינו לעבוד אלא כוחות גופניים, אבל כל ששולל הגשמות מהם בדעתו ומפשיטם מגשמותם מותר לעבדם.

כמו שכתוב ב"ספר הברית" וזולתו מ[ספרי] המקובלים, שהאמינו בדברי נביא השקר הפילוסוף מחבר ספר הזוהר, שתלה נבואתו בהתנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, ואמר כי הקב"ה הנקרא "עתיק" נגלה עליו בבית-מדרשו וקרא לו "שמעון, שמעון" וכו'. וגילה לו "עתיק" כי הקב"ה האחֵר הנקרא "אבא" הוא הבורא במאמר, [והוא] שאומר לאלהים שהיא אמא: "יהי אור", "ויקוו המים", ושאר תשעת המאמרות. אבל בבריאת אדם הראשון אמא היא שאמרה לאבא: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", ולא הסכים אבא לדבריה, והיא בראה אותו שלא מרצונו. ולפיכך, כשחטא אדם הראשון גירש אותו [עתיק] מגן עדן וגירשהּ עמו [גירש גם את 'אמא'] על-שם "ובפשעיכם שולחה אמכם", ועל שם "ובן כסיל תוגת אמו", ולפי דבריו העשרה מאמרות שבהם נברא העולם לא מאל אחד נאמרו.

אבל בבריאת האליל קצר אפים (זעיר אנפין) נאמר: "בן חכם ישמח אב" (זהר בראשית דף כב), והוא משתבח בעצמו לאמר: "ה' אמר אלי בני אתה", שהשליטו [על] האלוה שלמעלה ממנו, וציווה על הכל לעבדו (זהר בלק דף קצא), ואדם קדמון משתבח בעצמו ואומר: "ראו עתה כי אני-אני הוא ואין אלהים עמדי" – שאין לו ממי ליטול רשות (שם).

ולא דיים לחכמי ירושלים ת"ו שהאמינו בכל אלה האמונות ילדי נכרים הזרות לתורה הקדושה על-פי הפילוסוף מחבר הזוהר, אלא שהגיסו דעתם להחרים עבדי ה' כל עוד שלא יאמינו באמונתם לעבוד ללא אלהי אמת את האליל קצר אפים (זעיר אנפין). ועל כן אמרנו, אדרבא, יגורם [=יעניש אותם] ה' בחרמם, ארורים הם לה' אלהים אמת המיוחד מכל שאר האחדים, שאין ראשית לראשיתו, ולא קיבל מלכותו מאחֵר, ואין לו שותף ואין עתיד למוסרה לאחֵר.

והרי הם מנודים ומוחרמים ומופרשים מקהל עדת ה', ארורים המה וארורים יהיו כל ימיהם, ומֻרָעָה אֶל רָעָה יֵצאו, הֵמק בשרם ועיניהם תימקנה בחוריהם, המה יכרעו ויפולו, אשר לחרב לחרב וכו' [אֲשֶׁר לַמָּוֶת לַמָּוֶת וַאֲשֶׁר לַחֶרֶב לַחֶרֶב וַאֲשֶׁר לָרָעָב לָרָעָב וַאֲשֶׁר לַשְּׁבִי לַשְּׁבִי' (יר' טו, ב)], ואנחנו נגילה ונשמחה **בה' אלהים אמת ובתורתו הקדושה שבכתב ושבעל-פה, משנת חכמים ותלמודם שקיבל משה רבנו עליו השלום מסיני באמת, ולא אמר דבר שלא נצטווה!**

ובה' בטחנו, כי אף אם יחשבו דוברי עָתָק האלה לבזותנו ולהשפילנו, אין בהם כוח לעשות אותנו שפלים ונבזים! **כי ממקום קדוש נהלך, ה' אל אמת בפינו ובלבבנו ותרועת תורתנו הקדושה בנו.** [עד כאן תשובתו של מָרי יחיא קאפח].

"וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים וְלֹא יָבִינוּ כָּל רְשָׁעִים וְהַמַּשְׂכִּלִים יָבִינוּ" (דניאל יב, י).

חזון הרמב"ם לספרו 'משנה תורה'

רבנו הרמב"ם היה חלוץ בתחומים רבים, החשובים שבהם הם: לוגיקה, פרשנות, מִנְיית המצוות, הלכה, ופילוסופיה. כל ספר שהוא כתב בתחומים הללו היה חלוץ בתחומו בדת משה, **גם** מבחינת עצם תוכנו ואיכותו ושאיפתו לשלמות, **וגם** מבחינת ההיקף, העומק והסגנון המדעי והספרותי. רבנו הרמב"ם היה מבין חכמי ישראל הנדירים באלף השנים האחרונות אשר שאף וחתר לידע את האמת הדתית, ואף אהב את ה' יתעלה יותר מאשר את מנעמי והבלי העולם-הזה. הוא הטביע חותם חשוב מאין כמותו על דת האמת, ומבחינה זו מקומו לצד אנשים נשגבים כמו אברהם אבינו ומשה רבנו, ושאר נביאי וחכמי ישראל אוהבי האמת.

אחת הטעויות הגדולות ביותר בעולם-הדתי בימינו ואשר איננה רק טעות בשגגה, היא הסברה שהרמב"ם הינו "עוד אחד" מחכמי ישראל הראשונים. וזכורני שלמדתי בעוונותיי לבחינות ההסמכה של תיאטרון הרבנות, ושם ראיתי שדעתו של רבנו הרמב"ם מוצגת כ"עוד שיטה" בתוך מנעד השיטות האינסופי, ואף לא בין השיטות המרכזיות והחשובות – וכך הוא היחס לדעתו ההלכתית של רבנו בכל פסי הייצור של המינים ובכל כינוסי הטמטום של החוצבים.

אולם, האמת היא, שכתבי הרמב"ם כלל אינם ניתנים להשקה ולהשוואה לשאר כתבי "חכמי ישראל" באלף השנים האחרונות, כי רבנו הרמב"ם פשוט אינו נמצא עמם באותו ממד. רבנו הרמב"ם חי בעולם של דעת וחתר תמיד לשלמות ספרותית, מדעית, הלכתית והגותית.

ולעומתו, אלפי הוזי ההזיות באלף השנים האחרונות שנקראים "חכמי ישראל", הם חיו בעולם של חתחתים ומהמוֹרים במקרה הטוב, ובמקרה הפחות טוב תעו ולעו בהזיות מינות פגאניות. וביתר ביאור: כל הוזי ההזיות הללו שנחשבים ל"חכמי ישראל" סבלו מעילגות לשון מחרידה, אשר מייגעת ומשמימה את המחשבה עד לטמטומה ולכביונה. כמו כן, רובם המכריע והמוחץ (למעט בודדים ונדירים מאד) סטו אחרי המאגיה הפגאנית ואף מחקו את כל יסודות הדת המחשבתיים. הם נותרו אפוא תועים ונכשלים בהבלי מינות ועבודה-זרה והשחיתו את דתנו עד להפיכתה לדת פרו-נוצרית פגאנית שתתאים להזיותיהם הנגעלות. הם הפרו את כל איזוני ההלכה העדינים בהוסיפם חומרות כעורות ולעתים אף מגוחכות, וטימאו את היכל הדעת באלף-אלפי מנהגים אירופיים אשר מחריבים את דעת האדם ומרחיקים אותנו מדרך האמת וממילוי ייעודנו: להיות עם חכם ונבון שמכונן ממלכת כהנים וגוי קדוש. ולא לחינם רבנו תיאר את תוצאת פעולתם של "חכמי ישראל" הללו, בהפיכתנו ל"עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה".

ועתה נשים לב לנקודה חשובה מאד, היו מאותם "חכמי ישראל" שהייתה להם זיקה חיצונית כלשהי לדרך האמת. אולם, דווקא הם החריבו את דת משה פי-כמה מהוזי ההזיות אשר היו רחוקים לחלוטין מדרך האמת. לדוגמה, קארו הקראי גרם נזק בלתי יתואר לדרך האמת, הרבה יותר מאשר לדוגמה הכלב מברסלב, מפני שאותם אלה אשר נאמר עליהם בשקר שהם כאילו "שמונים אחוז רמב"ם", למעשה השתמשו בדרך האמת ובהלכות האמת, כדי להחדיר לתוך

דת משה את דרכי המינות וכדי למחוק את כל יסודות הדת המחשבתיים – עד להפיכתה של דת האלהים לדת פרו-נוצרית מתועבת וזימתית שתכליתה הפקת רווחים וטובות הנאה.

בדרך מתעתעת זו של פסיחה על שתי הסעיפים הם גרמו את הנזק הגדול ביותר, כי הם מציגים את עצמם כאילו הם פוסקים לפי אנשי אמת (הרי"ף והרמב"ם), וכך הם סוחפים אחריהם רבים מעם-ישראל ששוגים לסבור שהם אכן חכמים ופוסקים טהורי מחשבה ומוסר. כלומר, כלפי חוץ הם מצהירים על נאמנות לדרכם של הגאונים, הרי"ף והרמב"ם, אך הלכה למעשה הם מחדירים יסודות מאגיים פגאניים בעשרות ומאות מנהגי סכלות ועבודה-זרה, ואף שורפים ומרוצצים במגפיים מסומרים את כל יסודות הדת המחשבתיים, שבהם ייחודנו כעם סגולה, ובהם אברהם אבינו ע"ה החל את קריאתו לכל באי עולם: "בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם" (בר' כא, לג).

ומן המפורסמות הוא הפתגם ש"חצי גרוע יותר גרוע מן הגרוע", שהרי הגרוע מודיע על סכלותו ונבלותו בראש חוצות ורבים הם אשר כבר יודעים להיזהר ממינותו ומסכלותו. אולם, "החצי גרוע" מהווה סכנה גדולה מאד, כי בדברי האמת שבו הוא מושך את ישרי המחשבה להיכל הטומאה, ולאחר שהם נכנסו הוא מפתה אותם בהשקפות זרות ומסואבות אשר משחיתות את הדעת – עד שגם ההשקפות הטובות והטהורות שהוא הציג לכאורה בחלון הראווה, כבר לא רלבנטיות יותר, כי לא רק שהן שימשו כעלה תאנה לכסות על ערוות אלילותו, אלה שגם הן בסופו-של-דבר נטמאו וחוללו כליל בגרורות ההשקפות הרעות – אוי לרשע ואוי לשכנו.

וכך אירע בעולם האורתודוקסי האירופי. מִיָּמָיו של קארו הקראי ועד ימינו, ספר "השולחן ערוך" החדיר לעמֵנו מאות מנהגי סכלות ואלילות שמקורם באירופה הנוצרית והפגאנית, וכן את המאגיה והמיסטיקה מחריבות הדעת, והוא אף מחק במעט לחלוטין את יסודות המחשבה של עם-ישראל. ולא די לו בכל זאת, קארו הקראי גם אימץ אל חיקו את שיטת הנצרות האשכנזית של הפיכת דת משה לקורדום חוצבים, והוא אף עלה על רבותיו האשכנזים! שהרי הוא התאמץ להביא להיתרו המפוקפק שלל "ראיות" מתעתעות שמצדיקות כביכול ליהנות מדברי תורה – ואת הדבר הרע הזה אפילו אדוניו ופטרוניו האשכנזים לא העזו או שלא ידעו לעשות.

ולעיון במקצת ממעלליו של קארו, ראו נא:

"קארו – מגדולי מחללי שם שמים" (סדרת מאמרים); "קארו הקראי – מגדולי משמידי דת האמת"; "האמנם השו"ע הוא שמונים אחוז רמב"ם?"; "תגובה למאמר: האמנם השו"ע הוא שמונים אחוז רמב"ם?"; "נזיפה בעקבות השרימפסים של קארו", ועוד.

גם קאפח השביר והנבלולי הלך בדרכו של קארו הקראי, שהרי אף הוא התיר לעצמו ולאחרים ליהנות ולזלול מדברי תורה, ואף להפוך את התורה למחצבה שאין לה תחתית! ומבחינה מסוימת פעולתו של קאפח אף חמורה יותר מפעולתו של קארו, ולא רק מפני שקאפח התיימר לייצג את דרך האמת של חז"ל ורבנו, אלא גם מפני שקאפח תעתע באופנים חמורים מאד, ואסביר: קאפח שָׁלַל בפירושו את כל התירוצים של קארו, אך השאיר תירוץ אחד שבאמצעותו ניתן להכשיר ליהנות מדברי תורה בלי שום הגבלה, וכאמור, לזלול מן התורה ללא הכרה.

בעשותו כן, הוא החדיר להולכים בדרכו של רבנו את ההתעיה שהוא כאילו באמת מבקש ודורש את דרך האמת, שהרי הוא שלל את כל תירוציו של קארו (למעט אחד) – אך בפועל, אין שום הבדל בינו לבין קארו, כי אין זה משנה מהו יסוד ההיתר, ברגע שמתירים ליהנות מדברי תורה, רדיפת הבצע כבר תפעל את פעולתה, וההיתר יורחב ללא שום גבולות וללא שום פיקוח ובקרה, עד כדי חילול-שם-שמים איום ונורא. ובאמור, יתרה מזאת, הוא עשה את כל הרעה הזו בשם דרך האמת: בשם התיימרותו לייצג את דרך האמת של חז"ל ורבנו, וגדול עוונו מנשוא.

ואם קאפח השכיר היה איש אמת כמו שהוא התחזה והתיימר, הוא היה לכל הפחות מודה על האמת שהוא פסול מלדון בעניין זה, כי מי שנהנה וזלל מממסד הכמורה במשך יובל שנים במשכורות ופנסיות נפוחות שאליהן נלווים מענקים ושילומים למכביר, אין לו שום הצדקה מוסרית דתית והלכתית לפסוק הלכה בנושא זה, והיה עליו לומר: "פסילנא לך לדינא", ונאמנים דברי ירמיה ע"ה (ח, י): "כִּי מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל כֻּלֹּה בֹּצֵעַ בָּצַע מִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן כֻּלֹּה עֹשֶׂה שָׁקֶר".

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדָעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נָפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (יש' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבַיָּא תַּקִּיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לֶקֳבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

אגב, קאפח נכשל בלשונו (לשיטתו), ועל כורחו הוא אמר את האמת ששופכת אור על חומרת התעייתו. אמנם, ניתן לזהותה רק בעיון מדוקדק, אך על-כל-פנים הוא אמר את האמת בעניין זה והסגיר את בצעו, והנה קטע מדבריו בפירושו להלכות תלמוד תורה (עמ' רעח), ובאמור, מי שאינו נהנה מדברי תורה יבחין באמת שעולה ונוצצת מתוך הדברים, וזה לשונו שם:

"כי לדעתי הַצְּדָקָה אחת יכולה להתקבל גם על דעת רבנו [האמנם רבנו יצדיק ליהנות מדברי תורה?! ועד כמה חמורה התעייתו, שהרי הוא אמרהּ בעודו מתחסד בכינוי 'הרמב"ם של ימינו' ובאמור גדול עוונו מנשוא], והיא הנימוק של 'עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ' [תה' קיט, קכו], לפי הביאור וההבנה שאנו מבינים אותו, **כיוון שלפי תנאי החיים המצויים כיום קשה מאד לשקוע במ"ט שערים שהעולם שקוע בהם, ועם זאת ללמוד תורה לעומקה ולרוחבה**".

ברם, הקב"ה כאמור לא אִפשר לקאפח לתעתע שהרי מתוך דבריו זורחת האמת, ואסביר: לפי דבריו, אם אין האדם שוקע במ"ט שערי טומאה שהעולם שקוע בהם – הוא כן יכול ללמוד תורה מבלי לקחת כסף ומבלי ליהנות מדברי תורה! ובמלים אחרות, רק אם האדם שוקע במ"ט שערי טומאה ורוצה יחד עם שקיעתו בשערי הטומאה גם ללמוד תורה, רק אדם שפל ונתעב כזה אינו יכול ללמוד תורה מבלי שייהנה מדברי תורה. ובפירושו זה קאפח הסגיר את עצמו ואת בצעו.

"וּמֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם" (ירמיה ג, ג), "וְאַתֶּם סַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכַי וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה" (מלאכי ב, ח–ט).

א. מטרות רבנו בחיבור "משנה תורה"

באיגרתו לתלמידו ר' יוסף (עמ' קכה), רבנו מגלה לנו את מניעיו לחיבור ספרו הגדול "משנה תורה", וכֹה דבריו:

"דע, שאני לא חיברתי ספר זה כדי להתגדל בו בישראל, ולא כדי שיתפרסם שמי שאז ייצר לי, אם לא תתקיים מטרתי אשר בגללה חיברתיו. אלא חיברתיו תחילה, וה' יודע, לעצמי, כדי להתפנות מן החקירה והחיפוש למה שאזדקק לו, ולעת הזקנה, ולמען ה' יתעלה. לפי שאני באמת קִנֵּא קִנֵּאתי לה' אלהי ישראל [על-דרך-הכתוב במלכים א יט, ו] בראותי אומה ללא ספר באמת וללא השקפות נכונות ומדויקות, ולכן עשיתי מה שעשיתי למען ה' בלבד".

רבנו הרמב"ם לא כתב את ספרו לשם הכבוד והפרסום, כמו רוב ואולי כל המחברים העילגים וקבצני ההבלים וההזיות רודפי הכבוד המדומה (ספרות השוּתים-השוֹטים), אשר בוחרים קטע מפסוק ששמם מופיע בו כשם לספרם – כאילו ספרם נכתב בנבואה או "ברוח הקודש", וכל זאת כדי להתגדל ולהאדיר את שמם, כמו "חזון עבדאללה". אלא, מטרותיו של רבנו היו: לשם לימוד עצמי, ולעת הזקנה, **"ולמען ה' יתעלה".** אמנם, במורה (ב, לז) רבנו כותב: "שאין חכם מחבר דבר לעצמו ללמד את עצמו מה שכבר ידע", אלא, האדם השלם אינו נח ואינו שוקט עד שהוא ילמֵּד לזולתו את האמת שהוא ידעהּ, וכפי שרבנו כותב בהמשך דבריו במורה שם:

"ואפילו [אם] יארעו להם צרות [אנשי האמת לא יוכלו לשתוק מלומר ומלזעוק בעוז את האמת הטהורה], ולפיכך תמצא את ירמיה עליו השלום [...] כאשר סבל מהשפלת אותם המורדים והכופרים שהיו בזמנו, חשב לכבוש את נבואתו ולא לקרוא להם את האמת אשר מאסוהו, ולא יכול על-כך, אמר: 'כִּי הָיָה דְבַר יְיָ לִי לְחֶרְפָּה וּלְקֶלֶס כָּל הַיּוֹם, וְאָמַרְתִּי לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ וְלֹא אֲדַבֵּר עוֹד בִּשְׁמוֹ, וְהָיָה בְלִבִּי כְּאֵשׁ בֹּעֶרֶת עָצֻר בְּעַצְמֹתָי וְנִלְאֵיתִי כַּלְכֵּל וְלֹא אוּכָל' [יר' כ, ח–ט]".

קאפח השכיר מתרץ בהערה במורה שם, שרבנו כתב את דבריו באיגרתו מתוך "ענוותנות יתירה", אך לפי דעתי אין הדברים סותרים, כי סביר מאד בעיניי שחלק ממטרות האדם יהיו גם לשם העמקה וזכירת הדברים, וכן לשם סיוע בלימוד בעת הזקנה. אך ברור שהמטרה המרכזית של האדם השלם איש האמת, היא להציל כמה שיותר בני אדם מלרחף בתהו המחשבתי, ולקרב כמה שיותר בני אדם לדרך האמת ולידיעת ה' יתעלה. ומה שרבנו אומר במורה, כוונתו היא, שאם אין לאדם את הלהט להפיץ ולהאיר באור האמת, אין די בשאיפות הלימודיות כדי לעורר אותו לכתוב ולהניח על צווארו את העול הכבד הזה. ברם, גם אם אדם זכה ללהט לדרך האמת, סביר מאד להניח שהוא כותב גם כדי לזכור ולחדד את לימודו, וגם כדי שהתורה תהיה איילת אהבים ויעלת חן גם בעת הזקנה, לאחר שֶׁתַּשׁוּ כוחות האדם מן העיון והחקירה.

ב. השרידים אשר ה' קורא

בהמשך דברי רבנו באיגרתו לתלמידו ר' יוסף, הוא מונה את סוגי ההולכים-על-שתיים אשר משיגים ומבקרים את הספר "משנה תורה", ובהמשך דבריו הוא מזכיר גם את השרידים אשר ה' קורא, אשר מבינים את גודל המעשה שעשה רבנו בחברוֹ את הספר "משנה תורה".

וכֹה דברי רבנו שם (עמ' קכה):

"אני ידעתי והיה ברור לי בעת שחיברתיו, שהוא יגיע בלי ספק לידי **רע הלבב המקנא,** שיגנה את מעלותיו וַיֶּרְאֶה [=יתאמץ להראות לאחרים] שאין צורך בו או שהוא בלתי שלם".

הראשונים אשר רבנו מזכיר הם אלה אשר לא היו מסוגלים לקבל את העובדה, שהנה קם **ספרדי** שעשה מעשה שהם לעולם לא הצליחו ולא יצליחו לעשות, ובפסיקות האמת המדויקות וביסודות הדת הטהורים הוא אף מעז לשפוך אור על סכלותם ועל פשעיהם. אותם "רעי לבב" אשר קינאו בהצלחתו של רבנו, השתדלו ומשתדלים בכל מאודם למזעֵר להקטין ולגמֵד את פעלו האדיר של רבנו – כמו הפוחז מפוסקיירא לדוגמה, אשר הוכחתי במאמר אחר שהוא היה מן המסופקים אם יש לה' גוף ויד ורגל ומעיים או שאין לו, ואשר בכל הזדמנות שנקרתה בדרכו קפץ להטיל רפש בחיבורו הגדול של רבנו, ואף השתמש במלים קשות מאד שאין מאחוריהן מאומה, וכבר הוּכח שתשעים וחמשה אחוז מהשגותיו העילגות והנבובות נובעות מסכלות.

ואין לי ספק שהפוחז השחצן נשלח על-ידי חכמי-יועצי-אשכנז המינים והמגשימים למיניהם, כדי לנסות ולעמעם ככל שניתן את האור החזק והבהיר שרבנו הרמב"ם מאיר בו את שמי היהדות – כי אורו הצלול והבוהק מכה בסנוורים מייסרים את עיני המינים יושבי חושך וצלמוות, וכדי להסיר את הכאב הנורא הזה מעיניהם הרעות הם יעשו הכל ולא יבחלו בשום אמצעי.

בהמשך איגרתו שם, רבנו מתאר את הטיפשים שלא יודעים את ערכו של "משנה תורה", וכֹה דבריו: "ואף [יגיע הספר 'משנה תורה'] לידי **הסכל הפתי** אשר אינו יודע ערך מה שנעשה וידמה שהוא מעט התועלת", וקאפח השכיר מעיר שם: "הראשון רע לבב, וזה חסר לבב, מי שאין בכוח בינתו להכיר את עוצם המפעל". ולא חסרים בימינו "רבנים גאונים", ש"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ" (תה' פב, ה) עד שנדמה להם שרבנו הוא "עוד פוסק" ברשימת השוטים הבלתי-נגמרת אשר עיוותו וסילפו וחילקו את דת האמת הטהורה למאות שיטות וביתות; ואף גרמו ללומדי התורה לשגות בפרטי-פרטים חסרי חשיבות במקרה הטוב, ובענייני סכלות מאגיה ומינות במקרה הרע, במקום ללמוד ולהעמיק בדרך האמת ובלימוד המדעים.

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (יש' מד, יח).

רבנו טרם סיים לתאר את "חכמי ישראל" השוטים באלף השנים האחרונות, והוא מוסיף וכותב שם (עמ' קכו): "ואף [יגיע הספר 'משנה תורה'] לידי המתחיל **ההוזה המבולבל** ויקשו לו כמה מקומות, ביוון שאינו יודע יסודותיהן או שקצרה בינתו מלדקדק מה שדקדקתי". וגם כאלה יש למכביר: כומרי-דת נפוחים מחשיבות עצמית אשר הוזים הזיות חמורות בעקבות חדירתן של הזיות מאגיות-פגאניות לליבה של דת משה, כמו ה"שולחן ערוך" ושלל פרשני המינות לתורה ולתלמוד. כל כומרי הדת הללו ותלמידיהם אינם מסוגלים להבין את עומק חיבוריו הנפלאים משובבי הנפש של רבנו. הם שקועים בהזיות נגעלות של גדלוּת, הנשענות על עונג רוחני דל מאד שמסתכם בגנדורי מגבעות, בהצטעצעות בחליפות ובגלימות שחורות (כמנהג הכומרים), ובהזיה שהם פועלים "גדולות ונצורות" בעולמות העליונים: בגריסתם פרוטוקולים תלמודיים דחויים, או בהיכשלם בפשטי אגדות חז"ל שנשגבו מהם. וכך מיטמטמים מוחותיהם, הנמנעות

הופכות להיות אפשריות, ההזיות הופכות למציאות, וראשיהם, גדולי האסלה, יכולים להלעיט אותם בכל שיחפצו, ובמיוחד בהזיה שהם הסגנים של אלהים ובעלי "כוחות נסתרים".

טרם סיימנו את מסכת השוטים, כי רבנו מוסיף ומתאר שם (עמ' קכו) את הצבועים השחצנים שמתרברבים להיות "גדולי תורה", אך בחדרי חדרים שקועים בזימה ותועבה. שקיעתם במינות כֹּה עמוקה עד שהם אינם בוחלים מלכַזֵּב שדרכו של רבנו היא דרך של כפירה, לא פחות!

וכך מתארם רבנו: "ולידי **המתחסד לפי דמיונו המאובן המטומטם** שילעיז על מה שנכלל בו מיסודות הדעות". אלה שעושים מעשה זימרי ומבקשים שכר כפנחס, אלה שאומרים "אַל תִּגַּשׁ בִּי כִּי קִדַּשְׁתִּיךָ", אלה שמתנהגים כלפי חוץ כ"קדושי עליון", מסתכלים בבוז ובהתנשאות על בני האדם הכשרים, ואף פוערים את פיהם כנגד יסודות הדת כגון ידיעת ה' וייחודו לומר שהם כפירה וכיו"ב. אלה מתועבים מאד לפני ה' יתעלה, שהרי כך אומר עליהם ישעיה בהמשך הפסוק (סה, ה): "אֵלֶּה עָשָׁן בְּאַפִּי אֵשׁ יֹקֶדֶת כָּל הַיּוֹם". וגם כאלה לא חסר בימינו, אשר מכנים את עצמם "קדושי עליון" או מוסיפים לשמותיהם שמות לוואי "אלהיים", ולפי דעתי אלה רובם המכריע של גדולי האסלה, רודפי הבצע, המותרות, התאוות והזימות בחדרי-החדרים.

ועל ארבעת הסוגים האלה של כומרי הדת וגדולי האסלה רבנו אומר בהמשך דבריו: **"ואלה הם הרוב"!** דבריו אלה מזעזעים ומהווים ביקורת חריפה ונוקבת כנגד כומרי הדת האורתודוקסית אשר הפכה את היהדות לדת מינות ולקורדום חוצבים, ובמיוחד כנגד הגדוילים אשר נלחמים מלחמת חורמה בכל מי שמפריע להם להמשיך ולהפיק רווחים מן התורה, ולהמשיך ולפטם את כבודם ומעלתם ושׂררתם ומשכורותיהם – שהרי ידוע שכל מי שמפריע להם הופך ל"אויב הדת", ומזדרזים לכנות אותו בשלל כינויים: "קנאי", "כופר", "חוטא", "רפורמי", "רשע", "פילוסוף", "גוי", "זחוח דעת", "טמא", "שקץ", "שרץ", ועוד שלל כינויים מחמיאים.

ברם, אל ייאוש, שהרי כבר הבטיחנו הנביא ירמיה ע"ה (טז, יט): "יְיָ עֻזִּי וּמָעֻזִּי וּמְנוּסִי בְּיוֹם צָרָה אֵלֶיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי אָרֶץ **וְיֹאמְרוּ אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ הֶבֶל וְאֵין בָּם מוֹעִיל**". ולעולם לא תתקיים נבואתו והגויים התועים לא ישובו אל ה' ויודו ששקר נחלו אבותיהם, לפני שהדבר יקרה **במעגלים הפנימיים** בעם-ישראל, כלומר לא לפני שאחינו מכל הזרמים והשיטות יודו לדרך האמת בלשונו של ירמיה הנביא, ויתנערו מסכלות ואלילות אבותיהם ואבות-אבותיהם.

לבסוף, רבנו מתייחס באיגרתו אל "השרידים אשר ה' קורא", וכֹה דבריו: "ויבוא [הספר 'משנה תורה'] בלי ספק גם לידי השרידים אשר ה' קורא, בעלי היושר והצדק וטובֵי התבונה, ואלה יידעו ערך מה שעשינו, אשר אתה הראשון שבהם, **ואף אם לא יהיה לי בדורי זולתך – דַּיִּי**".

לא לחינם רבנו קורא להם "שרידים", על דרך הכתוב ביואל (ג, ה): "כִּי בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם תִּהְיֶה פְלֵיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַר יְיָ **וּבַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר יְיָ קֹרֵא**", כי אלה הם מעטים ונדירים מאד, וככל שהאמת יותר ויותר מזופכת כך נושאיה מעטים יותר ויותר, וככל שהאמת נעדרת כך נושאי ההשקפות השקריות והמתועבות פרים ורבים יותר ויותר. ולכן איני מתרגש מכך שרבים הם אשר מגנים את מיזם "אור הרמב"ם", כי יודע אני שהאמת איננה נבחנת לפי מספר האנשים

אשר הולכים אחריה, אלא לפי יושרה ואמיתתה, והאמת יורה דרכו. וכֹה מעטים ויקרים הם אנשי האמת, עד שרבנו אומר לתלמידו האהוב: "ואף אם לא יהיה לי בדורי זולתך – דַּיִי"...

יהי רצון שנזכה לאהבת ה' ולאהבת האמת אשר להן זכו אברהם אבינו ורבנו הרמב"ם, עד שאם היה להם רק תלמיד אחד בכל העולם, הם היו שמחים בו כאילו הוא היה **עולם ומלואו** – ודרגה זו גבוהה מאד-מאד, אשר מעידה על טוהר מידותי ועל קרבה אמיתית לה' יתעלה.

"לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אַסִּיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ" (יש' מב, ו–ז).

ג. חזון הרמב"ם ל"משנה תורה"

רבנו מסיים את ניתוחו בחזונו ל"משנה תורה", ואף שרבנו לא היה נביא, אין ספק שחזונו נובע מהערכה מושכלת מאד, והנבון שיתבונן בחזונו לעומקו יבין את אמיתתו, וכֹה דבריו שם:

"וכל מה שתיארתי לך על מי שלא יקבלוהו כראוי לו, אין זה אלא בדורי, אבל בדורות הבאים, כאשר תסתלק הקנאה ותאוות השׂררה, יסתפקו כל בני ישראל בו לבדו, ויוזנח כל שזולתו בלי ספק, פרט למי שמחפש דבר להתעסק בו כל ימי חייו ואף-על-פי שלא ישיג תכלית".

רבנו רומז בסוף דבריו לישיבות המינות הנפוצות בימינו שיושביהן מתעקשים לשגות בלימוד התלמוד ללא תכלית, שהרי רבנו כבר דלה מן התלמוד את כל ענייני ההלכה הנדרשים לאדם מישראל, ואין עוד צורך להתייגע בהפקת ההלכה מן הדיונים הארוכים והמורכבים. כל-שכן שיש סכנה גדולה מאד בלימוד התלמוד למי שלא למד מדעים והעמיק בהבנת יסודות הדת.

"מִי חָכָם וְיָבֶן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְצַדִּקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם" (הו' יד, י).

הבה נעבור עתה לדברי קאפח שם, ונראה כיצד הוא מציג את דעת רבנו בעניין זה:

"כי תכלית לימוד התלמוד **לדעת רבנו** היא לא ההתאמנות בפלפול ואומנות הוויכוח, אלא למען דעת מה יעשה ישראל בלבד [...] וכאשר התכלית מוגשת מזוקקת ומלוטשת לשם מה היגע? **כך הוא הדבר לשיטת רבנו, וברור שלאחרים השקפות אחרות בעניין זה**".

ובקראי את סוף דברי קאפח תמהתי, מדוע הוא הציג את דעת רבנו כדעת יחיד לעומת דעת הרבים בימינו שלהם יש "השקפות אחרות בעניין זה"? אלא, נראה לי שקאפח בחר להדגיש שדעת רבנו היא דעת יחיד מפני שרבנו מבטל למעשה את כל ממסד יושבי הישיבות המהובל שבימינו, אשר הפכו תורת אלהים לקורדום חוצבים, שהרי השוטים גסי-הרוח הללו מכלים את ימיהם בפלפולי פרוטוקולים דחויים ובהשקפות רחוקות במקרה הטוב... ואם תוסיפו ותתמהו, ומדוע קאפח השכיר התעקש להדגיש זאת? ובכן, קאפח היה אבן מרכזית בכנסיית הכמורה האורתודוקסית, ושעבודו להם ולמעלליהם גרם לו לטשטש את דברי רבנו המטלטלים, כאילו השקפה זו היא רק דעתו של רבנו הרמב"ם, וכל זאת כדי שלא יאשימו אותו שהוא מפיץ השקפות אשר מנוגדות לדרכם של מעסיקיו, וינערו אותו על דבריו וינתקו אותו ממשכורותיו.

ואם קאפח היה איש אמת, הוא היה אומר כך: "וזו היא השקפת רבנו וזו היא דרך האמת!".

בהמשך דברי רבנו באיגרתו שם (עמ' קלו), הוא מזכיר שוב את יושבי הישיבות אשר מכלים את ימיהם בשיבוש סוגיות התלמוד הבבלי ובהחרבת הדעת בפשטי אגדותיו, וכֹה דבריו:

"וכבר הזהרתיך שלא תתרשל עד אשר תדע את כל החיבור ויהיה הוא ספרך, ותִלמדהו בכל מקום, כדי שתשיג את כל תועלתו, **כי התכלית המכֻוונת ממה שנתחבר בתלמוד וזולתו כבר נגמרה ושלמה, ומטרת הלומדים איבוד הזמן במשא ומתן שבתלמוד, כאילו המטרה והתכלית היא ההכשרה בוויכוחים לא יותר.** וזו לא הייתה המטרה העיקרית, אלא, המשא והמתן והוויכוחים נעשו במקרה כאשר נאמר דבר שקוֹל, ופירשוֹ אחד פירוש מסוים, ופירשוֹ השני הפכו, [ואז] הוזקק כל אחד מהם לברר אופן לימודו ולהכריע את ביאורו. ואין המטרה העיקרית אלא ידיעת מה שצריך לעשות וממה להימנע [...] ולפיכך נחלצנו למען המטרה העיקרית כדי להקל זכירתו, **ואף תדע שכבר אבד הזמן בכל מאמרי הוויכוחים.** והנחנו כל שזולת זה [=כל שזולת הספר 'משנה תורה', כלומר, השארנו את כל סוגיות התלמוד ואת כל הוויכוחים והדיונים] למי שהעדיף להכשיר את עצמו לכך [=לוויכוחים ולפלפולים מיותרים], כל-שכן שאינם חושבים את זאת הכשרה, אלא חושבים שהיא התכלית והמטרה העיקרית אשר בה נעשים רבנים [=שהרי לפי הפלפול וסיבוב הגודל נקבע מי הוא 'עילוי'], ואותה יש לדרוש".

ודומני שפסק רבנו בסוף הקדמתו ל"משנה תורה" מסכם את השקפתו בעניין לימוד התלמוד ביחס לרובם המכריע והמוחלט של הלומדים (למעט יחידי סגולה נדירים מאד):

"לפיכך קראתי שֵם חיבור זה 'משנה תורה', לפי שאדם קורא בתורה שבכתב תחילה, ואחר כך קורא בזה, ויודע ממנו תורה-שבעל-פה כולה, **ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם**".

ויתרה מזאת, כאמור, אין ספק שרבנו גם הבין שהעיסוק בתלמוד ללא ידיעת השקפות נכונות, גורם לנסיגה מחשבתית קשה מאד – כי מי שלומד את אגדות חז"ל מבלי להבין שהן משלים לעניינים נעלים, סופו שהוא יחדיר את המאגיה למחשבתו, ויפתח לרווחה את השער לחדירת המינות והעבודה-הזרה על שלל גווניה המסנוורים והמתעתעים – שהרי היסוד לעבודה-זרה הוא האמונה בקיום המאגיה, והמאגיה מובילה בקלות לאמונות אליליות ולדמיונות שווא אשר מדרדרים את האדם והחברה לשגות אחרי הבלי העבודה-הזרה אשר לא יועילו ולא יצילו.

כדי לחדד ולהבהיר את השקפתינו יש לעיין היטב בדברי רבנו על האגדות בהקדמתו לפרק חלק, ואצרף גם את דברי א' רביצקי בספרו "עיונים מיימוניים" (עמ' 182–183), וזה לשונו:

"המאגיה מיוסדת אפוא על טעות בשתי רמות: מדעית ותיאולוגית. ברמה האחת, המדעית, [...] **היא מיוסדת על אמונת הבל בהיבט מוגדר אחד של סדר העולם** (אמונה בשפע רוחני מן הכוכבים, אמונה בסגולה פלאית של עצמים, אמונה באנרגיה הגלומה בשמות קודש, וכיוצא באלה). אולם ברמה האחרת, התיאולוגית, **הטכניקה המאגית עלולה להתקשר גם עם השקר הכולל האולטימטיבי, הלא הוא השקר של האלילות.** היא נעוצה בו בשורשה או שהיא מוליכה אליו [...] המאגיקון מייחס לעצמים פיסיים כוחות מטאפיזיים עצמאיים **ובזה מערער על הריבונות האלוהית;** הוא בודה מליבו את קיומם של יֵשים עליונים המתווכים בין האל לעולם

[=אלילי עבודה-זרה ו'מליצי יושר' למיניהם] [...] **המלחמה נגד המאגיה היא אפוא המלחמה למען זיכוכה וצירופה של אמונת הייחוד**".

סוף דבר

נחזור עתה לדברי רבנו שהובאו בתחילת פרק זה: "וכל מה שתיארתי לך על מי שלא יקבלוהו כראוי לו [=את הספר 'משנה תורה'], אין זה אלא בדורי, אבל בדורות הבאים, כאשר תסתלק הקנאה ותאוות השררה, יסתפקו כל בני ישראל בו לבדו, ויוזנח כל שזולתו בלי ספק".

רבנו שגה לחשוב כי בדורות הקרובים אליו "תסתלק הקנאה ותאוות השררה", אך המציאות לאחר קרוב לאלף שנים שונה לחלוטין, המידות הרעות הללו עדיין לוחשות ורוחשות בקרב "גדולי התורא" ומעצבות את פסיקותיהם, מעשיהם ואורחות חייהם. ואף המינות עדיין מזהמת אנושות את גדולי האסלה ורבבות עם-ישראל אשר תועים אחרי הצגותיהם והזיותיהם. אולם, אין ספק, כי הבטחת ה', שנהיה באחרית הימים "ממלכת כהנים וגוי קדוש" בוא תבוא, וזאת לא תתאפשר אלא לאחר התנערות מן ההבל והכיעור ומן השימוש בדת כקורדום חוצבים.

וכאשר עם-ישראל יתנער מן ההבל ההזיות והתאוות, ורוח חדשה תפעם בקרבנו, ואהבת הדעת ובקשת האמת יהדהדו בנפש האומה הזועקת למצוא דברי חפץ – או אז יבינו הכל, כי דרכו הטהורה של רבנו הרמב"ם היא דרך האמת, היא הדרך היחידה שבה ניתן לכונן ממלכת כהנים וגוי קדוש; והיא הדרך היחידה להשיב את עם-ישראל למעמדו המוסרי והערכי בראש האומות, ולרומם אותו למעמד האושר העצום שבידיעת ה' וקיום המצוות. כמו כן, דרך רבנו היא הדרך היחידה לסילוק הטרדות המלחמות והתככים, ורק בה ננחל חיים שלווים ומאושרים, נקיים ממינות ועבודה-זרה, ושלמים בידיעת ה' ובהתפעלות ממפעלו הנפלא והמופלא.

"הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם [ושתיית המים והאכילה הם משל ללימוד התורה (יונתן שם)] וַאֲשֶׁר אֵין לוֹ כֶּסֶף לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב, לָמָּה תִשְׁקְלוּ כֶסֶף בְּלוֹא לֶחֶם וִיגִיעֲכֶם בְּלוֹא לְשָׂבְעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי וְאִכְלוּ טוֹב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם, הַטוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם וְאֶכְרְתָה לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים" (יש' נה, א–ג).

כל מי שמשתוקק ללמוד תורת אמת ימצא אותה בלא כסף ובלא מחיר, תורת אמת אשר היא טובה ועֵרבה ומענגת מן היין והחלב – מדוע אפוא תתאמצו ותשקיעו את נכסיכם בהזיות דמיוניות ללא קבלת תמורה רוחנית מרעננת ומשובבת? מדוע תתייגעו מבלי תחושת שובע מחשבתית אמיתית? הטו אזנכם ולכו אל דרך האמת, שמעו את דבר ה' ותחי נפשכם, ואז, בהכירכם בדרך האמת ובעונג הרוחני האמיתי – אז תיקשר בנפשכם אהבת ה' יתעלה וברית עולם תיכרת ביניכם לבין בורא-עולם, ברית ממלכת כהנים וגוי קדוש, חסדי דוד הנאמנים.

"כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים" (יש' יא, ט).

ואחתום בכיסופיו ובכמיהתו של רבנו לדרך האמת, וכֹה דבריו בסוף המורה: "והוא יזכנו וכל ישראל חברים למה שהבטיחנו בו: 'אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה' [יש' לה, ה], 'הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם' [יש' ט, א]".

אין משיבין את הארי לאחר מיתה?

מאמר זה נולד בעקבות חליפת מכתבים עם הר"ב השכיר רצון ערוסי, אשר התעקש לטעון שמותר לכומרים אורתודוקסים שכירים לחצוב משכורות שחיתות מן הקופה הציבורית ואפילו במשך עשרות רבות בשנים, ואין צורך לומר שלפיו מותר להם לחצוב טובות הנאה מן הציבור. כל הטענות של ערוסי במכתבים הללו ועוד טענות רבות, ותשובותיי להן, מובאות באתר אור הרמב"ם בסדרות המאמרים: "כך היה הלל אומר: וּדְיוֹשְׁתַּמַּשׁ בְּתַגָּא – חָלַף", "נטילת שכר בעבור פסיקת דינים", "קארו הקראי – מגדולי מחללי שם שמים", ובעוד מאמרים רבים.

באחד ממכתבי התשובה לערוסי מתחתי ביקורת על קאפח על-כך שהוא נטל משכורות, ואף משכורות שחיתות, בעבור פסיקת דינים במשך יובל שנים! בעקבות ביקורתי ערוסי טען כנגדי שאסור לי לטעון שום טענה כנגד קאפח, מפני ש"אין משיבין את הארי לאחר מיתה!". ובכן, למי שאינו בקי ברזי יהדות המינות האורתודוקסית האשכנזית מדובר בכלל קדום ודי מפורסם, שמדי פעם הכומרים השכירים למיניהם מנפנפים בו כדי להעמיד את התעיותיהם.

לפי הכלל הזה, שלקמן נוכיח שכולו מקשה אחת של התעיה אורתודוקסית, אסור להקשות על חכם גדול שמת ואסור לסתור את דבריו, וכדברי שר"י במסכת גיטין (פג ע"א): "אם היה קיים שמא יחזיר לכם תשובה". כלומר, לפי פרשנות זו אין להרהר אחר קביעתו ופסיקתו של חכם גדול, גם אם הוא שגה וטעה – ואפילו אם הוא תעה ולעה והִתעה רבים במינות, אנחנו למעשה "תקועים" עם שגיאתו וסכלותו לנצח-נצחים... באמצעות השימוש בכלל המינות הזה, חכמי-יועצי-אשכנז מצאו דרך להגן על מנהגיהם, הלכותיהם ואורחותיהם העקלקלות והקלוקלות.

ברם, מסתבר שלא רק המינים וצאצאיהם משתמשים בכלל האשכנזי הזה, כי ערוסי שנזכר לעיל, ואשר חרֵד לדברי המינים הארורים הרבה יותר מאשר לדברי אלהים חיים, קיללני קללה נמרצת מפני שגיניתי את קאפח השכיר על-כך שנטל ממון רב בעבור פסיקת דינים. ערוסי כינה אותי במכתבו בכינויים קשים מאד, כגון: "חוטא" ו"הולך רכיל" ו"מספר לשון הרע" ו"מוציא שם רע" ו"מבזה את התורה", ועוד. ובכן, ביחס להאשמות הללו, ברור לי שלא מדובר ב"מוציא שם רע" כי עובדה היא שקאפח נהנה ממשכורות הדיינות ושלל טובות ההנאה במשך חמישים שנה, ואשתו אחריו עוד 14 שנה. זאת ועוד, ברור לי שלא מדובר ב"הולך רכיל" ולא ב"מספר לשון הרע" ולא ב"מבזה את התורה", שהרי איני טוען דברים מזה לזה ללא צורך ואיני מספר בגנותו לשם הנאה כלשהי. כמו כן, מי שביזה את התורה זה קאפח השכיר בעצמו, וכמו שהוכחתי מדבריהם הנחרצים והנוקבים של חז"ל ורבנו בסדרות המאמרים שנזכרו לעיל.

יתר-על-כן, לא רק שאיני "חוטא" וכו' כדברי ערוסי, אלא שהנני מקיים מצוה גדולה ורבה, כי כל תלמידיו של קאפח למיניהם, כולם "אוכלים מן התורה", מי ברב ומי במעט. כלומר, כולם מתירים לעצמם לחלל-שם-שמים ולבזות את התורה ולכבות את מאור הדת, על סמך היתרו של קאפח: שמשום "עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ" (תה' קיט, קכו) מותר לחלל את השם ואת התורה. הם גם סומכים על "מעשה ר"ב" – "מעשה **ר**ודף **ב**צע", שהרי קאפח השכיר המושחת

התיר לעצמו לאכול מתורת אלהים חיים וכן חצב משכורות מפסיקת דינים בסכומים עצומים, תוך שהוא משליך אחרי גוו איסורים חמורים של חילול-שם-שמים ושל ארור לוקח שוחד.

כאמור, כל תלמידיו המובהקים של קאפח "אוכלים מן התורה", מי ברב ומי במעט, וכולם לקחו ולוקחים בסתר ובגלוי כספים וטובות הנאה בעבור לימוד התורה ובעבור דברי תורה. ולכן, מצוה גדולה ורבה להסיר מכשול מקרב עמִּי, ולא אחוש לגינוּם של עשרת אלפים "דרדעים" סכלים ושחצנים האוכלין מן התורה – כי אין עצה ללמד את האמת מבלי להודות שקאפח תעה ולעה באיסור חמור מאד. וברוך שהצילני מן השוחה העמוקה הזו, וניתקני מעטיני הטומאה, וּרְחָצני וטיהרני מזוהמתה, ורוממני מן המסכים העבים והאטומים אשר מעוורים מלראות נכוחה.

זאת ועוד, קאפח גרוע בהרבה מסתם שכיר מחלל-שם-שמים, מפני שהוא התהדר בכינוי "הרמב"ם של ימינו" (מעולם הוא לא דחה את הכינוי הזה), כלומר, הוא התיימר ללכת בדרך האמת שמסרו לנו אנשי האמת והמוּסָר חז"ל והרמב"ם! ובמלים אחרות, אם "הרמב"ם של ימינו" מחלל-שם-שמים ואף כורע אפיים ארץ ומשתחווה ליהדות המינות האורתודוקסית – המסקנה המתבקשת היא שחז"ל ורבנו הרמב"ם בבבודם ובעצמם היו מודים במינות (בקבלה הפגאנית) ובחילול-שם-שמים! ולא רק שהוא מוציא לעז חמור מאד על חז"ל והרמב"ם, אלא שהוא משחית את דרך האמת בהשחתה שעלולה להחריב אותה מיסודה, שהרי רבים נושאים את עיניהם אל קאפח השכיר כמייצג וכַּמוֹסֵר הנאמן של דרך האמת הקדומה והמקורית!

נחזור לערוסי השכיר, לאחר שהוא קיללני קללה נמרצת במכתבו, הוא חתם את דבריו במלים הבאות: "וכשמדובר במי שכבר נפטר שאינו יכול להשיב, שהרי אין משיבין את הארי אחרי מותו, העבירה חמורה שבעתיים". כלומר, כל העבירות והחטאים והפשעים שהוא תיאר גרועים שבעתיים כאשר מדובר ב"חכם גדול" שכבר מת ואינו יכול להשיב. לאחר דברי הרקע, נעבור לעיין בעצם הטענה-ההשקפה שאין משיבין את הארי (או העכברוש) לאחר מותו.

מקור הטענה

מקור הטענה הזו בסוגיה ארוכה בתלמוד הבבלי (גיטין פג) אשר דנה בדברי ר' אליעזר במשנה. נחל אפוא בדברי ר' אליעזר במשנה, הקובע, שמי שגירש את אשתו ואמר לה שבגט זה היא מותרת לכל העולם חוץ מאשר לאדם פלוני – האשה מגורשת כדין. ברם, חכמים חולקים עליו ואינם מכשירים גט מסוג זה והינה לדעתם עדיין אשת-איש, והנה דברי המשנה (ט, א):

"המגרש את אשתו ואמר לה: 'הרי את מותרת לכל אדם אלא לאיש פלוני' – ר' אליעזר מתיר, וחכמים אוסרין".

על המשנה הזו סערו סער כל חכמי התלמוד נוחי נפש בסוגיה די ארוכה, ואף הובאה שם ברייתא שממנה עולה שהיו ארבעה חכמים שהשיבו על דברי ר' אליעזר **לאחר פטירתו!** ורק חכם אחד נמנע והורה שאין להשיב על דברי ר' אליעזר בטענה: ש"אין משיבין את הארי לאחר מיתה". ובכן, כבר בשלב הזה אנו רואים בבירור, כי רוב מוחץ של חכמי המשנה היו סבורים שאין כל מניעה לחלוק ולהשיב על הארי לאחר מותו, ורק חכם אחד סבר היפך דבריהם.

נעבור עתה לעיין בקטע המרכזי של הסוגייה בגטין (פג ע"א):

"תנו רבנן: לאחר פטירתו של רבי אליעזר, **נכנסו ארבעה זקנים להשיב על דבריו,** אלו הן: רבי יוסי הגלילי, ורבי טרפון, ורבי אלעזר בן עזריה, ורבי עקיבה. נענה רבי טרפון ואמר: [...] הא למדת שאין זה כריתות. נענה רבי יוסי הגלילי ואמר: [...] הא למדת שאין זה כריתות. נענה רבי אלעזר ואמר: 'כריתות' – דבר הכורת בינו לבינה, הא למדת שאין זה כריתות. נענה רבי עקיבה ואמר: [...] הא למדת שאין זה כריתות. דבר אחר: [...] הא למדת שאין זה כריתות".

הנה לנו אפוא ארבעה ואולי אפילו חמשה מחכמי המשנה הגדולים ביותר, אשר לא ראו שום מניעה מלחלוק, להשיב, ואף לפסוק כנגד חכם גדול מאד שנפטר, והוא ר' אליעזר הגדול (בן הורקנוס). לאחר שכל החכמים הללו אמרו את דבריהם (ודילגתי על הוכחות כולם והבאתי רק את הוכחתו של רבי אלעזר מפני שרק היא נפסקה להלכה), מגיע רבי יהושע ואומר: "אין משיבין את הארי לאחר מיתה", ומוסיף רבא אחריו: "כולהו אית להו פירכא [כל הסברות שנאמרו לסתור את דברי רבי אליעזר ניתן להפריכן], לבר מדרבי אלעזר בן עזריה דלית להו פירכא. תניא נמי הכי, אמר רבי יוסי: רואה אני את דברי רבי אלעזר בן עזריה מדברי כולן".

ואף שכל הסברות של חכמי המשנה נדחו מן ההלכה למעשה (למעט סברתו של ר' אלעזר בן עזריה), אין צל של ספק שהן נדחו מפני שהן לא היו מספיק חזקות ומבוססות, אך על עצם השיטה שחובה לחתור אל האמת ולחלוק על חכם גדול ככל שיהיה, שמת – אין עוררין!

נמצא, שלא רק ארבעת או חמשת חכמי המשנה שנזכרו לעיל סברו שאין שום מניעה לחלוק ולסתור את סברת חכם גדול מאד שמת (רבי אליעזר הגדול), גם רבא מודה להם, שהרי הוא מודה שהוכחתו של רבי אלעזר בן עזריה לא ניתנת להפרכה, כלומר, אף הוא מודה שניתן לחלוק ולסתור דברי חכם גדול שמת; וגם רבי יוסי, אשר מודה שדברי רבי אלעזר בן עזריה הם העומדים והיציבים והקיימים מדברי כולן, למעשה מודה שמשיבין את הארי לאחר מיתה.

נמצא, שטענתו של ערוסי "שאין משיבין את הארי לאחר מיתה" אינה אלא התעיה! שהרי מדובר בדעת יחיד כנגד שישה-שבעה חכמים שמשיבים ודוחים וסותרים את דברי רבי אליעזר הגדול במשנה ופוסקים הלכה כנגדו! ובמלים אחרות, הלכה למעשה **משיבין את הארי לאחר מיתה!** וכן פוסק רבנו בפירושו למשנה שם (ט, א): "דע, כי האומר 'אלא לאיש פלוני' כאומר חוץ מאיש פלוני, ואין זה ספר כריתות [=כסברת ראב"ע]. [...] **ואין הלכה כר' אליעזר**". וכן פוסק רבנו בהלכות גירושין (ח, ו): "המגרש את אשתו והִתנה עליה [...] ואמר לה: 'הרי את מותרת לכל אדם חוץ מאיש פלוני' או 'אלא לאיש פלוני', ונתן לה הגט על תנאי זה [...] – אינו גט, שהרי שייר בגט ואין זה כריתות [=כסברת ראב"ע, וכנגד סברת רבי אליעזר הגדול]".

ואולי יתרה מזאת, איך יסביר ערוסי השכיר את הכלל התלמודי "הלכתא כבתראי"? שהרי אם לא ניתן לדחות ולסתור את דברי חכם שמת, איך קבעו חכמים שיש לפסוק כפי חכמי התלמוד המאוחרים ולא הראשונים? וברור שכלל זה נכון רק לתלמוד ורק לזמן שעדיין הייתה קיימת סנהדרין, אך בימינו שאיש הישר בעיניו יעשה, וכל חכם בעיניו מדמה שהוא גדול ממשה רבנו ע"ה ומשנה ומוסיף וגורע מחוקי התורה כרוח הסכלות הרעה עליו – אין להחיל כלל זה.

וגדולה מזאת, איך יסביר ערוסי השכיר את דברי רבנו הרמב"ם בהקדמתו ל"משנה תורה" (הלכה ל): "וכן אם למד אחד מהגאונים שדרך המשפט כך הוא, ונתבאר לבית-דין אחר שעמד אחריו שאין זה דרך המשפט הכתוב בתלמוד – אין שומעין לראשון, **אלא למי שהדעת נוטה לדבריו בין ראשון בין אחרון**"? כלומר, אם "אין משיבין את הארי לאחר מיתה", מדוע שומעין למי שהדעת נוטה לדבריו בין ראשון בין אחרון? מדוע אין משַׁתְּקין את החולקים ואומרים להם: שאין משיבין את הארי לאחר מיתה? וקללני לחינם, ובצעוֹ גרם לו להתעוור לחלוטין מדרך האמת: "וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ" (ש"א טו, יט).

וגדולה ועצומה מכולן, והיא: "קבל האמת ממי שאמרו", כי לא יעלה על הדעת שנהיה אזוקים ואסורים אפילו בידי חכם אמיתי, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא ישגה, כל-שכן וקל-וחומר שנהיה כבולים בידי המינים והסכלים האירופיים שצאצאיהם קיבלו עליהם לאלילים. "וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תַּתְעֵם", "פִּי כְסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ" (משׁ' יב, כו; יח, ז).

סוף דבר

לאור האמור נראה ברור, כי המליצה שנפנף בה ערוסי השכיר: "שאין משיבין את הארי לאחר מותו" היא התעיה אשכנזית פרו-נוצרית מובהקת מבית מדרשם של המינים, אשר נועדה להגן על גדוליהם עובדי האלילים מפני קושיות וטענות, ולהסתיר את סכלותם וריקנות פרשנויותיהם השקפותיהם והלכותיהם. ולא לחינם קבעו לנו לומר בהגדה של פסח, שהוא חג הגאולה מן האלילות: "מתחילה עובדי עבודה-זרה היו אבותינו", ולכן, חובה עלינו לפשפש במעשינו ובמעשי אבותינו תדיר, ובכל מקום שנמצא שהם שוגים וחוטאים עלינו להתנער ממעשיהם.

ואצרף עוד תמיהה שנוגעת לטענתו של ערוסי השכיר כנגדי: איך יעלה על הדעת שאבותינו או רבותינו יתירו את האָסור בעניין שיש בו חילול השם או ריח של עבודה-זרה, ואנחנו לא נגנה אותם על-כך רק בגלל **מליצה דחויה?!** טענת ערוסי הינה אפוא התעיה מדרך האמת, וכלי בידי המינים האירופיים, שורפי יסודות דתנו, להנציח את ההבל ולהוסיף ולהרחיק את עמֵנו מדרכי מישרים ישרים ותמימים, כדי לפטם את שחצנותם, לשמֵר את שלטונם ולמלא את תאוותם.

ואחתום בדברי רבנו בעניינו של ערוסי הכסיל ודומיו (מורה ב, כג; פיהמ"ש לנדרים ד, ג):

"וכל זמן שהאדם מוצא את עצמו [...] נוטה כלפי התאווה והתענוגות [...] הרי הוא תמיד יטעה וייכשל בכל אשר ילך, **מפני שהוא יחפש השקפות אשר יסייעוהו למה שטבעו נוטה אליו**".

"לפי שאינו מותר בתורתנו בשום פנים ללמֵד מקצוע ממקצועות חכמת התורה בשכר שנאמר: 'וְאֹתִי צִוָּה יְיָ בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים' וכו' [דב' ד, יד] ובא בקבלה [=במסורת התורה-שבעל-פה איש-מפי-איש עד משה רבנו ע"ה]: 'מה אני בחינם אף אתם בחינם' [...] ואני תמה על אנשים גדולים [בעיני עצמם ובעיני השוטים] **שעיוורה אותם התאווה והבחישו את האמת** והנהיגו לעצמם הקצבות [תקציבים] בעד המשפטים [פסיקת הדין בבתי-הדין] והלימוד [לימוד התורה] ונתלו בראיות קלושות. ונדבר בעניין זה במקומו במסכת אבות".

"מִי חָכָם וְיָבֶן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְצַדִּקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם" (הו' יד, י).

ביקורת אשכנזית קטלנית כנגד אור הרמב"ם

בעבר ספגתי ביקורת קשה מאד מאת אחד מחסידיו האומללים של לייבוביץ', הביקורת נאמרה על פוסט שהועלה ל"פורום אור הרמב"ם". כותרת הפוסט הייתה: "מהי השקפת הרמב"ם על שפת היידיש?". אחל אפוא בדברים שכתבתי באותו הפוסט, והם נחלקו לשני חלקים:

החלק הראשון

התנגדותי לשפה האידית הינה התנגדות תיאולוגית: מלחמתי ביידיש היא חלק ממלחמתי הכוללת בהשקפות הרעות של היהודים האירופיים הפגאניים אשר החריבו את דת משה והפכו אותה לדת חדשה פרו-נוצרית – במטרה להפיק ממנה טובות-הנאה ולהתאים אותה לצרכיהם, לתאוותיהם ולמנהגיהם החדשים. בין שאר השקפותיהם הרעות היא ההשקפה שיש לשמֵר ולהנציח את השפה האידית, וזאת במסגרת אהבתם המוזרה לגלות אשר המיטה עליהם את השואה הנוראה. שימור שפת היידיש והדבקות הכפייתית בביעורה הגרמני, הינם ביטוי מובהק לשלל השקפות מינות רעות אשר הגרועה שבהן היא אהבת הגלות ושנאת ארץ-ישראל.

כמו כן, הנצחת השפה האידית מבטאת אולי יותר מכל את שימורה והנצחתה של דרך השקר האורתודוקסית האירופית שנולדה בצרפת, ערשׂ המינות. כלומר, ההיאחזות הכפייתית בשפת היידיש היא מעין הצהרה וקריאה בקול גדול על אדיקות עזה בהליכה בדרכי המינים וצאצאיהם – מעין אנטי-תזה לקריאת הקרב של אברהם אבינו: "בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם" (בר' כא, לג).

ובל נשכח את מוסָר חז"ל בעירובין (נג ע"א): "אמר רב יהודה אמר רב [...] בני יהודה דְּדָיְקֵי לישנא **נתקיימה תורתם בידם,** בני גליל דלא דָּיְקֵי לישנא לא נתקיימה תורתם בידם". כלומר, לא מדובר בעניין פעוט חשיבות, אלא בעניין מהותי מאד, כי מי שמשבש את לשונו, הדבר מעיד כאלף עדים על שיבושי מחשבה והלכה קשים מאד, ואף על הליכה בחוקות הגויים.

ישנה חשיבות רבה מאד לדבֵּר בלשון הקודש, מפני ששמירתה היא אחד המפתחות החשובים ביותר לדרך האמת – מי שסטה מדת משה והחליט ליצור דת חדשה, קרוב לוודאי שגם יאמץ לעצמו לשון משלו, כדי להבדיל ולבדֵּל את עצמו מדת האמת. כלומר, מי ששומר על לשונו ועל השקפות דרך האמת אין ספק שהשפעת תרבות הגויים עליו תהיה מזערית אם בכלל. לעומת זאת, מי שאינו שומר על לשונו קרוב לוודאי שהדבר נובע מהשפעת תרבות הגויים עובדי האלילים – השפעה שתבוא לידי ביטוי בדרכים רבות ומגוונות באורחות חייו ובהשקפות עולמו. נמצא אפוא, ששמירת לשון הקודש, מתוך מודעות לקדושתה וזכירת צור מחצבתה, הינה ביטוי חיצוני אשר עשוי ללמד על חתירה לאמת, ועל מהות פנימית ישרה, טהורה ואמיתית.

השפה האידית היא בליל של פולנית וגרמנית ועוד, לעומתה השפה הארמית היא שפת-אחות לעברית וקרובה לה מאד. חז"ל אף קידשו אותה כשפה מקבילה, ובאמצעותה מסרו לנו יסודות השקפה אמיתיים בתורה-שבעל-פה (תרגומי אונקלוס לתורה ויונתן בן עוזיאל לנביאים).

"עַם עִמְקֵי שָׂפָה מִשְׁמוֹעַ נִלְעַג לָשׁוֹן אֵין בִּינָה" (יש' לג, יט).

החלק השני

ההגבלה לשפת היידיש בקרב המינים מעודדת מאד את הסתגרות החברה בתוך עצמה, וזאת אכן המטרה שלהם: להיות סגורים בתוך עצמם, להמשיך לעבוד עבודה-זרה, להמשיך לטמטם את חסידיהם בהזיות שווא נבערות, ולהמשיך לשלוט בהם ביד רמה, מבלי לאַפשר להם ללמוד מדעים והשׂכלה אשר יאירו את עיניהם ואת דרכם האפלה והחשוכה שהם בחרו בה.

כלומר, החברה הזו הינה חברה חולה מאד מבחינות רבות, כגון: חילול-שם-שמים, פדופיליה, פריצות בתאוות, האשה היא שפחה מפרנסת, הבעל בטלן, שנאת ארץ-ישראל וצה"ל וכפיות טובה עצומה, הכשרת תועבות וגזל באצטלה של מצות תלמוד תורה, אמונות תפלות לרוב, מינות ועבודה-זרה, שקיעה בהזיות מאגיות, השחתת התורה, ועוד. ההִסתגרות בתוך חברה חולה הינה רעה מאד, מפני שכך היא מנציחה את נגעיה: בחסימת ביקורת שתוביל לעריכת חשבון נפש ולבחינת הדרך שהחברה הזו הולכת בה. כמו כן, מדובר בשפה של גויים, ויש מצוה רבה להתרחק מכל מאפייני הגויים וחוקותיהם (הלכות עבודה-זרה **וחוקות הגויים**).

ההִתבוללות בקרב יהודי גרמניה, צרפת, בריטניה וארה"ב, לא נגרמה בגלל אי-ידיעת היידיש (השואל טען שמא השימוש הנרחב בשפה האידית מנע התבוללות), אלא בשל החשיפה למדעים. ההשכלה הרחבה והכשרת המחשבה בלימודי המדעים, רוממה את היהודים המשכילים להבין שיהדות השטעטל הינה פגאנית, שקרית ונחותה – ובהעדר אור דת האמת, עזבו המשכילים את היהדות. נמצא אפוא, שההִתבוללות לא נגרמה בשל אי-ידיעת היידיש, ושהאחיזה הכפייתית ביידיש נועדה להרחיק את התועים מהעולם הגדול ומלימוד המדעים.

זאת ועוד, אנחנו חיים כיום במדינת-ישראל ולא בפולין, ושפת המדינה איננה שפה זרה אלא **לשון הקודש!** מדוע אפוא יש חשש לדבר אך ורק בעברית? וכי יעלה על הדעת שמצוה גדולה וחשובה של דיבור בלשון הקודש תגרום ליהודים להתבוללות חילונית? להיפך! הטמטום והבערות שמנציחים בלימוד היידיש גורם לפרימיטיביות נוראה שסופה עבודת גילולים.

כמו כן, כבר הוכח כי הסובלים הגדולים בשואה לא היו המתבוללים אלא **יהדות השטעטל הפולנית-ליטאית,** אשר קידשה את היידיש, ובזאת הביאה עלינו "לשון קודש" חדשה במסגרת של יצירת דת חדשה פרו-נוצרית וניאו-אלילית. בזאת, היידיש הפכה למעשה לשפה טמאה ביותר, מפני שהיא מייצגת דת של מינות והתעיה, וכמו שאומר קאפח במבואו לפירוש רס"ג לתהלים (עמ' ח): "איני יודע אם להצטער על שאיני יודע גרמנית, או לשמוח שאיני צריך להתענות מאה תעניתא שישתכח ממני כדרך שעשה ר' זירא (בבא מציעא פה ע"א)".

זכורני שאמי מורתי ע"ה סיפרה לי, שכאשר סבהּ וסבתהּ עלו לארץ-ישראל בשנת 1911 הם החליטו שלא לדבר יותר בבית בשפה הערבית, אלא אך ורק בשפה העברית **מתוך אהבה לה' ולארץ-ישראל!** ולכן היא כמעט ולא ידעה ערבית, ולא דיברה איתנו ערבית כלל.

אגב, גאווה בתרבות איננה נובעת מארץ המוצא, מה זה משנה מאין באנו? מספרד או מאשכנז או מתימן, יסוד ההערכה העצמית צריך לנבוע מהליכה בדרכים ישרות ומסיגול השקפות

נכונות. "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" אומר הקב"ה בתורה, כלומר, היסוד להערכת עם-ישראל כעם חכם ונבון הוא קיום המצוות ושימור והנחלת דרך האמת לכל באי עולם.

לפיכך, לעניות דעתי אין דבר כזה מחויבות לתרבות עדתית, אלא **לחתירה לדרך האמת.** אם יש מאפיין מסוים של אמת שעדה מסוימת שימרה, יש ללמוד אותו ולאמץ אותו באהבה.

תגובת האשכנזי

עכשיו אתה גם בלשן, מומחה לשפות, שחושב ששפתו של האדם, יש בכוחה לעצב הן את מחשבתו והן את רגשותיו של האדם. בו בזמן שהרמב"ם קובע שהקב"ה מנבא את בני האדם! הוא לא כתב שהקב"ה מנבא את האדם היהודי אלא את האדם! כי תכונת הנבואה היא ממהותו של כל אדם! גם היטלר נולד בצלם אלהים, וגם הוא, אילו היה רוצה בכך, יכול היה להטות עצמו להיות נביא לאלהים! לשפתו של האדם אין שום השפעה מאגית על אופיו, שכלו, רגשותיו ו/או מהותו! שפה היא שפה! וגם מנוול יהודי יכול לטמא את "שפת הקודש".

רק הקב"ה קדוש, רק הוא לבדו, ואין לדבר במציאות המוכרת והלא-מוכרת על קדושה, גם לא לשפה! היתרון היחיד שיש בידיעת השפה העברית היא משום שהתורה נכתבה בעברית. ואם אתה מעוניין ללמוד את אריסטו, יש בידיעת השפה היוונית יתרון על אותו אחד שאינו יודע! השפה הארמית הייתה שפתם של כמה מעמי אסיה ומסופוטמיה עובדי האלילים! באשור, בבל, סוריה ועוד. כמה דוברי לשון הקודש הינם חלאות המין האנושי, וכמה דוברי לשון הקודש הינם חלאות המין היהודי! מה לשפתו של האדם להשקפות אמיתיות נכונות וישרות?

ואתה שוב מכניס את עניין השואה האירופית, הנך אומר:

"כמו כן, כבר הוכח כי הסובלים הגדולים בשואה לא היו המתבוללים אלא **יהדות השטעטל הפולנית-ליטאית,** אשר קידשה את היידיש, ובזאת למעשה הביאה עלינו [=כוונתי על רבים מקרב עם-ישראל] 'לשון קודש' חדשה במסגרת יצירת דת חדשה פרו-נוצרית וניאו-אלילית. בזאת, היידיש הפכה למעשה לשפה טמאה ביותר, כי היא מייצגת דת של מינות והתעיה".

לך הביאו את השפה הזו? אתה מזכיר לי את אליהו הנביא, אתה פשוט שקרן, אתה מעוות את ההיסטוריה ואת העובדות, עקב התוצאה הבלתי-נמנעת משנאתך לכל מה שריח של אשכנז נודף ממנו! משום מה, אני כבר נוטה לחשוב שאתה יהודי תימני אכול רגשי נחיתות, עם כאב גדול וצלקות עמוקים, וזה המוטיב האמיתי שעומד מאחורי מלחמת-החרמה אליה יצאת!

אתה מביא אותי להיזכר במדרש בעל משמעות עמוקה ביותר שמדבר על הקנאה לאלוהים, המדרש על הפסוק: "קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיי אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ הָרָסוּ, וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בֶחָרֶב; וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי, וַיְבַקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ". אתה אומר: "כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", שמא בריתך עזבו? והרי את בריתי עזבו ולא בריתך! "אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ הָרָסוּ", אמר לו הקב"ה: שמא מזבחותיך הם? והרי את מזבחותיי הרסו ולא את מזבחותיך! "וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בֶחָרֶב", אמר לו הקב"ה: והרי אתה קיים! אמר לו הקב"ה: קינאת בשיטים, קינאת בהר הכרמל, אין ישראל יכולין לסבול קנאי כמותך, "לך שוב לדרכך".

אתה יותר קנאי מאליהו הנביא, יותר ישר ואמיתי מרבך יוסף קאפח [=אז הייתי עוד מתלמידיו], אתה פשוט צנוע ועניו כל-כך שאתה רואה את עצמך כשליחו של מי-שאמר-והיה-העולם, שבדומה לרמב"ם בא לתקן את העולם! עצם העובדה שסיימת תואר אקדמי וסיימת לימודים לתואר רב בישראל [בעוונותיי], זה עדיין לא הפך אותך לחכם יותר ולא לאינטליגנט יותר [בזה הוא צודק], והרמה האינטלקטואלית והרגשית שלך הן של "בינוני".

אמרת דברים קשים על ישעיהו לייבוביץ', דברי שקר וכזב, ואף-על-פי שהרב יוסף קאפח אמר והעיד עליו שהוא הבין את הרמב"ם, העובדה שלייבוביץ' היה אשכנזי, זה הספיק בעבורך כדי לפסול אותו ולומר שהוא עיוות את הרמב"ם, שלימד תורה עבור ממון, שלמד מדעים ולימד מדעים עבור ממון, ושעקר יסודות תורה מפורשים! אני בספק אם קראת ולמדת בעל-פה את כל ספרי לייבוביץ', במיוחד את ספריו על אמונתו של הרמב"ם.

לייבוביץ' היה ממשיך דרכו המחשבתית והמעשית של רבו הרמב"ם! אני יודע שאין ביכולתך השכלית, התבונית ובוודאי לא הרגשית, לרדת לסוף דעתו של היהודי האשכנזי הענק הזה!

אתה עדיין רב קטן, דון קישוט יהודי תימני, בעל רגשי נחיתות עזים ושנאה תהומית לאשכנזים, שחושב שהדרך אל האמת האבסולוטית אצלו בידיים וכל השאר (חסידות, ליטאים, חרדים, משתכנזים, תימנים רמב"מיסטים בוגדים ו/או טועים, כיפות סרוגות, 'הטבח קוק') כולם-כולם טועים! רק אתה, אדיר דחוח-הלוי, יודע מה היא הדרך, רק אתה יודע את האמת, רק אותך עם-ישראל צריך! ברוך השם שנולדת, איתך, מי בכלל צריך משיח!!!

תשובתי למר קליסקי

א) הכותב פותח ואומר כך: "עבשיו אתה גם בלשן, מומחה לשפות" וכו'. ובכן, ביקורתי על השימוש בשפה האידית אינו כולל ניתוח של פעלים לשוניים או ניבים מסוימים, אלא נוגע אך ורק בהיבטים הדתיים, הפילוסופיים והסוציולוגיים של השימוש בשפה זרה, וכמו שאמרו חז"ל: "בני יהודה דְּבָקֵי לישנא נתקיימה תורתם בידם", גם על חז"ל היית אפוא מלגלג? הגם על חז"ל היית תמה על קביעתם "הבלשנית" כביכול? וכי לא ברור שמי שנאמן ללשון הקודש עשוי להיות נאמן גם ליסודות הדת הטהורים? ומי שמשחיתה ישחית גם את יסודות הדת?

הכותב גם החליט להקצין בכוונה את דבריי ולסלף אותם, וכך הוא אומר: "[אתה] חושב ששפתו של האדם, יש בכוחה לעצב, הן את מחשבתו והן את רגשותיו של האדם". ובכן, לא לחינם אמרו חז"ל: "בני יהודה דְּבָקֵי לישנא נתקיימה תורתם בידם", כי לשפה יש **כוח חינוכי אדיר לעצב את אישיות העם והחברה,** ולא בגלל סגולה מאגית, אלא בגלל הרעיונות, הערכים וההשקפות הטהורות שהיא מייצגת וזכירת המקור הטהור שממנו היא נולדה ונמסרה.

ב) הכותב טוען שהרמב"ם קובע שהקב"ה מנבא את בני האדם, והוא מביא מכאן ראיה לכך שלא משנה באיזו שפה האדם מדבר הוא יכול להתנבא! ובכן, הכותב אמנם צודק בנקודה הזו, אך בפועל שפת היידיש משמשת ומייצגת את המינות, את ההשקפות הרעות, את הנטייה של חכמי-יועצי-אשכנז אחרי המאגיה וההזיות, את ההתמקדות בחיצוניות, את מחיקת ידיעת ה'

וייחודו וכן את שאר יסודות הדת מספר התורה, ועוד אינסוף הזיות ודמיונות עד ליצירת דת **יהודית** חדשה (בת בארי החתי אשת עשו האדומי). ואגב, כמה נביאים גויים אתה מכיר? ואיני מצליח להיזכר אפילו בנביא גוי אחד! ואפילו אריסטו המושלם לשיטתך, לא היה בגדר נביא.

"וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת יְהוּדִית בַּת בְּאֵרִי הַחִתִּי וְאֶת בָּשְׂמַת בַּת אֵילֹן הַחִתִּי, וַתִּהְיֶיןָ מֹרַת רוּחַ [='מְסָרְבָן וּמַרְגְּזָן' (אונקלוס)] לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה" (בר' כו, לד–לה).

יתר-על-כן, יש הבדל עצום בין **יהודי** שבוחר לאמץ לעצמו את שפת הגויים, חוקיהם ומנהגיהם, לבין **גוי** אשר אין לו שום מחויבות ללשון הקודש בה ניתנה לנו תורת משה. **יהודי** שבוחר לאמץ לעצמו את שפת הגויים עושה זאת בדרך-כלל מתוך שאיפה בהמית להתדמות לגויים ולזימותיהם: "וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם" (תה' קו, לה), וכמו שאנחנו רואים את אותן חברות סגורות, שאף שהן בארץ-ישראל עדיין הן אוחזות בדבקות אלילית בשפה טמאה, אשר מייצגת השקפות והזיות מאגיות שהמיטו חורבן איום ונורא על השטעטל הפולני-ליטאי.

חברה שטוענת שהיא **יהודית,** ומתעקשת לאמץ לעצמה את שפת הגויים במשך מאות בשנים, ואפילו כשהיא כבר כאן בארץ-ישראל ואין שום צורך לכך (וגם באירופה לא היה צורך לכך), חזקה עליה שהיא שקועה עמוק מאד בהשקפות זרות פרו-נוצריות ובריחוק מוחלט מדת משה ומדרך האמת, ואף הוכחתי זאת בעשרות רבות של מאמרים ובנושאים רבים ומגוונים.

ג) בהמשך דבריך האשמת אותי בנטייה אחר המאגיה! וכך כתבת: "לשפתו של האדם אין שום השפעה מאגית על אופיו, שכלו, רגשותיו ו/או מהותו! שפה היא שפה! וגם מנוול יהודי יכול לטמא את 'שפת הקודש'". ודבריך שקר וכזב, שהרי הנני נלחם במאגיה ובהזיות האשכנזיות, אלא, כאמור, לשפה יש השפעה **חינוכית ואף פסיכולוגית מכרעת** על נפש האדם והחברה שמשתמשים בה. ואתה מוזמן לעיין במורה (ג, ח), שם הרמב"ם מסביר מדוע שפת התורה נקראת "לשון הקודש", ושם תגלה, כי האופן שבו השפה בנויה משפיע על חינוך החברה והעם. לדוגמה, העדר של מילות גנאי מסוימות מצביע על שאיפה לקדושה ולטהרה, ועוד.

ד) עוד הוספת בהתרגשות רבה ואמרת: "רק הקב"ה הוא קדוש, הוא לבדו קדוש, ואין לדבר במציאות המוברת והלא-מוברת על קדושה, גם לא לשפה!", ואלמלא הייתי יודע כמה אתה תועה הייתי ממש מתרשם מיראת השמים שלך ועד כמה את חס על כבוד קונך... אבל הנך טועה טעות חמורה, כי השפה העברית נקראת "לשון הקודש" במפורש! ואצטט כמה מלים מדברי רבנו במורה (ג, ח): "ויש לי עוד טעם במה שנקרא לשוננו זה [בספרות חז"ל] **לשון הקודש**". כמו כן, גם ר' יהודה הנשיא נקרא על-ידי כלל חכמי המשנה והתלמוד "רבנו הקדוש". ושמא אתה חושב שחז"ל ורבנו הרמב"ם זלזלו בקדושתו הבלעדית של הקב"ה?

ה) אגב, איני חושב שיש צורך ללמוד את אריסטו, לאחר שרבנו כבר סינן מתוכו את הבר מהתבן ב"מורה הנבוכים". ולמרות זאת ניסיתי ללמוד אותו מעט באמצעות ספרים של "האוניברסיטה הפתוחה" אך מצאתי שם בלבולת גדולה ותועלת מעטה מאד. כל-שכן וקל-וחומר ספריו של אריסטו עצמו אשר כידוע לא נכתבו על-ידו אלא על-ידי תלמידיו אחריו, שהם ותרגומיהם קשים לקריאה כחומץ לשיניים וכעשן לעיניים, ורק כסיל ומזוכיסט גמור ישקיע בהם את חייו.

ו) לגבי השפה הארמית, כמו שעבודת הקורבנות נקבעה בספר-התורה לדורי דורות רק בגלל המלחמה בעבודה-הזרה ובהזיות הפגאניות, כך גם השפה הארמית נקבעה בדיעבד על-ידי **חז"ל והסנהדרין** לפרש את התורה-שבכתב, כי המצב היה בימיהם שרבים לא ידעו עברית.

זאת ועוד, יש הבדלים גדולים בין השפה הארמית לשפת היידיש, שהרי באמור השפה הארמית הינה שפת-אחות ללשון הקודש, ומייצגת בימינו את תבלית הרחקת הגשמות וייחוד ה'. לעומת זאת, השפה האידית מייצגת בימינו תרבות של מינות, שקר ואלילות והינה בליל של שפות סלביות, אדומיות וגרמניות שזרות ונוכריות מאד ללשון העברית, בבחינת "וַתְּהִיֶן מֹרַת רוּחַ" (בר' כו, לה), ועיין אונקלוס שם "וַהֲוָאָה מְסָרְבָן וּמַרְגְּזָן" (וכל יודע עברית מבין את דבריו).

ויתרה מזאת, שפת היידיש מנציחה שיבושים אשר מזהמים את הלשון העברית הטהורה, כגון הפיכת החי"ת לכ"ף, והפיכת העי"ן לאל"ף, וכן הפיכת הת"ו לסמ"ך, וכן שיבוש מוחלט של הניקוד, ועוד. כלומר, היא שפה אשר ממש **אויבת** ללשון הקודש, מפני שהיא מחדירה לה שיבושים חמורים (התפללת פעם עם חסידי מינות? ופעם התפללתי עמם בעוונותיי ולא הבנתי כמעט ולוּ מילה אחת). ואתן לך דוגמה קלה ביותר מהזמן האחרון: שמעתי את השיר המפורסם "וזכני לגדל" בסגנון האידי, ותאר לעצמך מה שמעתי, במקום לומר: "וזכני לגדל [...] אוהבי ה'", הם אומרים: "וזכני לגדל [...] **אויבי ה'**"! ולא לחינם, כי הם באמת אויבי לשון הקודש ואויבי ה' בהשקפותיהם הרצוצות אשר השחיתו והחריבו את דת משה. ויש אינסוף דוגמאות לשיבושים החמורים שנגרמים בשל החדרת היידיש המזוהמת, ללשון העברית.

ומי שמסוגל לחיות בשלום עם שיבושים לשוניים איומים ונוראיים, ברור שכל שיבושי ההשקפה ידמו לו כתורה מן השמים. ובמלים אחרות, מי שמקדש שיבושי לשון ברור שהוא יקדש את כל שיבושי ההשקפה, ולא ירגיש בבך זרות כלל, בבחינת והיה העקֹב למישור.

ז) שוב טענת שאין קשר בין הלשון למידות האדם, וכתבת כך: "כמה דוברי לשון הקודש הינם חלאות המין האנושי, וכמה דוברי לשון הקודש הינם חלאות המין היהודי! מה לשפתו של האדם להשקפות אמיתיות נכונות וישרות?". ובכן, שוב הנני מזכיר לך את מאמר חז"ל שהעתקתי לעיל: "בני יהודה דְּדָיְקֵי לישנא נתקיימה תורתם בידם", ואיני מתפלא על סטייתך הברורה מדרך חז"ל וממסורת התורה-שבעל-פה, בדיוק כמו רבך הנערץ עליך ישעיה אחֵר.

כמו כן, האם ערכת מחקר כמה מדוברי לשון הקודש הם "חלאות המין האנושי" לעומת דוברי הלשון הגרמנית לדוגמה? האם "חלאות המין האנושי" מקרב היהודים היו רבים? האם הם מעידים על הכלל? ואין ללמוד מן הרשעים על כללותו של עם-ישראל, וראה הלכות תשובה (ב, יד) על הגויים ערלי הלב, והנאמר על גויי אדום נכון לכולם: "וְעֶבְרָתוֹ שְׁמָרָה נֶצַח" (עמוס א, יא). דבריך הינם אפוא הטעיה שמנסה להשוות בין רשעי הגויים לרשעי היהודים, וכאילו לטעון שגם אנחנו היהודים רעים וחטָאים ואכזריים בדיוק כמותם! וטענתך זו מזכירה לי את טענות הפלסטינאים הארורים אשר בכל פעם שאנחנו זועקים כנגדם על הרג זקנים נשים וטף, הם זועקים כנגדנו שגם אצלנו יש רוצחי פלסטינאים, כאילו יש מה להשוות... וכן את טענתו של לייבוביץ' על היודו-נאצים, כאילו יש מה להשוות בין חייל יהודי לבין אנשי ה-S.S והגסטפו...

כלומר, טענה זו הינה טענת-מינות לייבוביצ'ית מובהקת, שהרי לייבוביץ' אהב ונהג לומר שיש יהודים שהם יותר גרועים מהנאצים, וכמו שהוא נהג לכנות את חיילי צה"ל: "יודו-נאצים", ואני שואל את עצמי: לייבוביץ' שירת בצה"ל? הוא ידע בכלל מה זה צבא? אנכי שירתתי שלוש שנים בגבעתי, וזכיתי לשרת ולשמור על עם-ישראל בחלק גדול מהזמן הזה בעזה וביהודה ובשומרון. צה"ל הוא הצבא המוסרי ביותר מכל הצבאות (ראה מה שהתרחש מסביבנו ב'אביב הערבי'), ורק מי שלקה **בשנאת יהודית עצמית חריפה,** שהייתה טיפוסית מאד למתבוללים הגרמנים בשנות העשרים, שהעריצו את התרבות הגויית "הנאורה" והארורה (ראה לדוגמה ערך 'וולטר רתנאו' בוויקיפדיה) – רק מי ששונא את עצמו ויהדותו כך, מסוגל לשנוא באופן כל-כך עז וחריף יהודים על עצם שירותם בצבא-ההגנה-לישראל או על עצם מקום מגוריהם. ובמלים אחרות, רק מין ואפיקורוס וכפוי-טובה מסוגל לשנוא כך את צה"ל ואת ארץ-ישראל.

שנאתו של לייבוביץ' לארץ-ישראל הינה אפוא איתות האזהרה הראשון שיש להתרחק כמו מאש, מספריו ומהשקפותיו הרעות והרעועות. ובהמשך אביא איתותים חמורים נוספים.

ח) ומכאן לשואה האירופית, ציטטת את דבריי ואנכי עומד מאחוריהם לחלוטין, ולפיהם, יהדות השטעטל הפולנית-ליטאית החליפה את דת משה בדת פרו-נוצרית – והחלפת "לשון הקודש" ללשון היידיש הינו ביטוי וסימפטום בולט למחלת המינות הקשה שאוחזת ביהדות אירופה.

ויתרה מזאת, לא רק אנכי הקטן עומד מאחורי דבריי, גם הנתונים המחקריים באתר "יד ושם", כנס לשם ותלמד כמה יהודים נרצחו במדינות המתבוללים המובהקות וכמה נרצחו במדינות השטעטל הפולני-ליטאי, ואם אתה מעדיף לטמון את הראש בחול ולא לראות את הרמזים הברורים שהקב"ה מוסר לנו זו בעיה שלך, ואינך טוב מכל אותם גדולי-טחורי-האסלה אשר טוענים שהשואה התרחשה בגלל "שאנשים דיברו בבית הכנסת" או בגלל המתבוללים.

כאמור, השפה האידית הפכה למעשה לשפה טמאה ביותר, כי היא **מייצגת** דת חדשה פרו-נוצרית ופרו-אלילית, אשר הרסה את דתנו, להלן כמה דוגמאות למעלליה: דתם מקדשת את הפקת הרווחים מדת משה, מוחקת לחלוטין את יסודות הדת שעליהם ובהם אנחנו עם ה' צבאות (ולא לחינם אבותיך האירופים שרפו את 'ספר המדע' ו'מורה הנבוכים'), מחדירה אינסוף הזיות מאגיות-פגאניות לדת משה הטהורה, ומעוותת אותה בצורה גסה, מבוערת ובלתי-נסלחת (ולא לחינם הקב"ה ריכז את מכת האכזרי דווקא בשטעטל הפולני-ליטאי, ולא לחינם הנאצים התאמצו לחסל ולהשפיל בעיקר את היהודים בעלי החזות האורתודוקסית).

ט) בהמשך דבריך אמרת כך: "אתה מזכיר לי את אליהו הנביא אתה פשוט שקרן", ולא שמת לב, אך **פגעת בכבודו של אליהו הנביא!** שהרי אם אנכי מזכיר לך את אליהו הנביא איך אתה יכול לומר באותו משפט שאני שקרן? והאמת שהטענה הזאת העלתה גיחוך רחב על פניי, כי ניתן לכזֵב בטענות רבות, אך לכזֵב בטענה שאני "שקרן"? והלא כל מאמריי מגובים בראיות רבות וכולם כתובים בלשון ברורה שתתאים אפילו להבנת תימני קטן אשר כמוני. ואם תוכיח לי שהנני טועה במשהו מדבריי אחזור בי, ולא בגלל שאני "שקרן" אלא פשוט בגלל שטעיתי ושגיתי, אך עד כֹּה לא הצלחת לשכנע אותי ששגיתי בדבר מה, ואדרבה, חיזקת את עמדתי.

י) הוספת וכתבת כך: "אתה מעוות את ההיסטוריה ואת העובדות". האמנם? לא אני הוא זה שמעוות אלא אתה ובית אביך והעדה שלך, אשר מנחילים לנו את ההשקפה שהשואה אירעה בגלל הזיות ודמיונות המציגות את הקב"ה כאל פגאני (כאילו הוא הענישׁ בצורה כל-כך אכזרית בגלל ש'עיצבנו אותו בבית-הכנסת'), ואף מתעקשים לחיות בהזיה שהם "הגזע הארי העליון והנבחר" – ובגלל גאוותם ושאיפתם לשלוט בדת משה ולהפיק ממנה את תאוותיהם הבזויות, הם אינם מוכנים ואינם רוצים להבין שהם שקעו בשפלות המינות, הסכלות והבהמיות.

ושוב הנני אומר לך, אתה מוזמן לראות באתר "יד ושם" היכן נרצחו המספר הגדול ביותר של היהודים: לא במדינות הנאורות המפותחות והמשכילות אלא במדינות השטעטל הפולני-ליטאי החשוכות, וכדי להקל עליך ועל הקוראים אצרף קישור לנתונים (במדינות השטעטל הפולני-ליטאי נרצחו כ-90% מהיהודים, ובמדינות המתבוללים גרמניה וצרפת כ-20%, ובמדינות המתבוללים ארה"ב ובריטניה אף לא אחד!), ושמא גם החוקרים ביד ושם הם "תימנים קטנים" אשר שונאים אשכנזים לבנים ולכן הם מסלפים את העובדות ומשכתבים את ההיסטוריה?

יא) טענת שהנני מעוות את ההיסטוריה ואת העובדות "עקב התוצאה הבלתי נמנעת משנאתך לכל מה שריח של אשכנז נודף ממנו!". ובכן, ה' יודע וָעֵד שאיני שונא אשכנזים באופן כללי, ויש לי חברים טובים אשכנזים והנני אוהבם כמו שהנני אוהב את אחיי התימנים. אהבתי או שנאתי לאדם נובעת אך ורק **מהשקפותיו,** אדם אשר הולך בדרך האמת אוהבֵהו אהבת נפש, לעומת זאת, אדם אשר הולך בדרכי המינים אשנאֵהו שנאה עזה, וכפי שאומר דוד המלך (תה' קלט, כא–כב): "הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט, תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי". ומה לעשות, רובם המכריע של משנאי ה' ומתקוממיו הם צאצאי המינים האשכנזים אשר הנחילו לנו דת חדשה פרו-נוצרית ופרו-אלילית, כך ששנאתי אליהם לא נובעת מהיותם אשכנזים, אלא מפני שהם בחרו בדרך המינות והמאגיה והִתעו בה את המוני בית-ישראל, ומכיוון שרובם בחרו במינות, הנני נוטה להכליל ולתקוף את האשכנזים הללו באופן כללי.

יב) לאחר שטענת שהנני שונא את האשכנזים הוספת את הדברים הבאים: "משום מה, אני כבר נוטה לחשוב שאתה יהודי תימני אכול רגשי נחיתות, עם כאב גדול וצלקות עמוקים, וזה המוטיב האמיתי שעומד מאחורי מלחמת החרמה אליה יצאת!".

בזה טעית אך גם צדקת, טעית במה שאמרת שאני יהודי תימני אכול רגשי נחיתות, ואיך אהיה אכול רגשי נחיתות כאשר הנני יודע שדתם היא דת שקר, וכל גדולתם הינה הזיה חיצונית ריקה ונבובה מכל תוכן רוחני אמיתי? הנני בז לעובדי האלילים שביניהם, ובמיוחד לגדוויליים, והם בעיניי כמו ילדים קטנים במקרה הטוב, ונוכלים ופושעים ומינים במקרה הפחות טוב.

אך צדקת שיש לי כאב גדול וצלקות עמוקות, ואכן, יש לי כאב עצום כאשר אני רואה את עם-ישראל נוהה אחרי ההבל והתהו האשכנזי, ובמיוחד הכאב הזה מתעצם כאשר אני רואה את הדרדעים החדשים מגינים על רשעי אשכנז מתוך הערצה ורגשי נחיתות עמוקים מאד.

יצאתי למלחמה מתוך כאב עצום ומתוך תסכול עמוק שלא נותר אדם אשר אומר את האמת כמות שהיא, במשך שנים רבות חיפשתי מישהו שירים אל-על את נס האמת, אך לא מצאתי,

כל ראשי הדרדעים האורתודוקסים עסוקים בעצמם ובתאוותיהם, והלייבוביצ'ים רודפי התאוות השתבשו קשות בהזיות שהנחיל להם ישעיה אחֵר. ולכן יצאתי למלחמה, כי לא יכולתי לשתוק עוד. כמו כן, האשמת אותי בחוסר רגישות, ובדברי הבלע שכתבת פעלת לא רק בחוסר רגישות אלא גם באכזריות כנגד אדם אשר זועק את האמת הדתית הקדומה, המקורית והאמיתית.

יג) אמרת שהנני מזכיר לך את אליהו ומדרש מסוים שנאמר עליו, ואיני יודע מה אתה מלהג, האם אתה טוען שאליהו הנביא המציא דת חדשה? אלא, שנפלת בפח של רש"י ושאר חכמי אשכנז המינים ובחרת **ללמוד את המדרש בפשוטו** ולהסיק ממנו מסקנות מרחיקות לכת.

לי נראה, שהמדרש מבטא את קנאותו של אליהו הנביא, אשר הביאה אותו בסופו-של-דבר לייסורי נפש כל-כך גדולים עד שהוא לא רצה עוד לחיות ולשמש כנביא לעם-ישראל. עוד ייתכן, שהקנאות גרמה לאליהו הנביא ע"ה לנטות אחר מידת הכעס, וכמו שרבנו אומר בהקדמתו לאבות הפרק השביעי, וכֹה דבריו: "ומצאנו לאליהו ז"ל מידת הכעס ואף-על-פי שנשתמש בה בכופרים ועליהם היה כועס, הרי ביארו חכמים ז"ל שה' סילקו ואמר לו שאין ראוי לבני אדם מי שיש בו מן הקינוי כמו שיש בך לפי שהוא יאבדם". כלומר, עצם הקנאה לא הייתה רעה ועובדה היא שאליהו היה אחד הנביאים הגדולים ביותר שקמו לעם-ישראל, אלא, הקנאה רעה כאשר היא גוררת עמה את מידת הכעס, ואז קשה לאדם לשלוט בעצמו, במעשיו ובקנאתו.

ובל נשכח את מה שנאמר בספר מלאכי (ג, כג–כד): "הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת **אֵלִיָּה הַנָּבִיא** לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְיָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם **פֶּן אָבוֹא וְהִכֵּיתִי אֶת הָאָרֶץ חֵרֶם**". כלומר, לעתיד לבוא ה' יתברך ישלח לנו אנשי אמת קנאים כאליהו הנביא ע"ה אשר יכשירו את הדרך לקראת בוא יום ה' הגדול והנורא. "פֶּן אָבוֹא וְהִכֵּיתִי אֶת הָאָרֶץ חֵרֶם", כלומר, הקנאים הללו יצילו את עם ישראל מכליה! וכמו שנאמר על פנחס בספר במדבר (כה, יא–יב): "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם **וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי,** לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם".

יד) ביחס לקאפח, קאפח הִפנה עורף לדרך האמת וחיללהּ: הוא נטל משכורות מפוטמות מממסד מושחת במשך למעלה מיובל שנים, ואף הודה בעבודה-זרה וכמעט שעקר את דרך האמת. ויש לביקורת הזאת חשיבות עצומה, כי רבים הם אשר הולכים בדרכו ונהנים מדברי תורה במחשבה שאם קאפח הכשיר זאת, ברור שרבנו וחז"ל היו מכשירים זאת, ויש בביקורתי סילוק מכשלה גדולה ממשנת רבנו ומדת משה. יתר-על-כן, כל טענותיי מגובות בראיות ברורות ומפורשות מפסקי חז"ל ורבנו, כך שדבריך בעניין קאפח הינם הטעיה אשר נועדה ליצור רושם שהנני גס-רוח אשר טוען טענות בשרירות לבו, ללא תשתית ראייתית מהתורה ופסקי חז"ל.

כמו כן, לא באתי לתקן את העולם, ואין בכוחותיי הדלים אפילו להתיימר לעשות כן, מטרתי הצנועה היא לעשות את מה שהנני יכול ומסוגל לעשות בארבע אמותיי **המצומצמות מאד!** וזאת תרומתי הצנועה לשיבת עם-ישראל לדרך האמת ולבינון ממלכת כהנים וגוי קדוש.

יה) אמנם סיימתי תואר שלישי וכן עברתי את כל בחינות ההסמכה של הרבנות, אך איני רואה בהם מקור של חכמה, אלא בעיקר מקור שנועד לספק כלים להילחם בדרכי השקר הממוסדות.

ואתה מוזמן לעיין בביקורתי על האקדמיה: "תשובה בעניין אנשי מגדל השן", ועל הממסד הרבני בשלל מאמרים באתר. דרכי היא אפוא ללמוד את הטוב והנכון מכל אדם, כדי לרכוש כלים וידיעות ללחום את מלחמתי ולתרום את תרומתי לשיבת עם-ישראל לדרך האמת.

עוד טענת: "הרמה האינטלקטואלית והרגשית שלך הן של 'בינוני'". ובכן, זכותך לחשוב כך ואיני כועס עליך, ואף הנני מודה לך ושמח על דבריך אלה. יתר-על-כן, הנני מודיע לך שאשתדל לשפר את רמתי האינטלקטואלית והרגשית ולו רק כדי להניח את דעתך. אולם, דבר אחד איני מבין, אם אכן אתה חושב כך מדוע טרחת להגיב כנגדי בלשונות כל-כך חריפים? אם הנני "בינוני" מדוע אתה נזעק וזועם על דבריי? עד-כדי-כך שקראת לי שקרן? ואף האשמת אותי במשתמע (ב-Subtext) בגאווה, ביהירות, בנוכלות, בסכלות, ואף בצביעות וברשעות!

יו) ביחס ללייבוביץ', מדובר במין ואפיקורוס שכפר ביסודות דתנו, כגון: בתחיית המתים, בחיי העולם-הבא (לפיו העולם-הבא הוא 'המורשת' שהאדם משאיר אחריו בעולם-הזה), בביאת משיח לעם-ישראל (המשיח לעולם לא יבוא לשיטתו). על כל הדברים הללו ועוד, הוא בגדר מין ואפיקורוס, ודינו לפי חז"ל ורבנו הרמב"ם הוא מורידין ולא מעלין, ואין לו חלק לעולם-הבא.

והנה לפניך דברי רבנו בסוף שלושה-עשר יסודות דתנו:

"וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבְתָקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

ומין ואפיקורוס, אשר מציג את עצמו כמתווך נאמן ללימוד משנת הרמב"ם, הוא גם בגדר מי שמתעה את העם אחרי ההבל, ויש להוקיעו ולפרסם ברבים את נוכלותו, מינותו ורשעותו! כמו כן, אמירותיו הגועליות כלפי חיילי צה"ל והמתיישבים ביהודה ושומרון, כאילו הם "חלאות המין האנושי" כמו שתיארת לעיל, מצביעות על מידות רעות מאד. ולאחר כל זאת, מה לי ולתלמידו של אלישע אחֵר? מדוע עלי להתייחס אליו כמורה וכמתווך נאמן של משנת הרמב"ם?

וזכורני שסיפר לי אחד מתלמידיו, שלייבוביץ' הרשע נהג להזהיר אותו "שלא יעבוד את עצמו", ובשמעי זאת הבנתי את יסוד מינותו של לייבוביץ' – מרוב שחצנותו ובהמיותו הוא בחר לעבוד את עצמו ואת שכלו! וזה מה שאירע לאלישע אחֵר שלא יצא בשלום, וזאת להערכתי מפני שהוא לא הבין דבר פשוט שרבנו מלמד במורה (א, לא): שֵׂכל האדם אינו מסוגל להבין את הכל, ומי שלא מבין את היסוד הזה ונכנס ללמוד את מדעי האלהות מסתכן בנפשו! וזה מה שקרה ללייבוביץ', הוא כל-כך התאהב בעצמו והעריץ את שכלו, עד שהוא החליט שכל מה שהוא לא מבין בשכלו (כמו תחיית המתים, חיי העולם-הבא, ימות המשיח, ועוד), הוא פשוט לא קיים!

כמו כן, לייבוביץ' הכופר נמנה על אלה אשר ראויים לכינוי: "אוכלין מן התורה", כלומר, הוא הרוויח משכורות נפוחות, יוקרה, מעמד, כבוד ועוד אינסוף טובות הנאה, על חשבון תורת משה! שהרי הוא פעל באוניברסיטה גם על תקן של פרופ' לפילוסופיה ולמדעי האלהות! וגם מזאת הוא ינק את טובות ההנאה שלו! ואיך כופר כזה, שממשיך את דרכם של צדוק ובייתוס,

מסוגל בכלל לתווך את משנת רבנו הרמב"ם ולהגיע לחקר האמת? והלא הוא מין ואפיקורוס! וכמו שהשוחד האוניברסיטאי האנטי-ציוני והפרו-פלסטיני עיוור את עיני שכלו מלראות את האמת ביחס לחיילי צה"ל ומתיישבי יהודה ושומרון, כך גם ביחס להשקפות דת האמת.

הנה אתה רואה, שלא בגלל שלייבוביץ' היה אשכנזי כתבתי עליו מה שכתבתי, כי אם בגלל החדרת השקפות מינות בתעתועים רטוריים. ונכון, לא למדתי באופן יסודי את ספריו של לייבוביץ', אך עיינתי די בדבריו כדי להבין שהוא כפר ביסודות דתנו, ודי בכך בהחלט. ואם הוא סכל מלהבין את יסודות הדת שכל משכיל חייב ללמוד **בראשית דרכו המחשבתית,** אין לי ספק שהוא שגה ביסודות העדינים, הדקים והעמוקים יותר, וסטה לשיבושים חמורים מאד...

יז) ועתה לטענתך שהנני מבקר אותו "אף-על-פי שהרב יוסף קאפח אמר והעיד עליו שהוא הבין את הרמב"ם". ובכן, הנני הולך בעקבות רבנו "קבל האמת ממי שאמרו", ואם יש ראיות ברורות ומפורשות כנגד דברי קאפח מדברי חז"ל ורבנו הרמב"ם, ברור לי שאדחה את דברי קאפח השכיר ללא שום היסוס, ואפילו אם קאפח לא היה נגוע במשכורות הממסד הרבני.

כמו כן, עד היום טרם ראיתי ולו **מקום אחד** בכתביו, שבו קאפח מזכיר פרשנות או השקפה של לייבוביץ'. כלומר, טענתך לגדולתו של לייבוביץ' הכופר, מכך שקאפח השכיר שיבח אותו שהוא "הבין את הרמב"ם", מבוססת אך ורק על ראיון עיתונאי? העל ראיה קלושה שכזו ראוי לסמוך? ואולי הוא לא אמר? ואולי דבריו סולפו כדי לרומם את לייבוביץ'? וכמו שהאשכנזים הזייפנים סילפו את ספרות חז"ל, כך הם מסלפים את כל הנקרה בדרכם כדי שיתאים לעיוותיהם.

לפיכך, עלינו להיצמד לדברים המפורשים והברורים לאור יסודות דתנו המאירים, ואשר לפיהם, לייבוביץ' היה מין וכופר ואפיקורוס ודינו הוא מורידין ולא מעלין. נקודה. ולא בגלל שהוא אשכנזי אני שונא אותו בתכלית, אלא בשל היותו מין ואפיקורוס לפי הגדרת חז"ל ורבנו. ואגב, היסוד לסכלותו של לייבוביץ' ולהוצאת הלעז על רבנו שפיו ולבו אינם שווים (ראו: 'האמונה בתחיית המתים לפי הרמב"ם'), נעוץ בפוחז האשכנזי הנפחז והשחצן, שהיה מסופק האם יש לה' גוף וידיים ורגליים ומעיים או שאין לו (ובעניין זה ראו: 'אמונות אליליות בקרב רשעי אשכנז').

יח) אתה יכול לעמוד ולצווח עד מחר שישעיה אחֵר "היה ממשיך דרכו המחשבתית והמעשית של רבו הרמב"ם!", אך העובדות מוכיחות ההיפך, ועובדת היותו אשכנזי רק מסייעת לסתור זאת. כמו כן, איני מתפלא שדווקא אשכנזי כמוהו אימץ את דעת הפוחז לפיה פיו ולבו של רבנו הרמב"ם לא היו שווים, שהרי ידוע שכדי להיות פרופ' בכיר באקדמיה צריך להיות בדרך-כלל גם פוליטיקאי מיומן, ומי שפיו ולבו שווים לא שורד באקדמיה זמן רב. ובמלים אחרות, לייבוביץ' תלה ברבנו את קללתו בדיוק כמו הפוחז השחצן שקדם לו, תסמונת האשכנזי היהיר והגזען. "הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְיָ וְהַאֲבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֱדוֹם וּתְבוּנָה מֵהַר עֵשָׂו" (עובדיה א, ח).

יט) לקראת סוף דבריך החרפת את הטון כנגדי וכתבת כך: "אתה עדיין רב **קטן,** דון קישוט יהודי **תימני,** בעל רגשי נחיתות עזים ושנאה תהומית לאשכנזים, שחושב שהדרך אל האמת האבסולוטית אצלו בידיים וכל השאר (חסידות, ליטאים, חרדים, משתכנזים, תימנים רמב"מיסטים בוגדים ו/או טועים, כיפות סרוגות, 'הטבח קוק') כולם-כולם טועים!".

איני קורא לעצמי "רב" ואיני מתהדר בתואר זה, כי רבני הממסד האורתודוקסי בימינו מחליאים אותי, ולא בגלל שרובם אשכנזים אלא בגלל השקפותיהם הפגאניות, ואיני זוכר מתי שמעתי ר"ב אשכנזי אשר אינו מלהג דברי הבל שנוגעים נגיעה רחבה בעבודה-זרה. ואתמול שמעתי (אז, בעת כתיבת המאמר), רב עיר גדולה בישראל אומר על בחור שנפטר שהוא יהיה "מליץ יושר", ובעניין זה ראה: "פנייה ל'מליצי יושר' – פולחן דתי או סטיית מינות פגאנית?".

לגבי רגשי הנחיתות והשנאה התהומית שציינת, כבר השבתי לך לעיל. אך דומני שיש להוסיף, שנראה לי שאתה מסוג האשכנזים הגזענים, אשר אינם מסוגלים לראות **תימני קטן** בלשונך, אשר מוכיח אותם ומראה להם שכמעט כל אבותיהם ואבות-אבותיהם הינם מינים, כופרים ואפיקורוסים! ולכן אתה כל-כך נזעק ונחרד, כי למעשה קראתי תיגר על היהירות והשחצנות האשכנזית הטיפוסית ששלחה את גרורותיה לנפשך! ולמעשה אמרתי לך שהנך נצר לשוטים ולסכלים נבערים, ואינך מוכן בשום פנים ואופן לשמוע זאת, ובוודאי לא **מתימני קטן!**

ואשר לזה שכל העולם האורתודוקסי טועה, ומה בכך? והלא אברהם אבינו יחיד היה, וכי יעלה על דעתך שאברהם אבינו טעה? האם לא למדת את הפרק הראשון בהלכות עבודה-זרה?

ויתרה מזאת, מדבריך עולה שאני טוען שכולם-כולם טועים ושוגים ללא שום תשתית ראייתית! כאילו אני איזה **תימני קטן** אשר צועק על כל האשכנזים שהם אהבלים! האמנם כזה אנכי? והלא הנני פורשׂ ומוכיח את השקפות האמת במאות רבות של מאמרים באתר – איך אפשר להתעלם מכל הראיות שאני מביא? אלא, אינך מסוגל לראות **תימני קטן** אשר מקרקס את כל גדולי האסלה האשכנזים המהובלים והמיובלים, ודורך ומרוצץ את כל היבלות הפגאניות הנפוחות שלהם – ואת זאת אינך מסוגל לקבל, כי בתוך-תוכך הנך **אשכנזי קטן יהיר וגזען!**

והנני מתפלא עליך על שחרה לך שתקפתי את הטבח קוק, והלא הוא היה מין ועובד אלילים מובהק! אולי אפילו לדעת האליל שלך לייבוביץ' הארור, ומה ראית לנכון להגן על מי שמכשיר את ההגשמה במפורש? ואין זה אלא שייצר הגאווה האשכנזית שבך העביר אותך על דעתך, והיית מוכרח להזכיר ולהגן על הטבח קוק, שרקח לנו תבשילים נתעבים ומזוהמים ביותר.

כ) חתמת את דבריך בסרקזם, ואמרת כך: "רק אתה, הרב אדיר דחוח-הלוי, יודע מה היא הדרך, רק אתה יודע את האמת, רק אתה היית צריך לעם ישראל! ברוך השם שנולדת, איתך, מי בכלל צריך משיח!!!", והנך כמו בלעם היהיר והגאוותן אשר בשעתו בא לקלל ונמצא מברך, והנני מודה לך על דבריך הטובים אף שהייתי מוותר עליהם בשמחה רבה, ואף הנני מתפלא שהזכרת את המשיח, שהרי לדעת לייבוביץ' אלילך הכופר מדובר באמונה פרימיטיבית ומהובלת.

ודי לו לעבד להיות כרבו, כי גם את רבנו הרמב"ם תקפו וגינו כמו שאתה נוהג עמי, וגם אותו באו לקלל ונמצאו מברכים, ומי הם שני הבלעמים שתקפו את רבנו? הפוחז הידוע וראש הנחש, וכבר התייחסתי לכסילים הללו בהרחבה במאמר: "שיקוץ קנייבסקי מכה שנית", ובשניהם מתקיימים דברי שלמה במשלי (יח, ז): "פִּי כְסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ", והנה לפניך מעט מן הדברים שהובאו שם, בפרק: "הנחש והפוחז – מצא מין את מינו וניעור":

המקור המרכזי שעליו סמכו המינים האירופים את טענתם שאין לפסוק הלכה מתוך משנה-תורה, הוא תשובתו של אשר האשכנזי המכונה רא"ש הנחש (אשכנז 1250–1327).

בתשובתו, כתב רא"ש הנחש על רבנו בלגלוג: "אבל הוא כתב ספרו כמתנבא מפי הגבורה". רא"ש הנחש בא לגנות את הרמב"ם אך נמצא משבחו, וכבר קדם לו בדרך זו ובדיוק באותו עניין, דהיינו בשאלה האם ניתן לפסוק הלכות מ"משנה תורה", הפוחז מפוסקיירא, שאף הוא בא לגנות את הרמב"ם ונמצא משבחו, וזה לשונו (בהשגה להקדמת רבנו למשנה תורה):

"סבר לתקן ולא תיקן, כי הוא עזב דרך כל המחברים אשר היו לפניו, כי הם הביאו ראיה לדבריהם וכתבו הדברים בשם אומרם [...] ועתה לא אדע למה אחזור מקבלתי ומראייתי בשביל חיבורו של זה המחבר. אם החולק עלי גדול ממני הרי טוב, **ואם אני גדול ממנו** למה אבטל את דעתי מפני דעתו [...] אין זה אלא **'כָּל קֶבֶל דִּי רוּחַ יַתִּירָא בֵּהּ'** [דנ' ו, ד]".

ובספר דניאל נאמר הפסוק שציטט הפוחז לשבח ולרוממות, ראו נא את הכתוב שם: "**כָּל קֶבֶל דִּי רוּחַ יַתִּירָה** וּמַנְדָּע וְשָׁכְלְתָנוּ מְפַשַּׁר חֶלְמִין וַאֲחָוַיַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא קִטְרִין **הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ בְּדָנִיֵּאל**". ובמקום אחֵר, בין רסיסי האמת הקלושים אשר הכמין קאפח השכיר, הוא מוסיף: "וכבר נזרקה נבואה מפי הראב"ד **שלא לרצונו** כי הצלחת רבנו לעשות דבר השווה לקטן ולגדול, וכל אדם בכל רמה שהיא יכול למצוא בו דבר אמת כפי מידתו, הוא מפני 'כי רוח יתירא ביה' האמור בדניאל לשבח מה שלא זכו אחרים לכך" (הקדמה לספר המצוות, הע' 22).

ואין זאת אלא כי טוב בעיני ה' לברך את הרמב"ם, ותהי על הבלעמים רוח אלהים.

ולעצם דברי הפוחז: "ואם אני גדול ממנו", רחוקים הם מאוד ממידותיו של רבנו ומשבילי מחשבתו, מפני שרבנו לא קובע מהי האמת לפי גדולת הפוסק ורוממותו בעיני עצמו או בעיני אחרים. אלא "קבל האמת ממי שאמרו" – הדברים הנאמרים נבחנים לפי תוכנם ואמיתתם ולא לפי מעלתו הדמיונית של אומרם; וכבר הרחבתי בעניין זה במאמר: "מי גדול ממי?".

וזו היא דרכם של אבותיך, וגם דרכם של אבותיי התועים אשר למדו את הרשע והפשע של חכמי-יועצי-אשכנז: לקבל את הדברים לפי גדולת האומר, ולא לפי תוכנם ואמיתתם.

"הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנֶגֶד פְּנֵיהֶם נְבֹנִים" (ישׁ' ה, כא).

"וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו: הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל? וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת מִצְוֹת יְיָ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים [...]

עֲנֵנִי יְיָ עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי אַתָּה יְיָ הָאֱלֹהִים [...] וַתִּפֹּל אֵשׁ יְיָ וַתֹּאכַל אֶת הָעֹלָה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הֶעָפָר וְאֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּתְּעָלָה לִחֵכָה. וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ אֶת נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אַל יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרֶד אֵלִיָּהוּ אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם" (מ"א יח, יז–מ).

אגב, טענת שהנני "יותר קנאי מאליהו הנביא", האמנם? והנה לפניך קנאותו של אליהו הנביא ע"ה אשר שחט 850 נביאי בעל ואשרה: "וַיּוֹרֶד אֵלִיָּהוּ אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם".

תגובת האשכנזי

מר קליסקי קרא את תשובתי, והוסיף ואמר את הדברים האלה:

דבר חמור יותר שאתה אומר: כי הסובלים הגדולים בשואה, לא היו היהודים המתבוללים, אלא **יהדות השטעטל הפולנית ליטאית.** קודם כל זה שקר היסטורי! אתה פשוט שקרן ומעוות את העובדות ההיסטוריות. על-פי קו מחשבה מעוות ומחריד זה, אתה מביא אותי לחשוב, שהקב"ה עשה מיון כמו הנאצים, והבדיל בין היהודים ורמתם התבונית, הרגשית והאמונית! והקב"ה החליט, שיהודים מתבוללים עדיפים יותר בעבורו מהיהודים של השטעטל הפולני-ליטאי, אז הוא השמיד אותם פחות מאחיהם המינים! בדבריך אתה מחלל את שמו של מי שאמר והיה העולם! אתה מגדף ומכעיס! אתה שוב מדבר כמישהו שיש לו קומוניקציה עם מה שמאחרי הפרגוד! שיודע חשבונותיו של הקדוש-ברוך-הוא!!

היטלר לא עשה אבחנה ו/או הבדלה בין יהודים כאלה או אחרים! גם גוי שסבו היה יהודי הספיק כדי שיושמד! היטלר לא עשה הפרש בין חילונים ודתיים, בין תימנים לאשכנזים, בין חסידים ומתנגדים ואנשי השכלה! היטלר, שליחו של הקב"ה?! (מלאך רע? שטן? מלאך המוות?).

איך אתה מעז לומר שהקדוש-ברוך-הוא, הוא זה שהעלה את היטלר לשלטון?!

איך אתה מעז לומר, שהקדוש-ברוך-הוא העניש את יהדות אירופה, כי חרה אפו אחרי שהמתין בסבלנות שמימית אלף שנים? האם יש בו יתברך התפעלויות אנושיות? כעס, אכזבה אולי? אבל רגשי נקמה עמוקים עקב קנאות ללא גבולות לקדושת שמו?

הגיע הזמן שתפסיק לדבר על אלוהים! עזוב אותו כבר בשקט, שגם בלעדיך, יש לו מספיק על הראש!! הוא לא צריך עוד סניגור משוגע וחסר רסן שמתיז לכל עבר מילות רפש על אלוהים ואנשים! אין לשואה הסבר רציונלי! ולא הסבר מטפיזי, ובטח לא הסבר דתי! מלבד הסיבה של שנאת הנצרות והנוצרים ליהדות.

ולאלה ששואלים היכן היה אלוהים בזמן השואה? יש להשיב שהשאלה האמיתית שיש לשאול היא, היכן היה האדם? יציר כפיו של אלוהיך! [=אלוהיך? וכי אלוהיי ואלהי ישראל אינו אלהיך? והוצאת את עצמך מן הכלל כאותו הבן הרשע בהגדה] בשלב זה אני חושב שאתה ממש דומה לכל אלה שאתה מבקר בחריפות, אתה חושב שלאדם יש איזה כוח מאגי להשפיע על האדם, אתה אומר שאלוהים מנהל את ההיסטוריה האנושית בכלל, ובפרט את ההיסטוריה היהודית, כמו זקן בעל זקן אשר יושב על כיסא רם ונישא, ומשחק להנאתו במושכו בחוטי הקיום!

מעניין לדעת... מה אתה חושב, האם לדעתך, בזמן השואה, לא היו בין היהודים אפילו עשרה צדיקים שבשבילם היה כדאי, אולי בכל זאת, להציל מיליון וחצי ילדים שנחנקו, נאנסו, נורו ונשרפו בתנורים לריח ניחוח לאלוהיך [=שוב אתה אומר לאלוהיך?] לפי דעתך?!

כל העדה הדתית אירופית כולה חטאה עד שאלוהים ביקש להשמידה כליל? ורק בגלל רחמנותו השמימית "וטוב ליבו" החליט הקדוש-ברוך-הוא להשאיר בכל זאת אחוז מסוים מיהודים מינים

אלו? ולפי איזה מיון החליט אלוהים את מי להשמיד ואת מי להשאיר בחיים מבין היהודים?? אתה בטח יודע את התשובה נכון??

בשביל מה השאיר מהם ולא השמיד את כולם? האם הוא לא ידע שהשואה לא תשנה את אותם היהודים ששרדו? האם האלוהים שלך [רק שלי?] לא ידע מה תהיה פרצופה של היהדות אחרי השואה? האם הוא לא ידע את אותה המציאות נגדה אתה יוצא למלחמת חורמה?

עכשיו אני מבין, הקדוש-ברוך-הוא שם את היטלר כמלאך המוות, ואותך שם אלוהים לסנגורו וכמלאך עושה דין שמיים...

תשובתי למר קליסקי

על רוב דבריך כבר השבתי במאמר בעניין השואה, ואוסיף ואתייחס לדבריך לפי סדרם.

1) כבר הוכחתי במאמר בעניין השואה שדבריי אינם שקר היסטורי, הקב"ה אכן עשה מיון וזו עובדה היסטורית. כמו כן, רצונו הנשגב הוא שנלמד מהייסורים והמאורעות ההיסטוריים: "וְאִם בְּזֹאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וַהֲלַכְתֶּם עִמִּי בְּקֶרִי, וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קֶרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם, וַאֲכַלְתֶּם בְּשַׂר בְּנֵיכֶם וּבְשַׂר בְּנֹתֵיכֶם תֹּאכֵלוּ" וכו' (ויק' כו, כז–כט).

כלומר, אם תשגו לחשוב שבמקרה או שלא בצדק מדוקדק הבאתי עליכם ייסורים, אוסיף מאותם הייסורים חמת קרי – כך שיש חובה לעשות חשבון נפש ולבדוק מדוע הוא הביא עלינו את הצרה הזאת ודווקא בשטעטל, וכתבתי על-כך כאמור, ראה: "חשבון נפש נוקב בעקבות השואה – מדוע באה עלינו הצרה הזאת?", וכן: "הכיתה אותם ולא חלו", אתה מוזמן לעיין.

2) איני יודע את חשבונותיו של הקב"ה, אך הוא השאיר רמזים עבים ביותר לְמה שהוא דורש מאיתנו ומדוע הוא הביא עלינו ייסורים, וזאת כדי שנערוך חשבון נפש ונשוב לדרך האמת.

3) היטלר הנבל הוא שליחו של הקב"ה בדיוק כמו נבוכדנצר, ששלוש פעמים נקרא: "עבד ה'": "נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי" (ירמ' כה, ט; כז, ו; מג, י), וכן נאמר: "הוֹי אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם זַעְמִי" (ישע' י, ה), ברור אפוא שגם רשעי הגויים הארורים ביותר הם שליחיו של הקב"ה להעניש את ישראל, או שגם הנביאים בעיניך כופרים ומחרפים ומחללי-שם-שמים?

ולמען הסר ספק אוסיף, שאין להבין מן הפסוקים הללו שהקב"ה הכריח את הגויים להרע לעם-ישראל, כמו שהוא לא הכריח את פרעה הרשע. כולם הרעו לעם-ישראל בבחירתם הרעה, אך הקב"ה רומם אותם ואִפשר להם להרע, כי עם-ישראל היה חייב לסבול ייסורים וחורבן – וכמו שעם-ישראל סבל ייסורים וחורבן על חטאיו, כך גם נבוכדנצר ופרעה נכרתו מחיי העולם-הבא וסובלים ייסורי נצח על פשעיהם. וקריאת הקב"ה לנבוכדנצר "עבדי" היא רק כדי שאנחנו נבין, שכל הייסורים שבאו על עם-ישראל, כולם באו בצדק מדוקדק ונבעו מרצונו של הקב"ה.

"אִם תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיְיָ לֹא עָשָׂה?" (עמוס ג, ו).

4) ברור שהקב"ה הוא זה שהעלה את היטלר לשלטון, אם באופן ישיר ואם על-ידי הסרת השגחתו מאותה חברת מינות חוטאת ופושעת באירופה, והדברים מפורשים כבר בתורה:

"וְחָרָה אַפִּי בוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לְאֵכֹל וּמְצָאֻהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה, וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה **כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים**" (דב' לא, יז–יח).

5) הקב"ה העניש את יהדות השטעטל לא כי חרה אפו והוא בעל התפעלויות, אלא כי הם הגדישו את הסאה בשנאתם לארץ-ישראל, ועל שלושה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו, העוון האחרון הזה חתם את גזר דינם. והעוון האחרון הזה נבע מהשקפות המינות שאחזו.

זאת ועוד, בדבריך חשפת שאתה סבור שה' יתברך דומה לבני האדם! שהרי כתבת כך: "האם יש בו יתברך התפעלויות אנושיות? כעס, אכזבה אולי? אבל רגשי נקמה עמוקים עקב קנאות ללא גבולות לקדושת שמו?". וייחוס כעס ואכזבה הוא-הוא ייחוס התפעלויות אנושיות! ואין שום הבדל בין ייחוס "רגשי נקמה עמוקים" לבין ייחוס "כעס ואכזבה", וכל הסובר שהקב"ה "כועס ומתאכזב" אוחז בהשקפות מינות רעות מאד, ובדבריך אלה חשפת את סכלותך. אגב, במידה מסוימת ייחוס כעס יחד עם אכזבה אף חמור מסתם חרון-אף, שהרי כעס ואכזבה מורים על-כך שבורא-עולם "הופתע" מכך שעם-ישראל בחר בדרכי ההבל, ולכן הוא התאכזב, וייחוס "הפתעה" שכזו לבורא-עולם, גוררת עמה את ייחוס מגרעת אי-הידיעה, שהיא כהגשמה.

עוד הוספת וכתבת בדמותך את הבורא לנבראיו: "הגיע הזמן שתפסיק לדבר על אלוהים! עזוב אותו כבר בשקט, שגם בלעדיך, יש לו מספיק על הראש!!", וכי יש קושי לפני בורא-עולם? ואגב, אין שחר לטענתך לפיה אנכי מגשים את הבורא ומדמה אותו לזקן שיושב בשמים.

6) כתבת: "הוא לא צריך עוד סניגור משוגע, חסר רסן שמתיז לכל עבר מילות רפש על אלוהים ואנשים!", וכי אלהים צריך או זקוק לדבר מה? ובכלל, איך אתה מתיימר לידע מה אלהים צריך? עלית למרום וזה מה שהוא אמר לך? ומי הוא זה אשר מתיימר אפוא לטעון את הנבואה?

7) יש לשואה הסבר רציונאלי, אחרת הקב"ה לא היה מחייב אותנו בתורה לפשפש במעשינו ולעשות חשבון נפש, וכמו שאמרו אחֵי יוסף: "אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ" (בר' מב, כא) וכו' על חטאם ביוסף. אדם מחויב תמיד לבדוק את עצמו מדוע באה עליו הצרה הזאת. ואם אינך מבין זאת, אינך מבין מאומה ביסודות הדת, כי חשבון נפש הוא עניין מאד-מאד יסודי בדת משה.

הקביעה השרירותית שלך שאין הסבר רציונאלי לעונש כל-כך קשה, מחריד ומזעזע, הינה חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, כאילו הוא מעניש ללא עוון וללא טעם אמיתי ורציונאלי, ואתה הוא אפוא המחרף והמגדף! ולא רק מחרף ומגדף הנך גם כופר בתורה שבה נאמר: "הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד).

וגם בדברי הנביאים והכתובים הנך כופר:

"אֲנִי יְיָ חֹקֵר לֵב בֹּחֵן כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו"; "גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו" (ירי' יז, י; לב, יט). "לָכֵן אַנֳשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חָלִלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל, כִּי פֹעַל אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ, אַף אָמְנָם אֵל לֹא יַרְשִׁיעַ וְשַׁדַּי לֹא יְעַוֵּת מִשְׁפָּט" (איוב לד, י–יב).

נמצא, שכל מוראות החורבן שהתרחשו בימי חורבן בית ראשון ושני, כולם היו מאת ה' יתברך בצדק מדוקדק: נשים אכלו את בשר ילדיהן בסתר כדי שלא לחלוק את בשרם עם בעליהן ושאר ילדיהן, וכן כל הרעות שנזכרו בתורה ובנביאים! וכך גם השואה, גם היא הייתה מאת ה' בצדק, וכל אחד שמתבונן היום בשגשוגה של מדינת ישראל גם מצליח להתחיל להבין מדוע.

ואין צורך לעסוק כעת באופני ההשגחה שבהם הקב"ה מביא את הרעות האיומות על הרשעים, דהיינו באופן עקיף על-ידי הסתרת השגחה או באופן ישיר ויזום, אלא, מה שחשוב לענייננו הוא שכל מה שהגיע לעמֵנו, כולל השואה הנוראה, האיומה והמחרידה – הכל בצדק מדוקדק ונוקב עד התהום, ואם חלילה לא נסבור כן, אנחנו כופרים בפסוקי התורה, הנביאים והכתובים.

8) השואה התרחשה לדעתך בגלל הנוצרים? לא בגלל חטאי עמֵנו במינות ובעבודה-זרה? יתר-על-כן, וכי היטלר והנאציזם דגלו בנצרות או בדת כלשהי? וכבל הידוע לי המפלגה הנאצית הייתה נטולת השקפות נוצריות דתיות, ואף אפיינו אותה הזיות אליליות פרימיטיביות.

ובכלל, נניח כדבריך, ששנאת הנצרות והנוצרים ליהדות היא זו שגרמה לשואה, מדוע הקב"ה אִפְשֵׁר זאת? וכי אין דין ואין דיין? ושוב הנך מוציא לעז על הקב"ה כאילו הוא אִפְשֵׁר עונש כל-כך חמור, הרג וטבח אכזרי של מיליונים, אף שלדבריך, לא מגיע להם העונש המחריד הזה.

9) הנני מסכים שאין לשאול היכן היה אלהים אלא היכן היה האדם, היכן הייתה היהדות? מדוע היא הייתה יהדות מינות פגאנית? מדוע היא אהבה את הגלות ושנאה את ארץ-ישראל? מדוע היא התדרדרה לתהום הסכלות והמינות? זו השאלה האמיתית, ועל-כך הם נענשו.

10) לא היו בזמן השואה די צדיקים או שלא היו בכלל, אחרת הקב"ה לא היה מעניש אותם באופן כל-כך חמור, ודבריך כופרים ביסוד שאין ייסורים בלא עוון, ובפסוקים שהובאו לעיל.

11) איני יודע מדוע הקב"ה החליט להשאיר חלק מהיהודים האירופיים בחיים, אולי בגלל שהייתה להם זכות מסוימת, ואולי גם בשביל לספר את הסיפור לדורות הבאים, כדי שילמדו להתרחק מהדרך של יהדות השטעטל הפולנית-ליטאית, ואין לי ספק שיש סיבות נוספות.

12) השואה שינתה את היהודים ששרדו לא מעט, היהודים החרדים שחיים פה בארץ, רבים מהם כבר לומדים מדעים ומכירים באמיתות לא מעטות. ובכלל, מי אמר לך שהוא לא יעניש בעתיד גם את היהודים הללו? ולפי ההיגיון שלך, אם היהודים ממשיכים להרשיע אחרי שהם מקבלים מכות ונענשים, זה אומר שהמכות באו לחינם? והלא לכל אורך התנ"ך אנחנו רואים שהיהודים חוטאים בעבודה-זרה ונענשים ושוב חוזרים לסורם, ושוב בהמשך נענשים... וכמו שאומר הנביא ירמיה (ה, ג): "הִכִּיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר חִזְּקוּ פְּנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב". כמו כן, לא תמיד העונש בא מיד, אלא לפעמים לאחר מאות שנים.

"הַעֶבֶד יִשְׂרָאֵל אִם יְלִיד בַּיִת הוּא, מַדּוּעַ הָיָה לָבַז? [...] הֲלוֹא זֹאת תַּעֲשֶׂה לָּךְ [=תביא לך ייסורים] עָזְבְךָ אֶת יְיָ אֱלֹהַיִךְ בְּעֵת מוֹלִיכֵךְ בַּדָּרֶךְ [...] תְּיַסְּרֵךְ רָעָתֵךְ וּמְשֻׁבוֹתַיִךְ תוֹכִחֵךְ וּדְעִי וּרְאִי כִּי רַע וָמָר עָזְבֵךְ אֶת יְיָ אֱלֹהָיִךְ וְלֹא פַחְדָּתִי אֵלַיִךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְיָ צְבָאוֹת, כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עֻלֵּךְ נִתַּקְתִּי מוֹסְרוֹתַיִךְ וַתֹּאמְרִי לֹא! אֶעֱבוֹר! כִּי עַל כָּל גִּבְעָה גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן אַתְּ צֹעָה זֹנָה" (ירמיה ב).

"מִי בָּכֶם יַאֲזִין זֹאת יַקְשֵׁב וְיִשְׁמַע לְאָחוֹר, מִי נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבֹזְזִים? הֲלוֹא יְיָ זוּ חָטָאנוּ לוֹ! וְלֹא אָבוּ בְדָרָכָיו הָלוֹךְ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ, וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו [על עם-ישראל] חֵמָה אַפּוֹ וְעֻזּוּז מִלְחָמָה, וַתְּלַהֲטֵהוּ מִסָּבִיב וְלֹא יָדָע, וַתִּבְעַר בּוֹ וְלֹא יָשִׂים עַל לֵב" (יש' מב, כג–כה).

סוף דבר

לאחר פרסום מאמר זה נשלחה אלי תגובה מאת יהודי-אשכנזי, כותרת התגובה הייתה כך: "אנאלפביתים בעברית, אבל מומחים בברית החדשה של בריסק", **וזה לשון התגובה:**

אני מכיר אורתודוקסים רבים שלומדים כל היום מדע בדיוני באיכות זבל, כמו "חידושי הרב חיים" שר"י ימ"ש [=כוונתו למין הכסיל הידוע מבריסק] וכן במידה פחותה את המשנה ארורה [המכונָה 'משנה ברורה'], אבל הם לא יכולים לדבר עברית באוצר מילים בסיסי, דקדוק בסיסי והגייה בסיסית. האם הבהמות הדו-רגליות הללו נחשבות ליהודים לגיטימיים לפי הרמב"ם?

אגב, מבלי שהם מבינים זאת (או שמא הם עושים זאת בכוונת מכוון?) הם אכן "מחדשים חידושים", כלומר השבח הגדול והנשגב ביותר בעבור הברברים שונאי האלוהים האלה [=הבריסקרים והליטאים] הוא להיות "מְכַדֵּש". והמונח הזה מתאים להם בשלמות, כי כל תורותיהם אכן חדשות, ושונות ונוגדות לחלוטין את תורת האמת המקורית של משה רבנו.

כל האמור לעיל מעלה בקרבי את השאלה: מדוע היהודים האורתודוקסים כל-כך עלובים, עילגים ורופפים בכישורי השפה הבסיסיים שלהם? האם זה תוכנן במכֻוון על-ידי המנהיגים שלהם? ואם כן, כיצד כישורי שפה מתוחכמים ומשוכללים מאיימים על האורתודוקסים?

להלן תשובתי לשואל לפי סדר שאלותיו בְּפִסקותיו:

לפי דרך האמת, המוני האורתודוקסים שציינת הם בגדר תועים וצאצאי מינים, אך גדוליהם הינם בגדר מינים שדינם "מורידין ולא מעלין", ועילגות לשונם ושגיאותיהם הלשוניות העצומות הינן אכן סימפטום מובהק של מינות וסכלות. כמו כן, במאמר לעיל הנני עוסק בעיקר בנזקיה ובשיבושיה של השפה האידית הפרו-גרמנית, ובמקורות לאותם הנזקים והשיבושים.

וביחס לחידושי חידושיהם אשר חדשים מקרוב באו, ובכן, אכן יש כוונת מכוון: הדת החדשה האורתודוקסית מעודדת חידושים בעיקר כדי להנציח את סילוף דת האמת, אך גם כדי לנטוע בקרב חסידיה השוטים את ההזיה שהם "גאוינים" עצומים, ולכן כמובן שחובה לממן אותם, ולפטור אותם מחובות, ולהעניק להם טובות-הנאה, בעוד שהם עוסקים בהבלים ובתאוות.

ולשאלתך האחרונה, במאמר לעיל הוסבר ששיבוש הלשון הוא צעד ראשון ואף הכרחי לשיבוש הדת. יתר-על-כן, מי שלשונו נקייה, מדויקת ועשירה, יבין קל-מהרה עד כמה כסילים, נבערים ועילגים הם חכמי-יועצי-אשכנז. נמצא, שכדי להותיר אותם על גדולתם המדומה, מן ההכרח להוסיף ולשקוע בַּעילגות ולשבש ללא-הרף את הלשון – במטרה להסתיר ולכסות על עילגותם וסכלותם של המינים הראשונים והאחרונים שיצרו וביססו את הדת האורתודוקסית.

"הֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ וַיִּלָּכֵדוּ הִנֵּה בִדְבַר יְיָ מָאָסוּ וְחָכְמַת מֶה לָהֶם" (יר' ח, ט).

ביקורת על יחסי לרש"י–שר"י – ותשובתי

ביום יב בטבת תש"ף נשלח אלי מכתב ביקורת מאת דרדעי אורתודוקסי בעניין יחסי לשר"י. במאמר זה הנני משיב לו ולכל הדרדעים האורתודוקסים וראשיהם, אשר מזמן נתעוורו מדרך האמת, בשל רדיפת הבצע, השׂררה, הכבוד והפיכת תורת האלהים לקורדום חוצבים. ראשי הדרדעים בימינו הִפנו עורף לדרך האמת, גם המה בחרו בדרכיהם ובתעלוליהם של המינים וצאצאיהם, בלבושם הגלותי והפגאני, באימוץ שיטות לימוד נבובות שתכליתן טמטום הלומד והשחתת דרך האמת, בהתרפסות לפני מינים כעורים רודפי תאוות וזימות, בהודאה בעבודה-זרה, ובהחדרת השקפות זרות שמרחיקות אותנו מכינון ממלכת כהנים וגוי קדוש. ואת כל הרשע והפשע הזה עושים הם באצטלה של "משנת רבנו הרמב"ם". כאילו דרך האמת שינתה את פניה, ועתה היא אשת-זימות ותאוות פרו-נוצרית אשר מקדשת את הבצע והשקר.

"הַהֵימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים? וְעַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל! שֹׁמּוּ שָׁמַיִם עַל זֹאת וְשַׂעֲרוּ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם יְיָ, כִּי שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לַחְצֹב לָהֶם בֹּאֲרוֹת בֹּאֲרֹת נִשְׁבָּרִים אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ הַמָּיִם" (ירמיה ב, יא–יג); "וְאַתֶּם סַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם בְּרִית הַלֵּוִי [שִׁחַתֶּם את דרך האמת!] אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכַי וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה" (מלאכי ב, ח–ט).

מבוא: הציר שעליו סובבת כל התורה הינו מלחמת חורמה בעבודה-זרה

אחד היסודות החשובים ביותר בדת האמת הוא קידוש מלחמת חורמה בעבודה-זרה, וכאמור במורה, מינות היא העבודה-הזרה החמורה ביותר. הקב"ה ציווה עלינו "לאבֵּד עבודה-זרה וכל הנעשה בשבילה" (בכרוז להלכות עבודה-זרה), וכֹה דברי רבנו בספר המצוות (עשין קפה):

"הציווי שנצטווינו להשמיד את כל הנעבדים ובתיהם בכל מיני ההשמדה וההשחתה, בשבירה ובשׂריפה ובהריסה ובכריתה [או בחשיפת המינות והוקעתה], כל מין במה שראוי לו, כלומר במה שיהיה יותר גמור ומהיר בהשמדתו. **והמטרה שלא נשאיר להם זכר,** והוא אמרו יתעלה: 'אַבֵּד תְּאַבְּדוּן אֶת כָּל הַמְּקֹמוֹת' [דב' יב, ב]. ואמר עוד: 'כִּי אִם כֹּה תַּעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּ' [דב' ז, ה], ואמר עוד: 'וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם' [דב' יב, ג]. וכאשר נזכר דרך אגב בלשון גמר סנהדרין [צ ע"א] אמרם: מצות עשה דעבודה-זרה, אמרו דרך בקשת הבהרה: בעבודה-זרה מאי מצות עשה איכא? תרגמה רב חסדא: 'וְנִתַּצְתֶּם' [דב' יב, ג]".

וכך פוסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (ז, א–ב): "מצות עשה היא לאבד עבודה-זרה ומשמשיה וכל הנעשה בשבילה, שנאמר: 'אַבֵּד תְּאַבְּדוּן אֶת כָּל הַמְּקֹמוֹת' [דב' יב, ב]. ונאמר: 'כִּי אִם כֹּה תַּעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּ' [דב' ז, ה]. ובארץ-ישראל מצוה לרדוף אחריה עד שנאבֵּד אותה מכל ארצנו. אבל בחוצה-לארץ אין אנו מצֻוין לרדוף אחריה, אלא כל מקום שנכבוש אותו נאבֵּד כל עבודה-זרה שבו, שנאמר: 'וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא' [דב' יב, ג], בארץ-ישראל אתה מצֻוה לרדוף אחריהן, ואי אתה מצֻוה לרדוף אחריהן בחוצה-לארץ".

אולם, רבים מפנים עורף לאמת ושוכחים שמטרתה הראשונה של התורה והציר שעליו היא סובבת הוא ביעור עבודה-זרה ומחיית עקבותיה, **ושש פעמים** בכתביו רבנו מדגיש עניין זה:

1) במורה (ג, לז) אומר רבנו כך: "כיוון שהייתה מטרת כל התורה וצירה אשר עליו היא סובבת הוא סילוק עבודה-זרה ומחיית עקבותיה".

2) ובמורה (ג, כט) אומר רבנו: "וכבר ידעת מלשונות התורה בכמה מקומות כי המטרה הראשונית בכל התורה עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה וכל דבר השייך לה, ואפילו זכרהּ וכל מה שמביא לדבר ממעשיה, כגון האוב והידעוני וההעברה באש וקוסם ומעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ודורש אל המתים"; **3)** עוד כותב רבנו במורה שם: "כי כל תורתנו עיקרה וצירה אשר תיסוב עליו הוא מחיית אותן ההשקפות מן המחשבות, ואותן העקבות מן המציאות. כדי למחותן מן המחשבות אמר: 'פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם' וגו' [דב' יא, טז], 'אֲשֶׁר לְבָבוֹ פֹּנֶה הַיּוֹם' וגו' [שם כט, יז]. ולמחייתן מן המציאות אמר: 'מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּ וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּ וַאֲשֵׁירֵהֶם תְּגַדֵּעוּן' וגו' [שם ז, ה], 'וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא' [שם יב, ג]. ונכפלו שני עניינים אלו בכמה מקומות, והם היו המטרה הראשונה הכוללת את כל התורה כפי שהודיעונו ז"ל בפירושם המקובל לאמרו יתעלה: 'אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִי יְיָ אֲלֵיכֶם בְּיַד מֹשֶׁה' [במ' טו, כג], אמרו: הא למדת, שכל המודה בעבודה-זרה כופר בכל התורה כולה, וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה [ספרי שם; קידושין מ ע"א; הוריות ח ע"א], דע זה".

4) "כי יְסוֹד התורה ביטול אותה ההשקפה [=השקפת עובדי עבודה-זרה] ומחיית עקבותיה כמו שביארנו" (שם ג, ל); **5)** "ואם תעקוב אחר כל מצוה שנאמרה בעבודה-זרה תמצאן טעמן ברור, והוא סילוק אותן ההשקפות הנפסדות וההרחקה מהן עד הקצה האחרון" (שם ג, לז).

6) ובהלכות עבודה-זרה (ב, ז) פוסק רבנו כך: "מצַות עבודה-זרה כנגד המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וגו' [במ' טו] ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא למדת, שכל המודה בעבודה-זרה כופר בכל התורה כולה ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [שם]. וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה **והיא עיקר כל המצוות כולן**".

נמצא, כי המלחמה ברש"י-שר"י ובכל המינים וצאצאיהם הינה מלחמת-קודש וקידוש-שם-שמים, ובדומה למה שאומר רבנו בעניין הכרתת עיר הנידחת (עבודה-זרה ספ"ד):

"כל העושה דין בעיר הנידחת הרי זה כמקריב עולה כליל שנאמר: 'כָּלִיל לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יג, יז], ולא עוד אלא **שמסלק חרון אף מישראל,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ' [דב' יג, יח], ומביא עליהם [על ישראל] ברכה ורחמים, שנאמר: 'וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ' [שם]".

והלכה זו ופסוקים אלה נאמרו לא רק במי שעושה דין בעיר הנידחת, אלא גם במי שעושה דין במי שמרחיק את עמֶּנו מייעודו הנכסף ומתעה את העם אחרי התוהו וההבל אשר לא יועיל ולא יציל, וכֹה דברי רבנו בהלכות סנהדרין (יא, ו): "**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים' [דב' יג, יח]".

וכן אומר רבנו במורה (א, נד):

"התבונן נא בפסוקי התורה, כאשר ציווה להשמיד שבעה עממים ואמר: 'לֹא תְחַיֶּה כָּל נְשָׁמָה' [דב' כ, טז], סמך לכך מיד, ואמר: 'לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יְלַמְּדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכֹל תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם וַחֲטָאתֶם לַיי אֱלֹהֵיכֶם' [דב' כ, יח], אמר, אל תחשוב כי זו אכזריות או שאיפת נקמה, **אלא היא פעולה שמחייבת אותה המחשבה האנושית,** לסלק כל מי שסטה מדרכי הצדק, ולפַנות את כל המעצורים המעכבים מלהגיע אל השלמות שהיא השגתו יתעלה".

"כִּי אִם כֹּה תַּעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּ וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּ וַאֲשֵׁירֵהֶם תְּגַדֵּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ" (דב' ז, ה); "וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא" (דב' יב, ג).

א. ראש הביקורת: מדוע הנני קורא לרש"י – שר"י?

ועתה לדרדעי האורתודוקסי שצווח כנגדי, וזה לשונו:

"כדאי ללמוד מהרמב"ם ומרבים אחרים, שהם נוהגים לתקוף שיטות ולא אנשים, כגון המתכלמין או מאמיני הגשמות והנמנעות וכדומה, או קבוצות חברה רחבות, כגון הצרפתים, אנשי צפון-אפריקה וכדומה, ללא הזכרת שמות אנשים, ובפרט של מי שהוא בן-ברית. [...] ואני שומע אותך צועק: מבחינתי רש"י אינו בן-ברית. [...] אם מזכירים ספר בעייתי – תוקפים את ההשקפה העולה ממנו, ולא את בעליה! [הזו דרכה של תורה?] [...] כך שאינני יודע מדוע מצאת לנכון להוסיף לרש"י תארים כמו: 'ארור', 'רשע', 'טיפש', 'מין', 'שר"י', וכיוצא-בזה?".

ובכן, לדעתי רבנו שגה בעניין זה, והיה עליו להזכיר באיגרותיו ובתשובותיו שֵׁמות של מינים שמתעים את העם אחרי ההבל אשר מכשילים וממיטים על עמֵנו אסונות – כדי להזהיר את העם מפניהם וכן כדי לקיים את פסק חז"ל: "מורידין ולא מעלין". אך גם משה רבנו לא הצליח באותה השעה הקשה לעשות כפנחס בן אלעזר, ולא כל הנביאים עשו כאליהו בהר הכרמל.

ובתורה עצמה שניתנה לנו מפי הגבורה, נזכרו שֵׁמות מפורשים של בני אדם רשעים, כמו לדוגמה במעשה הנועז של פנחס בן אלעזר, והנה הפרשה הזו לפניכם (במ' כה, י–טו):

"וַיְדַבֵּר ייָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי, לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם, וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה אֲשֶׁר הֻכָּה אֶת הַמִּדְיָנִית **זִמְרִי בֶּן סָלוּא** נְשִׂיא בֵּית אָב לַשִּׁמְעֹנִי, וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה הַמִּדְיָנִית **כָּזְבִּי בַת צוּר** רֹאשׁ אֻמּוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא".

והנה שני קטעים מתוך דברי רבנו הנכוחים, אשר מוכיחים שיש מצוה רבה לגנות את הרשעים ומגרעותיהם **בשמותם,** וכך אומר רבנו בפירושו לאבות (עמ' רעג): "והחלק הרביעי [מחלקי הדיבור] הוא הרצוי [...] [ובתוכו נכללת המצוה החשובה] **לגנות את הרשעים ומגרעותיהם כדי להמאיס את מעשיהם וזכרם בעיני בני האדם** וייבדלו מהם ולא ילכו באורחותיהם".

וכן אומר רבנו בהקדמתו שם (עמ' רנז): "וכן דברי האדם כולם לא יזדקק לדבֵּר אלא במה שיביא לעצמו בו תועלת [...] או בשבח מעלה או אדם גדול, או בגנות מגרעת או רשע – **לפי שקללת בעלי המגרעות וגינוי זכרם, אם הייתה המטרה בכך להשפילם בעיני בני אדם כדי שייקחו בהם תוכחות ולא יעשו כמעשיהם – הרי זו חובה וזו מעלה,** הלא תראה אמרוֹ יתעלה: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וכמעשה ארץ כנען, וסיפור הסדומיים, וכל מה שבא במקרא בגנות האנשים בעלי הרעות והמגרעות וגינוי זכרם, ושבח הצדיקים ורוממותם, אין הכוונה בהם אלא כמו שאמרתי לך: כדי שילכו בני אדם בדרכם של אלו ויתרחקו מדרכם של אלה".

והנה לפנינו גם פסק חז"ל ורבנו בהלכות דעות (ו, יב):

"במה דברים אמורים [שאסור להכלים את חברו] – בדברים שבין אדם לחברו, אבל בדברי-שמים אם [הוכיחוֹ בנועם ו]לא חזר בו בסתר **מכלימין אותו ברבים, ומפרסמין חטאו, ומחרפין אותו בפניו, ומבזין ומקללין אותו, עד שיחזור למוטב, כמו שעשו כל הנביאים לישראל**".

וכל הדברים הללו נאמרו ביחס לסתם בעלי-מגרעות שעוברים על מצוות שבין אדם למקום וסירבו לקבל תוכחה, ואפילו אותם מצוה להוקיע ולפרסם! כל-שכן ביחס לכומרים שכירים רודפי בצע אשר מחללים-שם-שמים ביד רמה כירבעם ומתעים את העם אחרי השקפות מינות ומדוחים, ומכשירים את שרץ ההנאה מדברי תורה – אלה, מצוה לפרסם את חטאם, ולחרף אותם בפניהם, ולבזות ולקלל אותם, עד שיחזרו למוטב או עד שהשפעתם על הציבור תתפוגג, והנזק העצום שהם המיטו על עמֵנו יגליד ויתרפא. **וכמו שעשו כל הנביאים לישראל!** וכל-שכן המינים הארורים שדינם הוא מורידין ולא מעלין, וכֹה דברי רבנו בשלושה-עשר יסודות דתנו:

"וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

וכל-שכן המינים הארורים שמתעים את עמֵנו אחרי ההבל, וכֹה דברי חכמים ורבנו בהלכות סנהדרין (יא, ו): "**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג, יח)]".

"לֹא תַכִּירוּ פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט [...] לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא" (דב' א, יז). רק לאחר שיובח לעם-ישראל שרש"י-שר"י הוא מין, אז יהיה ראוי למחקוֹ כליל ולא להזכירו עוד לעולם, וכדברי רבנו בהלכות יסודי התורה (ו, ח): "מין ישראל שכתב ספר-תורה שׁוֹרפין אותו עם האזכרות שבו [...] ומצוה לשׁוֹרפו כדי שלא להניח שֵׁם [=זֵכֶר] למינים ולא למעשיהם".

ב. דינם של המינים

כפי שראינו ונראה להלן, דינם של המינים קשה מאד, אך עד שנכונן ממלכת כהנים וגוי קדוש שבה יש סנהדרין אמת, כל ההלכות הללו אינן הלכה למעשה. אולם, עדיין יש חשיבות עליונה עצומה ואדירה להלכות שעוסקות במינים, והיא כדי **לחנך** את הציבור להבין את הנזק העצום שהם גורמים לעם-ישראל, וכדי להאיר את דרכו של עם-ישראל באור האמת והצדק.

נחל בהלכות עבודה-זרה (י, ב):

"אבל מוסרי ישראל **והמינים** והאפיקורסים, **מצוה לאבדן ביד ולהורידן לבאר שחת,** מפני שהן מצירין לישראל ומסירין את העם מאחרי ה', כישוע הנוצרי ותלמידיו [=כל בעלי ההגשמה והמאגיה למיניהם], וצדוק ובייתוס ותלמידיהן [=כל מחריבי התורה-שבעל-פה למיניהם, כגון התועים אחרי הקבלה הבזויה המיוחסת לבר-יוחי אלילם] 'שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב' [משׁ' י, ז]".

והנה עוד הלכה, הפעם מהלכות רוצח ושמירת הנפש (ד, יד–טו):

"**המינים והם עובדי-עבודה-זרה מישראל [...] מצוה להורגן.** ואם יש בידו כוח להורגן בסיף בפרהסיה הורג, ואם לאו, יבוא עליהן בעלילות עד שיסבב הריגתן. כיצד? ראה אחד מהם שנפל לבאר והסולם בבאר, קודם ומסלק הסולם, ואומר לו: 'הרי אני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לך', **וכיוצא בדברים אלו**".

כלומר, חז"ל ורבנו עודדו את האדם להיות יצירתי, וכל דרך שתעלה בדעת האדם להורגם ראויה, מפני שהם מחריבים את דת האמת וממיטים אסונות וייסורים איומים על עמֵנו.

והנה עוד הלכה, הפעם מהלכות ממרים (ג, א), וכֹה דברי רבנו:

"מי שאינו מאמין בתורה-שבעל-פה [...] הרי זה בכלל **המינים** ומיתתו ביד כל אדם. [...] מורידין ולא מעלין כשאר **המינים** [...] – כל אלו אינן בכלל ישראל ואינן צריכין לא עדים ולא התראה ולא דיינים, אלא כל ההורג אחד מהם עשה **מצוה גדולה והסיר מכשול**".

מדהים! לא רק שמי שהורג אותם עושה מצוה גדולה ומסיר מכשול, אין צורך לא בעדים ולא בהתראה ולא בדיינים! ואפילו גוי עובד אלילים נהרג אך ורק בבית-דין ולאחר עריכת משפט!

והנה עוד הלכה בעניין המינים, וכך פוסק רבנו בהלכות אבל (א, ח):

"**וכן המינים** והמשומדים והמוסרין – כל אלו אין מתאבלין עליהן, אלא אחיהם ושאר קרוביהם לובשין לבנים ומתעטפים לבנים, ואוכלים ושותים ושמחים: שאבדו שונאיו של הקדוש-ברוך-הוא, ועליהם הכתוב אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא [וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' (תה' קלט, כא)]".

נשים לב כי המינים הללו לא רק מחריבים את דת האמת ואת עם-ישראל, אלא, בהתעיית עם-ישראל ובטמטומו בהזיות המינים, הרשעים והסכלים הללו גם מחריבים את העולם כולו, שהרי הם מונעים מעם-ישראל למלא את ייעודו: להיות עם חכם ונבון, אשר מאיר באור התורה, החכמה והמדעים לעולם כולו, ומרומם את כל האנושות יחד עמו לעבר ידיעת ה' וייחודו, ולחיים של מוסר, ערכים ואנושיות: "לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה" (ישׁ' ב, ד).

בהלכה נוספת שראינו לעיל מהלכות תשובה (ג, טו), רבנו מלמד שגם בימינו, גם כאשר כל ההלכות הללו אינן הלכה למעשה, אלא הלכות חינוכיות ומוסריות בלבד, המינים הללו ישלמו תשלום מלא בעבור פשעיהם בעולם-הזה ובעולם-הבא, וכֹה דברי רבנו: "ואלו שאין להן חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם-ולעולמי-עולמים: **המינים**", וכו'. והמינים הם גדולי הרשעים, ולא לחינם הם הראשונים ברשימת הארורים.

לאור ההלכות הקשות הללו, הנני מתחיל להבין שלא לחינם הגויים התעללו ומתעללים בעיקר ביהודים האורתודוקסים, והכל הגיע ומגיע ויגיע מאת אל-דעות בצדק מדוקדק ומדויק. כמו כן, ברור לי שכל ההתעללויות והעינויים המחרידים שנחתו על צאצאי המינים באירופה, באו עליהם בעיקר בעוון המינות והעבודה-הזרה שהיו בידם, שהרי לא יעלה על הדעת שהקב"ה יעניש **בעונשים** כל-כך חמורים, אלא-אם-כן מדובר **בעוונות** החמורים ביותר. וכל מי שכופר במה שאמרתי עתה, כופר למעשה בתורת-האמת ובה' יתעלה, כאילו ה' אינו דן דין אמת.

"הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד).

"וַיִּחַר אַף יְיָ בָּאָרֶץ הַהוּא לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת כָּל הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה" (דב' כט, כו).

"אֲנִי יְיָ חֹקֵר לֵב בֹּחֵן כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו"; "גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילְיָה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו" (ירי' יז, י; לב, יט). "לָכֵן אַבָּשֵׁי לִבָּב שִׁמְעוּ לִי חָלְלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל, כִּי פֹּעַל אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ, אַף אָמְנָם אֵל לֹא יַרְשִׁיעַ וְשַׁדַּי לֹא יְעַוֵּת מִשְׁפָּט" (איוב לד, י–יב).

"מִי בָכֶם יַאֲזִין זֹאת יַקְשֵׁב וְיִשְׁמַע לְאָחוֹר, מִי נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבֹזְזִים? הֲלוֹא יְיָ זוּ חָטָאנוּ לוֹ! וְלֹא אָבוּ בִדְרָכָיו הָלוֹךְ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ, וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו [על עם-ישראל] חֵמָה אַפּוֹ וְעֶזּוּז מִלְחָמָה, וַתְּלַהֲטֵהוּ מִסָּבִיב וְלֹא יָדָע, וַתִּבְעַר בּוֹ וְלֹא יָשִׂים עַל לֵב" (יש' מב, כג–כה).

"אִם תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיְיָ לֹא עָשָׂה" (עמוס ג, ו).

לאור כל המקורות שראינו, איך יעלה על הדעת לומר שלא ראוי לקרוא לרש"י – שר"י?! והלא מצוה רבה היא להשמידו וכל ההורגו "עשה מצוה גדולה והסיר מכשול", ואפילו אם הוא לא היה בגדר פרשן שהתעה את עמֵנו אחרי ההבל והמיט עלינו ייסורים מחרידים, ולכן, מצוה רבה ואף חובה עצומה, לקלל ולחרף ולגדף ולארוֹר מין נבל שהִתעה את עמֵנו בתהו אלף שנים!

וכל מי שמונע את עצמו מלקללו ולחרפו ולגדפו ולהשפילו – נתפס בעוונו ובמינותו, כל-שכן מי שמתחסד לרוממו ולגדלו, וכל-שכן מי שנלחם בתוקף באנשי האמת ורודף אותם על-כך.

"מַצְדִּיק רָשָׁע וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק תּוֹעֲבַת יְיָ גַּם שְׁנֵיהֶם" (משׁ' יז, טו).

ג. מה דינו של ספר תורה שכתבו מין?

וכֹה דברי רבנו בהלכות יסודי התורה (ו, ח): "מין ישראל שכתב ספר-תורה **שורפין אותו עם האזכרות שבו,** מפני שאינו מאמין בקדושת השם, ולא כתבוֹ אלא והוא מעלה בדעתו שזה כשאר הדברים [=כשאר הנבראים: עץ ואבן בהמה וחיה או אדם]. והואיל ודעתו-כן לא נתקדש השם, **ומצוה לשורפו כדי שלא להניח שֵם למינים ולא למעשיהם**".

וברור שאדם לא יכול ליטול את הדין לידיו ולשרוף ספר תורה שכתבוֹ מין גמור מאיזו חסידות גלותית אלילית, אך אם נתגלגל לרשותו של אדם כשר ספר-תורה של מין, חובה על אותו אדם כשר לקיים את ההלכה ולשרוף בחצרו הפרטית את הספר שברשותו (אגב, כל ספרי המינים הללו פסולים גם מבחינת אופני עשייתם, ראו: 'כשרות ספרי התורה לדעת הרמב"ם').

וכבר אמרתי בכמה מאמרים, שאם דין ספר-תורה כך, מה יהיה אפוא דינו של פירוש רש"י למשל? אשר מצד אחד אינו ספר-תורה גוויל כשר ואין בו אזכרות, ומצד שני הוא מלא וגדוש בהשקפות המינים ובהזיות מאגיות-אליליות על כל צעד ושעל? האין לדון בו כל-שכן וקל-וחומר מספר התורה הקדוש שניתן אות באות מפי הגבורה, ואף-על-פי-כן לא חסים על קדושתו ושורפים אותו על כל האזכרות שבו? לפיכך, חובה להשליך את כל ספרי רש"י שברשותנו למחזורית הקרובה לביתנו, ולקיים מצוה רבה וחשובה – ביעור מינות ועבודה-זרה מארצנו.

ולאור כל זאת, נשוב ונתמה על תגובתו המתחסדת והמתעתעת של הדרדעי האורתודוקסי: וכי יעלה על הדעת שלא ראוי לקרוא לרש"י-שר"י, כשחכמים הורו לשרוף את כל ספריו?! ולא לחינם גויי אירופה ערמו את ספרי המינים ושרפו אותם בליל הבדולח ובמהלך שנות השואה הנוראיות, וברור לי שהם היו שליחיו של אלהים לבער ספרי מינות ואלילות ועבודה-זרה מן העולם, בדיוק כמו שדאעש היו שליחיו להרוס אתרי עבודה-זרה בעיראק ובסוריה. "נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי" (ירמ' כז, ו); "הוֹי אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם זַעְמִי" (ישע' י, ה).

ד. המינים גרועים מן הגויים עובדי עבודה-זרה!

לאחר שראינו את דינם של המינים הבה נעיין בדינם של הגויים עובדי עבודה-זרה, וכֹה דברי רבנו בהלכות עבודה-זרה (י, א–ב) בעניין הגויים עובדי עבודה-זרה, בשתי הפְּסקות לקמן:

"לפיכך, אם ראה עובד עבודה-זרה אובד או טובע בנהר לא יעלנו. ראהו לקוח למות לא יצילנו. אבל לאבדו בידו או לדחפו לבור וכיוצא-בזה – אסור [=וסוג היחס הזה לגויים עובדי האלילים נקרא בלשון חכמים: **'לא מורידין ולא מעלין'**], מפני שאינו עושה עמנו מלחמה.

במה דברים אמורים? בגוי, אבל מוסרי ישראל והמינים והאפיקורוסין מצוה לאבדן ביד ולהורידן לבאר שחת [=וסוג היחס הזה למינים נקרא בלשון חכמים: **'מורידין ולא מעלין'**], מפני שהן מצירין לישראל ומסירין את העם מאחרי ה', כישוע הנוצרי ותלמידיו [=כל תלמידיו בעלי ההגשמה והמאגיה למיניהם], וצדוק ובייתוס ותלמידיהן [=כל מחריבי התורה-שבעל-פה למיניהם, כגון התועים אחרי הקבלה האלילית] 'שֵׁם **רָשָׁעִים** יִרְקָב' [משל' י, ז]".

הלכה נוספת בעניין זה נמצאת בהלכות עדות (יא, יא), וכֹה דברי רבנו:

"המוסרין והאפיקורוסין **והמינים** והמשומדים, לא הוצרכו חכמים למנות אותם בכלל פסולי עדות, שלא מנו אלא רשעי ישראל. אבל אֵלּוּ המורדין והכופרין **פחותין הן מן הגויים,** שהגויים [אשר עובדים עבודה-זרה] 'לא מעלין ולא מורידין', ויש לחסידיהם [שקיבלו שבע מצוות בני נח] חלק לעולם-הבא. וְאֵלּוּ [=המינים וכו'] 'מורידין ולא מעלין', ואין להן חלק לעולם-הבא".

נמצא, שיש הבחנה הלכתית ברורה: המינים – מורידין ולא מעלין, ואילו הגויים עובדי עבודה-זרה – לא מורידין ולא מעלין. ועתה נעבור לעיין בהבחנה נוספת: ובכן, כבר ראינו לעיל את דינם של המינים: "מצוה לאבדן ביד ולהורידן לבאר שחת", "מצוה להורגן", "כל ההורג אחד מהם עשה מצוה גדולה והסיר מכשול" וכו'. ברם, לעומת דינם של המינים מישראל, ראו נא את דינם של הגויים עובדי עבודה-זרה, וכך פוסק רבנו בהלכות מלכים ומלחמות (סוף פרק ט):

"ביצד? אחד העובד עבודה-זרה, או שבירך את השם, או ששפך דם [...] הרי זה ייהרג בסיף. [...] ובן נח נהרג בעד אחד, ובדיין אחד, בלא התראה, ועל-פי קרובים. אבל לא בעדות אישה ולא תדון אישה להם".

נמצא אפוא, שדינו של **מין מישראל** חמור בהרבה מדינו של **גוי שעובד עבודה-זרה!** שהרי מין מישראל נהרג ללא התראה וללא עדים וללא דיינים, וכל הזריז והמקדים להורגו "עשה מצוה גדולה והסיר מכשול", ואילו גוי עובד-עבודה-זרה, אין להורגו אלא לאחר שהביאו אותו לפני בית-דין, ובעד אחד לפחות, ולא בעדות אשה, ולא בבית-דין שיש בו אשה – וזה הבדל עצום!

ואם כך הוא דינו של רש"י-שר"י, וכי יעלה על הדעת שלא ראוי לקרוא לו רש"י-שר"י?!

כמו כן, רש"י לא רק החדיר השקפות מינות שנוגעות להגשמה ושיתוף, הוא גם החדיר את שיטת לימוד אגדות חז"ל כפשוטן וגרם לעם ה' להיות כדברי רבנו בפרק חלק: "רק עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה". כלומר, הוא טמטם את עמֵנו ללכת אחרי ההזיות המאגיות-הפגאניות! ובמלים אחרות, הוא וחבר-מרעיו הפכו את דת האמת לדת פרו-נוצרית ניאו-פגאנית חשוכה.

אגב, אימוץ שיטת "הביקורת האירופית הקרה" והצקצוק וההתחסדות שיש לומר ביקורת באופן "קר ועניני" הינה התעיה מדרך האמת, כי כאשר מבקרים אדם או שיטה באופן "קר" למעשה מותירים פתח לאותה השיטה הרעה להתקיים לצד דרך האמת. לעומת זאת, הדרך היחידה לקיים את מצות ה' ולבער עבודה-זרה מארצנו היא על-ידי הליכה בדרכה של התורה ובדרכם של הנביאים וכל אנשי האמת, דהיינו לקדש **מלחמת חורמה** כנגד העבודה-הזרה.

וכבר ראינו את דברי רבנו במורה ובמשנה-תורה בעניין הציר שעליו סובבת התורה, ומהם עולה בבירור, שמי שכופר ברש"י הארור – מודה בכל התורה כולה! ומי שמגן עליו ודן אותו לכף זכות ומעלה על דעתו שראוי ללמוד ממנו משהו – כופר בכל התורה כולה! ואיך העלית על דעתך להתחסד ולתעתע ולצאת ולהגן על ראש פרשני ההגשמה והמינות? ולא רק אתה, איך העלו על דעתם כל מנהיגי וראשי הדרדעים השבירים למיניהם להתחסד ולהתחפש לאיכרים פולנים ארורים ולאכול ולזלול מן התורה, ואף להילחם נגד אדם עני ויחידי אשר ממלא את חובתו?!

ואחתום בפסוק שראוי להקדישו לכל הדרדעים המזויפים והשחצנים המה וראשיהם: "כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת, הַאִין עוֹד חָכְמָה בְּתֵימָן? אָבְדָה עֵצָה מִבָּנִים נִסְרְחָה חָכְמָתָם!" (ירמיה מט, ז).

"וָאָרִיב עִמָּם וָאֲקַלְלֵם וָאַכֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים וָאֶמְרְטֵם" (נח' יג, כה).

ה. חכמי ישראל לא נהגו לגנות באופן חריף

הטענה הבאה שמעלה הדרדעי האורתודוקסי היא, שכל חכמי ישראל (לפי דמיונו, כי נדמה לו שהמינים וצאצאיהם חכמים גדולים) לדורותיהם לא נהגו לבקר את זולתם באופנים חריפים, והנה דבריו: "אמור לי, אדיר, מי מחכמי ישראל נוהג לכנות כך חכמים שהוא חולק עליהם? למעט יחידים כמו ראב"ד ורשב"א, אבל מדוע ללכת בדרכם? אפילו רשעים כדתן ואבירם, ובלעם, ודואג, ויעקב מינא או אלישע אחר, לא זכו לקיתונות שאתה שופך על רש"י!!".

ובכן, כבר הוכח לעיל שמצוה רבה ואף חובה לחרף ולגדף את שר"י. לגבי הראב"ד והרשב"א הם לא ראויים להתייחסות כלל, כי לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו. ולגבי שאר הרשעים שהזכרת, ובכן, הרשעים שהזכרת אינם מתעים את עם-ישראל אחר ההבל במשך אלף שנים! הם לא החדירו לדת משה את ההגשמה ושלל הזיות מאגיות אליליות, הם לא החריבו את דת משה וזיהמו אותה בהשקפות פרו-נוצריות! פעלם המרושע הזיק לעם-ישראל בתקופה מסוימת וקצרה ובזה נזקם הסתיים. וכי יעלה על דעתך שאם אחד מהם היה כרש"י, שהוא לא היה סופג קיתונות של רותחין?! וכי לא קראת לעיל את ההלכות על המינים? ואם היה ברור וגלוי לכל עם-ישראל שרש"י היה מין ורשע לא הייתי מדבר עליו כלל, ושמו הטמא כלל לא היה עולה על דל שפתיי, וכמו שאומר רבנו לעיל: "כדי שלא להניח שֵם למינים ולא למעשיהם".

עוד הוספת להתחסד ואמרת כך:

"כל-כך הרבה מחכמי הדורות הנאמנים והמייחדים [=הדרדעי הכסיל הזה מתכוון לשוטים נבערים אשר יותר תועים מן הבהמות], קראו את רש"י עם שלל פירושיו, ולא מצאו לנכון לנגח אותו, לא בעניינים שאתה מעלה כאן ומייחס לו, ובוודאי שלא נשמעה טענה על חוכמתו או הסתייגות ממנו כאיש וכדומה – ואם חלקו עליו, אז רק נקודתית על פירוש זה או אחר שלו".

ודבריך מעלים גיחוך רחב על פניי, מי הם אלה "חכמי הדורות הנאמנים והמייחדים" שאתה מתכוון אליהם? והלא ניתן לספור את חכמי ישראל המייחדים על כף-יד אחת ואולי שתיים, ולא יותר, וכמו שאומר רבנו בהקדמתו לפרק חלק על הנבונים שאינם מחריבים את אגדות חז"ל: "והכת השלישית, והם חַי ה' מעטים מאד עד שאפשר לקרוא להם כת כמו שאפשר לומר על השמש מין". כל השאר הינם תועים ברמה כזו או אחרת, ואינם יודעים מאומה על ידיעת ה' וייחודו, הולכים בדרכי חושך אפלות ורעועות, ותועים ונחבלים בהשקפות המינים הארורות.

ובכלל, טענתך זו היא מסוג "טענת הסמכות", כלומר לא מדובר בטענה ענייינית, אלא בטענה שאני טועה מעצם זה שאף לא אחד מ"חכמי ישראל הנאמנים והמייחדים" (ושוב עולה גיחוך רחב על פניי), ביקר את שר"י. אגב, עובדה זו דווקא מעוררת חשד, כי כבר אמרו חז"ל שאם ראית רב שכולם שִבעי-רצון ממנו, כנראה שהוא מושחת ורקוב כי אינו מוכיח את העם.

וכבר הערכתי במאמר אחר כי העובדה שלא ביקרו את רש"י כלל, מעידה על קשר שתיקה אשכנזי מאד עמוק במשך הדורות, ולא על טהרת דעותיו והשקפותיו של רש"י. איך לדוגמה אף לא אחד שם לב לכך שרש"י, בפרק הראשון בפירושו לתורה אומר שהקב"ה ברא את האדם **בדיוקנו?** וגם קאפח השכיר לא העיר בפרק הראשון של המורה על-כך שרש"י הוא זה אשר פירש ש"צלם" הוא תבנית-דפוס! וכי קאפח השכיר לא הכיר את פירוש רש"י בפרק הראשון לבראשית? וכי אף לא אחד שם לב לכך? תמוה ביותר, ורק מעיד על קשר של שתיקה.

והנה מעט ממה שכתבתי במאמר האמור: "רש"י – ראש פרשני ההגשמה (חלק כג)":

נקודה נוספת מעניינת שעולה מדבריו היא, שעד היום לא נכתב שום ספר השגות על רש"י! על רבנו הרמב"ם נכתבו השגות למכביר, זה אומר בכֹה וזה אומר בכֹה, לעומת זאת, על רש"י

לא נכתבו השגות! אולי בעלי התוספות חולקים עליו פה ושם, אך השגות שמטרתן לערער באופן משמעותי על אישיות הפוסק, ישרותו, חוכמתו וצדקתו, זאת לא ראינו! ואין לי שום צל של ספק, כי יש כאן קשר אשכנזי פרו-נוצרי מובהק, אשר מגן בחירוף נפש על גדול אלילי אשכנז. כי אם יתגלה ויתברר שרש"י לא היה "רבן של ישראל" אלא "רשעם של ישראל" – אנה יוליכו את חרפתם? איך יוותרו על שלטונם ותאוותם? איך ישפילו את שחצם וגאוותם?

ו. האם אין "דברי חפץ" בפירוש רש"י?

טענתו הבאה של כותב המכתב היא השאלה: האם אין דברי חפץ בפירוש רש"י? כאילו אם היו בדבריו דברי חפץ הם היו ראויים להכשיר את השקפות המינים הארורות שהוא החדיר לנו בפירושיו, וכן את שיטתו לפרש את אגדות חז"ל כפשוטן אשר החריבה את דת משה... והנה דברי הדרדעי הכסיל, שליחם של הדרדעים השכירים למיניהם: "ואני תמה – האם באמת לא מצאת בפירושיו שום דברי חפץ? או שמא בלהט חרון-אפך עליו אינך מסוגל לראות את מה שרואים בו כולם, ואתה שופך את התינוק עם האמבטיה? והלא כמה וכמה ענייני וסוגיות פירש לנו רש"י שבלעדיו לא היינו יודעים לפנות ימין ושמאל, זה נחשב כאין לפניך?".

הכותב מגלה בדבריו אלה שהוא לא העיפרון המחודד ביותר... כי אפילו אם הייתי מוצא דברי חפץ בפירוש רש"י, מה זה משנה? ואם תמצא דברי חפץ בקוראן או בברית-החדשה או בספר האופל הפגאני האם תאמץ אותם אל חיקך? האם תכשיר אותם אם תמצא בהם כמה מצוות שהם העתיקו במדויק מספר-התורה הקדוש? האם תכשיר אותם רק בגלל כמה אמיתות? ואיני יודע אם תרצה להאמין לזאת, אבל בכל מסעי בחקר פירוש רש"י עד היום, לא מצאתי שום דבר שהוא בגדר "דברי חפץ". אולי מצאתי פה ושם העתקה של קמצוץ מדברים נכונים, מעורבבים עם הזיות כמובן, אך הם בודדים מאד, ואף הם מובאים בעילגות לשון מחרידה.

ועוד ראוי לשאול אותך, האם כאשר בית-הדין מוציא להורג עובד עבודה-זרה הדיינים שואלים את החייב אם הוא שמר שבת? או אם הוא גמל חסדים? או אם הוא הכניס אורחים? או אם הוא כיבד הורים? או אם הוא למד תורה? והלא כל זה לא מעניין כלל! ברגע שאדם הוא עובד אלילים – דינו אחד! כל-שכן וקל-וחומר ביחס **למין גמור מישראל** אשר מתעה את הרבים אחרי התהו ומרחיקנו מייעודנו, ולכן ביחס אליו אין זה משנה כלל מה הם שאר מעשיו! וכמו שרבנו פוסק לעיל, שספר-תורה שכתבו מין נשרף עם כל האזכרות שבו! ולפי ההיגיון שלך, למה? והלא לפנינו ספר-תורה גוויל כשר למהדרין! מדוע לשורפו עם כל האזכרות שבו? אך הסיבה פשוטה: "כדי שלא להניח שֵם למינים ולא למעשיהם". ואצל רש"י המצב חמור בהרבה כי לא מדובר בספר-תורה גוויל כשר למהדרין, אלא בפירוש מלא וגדוש בצואת השקפות המינים.

כמו כן, טענותיי כנגד רש"י אינן נובעות מ"חרון אפי" כדבריך, והנך מנסה להציג אותי כחמום-מוח נעדר היגיון שחרון בלתי נשלט מנחה את פעולותיו ומעביר אותו על דעתו... ואם הייתי כדבריך, וכי הייתי מסוגל להשיב לך באופן מסודר ומנומק? ובכלל, כיצד אתה מתעלם מעשרות רבות של מאמרים שבהם ניתחתי את רש"י ושיטותיו? האם כל זאת יכול לנבוע מזעם וחרון-אף? והלא כדי ליצור יצירות כל-כך מורכבות אדם זקוק לשלווה עצומה ולמחשבה יציבה!

עוד הוספת: "שאיני מסוגל לראות את מה שרואים בו כולם", ואיני יודע מה אתה רואה בו או מה אחרים רואים בו, ומה שאני רואה בו הנני כותב ומנתח במאמריי, וברוב המקרים מדובר בדברים פשוטים וברורים, שכל מי שלמד את יסודות הדת רק מעט, יכול להבין. ויתרה מזאת, על הסיפור "המלך עירום" שמעת? האם לא ייתכן שכל העם ישגו אחר ההבל? והלא התורה ייחדה קרבן מיוחד למקרה כזה אשר כל עדת ישראל שוגים אחר ההבל: "וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ" (ויק' ד, יג). ובפסוק זה מדובר בסנהדרין אנשי אמת אשר משתדלים בכל יכולתם שלא לשגות, כל-שכן וקל-וחומר כאשר מדובר בעדה האשכנזית הפרו-נוצרית שמכסה על פשעיו של שר"י באופן ממוסד ושיטתי במשך אלף שנים! ומקבלת סיוע מאינסוף סייענים ספרדים ותימנים כמוך.

זאת ועוד, את הטענה הזאת בדיוק השמיעו כנגד מָרי יחיא קאפח כאשר הוא קידש מלחמה נגד ספר האופל הפגאני: איך הוא העז לתקוף בעוז את הספר "הקדוש" הזה, שמֵאות רבות מחכמי ישראל ואולי אף כולם סמכו עליו את ידיהם, וצווחו שמחברו הוא לא פחות מאשר בר-יוחי! והנה מקצת מתשובתו באיגרתו להם ('עמל ורעות רוח וחרמות ותשובתם – ח"ב'):

"ומה בכך שלפי דבריהם קיבלו אותו כל ישראל ולא הרגישו במרורות הפתנים אשר בקרבו? והלא בימי שפוט השופטים ובימי אחאב קיבלו כל ישראל לעבוד את הבעלים (הם האלילים הזכרים), ואת העשתרות (הם האלילות הנקבות), ולא נשאר בימי אחאב זולת אליהו ומאה איש אשר החביא עובדיה!".

כלומר, לפי דבריו לא מן הנמנע שכל עם-ישראל ישגה אחרי הבלי העבודה-הזרה במשך מאות רבות בשנים, וכולם יחשבו שהם אמת! וראוי להוסיף גם את חתימת תשובתו מפני שהיא מבטאת היטב את רחשי ליבו וצדקת דרכו: "ובה' בטחנו, כי אף אם יחשבו דוברי עָתָק האלה לבזותנו ולהשפילנו, אין בהם כוח לעשות אותנו שפלים ונבזים! **כי ממקום קדוש נהלך, ה' אל אמת בפינו ובלבבנו ותרועת תורתנו הקדושה בנו**" (הדגשים וסימן הקריאה במקור).

ואם בספר-האופל עסקינן נימא ביה מילתא, כבר ברור גלוי וידוע לכל מי שאינו מתעקש להתעות את עצמו ולכל מי שאין לו אינטרס בהמי (כמו קאפח וערוסי, אשר התדרדרו להודות ואף לחתום על עצומות מפוקפקות אשר מכשירות עבודה-זרה), **שספר האופל הוא ספר אלילי לחלוטין!** ברם, אין לי ספק שאם תעיין בו היטב, ובדיוק כמו שאם תעיין היטב בקוראן או בברית-החדשה, אתה תמצא בו גם מעט עניינים ומצוות או השקפות נכונות למחצה לשליש ולרביע. האם יש במיעוט הזה כדי להכשיר את ספר-האופל או את הקוראן או את הברית-החדשה?

וכך בדיוק נוהגים הדרדעים התועים אחרי השר"י, חלושי הדעת, החברים במועדון הסבלים ומחוסרי הדעת, אשר עורכים חיפושים מפרכים ברש"י ולאחר שסוף-סוף הם מוצאים "דברי חפץ" שנראים להם כנכונים למחצה לשליש או לרביע, הם מנפנפים בהם בתרועת ניצחון מהובלת, ואומרים: "ראו עד כמה חכם וגאון הוא אלילינו רש"י!"... וכך בדיוק ניתן לנהוג גם בקוראן, גם בברית-החדשה, וגם בספר-האופל יימח שמו וזכרו מעם-ישראל. וראוי להזכיר כאן גם את ה"שולחן ערוך", אשר לצד החדרת המאגיה והאלילות וכן לצד החדרת מנהגי אשכנז

המתועבים והמחרידים, הוא מעתיק את לשון רבנו מדפוסי "משנה תורה" מילה במילה! היש בזה כדי להכשיר את חיבורו? היש בזה כדי להכשיר את המאגיה שהוא החדיר וזיהם בה את עם-ישראל? היש בזה להכשיר את מחיקת כל יסודות-הדת המחשבתיים? היש בזה כדי להכשיר את התֵּירו להפוך תורת-אלהים לקורדום-חוצבים? ועל העוולות הנוראיות של קארו הקראי בשולחנו המאוס, ראו: "האמנם ה'שולחן ערוך' הוא שמונים אחוז רמב"ם?", ועוד.

ואצרף לך עוד הלכה אחת מהלכות עבודה-זרה (א, י–יג):

"ואביו ואימו [של אברהם אבינו] עובדין עבודה-זרה והוא היה עובד עמהם. וליבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מדעתו הנכונה, ויָדע שיש שם אלוה אחד [...] **וידע שכל העם טועים** [...] כיוון שהכיר וידע, התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים" וכו'.

עוד הוספת שאני "שופך את התינוק עם האמבטיה", ובבן, מי בדיוק התינוק ומי הם המים ומי היא האמבטיה? ואם רש"י-שר"י הוא התינוק והמים הם מי-המינות הרעים, והאמבטיה היא האכסניה של חכמי-יועצי-אשכנז באלף השנים האחרונות – אז כן, אני שופך את התינוק יחד עם המים הרעים, ואף שובר את האמבטיה כמו ששבר אברהם אבינו את הצלמים. ומה רע בכך? והלא זה בדיוק מה שהתורה מצווה עלינו (שמ' כג, כד): "לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם **כִּי הָרֵס תְּהָרְסֵם וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם**" (ואמבטיותיהם), ורבותיך הדרדעים המזויפים והמתחסדים לא רק אוכלים מן התורה, אלא גם כופרים בתורה! כי הם משתחווים לאלהיהם הארורים ועובדים אותם ועושים כמעשיהם ואף מגינים עליהם.

ולגבי סוגיות הגמרא שרש"י פירש, ובבן, שר"י זיהם את התלמוד הבבלי בכל-כך הרבה הזיות ודמיונות עד שאין חקר לסכלותו, כי התלמוד הבבלי מלא וגדוש באגדות **שפשטיהן** הינן הזיות דמיוניות חשוכות וחלקן אף מאגיות אליליות מחריבות-דעת, ורש"י אימץ את כל הפשטים הללו **כפשוטן!** שווה בנפשך כמה הזיות הוא החדיר כך לדת משה! מבחינה זו פירושו לתלמוד גרוע אף יותר מפירושו לתורה, כי התלמוד עוסק רבות באגדות חז"ל וכן בסוגיות השקפה והלכה דחויות רבות מאד, ובאלה, ובמיוחד באגדות חז"ל, כר-המרעה להזיות ולדמיונות רחב אלף-מונים מאשר בספר-התורה. ולהבנת מעמדו ומהותו של התלמוד הבבלי ראו: "ותופשי התורה לא ידעוני (הַוָיוֹת דאביי ורבא)", "האם לדעת הרמב"ם צריך ללמוד גמרא?", ועוד.

וביחס לסוגיות שבהן רש"י "האיר את עיניך": יותר ממה שהעילג כתב דברים נכונים, הוא כתב דברי מינות ואף נכשל בשגיאות רבות מִספּור. ובלמדי את פירושו של קאפח ל"משנה תורה" ראיתי, שלעתים לא רחוקות המפרשים תמהים על פסק רבנו מכיוון שהם משועבדים ונרצעים לפירושו של רש"י, והנה הגיע קאפח והסביר את הסוגייה לאור ביאורם של חכמי תימן, והכל מתיישר ומתבהר. ואין לי ספק שחכמי תימן לא היו זקוקים לפירוש רש"י, והם אף לא למדו ממנו עד שהוא חדר אליהם. ומה עלה על דעתך? שעד שרש"י חדר לתימן אבותינו לא ידעו גמרא? ואולי אינך יודע, אך כתבי-היד התימנים הקדומים והמדויקים כוללים אך ורק את לשון הגמרא. ואתה מוזמן לעיין בחוברת של י' טובי "על התלמוד בתימן" ושם תמצא צילומים של כתבי-יד מתימן, ואין בהם זכר לא לשר"י אלילך ולא לתוספות המינות של החכמים בעיניהם.

ומי שמתעקש ללמוד גמרא (שהרי לדעת רבנו מדובר בבזבוז זמן ואף בסכנה גדולה ועצומה, וכבר הוכחתי זאת במאמרים שנזכרו לעיל) אין לו שום צורך בפירוש רש"י שהוא פירוש קשה מאד להבנה. והראיה לכך, ריבוי המפרשים בימינו (שטיינזלץ, שוטנשטיין, מתיבתא וכיו"ב), אשר נמצאים על כל גבעה רמה ותחת כל עץ רענן, ואם רש"י-שר"י היה כל-כך "גאון" מדוע רבים באו אחריו לפרש את הגמרא? והאמת שפירושו מעוקם ומעוקש ומכאיב את הראש. ולא הזכרתי את הגהותיו וזיופיו וסילופיו את התלמוד הבבלי: "הכי גרסינן" ו"הכי גרסינן"...

"וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים" (איוב לז, כא).

ז. הדרדעי הכסיל ממליץ לי לקרוא את סיפורי הכינה נחמה

הדרדעי האורתודוקסי הלז מזכיר במכתבו שהוא כבר המליץ לי בעבר לקרוא את מאמריה של נחמה לייבוביץ', והנני מודה לו על המלצתו... וכמו שלא שמעתי לו אז, גם היום לא אשמע לו, ואסביר את דבריי לאחר שאביא את דבריו, אשר גם המה מעוררים גיחוך רחב על פניי:

"כבר המלצתי לך בעבר לקרוא את מאמריה של [הכינה] נחמה לייבוביץ' על רש"י, שם היא מסבירה מה הקושי בפסוק שאותו ראה רש"י ובגללו הביא את המדרש בכלל, וכן מדוע שינה מלשון המדרש, ומדוע השמיט מה שהשמיט וכיוצא-בזה, הרי על-כך אתה כותב! ואולי יש שם תשובה מניחה את הדעת?!".

ובכן, מה בעצם אתה אומר? שאם אני רואה פירוש מעֻוות של רש"י עלי לחפש בנרות דרך כשרה להבין את דבריו? ובמלים אחרות, הנך טוען שיש **לדון את רש"י לכף זכות!** ובכן, אינך יודע על מה אתה מדבר, כי לאחר שהוברר שרש"י הוא בגדר מין על כל המשמעויות הנלוות לכך, כל מי שדן אותו לכף זכות, ומחפש בנרות דרכים "כשרות" להבין את דבריו הטמאים, נתפס בעוונו, חוטא חטא גדול לאלהים, ומשתף פעולה עם מין אשר מתעה את הרבים אחרי ההבל! ואיני מתפלא על הכינה נחמה כלל, כי אחיה ישעיה אחֵר אף גרוע ממנה בהרבה.

"הַרְחֵק מֵעָלֶיהָ דַּרְכֶּךָ וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ" (משׂ' ה, ח).

וראוי לצרף לפרק זה מקור חשוב מאד מדברי רבנו בפירושו למסכת אבות (א, ו), שם רבנו מבאר את המשנה המפורסמת: "והוי דן את כל האדם לכף זכות" – שהרי זה מה שאתה בעצם מלין כנגדי בטענה הזו, שעלי לדון לכף זכות את רש"י: שמא הוא התכוון בדבריו המתועבים לעניינים נעלים ונשגבים... והנה פירושו של רבנו שם, ומתוך דבריו עולה תשובה מוחצת:

"וכן אם היה רשע ונתפרסמו מעשיו, **וראינו שעשה מעשה שכל צדדיו מראים שהוא טוב ויש בו צד אפשרות רחוק מאד לרע, צריך להיזהר ממנו ולא להאמין בו טוב,** כיוון שיש בו אפשרות לרע אמר: 'כִּי יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל תַּאֲמֶן בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ' [משׂ' כו, כה]".

כלומר, אפילו אם על-פניו נראה שרש"י מפרש עניין מסוים באופן טהור ונכון, לאחר שהוברר שהוא מין גמור אשר הִתעה ומתעה את עם-ישראל אחר ההבל ומרחיקנו מייעודנו, אין להאמין בו **ואפילו אם כל צדדי פירושו הנדון מראים שהוא טוב ויש בו רק צד אפשרות רחוק מאד**

לרע! ובמלים אחרות, גם אם נדמה לנו כי פירושו נכון ואמיתי ואין שום צד לכאורה לחשוד בו, עדיין אסור לשבוח את מינותו ולבן **לעולם** יש לחשוד בו, ובמיוחד בפירושיו "הישרים" שהם: או תוספת של מאן-דהו ממגיהי אשכנז אשר ניסו להסתיר את מינותו של רש"י (ויש בפירושיו לא מעט תוספות שהוסיפו כל מיני הוזים והזויים למיניהם), או שרש"י בעצמו החדיר לתוך פירושו פירושים "מטשטשים" כדי להסיר מעצמו חשד למינות – וזו דרכם של המינים. וכך נוהגים גם הנוצרים אשר אומרים שה' יתעלה מסכלותם הוא שלושה **שהם אחד...** וכל מי שמגן על רש"י יכול גם לטעון שהנוצרים מייחדים, שהרי הם אומרים במפורש שהוא אחד!

כלומר, מכיוון שמצאנו בפירוש רש"י עשרות ומאות פירושי הגשמה וסכלות, ואין ספק שישנם עוד מאות רבות ואולי אף אלפים, אין להתייחס לאותם פירושים בודדים נער יספרם, שמהם נדמה לכמה דרדעים אורתודוקסים מחוסרי-דעת שרש"י היה כשר. ואגב, פעם שלח אלי דרדעי אחד כמה פירושים כאלה, והוא לא שם לב כי בתוך פירושיו "הטהורים" של רש"י, לצד דברי האמת למחצה לשליש ולרביע, ישנם באותם הפירושים עצמם דברי הגשמה מפורשים!

נמצא, שכל מי שבסילותו גרמה לו לשבש את המקראות ואת המדרשים וללמוד מהם השקפות מינות נחותות, אין לרחם עליו, אין לטעון לזכותו "שהוא בעצם לא התכוון", ואין לדון אותו בשום פנים ואופן לכף זכות! על התועה והמתעה הלז לשוב לדרך האמת מיד: לקבוע במחשבתו את שלילת הגשמות, להרחיק כל השקפה ופרשנות שמדרדרת אליה, ולאמץ בכל כוחו כל השקפת אמת שמרוממת את האדם לידיעת ה' ולמחשבה נכונה ביחס לאל אחד שאין-כיוצא-בו.

ולא רק שרש"י לא עשה כן, הוא הנחיל לדורות רבים פירושים זרים מאד לדת האמת, ותרגומי אונקלוס ויונתן היו לפניו, כך שהיה יכול ללכת בדרך הישרה אם היה רוצה, אך הוא בחר **מרצונו** לעזוב אורחות יושר וללכת בדרכי חושך. ו"אין התנצלות למי שאינו סומך על בעלי העיון האמיתיים אם היה קצר יכולת עיונית". וכל חוקרי רש"י לדורותיהם הסתירו עניין זה (הבינה נחמה ואחיה ישעיה אחֵר, ועוד רבים), ושיתפו פעולה עם אחת ההטעיות הגדולות ביותר בעולם הדתי, והיא קידוש פירוש פרו-נוצרי ופרו-אלילי כפירוש החשוב ביותר בעם-ישראל.

"צֹאן אֹבְדוֹת הָיוּ עַמִּי **רֹעֵיהֶם הִתְעוּם** הָרִים שׁוֹבְבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלָכוּ שָׁכְחוּ רִבְצָם" (יר' נ). "וַיִּתְעוּ אֶת עַמִּי בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם [...] וְהוֹעִיל לֹא יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְיָ" (יר' כג, לב).

ח. אסור ללמד זכות על המינים

"הֲלָרָשָׁע לַעְוֹר וּלְשֹׂנְאֵי יְיָ תֶּאֱהָב? וּבָזֹאת עָלֶיךָ קֶצֶף מִלִּפְנֵי יְיָ!" (דה"ב יט, ב).

כאמור, רבים הם החכמים בעיניהם אשר דנים את המינים הגמורים לכף זכות: "הם לא מתכוונים לעבודה-זרה", "הם לא מתכוונים להגשים", "הם עושים הרבה חסדים", "יש בהם הרבה דברים טובים", "הם מקפידים על המצוות", ועוד-ועוד הזיות... ברם, כל החכמים בעיניהם הללו, כולם עוברים על לפחות ארבע מצוות לא תעשה אשר מפורשות בתורה!

הבה נעיין אפוא בשתי מצוות לא תעשה הראשונות: **1)** שלא ללמד זכות על המסית לעבודה-זרה; **2)** ושלא להימנע מללמד עליו חובה. והנה לפניכם דברי רבנו בספר המצוות:

1) "והמצוה העשרים, האזהרה שהוזהר המוסת מלטעון למסית [בלומר לטעון טענות לזכותו], ואפילו יודע לו זכות אסור לו להזכירו [=להזכיר למסית איזה ענין שיכול לעמוד לזכותו ולהצילו מדין מיתה בסקילה] ולא ילמֵד עליו זכות [=המוסת בעצמו לא ילמד זכות על המסית], והוא אמרו יתעלה: 'וְלֹא תַחְמֹל' [דב' יג, ט], בא הפירוש: לא תחמול – לא תלמד עליו זכות".

2) "והמצוה האחת ועשרים, האזהרה שהוזהר המוסת שלא לשתוק מלומר חובה הידועה לו על המסית ממה שיביא לקיום העונש עליו [בלומר אסור למוסת להימנע מלומר עדות מפלילה שתביא להריגת המסית שניסה להסיתו], והוא אמרו יתעלה: 'וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו' [המשך הפסוק בדב' שם], ובא הפירוש: 'וְלֹא תְכַסֶּה', אם אתה יודע לו חובה אי אתה רשאי לשתוק".

וכך גם פוסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (ה, ו–ז):

"ואסור למוסת ללמד עליו [=על המסית] זכות שנאמר: 'וְלֹא תַחְמֹל' [דב' יג, ט]. ואם ידע [=המוסת] לו [=למסית] חובה אינו רשאי לשתוק ממנה, שנאמר: 'וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו' [שם]".

וברור שכל מי שמתעה את עם-ישראל שדת המינים הפרו-נוצרית היא דת משה שקיבלנו בסיני הוא בגדר **מסית ומדיח** לעבודה-זרה, והינו אף חמור מסתם מדיח לעבודה-זרה, שהרי למדנו שמינות חמורה מעבודה-זרה, כך שהדחה למינות חמורה מהדחה לעבודה-זרה. נמצא אפוא, שאסור באיסור חמור לטעון טענות-זכות למינים אשר הולכים בשרירות לבם, וחובה גדולה היא להוקיעם ולטעון טענות כנגדם, ואף לבזותם ולהשפילם לחרפם ולקללם. "לֹא תֹאבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו, כִּי הָרֹג תַּהַרְגֶנּוּ יָדְךָ תִּהְיֶה בּוֹ בָּרִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל הָעָם בָּאַחֲרֹנָה, וּסְקַלְתּוֹ בָאֲבָנִים וָמֵת כִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל יְיָ אֱלֹהֶיךָ [...] וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ" (דב' יג).

ואצרף גם את דברי רבנו במורה (א, לו) בעניין לימוד זכות על המינים:

"ואם יעלה בדעתך שיש ללמד זכות על [המינים] מאמיני הגשמות בשל היותו חונך כך או מחמת סכלותו וקוצר השגתו, כך ראוי לך להיות בדעה בעובד עבודה-זרה, מפני שאינו עובד אלא מחמת סכלות או חינוך, **מנהג אבותיהם בידיהם** [ובימינו טוענים המינים וצאצאיהם ש'מנהג דוחה הלכה']. ואם תאמר כי פשטי הכתובים [או אגדות חז"ל] הפילום בשיבושים אלו, כך תדע שעובד עבודה-זרה לא הביאוהו לעובדהּ כי אם דמיונות ומושגים גרועים. נמצא שאין התנצלות למי שאינו סומך על בעלי העיון האמיתיים אם היה קצר יכולת עיונית".

כלומר, גם מי שהמקראות או המדרשים שיבשו את השקפותיו ביחס לבורא-עולם, אין לרחם עליו, אין לטעון לזכותו "שהוא בעצם לא התכוון", ואין לדון אותו בשום-פנים-ואופן לכף זכות! על התועה והמתעה לשוב לדרך האמת מיד: לקבוע במחשבתו את שלילת הגשמות, להרחיק כל השקפה ופרשנות שמדרדרת אליה ומסיתה משאר יסודות הדת, ולאמץ כל השקפת אמת שמרוממת את האדם לידיעת ה' ולמחשבה נכונה ביחס לאל אחד שאין-כיוצא-בו.

ועתה לשתי מצוות לא-תעשה הנוספות שנזכרו ושאותם דרדעים חכמים בעיניהם עוברים עליהן: **1)** שלא לאהוב את המסית; **2)** ושלא לעזוב שנאתו; וכֹה דברי רבנו בספר-המצוות:

1) "והמצוה השבע-עשרה, האזהרה שהוזהר המוסת מלאהוב את המסית או לֶאֱבוֹת לו [=לשמוע ולהישמע לו ולהשתכנע מטיעוניו], והוא אמרו יתעלה: 'לֹא תֹאבֶה לוֹ' [דב' יג, ט]. ולשון ספרי: מכלל שנאמר: 'וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ' [ויק' יט, יח] יכול אתה אוהב לזה? תלמוד לומר: 'לֹא תֹאבֶה לוֹ' [דב' שם]".

2) "והמצוה השמונה-עשרה, האזהרה שהוזהר המוסת מלהקל בנטירה [=נטירת איבה ושנאה] למסית, אלא חייב לנטור לו בהברח, וכל זמן שלא נטר לו עבר על מצות לא תעשה, והוא אמרו יתעלה: 'וְלֹא תִשְׁמַע אֶלָיו' [דב' יג, ט], ובא הפירוש: מכלל שנאמר: 'עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ' [שמ' כג, ה] יכול אתה עוזב לזה? תלמוד לומר: 'וְלֹא תִשְׁמַע אֶלָיו' [דב' שם]".

וכך פוסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (ה, ו–ז):

"ואסור למוסת לאהוב את המסית, שנאמר: 'לֹא תֹאבֶה לוֹ' [דב' יג, ט]. ולפי שנאמר בשונא: 'עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ' [שמ' כג, ה], יכול אתה עוזב לזה? [כלומר האם מותר לנו לחדול משנאתנו כלפי המסית?] תלמוד לומר: 'וְלֹא תִשְׁמַע אֶלָיו' [דב' שם]".

שוב נמצא, שאסור באיסור חמור לטעון טענות-זכות למינים ההולכים בשרירות לבם ועושים ביד רמה, וחובה להוקיעם ולטעון טענות כנגדם, ואף לבזותם ולהשפילם לחרפם ולקללם. "לֹא תֹאבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו" (דב' יג, ט).

ומכיוון שהדבר לא קל, כלומר להתנתק מעבודת האלילים של גדולי-גללי-האסלה המהובלים למיניהם, אשר מסיתים ומדיחים את העם ללכת בדרכי חושך ואפלה, והערצתם ויראתם ואהבתם נטועה עמוק-עמוק בקרב ההמון, ה' יתעלה מורה, שעזיבתם, דהיינו עזיבת ההערצה והאהבה והתלות הנפשית בהם, היא אחת מעבודות ה' החשובות ביותר! וכֹה דברי ה' יתעלה בספר דברים (יג, ד): "לֹא תִשְׁמַע אֶל דִּבְרֵי הַנָּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מְנַסֶּה יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם **לָדַעַת הֲיִשְׁכֶם אֹהֲבִים אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם**".

כלומר, דווקא בזה נבחנת אהבתו של האדם לה' יתעלה! דווקא ברצונו ובהחלטתו לעזוב את הערצתו ואהבתו ותלותו באיזה אליל דמיוני שהורגל בו מינקותו, וללכת אחרי ה'-אלהים-אמת! וכמו שנאמר בפסוק הבא שם (יג, ה): "אַחֲרֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן", ולא אחרי האלילים והאטִים האובות והידעונים.

ורבים מדבריי לעיל כבר הובאו **בחלקו הראשון** של מאמרי על שר"י, ואם לא קראת את חלקו הראשון של המאמר, איך מְלָאַךְ ליבך לפעור פיך ולדבר? אלא ברור, שמי שהולך בחושך התאוות של רש"י, האור החזק והבהיר של האמת מכהו בסנוורים, והוא ימשיך לזעוק ולצווח – "רש"י הוא גדול הפרשנים ורבן של ישראל"! וכך בדיוק זועק בן-אדם שהוא עבד-עבדים לאדוניו האשכנזים: "אָהַבְתִּי אֶת אֲדֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנָי לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי" (שמ' כא, ה).

ובהמשך לעניין זה, הדרדעי מוסיף ואומר כך: "ייתכן שתחשוב שאני חסיד של פירושי רש"י, אך אני רחוק מכך מאד-מאד, וגם לי יש טענות והשגות עליו – אבל מעולם לא חשבתי שפירושיו הרסו את היהדות או הצמיחו אלילות וכו' [=ואם אתה לא חשבת אז קפאו הדעות?]".

ואין ספק שאתה חסיד של שר"י, כי אם לא היית חסיד שלו ושל אדוניך שרצעו את שתי אוזניך היטב-היטב במרצע השקפותיהם המשובשות, לא היו עיניך עיוורות מלראות את אור האמת, ולא היית מעלה על דעתך לקחת ממנו מאומה, וכל-שכן שלא היית תוקף את דרך האמת.

"כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם" (ויק' כה).

ט. שגגת תלמוד עולה זדון!

בנוסף לכך שאסור ללמד זכות על עכברי-יועצי-אשכנז בשל סטייתם המחשבתית, אסור ללמד עליהם זכות מצד נוסף, והוא הכלל ש"שגגת תלמוד עולה זדון". כלומר, ביחס למנהיגי דת שֶׁמּוֹרים את הדרך לעם, אין מקום לשגגות: ואם הם טועים בהוראת הלכה כלשהי בשגגה כתוצאה מרשלנות בלימוד התורה וההלכה – הם **כ**מזידים; ואם הם מורים הלכה מבלי ללמוד כלל את המקורות בעניינהּ – הם בגדר **מזידים.** והנה לפניכם דברי רבנו במורה (ג, מא):

"ובאן חילקה התורה בין יחיד הדיוט או [=לבין] מלך או כהן-גדול או מורה-[הוראה], ולמדנו מכך: שכל [מי ש]עושה או מורה-[הוראה] כפי עיונו, אם לא היה בית-הדין-הגדול או כהן-גדול, הוא מסוג המזיד ואינו נחשב מן השוגגים [...] ועל-פי היסוד הזה אמרו ז"ל: 'שגגת תלמוד עולה זדון' [אבות ד, יג], כלומר, **שמי שאינו לומד היטב ומורה ועושה כפי חוסר ידיעתו הרי הוא כמזיד [...] אבל המורה כפי אי-ידיעתו הרי הוא מזיד בלי ספק,** לפי שלא קבע הכתוב התנצלות בהוראה בטעות כי אם לבית-דין-הגדול בלבד. אבל המזיד חַיָּיב בעוֹנֶשׁ הכתוב [בתורה]: אם מיתת בית דין, או מלקות, או מכת מרדות על לאווין שאין לוקין עליהן, או תשלומין" וכו'.

אולם, אם אותם מנהיגי דת שוגים ומתעים את העם **ביסודות דתנו,** אין צל של ספק שהם בגדר מזידים, שהרי לא מדובר בהלכות מסובכות שנדרש להן עיון מעמיק, אלא מדובר בעניינים פשוטים וברורים שמסורים באומה איש-מפי-איש עד משה רבנו ע"ה – כל-שכן וקל-וחומר חכמי-יועצי-אשכנז שגם שׂרפו את ספר-המדע ומורה-הנבוכים, וסילפו וזייפו את מקורות חז"ל, והשחיתו את דתנו בהחדרת מאות השקפות מאגיות-פגאניות – ועד עצם היום הזה הם מונעים מעצמם ומצאן מרעיתם קניית דעת והשקפות אמיתיות. אלה לא רק בגדר מי שמורה "כפי אי ידיעתו", אלה בגדר מי שמורים כנגד דרך האמת במכֻוון וביודעין, תוך השחתת דרך האמת והחדרת השקפות מינות שמחריבות את עמֵנו, וממיטות עלינו ייסורים איומים ונוראים.

כלומר, הם אינם מסוג המזידים "הרגילים", הם מסוג המזידים שמתעים את העם אחרי ההבל **במכֻוון וביודעין,** כדי לקיים את דתם ובצעם ותאוותיהם וזימותיהם והעבודה-הזרה שבידם. ועל המינים מחטיאי הרבים, המתעים את עמֵנו אחרי התהו, פסקו חז"ל ורבנו בהלכות סנהדרין (יא, ו): "**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג, יח)]".

עַמִּי! מְאַשְּׁרֶיךָ [=מנהיגיך] מַתְעִים וְדֶרֶךְ אׇרְחוֹתֶיךָ בִּלֵּעוּ [=הִתעו רבים אחרי ההבל והתהו אשר מורידים את עמֵנו ביגון שאולה] [...] [ולכן] יְיָ בְּמִשְׁפָּט יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ" (ישׁ' ג, יב–יד).

ואצרף לזה גם את דברי רבנו בסוף שלושה-עשר יסודות דתנו הטהורים, וכֹה דבריו:

"וכאשר יפקפק אדם [אפילו רק יפקפק לעצמו!] ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

כל-שכן המשחיתים והמחריבים את יסודות הדת ומתעים את עמֵנו אחר השקפות מינות.

"עַד מָתַי פְּתָיִם תְּאֵהֲבוּ פֶּתִי וְלֵצִים לָצוֹן חָמְדוּ לָהֶם וּכְסִילִים יִשְׂנְאוּ דָּעַת [...] יַעַן קָרָאתִי וַתְּמָאֲנוּ נָטִיתִי יָדִי וְאֵין מַקְשִׁיב, וַתִּפְרְעוּ כָל עֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם, גַּם אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק אֶלְעַג בְּבֹא מַחְדְּכֶם, **בְּבֹא כְשׁוֹאָה פַּחְדְּכֶם** וְאֵידְכֶם כְּסוּפָה יֵאֶתֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה, אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי, **תַּחַת כִּי שָׂנְאוּ דָעַת וְיִרְאַת יְיָ לֹא בָחָרוּ,** לֹא אָבוּ לַעֲצָתִי נָאֲצוּ כָּל תּוֹכַחְתִּי, וְיֹאכְלוּ מִפְּרִי דַרְכָּם וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ, כִּי מְשׁוּבַת פְּתָיִם תַּהַרְגֵם [=מינותם של רש"י ותלמידיו תהרגם, בכך שהיא תחדיר לליבם את ההבל והתהו שמחריבים את דעתו ונפשו של אדם] וְשַׁלְוַת כְּסִילִים תְּאַבְּדֵם [כגון: אל תעלו לארץ-ישראל, הכל יהיה בסדר]" (משׁ' א).

י. בדיל ויעבור?

בהמשך דבריו הדרדעי התימני מעלה את אחת ההשקפות הרעות ביותר, אשר מנציחות את גלותנו הרוחנית ומרחיקות אותנו מייעודנו כעם חכם ונבון אשר תכליתו להקים ממלכת כהנים וגוי קדוש. והנה דבריו: "מכל מקום, גם אם יש לך רתיעה ממנו – קנה ממנו רק את מה שנראה לך כמתקבל ואפשרי, והשאר – בדיל ויעבור... [=דהיינו תתעלם ותבלע ותכיל את ההבל]".

וכיצד אפשר לומר "בדיל ויעבור" על השקפות מינות ואלילות? וכיצד הנך מתעקש שלא להבין: שלא ניתן להיות עם חכם ונבון ללא ביעור השקפות המינים? האם אינך מבין כי כל עוד עם-ישראל יתייחס לאגדות חז"ל כפשוטן המאגיה והאלילות ימשיכו לפרוח? האם אינך מבין כי רק כאשר נחדל מלומר "בדיל ויעבור" ונאמר: אכפת לנו! חשוב לנו! חשוב לנו למלא את ייעודנו! חשוב לנו להיות עם חכם ונבון! חשוב לנו להקים ממלכת כהנים וגוי קדוש! רק לאחר שנפסיק לומר "בדיל ויעבור", רק אז, ייפתח הצוהר ליציאה מדרכי החושך ולצעידה בדרך האמת.

ושוב הנני מדגיש, שלמדתי רבות את פירוש רש"י בענייני פרשנות והשקפות ודעות, והוא רווי וגדוש ועמוס לעייפה בהזיות שאינן מתקבלות ואינן אפשריות. כלומר, הוא מתעה אותנו מללכת בדרכי מישרים, גורם לנו לסטות מיסודות-הדת, ואף מנחה אותנו להבין את סוגיות התלמוד באופנים משובשים אשר מובילים להבנה שגויה של המחשבה וההלכה. אך גם אם פירושו היה פירוש נכון ואמיתי, די היה בהגשמה לבדה כדי להצדיק את שׂריפת פירושו.

"וַתֹּאמְרִי נוֹאָשׁ: לוֹא! כִּי אָהַבְתִּי זָרִים וְאַחֲרֵיהֶם אֵלֵךְ! כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא כֵּן הֹבִישׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה מַלְכֵיהֶם שָׂרֵיהֶם וְכֹהֲנֵיהֶם וּנְבִיאֵיהֶם [...] כִּי פָנוּ אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים [...] וְאַיֵּה אֱלֹהֶיךְ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָךְ? יָקוּמוּ אִם יוֹשִׁיעוּךְ בְּעֵת רָעָתֵךְ, כִּי מִסְפַּר עָרֶיךְ הָיוּ אֱלֹהֶיךְ יְהוּדָה" (ירמיה ב).

והנה לפניך פסקו של רבנו בהלכות תלמוד תורה (ד, ב), אשר קובע שהרב שחוטא **אסור ללמוד ממנו, ואפילו אם הוא חכם גדול וכל העם צריכים לו!** כל-שכן וקל-וחומר מי שחוטא בהגשמה ומתעה את עמֵנו אחרי התהו, ואין בו שום צורך כלל, ואף הינו שוטה וסכל, וכֹה דברי רבנו:

"וכן הרב שאינו הולך בדרך טובה, **אף-על-פי שחכם גדול הוא וכל העם צריכין לו – אין מתלמדין ממנו** עד שיחזור למוטב, שנאמר: 'כִּי שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַּעַת וְתוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת הוּא' [מלאכי ב, ז], אמרו חכמים: 'אם הרב דומה למלאך ה' צבאות – תורה יבקשו מפיהו, **ואם לאו – אל יבקשו תורה מפיהו**' [=ואפילו אם הוא מלמד תורת אמת!]".

ואגב, בזאת קיבלת עוד תשובה לטענתך לפיה רש"י "האיר את עיניך" בבמה סוגיות בגמרא. כלומר, לדעת חז"ל ורבנו אין ללמוד ממנו מאומה, ואף איני יודע איך התרשמת מעילג וכסיל.

כמו כן, במכתבך תבעת שאֶלמד את אלילך ואקח ממנו את "הטוב" (היש טוב במינים?), ואם ביחס לשאר הזיותיו יש לומר עליהן לפי דמיונך: "בדיל ויעבור" – אם כן אפוא, מדוע אינך מסוגל לעשות כן בעצמך ביחס לסגנוני? ביחס לרש"י-שר"י המין הסכל והכעור אתה מסוגל להתעלם מפירושי הגשמה וסכלות מפורשים! אך פתאום כאשר אתה קורא את דברי אחיך התימני אינך מסוגל לשמוע ביקורת חריפה? ואם הייתי אשכנזי היית כן מסוגל לומר "בדיל ויעבור"?

והאמת כואבת ביותר, כי דבריך ודברי שכמותך מן הדרדעים הנרצעים, נובעים ממקור אחד: רגשי נחיתות קשים כלפי אדוניכם האשכנזים. אינכם מסוגלים להתנתק מעבותות ההערצה שהם קשרו אתכם בהן – **גם** בגלל שחלק מכם ניזונים מהם ונהנים מדברי תורה באמצעותם, **וגם** בשל סתם הערצה עיוורת שנובעת משנאה עצמית. ולכן כל-כך קשה לתימנים לשמוע את ביקורתי על שר"י, כי פתאום הם מרגישים עירומים ומפוחדים ללא האדון הלבן שיאמר להם מה לעשות וכיצד לפעול... וכמו שדור המדבר לא היו מסוגלים לעלות לארץ-ישראל, כך אתה ותימנים שכמותך אינכם מסוגלים להשתחרר מעבותות החטָאת ומדמיונות האשכנזים.

"בִּדְבָרִים לֹא יִוָּסֵר עָבֶד [אלא השבט לגו כסילים]; כִּי יָבִין? וְאֵין מַעֲנֶה" (משׂ' כט, יט).

יא. וכי הרמב"ם לא טעה? והרי גם הוא טעה!

בטענתך הבאה הנך כותב כך:

"לדעתי אין צורך להיות רמב"מיסט יותר מהרמב"ם [...] ויש לא מעט מטענותיך על רש"י, שניתן להחילם על הרמב"ם בעצמו בכמה מקומות וכל-שכן על חז"ל. אינני יודע לאיזה תארים היה זוכה לקבל ממך רש"י אם הוא היה כותב לדוגמה את פרקים ג–ד בהלכות יסודי התורה, ביחסו שֵׂכל וגלדי בצלים ושאר ירקות לבוכבים וגלגלים, או את מקורות הדם עם הלול הדמיוני שבנה הרמב"ם בתוך רחם האשה בהלכות איסורי ביאה פרק ה וכדומה".

ובכן, טענתך זו הינה הטעיה וסכלות, ואסביר את הדברים, אין שום טענה שאני טוען כלפי רש"י שניתן להחיל על הרמב"ם, כי רש"י שגה **ביסודות הדת** שחייבים עליהם מיתה משונה! ואילו רבנו שגה **בעניינים מדעיים,** והאמת שמי שאינו מבין את ההבדל בין השניים, אינו ראוי לתשובה. אך בכל זאת אשיב לך כדי שלא תהיה חכם בעיניך, וכן בשביל אחרים, וכן כדי להסיר לעז מרבנו, אשר מתוך העדר דעת חמור הינך משווה אותו ואת חז"ל לרש"י! והנך אף מרשה לעצמך ללגלג על רבנו: "ביחסו שֵׂכל וגלדי בצלים **ושאר ירקות** לכוכבים וגלגלים", כאילו שאם אתה היית באותה התקופה עם הכלים המדעיים שהיו בידיהם היית סובר אחרת...

כלומר, הידיעות המדעיות שהיו לחז"ל ולרבנו היו מוגבלות וחסרות מאד, והן נסמכו על המדע הקדום של חכמי אומות העולם, הן לא נסמכו על נבואה או על מסורת התורה-שבעל-פה. לעומת זאת, רש"י שגה בעניינים שקשורים **ליסודי התורה-שבכתב והתורה-שבעל-פה,** וכפר בעשרות רבות ממצוות התורה שנוגעות לעבודה-זרה, וכתבתי על-כך רבות במאמרים שאין ספק שלא קראת. רק נסכם ונאמר כך: אין כמעט בּוֹר והזיה מאגית שרש"י לא צלל לתוכם.

ואגב, רבנו לא מייחס גלדי בצלים לכוכבים ולגלגלים אלא משתמש בבצלים כמשל, ויתרה מזאת, היכן רבנו מייחס "שאר ירקות" לכוכבים ולגלגלים? ומדוע השאלת את המושג הזה מליל-הסדר כדי ללגלג על רבנו? ודומני שלא רק שהנך נוהה אחר רש"י-שר"י, אלא שיש לך אי-הבנה חמור וספקות עמוקים ביחס לגדולתם וליושרם ולייחודם של חז"ל ורבנו. ומלגלוגך עולה דווקא גדולתו של רבנו, כלומר, עצם העובדה שגם עם כלים מדעיים מאד מוגבלים רבנו הצליח להגיע לדרך האמת ושגה בעניינים מועטים יחסית – מלמדת ומוכיחה על עזר אלהי.

ולעיון נוסף בעניין חשוב זה ראו: "הרמב"ם ידע שהנחות המדע הקדום אינן בהכרח אמת", "בחינת מופעֵי האסטרולוגיה בתלמוד הבבלי", "הייתכן שחז"ל היו כסילים?", ועוד.

יב. עדיף לתקוף את ההשקפות ולא את האנשים

בטענתו הבאה הדרדעי העקוש משחזר טענה שכבר השמיע לעיל, וזה לשונו:

"לדעתי, כאשר תוקפים את ההשקפות הלא נכונות – אנשים עם מוח בקודקודם (שאליהם מן הסתם אתה פונה...) ידעו לזהותם ולצרפם אל האיש הסובר אותם, וידעו כיצד להתייחס לדבריו. כך גם נהגו חכמים במדרשי חידותם שלא היססו לומר דברים הזויים, מגשימים, משתפי שם-שמים וכדומה, בלי לחשוש מאותם אלה שעלולים להבינם כפשטם".

ושוב איני מבין מה אתה אומר, האם אתה רוצה שאחוס על שר"י המין והכופר אשר מתעה את עם-ישראל אחרי הבלי המאגיה והדמיונות במשך אלף שנים? האם עלי להתעלם **מחובתי התורנית וההלכתית** לגַנות את ראש פרשני ההגשמה והרֶשע? כמו כן, איך אתה משווה בין משלי חכמים וחידותם שנועדו להכמין רעיונות, לבין ביקורת על מין ארור אשר מתעה את עם-ישראל ומהווה אבן-נגף בדרכו של עם-ישראל לעבר ייעודו?! ובי יש מה להשוות בין עניינים עדינים שחכמים ביקשו להסתיר מהמוני הסכלים, לבין הרחקה מעבודה-זרה גסה חמורה ובעורה? האם העובדה שחכמים הכמינו סתרי תורה אכן נועדה ללמד שמותר לטשטש ביקורת על עובדי אלילים? "כִּי עַם מְרִי הוּא בָּנִים כֶּחָשִׁים בָּנִים לֹא אָבוּ שְׁמוֹעַ תּוֹרַת יְיָ, אֲשֶׁר אָמְרוּ לָרֹאִים לֹא תִרְאוּ וְלַחֹזִים לֹא תֶחֱזוּ לָנוּ נְכֹחוֹת, דַּבְּרוּ לָנוּ חֲלָקוֹת חֲזוּ מַהֲתַלּוֹת" (ישׂ' ל, ט–י).

וגם אם זה היה נכון מבחינה עניינית שלא להזכיר את שמו של רש"י, כיצד זה אפשרי בכלל? אם הנני מבקש לנתח את פירושו ולהראות את סכלותו כדי שיחדלו מלתעות אחריו, מה עלי לומר? והנה פירושו של מאן-דהו? ואחר-כך אציג את פירושו ללא הפניה? וגם אם זה היה אפשרי, והייתי נוהג כן, וכי אינך מבין כי בזאת הייתי משתף פעולה עם עובדי אלילים וכופר בתורה ובה' יתעלה אשר הורה לנו לבער מקרבנו ולהילחם בכל כוחנו במינות ובאלילות?

"כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶּן אִמֶּךָ אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ אוֹ רֵעֲךָ אֲשֶׁר כְּנַפְשְׁךָ בַּסֵּתֶר לֵאמֹר, נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ. מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיכֶם הַקְּרֹבִים אֵלֶיךָ אוֹ הָרְחֹקִים מִמְּךָ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ. **לֹא תֹאבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו.** כִּי הָרֹג תַּהַרְגֶנּוּ יָדְךָ תִּהְיֶה בּוֹ בָרִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל הָעָם בָּאַחֲרֹנָה. וּסְקַלְתּוֹ בָאֲבָנִים וָמֵת כִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים. וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ" (דב' יג).

יג. האמת לא חייבת תמיד להיאמר?

בהמשך דבריו הדרדעי הנרצע טוען שלא נכון לומר תמיד את האמת, וזה לשונו:

"כמו כן אתה משתבח בכך שאינך חושש לומר את האמת ובקול רם, אך מתעלם מכך שהאמת לא חייבת להיאמר בכל מקרה ובכל מחיר [=ומי יגלה עפר מעיניהם של נביאי ישראל, שזעקו מרה כנגד המינות והאלילות], ובפרט כאשר היא משיגה את ההיפך הרצוי, כפי שאדם שאימו מכוערת או שאביו טיפש, לא הולך ומציין זאת בפניהם וכיוצא בזה (אני יודע שזה אינו דומה למקרה דנן, אבל זו רק דוגמה לכך שאמירת אמת היא לא בכל מקרה דבר נכון וחכם...)".

לְמה אתה מתכוון באמרך שהנני "משתבח באמירת האמת"? ואיני מבין, במה יש להשתבח? איני נוהג במידת חסידות או לפנים משורת הדין – הנני **ממלא את חובתי!** ואיני משתבח במילוי חובתי. אך מכל מקום, הפעם, בטענתך הזו הגדשת את הסאה בהבלים, כי על **האמת התורנית** להיאמר בכל מחיר, וזה מהותו של האדם מישראל, ועל-כך אנחנו מתחייבים למסור את נפשנו: על קידוש השם! דהיינו על שלוש החמורות: שפיכות דמים, גילוי עריות, **ועבודה-זרה!**

והראיה שהבאת שלא תמיד נכון לומר את האמת פשוט מגוחכת, והנני מתפלא עליך ביצד טענת מה שטענת וביצד העזת להביא את הטענה הזו כראיה. שהרי ברור כשמש שבענייניים סתמיים כאלו אין לומר את האמת ולהעליב את זולתנו, וברור שלא יעלה על הדעת אחרת. אך בענייניים שקשורים למהותו של האדם מישראל ולמהותו של עם-ישראל, והיא המלחמה בעבודה-זרה וקריאה לכל באי עולם להכיר במציאותו של אל-אחד שאין-כיוצא-בו, אין לעשות שום הנחות, כל-שכן וקל-וחומר לראש המינים התועים והמתעים באלף השנים האחרונות.

וגם אנכי לא חשפתי את כל האמת, שהרי לא הזכרתי את שמך, אפילו שחתמת על מכתבך בשמך. כי מטרתי המרכזית איננה להתגושש עמך באופן אישי, אלא מטרתי היא להקהות את שיניהם של שולחיך שטימאו וזיהמו את דרך האמת – הלא המה הדרדעים האורתודוקסים ודומיהם אשר מגינים על מינים ועובדי אלילים, ואף מנסים להחליש את דרך האמת, ואף מעלים טענות שקריות אשר מחפות על גדול המינים באלף השנים האחרונות: "כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עֻלֵּךְ נִתַּקְתִּי מוֹסְרֹתַיִךְ וַתֹּאמְרִי לֹא! אֶעֱבוֹר! כִּי עַל כָּל גִּבְעָה גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן אַתְּ צֹעָה זֹנָה, וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שֹׂרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת וְאֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִי סוּרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה?" (יר' ב).

"הוֹי הַמַּעֲמִיקִים מֵיְיָ לַסְתֵּר עֵצָה וְהָיָה בְמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִי רֹאֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ [...] וְשָׁמְעוּ בַּיּוֹם הַהוּא הַחֵרְשִׁים דִּבְרֵי סֵפֶר וּמֵאֹפֶל וּמֵחֹשֶׁךְ עֵינֵי עִוְרִים תִּרְאֶינָה" (יש' כט).

יד. סגנון בוטה וחריף גורם לריחוק

הכותב מוסיף וטוען כך: "דברי ביקורת, נכונים ואמיתיים ככל שיהיו, אם הם נאמרים בסגנון בוטה וחריף מדי, השומע מפנה אותם (בעל כורחו) למדור מיוחד במוח המקשה עליו לקבל אותם ולהזדהות איתם, ובוודאי שלא לזאת כוונתך".

ובכן, התייחסתי לביקורת הזאת במאמר: "עובדי אלילים אילמים", והנה היא לפניך:

נימוק שני אשר שמעתי מהדרדעים הוא ש"סגנוני מרחיק אנשים", אותם אנשים חושבים ש"אור הרמב"ם" צריך להיות כמו "הידברות" או "ערכים" או "יד לאחים" או "חב"ד", כאילו המטרה שלי היא "לקרב" לדת בכל מחיר של רמיסת דרך האמת והפצת עבודת גילולים.

ואין זו מטרתי, כי כל הארגונים שציינתי לעיל ועוד רבים, כמו "הליכות עם עמורה", אין מטרתם לשם שמים, ואין לי ספק שמטרתם הראשונה של כולם היא רדיפת הבצע, השׂררה, הכבוד, השליטה והכוח הפוליטי והחברתי, וכן כדי לעשות שֵׁם בארץ לכומרי הדת שעומדים בראשי הארגונים הנגעלים והנכלוליים הללו, אשר מחדירים את המינות והשקר בתכסיסי יחצנות ושחצנות – בשיווק ראשי הארגונים הללו ככומרי-דת קדושי עליון, כמנהג הכנסייה.

מטרתי הראשונה היא **אמירת האמת,** והמטרה השנייה לאחר אמירת האמת היא להאיר כמה שיותר לבבות באור האמת. ואם חלילה אשמע לאותם כסילים, ואחדיר שיקולים של "תקינות פוליטית" (Politically Correct=), הרי שעלי לסגור את אתר "אור הרמב"ם", ואיני נסחף להגזמה, כי בימינו לא תקין פוליטית להביא ראיות על-כך שרש"י הגשים את הבורא, ולהביא את דברי רבנו לאחריו על-כך שהמגשימים יותר גרועים בהרבה מעובדי עבודה-זרה. ואפילו אם לא אמרתי כלום לאחר כל זאת, די בציטוט התנגדות שכזו לממסד האשכנזי העריץ כדי להיות "חסר תקינות פוליטית", וכדי לעורר את כל הכלבים המצחינים מוכי הפרעושים, המשועבדים ברוחם ובגופם לאדוניהם האשכנזים, אשר מכים את עבדיהם ובועטים בהם בכל הזדמנות.

ויתרה מזאת, אם איני נוקט כנגד רש"י-שר"י במלים חריפות ונוקבות, ואיני מגנה אותו קשות על העבודה-הזרה החמורה והכעורה שבידיו, הרי שהנני עובר על שלוש עבירות: **1)** אני מועל במצַות התורה, "כִּי הָרֵס תְּהָרְסֵם וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם"; **2)** אנכי מעיד על-כך שהנני מודה במשהו לרש"י-שר"י על דרכו הכעורה ובמרומז אף מצדיק את דרכו – כי אם איני מעז לגנותו, הרי שיש אמת מסוימת בדבריו ובדרכו שהרי איני מנתצהּ בידיי כנדרש! **3)** הנני מחדיר למעשה לליבי חששות זרים מבני אדם, שמא יבולע לי מכל מיני עובדי גילולים, וה' יתעלה אסר עלינו לעשות שום חשבונות בענייני עבודה-זרה, ולא לחשוש משום דבר – **בשם יי אל עולם!**

שיטת ה"תקינות הפוליטית" הוחדרה לדת משה על-ידי כומרי דת נכלוליים הרחוקים מאד מדרך האמת, ולפי שיטתם ראוי לאדם לבחור בסגנון שאינו פוגעני **בכל מחיר,** גם במחיר של רמיסת התורה וחילול-שם-שמים, וטומאתם ובהמיותם גרמו להם לעוות את התורה. ובכל מחיר הם נלחמים כדי לשמֵר את הדת החדשה והמעֻוותת שהם יצרו באלף השנים האחרונות, דת פרו-נוצרית וניאו-אלילית, אשר הפכה את התורה הטהורה לאמצעי למימוש תאוותיהם.

רבנו היה אנטי-תזה לשיטת "התקינות הפוליטית" האירופית, הוא לא נהנה מדברי תורה ולכן לא אִפשר לתאוות לחדור ולזהם ולעוות את נפשו ואת דת האמת שבידיו. והנה דוגמה, בפירושו לאבות (ד, ז) רבנו הביע את דעתו ביחס למוסר ר' צדוק: "לא תעשֶׂם עטרה להתגדל בהם, ולא קורדום לחפור בהם", וכֹה דבריו: "כבר חשבתי שלא לדבר בצוואה זו מפני שהיא ברורה, וגם מפני שאני יודע שדברי בה לא ימצאו חן בעיני רוב גדולי התורה ואולי אף כולם, **אבל אומר ולא אשים לב ומבלי לחוש למי שקדם ולא לנמצאים**". כֹּה גדולה הייתה אהבתו של הרמב"ם לאמת, וכֹה עז היה רצונו להנחילה לראויים לה, והנה לפניכם דבריו בסוף הקדמתו למורה:

"כללו של דבר, אני הגבר אשר אם נסגר סביבו הדבר וצר לו המעבר ולא אמצא עצה ללמד אמת שהוּכח, אלא-על-ידי-כך שיתאים למעולה אחד ולא יתאים לעשרת אלפים סכלים, הריני מעדיף לאמרו בשבילו **ולא אחוש לגינוי אותם ההמון המרובים,** ואטפל בהצלת אותו הנעלה היחיד ממה שנלכד בו ואורהו במבוכתו עד שיגיע לשלמות וירווח לו".

וכבר הרחבתי בעניין זה ועסקתי בו במאמרים רבים (ראו: 'מלחמתו של רבנו בגדולי האסלה'). גם רס"ג מגנה בחריפות את הכומרים השׂכירים הנכלוליים שהחדירו לדת משה שיקולים זרים, וכֹה דבריו בפירושו למשלי לפסוק (ב, טו): "אֲשֶׁר אָרְחֹתֵיהֶם עִקְּשִׁים וּנְלוֹזִים בְּמַעְגְּלוֹתָם":

"ועוד ממעשיהם 'אֲשֶׁר אָרְחֹתֵיהֶם עִקְּשִׁים' עניין העיקשות והנלוזות, והוא שאם התווכחו עמך שיקרו, ואם התעסקו עמך מרמים, **ואם אמרו מילה אמרוהָ עמומה כדי שלא יהא בדבריהם דבר ברור כלל,** וכל הדברים הללו ממה שמתעב ה' יתהדר ויתרומם, ואינו אוהב כי אם השלמות והתום והמישרים, כמו שאמר: 'תּוֹעֲבַת יְיָ עִקְּשֵׁי לֵב וּרְצוֹנוֹ תְּמִימֵי דָרֶךְ' [שם יא, כ]".

וכך בדיוק נוהגים הכומרים הממסדיים בימינו, אשר אומרים מלים עמומות, חלקלקות ומדודות היטב, גם בדבריהם לתלמידיהם וגם בפסקי ההלכה שלהם, כדי שלא להרגיז מישהו שעלול לאיים על שׂררתם, מעמדם ומשכורתם. וזכורני פעם אחת שערוסי הנוכל רודף-הבצע, הִזהיר אותי שלא ללכת בדרך האמת ושלא לומר דברים חדים, "כדי שלא יגיע **אליו** נזק" ממני...

קצרו של דבר, התירוץ הנדון: "סגנונך מרחיק אנשים" נובע מלב נכלולי, אך ערוסי, שהוא לדעתי המקור לתירוץ הזה, אינו מבין דבר פשוט: התירוץ הזה עשוי לתעתע רק במי שרודף אחרי הכבוד הבצע והשׂררה, שהרי רק דרדעי שכזה, דרדעי שרודף אחרי אהדת ההמונים כדי למלא את שאיפותיו הבהמיות, רק דרדעי שכזה ייבָּהל מלומר דברי אמת נכוחים וישרים.

עד כאן מתוך המאמר האמור. ועל-כך אוסיף: וכי יעלה על דעתך שאברהם אבינו מתח ביקורת על עובדי האלילים שבתקופתו בסגנון עדין? וכי ראוי לחשוש שמא הדברים לא יתקבלו כאשר עוסקים במלחמה בעבודה-זרה? וכי יש איזה שיקול שבגללו יש לעדֵּן או להחליש את עוצמת המלחמה באלילות? וברוך השם בימינו יש אפשרות לבטא דעות והשקפות, ויש אפשרות להילחם ולקרוא בשם ה' אל עולם, מה שלפני עשרים שנה אולי לא היה ניתן, לפחות לא כמו בימינו, ולכן, איך אשא פניי לפני דיין האמת כאשר ישאלוני מדוע לא מילאתי את חובתי?

"וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר אָנֹכִי אֲצַוֶּךָּ אַל תֵּחַת מִפְּנֵיהֶם פֶּן אֲחִתְּךָ לִפְנֵיהֶם" (ירמיה א, יז).

יה. הפעלת לחץ פסול

בהמשך דבריו הכותב טוען כי עלי להציג את "האמת והנכון והראוי בעיניך להיעשות או לסבור, והשומע ישפוט ויחליט אם הצדק עמך או עם המקובל כיום, אך בשום פנים לא בעקבות הלחץ שאתה מפעיל עליו".

ואיני יודע מה אתה אומר, ואם דבריי הם בגדר "לחץ" מה תאמר אפוא על פסקי חז"ל ורבנו ביחס למינים שהבאתי לעיל בפרק הראשון? שהרי לדבריהם כל מי שמקדים להרוג את המינים ללא עדים וללא התראה וללא דיינים הרי זה זריז ומשובח? או כלשון רבנו המבוסס על חז"ל: "עשה מצוה גדולה והסיר מכשול"? והלא לא רק שיש כאן "לחץ" אדיר, יש כאן קריאה מפורשת לשפוך את דמם של המינים הארורים, ללא עדים וללא התראה! בשם ה' אל עולם!

ואם תשים לב, דינם של המינים חמור אפילו יותר משל זמרי בן סלוא וכל בועל גויה בפרהסיה, שהרי ביחס לבועל גויה לפני קהל מישראל שהוא בגדר מחלל-שם-שמים בפרהסיה (!) – אם יבוא קנאי לדבר ה' לבית-הדין לשאול כיצד לנהוג עם זמרי בן סלוא אין מורין לו להרוג את זמרי, אך אם יבוא אדם לבית-דין לשאול כיצד לנהוג עם המינים כרש"י, בית-הדין **מורין לו להורגו!**

ואם על בועל גויה בפרהסיה שאין בית-הדין מורה להורגו, אומר הקב"ה כך: "וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן **הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי. **לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם.** וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במ' כה, י–יג).

מה ראוי אפוא להיאמר על מי שמקיים אפילו מצוה גדולה יותר, ומסיר מכשול מעם-ישראל? יתר-על-כן, לאור פסוקים אלה, מהי עוצמת חרון-האף והחֵמה מלפני ה' יתעלה כלפי המינים? וכמו שפנחס זכה לכהונת-עולם ולברית-שלום על שהשיב את הזעם שהיה מלפני ה' יתעלה כלפי עם-ישראל, כך ראויה להישלל הכהונה והמעלה ממי שמשתף פעולה עם המינים.

ואחתום פרק זה בדברי רבנו במורה (א, לו): "**ואתה דע,** שכל זמן שתהא בדעתך גשמות או מאורע ממאורעות הגוף, הנך מקנא ומכעיס וקודח-אש ומעלה-חֵמה ושונא ואויב וצר, **יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה**". מה יהיה אפוא דינו של מי שמשתף עמם פעולה?

"זְכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתוֹ בְּחֹרֵב עַל כָּל יִשְׂרָאֵל חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים, הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא [=קנאים שיקנאו לדבר ה' כאליהו] לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְיָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם **פֶּן אָבוֹא וְהִכֵּיתִי אֶת הָאָרֶץ חֵרֶם**" (מלאכי ג).

"לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא" (שמ' כ, ה).

יו. אולי יש פרשנות אחרת?

עוד מוסיף הדרדעי האורתודוקסי ואומר כך: "במאמריך יש לא מעט דברים שיבולים להתפרש גם באופן אחר, אך אינך משאיר מרחב מחשבה והחלטה לקורא, ויש הרגשה שמי שלא סובר כמוך – אינו אלא בור, עם הארץ וטיפש, או במקרה הטוב מין ועובד-אלילים וכיוצא-בזה".

כבר אמרתי לעיל שאין לדון לכף זכות פרשנים שתעו אחרי המינות, ויש לרש"י מקומות לא מעטים שהוא מפרש באופני הגשמה מפורשים **שאינם משתמעים לשני פנים!** כמו כן, שיטתו לתפוש את אגדות חז"ל כפשוטן אשר החריבה לדעת רבנו את דת משה, הינה מן המפורסמות אשר אין שום צורך להביא עליהן ראיה, ואפילו חכמי-יועצי-אשכנז מודים בה שלא ברצונם.

אז איפה בדיוק אתה מוצא מקום לפרשנות? רש"י-שר"י לא תפש את אגדות חז"ל כפשוטן ולא החדיר לעם-ישראל אינסוף הזיות מאגיות אליליות? רש"י-שר"י לא הגשים את הבורא בשלל אמירותיו המגשימות? רש"י-שר"י לא הִתעה את עם-ישראל אחרי ההבל וההשקפות הרעות בשלל פירושיו הרעים והמהובלים? ומדוע אתה שוב ושוב תובע לדון לכף זכות את המינים?

ואולי כדאי שתעיין בדברי רבנו בפרק חלק על תופשי אגדות חז"ל כפשוטן (עמ' קלו):

"וממה שאתה צריך לדעת שדברי חכמים עליהם השלום, נחלקו בהם בני אדם לשלוש כיתות: הכת הראשונה **והם רוב אשר נפגשתי עמהם ואשר ראיתי חיבוריהם ואשר שמעתי עליהם,** מבינים אותם [=את אגדות חז"ל ומשליהם] כפשוטם ואינם מסבירים אותם כלל [=כמשלים וחידות], ונעשו אצלם כל הנמנעות [=ההזיות] מחויבי המציאות, ולא עשו כן **אלא מחמת סכלותם בחכמות וריחוקם מן המדעים** [=הריחוק מהמדעים פותח פתח רחב להזיות ולמאגיה מחריבת הדעת], ואין בהם מן השלמות עד כדי שיתעוררו על-כך מעצמם, ולא מצאו מעורר שיעוררם, ולכן חושבים הם שאין כוונת חכמים בכל מאמריהם המחוכמים אלא מה שהבינו הם מהם, ושהם כפשוטם, ואף-על-פי שיש בפשטי מקצת דבריהם מן הזרות עד כדי שאם תספרנו כפשטו להמון העם, כל-שכן ליחידיהם, יהיו נדהמים בכך ואומרים: היאך אפשר שיהא בעולם אדם שמדמה דברים אלו וחושב שהם דברים נכונים? וכל-שכן שימצאו חן בעיניו?

והכת הזו המסכנה רחמנות על סִכלותם [ואולי על הפתאים הנבערים שביניהם יש לרחם, אך לא על ראשי ומובילי הכת הזו אשר מתעים את העם אחרי ההבל ומחדירים מינות לליבו של עם-ישראל], לפי שהם רוממו את החכמים לפי מחשבתם, ואינם אלא משפילים אותם בתכלית השפלות ואינם מרגישים בכך, **וחַי ה' כי הכת הזו מאבדים הדר התורה ומחשיכים זהרה,** ועושים תורת השם בהיפך המכֻוון בה, לפי שה' אמר על חכמת תורתו: 'אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה' [דב' ד, ו], והכת הזו דורשים מפשטי דברי חכמים דברים אשר אם ישמעום העמים יאמרו: **'רק עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה'**.

והרבה שעושין כן הדרשנין המבינים [=המסבירים] לעם מה שאינם מבינים הם עצמם, ומי ייתן ושתקו כיוון שאינם מבינים – **'מִי יִתֵּן הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישׁוּן וּתְהִי לָכֶם לְחָכְמָה'** [איוב יג, ה], או היה להם לומר: 'אין אנו יודעים מה רצו חכמים בדברים אלו ולא היאך פירושו', אלא חושבים שהבינו, ומעמידים את עצמם להבין לעם מה שהבינו הם עצמם, לא מה שאמרו חכמים, ודורשין בפני ההמון בדרשות [מסכת] ברכות ופרק חֵלֶק [פרק עשירי במסכת סנהדרין] וזולתם כפשוטם מלה במלה [=בדיוק כמו רש"י-שר"י וכל צאצאי המינים ממשיכי דרכו]".

ונצרף את דברי רבנו ב"מאמר תחיית המתים" (עמ' עא) על המינים המגשימים ועל המסופקים (התועים בספקות כמו הפוחז מפוסקייארא), אשר הבינו את כל אגדות חז"ל כפשוטן:

"ובפרט כאשר מצאנו אחד המדמים שהוא חכם, ושהוא [נחשב בעיני רבים שהוא] מחכמי ישראל באמת, ושהוא יודע דרך הלכה ויישא וייתן במלחמתה של תורה מנעוריו **לפי דמיונו,** והוא מסופק: האם ה' גוף בעל עין ויד ורגל ומעיים כפי שנאמר במקראות, או שאינו גוף [וברור שרבנו מתכוון לפוחז מפוסקיירא, וכמו שקאפח רומז שם: 'ראה השגת הראב"ד בהלכות תשובה ג, טו'] אבל אחדים ממי שמצאתי מאנשי ארץ מסוימת החליטו שהוא גוף, וחשבו לכופר מי שאומר היפך זה, וקראוהו מין ואפיקורוס, **ותפשו דרשות ברכות כפשטיהן**".

מדברי רבנו עולה אפוא, כי תפישת אגדות חז"ל כפשוטן היא אֵם כל חטאת, כי לא רק שהיא גוררת לסכלות חמורה, לאימוץ הנמנעות, לקבלת המאגיה, ובסופו-של-דבר היא גם מדרדרת למינות ולעבודה-זרה – אלא שהיא אף מכשירה את הלבבות ומחדירה את השקפות המינים בהגשמת הבורא יתעלה! ולא לחינם רבנו תוקף בחריפות את הדרשנים והפרשנים אשר תופשים את אגדות חז"ל כפשוטן בהקדמתו לפרק חלק (עמ' קלו). והדברים עתיקים.

בהמשך דבריו ב"מאמר תחיית המתים" שם, אומר רבנו כך:

"וכאשר ידענו את אלה המפסידים מאד ושהם מסופקים, והם מדמים שהם חכמי ישראל [=ואינם אלא גדולי אסלה], **והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות,** וכבר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים, ראינו שכן ראוי [=שהרי חכמי-יועצי-אשכנז התלוננו מדוע רבנו שילב ענייני מחשבה בחיבורו ההלכתי, והנה רבנו מוכיח שראוי ונחוץ לשלב אותם, שהרי הם יותר תועים מן הבהמות וזקוקים נואשות לידע את יסודות הדת] שנבאר בחיבורינו ההלכתיים יסודות הדת על דרך ההודעה לא על דרך הלמידות, כי הלמידות דרוש לה בקיאות במדעים רבים שאין חכמי התורה יודעים מהם מאומה".

וראוי להוסיף כאן גם את דברי רבנו במורה (ב, ו), וכֹה דבריו:

"וכמה חמור סימאון **הסכלים** וכמה מזיק הוא, אילו אמרת לאדם מאותם המדמים שהם **חכמי ישראל,** כי ה' שולח מלאך נכנס בבטן האשה ומצייר [=ויוצר] שם את העובר, היה הדבר מוצא חן בעיניו ומקבלו, ורואה שזו עוצמה ויכולת ביחס לה' וחכמה ממנו יתעלה, על-אף שהוא סבור [=אותו 'חכם' מן הכסילים הנבערים הנחשבים לחכמי ישראל] כי המלאך גוף של אש בוערת שיעורו כדי שליש העולם בכללותו, ויראה לו כל זה אפשרי ביחס לה'. אבל אם תאמר לו כי ה' נתן בזרע כוח מצייר [=גנטי] הקובע תבנית איברים אלו ותארם **והוא המלאך** [...] יירתע מכך, מפני שאינו מבין את עניין העוצמה והיכולת [המדעית] האמיתית הזו, והיא המצאת הכוחות הפועלים בדבר אשר אינו נישג בחוש. וכבר אמרו חכמים ז"ל בפירוש למי שהוא חכם, שכל כוח מן הכוחות הגופניים 'מלאך', כל-שכן כוחות המתפשטים בעולם, ושכל כוח יש לו פעולה מסוימת אחת מיוחדת ולא יהיה לו שתי פעולות – בבראשית רבה [נ, ב]: תני, אין מלאך עושה שתי שליחויות ואין שני מלאכים עושין שליחות אחת, וזה הוא מצב כל הכוחות [הטבעיים]".

***

ואולי דברי רבנו בהקדמתו למורה ישכנעו אותך (עמ' ט):

"וראיתי עוד, שאותן הדרשות כאשר רואה אותן הסכל מציבור הרבנים לא יקשה לו מהם מאומה, כי אין הסכל הפתי הריק מידיעת טבע המציאות מרחיק את הנמנעות. וכאשר יראה אותן [=את דרשות חז"ל] שלם מעולה [=אדם שאינו נמנה על ציבור הרבנים], לא ימָלט מאחד משני דברים: או שיפרשם כפשוטם ותהיה לו מחשבה רעה על האומר ויחשבהו לסכל, ואין בכך הרס ליסודות האמונה. או שיחשוב שיש להן סוד הרי זה ניצול ודן את האומר לזכות".

רבנו מתאר שני סוגי אנשים: **הסוג הראשון** הוא "הסכל מציבור הרבנים" שהוא גם "הסכל הפתי הריק מידיעת טבע המציאות". סכלותם של ציבור הרבנים-הכומרים נגרמת בעיקר בגלל ריחוקם מן המדעים, והתוצאה הסופית של סכלותם היא שהם בגדר "מאמיני הנמנעות", מכיוון שנדמה להם שכל הנמנעות ששילבו חז"ל במדרשיהם הינן כפשוטן; **הסוג השני** של האנשים, שקשה להגדירם כ"סוג" כי הם בודדים יחידים ונדירים, ולכן יותר מדויק לומר: המתואר השני בדברי רבנו הוא "השלם המעולה" אשר למד מדעים ויודע את טבע המציאות. השלם הזה לעולם לא יוכל לקבל את מדרשי חז"ל כפשוטם, ולכן אחת משתיים: או שהוא יפרשם כפשוטם ואז הוא בהכרח יסבור שחז"ל היו הסכלים בבני-אדם; או שהוא יבין שמדובר במשלים וחידות אשר צופנים בחובם עניינים עמוקים שחז"ל ביקשו להסתיר מן ההמון.

הנקודה החשובה ביותר לענייננו בדברי רבנו הללו היא, שרבנו אומר ביחס ל"שלם המעולה" שהוא **לעולם** לא יבין את אגדות חז"ל כפשוטן, ולכן, גם אם הוא יסבור שחז"ל היו הסכלים בבני-אדם חלילה, "אין בכך הרס ליסודות האמונה". והמסקנה המהדהדת שעולה מדבריו היא חד-משמעית: **מי שמקבל את אגדות חז"ל כפשוטן הורס את יסודות התורה!** וזו בדיוק טענתי כלפי רש"י-שר"י, אשר החדיר לדת משה הטהורה את שיטת ראשוני ואחרוני אשכנז התועים להבין את אגדות חז"ל כפשוטן, ובדרך זו הוא הרס את כל יסודות-הדת, כי ברגע שמחדירים ולו הזיה מאגית אחת לדת משה, הדרך לחדירת אינסוף הזיות מאגיות נוספות פתוחה לרווחה! שהרי אם המאגיה קיימת בחיינו בתחום אחד מדוע שהיא לא תהיה קיימת בכל התחומים? ואם כך בעניין החדרת הזיה מאגית אחת, כל-שכל וקל-וחומר בענייננו של רש"י-שר"י אשר החדיר הזיות מאגיות-פגאניות רבות מאד בפירושיו, אשר הורסות לחלוטין את יסודות הדת.

ואגב, יש טעות נוספת בדבריך, שהרי אמרת "במקרה הטוב מין ועובד אלילים", והמקרה הרע בעיניך הינו אפוא להיות "בור, עם-הארץ וטיפש". ולא שמת לב, אך טענת למעשה כי מין ועובד אלילים פחות חמור מלהיות בור ועם-הארץ וטיפש. ושגיאתך זו חושפת את חוסר הבנתך ביחס לחומרת המינות, ההגשמה, האלילות והעבודה הזרה, או שכתבת את דבריך כלאחר-יד כאותם החכמים בעיניהם אשר מלהגים כתינוקות. ומכל מקום, בעקבות כללות דבריך ראוי להמליץ לך ללמוד **בדחיפות** את הלכות עבודה-זרה, וכן את הפרקים במורה שעוסקים בעבודה-זרה.

"רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ" (משׂ' כו, יב).

"מִי הָאִישׁ הֶחָכָם וְיָבֶן אֶת זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבֶּר פִּי יְיָ אֵלָיו וְיַגִּדָהּ עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְתָה כַּמִּדְבָּר מִבְּלִי עֹבֵר. וַיֹּאמֶר יְיָ עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ בְקוֹלִי וְלֹא הָלְכוּ בָהּ. וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם" (יר' ט, יא–יג).

יז. לא ראוי לגנות מינים?

בהמשך דבריו מוסיף הדרדעי האומלל הלז ואומר כך:

"לדעתי, בעיסוק בנכון ובראוי להיעשות [לא ראוי לגנות מינים?] או בהדרכה להשקפה נכונה, תוכל לעשות יותר נפשות [...] הרבה יותר מאשר בביקורת על חכמים שנודעה חכמתם".

והדרדעי אולי שכח, אך סור מרע נאמר לפני ועשה טוב (תה' לד, טו), ואיך אפשר לזרוע זרעים של אמת ללא ניכוש העשבים השוטים, וללא סיקול האדמה מאבנים, וללא חרישה פעם ושתיים, וכיו"ב. ואיך אפשר להנחיל השקפות-אמת כאשר עם-ישראל מחובר באינפוזיה מסממת להזיות מאגיות פגאניות? וכי אפשר לדוגמה שהמורָה אשר מחנכת למוסר ולערכים, תבוא לכיתה עם קעקועים ובגדים חשופים? ולא ניתן לכונן את הטהרה במקום תועבה.

ואגב, בדבריך אלו חשפת את נהייתך אחרי רש"י-שר"י, שהרי אמרת: "הרבה יותר מאשר בביקורת **על חכמים שנודעה חכמתם**", כלומר רש"י הוא בעיניך חכם אשר "נודעה חוכמתו"! ועל אנשי השם המפורסמים כחכמים כבר ייחדתי מאמרים רבים מאד, וראוי לצרף לכל הפחות קטע קטן מדברי רבנו ב"מאמר תחיית המתים" (עמ' עא–עב):

"וכאשר ידענו את אלה המפסידים מאד ושהם מסופקים [=מלשון ספק, אינם יודעים אם יש לה' גוף או אין לו], והם מדמים שהם **חכמי ישראל,** והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות, וכבר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים".

ואם על **המסופקים** כגון הפוחז וחבר מרעיו גסי הרוח, אומר רבנו שהם: "היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות"! מה לפי דעתך היה אומר רבנו על מינים גמורים שהחליטו שיש להקב"ה גוף ותמונה ומתעים את עם-ישראל אחרי ההבל במשך אלף שנים? "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יְיָ אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ" (דב' ד, טו).

יח. מדוע רבנו הרמב"ם לא יצא כנגד רש"י?

כאמור, אחת הטענות שטען הדרדעי היא: מדוע רבנו ואחרים לא יצאו כנגד רש"י באופן ברור וגלוי. ובכן, האחרים אינם מעניינים אותי, כי מי שאינו מבין ידיעת ה' מהי, ואינו מבין כמעט מאומה על יסודות הדת הבסיסיים ביותר, אין להתחשב כלל במעשיו ובדבריו. ברם, לגבי רבנו, נראה לי ברור שרבנו שגה בזה, והיה עליו להזכיר כמה מינים בשמותם, וכבר הוכח לעיל שזו דרכה של התורה-שבכתב והתורה-שבעל-פה, ובעניין זה ראו: "רבנו לא היה אלהים".

"וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר, עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר נְבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לַאֲחֻזָּה, וּמֻת בָּהָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹלֶה שָׁמָּה וְהֵאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ כַּאֲשֶׁר מֵת אַהֲרֹן אָחִיךָ בְּהֹר הָהָר וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו, **עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי** בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר צִן **עַל אֲשֶׁר לֹא קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי** בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי מִנֶּגֶד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (דב' לב, מח–נב).

ואם במשה ובאהרן ע"ה נאמר לשון מעילה, דומני שניתן לומר זאת כאן גם ביחס לרבנו.

ואחתום פרק זה בביקורתו המפורסמת של רבנו על שוחרי המאגיה האירופים למיניהם:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

סוף דבר

"עֹזְבֵי תוֹרָה יְהַלְלוּ רָשָׁע וְשֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגָּרוּ בָם" (משׂ' כח, ד), ופירש שם רס"ג: "וביוון שמהללי הרשע הם עוזבי התורה, לפיכך ראוי לשומריה שיתגרו בם". כלומר, מי שמהלל את הרשעים, וכל-שכן את המינים המתעים את העם אחרי התהו, הוא בגדר מי שעוזב את התורה!

ובפירושו הארוך הוסיף רס"ג:

"עניין 'יִתְגָּרוּ בָם', כלומר שלא ירתיעֵם [את שומרי התורה] מה שמהללים אותו בני אדם [=את אותו מין מפורסם על 'גדולתו' ו'ענוותנותו' ו'חסידותו'] ולא יאמרו [שומרי התורה]: 'אחרים מתקרבים אליו ואנחנו נתאיב לו?' [כלומר, ולא ירתיעו את עצמם: כיצד נהיה אנחנו לאויבים לאותו מין מפורסם כאשר רבים הם אשר מבקשים את קרבתו ומפרסמים את גדולתו]".

וכל פעם שהנני קורא את הפסוק הזה במשלי: "עֹזְבֵי תוֹרָה יְהַלְלוּ רָשָׁע", הנני נזכר בתלמידיו האורתודוקסים רודפי הבצע של קאפח הנוכל, ובמיוחד הממוסדים והשכירים שבהם, אשר מהללים את המינים הרשעים וצאצאיהם בכינויים כגון "גאוני עולם" או "קדושי עליון"...

ואחתום בדברי רבנו במורה (ג, ט), וכֹה דבריו:

"ואין ספק אצלי שהוא [=אברהם אבינו] [...] כאשר חָלק על שיטת כל בני אדם [=על כל העולם!], היו מקללים ומבזים אותו ומזלזלים בו אותם התועים [ואף ניסו להורגו]. **וביוון שסבל כל זה בשל אמונתו בה' יתעלה והעדיף את האמת על כבודו** [כלומר שאברהם אבינו ויתר על כבוד עצמו וסבל רדיפות וביזיונות למען האמת], נאמר לו: **'וְאֶבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה'** [בר' יב, ג]. והיה תכלית עניינו [כלומר בוא וראה למה זכה בשכר מסירותו ואהבתו], מה שאנו רואים היום מהסכמת רוב אנשי תבל לרוממו ולהתברך בזִכרו, עד שמתייחס אליו [גם] מי שאינו מזרעו, ואין חולק עליו ולא בלתי יודע את גדולתו".

האומר לאביו ולאימו לא ראיתיו!

במאמר קצר זה הנני מבקש לעיין יחד עמכם בברכתו הייחודית של משה רבנו לשבט לוי, וכך נאמר בתורה בראש פרשת "וזאת הברכה": "וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ" (דב' לג, א), ולאחר שמשה מברך את ראובן ויהודה הוא אומר כך:

"וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל מֵי מְרִיבָה, **הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו** וְאֶת אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בָּנָיו לֹא יָדָע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ, יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ, בָּרֵךְ יְיָ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן".

ושימו לב בבקשה לתרגום אונקלוס שם:

"הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֶת אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בָּנָיו לֹא יָדָע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצְרוּ" – "דְּעַל אֲבוּהִי וְעַל אִמֵּיהּ לָא רָחֵים כַּד חָבוּ מִן דִּינָא, וְאַפֵּי אֲחוֹהִי וּבְנוֹהִי לָא נְסֵיב, אֲרֵי נָטְרוּ מַטְרַת מֵימְרָךְ, וּקְיָמָךְ לָא אַשְׁנִיאוּ" – שעל אביו ועל אימו לא מרחם כאשר נתחייבו בדין, ואינו נושא את פניהם של אחיו ובניו, כי שמרו את משמרת תורתך ואת בריתך לא הפרו.

אל מה רומז משה רבנו ע"ה? ובכן, נראה שהוא רומז לחטא העגל, שם קרא משה רבנו בעוז "מִי לַיְיָ אֵלָי", ובני לוי התקבצו סביבו והרגו אלפים בעם שעבד עבודה-זרה (שמ' לב, כו–כט):

"וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר: מִי לַיְיָ אֵלָי? וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי, וַיֹּאמֶר לָהֶם: כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: שִׂימוּ אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לָשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה **וְהִרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קָרֹבוֹ,** וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי לֵוִי כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: מִלְאוּ יֶדְכֶם הַיּוֹם לַיְיָ כִּי אִישׁ בִּבְנוֹ וּבְאָחִיו **וְלָתֵת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה**".

מה ניתן ללמוד מהשקפות האמת הללו הנלמדות מפסוקי התורה? ובכן, אין להתייחס אפילו לאב ולאם, לאח ולאחות, לבן או לבת, כאשר הינם הולכים בדרכי ההבל ויהבלו, והטענה שמדובר ב"אבא" או ב"אמא" או ב"אח" או ב"אחות" או ב"בן" או ב"בת" – אין לה שום משמעות כאשר הקרובים הללו תועים מרצון ונכשלים ונחבלים בהזיות פגאניות משחיתות.

והנאמן לה' חייב לומר לאביו ולאימו "איני מכיר אתכם!", אם הם סוגדים לגדולי-האסלה. זו היא דרך האמת ודרכה של תורה, ועל-כך משבח משה רבנו ע"ה את בני לוי: "כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ [...] בָּרֵךְ יְיָ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן".

קצרו של דבר, כל הלכות כיבוד אב ואם בטלות ומבוטלות לא שרירות ולא קיימות, אם ההורים מתעקשים לתעות ולהתעות בהזיות פגאניות ביד רמה. כלומר, כשמדובר במינים: מורידין ולא מעלין. וכאשר מדובר בצאצאי מינים אשר הולכים ככבשים אחרי ההבל, חובה לכל הפחות לעמוד ולומר להם: "איני מכיר אתכם!". ובמלים אחרות, אין לוותר על דרך האמת משום כיבוד אב ואם. והואיל וציווי זה קשה מאד, רק בני לוי נשתבחו בו, הנאמנים לדבר ה' בכל הדורות.

שער שני: מוסר,
מידות וערכים

תרומת איברים לאורו של הרמב"ם

"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי **אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם** אֲנִי יְיָ" (ויק' יח, ה).

הגישה הרווחת כיום בקרב הרבנים הממסדיים השכירים היא, שאסור לאדם לתרום את איבריו מפני שאין גופו של האדם שייך לו. לפי דעתי הנחה זו מוטעית מיסודה, ולא רק שהיא שגויה מבחינה הלכתית, היא אף גורמת לחילול-שם-שמים עצום, מפני שאין דבר העומד בפני פיקוח נפש – ואף-על-פי-כן, קמים כומרים ממסדיים אורתודוקסים שכירים חכמים בעיניהם, אשר עומדים בפני משפחות שיקיריהם על סף תהום וזקוקים נואשות להשתלה מאדם שכבר מת, וברוב חוצפתם מונעים ומעכבים תרומת איברים, **ואף טוענים שזו היא דרכה של תורה!**

לפי דעתי מצוה רבה וקידוש-שם-שמים לחתום על כל כרטיס של תרומת איברים, ולא משנה מהו ומה כתוב בו, **אין לזה שום משמעות כלל!** ולא רק כי מדובר בפיקוח-נפש וכל פלפולי ההלכה של השוטים הממסדיים מיותרים לחלוטין בעניין זה, אלא גם כי הם פשוט התעוורו מלראות את האמת ההלכתית ושעבדו את מוחותיהם לתפישות מוזרות והזויות, וחמור מכך, הם אף מנסים לנצל את מצוקת המשפחות והחולים בעניין קריטי זה, כדי לנפח את הממסד הרבני והדייני המסואב ולתת לו כוח עצום שלא מגיע לו, ובהמשך אסביר את הדברים.

אמנם, חשוב לציין שכל אדם שחותם על כל כרטיס השתלות מכל סוג שהוא, שיזכור להתפלל לה' יתעלה שאם חלילה הוא ימות בפתע-פתאום ואבריו יידרשו להשתלה, שאיבריו יגיעו לאנשים טובים ויראי-שמים הראויים לכך, וכך תהיה המצוה שלמה. והוא הדין לאדם שתורם דם, עליו להתפלל לה' יתברך שתרומתו תגיע לאנשים הראויים לכך ולא חלילה לגויים אכזריים או לרשעים או לעובדי-אלילים או למחללי-שבת-בפרהסיה. ברם, כל עוד אין אנו יודעים בדיוק למי תגיע התרומה ויש סיכויים גבוהים שהיא תגיע לאנשים הראויים לה, מצוה רבה לתרום.

א. גופו של אדם שייך לו

נחל את הדיון ההלכתי בעיון בהלכות ערכים וחרמים (ו, טז–יח), שם יש שלוש הלכות מעט מורכבות שקשורות זו בזו, וחובה ללמוד את שלושתן היטב-היטב כדי להבין את הכלל ההלכתי העולה באופן ברור כשמש מן ההלכה השלישית, והוא: שגופו של אדם שייך לו.

וכך נאמר שם בהלכה טז:

"המקדיש ידי עבדו [הכנעני], כל היותר על פרנסתו – קודש [=כל השכר שהעבד מרוויח מעבר לפרנסתו מוקדש לבית-המקדש]. וכיצד מתפרנס עבד זה? לווה ואוכל, ועושה [=עובד], ופורע [את הלוואתו שלווה כדי שיהיה לו מה לאכול], והוא [=ובתנאי] שיעשה פחות-פחות משווה פרוטה [=שיקבל בשכרו פחות משווה פרוטה, ויצטרפו כל הפחות-פחות משווה פרוטה] ויפרע [בהם את הלוואתו לפרנסת גופו] – שאם עשה בפרוטה, ראשון-ראשון קנה ההקדש [שהרי אם קיבל בשכרו פרוטה, ההקדש קנה את הפרוטה הזו, שהרי לעולם ההקדש קונה ראשון]".

מהלכה זו שלמדנו עולה כלל חשוב, והוא, שניתן להקדיש את מעשה ידיו של העבד הכנעני לבית-המקדש הואיל ומעשה ידיו משועבדים לאדונו. ולכן, אדונו רשאי להקדיש את מעשה ידי העבד לבדק הבית, ובעשותו כן, מתקדש גופו של העבד, שהרי כל התוצרים של מעשה ידיו מוקדשים לבית-המקדש. ברם, מי שמקדיש את עצמו לבית-המקדש, אף שהוא רשאי לעשות כן הואיל וגופו שייך לו, גופו אינו מתקדש כמו שגופו של עבד כנעני מתקדש, מפני שמעשה ידיו אינם משועבדים לשום אדם, שהרי כל אדם רשאי להעניק לזולתו את פירות מעשה ידיו.

נמשיך עתה להלכה יז שם, וכֹה דברי רבנו:

"המקדיש את עצמו [=ואיך יעלה על הדעת שאדם יקדיש דבר שאינו שלו? אלא ברור שגופו של האדם שייך לו, ורק מכוח הכלל המשפטי הזה הוא רשאי להקדיש את עצמו] – לא הקדיש אלא דמיו והרי הוא חייב בדמי עצמו, ומותר לו לעשות ולאכול, שהרי לא נתקדש גופו כעבד".

אמנם, אף שגופו של אדם שייך לו כאמור, אדם בן-חורין שהקדיש את עצמו, מעשה ידיו לא נתקדשו והוא רשאי לעבוד וליהנות ממעשה ידיו כבל אדם בן-חורין, הואיל וכאמור, מעשה ידיו מלכתחילה לא היו משועבדים לשום אדם והוא היה רשאי להעניקם לזולתו – ולכן נאמר בהלכה שגופו לא נתקדש כעבד, אף שגופו שייך לו כמו שגופו של עבדו הכנעני שייך לו.

ובמלים אחרות, רק בגלל שמעשה ידיו של העבד הכנעני משועבדים מבחינה משפטית לאדונו, אדונו שהקדישוֹ הקדיש גם את מעשה ידיו, והואיל וגם מעשה ידיו הוקדשו, גופו התקדש.

לאחר שתי ההלכות הללו נעבור להלכה האחרונה מתוך שלוש ההלכות הנדונות, וכֹה דברי רבנו: "אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, כיצד? כגון שהחרים בנו ובתו, ועבדו ושפחתו העבריים, או שדה מקנתו – הרי אלו אינן מוחרמין, **שאין אדם מקדיש דבר שאין גופו שלו**".

נמצא, שאסור לאדם להקדיש "דבר שאין גופו שלו", כגון בנו ובתו, ועבדו ושפחתו העבריים. ברם, ראינו מפורשות בהלכה הקודמת שמותר לאדם להקדיש את **עצמו!** ומזאת עולה ראיה ברורה לכך שגופו של אדם שייך לו, והוא רשאי להקדישוֹ בחייו להצלת חיים או אפילו לשיפור איכות חיים באופן משמעותי, אם חלילה ימות בפתע-פתאום, ואיבריו ראויים להשתלה.

אמנם, ייתכן שיַקשו עלי מהלכות אבל (יד, יט) שהרי שם נאמר שאסור ליהנות מן המת, וכֹה דברי חז"ל ורבנו שם: "המת אסור בהניה כולו, חוץ משיערו שהוא מותר בהניה, מפני שאינו גופו". ובכן, ברור כשמש שאיסור זה הוא משום כבוד המת, ועוד יותר ברור כשמש שכבוד המת נדחה במקום שמדובר בהצלת חיים או אפילו בשיפור איכות חיים, וכל-שכן במקום שהמת הורה בחייו במפורש, שהוא מעוניין לזכות במצוה רבה של הצלת חיים או שיפורם.

ולצערי הארכתי בעניין זה, אף שאודה על האמת, כל מה שכתבתי לעיל מיותר לעצם העניין, הואיל והשכל הישר מורה שבְּמָקום שמדובר בהצלת חיים או בשיפור איכות חיים, ברור כשמש שאין שום איסור לתרום איברים, אדרבה, מדובר בחסד גדול ובקידוש-שם-שמים! והשכל הישר כל-כך נעדר מהדת האורתודוקסית הכעורה מפני שהיא בחרה ללכת בדרכי המינות והטומאה, ונתקיים בהם: "וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים לֹא יִחְיוּ בָּהֶם" (יח' כ, כה).

ברם, בכל זאת הרחבתי לעיל ואוסיף גם לקמן, וזאת כדי שכומרי הבצע האורתודוקסים מעריצי המינים אשר מתעים את עמֵנו אחרי ההבל, לא יהיו חכמים בעיניהם, והשבתי להם ובהמשך אוסיף להשיב להם מתוך הלכות התורה-שבעל-פה, אף שכאמור די בשכל הישר בעניין זה – שהרי תורתנו היא תורת-חיים ותורת-מוסר ותורת-דעת, ואין צורך ביותר מזה כדי להתיר.

***

ועתה להוכחה נוספת שגופו של אדם שייך לו: בפסק חז"ל ורבנו הרמב"ם בהלכות תשובה נערכת השוואה מפורשת בין גופו של האדם לממונו, כלומר, כמו שממונו של האדם שייך לו כך גופו של האדם שייך לו, וכֹה דברי רבנו בהלכות תשובה שם (ו, ב–ג):

"בזמן שאדם חוטא [...] ראוי להיפרע ממנו. והקדוש-ברוך-הוא יודע היאך יִפָּרע. יש חטא שהדין נותן שנפרעים ממנו על חטאו בעולם-הזה **בגופו או בממונו או בבניו הקטנים,** שבניו של אדם הקטנים שאין בהם דעת ולא הגיעו לכלל מצוות **כקניינו הן,** כתוב: 'אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ' [דב' כד, טז] – עד שייעשה איש. ויש חטא שהדין נותן שנפרעים ממנו לעולם-הבא ואין לעובר עליו שום נזק בעולם-הזה. ויש חטא שנפרעים ממנו בעולם-הזה ולעולם-הבא".

נשים לב, רבנו אינו רואה לנכון להבהיר את ההשוואה שבין גופו לממונו, כלומר, גופו או ממונו אינם רק **כמו** קניינו וכמו שרבנו אומר ביחס לבניו הקטנים: "**כ**קניינו הן", אלא גופו וממונו הם קניינו באופן פשוט וברור שאין צורך להבהירו ולהסבירו. ובמלים אחרות, גופו של האדם שייך לו. ואם תוסיפו ותשאלו ומדוע רבנו נאלץ להוסיף הבהרה בעניין בניו הקטנים? דהיינו להוסיף ולומר שהן רק "**כ**קניינו"? ובכן, רבנו מוסיף ומבהיר עניין זה מפני שהבנים אכן אינם קניינו הגמור של האדם, אלא הם רק **כמו** קניינו, דהיינו הם פקדון שהופקד בידו לזמן מסוים וקצוב – וכל שהוא פקדון לזמן מסוים וקצוב אינו שייך באופן מוחלט לאדם, בשונה מגופו וממונו.

והראיה לדברינו נמצאת בהלכות ערכים וחרמים שראינו לעיל (ו, יח):

"אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, כיצד? כגון שהחרים בנו ובתו, ועבדו ושפחתו העבריים, או שדה מקנתו – הרי אלו אינן מוחרמין, שאין אדם מקדיש דבר שאין גופו שלו".

כלומר, גופם של הילדים הקטנים אינו שייך להוריהם, אלא הם אצלם כמו פקדון או כמו שדה מקנה אשר האדם קונה רק את פירותיו, אך גופו אינו קנוי לו והוא חוזר ביובל לבעליו.

ומי שירצה להבין מדוע הקב"ה מייסר את האדם בפגיעה בבניו הקטנים, יוכל להבין זאת (אם הוא ראוי לכך) במאמר: "בחינת אמונת גלגול הנשמות – חלק ב", שם בפרק ו ואילך.

ב. הזיות הכמורה האורתודוקסית

נעבור עתה לראות כמה הלכות שמהן למדו כל מיני כסילים אורתודוקסים חכמים בעיניהם שגופו של האדם אינו נחשב לקניינו ולכן אסור לאדם לתרום את איבריו לאחר מותו. נחל אפוא לעיין בהלכות רוצח ושמירת הנפש (א, ד), הואיל וגם מהלכה זו למדו השוטים שגופו של אדם אינו שייך לו, וכאמור, מדובר בהזיה מוחלטת שגובלת בחילול-השם, וכֹה דברי חז"ל ורבנו:

"ומוזהרין בית-דין שלא ליקח כופר מן הרוצח, ואפילו נתן כל ממון שבעולם, ואפילו רצה גואל הדם לפטרו, שאין **נפשו** של זה הנהרג קנין גואל הדם, אלא קנין הקדוש-ברוך-הוא, שנאמר: 'וְלֹא תִקְחוּ כֹּפֶר לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ' [במ' לה, לא]".

ואיך למדו מהלכה זו **שגופו** של האדם אינו שייך לו? והלא בהלכה הזו נאמר במפורש **שנפשו** של האדם היא קניין הקב"ה (והנפש האמורה כאן היא כוח החִיּוּת שנזכר בבראשית ב, ז: 'וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים') – וכי אינם יודעים להבחין בין גופו של האדם לבין נפשו? וברור שנפשו של האדם היא קניינו של הקב"ה, כי אסור לאדם להרוג את עצמו. ברם, גופו של האדם הוא קניינו ומתנת האל שנתן לו. ויתרה מזאת, דווקא מהלכה זו ניתן ללמוד שגופו של האדם הוא קניינו, שהרי בהלכה הזו הודגש שרק **נפשו** של האדם היא קניינו של הקדוש-ברוך-הוא.

והנה עוד הלכה שממנה "למדו" שגופו של האדם אינו שייך לו: בהלכות סנהדרין סוף פרק יח, רבנו פוסק כך: "גזירת הכתוב היא שאין ממיתין בית-דין ולא מלקין את האדם בהודיית פיו, אלא על-פי שני עדים [...] שמא נטרפה דעתו [=של אותו אחד שטוען שהוא עשה עבירה] בדבר זה, שמא מן העמלין מרי נפש המחבים למות, שהן תוקעין החרבות בבטנם ומשליכין עצמם מעל הגגות, כך זה יבוא ויאמר דבר שלא עשה כדי שייהרג. וכללו של דבר – גזירת מלך היא".

ושוב איני מבין מה ראיה יש בהלכה זו לעניין **גופו** של האדם, והלא כל ההלכה הזו עוסקת **בנפשו** של האדם שהיא אינה קניינו, ואין לאדם זכות להחליט לסיים את חייו. ופוסקי ההלכה השכירים בימינו לוקים בעיוורון מוחלט בענייני מחשבה וידיעת ה', והעדר הדעת משפיע השפעה מכרעת גם על תפישותיהם ההלכתיות, עד שאינם שמים לב שהם מעקמים את האמת, מכבים את אור התורה ומחללים-שם-שמים בפסקי הלכה הזויים המתעלמים מיסודות התורה היסודיים ביותר, כגון **פיקוח נפש** אשר דוחה את הכל למעט שלוש החמורות.

כמו כן, אותם חכמים בעיניהם שכחו את אחד הכללים המוסריים המפורסמים ביותר בדת משה והוא: "זה נהנה וזה לא חסר", כלומר, האדם לאחר מיתתו אינו זקוק עוד לשום איבר מאיבריו, מדוע אפוא שלא יסייע לזולתו בדבר שאינו גורם לו לצער פיסי? ויתרה מזאת, חז"ל לימדו אותנו, שהתנגדות האדם לכך שחברו ייהנה ממנו במקום שמעניק ההנאה אינו חסר מאומה, היא בגדר "מידת סדום"! והנה פסק רבנו בעניין זה בהלכות שכנים (ז, יג–יד):

"מי שהיו לו חלונות למטה בכותלו, ובא חברו לבנות בפניהן ואמר לו: 'אני אפתח לך חלונות אחרות בכותל זה עצמו למעלה מאלו', [...] אם לא היה שם טורח כלל [...] אינו יכול לעכב עליו, וכופין אותו שיהיה חברו סותם חלון זו שלמטה ועושה לו חלון למעלה, **שזו מידת סדום.** וכן כל דבר שזה נהנה בו ואין חברו מפסיד ולא חסר כלום – כופין עליו".

מפסק זה עולה מסקנה חשובה: אם כלל זה נאמר על סתם הנאה, ועל מניעת סתם הנאה מחברו נאמר שהיא "מידת סדום", ברור שרצוי מאד שאדם יתרום לזולתו את איבריו לאחר מותו. אמנם, לפי דעתי מי שבוחר שלא לתרום את איבריו אינו חוטא במידת סדום, כי עדיין לא מדובר בהעדר עוגמת נפש מוחלטת, כי סוף-סוף נתיחה שלאחר המוות והסרת איברים מגוף

האדם איננה דבר של מה בכך, ולא כל אדם מסוגל להסכים לכך. אך מכל מקום די לנו בכלל היסודי הזה כדי ללמד אותנו, שבשום פנים ואופן אין לאסור תרומת איברים לאחר המוות.

וגדולה מכולן! גם אם נניח שגופו של האדם אינו שייך לו והקב"ה יתרומם שמו הוא הבעלים הבלעדי על גופו של האדם – וכי יעלה על הדעת שֶׁהָאֵל, שהעידה עליו התורה שהוא: "אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד" (שמ' לד, ו), יאסור עלינו להציל נפשות באיברי גופנו? או אפילו לשפר את איכות חיי בני האדם באופן משמעותי, במקום שאין לנו שום הפסד?

והכומרים האורתודוקסים רודפי הבצע השררה והשלטון לא שמו לב, אך בתפישות המינות המוזרות הללו הגיעו עד כדי ייחוס **אכזריות מוחלטת לבורא יתעלה,** שכאילו הוא אוסר עלינו להציל את זולתנו, ואפילו לאחר מיתה, כאשר אין לאדם שום צורך באיבריו ואין עוד כל חשש לחייו של התורם! ולפי דעתי, אפילו אם האדם הבריא מוכר את כלייתו כדי להציל נפש אחת מישראל, אין שום מקום לומר שהקב"ה יתנגד למכירה זו, כי סוף-סוף היא מצילה חיים!

בסיום פרק זה שעסק ב"ראיות" הוזי ההזיות, חשוב להעיר הערה מוסרית: בכל מקום שנֶאֱמר לעיל שגופו של האדם הוא קניינו, כוונתי היא שיש זכות לאדם להחליט ולקבוע מה הוא יעשה ומה יעשו אחרים בגופו, כמו שיש לו זכות להחליט ולקבוע מה הוא יעשה ומה יעשו אחרים בממונו. אך אין צורך לומר, שמבחינה מוסרית, כולנו, כולל גופנו ורכושנו וכל אשר לנו הם קניינו של הקב"ה, וכל מטרתי בהבחנה שבין קניין ה' לקניין האדם, היא רק כדי שנדע להבחין בין **נפשו** של האדם שאסור להשחיתה, לבין **גופו** של האדם שמותר לו למסור את איבריו לתרומה להצלת חיים, או אפילו לשיפור משמעותי של איכות חיים וגם זו מצוה רבה וגדולה.

"לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ" (תה' כד, א).

ג. דיני ירושות וצוואות

מסכת הסכלות של הוזי ההזיות טרם נסתיימה, וברוב עיוורונם של אותם כומרים ממסדיים שבירים, הם החליטו לגייס לעזרתם את דיני ירושות וצוואות, אף שנראה לי ברור שאין שום מקום להתחשב בדיני ירושות וצוואות בעניין של פיקוח-נפש, וכל דיני ירושות וצוואות בטלים ומבוטלים לא שרירין ולא קיימין כאשר אנחנו באים להציל חיי אדם, או כאמור אפילו לשפר איכות חיי אדם באופן משמעותי – וכל המציל נפש אחת מישראל, כאילו הציל עולם ומלואו.

מכל מקום, לפי מיטב הבנתי, הראיה המרכזית של הכסילים החכמים בעיניהם בעניין זה היא מהלכות זביה ומתנה (יב, יז), וכך פוסק רבנו שם: "מתנת בריא שכתוב בה 'מהיום ולאחר מיתה' – הרי היא כמתנת שכיב מרע, שאינה קונה אלא לאחר מיתה: שמשמע דברים אלו, שאף-על-פי שקנה הגוף מהיום, אינו זוכה בו ואוכל פירות אלא לאחר מיתה". ואני שומע ולא אבין, האם בכרטיסים השונים נאמרו המלים: "מהיום ולאחר מיתה"? ואפילו אם נאמרו, **את מי זה מעניין בכלל?** והלא מדובר כאן בפיקוח נפש או בשיפור איכות חייו של אדם באופן משמעותי, ולכל היותר היה על אותם רבנים פרו-נוצרים לפנות למנסחי הכרטיסים ולבקש מהם בעדינות אם אפשר ששלוש המלים הללו לא יופיעו בנוסח הכרטיס, ותו לא מידי.

"ראיה" נוספת שהם מביאים אף היא בהלכות זכיה ומתנה (ח, ז), וכֹה דברי רבנו שם:

"מתנת שכיב-מרע שכתוב בה 'קנין' [מילה זו עצמה או בהטיותיה השונות], בין הייתה במקצת נכסיו בין הייתה בכל נכסיו – חוששין לה שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר. והואיל ומתנה זו לא תיקנה אלא לאחר מיתה – אין שטר לאחר מיתה – והרי המתנה בטילה. ואם קנו ממנו כדי לייפות כוח המקבל, כגון שכתוב בה 'וקנינו ממנו מוסף על מתנה זו' – הרי היא קיימת".

וראיה זו היא סכלות מוחלטת, שהרי הלכה זו עוסקת בשכיב-מרע, כלומר באדם ששוכב על ערש דווי, וקרוב לוודאי שהוא ימות בזמן הקרוב. וכי בזאת אנו עוסקים בנידון דידן? והלא המטרה היא שאנשים בריאים לחלוטין יתרמו את איבריהם במקרה של מוות פתאומי, לא שאנשים גוססים שאיבריהם מתפרקים יתרמו איברים שאינם ראויים להשתלה! ואף אם נניח שיש שכיב-מרע כזה שאיבריו יכולים להועיל למישהו, כל-כך קשה להוסיף שש מלים לנוסח הכרטיס? האם בשל העדר שש המלים המובאות בסוף ההלכה ראוי לאסור לחתום על הכרטיס? וכמו שיש כוח בהלכה לבטל את מתנת השכיב-מרע, כך יש כוח בהלכה ובהיגיון לבטל את הביטול הזה במקום שיש בו פיקוח נפש או אפילו שיפור איכות חייו של אדם.

ברם, לא רק שראיותיהם של השוטים והנוכלים אינן ראיות, אלא שמסקנותיהם המשובשות פשוט שקריות: כי האמת היא שמותר לאדם בריא לצוות את כל נכסיו ורכושו לזולתו ללא שום בעיה, וכך פוסק רבנו בהלכות נחלות (ו, יב), אשר שם מרוכזים דיני הצוואות: "כל הנותן נכסיו לאחרים [...] זכו האחרים בכל מה שנתן להן". נמצא, שאדם בריא אשר החליט לצוות את כל נכסיו לאחרים, צוואתו קיימת. כלומר, גם לפי דיני הירושות והצוואות, הנוסח המופיע בכרטיס אדי לדוגמה: "אני מצווה בזה ותורם לאחר מותי כל איבר" – הוא נוסח כשר וראוי.

והנני חוזר ואומר, לדעתי כלל אין צורך לדון בענייננו בדיני ירושות וצוואות. כלומר, גם הדיון שערכתי כאן מיותר לחלוטין, אלא שקמו בעם-ישראל כומרים אורתודוקסים שעיקמו ועיקשו את דת משה הטהורה, והם מחללים-שם-שמים בפלפוליהם ההזויים ובפסקי הלכה מקוממים. ברם, בעניין זה לא מדובר רק בפסק הלכה מקומם, אלא בפסק הלכה שיש לו השלכות חמורות ביותר על חיי אדם או על איכות חיי אדם, והואיל וכן, מדובר בחילול-שם-שמים גדול מאד.

ד. הצעת הרבנים השכירים

לאחר שבעלי המרדעות השכירים החליטו שאסור לאדם לתרום את אבריו, ובאמור, אין להם שום ראיה אמיתית לכך אלא הם נשענים על פלפולי סרק מהלכות לא רלבנטיות. קם רי"ש-בי"ת מבקעת העצמות, אשר כנראה חושב שהוא חכם באופן מיוחד, והחליט שלבית-הדין כן יש בעלות על גופו של אדם. המשמעות היא, שבכל מקום שמתעוררת שאלה בעניין תרומת איברים, יש לפנות לבית-הדין ולשאול אותו כיצד יש לנהוג ומה לעשות, ואם יש צורך, בית-הדין מחליט לתרום את איברי הנפטר, מבלי להתחשב כלל ברצונו של הנפטר או בבני המשפחה. ובמלים אחרות, הכומר הממורדע דורש שיתנו לו כוח להחליט בעניינים של חיים ומוות.

ובכן, לפי דעתי הצעתו זו של ערוסי הנוכל רעה מאד מכמה סיבות:

א) לא יעלה על הדעת שאדם שציווה במפורש שלא יחתכו ממנו איברים, שבית-הדין לא יכבד את רצונו, ולפי דעתי יש בהוראה זו חילול-שם-שמים נוסף, מפני שהיא גורמת לחדירה קשה מאד לפרטיותו של האדם לאחר מותו נגד רצונו, וכיבוד רצון המת הוא יסוד חשוב בדת משה.

ב) כמו כן, לפי הצעה זו יש להתעלם לחלוטין מרצון המשפחה, ובכן, גם עניין זה לא יעלה על הדעת, שהרי איך אפשר לכפות על משפחה שזה עתה איבדה את היקר לה בפתאומיות, לתרום את איבריו בניגוד לרצון הנפטר ובניגוד לרצונה? ואם הממסד האורתודוקסי הפרו-נוצרי היה מעודד לחתום על כרטיס תורם היו מספיק תורמים ולא היה נוצר חוסר באיברים להשתלה, ואז גם לא היה כלל צורך לדון בעניין התרמת איברים נגד רצון התורם ונגד רצון משפחתו.

ג) הכומרים השכירים מוסיפים וטוענים, שהרעיון שהאדם הוא הבעלים על גופו עלול לתת לגיטימציה לתפישות שגויות בדבר "הזכות" להתאבד או לסיום חיים של חולים סופניים, וכיו"ב. וכמובן שדבריהם הם הטעיה מוחלטת, כי הם מתעקשים שלא להבחין בין בעלות האדם על **גופו** לבין אי-בעלות האדם על **נפשו,** ובאשר עושים את ההבחנה הזו אין שום חשש ל"מדרון חלקלק" כלשונם, שהרי ברור שברגע שיש סכנה לחיים אין להתיר תרומת איברים.

ד) הצעתם טומנת בחובה מינוי של בית-דין מיוחד ליד כל בית-חולים אשר יאשר השתלת איברים לצורך הצלת חיים ויפקח על התהליך. ואין לי צל של ספק, שקביעתו הדרקונית של ערוסי הכומר הממורדע, לפיה אין לאדם בעלות על גופו אך לבית-הדין כן יש בעלות על גופו, תכליתה וייעודה הוא להצדיק הקמת בתי-דינים אורתודוקסים שיקבלו תקציבי מדינה וייהנו מדברי תורה, ואף יחללו-שם-שמים בחלוקת משכורות וטובות הנאה לדיינים ולמקורבים.

ה) עוד טוענים הכומרים הללו, שבית-הדין יפקח על כבוד המת והבאתו לקבורה, ואיני מבין, בשביל זה צריך לתקצב אותם? האם המשפחה לא תדאג לקבורת המת? ובכלל, האם לא ניתן שאנשי חברה "קדישא" יוותרו על רווחיהם ולא ידאגו לקבורת המת? ובכלל, האם לא ניתן למנות גוף התנדבותי כלשהו שיהיה אחראי לכך ללא מטרת רווח ובזאת נקדש-שם-שמים?

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדָעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׂכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׂם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (ישׁ' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבַיָּא תַּקִּיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לֶקֳבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

והנה לפניכם דברי מיכה המשווה בין הכוהנים שפוסקים דינים בכסף לנביאי השקר הקוסמים בכסף, והוא אף קובע, ששחיתות כומרי הדת תביא בסופו-של-דבר לחורבן העם והארץ:

"שִׁמְעוּ נָא זֹאת רָאשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְתַעֲבִים מִשְׁפָּט וְאֵת כָּל הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ, בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים וִירוּשָׁלַם בְּעַוְלָה [ושם תרגם יונתן: 'דְּבָנַן בָּתֵּיהוֹן בְּצִיּוֹן בְּדַם אֱשִׁיד וִירוּשְׁלֶם בְּנִכְלִין', דהיינו, הבונים את בתיהם המפוארים בכספי העניים והעשוקים], רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד

יִשְׁפּוֹטוּ **וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יִקָּסֵמוּ** וְעַל יְיָ יִשָּׁעֲנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה, לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר" (פ"ג).

סוף דבר

שאלני ידידי ואחי היקר לליבי, גולן תנעמי הי"ו: "ראיתי טענות חזקות נגד תרומת איברים (m.youtube.com/watch?v=3yuk-5H3LOE), אודה לך אם תוכל להתייחס לדברים".

ובכן, בסרטון הועלתה טענה לפיה הרופאים ממהרים להכריז על אדם שהוא מת, עוד לפני שהוא מת לפי ההגדרות ההלכתיות. כלומר, הטענה איננה נוגעת לעצם תרומת איברים: האם מותרת או אסורה? אלא בשאלה צדדית אשר נוגעת למוסריותם של הרופאים, ובעקבות זאת מתעוררת השאלה: אם יש מהרופאים אשר נוהגים בחוסר מוסר ומבריזים על אדם שהוא מת אף-על-פי שעדיין הוא נושם וכיו"ב, האם יש בזה כדי לשלול תרומת איברים באופן כללי?

לדעתי התשובה היא לא! ואם יש רופאים שאינם נוהגים באופן מוסרי, אין הדבר אומר שגם עלינו לנהוג באופן בלתי מוסרי ולהתכחש למצוה גדולה ורבה של פיקוח נפש אשר דוחה את כל המצוות. ולבן, יש לטפל בבעיה של הרופאים (אם היא אכן קיימת, כי אמנון המצחקק ידוע כהוזה הזיות למכביר), אך לא להתנות אותה בעצם קיום מצוה גדולה ורבה של פיקוח נפש, ואם פיקוח נפש דוחה את כל המצוות כולן, הוא דוחה גם את חוסר המוסר של הרופאים.

וכמו שאנו מתפללים לה' שישלח לנו את הרופאים הטובים כאשר אנחנו זקוקים להם חלילה, כך נתפלל שה' ישלח לנו את הרופאים הטובים אם חלילה יקרה מקרה, ותתעורר שאלה בעניין תרומת איברים. "וַיֹּאמַר: יְיָ סַלְעִי וּמְצָדָתִי וּמְפַלְטִי לִי [...] אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי וּמְנוֹסִי מֹשִׁעִי מֵחָמָס תּוֹשִׁעֵנִי [...] וַיֵּצֵא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי" (ש"ב כב).

זאת ועוד, עצם ההנחה הזו שהרופאים מושחתים ברמה כֹּה חמורה ומחרידה, טעונה בדיקה וחקירה, וקשה לאסור עניין שקשור לפיקוח נפש או אפילו לשיפור משמעותי של איכות חיים, על סמך שמועות נעדרות הוכחות, ועוד לא ראיתי הוכחות לכך – ואם הרופאים אכן מושחתים ברמה כל-כך חמורה, אז גם אסור להתרפא מהם, שהרי דינם הינו כגויים שאסור להתרפא מהם. אגב, בכל מאמרי ההלכה שעיינתי בהם לא נזכר במפורש העניין המפוקפק הזה.

וגדולה מכולן, אין כמעט שום אפשרות מעשית לפקח על הרופאים בעניין הזה, כי גם אם נציב בית-דין ליד כל בית-חולים, וכי בית-הדין נמצא בחדר הטראומה 24/7 עם הרופאים? והרופאים יכולים להחליט כרצונם, ואין מי שיאמר להם מה תעשה ומה תפעל, כך שאין לנו אלא לבטוח בבורא-עולם, ולהתפלל אליו שיצרף את מחשבתנו הטובה למעשה, ושלא תבוא תקלה תחת ידינו, וכל מי שכוונתו לשם שמים הקב"ה ישמרהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה.

"יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ [...] רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה, כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ, לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ [...] עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ [...] כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ **כִּי יָדַע שְׁמִי** [...] יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ, אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי" (תה' צא).

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

בספר משלי בראש פרק ח, שלמה המלך מתאר את החכמה, אשר קוראת לשוחרי הדעת המשתוקקים לֵידַע ולהתענג בעונג מושגי האמת: "הֲלֹא חָכְמָה תִקְרָא וּתְבוּנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ". בתחילה נאמר בפרק ח שהחכמה קוראת מן המקומות הגבוהים הרחוקים: "בְּרֹאשׁ מְרוֹמִים עֲלֵי דָרֶךְ", ובהמשך נאמר שם שהיא קוראת ליד פתח ביתו של האדם: "לְיַד שְׁעָרִים [...] מְבוֹא פְּתָחִים תָּרֹנָּה". מדוע אפוא שלמה המלך מתאר את קריאתה של החכמה לבני-האדם בשתי דרכים מנוגדות אלה? על שאלה זו משיב רבנו סעדיה גאון בפירושו למשלי שם, וכֹה דבריו:

"אמרו תחילה 'בְּרֹאשׁ מְרוֹמִים' ואחר-כך אמר 'לְיַד שְׁעָרִים', כוונתו בכך כי החכמה, רואֶה אותה התלמיד תחילה רחוקה ממנו כאילו היא בראש מרומים, וכאשר ישתדל בה תהיה קלה בעיניו עד שתהיה כדבר המונח לפניו על הארץ. וכבר אמר ה' יתברך ויתעלה שאין החכמה רחוקה, והוא אמרו: 'לֹא נִפְלֵאת הִוא מִמְּךְ וְלֹא רְחוֹקָה הִוא' [דב' ל, יד], ואמר שלמה שהיא רחוקה באמרו: 'אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי' [קהלת ז, כג] – ואין סתירה בין שני הדברים, כי ללא השתדלות בה [=בחכמה] תיראה כאילו היא רחוקה, וכאשר ישתדל בה [ויבין וישכיל] יתברר שהיא קרובה כאמרו: 'כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ' [דב' ל, יד]".

וכמה גדול הלקח שבדברי רבנו סעדיה ע"ה: לעתים אדם נכנס לבית-המדרש ואפילו אינו שם לב שמתנהל שיעור, יושב הוא במקומו ופותח בשיחה עם חברו או עובר בין כל חבריו לדרוש בשלומם בקולי קולות, משל היה בית-הכנסת או בית-המדרש מועדון חברים לגיל השלישי. ולעתים אף גרוע מכך, מיד כאשר שומעים את הגבאי מכריז שייאמרו עתה דברי-תורה במשך כעשר דקות – יוצאים החוצה לעשן (בחגים) ולדבר דברי ליצנות והבלי עמי-הארצות.

"מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה" (משׂ' כח, ט).

ברם, על כל אלה יש ללמד זכות, כי אותם שנוהגים כך אינם יודעים מהי דרך האמת, כל דרשניהם הינם הוזי הזיות ועובדי אלילים, ואלה הלעיטו אותם מקטנותם בדברי שווא ומדוחים. לפיכך, הם מעולם לא שמעו דברי חכמה ודעת, וגם אם ייחשפו עתה לדברי אמת נכוחים הדבר עלול לגרום להם לכאב-ראש קשה ומתמשך. ברם, על הצעירים והמבוגרים ללמוד, כי הקושי שברכישת דעת הוא קושי זמני, ועליהם להתאזר בסבלנות עד שטפטוף מי הדעת יחדור לסגור-ליבם האטום, ויפריח את שממת מחשבתם הערלה – לנווה מדבר מרענן ומוריק, שיאיר את נפשם בשמחה, וישלח ממימיו להפרות ולהחיות את כל נימי נפשם הרדומים והמאובנים.

סוד ההצלחה בחיים

בהמשך דברי רבנו סעדיה שם, הוא מוסיף לשבֵּח ולרומם את החכמה ומעלתה, ומגלה לנו את סוד אהבתה, וכֹה דבריו: "החכמה, כל מטרתה ותכליתה שייבָּחנו דבריה, ביודעה כי הבוחֵן, כל מה שיבחן [אותה] יותר יתוסף בו חשק, מחמת מה שמתגלה לו יותר, ולפיכך מכריזה: 'שִׁמְעוּ כִּי נְגִידִים אֲדַבֵּר', 'כִּי אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי', 'בְּצֶדֶק כָּל אִמְרֵי פִי' [משׂ' ח, ו–ח]. והנה, צדקה החכמה

שכל ענייניה טהורים, והדרכה [דהיינו שכל ענייניה הם ענייני הדרכה לדרך האמת והשלום] וטוֹב ויושר ואושר **והצלחה** ונחת וחן וּבְרוּת [=זכה וברה] ואמת וצדק ומשפט, ומה שלא יסופר מסוגי החסד והרוממות [=אין גבול לרוממותה ולמעלתה וליושרתה ולאמיתתה]".

למדנו מדבריו, כי סוד ההצלחה בחיים בכל התחומים היא החכמה: "רֵאשִׁית חָכְמָה קְנֵה חָכְמָה וּבְכָל קִנְיָנְךָ קְנֵה בִינָה" (משׁ' ד, ז). לפיכך, שוגים אלה התועים באפלת המינות אשר סוברים שבזכות "שמות קדושים" ו"תיקונים" ו"סגולות" הם יזכו לפרנסה ולהצלחה בחיים. ואפילו לא בזכות פרסום שמם בבית-הכנסת בשלל "מי-שברכים" והנצחות, ואף מגרעת גדולה יש בהם, שהרי בבית-מקדש-מעט ראוי לשבח להלל ולברך רק לה' יתעלה שמו. ובמיוחד איני מבין את השוטים שמנציחים את שמותיהם על גבי פרוכת ההיכל, כיצד אינם נכלמים מכך שבפרוכת ההיכל יתנוסס שמם ויתואר מהללם? אֵיֵה יראתנו ובושתנו מפני ה' יתעלה?! כיצד אינם חוששים לשתף את שמם עם השם הנכבד והנורא? האם הם רוצים שבכל עת שהמתפללים ישאו עיניהם להיכל, במקום להיזכר בצור-העולמים הם יראו את שמם ומהללם מתנוססים?

הביטו לנפשותיכם וזכרו בוראכם

"קְחוּ מוּסָרִי וְאַל כֶּסֶף וְדַעַת מֵחָרוּץ נִבְחָר: כִּי טוֹבָה חָכְמָה מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בָהּ" (שם, י–יא). בהמשך פירושו שם, רס"ג מבאר את הפסוקים הללו, וכֹה דבריו: "וחזרה [=והוסיפה החכמה] לבאר כי טוב סחרה, [וזאת כדי ללמד] שאין כוונתה שירכשו בה ממון [=ויהפכו את תורת האלהים לקורדום חוצבים פרו-נוצרי], אלא כוונתה שיחליף האדם את ההשתדלות ברכישת [וברדיפת] ההון – בהשתדלות בלימודה ובקיום כל מה שהיא מצווה". וקאפח מוסיף ומעיר שם על המלים "שאין כוונתה שירכשו בה ממון", וזה לשונו: "כי חכמים מצווים להיפך: 'אל תעשם עטרה להתגדל בהם' [אבות ד, ז]", ודבריו הללו אמת אך מעשיו שקר וכזב ומדוחים, כי הוא הפך תורת אלהים לקורדום חוצבים במשך יובל שנים! ובעשותו כן הוא **גם** חילל-שם-אלהים-חיים בנטילת משכורות שחיתות בעבור שׂרֵרה רבנית פרו-נוצרית, **וגם** נכלל בגדר הארורים לוקחי השוחד והשלמונים על נטילת שכר בעבור פסיקת דינים.

נחזור לרס"ג, על שני סוגי בני אדם הוא מדבר כאן: **א)** על אלה שהפכו את הדת לכלי למסחר, ומטרתם הראשונה בה היא הפקת רווחים וטובות הנאה; **ב)** ועל אלה שלא חסר להם מאומה בבית או בחשבון-הבנק אך אינם יודעים שָׂבְעָה, מכלים הם את ימיהם ברדיפתם אחרי ההון, שוכחים את ה' יתעלה בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל. "נֶבֶהָל לַהוֹן אִישׁ רַע עָיִן וְלֹא יֵדַע כִּי חֶסֶר יְבֹאֶנּוּ [לעולם הוא בתחושת חוסר]" (משׁ' כח, כב).

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂרֵרה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדְעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׂכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂרֵרה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (יש' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבַיָּא תַּקִּיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לָקֳבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

וייתכן שהיו פתאים שהחלו את דרכם בבמורה האורתודוקסית הפגאנית במטרה רק להתפרנס כביכול, אך סופם הידוע היה טמטום המחשבה בהזיות שווא ומדוחים ונפילה לבאר שחת של רדיפת הבצע והמעשקות. כי לא ייתכן שמחללי-שם-שמים ומחריבי-דת-משה יינצלו מתאוות הבצע ומהמידות הרעות. כלומר, לא יעלה על הדעת שמי שפושט ידו בשוחד ובשלמונים שֶׁשִּׁכְּלוֹ יישאר טהור וזך הבחנה, ומי שטוען שהדבר אפשרי מכחיש את תורת משה רבנו ע"ה וכופר בדברי אלהים חיים: "וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים וְיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים" (שמ' כג, ח), "וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים וְיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִם" (דב' טז, יט).

והראיה לצדקת דבריו היא מגדולי הדרדעים השכירים, קאפח וערוסי, אשר על-אף שהם כבר הגיעו למשכורות של עשרות אלפי שקלים בחודש, הם מעולם לא אמרו "דיינו" או ש"זה באמת כבר יותר מידיי"... ולא די להם בנכסיהם ובמיליונים ששוכבים מאובנים בחשבונותיהם, אלא, הם אינם יודעים שָׂבעה ושוקעים עוד ועוד בחציבת תורת אלהים! כמו קאפח אשר אפילו לאחר מותו המשיכה אשתו לקבל עוד 14 שנה קצבת שארים שמנה ונפוחה, או אפילו כספי פרסים, כגון פרס ישראל, הוא לא נמנע מלקחת, למרות שהוא כבר היה עשיר וצייקן גדול מאד.

ותלמידו ערוסי הולך בדרכי הבצע, המעשקות והצייקנות של קאפח, ערוסי מקבל רק משררת הרבנות בקרית-אונו כ-50 אלף ש"ח בחודש (פורסם בשנת 2016), ולזה יש להוסיף את שלל המשכורות והפנסיה והמענקים מאוניברסיטת בר-אילן, וכן את שכרו החודשי ממכללת קרית-אונו, ועוד עשרות אלפי ש"ח בחודש, שכולם הם כספי דמים ופירות של חציבת תורת אלהים (להערכתי שכרו הוא לפחות 70 אלף ש"ח בחודש) – וכל שקל שהוא נטל דרדר את נפשו לצייקנות עוד ועוד, עד שכמו נבל הכרמלי בשעתו הוא מתקשה להוציא שקל אחד מכיסו, והוא תלוי בחסידיו שיוציאוהו ויביאוהו, וירימו תרומות לעמותה שלו, עד שאפילו ארנק אין לו...

ולא אשכח ערב אחד, לאחר שהוא סיים למסור שיעור ברמת-עמידר, הנהג הקבוע שמסיע אותו לא הגיע באותו היום... ומסכן ערוסי הדל אללה ירחמֹה אין לו איך לחזור לביתו... שהרי אפילו ארנק אין לו... ומה יעשו? התחילו לחשוב ולטכס עצה אנשי בית-הכנסת, עד שהחליטו לשלוח אותו לביתו במונית לקרית-אונו ולשלם לנהג 30 ש"ח, מסכן ערוסי הדך יא רחמתֹה, אפילו 30 ש"ח הוא לא יכול היה להוציא מכיסו... פשוט חרפה וביזיון שאין כדוגמתו!

ופעם אחרת, כאשר לא היה מי שיחזיר אותו לביתו מנתניה, אחד מקרובי משפחתי (אשר היה שקוע בחובות והלוואות), הוציא מכיסו 300 ש"ח ונתן לערוסי כדי שישלם למונית שתחזירהו לביתו. ופעם אחרת הסעתי אותו בעצמי ברכב שכור על חשבון העמותה שלו לחוצות אשקלון, כדי שהוא יוכל להשתתף בהילולה של גיוס כספים שארגן הטמבל והנוכל יצחק ברדא. ויודע אנכי היטב שאחד ממכריי שיפץ את המטבח והשיש שלו בחינם, כי הוא "רב גדול", וכן שהוא אינו משלם לבית-המלון בעבור השתתפותו בכנסי "ירחי כלה" או בכנסי דיני ממונות שהוא מארגן, הכל הוא מקבל בחינם, כמו ביבי, ואיך אדם כזה לא יהפוך לצייקן ולחרד על ממונו?

ואת כל זאת ראיתי במקרה מבלי לחקור ולדרוש הרבה, ואין לי צל של ספק שאין זה אלא קצה הקרחון. "נְבִיאֶיהָ פֹּחֲזִים אַנְשֵׁי בֹּגְדוֹת **כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה**" (צפניה ג, ד).

האם סטיות הלהט״ב הינן גזירת שמים?

בתורה נאמר: "וְאֶת זָכָר לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה הִוא" (ויק' יח, כב), ומיד בפסוק הבא (יח, כג) נאמר דינו של השוכב עם בהמה: "וּבְכָל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְטָמְאָה בָהּ".

נחל אפוא, הטענה המוצהרת והמשתמעת של ארגוני הלהט"ב, היא שהם נולדו עם הסטייה המינית. כלומר, הסטייה היא חלק ממאפייניהם **הביולוגיים המולדים.** טענתם זו היא ראָייתם לכך שהם אינם "בהמות" או "אנשי זימה חסרי מוסר", שהרי כך האלהים ברא אותם! ובמלים אחרות, הם לא דרדרו את נפשם העשוקה לכיווני הזימה והבהמיות, אלא, הם אנשים מאוזנים ומוסריים שנולדו עם משיכה לבני מינם. נמצא לפי השקפת עולמם, שכמו שנולדים במסגרת הסדר הביולוגי-הטבעי אנשים שנמשכים לנשים ונשים שנמשכות לאנשים, באותה המידה, הסדר הביולוגי-הטבעי שבעולם יוצר גברים שנמשכים לגברים ונשים שנמשכות לנשים.

במטרה להפוך את סטיותיהם ללגיטימיות, הלהט"ב מציגים את סטיותיהם המיניות כנטיות ביולוגיות שאין להם שום שליטה עליהן. מסיבה זו הם גם נלחמים מלחמת חורמה בטענה שסטיותיהם נובעות מחריגה קיצונית של הנפש לכיוון הצד הבהמי של האדם, שהרי אם הם יודו על האמת ויכירו בעובדה שלא מדובר בנטייה ביולוגית מולדת אלא בסטייה זימתית קיצונית – הם ייאלצו בהכרח גם להודות שהם סטו סטייה חריפה אחרי בהמיותם! ובמלים אחרות, הם ייאלצו להודות שהם חולים בנפשם ושמידותיהם אינן מאוזנות. במסגרת מלחמת החורמה של הלהט"ב בעובדה שסטייתם היא סטייה מוסרית קשה, הם גם מתנגדים התנגדות כפייתית נחרצת לקבל כל סיוע נפשי שעשוי לרפא את נפשם מחיי חרפה ובהמיות – שהרי אם הם יודו שניתן לרפא את הנפש מסטיותיה ותחלואיה, הם למעשה יודו שהם זימתיים ובהמיים!

גאוותם העצומה נוגעת בשחקים, כי לא רק שהם רואים את עצמם כאנשים נורמטיביים, אלא הם רואים את עצמם כאנשים "הנאורים" ביותר, פסגת הפסגות של האנושות – הייתכן אפוא שאנשי שחץ זימה ותועבה אשר התדרדרו לשפל השפלות האנושית, יודו על האמת?

כדי לטשטש את בהמיותם וכדי להנציח את שקר "נאורותם" הם מרשים לעצמם, בעידוד בוטה אקטיבי ודורסני מאד של התקשורת "הליברלית" (שאינה אלא מאפיה הנשלטת על-ידי בעלי הון ואנשי שלטון): לצעוק, להשפיל, להתנפל ולהתגולל על כל מי שמעז להזכיר את האפשרות לטפל בהם ולסייע להם לשוב לדרך הישר. וכדרכם של כזבנים, כדי לשתֵּק את יריביהם הם נוקטים בשיטות של הפחדה ואלימות מילולית וכן דה-לגיטימציה ואף דמוניזציה תקשורתית, שבאה לידי ביטוי בהשחרה מוחלטת של בני האדם אשר מעזים לומר את האמת, וכן בהצגתם כתת-אדם וכאויבי העם והאנושות – מעין אנטישמיות מודרנית כנגד שוחרי היושר והמוסר.

הזיית הלהט"ב הדורסנית לפיה סטייתם הינה נטייה ביולוגית טבעית, מובילה בהכרח למסקנה שעולם בעלי-החיים בכללותו בנוי כך שישנה קבוצה של זכרים שנמשכים לזכרים, וקבוצה של נקבות שנמשכות לנקבות. גודלה של הקבוצה הזו הוא כ-10–15 אחוז מן האוכלוסייה לפי

שיטתם (נכון להיום). ובמלים אחרות, כל בעלי-החיים שבעולמנו, מתוכננים מבחינה טבעית וביולוגית ש-10 עד 15 אחוזים מהם יהיו בעלי נטייה מינית כלפי המגדר המיני שלהם.

במאמר זה נביא ראיות לכך שסטיות הלהט"ב כלל אינן סטיות ביולוגיות מולדות, אלא נובעות מסטייה נפשית קיצונית של אחת מתכונות הנפש לכיוון מידת הזימה והתאוותנות. וכבזאת, היא בהחלט ניתנת לטיפול ככל טיפול מידותי שמטרתו לאזן ולרפא את מידות הנפש. בסדרת המאמרים "מצוות משנה תורה", למדנו על איזון וריפוי תכונות הנפש. כלומר, אדם אשר נפשו חלתה מפני שתכונת נפש מסוימת חרגה מאיזונה לכיוון אחד משני הקצוות הרעים, חובה עליו לאזן ולרפא את נפשו בהליכה לכיוון הנגדי באופן קיצוני עד שנפשו תשוב לאיזונה (לעיון נרחב בנושא ריפוי הנפש ראו: 'שביל הזהב של הרמב"ם'; 'תחלואי הנפש וריפוים').

לדוגמה, אדם אשר חלה בנפשו ונטה אחרי מידת **הקמצנות,** חובה עליו לאזן את תכונת נפשו הזו, וזאת באמצעות הליכה לקצה השני של תכונת נפשו שבו נמצאת מידת **הפזרנות.** לאחר זמן מה שהוא הולך במידת הפזרנות, תכונת נפשו חוזרת לאט-לאט ל"שביל הזהב", דהיינו למיצוע ולאיזון המידותי שבו נמצאת מעלת **הנדיבות.** והוא הדין לאותם תועים ורשעים אשר בחרו ללכת בשרירות יצרם הרע וסטו אחרי הזימה. כלומר, כדי לשכך ולהשקיט את יצרם, עליהם להנהיג את עצמם בפרישה מוחלטת מחושניות למשך תקופה מסוימת עד שנפשם תתאזן ותבריא. ונראה לי שלא ניתן לעשות זאת ללא עיסוק מקביל בחכמות ובמדעים (ולפי דעתי גם פעילות גופנית עשויה לסייע מאד), וכמו שרבנו פוסק בסוף הלכות איסורי ביאה:

"יתרה מכל זאת אמרו: יַפְנֶה עצמו ומחשבתו לדברי תורה, וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, ובחכמה הוא אומר: 'אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן דַּדֶּיהָ יְרַוֻּךְ בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגֶּה תָמִיד' [משלי ה, יט]".

קצרו של דבר, במאמר זה אוכיח בעז"ה, כי סטיות הלהט"ב ברובן המכריע והמוחץ הינן סטיות נפשיות מידותיות הנובעות מסטייה חריפה אחרי מידת התאוותנות. שהרי מן המפורסמות שייצר לב האדם אינו יודע שָׂבעה, וכדברי חז"ל: מרעיבו שבע ומשביעו רעב... ולכן, ככל שהאדם יפטם יותר ויותר את יצרו כך סף הריגוש המיני שלו יעלה והוא יזדקק לשינויים בהרגליו ולריגושים חדשים בתאוות הבשרים, עד שסופו להתדרדר לתהום הבהמיות ושפלותה. רוב הראיות שנביא לקמן נשענות על תורת ישראל, אך חלקן נשענות על המדע והשכל הישר.

ראיה ראשונה

בספר בראשית פרק יט מסופר על חורבנן של סדום ועמורה, וכן על פרשת הצלתו הפלאית של לוט על-ידי המלאכים. סופר שהמלאכים התארחו בביתו של לוט וטרם ששכבו כל בני הבית לישון, החל האירוע (ד–ה): "טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ עַל הַבַּיִת מִנַּעַר וְעַד זָקֵן **כָּל הָעָם מִקָּצֶה,** וַיִּקְרְאוּ אֶל לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדְעָה אֹתָם". כלומר, בפרשת הצלתו של לוט נאמר שכל אנשי העיר נסבו על ביתו של לוט בתביעה נחרצת ומאיימת כלפי לוט שיוציא אליהם את האורחים כדי שיוכלו לבצע בהם

את זממם המתועב. ומיד יש לשאול: אם סטיית הלהט"ב הינה סטייה ביולוגית טבעית של כ-10–15 אחוזים מהאוכלוסייה כמו שטוענים במוצהר ובמשתמע אנשי הלהט"ב, מדוע **כל אנשי העיר סדום** "מִנַּעַר וְעַד זָקֵן", דרשו לבצע אונס המוני במלאכים שנדמו להם כאנשים?

מתיאור ומסיפור זה ישנה אפוא ראיה לכך, שככל שהשחיתות המוסרית בחברה מתרחבת ומעמיקה, כך התופעות של משכב זכר פושטות ופושׂות יותר ויותר, עד שבמקרה של סדום, השחיתות המוסרית הייתה כל-כך שורשית ועמוקה עד שכל אנשי העיר בלי יוצא מן הכלל סטו אחר משכב זכר. כמו כן, ברור שכל אנשי העיר הללו שתבעו משכב זכר לא היו מתנזרים מנשים, כלומר, הם לא נמשכו מבחינה ביולוגית **רק לגברים,** כמו שטוענים הלהט"ב, אלא תאוותם לנשים עלתה על גדותיה והציפה אותם עד שהיא התפשטה וגאתה גם לתאווה למשכב זכר, ועד שהם תבעו לאנוס באופן המוני וברוטאלי אורחים תמימים שבאו ללון בעיר!

ולא רק ההיגיון מורה על-כך, אלא גם פסוק מפורש: לוט מציע לאנשי סדום את שתי בנותיו! ואם לוט היה יודע שהם להט"ב אשר כלל אינם נמשכים לנשים, מדוע הוא הציע אותן להם? והנה הפסוקים: "הִנֵּה נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה נָּא אֶתְהֶן אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם, רַק לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קֹרָתִי" (בר' יט, ח).

נמצא אפוא באופן ברור, שהתאווה הרעה למשכב זכר אינה נובעת מאופני היצירה הביולוגיים והטבעיים של האדם, אלא **מבחירתו** לנטות אחרי התאוותנות, ואדם שנטה אחרי התאוותנות והִתמיד והעמיק בנטייתו ובסטייתו עלול בקלות לגלוש ולסטות גם אחרי משכב זכר.

ואם ישאל השואל: ושמא מעשה סדום היה במראה הנבואה? ובכן, גם אם הוא היה במראה הנבואה של אברהם אבינו ע"ה, יש בו כדי להעיד על מעשיהם של אנשי סדום. ויתרה מזאת, כבר הוכחתי באופן ברור שלא ייתכן שמדובר שם במראה הנבואה, אלא במעשים שהתרחשו בפועל, והנה לפניכם דברים מתוך המאמר: "האם ניתן לראות מלאך בעיני הבשר?":

מי שמעיין בפרשת הצלת לוט מסדום על-ידי המלאכים בספר בראשית פרק יט, יבין באופן די ברור שלא מדובר במראה נבואה, כי לוט לא היה נביא, וברור שאנשי סדום הרשעים לא היו נביאים, וברור שגם לא מדובר בהמשך מראה הנבואה של אברהם אבינו, שהרי בסוף פרק יח נאמר: "וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ" (בר' יח, לג), כלומר בסוף פרק יח מובא פסוק אשר מבטא באופן חד-משמעי כי הנבואה שהובאה בפרק יח הסתיימה, כלומר, מכאן ואילך בפרק יט, בפרשת הצלתו של לוט, לא מדובר בהמשך מראה הנבואה.

זאת ועוד, אם נניח שמדובר במראה נבואה, איך אפוא לוט ניצל מהפיכת סדום? וקשה להניח שכל פרשת סדום הינה מראה נבואה של משלים וחידות, ולוט ניצל בדרך אחרת לחלוטין מכפי שמתואר בפרק יט, זה לא יעלה על הדעת, כאילו התורה מעידה חלילה בשקר על אופן הצלתו של לוט! זאת ועוד, לקראת סוף הצלתו של לוט מהפיכת סדום נאמר שהמלאכים מילטו את לוט ובנותיו לעיר ששמה צוער, ובהמשך, לאחר שנסתיימה פרשת הצלתו נאמר: "וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בָּהָר וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו עִמּוֹ כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת בְּצוֹעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְּעָרָה הוּא וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו" (בר' יט, ל). כלומר, מהפסוק עולה כי הצלתו של לוט התרחשה כפשוטה, שהרי הוא עלה מאותה

העיר שהמלאכים מילטו אותו אליה. וברור כשמש שהמשך הפרשה לא נאמר במראה הנבואה, שהרי מדובר שם בעיבורן של בנות לוט מאביהן, ועמון ומואב היו עמים שקיימים במציאות.

ובכלל, אם מדובר במשלים נבואיים שראה אברהם, ובסיפור שכלל לא אירע, מדוע יש צורך בכל-כך הרבה פרטים שכלל לא התרחשו במציאות? כלומר, ממה שהסיפור מסופר באריכות רבה ולפרטי פרטים יש ללמוד שהוא היה אירוע שהתרחש כהווייתו, ולא מצג נבואי של סמלים ומשלים ורעיונות נשגבים. לדוגמה, האופן שבו מתואר הזלזול של חתני לוט לדבריו אליהם שה' עומד להשחית את העיר: "וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל חֲתָנָיו ל�קְחֵי בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי מַשְׁחִית יְיָ אֶת הָעִיר וַיְהִי כִמְצַחֵק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו" (בר' יט, יד), האם ייתכן שהייתה סיבה אחרת לחלוטין מדוע חתניו לא הצילו את עצמם יחד עמו? או דוגמה נוספת, האם ייתכן שהמלאכים לא החריבו את צוער בגלל סיבה אחרת לחלוטין, כלומר לא בגלל שלוט ביקש מהם, וכמו שנאמר: "וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נָשָׂאתִי פָנֶיךָ גַּם לַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי הָפְכִּי אֶת הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ" (בר' יט, כא), וכך עוד פרטים רבים, כמו מותה של אשת לוט ועוד. ואם נסבור שכל הפרשה הזו לא התרחשה במציאות אלא רק ברעיונו של אברהם אבינו, ייעדרו פרטים חשובים מאד מן התורה בעניין הצלתו של לוט, וכל האירועים וההתרחשויות שקדמו לה ובעקבותיה יכוסו תחת צל כבד ביחס לאמיתת התרחשותם במציאות, ולא ייתכן שהתורה אינה אמת.

ולכן, לפי דעתי מן ההכרח להסביר שלא מדובר במראה נבואה, ושהמלאכים שנראו ללוט ולאנשי סדום נראו להם **בעיני הבשר,** וכמו שאנשים בלתי מעותדים עשויים לשמוע קולות נבראים או לראות אורות נבראים כאמור, כך גם נראו המלאכים לאנשי סדום כבני אדם.

"וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדֹם וְעַל עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם" (בר' יט, כד).

ויתרה מזאת, כך גם עולה מדברי רבנו בפרק החמישי מפרקי הקדמתו לאבות (עמ' רנז):

"הלא תראה אמרו יתעלה: 'כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ' [ויק' יח, ג] **וסיפור הסדומיים** [בר' פרק יט], וכל מה שבא במקרא בגנות האנשים בעלי הרעות והמגרעות וגינוי זכרם, ושבח הצדיקים ורוממותם, אין הכוונה בהם אלא כמו שאמרתי לך, כדי שילכו בני אדם בדרכם של אלו ויתרחקו מדרכם של אלה".

מדברי רבנו עולה בבירור, כי פרשת סדום לא הייתה חזיון נבואי, שהרי רבנו אומר שמדובר בסיפור, דהיינו בעונש ממשי שהתרחש במציאות, ולא במחזה נבואי שמנותק מהמציאות. כמו כן, רבנו משווה לעיל את "מעשה ארץ מצרים" למעשה אנשי סדום, וכמו שמעשה ארץ מצרים אינו עניין נבואי אלא תיאור שחיתות מציאותי וממשי של אנשי מצרים, כך מסכת ההתרחשויות שנזכרה בתורה בעניין אנשי סדום הרשעים הינה תיאור שחיתות מציאותי של אנשי סדום.

גם רס"ג סבר שכל סיפור הסדומיים התרחש במציאות, וכֹה דבריו בפירושו למשלי (ז, כד): "לפי הפשט הרי כבר איבדו פשעי הזנות והשחיתות רבים [...] ואת אנשי סדום בגלל משכב זכור כמו שנאמר: 'הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדָעָה אֹתָם' [בר' יט, ה]". נמצא, שלדעת רס"ג פרשת לוט והשחתת סדום התרחשה כפשוטה וכהווייתה, דהיינו בדיוק כפי שהיא מפורשת בתורה.

אגב, היה אחד שטען, כפי שטוענים חכמי הדת המוסלמים וכפי שנאמר בקוראן, שלוט היה נביא, והשבתי לו שלפי דת משה והאמת הדבר לא יעלה על הדעת, כי אם לוט היה במעלת נביא, מדוע הקב"ה הציל אותו רק בזכות אברהם? ואיך לא הזהירו הקב"ה על חורבן סדום ועמורה? ומדוע לוט בחר דווקא לשבת בסדום ועמורה מלכתחילה? ומדוע אברהם אבינו ביקש להיפרד ממנו? ומדוע לוט לא חינך את רועי הצאן שלו להיות אנשי יושר? ומדוע הוא איבד את צלם האלהים בשכרות קשה, עד שהוא לא היה מסוגל להבחין שהוא בא על בנותיו? ועוד.

"אַל תִּתַּמְּאוּ בְּכָל אֱלֹה כִּי בְכָל אֱלֹה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם [...] וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם" (ויק' יח, כד–כח).

ראיה שנייה

הראיה השנייה היא מסיפור פילגש בגבעה (שופטים, פרק יט), והנה הפסוקים המרכזיים:

"הֵמָּה מֵיטִיבִים אֶת לִבָּם וְהִנֵּה **אַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי בְנֵי בְלִיַּעַל** נָסַבּוּ אֶת הַבַּיִת מִתְדַּפְּקִים עַל הַדָּלֶת וַיֹּאמְרוּ אֶל הָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת הַזָּקֵן לֵאמֹר: **הוֹצֵא אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּיתְךָ וְנֵדָעֶנּוּ.** וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם הָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: אַל אַחַי אַל תָּרֵעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל בֵּיתִי אַל תַּעֲשׂוּ אֶת הַנְּבָלָה הַזֹּאת. הִנֵּה בִתִּי הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה נָּא אוֹתָם וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם **וְלָאִישׁ הַזֶּה לֹא תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת.** וְלֹא אָבוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁמֹעַ לוֹ וַיַּחֲזֵק הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיֹּצֵא אֲלֵיהֶם הַחוּץ וַיֵּדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ בָהּ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וַיְשַׁלְּחוּהָ כַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַתָּבֹא הָאִשָּׁה לִפְנוֹת הַבֹּקֶר וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲדוֹנֶיהָ שָׁם עַד הָאוֹר. וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה פִּילַגְשׁוֹ נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל הַסַּף. וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עֹנֶה [מתה בייסוריה] וַיִּקָּחֶהָ עַל הַחֲמוֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ. וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחֶהָ לַעֲצָמֶיהָ לִשְׁנֵים עָשָׂר נְתָחִים וַיְשַׁלְּחֶהָ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל. וְהָיָה כָּל הָרֹאֶה וְאָמַר: לֹא נִהְיְתָה וְלֹא נִרְאֲתָה כָּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה שִׂימוּ לָכֶם עָלֶיהָ עֻצוּ וְדַבֵּרוּ".

תחילה אצביע על העובדה שלא מדובר במיעוט של אנשי העיר, אלא בחלק ניכר של אנשי העיר, אחרת היה נאמר: "מקצת אנשי העיר", ולא "אנשי העיר" באופן כללי. וכך עולה גם מן הפרק הבא (כ, ה): "וַיָּקֻמוּ עָלַי **בַּעֲלֵי הַגִּבְעָה** וַיָּסֹבּוּ עָלַי אֶת הַבַּיִת לָיְלָה אוֹתִי דָּמוּ לַהֲרֹג וְאֶת פִּילַגְשִׁי עִנּוּ וַתָּמֹת". כמו כן, אין ספק שהיו בעיר עוד להט"בים רבים מאד, שהרי אם היו בעיר רק מיעוט של להט"בים, ברור שרק בודדים היו משתתפים באונס וברצח, כלומר, לא יעלה על הדעת שכל הלהט"בים שבעיר היו גם אנסים ורוצחים מן הסוג האכזרי והגרוע ביותר... אלא, ברור שהיו להט"בים רבים מאד בעיר, ומיעוטם, שהיוו חלק ניכר, היו גם אנסים ורוצחים.

זאת ועוד, העובדה שאנשי הגבעה "הסתפקו" בסופו-של-דבר בפילגש, מעידה כאלף עדים על-כך שסטייה מינית לזכרים אינה סטייה ביולוגית-מולדת, אחרת מדוע הם עינו את הפילגש? לפי הלהט"בים הם לא היו אמורים בכלל להימשך אליה! אלא, מדובר בסטייה קיצונית אחרי תאוות הזימה, ובאשר לא הצליחו לממש את תאוות זימתם בזכר, "הסתפקו" בנקבה.

יתר-על-כן, שבט בנימין **סירבו בתוקף** להסגיר לעם-ישראל את אנשי הגבעה שהתעללו ורצחו את הפילגש. סירובם הוביל למלחמה שתוצאותיה מחרידות: כ-65 אלף איש נהרגו: 40 אלף מישראל ו-25 אלף מבנימין. כמו כן, שבט בנימין נכחד כמעט לחלוטין וכל עריו נשרפו. ממסכת ההתרחשויות הללו ניתן ללמוד כמה עניינים: **1)** כל שבט בנימין היו שותפים לפשעים הנוראים שנעשו בגבעת בנימין; **2)** שבט בנימין היה מושחת מאד מבחינה מוסרית ואנושית, ומעשה פילגש בגבעה הוא רק ביטוי להתדרדרותם המוסרית הקשה; **3)** ביטויי זימה ותועבה צצים ועולים בחברה קלוקלת ומושחתת, כלומר סטיות זימה הינן תוצאה של שחיתות מוסרית; **4)** כמו כן, התוצאות המחרידות של מעשה פילגש בגבעה, דהיינו המלחמה העקובה מדם שבאה בעקבות מעשה הרצח המזעזע, מעידים כאלף עדים על חומרת סטיות הזימה למיניהן.

ראיה שלישית

כידוע, התורה אסרה באופן מפורש וברור על האיש לבוא על בהמה ועל האישה להביא בהמה עליה, וכאמור, לפי הלהט"ב, נטייתו המינית של האדם נקבעת לפי מאפיינים ביולוגיים טבעיים מולדים, ולכן: אדם שחטא במשכב בהמה נולד למעשה עם העדפה ביולוגית לבעול בהמות! וכי יעלה על הדעת שייוולד אדם עם נטייה למשכבי בהמה? וכי יעלה על הדעת שייוולד אדם שאינו נמשך, לא לאישה ולא לאיש אלא לבהמה בלבד? ואיני סבור שיש ולו "נאוֹר" אחד בימינו אשר טוען שייתכן שהאדם ייוולד עם נטייה מינית לבהמה ויסלוד באופן טבעי מבני מינו.

ברור אפוא, כי נטיית האדם אחר משכב בהמה איננה נובעת מנטייה טבעית ביולוגית, אלא מנטייה מינית רגילה שהתפתחה, הסתעפה, הסתאבה והושחתה כליל, עד שהאדם הבהמי והשפל הזה כבר הפך להיות כבהמה. כלומר, מרוב להיטותו אחרי תאוות בשרים הוא כבר משתעמם מבני מינו, ויצרו הרע מבקש למצוא לו ריגושים חדשים. וכמו שהנטייה אחר משכב בהמה התפתחה מסטייה ונהייה אחרי תאוות המין, כך הנטייה אחרי משכב זכר מתפתחת כתוצאה מסטייה ונהייה אחרי תאוות המין. ובמלים אחרות, הסטיות המיניות הללו הינן מחלות נפש שדוגרות ומתפתחות עם ההימשכות והשקיעה בתאוות המין, בחושניות ובבהמיות.

ראיה רביעית

בהלכות איסורי ביאה (כב, ה–ו) נאמר כך: "ובן אין מוסרין תינוק ישראל לגוי לַמֵּד ספר ולַמֵּד אומנות, מפני שכולן חשודין על משכב זכור. [...] ואין מעמידין בהמה חיה ועוף לרועה גוי אפילו זכרים לזכר ונקבות לנקבה, מפני שכולן חשודין על הרבעת בהמה, וכבר ביארנו שהן [=הגויים] אסורין ב[משכב] זכור וב[משכב] בהמה, ונאמר: 'וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל' [ויק' יט, יד]".

ואם אנחנו מניחים כהנחת הלהט"ב שסטייתם היא סטיית-תקן ביולוגית-טבעית, כל ההלכה הזו שמקורה ויסודה בדברי חז"ל תמוהה מאד, שהרי חז"ל אמרו **שכל הגויים** חשודין על משכב זכור ועל הרבעת בהמה, ואם סטיות זכור ובהמה הינן עניין של סטייה ביולוגית – מדוע חז"ל גזרו על עניין שולי יחסית, ואף העזו להכתים את כלל הגויים ולומר שכולם חשודין על הזכור ועל הבהמה? אלא ברור כשמש למי שהתאוות לא סימאו את עיני שכלו, שסטיות זכור ובהמה

אינן סטיות ביולוגיות, אלא סטיות נפשיות מידותיות ולכן כל הגויים חשודים על הזכור והבהמה, כי כולם מוחזקים כמושחתים מבחינה מוסרית – ושחיתותם המוסרית בכלל ובתאוות המין בפרט מדרדרת אותם **בהכרח** לסטיות קיצוניות נתעבות, בדיוק כמו שהיה בסדום ועמורה.

חז"ל עקביים בהשקפתם, ולכן רבנו מוסיף ופוסק שם (כב, ב): "לא נחשדו ישראל על משכב זכור ועל הבהמה, לפיכך אין איסור להתייחד עמהן, ואם נתרחק אפילו מייחוד זכור ובהמה – הרי זה משובח, וגדולי החכמים היו מרחיקין הבהמה כדי שלא יתייחדו עמה". ושוב לכאורה יש לתמוה: והלא אם מדובר בסטיית-תקן ביולוגית טבעית קבועה ומולדת, מדוע לא נחשדו גם עם-ישראל על הזכור ועל הבהמה? וכי המערכת הביולוגית של היהודי שונה מזו של הגוי?

אלא מדברי חז"ל עולה באופן ברור, שסטיות הלהט"ב הינן סטיות נפשיות בהמיות, ולכן ישראל לא נחשדו, כי נאמנים הם עם-ישראל שרובם הולכים בדרכי המוסר ואינם פרוצים בתאוות המין, ומסיבה זו אין צורך לגזור עליהם ולהרחיק אותם מייחוד הזכור ומייחוד הבהמה. ולאור תובנה זו יש להסביר: מדוע גדולי החכמים היו נזהרים אפילו מייחוד זכור ובהמה? ובכן, מפני שהם היו מדקדקים שלא לעורר את הצד הבהמי שבאדם לחלוטין, ואפילו במידה הזעירה ביותר שאינה מורגשת כלל אצל האדם הגס וההמוני, לכן הם הרחיקו את עצמם מכל זיק של התעוררות כלפי התאוותנות: כדי לטהר ולזכך את נפשם ככל שניתן לידע את ה' יתעלה.

ראיה חמישית

אם צדקו סכלי הלהט"ב וסטייתם הינה סטייה ביולוגית טבעית מולדת, היינו צריכים למצוא את הסטייה הזו באותם האחוזים בקירוב גם בקרב כל שאר בעלי-החיים. ואיני מצליח להעלות על דעתי אפשרות שיכניסו נקבה מיוחמת ושני זכרים יחדיו, ואחד הזכרים יַפְנֶה עורף לנקבה המיוחמת ויִפנה להרביע את הזכר... ואף אם תמצאו כלב לדוגמה אשר מנסה לעלות על כלב זכר אחר, אין זה אלא מתוך תאוותנות ובהמיות ולא מפני שהוא כלב להט"ב, שהרי מצאנו פעמים רבות שהכלב מנסה "לבעול" את רגלו של אדונו – וכי יעלה על הדעת שהוא נולד עם נטייה מינית ביולוגית לרגלי בני אדם?! ואם תתנו לו כלבה מיוחמת יבוא עליה מיד. ואיזו השפלה זו למי שכלבו רובע את רגלו... "לֹא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְכָל נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ גַּם שְׁנֵיהֶם" (דב' כג), "לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ" (תה' פב).

ראיה שישית

שמעתי בעבר על גויות שמביאות עליהן בהמות כגון סוסים וכלבים. ובכן, לפי הלהט"ב, נטייתו המינית של האדם נובעת מהעדפה ביולוגית טבעית מולדת, ולכן לשיטתם מן ההכרח לומר, שאותן הנשים נולדו מבטן-אמן עם העדפה ביולוגית לסוסים או לכלבים... הייתכן כדבר הזה? וכי אותן הגויות אינן פרוצות בזימת-בשרים גם כלפי גברים ונשים? וכי הן אינן נבעלות לכל דכפין? וכי מצאנו אשה שיש לה נטייה מינית **רק** לכלבים או סוסים וחמורים? אלא ברור, שהנשים הללו סטו סטייה חריפה כלפי התאווה והזימה, ולא נולדו מבטן אמן עם נטייה ביולוגית לכלבים, סוסים או חמורים. "אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם" (יח' כג, כ).

סוף דבר

לא כתבתי את המאמר הזה ללהט"ב בעלי השחץ והזימה שמתגאים בבהמיותם. אלא בעיקר לשלומי אמוני ישראל חלושי הדעת או אף נעדרי הדעת, אשר החלו לנטות אחרי שטיפת המוח התקשורתית בענייני הלהט"ב, וכבר חדרו למוחם פקפוקים וספקות ביחס לתורת ישראל! שהרי איך יעלה על הדעת לדוגמה, שהקב"ה יעניש בעונש כל-כך חמור בעוון משכב זכר, ומצד שני הוא יברא כמות עצומה של גברים עם נטייה טבעית ביולוגית מולדת לזכרים?!

מחשבה כזו גוררת **בהכרח** לכפירה בתורה, שהרי אם אכן הלהט"ב צודקים, הרי שהקב"ה הוא אל פגאני אכזר ועַוָל, מפני שהוא ברא את העולם במכֻוון באופן מעֻוות, ועוד מעניש על-כך במיתה! וזו אכן אחת ממטרותיהם המרכזיות של הלהט"ב, כלומר, המלחמה ל"שוויון הזכויות" של הלהט"ב היא למעשה מלחמה סמויה בדת האמת שקיבלנו ממשה בסיני, מפני שמלחמתם מתנגדת וכופרת באופן ישיר ומיידי בבורא-עולם, ומשני היבטים של כפירה: **1)** כאמור, לפי הלהט"ב ה' יתעלה הוא אל פגאני אכזר שפועל עוול נוראי; **2)** ה' יתעלה הוא אל פגאני משובש, שהרי הוא הוא טעה בבריאת הלהט"ב במין המגדרי שהוא ברא אותם. לאור שני ההיבטים החמורים הללו, אין לאל שום הצדקה וזכות מוסרית להורות לנו לשמוע בקולו.

"הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד).

חשוב לציין, כי בימינו אין להילחם בתנועות הלהט"ב שהשעה משחקת להן באמצעות ניסיונות לחסום ולצמצם את מרחב הפעולה שלהם, כי הדבר רק יגרום להן להתעורר ולמרוד ביתר-שאת בבורא-עולם, ובעיקר לאור העובדה שכל הכוחות השולטים במדינה עומדים מאחוריהם. ולכן, מכיוון שלהט היצרים אוחז בהם בחזקה ומשלהב ובוער בהם כאש אוכלת, אין מה לעשות עמהם ויש להניח להם להתלהט ולבעור כרצונם. אך יש להתרחק מהם ומהשקפותיהם ככל שאפשר, לחזק ולבצר את השורות בתוך המחנה הנאמן לדרך האמת, ולהמתין בסבלנות עד שהם יבינו בעצמם כי דרכם הינה דרך רעה ונוראה, אשר מוליכה שאוֹלה אל עברי-פי-פחת.

ויתרה מזאת, מלחמה של הדת האורתודוקסית הפרו-נוצרית בתנועות הלהט"ב תיכשל כישלון חרוץ, ורק תגביר את אש השנאה, הזעם, התאווה והזימה – שהרי הלהט"בים מבינים שהדת הרווחת בימינו היא דת של שקר ומינות וחילול-שם-שמים, ולכן הם **לעולם** לא יקבלו את תוכחות המוסר והביזוי מארגונים כמו "נועם" או מכל ממסד כמורה אורתודוקסי אחֵר, מפני שכולם רודפי בצע ומחללי-שם-שמים בהפיכת התורה לקורדום, ורובם נגועים בעצמם בסטיות להט"ביות בחדרי החדרים, כלומר, על כי אין אלהים בקרבם גם המה משועבדים ליצרם.

"אָדָם בִּיקָר וְלֹא יָבִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ" (תה' מט, כא).

אמנם, איני פוסל את האפשרות שייתכן וישנם להט"ב אשר נולדו כך, אך מדובר באחוז אפסי ביותר, כי כמו שאנשים אומללים נולדים עם מומים נדירים וקיצוניים, כך ייתכן שאדם ייוולד עם מום שכלי אורגני אשר יגרום לו להימשך למגדר אליו הוא שייך, וברור שהקב"ה לא ידון אדם כזה כמו שהוא דן את שאר בני האדם, והקב"ה כבר יסלול את דרכו בעולם לפי טבעו. אך

מכל מקום ברור לי כשמש במדבר ציה וערבה, שהמקרים הללו נדירים מאד ורחוקים ברחוק-מזרח-ממערב משטיפת המוח הדורסנית של תנועת הלהט"ב, אשר מטרתה הבהמית והגלויה היא הפקרות חושנית ומינית מוחלטת, ומטרתה הסמויה היא כפירה באלהים ובדת משה.

"כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ [...] וְאֶת זָכָר לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה הִוא [...] **אַל תִּטַּמְּאוּ בְּכָל אֵלֶּה כִּי בְכָל אֵלֶּה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם.** וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וָאֶפְקֹד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ וַתָּקִא הָאָרֶץ אֶת יֹשְׁבֶיהָ, וּשְׁמַרְתֶּם אַתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכֹּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה [...] כִּי אֶת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וַתִּטְמָא הָאָרֶץ, וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם, כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם, וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחֻקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם" (ויק' יח).

וגם מהפרשה האחרונה עולה באופן ברור כשמש, שתועבות הלהט"ב אינן גזירת שמים, אלא בחירה של האדם והחברה ללכת בדרכי זימה וטומאה, שהרי הקב"ה מתאר את זימות הלהט"ב הגויים כטומאה שנבעה **מבחירה,** בחירה זימתית קיצונית שהצדיקה עונשים חמורים מאד.

נספח: תגובות ותשובות

להלן דיון שנערך לאחר פרסום המאמר הנדון לראשונה. לאחר הדיון הזה התברר שהשואל הזה הוא נחש עקלתון עקלקל ביותר, ובהמשך דרכי עמו נחשפו נבלותו רשעותו ורמאותו, אך באותה העת לא זיהיתי את נכלי ליבו, על-כל-פנים, הנה הדיון שנערך עמו, לפניכם:

שאל השואל (אורן מ'):

לפי דעתי, העיסוק בשאלה אם מדובר בבעיה נרכשת או מולדת היא לא ענייינית כלל. גם אם יוכח בראיות ומופתים שמדובר בבעיה מולדת. התורה אסרה קיום קשר כזה וממש לא משנה מה מקור הבעיה [=האמנם? והלא אם מדובר בבעיה מולדת רחבה עולה שה' עוֹוֵל!].

אדרבה, אם נאמר שמדובר בבעיה מולדת, הרי מכאן שהתורה אסרה את זה [=מכך שמדובר בבעיה מולדת יש ראיה לכך שהתורה אסרה את זה? והראיה שהדבר אסור היא מאזהרות התורה ולא מטבע המציאות!] וכל-שכן אם היא לא מולדת [=אם הסטייה לא מולדת אז יש ראיה לכך שהתורה אסרה משכב זכור?]. אם תבוא טענה "מדוע הקב"ה מענה דווקא את 5% שנמשכים לבני מינם?", נשיב לכך שמן הסתם יש בעיות מכוערות רבות מולדות כמו משיכה לילדים קטנים, או לנשואות, או לשאר עריות או לבהמות [=משיכה לילדים קטנים או לנשים נשואות או לעריות או לבהמות היא סטייה מולדת? ואפילו הלהט"בים אינם מעלים את ההבל הזה על דעתם! ואף להם ברור שמדובר בתועבות והם אף אסרו אותן בחוק!] וגם שם יש כמה אחוזים, האם זו סיבה להיתר ולגאווה בבעיות מכוערות אלה? [=והיכן התגאיתי או התרתי את הסטיות הללו? על מה הוא מתלונן?] מן הסתם יש גם קבוצה שנולדה עם מידות אלימות, האם זו סיבה להיתר אלימות? [=האם אדם שנוהג באלימות ואפילו רוצח, האם מדובר בסטייה

גנטית? והשקפה זו היא הרס חומות הדת והמשפט!] אם נתיר לכל קבוצת אחוזים את הבעיה המוּלדת שלה [והיכן אמרתי שמדובר בסטייה מוּלדת? והיכן התרתי לסטות במשכב זכר? הבל מהובל] אז התורה תתפרק ברגע אחד, ולא תהיה שום סיבה לוגית לקיומה [האם בהעדר סיבה לוגית אין זכות קיום לתורה? ואם הוא-השואל אינו מוצא סיבה לוגית לתורה, יש לו זכות מוסרית ומחשבתית לכפור בה? מדובר אפוא בסוטה הוזה הזיות שמתיימר להיות חכם גדול]. בסופו של דבר, החברה כולה מורכבת מבעלי יצרים רעים "מולדים" באופן מאוזן [=האם יצרים רעים הם מוּלדים? האם יצרים רעים הם מאוזנים? טיפש גמור]. לכל אחד יש יצר רע אחֵר שמודגש אצלו יותר [=האמנם לכל אחד יש איזו סטייה אחרת שהיא מוּלדת אצלו? וכנראה שכך השואל מצדיק את סטייתו], אבל המכנה המשותף לכולנו שעלינו להימנע ממנו בציווי התורה [=אם מדובר בסטייה מוּלדת שאי אפשר להתנגד לה, והתורה מצווה להימנע ממנה, הרי שיש כאן חוסר צדק מוחלט, והזיה שכזו מדרדרת כאמור לכפירה מיידית בתורה ובה'-אלהים-אמת].

וכך השבתי (את ההערות המוסגרות לעיל ולקמן הוספתי מאוחר יותר):

יש בעיה קשה בהנחה שהקב"ה "טעה" בבריאה וברא כמות גדולה של בני אדם אשר מלכתחילה מבחינה גנטית ביולוגית נמשכים לבני מינם, ואף-על-פי-כן הקב"ה מעניש אותם באופן קשה מאד, לכל הפחות את הגברים על משכב זכר. ביחס לכל שאר הדוגמאות שהעלית, אין ספק שהן עניינים שקשורים לשחיתות מוסרית שאינה מוּלדת, למשל, לא יעלה על הדעת שמאן דהו ייוולד עם משיכה רק לנשים נשואות, אלא מדובר בהפרעה מידותית תאוותנית.

ואגב, כאמור במאמר, ברור שאנשי הלהט"ב משתמשים בטענת "סטייתם המוּלדת" כדי לטעון שהקב"ה שגה בבריאתם, שהרי לשיטתם הוא היה צריך לברוא אותם במגדר ההפוך, וכאילו כל התורה איננה רלבנטית לציבור גדול מאד של אנשים אשר נבראו "בטעות" באופן מסוים.

והוסיף ושאל השואל:

לטעון כי לא ייתכן שהקב"ה "יברא כמות עצומה של גברים" הינה הגשמה [=ואיך הוא הגיע להגשמה? חמור גרם! וכי טענה רטורית ביחס לפעולותיו של בורא-עולם מעידה על הגשמה?] האם הכמות תעיד על ה"טעות" ואם הכמות הייתה קטנה אז הכל היה מסתדר לך? [כן, וכמו שהסברתי במאמר בעניין המאפיין של החומר, דהיינו ההוויה וההפסד, שמטבעו הוא שיש חריגות] וכיצד הקב"ה ברא טומטום ואנדרגינס שלא יכולים לקיים מצוות פריה ורביה?

וכך השבתי:

איני יודע איך הגעת להגשמה, וזה לא רציני לטעון טענות קשות מאד שאין מאחוריהן ביסוס אמיתי, כי אין אנו עוסקים כאן באמיתת עצמותו של בורא-עולם, ולא בתאריו, אלא ביסוד אחֵר מיסודות הדת: השכר והעונש, ובמלים אחרות **בצדק האלהי.** כלומר, ההנחה היסודית הינה שהתורה היא אמת, ואם התורה קבעה שה"הַצוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד) – אז אין להרהר אחר קביעה זו, ואני מניח שאתה תסכים עם הנחה זו, שהרי אתה משלומי אמוני ישראל למיטב ידיעתי [כך חשבתי באותם הימים].

נחזור לענייננו, אם הקב"ה ברא את עולמו באופן כזה שכמות גדולה מאד של אנשים סובלים מסטייה שהוא מחייב עליה מיתה, אז בהחלט מדובר בעיוות דין, כי הקב"ה כביכול ברא בני אדם עם **נטייה מולדת הכרחית בלתי ניתנת לריפוי לעבור עבירה שחייבים עליה מיתה!** וזה דומה להשקפת האסטרולוגיה, כלומר, אם אנחנו מניחים שהקב"ה ברא את האדם מראש עם נטייה מולדת לרצוח או לנאוף ואחר-כך הוא מעניש אותו על-כך הרי שיש בזה עיוות דין. וכדי לפשט את העניין עוד יותר נאמר כך: אם המלך הכריח את עבדו לעבור עבירה מוסרית חמורה, האם יעלה על הדעת שאותו מלך ישפוט אותו ויעניש אותו במלוא חומרת הדין על העבירה המוסרית הזו שהוא הכריח אותו לבצע?! ולא לחינם קבעו חז"ל כלל בהלכה: "אנוס רחמנא פטריה", ולפיו, אם הקב"ה היה בורא 10–15 אחוז להט"בים בעולם היה נכון לפטור את כולם ממיתה בעוון משכב זכר, שהרי הם אנוסים, כי כך הוא בראם, ואליו יש לבוא בטענות...

ועתה לכמות הקטנה, או יותר נכון האפסית שנזכרה. ובכן, במאמר הוסבר שייתכן שיהיו בני אדם נדירים שתהיה להם נטייה מולדת למשכב זכר, כמו שנבראים בעולם אנשים בעלי מום **שכלי אורגני** נדיר מאד. ועם זאת אין קושי, כי הקב"ה מלכתחילה ברא את עולם החומר באופן כזה שהוא לעולם אינו זהה, ולעולם יש שינויים כתוצאה משאיפת החומר להתהוות ולהיפָּסד, ובמהלך התנועה הזו של החומר קורה שלעתים יש חריגות כי זהו טבעו של החומר שהקב"ה ברא בעולם. ואם החומר לא היה נברא באופן כזה שהוא מתהווה ומתפתח גם לכיוונים לא צפויים הוא לא היה בעל התכונה הזו של ההוויה וההפסד, ולא היו נוצרים חיים בעולם.

כך רבנו הרמב"ם מבאר במורה את החריגות הקיצוניות הללו בעולם ההוויה וההפסד, כלומר, היוולדם של אנשים בעלי מומים נדירים וכיו"ב. וברור שאותם הנדירים מאד שנולדים בעלי מומים גופניים או נפשיים או להט"ביים, הקב"ה ידון אותם באופנים אחֵרים מאשר הוא דן את שאר בני האדם – כי רבנו הרמב"ם מודה במורה-הנבוכים שהתורה ניתנה לכלל בני האדם אף שיש פרטים שהתורה לא מתאימה להם מבחינות שונות, ובלתי אפשרי בעולם ההוויה וההפסד ליצור תורה שתתאים ל-100 אחוז, אך ל-99.99 אחוז ניתן, כך טוען רבנו במורה.

ובזאת עניתי לך גם על שאלת הטומטום והאנדרגינס וכן על שאלות נוספות שאתה יכול להוסיף ולתמוה, איך הקב"ה בורא בעלי מומים נדירים מכל מיני סוגים בעולם. אך הנני מוכרח להעיר, ששאלת הטומטום והאנדרגינס כלל אינה קשורה לעניין והיא הטעיה מוחלטת, כי היא אינה שאלה על הלהט"ב אלא על **צדקת מעשיו של הקב"ה בעולם,** ולמעשה גובלת בכפירה, שהרי היא קרובה מאד להִתרעמות על מידותיו של הקב"ה; ואם ריק הוא – ממך, וזכור תמיד את הכלל: "הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה **וְאֵין עָוֶל** צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא", ולעולם תנוס אל הכלל הזה ותהיה בטוח ביראת השמים שלך ובעבודת ה' השלמה והתמימה.

וכמו שנאמר בתורה שהקב"ה לא יעשה עוול ואין בכך זיק של הגשמה, כך אנכי טוען, כלומר הנני מבקש לאמֶת את הכלל הזה שהקב"ה לא יעשה עוול, ואין בכך שום זיק של הגשמה.

קצרו של דבר, לגבי האחוז האפסי הזה מדובר בעניין שהוא קרוב מאד לנסתרות לה' אלהינו, אך לא יעלה על הדעת שאחוז גדול יהיה נידון בהכרח למיתת בית דין אם הקב"ה הוא זה שטבע

בו את עצם השאיפה השלילית הזו באופן מוּלד, כך שלא ניתן להתגבר עליה, לרסנה ולרפאה. ואוסיף, שאני מקווה שאני טועה, אך לא אתפלא אם הדברים שאמרתי לעיל לא ישכנעו אותך, שהרי כבר שוחחנו על הנושא הזה [=וזכורני שהצבוע הסכל הזה הטריד אותי בטלפון זמן רב בעניין זה, עד שהוא גרם לי לתמוה, שמא הוא מגן על מאן-דהו מבני משפחתו, כי קשה לו לראות בעצמו או בבנו או באחיו או באחיינו להט"ב ארור], ולכן אשמח אם תניח לי, כי מבחינתי די מיציתי אותו והנני שלם בדרכי, ונתפלל שנינו אל ה' יתעלה שיאיר עינינו במאור תורתו.

[אך הוא לא נרגע] והוסיף ושאל השואל:

אתה שאלת איך ייתכן שהקב"ה בורא להט"ב ונתן מצוות לא תעשה. ואני שאלתי איך הקב"ה ברא טומטום ואנדרוגינוס ונתן מצוות עשה [=הוא בורח לשאלות אחרות במטרה לתעתע]. בהגשמה התכוונתי להאנשה, אתה מתייחס להקב"ה כאל אדם [=והיכן אמרתי שהקב"ה אדם?] הטועה או לא טועה וכל זה על-פי דיון כמותי [=ההגשמה הדמיונית הזו שהוא האשים אותי בה מבוססת על דיון בכמות הלהט"בים]. אני מקבל את העולם כמות שהוא וכן את גזרות הקב"ה [=דהיינו שסטיות הלהט"ב הן חלק מסטיית-תקן רחבה מאד, ובמלים אחרות הוא מסכים עם טענות המינות של הלהט"ב שה'-אלהים-אמת הוא אל אכזר ופגאני, וכן אל משובש ששוגה בבריאת בני האדם, וגורם להם לייסורים נוראיים בשל כך] רק שאיני מחפש להצדיק אותו [=טיפש מטופש, כאשר מזהמים את עם-ישראל בטינופֵי כפירה חובה להשיב להם, ואף מדובר בקידוש-שם-שמים] גם כאשר כביכול נראה לנו שהוא "טעה" [למה כביכול? כלומר, איך אפשר לסבור שה' הוא אל שפועל אך ורק אמת וצדק, עם הטענות שלו ושל הלהט"ב? וכי הן אינן מובילות באופן ישיר ומיידי לכפירה ולמינות חמורה?]. סיימתי את טיעוניי בנושא.

וכך השבתי:

א) השאלה איך הקב"ה ברא טומטום ואנדרגינס כלל אינה דומה לשאלה שאנכי שאלתי, שהרי הטומטום והאנדרגינס הינם כמו רבים אחֵרים שאינם מסוגלים לקיים מצוות עשה מסוימות, כגון מי שנולד אילם שאינו יכול לקרוא קרית-שמע, ומי שנולד עקר שאינו יכול לפרות ולרבות, וחולה או זקן שאין לו כוח, וכו'. ברם, כל אלה שונים מהלהט"ב בשלושה הבדלים עצומים:

ההבדל הראשון הוא, שהטומטום והאנדרגינס (וכן הלהט"ב שנולדו כך), הינם אחוז אפסי באוכלוסייה, ולא כמו שטוענים הלהט"ב שהם אחוז ניכר מאוכלוסיית העולם (אחוז שהולך וגובר). **ההבדל השני** הוא שהעונש על ביטול מצות עשה הוא קל יחסית, וברור שהקב"ה לא יעניש את מי שנולד באופנים מסוימים המונעים ממנו לקיים מצוות-עשה מסוימות. כך שהכלל שהקב"ה לא יעשה עוול נשמר ואין שום קושי. לעומת זאת, העונש על משכב זכר לדוגמה הינו מוות על-ידי בית-דין, וזה עונש חמור ביותר, ועוול גדול מאד אם הקב"ה יחייב מיתה לכל-כך הרבה אנשים בעולם, וזאת למרות שהוא בכבודו ובאמיתת עצמותו ברא אותם באופן הזה.

וההבדל השלישי, כל אלה שאינם מסוגלים לקיים מצוות עשה מסוימות אינם כופרים בבורא-עולם, כי הקב"ה נתן מצוות עשה רק למי שמסוגל לעשותן, ובידוע אנוס רחמנא פטריה. לעומת זאת, הלהט"ב כופרים באופן גס ובוטה בבורא-עולם יתהדר ויתרומם, ולמעשה טוענים שאחד

מיסודות הדת שלנו והוא ההרחקה מן הזימה והתועבה הינו הבל מהובל, שהרי כך הם נולדו ואין כל דרך להתנגד לזימה ולתועבה הכעורה, ובעשייתם ביד רמה כירבעם הינם למעשה בגדר כופרים ומשומדים, ומצוה רבה וגדולה להשיב עליהם ולסתור את טענותיהם השקריות.

ב) הדיון בשאלה האם הקב"ה טועה או לא טועה בפעולותיו איננה בגדר "האנשה", כי רבים הם המקרים שיש להניח טענה שידוע שהיא איננה נכונה כדי לסתור אותה, לדוגמה: כאשר לומדים על ייחוד ה' ניתן לומר כך: נניח שהוא גוף, אם-כן, יש לחייב שלל מסקנות ביחס לבורא-עולם, שלל מסקנות שאף-לא-אחת מהן תיתכן, וכך שוללים את היותו גוף או כוח בגוף.

כמו כן, לעתים אין לנו ברירה בעת הלימוד אלא להניח הנחות או להתבטא באופנים מסוימים שיש בהם הגשמה, כי אין בשפה שלנו דרך אחרת לבטא את הרעיונות שעולים במחשבתנו, וכמובן, תוך כדי לימוד ושינון שאין לו גוף ואין לו דמות הגוף. עיקר ההקפדה הוא על פירוש פסוקי התורה באופנים מגשימים, שהרי בזאת אנחנו מחדירים השקפות גשמות ביחס לבורא-עולם, וכן בשעת התפילה בציבור שממנה לומדים ההמון השקפות בסיסיות על בורא-עולם.

ג) לדיון הכמותי יש ערך עליון בדיון הזה, כי כמו שאמרתי כמות גדולה הינה עוול עצום, שהרי לא יעלה על הדעת שהקב"ה ייתן תורה שלא תתאים לחלקים כל-כך נרחבים מן האנושות.

ד) גם אנכי מקבל את העולם כמות שהוא וכן את גזרות הבורא, אלא שהנני תמיד מחפש את הסיבות למצוות, לגזרות ולאופני בריאת הבורא יתעלה – כי רבנו הרמב"ם מלמד אותנו שכך אנחנו מתרוממים לידיעת ה' יתעלה ויתרומם, וחובה עלינו תמיד **לנסות ולהבין,** ואף אם לא תמיד אנחנו מצליחים, חובה עלינו תמיד לנסות ולהשכיל את האמת ואת דרכיו של הקב"ה.

ה) ויתרה מזאת, חובה עלינו לנסות ולהצדיק את חוקי התורה, כי יש בזה קידוש-שם-שמים, וכמו שהנביאים עוסקים לעתים בהשקפות שרווחו בעם באותם הזמנים ומפריכים אותן, כדי לקדש-שם-שמים ולהוכיח שה' אינו עושה עוול, כגון ההשקפה בעניין אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה ועוד. כל-שכן וקל-וחומר כאשר ארגונים מסוימים מפתים אלפים ורבבות מעמֶנו לסטות אחרי השקפותיהם הרקובות והמחריבות, ומסיתים ומדיחים אותם נגד ה' יתעלה. כי יש להבין, שהשקפות הלהט"ב שהקב"ה ברא את האנושות באופן כזה שאחוז ניכר מבריאתו הינה תועבה, מעידה על העדר חכמה בעליל, ועל חוסר שלמות בבריאת העולם. ואם הוא אינו שלם ואם הוא שוגה ועושה עוול, הרי שאין שום הצדקה לשמוע לדבריו ולקיים את מצוותיו.

והוסיף ושאל השואל:

גם אם ימָצא שזה מוּלד [=והטיפש סותר את עצמו, שהרי הוא טען למעשה לעיל שהלהט"ב הינו סטייה מוּלדת], אני לא רואה בכך "טעות" מאת ה' [=איזו התחסדות! הוא מצדיק את הכפירה בטענה ובהצגה שהוא נאמן לה' יתעלה!]. כמו גם אם ימָצא שאלימות היא מוּלדת, כך שיהיה לך קשה לקבל מעשים אלימות חמורים, עדיין אין זו טעות [האמנם? וכי לחינם רבנו קידש מלחמה נגד האסטרולוגיה?]. הקב"ה ברא את העולם וקבע שאסור לעשות כך וכך, וכעת, כל אחד צריך להיזהר בכך [=אולם, אם הקב"ה ברא את הלהט"ב סוטים איך הוא יכול

לדרוש מהם שלא לעשות תועבות?], והכוחות שיש לכל אינדיבידואל לכך הם ענייניו שלו [=האמנם? וכי לא קיימת מצות תוכחה? וכי יש להיכנע ללהט"ב?]. אשוב על הטיעון שכתבתי למעלה שלכל אחד כמעט יש איזו מידה מגונה או איזו מצוה שקשה לו איתה במיוחד יותר מלאחרים [=כך השואל מצדיק את סטייתו אחרי איזו זימה או איזו תאווה, כלומר, סטייתו נובעת מכך שה' טבע בו מידה רעה כלשהי. ובמלים אחרות, הוא לא אשם, אלא ה' יתעלה ויתרומם הוא האחראי לסטייתו], ככה ש"חוסר הצדק" הזה איכשהו מתאזן בסופו של דבר [=איך בדיוק 'חוסר הצדק' מתאזן? וכל דבריו הבל מהובל, וברור שאם הקב"ה נוטע באדם מידה רעה מדובר בעוול, ורבנו כבר הרחיב בזה מאד, וראו: 'מבט לאסטרולוגיה לאורו של הרמב"ם'].

וכך השבתי:

אם מדובר בשגיאה מוּלדת, הדבר מוביל להשקפת מינות רעה, לפיה הקב"ה "שגה" בבריאתו מכיוון שהוא היה צריך לברוא את האיש הזה אשה וכן להיפך. וכך בדיוק תופשים זאת רבים מהלהט"בים ומשתמשים בסטייתם כדי "להוכיח" שראוי ונכון למרוד בבורא-עולם, מפני שהוא לא קיים, או שהוא נגוע בשיבושים ולכן אין שום הצדקה לשמוע בקולו ולקדש את התורה.

כמו כן, יש שגיאה גדולה בלימוד מהדוגמות שהבאת, כי גם סטיית האדם לכיווני אלימות וכיו"ב איננה מוּלדת, אלא זו סטייה שהאדם בוחר למשוך את עצמו אליה. ברם, אם הקב"ה יברא את האדם עם סטייה מולדת לאלימות בלתי ניתנת לשינוי (ואפילו אם היא ניתנת לשינוי) – הרי שמדובר בעוול, כי איך יעלה על הדעת שהקב"ה יעניש את אותו אדם אם יחבול או אפילו ירצח את חברו? והלא הקב"ה הוא זה אשר נטע בו את התכונה המוּלדת הזו לאלימות ולרצח!

המידות המגונות שציינת אינן מוּלדות אלא נספחות לאדם במהלך החיים כתוצאה מהשפעות חברתיות ומשאיפות זרות שהאדם בוחר למשוך את עצמו אליהן, מה-שאין-כן אם הקב"ה ברא את האדם מלכתחילה בעל סטייה חריגה, אין לו שום דרך להתחמק מלעשות את העבירה. ומסיבה זו רבנו הרמב"ם קידש מלחמה נגד האסטרולוגיה, ולא לחינם הוא קרא לה "הרס חומות הדת", מפני שהיא מבטלת את כל ציוויי התורה ושליחת כל הנביאים לעם ישראל – כי אם הקב"ה ברא את בני האדם עם סטיות טבעיות מוּלדות, מדוע יש צורך בחוקי התורה ובשליחת הנביאים? אלא, אין שום הצדקה לתורה וכל ציווייה בטלים ומבוטלים, עד-כדי-כך!

והוא הדין לעניין הלהט"ב, כי אם הקב"ה ברא כמות עצומה של בני אדם, שמראש הוא-הקב"ה גורם להם להימשך אחרי זימה ותועבה, והוא-הקב"ה דן אותם לכרת ולמיתה – אין עוול חמור מכך. ושוב הנני מדגיש שיש הבדל עצום בין המידות המגונות שציינת לבין סטייה **ביולוגית-טבעית** מוּלדת שאין לה תקנה בשום פנים ואופן, כאילו שתאמר לכלב להיות חתול ולחתול להיות כלב, ולמרות זאת תמית אותם כאשר הם אינם מצליחים להתנהג בניגוד לטבעם.

"וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם [...] וְהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם" (במ' טו); "נִאֲפַיִךְ וּמִצְהֲלוֹתַיִךְ זִמַּת זְנוּתֵךְ עַל גְּבָעוֹת בַּשָּׂדֶה רָאִיתִי שִׁקּוּצַיִךְ אוֹי לָךְ יְרוּשָׁלַם לֹא תִטְהָרִי אַחֲרֵי מָתַי עֹד" (יר' יג, כז); "קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ" (תה' קיט, קנ).

הסכסוך הישראלי–פלסטיני בעיני הרמב"ם

מקובל לחשוב שהסכסוך הישראלי-פלסטיני החל בעקבות התעוררות תנועת הציונות לפני כ-150 שנה, ברם, יהודים סבלו מרדיפות ונגישׂות מצד המוסלמים מאות ואלפי שנים לפני שצורר היהודים חאג' אמין אל חוסייני שר"י הוליד בשנות השלושים את "העם הפלסטיני". הבנת מניעיהם ושאיפותיהם של קיצוני המוסלמים ושאר שונאי-ישראל נחוצה להמשך קיומנו ולשגשוגנו הרוחני, החברתי והכלכלי בארץ-ישראל. כמו-כן, לא פחות חשובה להמשך קיומנו כאן היא התובנה הכואבת, שבכל התקופות היו יהודים **מקרבנו** שפנו נגד בני עמם, ופעלו בתקיפות ובאכזריות כדי להחליש ולהכרית את עם-ישראל. הבנת מקור שנאתם העזה של שונאי-ישראל מבית ומחוץ **הכרחית** להמשך קיומנו והצלחת יישובנו כאן בארץ-ישראל.

לצד המלחמה העיקשת והבלתי מתפשרת באלה שקמים עלינו לכלותינו, עלינו לזכור תמיד כי אנחנו הם האשמים הראשונים לכל הצרות והייסורים הנוראים המתרגשים עלינו, וכמו שאומר הנביא ישעיה (י, ה): "הוֹי אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם זַעְמִי", וכמו שנקרא נבוכדנאצר הרשע שהחריב את בית-המקדש הראשון בספר ירמיה (כז, ו): "וְעַתָּה אֲנִי נָתַתִּי אֶת כָּל הָאֲרָצוֹת הָאֵל בְּיַד נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל **עַבְדִּי**". כלומר, כל הרשעים לדורותיהם אינם אלא שליחיו של הקב"ה להעניש את עם-ישראל על הפניית ערפו לדרך האמת ועל נהייתו אחרי ההבל והתהו אשר לא יועילו ולא יצילו.

נמצא, כי בד בבד עם הנחתת מכות קשות על אויבינו ככל שניתן, חובה עלינו לערוך חשבון נפש פנימי עמוק ויסודי מדוע באה אלינו הצרה הזאת? כי אלמלא סטינו מדרכי מישרים ופנינו לדרכי חתחתים, לא היו הרשעים מתנשאים ומתחזקים ומרימים ראש להורגנו ולכלותנו.

העיון בהתמודדותו של הרמב"ם עם רדיפות המוסלמים והמשומדים שהיו בתקופתו, מועיל לשתי המטרות החשובות הללו: **ראשית,** ניתן ללמוד מדבריו על מניעיהם הנסתרים של קנאֵי האסלאם ושאר שונאי-ישראל מבית ומחוץ – שהרי לא ניתן לנצח במלחמה, ואפילו בכוחות צבאיים בעלי עליונות טכנולוגית ואנושית, אם מפקדי הצבא, אשר עומדים ונלחמים בראש הצבא, אינם מבינים את מניעי האויבים שטובחים בנו; **שנית,** דברי החיזוק של רבנו הרמב"ם מעודדים אותנו לשוב לבורא-עולם, ותובנותיו מחזקות את עמידתנו הרוחנית כנגד הטירוף האסלאמי צמא הדם. עמידתנו הרוחנית הזו היא סוד כוחנו והיא הכרחית להמשך קיומנו כאן בארץ-ישראל, שהרי אין ערך לכוחות צבא, חזקים ומשוכללים ככל שיהיו, אם אין למפקדיהם עוז ותעצומות נפש, ואמונה עמוקה בצדקת הדרך, וכמו שאומר זכריה הנביא (ד, ו): "וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר יְיָ אֶל זְרֻבָּבֶל לֵאמֹר **לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחִי אָמַר יְיָ צְבָאוֹת**".

א. רקע על אגרת תימן

לפני כ-850 שנה שלח הרמב"ם אגרת ליהודי-תימן ובה הוא מחזק ומעודד אותם בעת שגזרות קשות ורעות פקדו אותם. באותה התקופה, יהודי-תימן סבלו מרדיפות קשות: גם מצד המוסלמים הקנאים שקרנם עלתה מאד באותם הימים, וגם מצד יהודים רשעים שהתאסלמו

ולא חדלו מלרדוף את אחיהם הנרדפים והמעונים ממילא. מהתבוננות בדברי החיזוק שכותב רבנו הרמב"ם באגרתו ליהודי-תימן, עולה תמונה היסטורית מעניינת אשר שופכת אור על יחסם של רשעי הגויים לעם-ישראל בכל הדורות, על מניעיהם ועל שאיפותיהם. טרם שנדון באיגרת נצרף רקע כללי מתוך דברי יוסף קאפח במבואו לאגרת זו מהדורתו (עמ' י–יב):

"גורמי כתיבת האגרת ומולידיה הם סְבלוֹת יהודי-תימן תחת יד נוגשׂיהם ולוחציהם. מקובל לחשוב כי היו אלה גזרותיו של עלי אבן מהדי ['מהדי' פירושו: 'משיח'] שעמד בתימן בסביבות שנת דתתק"י [1149]. הוא עורר תנועה לא מבוטלת בתימן שקראה לתשובה ולהתעוררות בין המוסלמים, ועמה התעוררה קנאות דתית קיצונית, ובעטיה נרדפו היהודים מאד וסבלו רדיפות וגזרות קשות [...] ברור כי הלבבות לרדיפות היהודים כבר היו מוכשרים ומאולפים מקדם קדמתה, ובאה תנועתו של אבן מהדי והוסיפה שמן למדורה ונתנה להם יתר תוקף ואוֹן, וכתוצאה מלחץ הערבים נוצר מצב בלתי נסבל, שאותם יהודים חלושי אופי שנשתמדו, ואשר לפָנים היו מְלוּוִים מבטי בוז וזעם מצד היהודים, הפכו להיות הם רודפי בני עמם בדרכים חדשות [...] כלומר, הוויכוחים וההוכחות כביכול מן התורה להצדיק את בגידתם והשתמדותם. [...] ויתרה מזו, הם החלו להופיע ברחוב היהודי כמלומדים שהשיגו והבירו את האמת".

ב. דת האמת והתקוממות הגויים כנגדה

בתחילת דבריו ליהודי-תימן, רבנו הרמב"ם קובע כי דת משה היא דת האמת, ובה רוממנו ה' מעל כל הגויים. קיום התורה והמצוות רומם את עם-ישראל למעלות רוחניות, אנושיות, חברתיות ואף מדעיות, ובראות הגויים את אושרנו ומעמדנו הרם, אשר הושג בזכות חכמתנו הייחודית ומידותינו הנעלות – הקנאה והשנאה בוערות בקרבם ומעבירות אותם על דעתם.

וכֹה דברי רבנו באיגרתו (עמ' יט): "וכאשר ייחדנו [הקב"ה] במצוותיו וְחֻקּוֹתיו [=רוממנו להיות ייחודיים ומיוחדים בכך שהוא נתן לנו חוקים ומשפטים מאוזנים וישרים], ונגלתה רוממותנו על כל שאר [הגויים רודפי ההבל] במשפטיו ותורותיו, כְּאֲמִרוֹ יתעלה בספרו: [...] 'וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם' [דב' ד, ח], שֹׂנאו אותנו כל העמים על-כך בקנאתם ותעייתם".

ברם, רבנו לא דייק בזה, שהרי עיקר שנאת הגויים ועינוייהם לא נבעו מקנאה על-כך שעם-ישראל שמר על מצוות התורה, **אלא להיפך!** מכך שעם-ישראל רָחַק מעל ה'-אלהים-אמת. סילוף התורה וזיופהּ נתן ליהודים ערמה ותחכום לְהָרַע: לבזֵּב ולרמות ולהתנשא מעל הגויים (כמעשה החרדים בימינו), במטרה להשיג את הבלי העולם-הזה ואף את תועבותיו. כלומר, דווקא **ריחוקו** של עם-ישראל מה' יתעלה יחד עם הריסת חומות הדת והמוסר, הם אלה שגרמו לשנאת העמים כלפי עם-ישראל, ולייסורינו ולעינוייננו בגלות ארוכה ומחרידה בקורותיה.

סיבה נוספת לשנאתם של גדולי רשעי הגויים לעם-ישראל הייתה רצונם הנואל להתקומם כנגד אלהים. ברוב גאוותם הם ביקשו להתקומם נגד הרצון האלהי כדי להאדיר את שמם, וכדי להירשם בדפי ההיסטוריה כאותם שהצליחו להכרית את עם-ישראל ו"לנצח את אלהים".

וכך מלמד רבנו הרמב"ם באיגרתו ליהודי תימן (עמ' יט):

"ועתה אחינו, ראוי לכם יחד להאזין ולהתבונן במה שאביא לפניכם, ותלַמדוהו לקטנים ולנשים, כדי שיתחזק להם מה שנחלש ונתרופף מן האמונה, ויתחזק בליבם הנכון אשר לא יסור. והוא, כי זו היא דת האמת הנכונה אשר ניתנה לנו על ידי רבן של כל הנביאים [...] אשר רוממנו ה' בה על כל העמים, כְּאָמְרוֹ: 'רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְיָ לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם בָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים' [דב' י, טו] [...] וכאשר ייחדנו במצוותיו וחֻקּוֹתיו, ונגלתה רוממותנו על כל השאר במשפטיו ותורותיו, כְּאָמְרוֹ יתעלה בספרו: 'וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם' [דב' ד], שׂנאו אותנו כל העמים על-כך בקנאתם ותעייתם, ונחלצו מלכי הארץ לרודפנו בגללו [=בגלל ספר-התורה] ברשע ובזדון, וברצותם להתקומם נגד ה' אשר אין יכולת להתקומם נגדו".

נמצא, כי הגורם הראשון בשרשרת הגורמים שמובילים לרדיפת היהודים בכל הדורות, הוא תעיית הגויים אחרי ההבל והתאוות, ואלה השחיתו את מידותיהם וגררו אותם לדרכי רשע. רשעותם ובהמיותם עוררו בקרבם קנאה עזה בתכסיסי התְּחכום, התְּכמון והשליטה ששגינו בהן בשל סילוף התורה, וזו התפתחה אצלם לרגשי נחיתות, ריקנות ואפסות שלא נתנו להם מנוח, עד שהפכו לשנאה יוקדת. כלומר, תעיית הגויים היא בראש ובראשונה באשמת עם-ישראל, כי אם עם-ישראל היה הולך בדרך האמת הוא היה ממלא את תפקידו: מעניק דוגמה ומופת ומרומם את האנושות כולה לדרכי מישרים, והגויים לא היו מתדרדרים לשפל הרשעות והאכזריות, וכפי שהעיד עלינו יוצר הכל, שאם נלך בדרך האמת ירוממונו כל העמים:

"רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְיָ אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ, וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה **וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה,** כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו, וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם [=מאוזנים] כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם" (דב' ד, ה–ח).

ג. מצבם הרוחני של יהודי-תימן

רבנו כותב את הדברים הללו ליהודי-תימן מפני שהם חוו שבר ומשבר רוחני גדול מאד באותה התקופה, ומטרתו הייתה לחזק את אחיזתם הרופפת בדרך התורה והמצוות. ברם, כאמור, ברור לי כי הדברים הללו שהוא אומר אינם משקפים את התמונה המלאה. כלומר, עלינו לזכור תמיד, כי הקב"ה לא היה מביא על עם-ישראל או על קהילה בעם ייסורים קשים ונאמנים, אלא-אם-כן אותה הקהילה רָחַקה מדרכי מישרים. כך שלפי האמת, היה על רבנו **להוכיח** את יהודי-תימן ולהורות להם לשוב בתשובה ולחפש במעשיהם מדוע באה אליהם הצרה הזאת, שהרי "הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ **כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט** אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד).

ברור אפוא, שיהודי תימן סטו אחרי ההבלים שרבנו מתאר בסוף הלכות עבודה-זרה יא:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת],

שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

ואם יהודי תימן היו נאמנים לדרך האמת, לא רק שהגויים היו מרוממים אותם להיות עטרה על ראשם כאמור, הם אף היו מודים ששקר נחלו אבותיהם: "יְיָ עֻזִּי וּמָעֻזִּי וּמְנוּסִי בְּיוֹם צָרָה אֵלֶיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי אָרֶץ וְיֹאמְרוּ **אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ הֶבֶל וְאֵין בָּם מוֹעִיל**" (יר' טז, יט).

נחזור לדבריו של רבנו באיגרתו, נראה ברור כי מן ההכרח היה לדבֵּר עם יהודי-תימן באותה התקופה באופנים הרגשיים והבלתי מדויקים הללו, מפני שמצבם הרוחני היה כל-כך ירוד עד שאם רבנו היה מוכיח אותם הם היו אובדים בייסוריהם. ולבן, משראה רבנו את המצב הקשה הוא החל קודם-כל בפעולות החייאה, ורק לאחר שרבנו ביצע פעולות החייאה, הוא עבר לומר להם שעליהם לרחוץ את מחשבתם מן ההזיות ומן ההשקפות הרעות. וכמו שרבנו אומר בהמשך איגרתו ליעקב בן נתנאל, מנהיג קהילת היהודים בתימן באותה התקופה (עמ' מב):

"אבל מה שראיתי שאתה נוטה אליו מענייני הכוכבים [כלומר האסטרולוגיה, וברור שיעקב בן נתנאל נטה מאד אחרי הבלי האסטרולוגיה הפגאנית, וכנראה קיבל זאת מאביו, מחבר הספר 'גן השכלים', אשר היה חסיד נלהב של הבלי האסטרולוגיה] [...] כל הדבר הזה הסירהו ממחשבתך, **ורחץ דמיונך ממנו כמו שרוחצים את הבגד המלוכלך מטינופו,** לפי שהם דברים שאין להם אמיתות אצל החכמים השלמים ואפילו שלא מאנשי התורה, כל-שכן אנשי התורה, ואפסותם ברורה וגלויה בהוכחות מושכלות אמיתיות שאין המקום להזכירן כאן".

ואם מנהיגי יהודי-תימן באותם הימים, נתנאל ובנו יעקב, היו חסידים נלהבים של ענפי עבודה-זרה, שהרי האמונה שיש כוחות לגרמי השמים הינה ענף מענפי העבודה-הזרה – אין פלא שהקב"ה ייסר את יהודי תימן, שהרי אם המנהיגים תעו ולעו בתהומות הסכלות, ברור שכל העם שבתימן נכשל ונחבל באפלה הסמיכה של המאגיה והאלילות. ואף לא פלא שעד העלייה לארץ-ישראל שׂרדו אצל יהודי-תימן מנהגי עבודה-זרה לשֵׁדים ואינסוף אמונות תפלות זרות ומהובלות. קצרו של דבר, כל ייסוריהם האיומים בצדק נוקב ומדוקדק. "מִי נָתַן לְמִשְׁסָּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבֹזְזִים? הֲלוֹא יְיָ זוּ חָטָאנוּ לוֹ! וְלֹא אָבוּ בִדְרָכָיו הָלוֹךְ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ" (יש' מב).

לאחר שראינו כי אשמים אנחנו בכל הצרות והייסורים שהתרגשו עלינו, נעבור ללמוד על דרכי הגויים, שהרי אין ספק שתהליך שיבת עמֵנו לדרך האמת יהיה ארוך, ובמהלכו ניאלץ לעמוד על נפשנו. לפיכך, חובה עלינו להכיר את אויבינו, את מניעיהם, שיטותיהם ותכסיסיהם, כדי להציל את נפשנו ולאפשר לעמֵנו להמשיך בדרכו להכיר את בורא-עולם ולשוב לדרך האמת.

ד. הדרך הראשונה לחיסול עמֶּנו

הראשונים אשר ניסו לכלותנו פעלו באמצעות כוח החרב בלבד, וכך כותב רבנו הרמב"ם באיגרתו שם (עמ' יט):

"ולא היה דור מאז ועד עתה, אלא, כל מלך אַלָם או עִקֵש או עריץ ועז, עושה מטרתו הראשונה והחשוב שבענייניו לסתור תורתנו ולבטל דתנו בהכרח ובאונס בחרב, כגון עמלק וסיסרא וסנחריב ונבוכדנצר וטיטוס ואדריאנוס וזולתם מכל הדומים להם. זהו הסוג האחד משני הסוגים הזוממים לנצח את הרצון האלהי".

לרשימת הצוררים שמנה רבנו הרמב"ם ניתן בהחלט להוסיף את היטלר, שעשה את מטרתו הראשונה לכלות את עם-ישראל, ולמרבה הפלא, כבל שהפסיד וכשל במלחמתו, כך טירופו לטביחת יהודים גבר. ולא שכחנו את שתיקת אומות העולם, את התנגדותן לאפשר לפליטים יהודים להיכנס לתחומן, ואת סירובן לתקוף מהאוויר את מחנות ההשמדה ואפילו את מסלולי הרכבות למחנות ההשמדה – וזאת למרות שהן תקפו אתרים קרובים למחנות ההשמדה.

ואתם מוזמנים לראות קטעים מן הסרט המפורסם: "היהודי הנצחי", שבו, מדקה 1:02:56 ואילך, היטלר מדבר לפני הרייכסטג (בתאריך 30 בינואר 1939), ושם הוא אומר כך: "יש הרבה שטח מחיה פנוי בעולם, **אבל הרעיון לפיו היהודים הם העם הנבחר על-ידי אלהים לחיות על גבי יצרנותם של עמים אחרים** תצטרך סוף-סוף להיעלם" וכו'. ומעניין שבדקה 8:32 צולם יהודי שקורא במה שנראה כמו חומש עם פירוש רש"י... רמז להשקפות הרעות שהמיטו על עם-ישראל את מוראות השואה, את הרדיפות והעינויים, ובסופם אף אלף אלפי מיתות משונות איומות ונוראות (להלן קישור לסרט: archive.org/details/DerEwigeJude1940).

ולא רק בימים ההם, גם בימינו אנו רואים כי מטרתו הראשונה של האו"ם במועצה לזכויות האדם היא לגנות את ישראל, ולמעלה משמונים אחוז מהחלטותיה הן כנגד ישראל! האם אין כאן מגמתיות ברורה שנובעת משנאה ותיעוב? וכבר זיהה דוד בן-גוריון את צביעות אומות העולם באמרתו המפורסמת: "לא חשוב מה שיגידו הגויים חשוב מה יעשו היהודים".

ובל נשכח את האומה האיראנית האסלאמית שמבקשת לכלותנו, ואינה בּוֹשָׁה מלומר זאת בפה מלא ולנקוט בתכסיסי רשע ברורים כשמש. עלינו אפוא להתעורר ולהבין, כי רק עמידה רוחנית ומוסרית איתנה, שעשויה להתאפשר אך ורק בחזרה לערכים אמיתיים ולדרך האמת, יסייעו לנו להדוף את כל אויבינו מפנינו ולהמשיך את קיומנו ושגשוג אומתנו כאן בארץ-ישראל. אך אם חלילה עמֶּנו יבגוד בייעודו ובייחודו ויַפנה עורף לדרך האמת, תסור מעמנו השגחת ה' ורשעי הגויים יצליחו לטבוח בנו: "הוֹי אַשׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם זַעְמִי" (ישׁ' י, ה).

ה. הדרך השנייה לחיסול עמֶּנו

רבנו ממשיך ואומר באיגרת תימן שם: "אבל הסוג השני [של רשעי הגויים המבקשים לאבֵּדֵנו] הם פקחי העמים וחכמיהם, כגון הסורים והפרסים והיוונים, כי גם אלה זוממים לסתור תורתנו

ולבטלה בהוכחות שמטעים בהן ובוויכוחים שהם מחברים, וזוממין לבטל את התורה ולמחות עקבותיה בחיבוריהם, כמו שזוממין הָאַלְמִין [=האלימים או הבריונים] בחרבם".

כלומר, הדרך השנייה לכלות את עמֵנו ולהעלימוֹ הייתה בביטול התורה והשקפותיה, וזאת ניסו לעשות באמצעות יצירת דתות חדשות, שכל אחת מהן "מוכיחה" באמצעות התעיות ושקרים, כי היא דת האמת, דתנו דת משה הינה דת של שקר – וללא דת אמת וללא ייחוד רוחני אין מהות לעם-ישראל, וללא מהות רוחנית לא תתקיים אומה בשם "ישראל", וכך בסופו-של-דבר הם תכננו להביא להכחדתנו. שיטתם זו היא גם אחת הסיבות מדוע יצירת דת חדשה בשם: "הדת האורתודוקסית" כל-כך חמורה ורעה לעם-ישראל, מפני שכל דת חדשה שואפת הלכה למעשה לבטל את דת משה המקורית והאמיתית, ותכלית כל הלכותיה והשקפותיה החדשות היא **למחוק בפועל** את כל הציוויים והאזהרות המקוריים אשר מתנגדים לדתם החדשה!

בהמשך דבריו באיגרתו ליהודי תימן, רבנו הרמב"ם מוסיף ומחזק את ידי יהודי תימן, ומעודדם ומבטיחם שגם בכוח ההוכחות והוויכוחים, שום אומה לא תצליח לכלותנו, וניסיון ערעור יסודות דתנו, שהם משענת קיומנו הרוחני והיהודי, נועד לכישלון חרוץ! וכֹה דברי הרמב"ם:

"ולא זה יצלח [=בכוח החרב] ולא זה יצלח [=בכוח ההוכחות והוויכוחים], לפי שכבר קדמה לנו הבטחת ה' יתברך ויתעלה על ידי ישעיהו [הנביא]: שכל עריץ הזומם להתגבר על תורתנו ולבטלה בכלי מלחמתו יְכַלֶּה ה' אותם הכלים ולא יצליחו [...] וּזְמָמוֹ לא יושג לעולם; **וכן כל מתווכח הזומם לבטל מה שבידינו יאפיס ה' הוכחתו [=ה' יתברך יגלה לכל באי עולם כי הוכחתו היא תהו הבל וריק] ויבטלה, וידחה אותה ולא תעמוד,** כמו שאמר יתברך ויתעלה בהבטחתו: 'כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט תַּרְשִׁיעִי' [ישׁ' נד, יז]".

בדברי רבנו טמון יסוד חשוב מאד, והוא, שהקב"ה לעולם יהיה בעזרו של איש האמת, ויסייע לו תמיד להוכיח את האמת, ולפורר ולמוטט לחלוטין את כל הוכחותיהם וראיותיהם של אנשי דתות השקר למיניהם. יסוד זה עמד ועומד לנגד עיניי תמיד, ואם איני מצליח למצוא דרך לקעקע את השקפות ההבל של עובדי האלילים למיניהם, הנני נזכר בהבטחתו ומתחנן אליו, וממשיך לנסות בכל כוחי עד אשר הקב"ה מאיר את עיניי למצוא את מקומות הכזב והתעתועים שבדברי הרמאים. כי זו הבטחתו של הקב"ה לדורי דורות לאנשי האמת – שהוא יהיה עמהם בוויכוחיהם ויסייע להם בכל מחקריהם שנעשים לשם-שמים – לגלות את אור האמת.

ועתה להמשך דברי רבנו שם, אשר אינו מסתפק בהבטחת ההמשכיות והקיום הנצחי לעם-ישראל ההולכים בדרך האמת, הוא אף מתייחס לאוזלת ידם של רשעי הגויים שינסו לעוקרנו מדתנו ומתורתנו, ומציין את עונשם הכבד מאת ה': אכזבה, מפח-נפש והשפלה, על-כך שניסו להילחם בדרך האמת ולכלות את עַם ה' נגד הרצון האלהי, וכֹה דברי רבנו (עמ' כ–כא):

"ושניהם [=אלה שניסו לכלותנו בחרב ובהוכחות] מדמים [=נדמה להם] שאפשר להרוס את הבניין הזה [=עם-ישראל], ומתייעצים לעקור יסודותיו המשוקעים עד המים [=כלומר ששורשיו איתנים ויונקים ממי התהום העמוקים], ואינם מוסיפים לעצמם כי אם עמל ויגיעה, [כי] הבניין [=עם ישראל] כמו שהוא יישאר חזק. והקב"ה ילעיג בהם [=יגרום להם להיות נלעגים] ויעשם

לִשְׂחוֹק, בְּזָמָם בקלות דעתם מה שלא יִזּוֹם האדם כמותו [=שהרי איך יעלה על לב אדם לנצח את הרצון האלהי?]. אמר הנביא בתארו זְמָמָם ולעג הקב"ה בהם: 'נְבַזְּתָקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ, יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק אֲדֹנָי יִלְעַג לָמוֹ' [תה' ב, ד]. ולא חדלנו מהיות מיוסרים [בעוונותינו] [...] על-ידי שתי הכיתות הללו כל ימי שלטוננו ומקצת ימי גלותנו".

יש לתת את הדעת על המשפט האחרון שבדברי רבנו הללו. משפט זה רומז לכך שהרדיפות והנגישׂות, כלומר, הייסורים שעם-ישראל מתייסר בכל הדורות, הן בשל סיבה אחת: **עוונותינו!** רבנו הרמב"ם רומז אפוא לכך שאין ייסורין בלא עוון, כלומר, אין ייסורין באין על אומה או על אדם ללא שקדם להם חטא ועוון, שהרי הקב"ה הוא שופט צדק, ואיך יעניש אומה או אדם לחינם? וכפי שהועד עליו בתורת משה: "הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד). והנה לפניכם גם דברי רבנו בעניין זה בסוף פירושו למסכת ברכות שנאמרו בקיצור נמרץ (וב'מורה הנבוכים' ביאר בהרחבה עניינים עמוקים אלה):

"אבל העיקר הוא שהקב"ה גומל לצדיקים ומעניש את הרשעים, וכל זה בצדק, שכן העיד על עצמו שהכל [=שכל פעולותיו] בצדק [מדוקדק]: 'כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט'. ונקודת הצדק בזה אין כוח באדם להשׂיגה, כמו שאין בכוח השכל האנושי להשׂיג הֶקֵיף ידיעתו יתעלה, וכבר הודיענו שאין בכוח תבונתנו להשיג חוכמתו וצדקו בכל מה שעשׂה ויעשׂה והוא אָמרוֹ: 'כִּי (כאשר) גָּבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם' [יש' נה, ט]".

והנני חוזר שוב ושוב על היסוד הזה, כי עריכת חשבון נפש חשובה אף יותר מנקמה בגויים, והיא אף השער והמבוא לנקמה מן הגויים האכזריים אשר טבחו ועינו אותנו בעינויי אימים.

ו. הדרך השלישית לחיסול עמֶּנו

בהמשך דבריו שם רבנו מתאר את הדרך השלישית לחיסול עמֶּנו, והיא למעשה שילוב של שתי הדרכים שהוא פירט לעיל:

"ואחר כך נולדה כת שהרכיבה מצב משני המצבים יחד, כלומר העריצות וההוכחות והוויכוחים [מלחמה בחרב ובפולמוס יחדיו], ונראה לו [לממציא הכת הזו] כי זה טוב יותר בעקירת עקבות האומה, ולכן נועץ לטעון את הנבואה ולהופיע בתורה היפך תורת ה', ויאֹמַר שגם היא מאת ה' כדבר נביא האמת, ואז יתעורר הספק ותהיה מבוכה, שזו היפך זו והרי שתיהן מתייחסות לאל אחד, ויהיה בכך דרך לאובדן זו וזו. וזה מסוג התחבולות המופלאות שעושה אדם עז הנקמה, שהוא זומם להרוג אויבו ולהישאר הוא, ואם אין לו יכולת לכך מתכן מצב שיהרגהו ויהרוג אויבו".

בדרך השלישית שבה ניסו לבלות את עם-ישראל שילבו הרשעים בין שתי השיטות, כלומר, המשיכו לנסות לכלותנו בכוח החרב, ויחד עם זאת ניסו לבטל את תורתנו בכוח הפולמוסים ולעקור בזאת את מהות קיומנו. רבנו הרמב"ם רומז בזה לישו ולמוחמד שטענו שקיבלו נבואה מאת ה' ושבה נמסרה להם תורה חדשה. בהקמת דת חדשה, ביקשו נביאי השקר לנטוע ספק ולהחדיר מבוכה בקרב עם-ישראל, שהרי בשתי הדתות יש קריאה לעבודת ה' ושתיהן טוענות שהן מאת ה'. בעקבות דמיון לכאורה במאפייני הדת, ייכנס הספק בלבבות ותתעורר השאלה

במחשבת עמֵנו **אצל מי האמת?** הרמב"ם מציין, כי החדרת הספק והמבוכה היא התחבולה המתוחכמת ביותר, שהרי בהחדרת הספק האמת עלולה להיטשטש עד כדי הכחדתה כליל.

אמנם, גם הדת החדשה בסכנת כיליון, שהרי גם היא תוּטל תחת צילם הכבד של הספק והמבוכה, אך הוגה הדת החדשה אינו חושש לכך כלל וכלל, הואיל ומטרתו הראשונה והמרכזית איננה הנחלת דת חדשה, אלא לכלות את דת האמת, להשמידה ולהכחידה.

ז. עיוות דת האמת – הכחדתה בטְשטוּשה

כאמור, בשיטתם השלישית ניסו לכלותנו בהרכבת שתי השיטות: "ואחר כך נולדה כת אחרת שהרכיבה מצב משני המצבים יחד, כלומר העריצות וההוכחות והוויכוחים [...] ולכן נועץ לטעון את הנבואה ולהופיע בתורה היפך תורת ה', ויאמר שגם היא מאת ה' [...] **ואז יתעורר הספק ותהיה המבוכה,** שזו היפך זו, והרי שתיהן מתייחסות לאל אחד, **והיה בכך דרך לאובדן זו וזו**".

מזאת עולה, כי החדרת הספקות בריבוי סברות ושיטות אורתודוקסיות, עלולה לשנות את פניה של דת האמת, ובפי שאנו רואים בימינו, שכל מבקש ידיעה בהלכה מסוימת יקבל פסיקות שונות ומשונות מנושאי הדת למיניהם. מציאות עגומה זו, עלולה לגרום למבקש הידיעה לתמוה על חולשת הדעת, וזו תגרום לו למאוס בדת, הואיל והדת נעשית כבלי משחק מתעתע בידי נושאיה – מעין לוליינות הלכתית נעדרת אמת אשר נועדה לשרת תאוות ומטרות חומריות, ובפי שהוכיח ירמיה הנביא ע"ה את מחזיקי הדת בדורו: "וְתֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יְדָעוּנִי" (יר' ב, ח); וכן כפי שהוכיח הנביא מיכה ע"ה את "גדולי התורה" ואמר (ג, יא): "וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ".

לפיכך, טשטוש דרך האמת עד כדי הכחדתה כליל היא אחת הסיבות המרכזיות מדוע יצירת דת חדשה בשם: "הדת האורתודוקסית" כל-כך חמורה ומסוכנת לעם-ישראל, מפני ש"הדת האורתודוקסית" הפרו-נוצרית, כמו כל דת חדשה, שואפת הלכה למעשה לבטל את דת משה המקורית והאמיתית, ותבלית כל הלכותיה, השקפותיה ומנהגיה החדשים היא **למחוק בפועל** את כל הציווים והאזהרות הקדומים והמקוריים אשר מתנגדים להזיותיה של דתם החדשה!

ולכל נושאי הדת החדשה, חובשי המגבעות הטמאות וגלגלי השועלים, עוטי מעילי האיברים הפולנים, מנענעי הסטנדרים ומסובבי הגודלים, נעדרי הדעת והמדעים, הכופרים בידיעת אלהי האלהים, ההופכים תורת אלהים לקורדום חוצבים, השורפים את יסודות הדת הנעלים שבהם נהיינו לעם אלהים, המוסיפים לאחוז באדיקות פגאנית בדרכי המינים, והמעמיקים לשקוע באלילות אבותיהם הזְעוּמים שהתערבו בגויים – להם דברי הנביא מלאכי: "וְאַתֶּם סַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ **הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה** שִׁחַתֶּם בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכַי **וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה**" (ב, ח–ט).

ח. שנאת התועים לאנשי האמת

ברם, לא רק **הגויים** שונאים את עם-ישראל, ישנה שנאה רבה גם בתוך המעגלים הפנימיים בעם-ישראל, ובכל שהאדם קרוב יותר לדרך האמת כך הרחוק ממנה מקנא בו ושונא אותו.

קאפח מסביר ומנתח את המקור לשנאה היוקדת של עמי-הארצות לתלמידי החכמים בתקופת התלמוד, ונראה שזוהי סיבה נוספת לשנאת התועים את אנשי האמת (כתבים א, עמ' 97):

"אמרו [חז"ל בפסחים מט ע"ב]: 'גדולה שנאה ששונאין עמי-הארץ לתלמידי-חכמים יותר משנאה ששונאים אומות העולם את ישראל' [שנאת עמי הארץ גדולה משנאת הגויים!], ור' אליעזר אף אמר [שם]: 'אלמלא הם צריכים לנו למשא ומתן **היו הורגים אותנו**'. והדבר טבעי בהחלט, כי כל אדם בטבעו ניחא ליה בהפקירא, ואינו שֹׂשׂ לקראת המגבלות המסייגות אותו על כל צעד ושעל, ובראותו בני אדם שולטים ברוחם, מסוימים [=בעלי גדרות וגבולות] בהליכותיהם ובאורח חייהם, מרגיש הוא בסתר לבו ובתת-הכרתו את הנועם שבאורח חייהם, את העדן שבהליכותיהם. אך געש הכוחות **הבהמיים** שבו אינם נשמעים לו להתרסן ואינם מסורים בידו, מפני שכבר הורגלו להתפרץ לכל אשר ירצו ללא מעצורים, משום כך נהפכת אותה הרגשת הנועם שבטוב שבתת-הכרתם לרועץ, מחמת אי-יכולתם הנפשית להגיע אליה, ומתבטאת בשנאה עזה עד כדי **'היו הורגים אותנו'**".

כלומר, אותם חדלי אישים כבר נשתעבדו כליל ליצרם הרע ומסורים בידו לכל אשר יַצֶּה אותם ולכל סיאוב וטומאה שיחפוץ למשכם אליה. אולם, בעמקי סתר לבם העבור רע ומר להם על שעבודם הנרצע ליצרם הרע, אך הם אינם יכולים לעשות עוד מאומה כדי להתנתק מעבותות החטאת שקשרו בהן את עצמם ופיתלום וליפפום והידקום סביב לנפשם החנוקה והעשוקה. ובראותם את אותם האישים עדיני הנפש, אצילי ההליכות והמחשבה, שהצליחו במקום שהם נפלו ונכשלו, וחיים חיים-טובים שלווים ורגועים, מלאי סיפוק ושמחת הלב והנפש – מתמלא לבם ברגשי טינה וקנאה שמעבירים אותם על דעתם, וגורמים להם להבעיר את אש השנאה והאיבה שיוקדת ומלהטת בקרבם, ואוכלת ומכלה את המעט שנותר משאריות נשמתם.

והנה לפניכם כמה דוגמות ממסכת פסחים (מט ע"ב), אשר מתארות את שנאת עמי הארצות לתלמידי החכמים, וממנה ניתן ללמוד על שנאת הולכי החשכים השפלים לאנשי האמת:

1) "תנו רבנן: לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויישא בת תלמיד חכמים [...] ולא יישא בת עמי הארץ, מפני שהן שקץ ונשותיהן שרץ, ועל בנותיהן הוא אומר: 'אָרוּר שֹׁכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה' [דב' כז, כא]"; **2)** "אמר רבי אלעזר: עם הארץ מותר לנוחרו ביום הכיפורים שחל להיות בשבת. אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור לשחטו! אמר להן: זה [=השחיטה] – טעון ברכה, וזה [=עם הארץ] – אינו טעון ברכה"; **3)** "אמר רבי אלעזר: עם הארץ אסור להתלוות עמו בדרך, שנאמר: 'כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ' [דב' ל, כ], על חייו לא חס – על חיי חברו לא כל שכן".

4) "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן: עם הארץ מותר לקרעו כדג. אמר רבי שמואל בר יצחק: ומגבו"; **5)** "תניא, אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי: מי ייתן לי תלמיד חכמים ואשכנו כחמור. אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור ככלב! אמר להן: זה – נושך ושובר עצם, וזה – נושך ואינו שובר עצם"; **6)** "תניא, היה רבי מאיר אומר: כל המשיא בתו לעם הארץ – כאילו כופתה ומניחה לפני ארי. מה ארי דורס ואוכל ואין לו בושת פנים – אף עם הארץ מכה ובועל ואין לו בושת פנים".

7) "תניא, רבי אליעזר אומר: אלמלא אנו צריכים להם [=אלמלא עמי-הארצות צריכים את החכמים] למשא ומתן – היו הורגין אותנו"; **8)** "תנא רבי חייא: כל העוסק בתורה לפני עם הארץ – כאילו בועל ארוסתו בפניו, שנאמר: 'תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה' [דב' לג, ד], אל תקרי מורשה אלא מאורסה"; **9)** "גדולה שנאה ששונאין עמי הארץ לתלמיד חכמים, יותר משנאה ששונאין אומות העולם את ישראל, ונשותיהן יותר מהן. תנא: שנה ופירש – יותר מבולן".

וכֹה דברי רבנו במורה (ב, לו), שם הוא מלמד על התנאים ההכרחיים לנבואה, ואחד מהם הוא:

"שיהא האדם הזה [=החכם] כבר [...] ביטל את תשוקתו לשררות הבלתי אמיתיות, כלומר אהבת הניצחון או שירוממוהו בני אדם וישיג כבודם ומשמעתם [...] – אלא יִראה את כל בני האדם כפי מצביהם, שהם בהם [=במצביהם] בלי ספק **כבהמות וכחיות הטרף**, אשר לא יחשוב השלם יחיד הסגולה כאשר חושב עליהם, **אלא היאך להינצל מנזקי המזיקים מהם**".

נמצא, שגם כאשר האדם ילך בדרך האמת ולא יחטא לה' יתעלה, בשל הריחוק העצום של בני האדם הבהמיים מדרך האמת ומעונג מושגי האמת, הם עלולים לקנא בו ולשנוא אותו, אך כמובן שהם לא יצליחו להזיק לו אם הוא הולך ביושר בדרך האמת וה' עִמו בכל דרכיו. אך רוב בני האדם, אשר ישכילו להבין את אמיתת דברי איש האמת, יעריכו את דבריו ואישיותו.

ויש עוד סוג של שנאה והוא שנאת הרשעים למוכיחים ולשופכים אור על דרכם הרעה, וכמו שאומר הנביא עמוס (ה, י): "שָׂנְאוּ בַשַּׁעַר מוֹכִיחַ וְדֹבֵר תָּמִים יְתָעֵבוּ", והנה לפניכם דברי ירמיהו הנביא (כ, ז–יב) אשר מתאר את שונאיו המרים:

"פִּתִּיתַנִי יְיָ וָאֶפָּת חֲזַקְתַּנִי וַתּוּכָל הָיִיתִי לִשְׂחוֹק כָּל הַיּוֹם כֻּלֹּה לֹעֵג לִי, כִּי מִדֵּי אֲדַבֵּר אֶזְעָק חָמָס וָשֹׁד אֶקְרָא כִּי הָיָה דְבַר יְיָ לִי לְחֶרְפָּה וּלְקֶלֶס כָּל הַיּוֹם, וְאָמַרְתִּי לֹא אַזְכִּרֶנּוּ וְלֹא אֲדַבֵּר עוֹד בִּשְׁמוֹ וְהָיָה בְלִבִּי כְּאֵשׁ בֹּעֶרֶת עָצֻר בְּעַצְמֹתָי וְנִלְאֵיתִי כַּלְכֵּל וְלֹא אוּכָל. כִּי שָׁמַעְתִּי דִּבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב הַגִּידוּ וְנַגִּידֶנּוּ כֹּל אֲנוֹשׁ שְׁלוֹמִי שֹׁמְרֵי צַלְעִי אוּלַי יְפֻתֶּה וְנוּכְלָה לוֹ וְנִקְחָה נְקָמָתֵנוּ מִמֶּנּוּ, וַיְיָ אוֹתִי כְּגִבּוֹר עָרִיץ עַל כֵּן רֹדְפַי יִכָּשְׁלוּ וְלֹא יֻכָלוּ בֹּשׁוּ מְאֹד כִּי לֹא הִשְׂכִּילוּ כְּלִמַּת עוֹלָם לֹא תִשָּׁכֵחַ, וַיְיָ צְבָאוֹת בֹּחֵן צַדִּיק רֹאֵה כְלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נְקָמָתְךָ מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת רִיבִי".

והנה לכם עוד שני קטעים מדברי ירמיהו (קטע א מפרק יא, וקטע ב מפרק יח):

"וַיְיָ הוֹדִיעֵנִי וָאֵדָעָה אָז הִרְאִיתַנִי מַעַלְלֵיהֶם, וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף יוּבַל לִטְבוֹחַ וְלֹא יָדַעְתִּי כִּי עָלַי חָשְׁבוּ מַחֲשָׁבוֹת נַשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ וְנִכְרְתֶנּוּ מֵאֶרֶץ חַיִּים וּשְׁמוֹ לֹא יִזָּכֵר עוֹד, וַיְיָ צְבָאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק בֹּחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נְקָמָתְךָ מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת רִיבִי. לָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ עַל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשְׁךָ לֵאמֹר לֹא תִנָּבֵא בְּשֵׁם יְיָ וְלֹא תָמוּת בְּיָדֵנוּ. לָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיהֶם הַבַּחוּרִים יָמֻתוּ בַחֶרֶב בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יָמֻתוּ בָּרָעָב, וּשְׁאֵרִית לֹא תִהְיֶה לָהֶם כִּי אָבִיא רָעָה אֶל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת שְׁנַת פְּקֻדָּתָם".

"וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַחְשְׁבָה עַל יִרְמְיָהוּ מַחֲשָׁבוֹת [...] לְכוּ וְנַכֵּהוּ [...] הַקְשִׁיבָה יְיָ אֵלָי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבָי, הֲיְשֻׁלַּם תַּחַת טוֹבָה רָעָה כִּי כָרוּ שׁוּחָה לְנַפְשִׁי זְכֹר עָמְדִי לְפָנֶיךָ לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם טוֹבָה לְהָשִׁיב אֶת חֲמָתְךָ מֵהֶם, לָכֵן תֵּן אֶת בְּנֵיהֶם לָרָעָב וְהַגֵּרם עַל יְדֵי חֶרֶב וְתִהְיֶנָה נְשֵׁיהֶם שַׁכֵּלוֹת וְאַלְמָנוֹת

וְאַנְשֵׁיהֶם יִהְיוּ הֲרֵגֵי מָוֶת בַּחוּרֵיהֶם מֵבֵי חֶרֶב בַּמִּלְחָמָה, תִּשְׁמַע זְעָקָה מִבָּתֵּיהֶם כִּי תָבִיא עֲלֵיהֶם גְּדוּד פִּתְאֹם כִּי כָרוּ שׁוּחָה לְלָכְדֵנִי וּפַחִים טָמְנוּ לְרַגְלָי, וְאַתָּה יְיָ יָדַעְתָּ אֶת כָּל עֲצָתָם עָלַי לַמָּוֶת אַל תְּכַפֵּר עַל עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל תֶּמְחִי וְיִהְיוּ מֻכְשָׁלִים לְפָנֶיךָ בְּעֵת אַפֶּךָ עֲשֵׂה בָהֶם".

ובעודי כותב שורות אלה, נשלחה אלי הודעה וזה לשונה: "תתבייש לך על האתר ההזוי שלך. אם לא תלך לבקש סליחה על ציונו של הרבי מלובביץ' אני מרחם על נשמתך!!! אתה מתעסק באש!". וכך השבתי לרשע הארור הזה, חסידו של מנדל הטמבל שם רשעים ירקב: "וַיְהִי בְּרֹאוֹת אַחְאָב אֶת אֵלִיָּהוּ, וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו: הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל? וַיֹּאמֶר [אליהו:] לֹא עָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל, **כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת מִצְוֹת יְיָ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים**" (מ"א יח, יז–יח).

"הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹהָי, מִמִּתְקוֹמְמַי תְּשַׂגְּבֵנִי" (תה' נט, ב).

ט. הנצרות בעיני הרמב"ם

בעיני הרמב"ם, הנצרות הייתה הראשונה אשר ניסתה לכלות את עם-ישראל בשילוב שתי הדרכים: דרך ההוכחות והוויכוחים לביטול התורה ולהכרתתו הרוחנית של עם-ישראל, ודרך החרב להשמדתו של עם-ישראל. בתחילה, ישו וממשיכי דרכו ניסו לבטל את התורה בדרך ההוכחות והוויכוחים בלבד, ובְּרבוֹת השנים, המאמינים התועים שנהו בעקבותיהם שילבו את שתי הדרכים: ביטול תורת משה באמצעות אימוץ התורה החדשה שהגה ישו, יחד עִם השמדת עַם-ישראל באינספור פרעות, עינויים ומסעות-שמד שפיוונו כנגד היהודים חסרי האונים.

וכֹה דברי רבנו הרמב"ם באיגרתו (כא–כב):

"והראשון שהזיד בעצה זו ישוע הנוצרי שחיק עצמות [=ביטוי חריף של גנאי כמו 'שם רשעים ירקב'] והוא מישראל [...] וְנִתְרָאָה [=הראה את עצמו] כאילו הוא נשלח מאת ה' לבאר קושיות שבתורה [=וזו הוכחה לשקריות נבואתו, כי מיסודות הדת שלעולם לא תבוא עוד תורה בנבואה, ואפילו לא תתפרש עוד בדרכי הנבואה], ושהוא המשיח שהובטח בו על-ידי כל נביא [=המשיח שהנביאים מתנבאים שיבוא לעתיד-לבוא], ואז ביאר את התורה ביאור המוביל לביטול כל התורה, ואי-עשיית כל מצוותיה, ולעבור על כל אזהרותיה כפי כוונתו ומטרתו. והרגישו חכמים זיכרונם לברכה את מטרתו בטרם יתחזק פרסומו באומה, ועשו בו כפי שהיה ראוי לו".

אין ספק לדעתי, כי האיבה העזה שרחשה בקרב רוב הנוצרים כלפי העם היהודי, היא זו שהכשירה את הלבבות לרבבות הפרעות והעינויים האכזריים שהיו מנת חלקם של היהודים באירופה במהלך אלפיים שנות הגלות, וששיאם היה בשואה הנוראה שפקדה את עמנו. ואף שאיני שוכח את חסידי-אומות-העולם שהסתירו תינוקות יהודים במנזרים השונים וכיו"ב, עדיין הכנסייה הייתה אחראית במהלך ההיסטוריה לפרעות ולהתעללויות רבות מאד ביהודים, וגם בשנות השואה היא שיתפה פעולה עם הנאצים בעידוד במעשים ובעידוד שבשתיקה.

לאחר השואה הנוראה ומלחמת העולם השנייה, ביטויי השנאה של העולם הנוצרי כלפי העם היהודי התחלפו: מרדיפות ועינויים אכזריים, לרדיפות על רקע מדיני ופוליטי. נראה לי, שמראות ומוראות מלחמת-העולם השנייה עדיין הוממות אותם ומרצדות כנגד פניהם, ומהוות תזכורת

כואבת מאד לתוצאות צימאון הדם הרצחני שהיו מנת-חלקם בעקבות ניסיון השמדת היהודים. וייתכן שזו הסיבה שכיום הם אינם מעזים להטיף בראש חוצות להשמדתנו, אף שבסתר לבם רבים מהם מייחלים לכך בלי שום ספק. ברם, בדרכם הצבועה והמתחסדת רבים מהם שמחים ושׂשׂים לשתף פעולה עם אויבינו העזים ביותר וּלְיַדּוֹת בנו כל אבן שנקרֶית בדרכם.

מעניין מאד כיצד ינהגו עתה גויי אירופה כשהטרור האסלאמי מתדפק על דלתם ומאיים על תרבותם? האם יחזרו לשיטות הגירוש והרצח שנהגו בהן כלפי היהודים? או שמא ביחסם הנפשע והאיום כלפי היהודים הם איבדו למעשה את ההצדקה ההיסטורית מלנהוג כפי שורת-הדין וביד קשה כלפי האסלאם הקיצוני? ולא ניתן להתעלם מתזמון הפיגועים הקשים בפריז (נובמבר 2015 שבהם נרצחו 130 בני-אדם, ועוד 350 נפצעו), שהתרחשו באותו השבוע שבו הוחרמו מוצרי ישראל מההתנחלויות ומרמת-הגולן, "בצעד טכני ולא פוליטי" כלשון נציגי האו"ם, ודווקא באותו השבוע חלה בהם מכת הפיגועים המזעזעת הזו ברחובות פריז. ומי יודע, אולי אכזריותם כלפי היהודים היא זו שהביאה זאת עליהם, בבחינת מי שמתאכזר לרחמנים (=היהודים) סופו שמרחם על אכזרים (=המוסלמים הקיצונים) ונפגע מהם ומאכזריותם.

י. האסלאם בעיני הרמב"ם

הרמב"ם מציין דת נוספת שביקשה לכלות את דת האמת בשילוב כוח החרב לצד ניסיונות ביטול התורה בהוכחות ובוויכוחים, וכֹה דבריו: "ואחר-כך עמד אחריו משוגע [=כינוי ידוע למוחמד מייסד דת האסלאם] שהלך בדרכו, לפי שהוא פִּלֵּס לו את הדרך [=כלומר ישוע פִּלֵּס את הדרך למוחמד], והוסיף על-כך מטרה אחרת והיא בקשת השליטה וְשֶׁיִּשָּׁמֵעוּ לו [=כלומר הרצון לשליטה ולכפיית עריצות], ואז חידש את מה שכבר ידוע [=דת האסלאם]".

במהלך ההיסטוריה של עם-ישראל בגלות, היהודים בארצות האסלאם ככלל, סבלו פחות רדיפות ופוגרומים מאשר אחיהם בארצות אירופה. אמנם, היהודים הושפלו ודוכּאו עד-עפר, אך האסלאם בדרך-כלל לא ביקש להשמיד את היהודים, אלא להשפילם ולדכּאם בלבד. ברם, עם תקומתו המחודשת של עם-ישראל בארץ-ישראל החלו גורמים אסלאמיים קיצונים רבים לראות ברצח היהודים מטרה מן המעלה הראשונה.

האסלאם בכלל, ורבים מהערבים שמתגוררים בארצנו בפרט, רואים בתקומתו המדינית של עם-ישראל את גדול אסונותיהם בכל הזמנים. לצערי הרב, קנאתם ושנאתם העזה כלפינו מעבירה רבים מהם על דעתם ומונעת מהם לחשוב בהגיון ובתבונה. אם רק ישלימו עם קיומנו כאן בארץ-ישראל, יבינו שעם-ישראל הוא השער בפניהם לקדמה ולשגשוג מכל הבחינות. עם-ישראל, על שלל פיתוחיו פורצי הדרך והתקדמותו הטכנולוגית המזהירה, הוא השער בפני עמי האזור לממש את תשוקתם העזה להרים את קרנה של האומה המוסלמית החשוכה.

שיתוף פעולה בינינו לבין המוסלמים עשוי להניב פריחה כלכלית אדירה לאזור כולו ולכל מדינות ערב אפילו הרחוקות, ולרומם אותן ממציאות נחשלת, עלובה ושפלה על-פי-רוב, למציאות של הצלחה מפוארת וגדוּלה מדינית שהם כֹּה עורגים לה, ובמיוחד בראותם בעיניים

כָּלוֹת את התפתחות ושגשוג המדינות המערביות הנוצריות שנואות נפשם. ברם, כל עוד המוסלמים ממשיכים להזין את אש שנאתם ורצחנותם בהסתה מרושעת כנגד עם-ישראל, הם ימשיכו להתדרדר מטה-מטה ולהיות אומה עלובה, נחשלת ומושפלת מִרְמָס לַכֹּל.

וכל עוד הם ממשיכים בדרכם הנלוזה חסרת ההיגיון והתבונה, עלינו לנהוג בהם מצד אחד ביד ברזל אך מצד שני באופן שמותאם לרמתו הרוחנית של עם-ישראל. כלומר, ככל שנתרומם מבחינה רוחנית תתחזק עוצמתנו ויוּכשרוּ התנאים המדיניים והפוליטיים להשיב לאויבינו מנה אחת אפיים על רשעותם ואכזריותם כלפינו; וככל שנתדרדר מטה במדרון הסכלות והתאוות כך אויבינו ירימו ראש, אך ידינו יהיו כבולות בעבותות ויִקשה עלינו להשיב להם כגמולם. קצרו של דבר, עלינו להתאים את עוצמת מלחמתנו למידת מוסריותנו ומשמעתנו לה' יתעלה, אך אם ננהג באופנים נחרצים בלא שאנחנו ראויים לכך, רק נביא על עצמנו יותר ויותר ייסורים.

"כִּי עָלָה מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ בָּא בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹת" (יר' ט, כ).

יא. נצחיותו של עם ישראל

בהמשך דבריו באיגרתו רבנו מתאר את צוררי ישראל שקמו במשך הדורות ואת אחריתם.

יא.1. אחרית צוררי עם ישראל

הרמב"ם פותח בדברי דניאל שבהם נזכרה עלייתו של מוחמד ומנהיגים נוספים שרדפו את עם-ישראל. והמסקנה היא, שבכל דור ודור קמים עלינו לכלותינו, ברם, שום אומה לא תצליח לכלות את עם-ישראל כליל ולמחות אותנו מעל פני האדמה, וכֹה דבריו (עמ' כד–כה):

"וגם כבר קדמה לנו ההערה מאת ה' יתעלה על ידי דניאל שזה עתיד להיות, ושבאחרית הימים יעמוד אדם ויופיע בדת **הדומה** לדת האמת [=דמיון חיצוני למתבונן השטחי בלבד, וכפי שתיארתי במאמר: 'דת האמת לעומת דתות אחרות'], ויופיע בספר וחזון, וידבר גדולות, כלומר [שיטען] שניתן לו ספר [=הקוראן], ושה' אמר לו, ושהוא אמר לה', וכיוצא בזה מדבריו הרבים. אמר [דניאל] כאשר תיאר עמידת מלכות הערבים [...] והמשיל את עמידת משוגע [=כינוי מפורסם למוחמד כאמור] [...] לקרן שצמח וארך וגדל [...] אמר [=דניאל]: 'מִשְׂתַּכַּל הֲוֵית בְּקַרְנַיָּא וַאֲלוּ קֶרֶן אָחֳרִי זְעֵירָה סִלְקָת בֵּינֵיהֵן, וּתְלָת מִן קַרְנַיָּא קַדְמָיָתָא אֶתְעֲקַרָה מִן קֳדָמַהּ, וַאֲלוּ עַיְנִין כְּעַיְנֵי אֲנָשָׁא בְּקַרְנָא דָא, וּפֻם מְמַלִּל רַבְרְבָן' [דנ' ז, ח].

התבונן חכמת המשל הזה וכמה נפלא הוא, אמר, שהוא ראה את הקרן הקטנה העולה כאשר אָרְכָה והפילה שלש קרניים מלפניה והוא מתפלא על עוצם אורכה. והנה הקרן יש לו עיניים הדומים לעיני האדם ופה מדבר גדולות, כלומר שהוא יופיע בדת הדומה לדת האלהית ויטען את החזון והנבואה וירבה דברים, וביאר לנו דניאל שהוא יטען ביטול התורה הזו וְיִזּוֹם לשנותה, אמר: 'וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת' [שם, כה]. וביאר לו יתעלה, שהוא יתרומם שמו ישמידהו אחרי גדלותו ועוצם אורכו עם כל מי שנותר מקודמיו [=הכוונה לנוצרים], ושאֵלֶּה המתקוממים שלושתם, כלומר הכת המכריחה בחרב, והכת הטוענת את ההוכחות, והכת הדומה לדת [=שלוש הדרכים שבהן ניסו להשמיד את עם ישראל במהלך הדורות] – כולן יאבדו.

ואף-על-פי שייראה להם ניצחון באחד הזמנים ויתגברו בעת מסוים ארוך או קצר, הנה זה לא יתמיד ולא יתקיים. וכך הבטחתנו מאת ה' לעולם – שאין לך דור שלא יארעו בו שמד ועינויים, וה' מסלקם, אמר דוד [...] ברוח הקודש בלשון האומה, בתארו השתלטות העמים עליה מראשית היותה, ושהם עִם זאת לא יוכלו לעולם להשמידה, על-אף גודל הייסורין שֶׁיְּיַסְּרוּהָ בהם מן השמדות והגזרות, אמר: 'רַבַּת צָרָרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי' [תה' קכט, ב]".

יא.2. "אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת" (דב' א, כא)

בדבריו האחרונים רבנו הרמב"ם מלמדנו, כי למרות שייראה במקצת הזמנים שאויבינו מתגברים עלינו ומנצחים אותנו, ניצחונם לא יתמיד וכוחם לא יעמוד להם לעולם. ומזכיר לי הדבר במקצת את נבואות הבלהה שמנסים להלעיט אותנו שהערבים עתידים לכלות אותנו מבחינה דמוגרפית, ולפיכך אנו מחויבים לחזון "שתי מדינות לשני עמים". איני מומחה צבאי או מדיני, ברם, לכל אלה יש תשובה היסטורית-תיאולוגית מוחצת, התבוננו נא בהיסטורית תקומתו של עם-ישראל, האם מצבֵנו בְּקוֹם המדינה היה יותר יציב מבחינה ביטחונית או דמוגרפית? ואם הם היו מתנבאים אז, האם הם היו אומרים לדוד בן-גוריון שלא יכריז על הקמת מדינת ישראל? וגדולה מזו, ממתי כניעה לארגוני טרור רצחניים הביאה לתוצאות חיוביות?

לכן, אל חשש ואל פחד. התבוננו בדברי הנביא ישעיה (מ, כו): "שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נֶעְדָּר", כלומר, שאו מרום עיניכם והישענו על בורא-עולם, וכפי שהתמיד את קיומנו וסייענו להקים מדינה מפוארת ומשגשגת, כך הוא ימשיך להיות עימנו ולרומם את מעמדנו ולייצב את מצבנו.

כאשר אנו נושאים את עינינו לאבינו שבשמים, כל ניסיון לְרַפּוֹת את ידינו ולהחליש את אחיזתנו בארץ-ישראל שניתנה לאבותינו, לנו ולבנינו, לא יִצְלַח ואף ייכשל כשלון חרוץ. ולא לחינם הקב"ה השיב אותנו לארץ-ישראל לאחר אלפיים שנות גלות: יש לנו ייעוד שעלינו למלא, ובין אם נרצה או לא, עלינו לממש את ייעודינו ההיסטורי והרוחני כאן בארץ-ישראל. ברם, הדרך למילוי ייעודנו תלויה בנו: אם נבחר לשאת עינינו לבורא-עולם דרכנו תהא סלולה וישרה, אולם, אם נסטה מדרך האמת דרכנו תהיה דרך חתחתים קשה ומפרכת, והבחירה בידינו.

יא.3. נצחיותו של עם ישראל

בהמשך דבריו באיגרת-תימן, רבנו הרמב"ם מוסיף ללמדנו כי הבטחת נצחיותו של עם-ישראל עומדת וקיימת עוד מימי האבות, עם-ישראל לעולם לא יחדל להתקיים, ואף עתיד להתגבר ולנצח את כל הקמים עליו לרעה, וכֹה דבריו (עמ' כו):

"וכבר הבטיח ה' יתעלה ליעקב אבינו כי בניו, אף-על-פי שיכניעום האומות וינצחום, הרי הם הקיימים אחריהם, התמידיים בלעדיהם, אמר יתעלה: 'וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ' וכו' [בר' כח, יד]. כלומר, כי-על-אף היותם מושפלים כעפר מִדְרָך לַכֹּל, סוף יגברו וינצחו. ועוד על דרך המשל: כמו שהעפר לסוף עולה על דורכו [=כאשר האדם נקבר] ונשאר בלעדיו [דהיינו כמו שכל מה שנותר מן האדם הוא העפר בלבד, כך עם-ישראל יגבר על רודפיו ושונאיו וישמידם]. וכבר ביאר

ישעיה ע"ה והודיענו בשם ה', כי האומה הזו בזמן הגלות, כל מי שזמם לה מזימת כפייה ואונס יעלה הדבר בידו ויתאפשר לו, אך לסוף יושיענה ה' ויסיר ייסוריה וצערה, אמר: 'חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד לִי הַבּוֹגֵד בּוֹגֵד וְהַשּׁוֹדֵד שׁוֹדֵד, עֲלִי עֵילָם צוּרִי מָדַי – כָּל אַנְחָתָהּ הִשְׁבַּתִּי' [בא, ב]".

ה' הודיע לישעיה הנביא שבזמן הגלות יתאפשר לקמים עלינו לרעה להוציא לפועל את זממם, ברם, בסוף הגלות יסיר ה' את ייסוריה ואת צערה של האומה. ואכן זכינו בדורנו לראות בהקמתה ובשגשוגה של מדינת-ישראל וארץ-ישראל היקרה והאהובה, ובזכות זאת, פסקו ייסורי הגלות של עם-ישראל. אולם, אף שזכינו לגאולה מדינית עדיין לא זכינו **לגאולה רוחנית,** וכשזו תבוא, ייפסקו כל הייסורים והצער שאנו סובלים מאומות העולם בכלל ומשכנינו הערבים בפרט, אשר צוהלים ברחובות קריה על כל הרוג ופצוע מקרבנו. ואף כשנהרג מקרבם "שהיד" או "שהידה", הם שמחים וצוהלים כבהמות מתוך סִכלות איומה ושנאת מוות יוקדת.

רבנו הרמב"ם מוסיף ומחזקנו שאומתנו לעולם לא תכלה ולעולם לא תִּכָּחד (עמ' כו):

"וכבר הבטיח לנו ה' יתעלה על ידי נביאיו שאנו לא נכלה ולא נִכָּחֵד ולא נֶעָדֵר מהיות אומה נעלה, וכשם שלא ייתכן לתאר ביטול מציאותו יתעלה, כך לא ייתכן להכחידנו ולכלותנו מן העולם, אמר: 'כִּי אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם' [מלאכי ג, ו]. וכן בִּשְׂרָנוּ והבטיחנו יתרומם שמו, כי מן הנמנע לפניו יתעלה לשנוא את כללותנו [=שלא ימאס את כללות האומה אלא יִיסָּרֵם על מעשיהם וגזעם עומד לפניו לעולמים, אך באמור עדיף להימנע מדרך הייסורים], ואף-על-פי שמרדנו בו והמרינו מצוותו, אמר: 'כֹּה אָמַר יְיָ אִם יִמַּדּוּ שָׁמַיִם מִלְמַעְלָה וְיֵחָקְרוּ מוֹסְדֵי אֶרֶץ לְמָטָּה, גַּם אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ נְאֻם יְיָ' [יר' לא, לו]. וכן על הדבר עצמו קדמה ההודעה בתורה על ידי משה רבנו, אמר: 'וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם' [ויק' כו, מד]".

יב. מטרת הייסורים: שיבה לה' יתעלה

אחד המסרים החשובים ביותר שבייסורי עם-ישראל בכל הדורות הוא נחיצותם העצומה של חשבון הנפש והשיבה לה' יתעלה. ייסורים הבאים על אדם פרטי וכל-שכן על אומה אינם באים לחינם, והאדם וכל-שכן האומה מחויבים לערוך חשבון נפש מדוקדק ולתקן את מעשיהם והתנהגותם, והנה לפניכם דברי רבנו הרמב"ם בהמשך האיגרת בעניין הייסורים (עמ' מו):

"אם אתם מריתם [=מרדתם בה'] והבאתי עליכם מכות עונש על מעשיכם – אם תהיו בדעה כי חֻלּוֹתָם בכם דבר שאירע במקרה ואין סִבָּתוֹ מפני שמריתם, הריני מוסיף לכם מאותו המקרה [=מאותם הייסורים] ואכפילהו, והוא אמרו בתוכחה: 'וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי [...] וְהָלַכְתִּי אַף אֲנִי' וכו' [ויק' כו, כא–כד]. וקרי הוא המקרה והאירוע, אמר [ה' יתברך]: אם עשיתם עונשי אירוע שאירע במקרה הריני מוסיף עליכם מחומר אותו המקרה 'שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם' [שם]".

הייסורים הם אפוא כּוּר צִירוּף הנפש ואיתותים אלהיים שעלינו לנוס אל ה' יתעלה. בסוף דבריו שם רבנו הרמב"ם מוסיף דברי חיזוק והפחת תקווה ליהודי תימן התועים, ובהם גם מזכיר לנו את תכלית הייסורים ואת הברית לדורי דורות שכרתנו עם ה' אלהינו בהר סיני (עמ' כז):

"ולכן הישענו אחינו על המקראות הללו אשר דבריהם אמת, ואל יבהלוכם תכיפות השמדות ותקיפות הידיים עלינו וחולשת דברתנו [=טיעונינו ותלונותינו אינם נשמעים בין האומות], לפי שכל זה ניסיון וזיקוק, כדי שלא יחזיק בדת ולא יישאר בו כי אם החסידים היראים מזרע יעקב, הזרע הטהור הנקי, אשר עליהם נאמר: 'וּבַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר יְיָ קֹרֵא' [יו' ג, ה], **הרי ביאר שהם אחדים,** והם האנשים אשר עמדו אבותיהם על הר סיני ושמעו הדיבור מפי הגבורה, והרימו ימינם לברית ה', והטילו על עצמם המשמעת והקבלה ואמרו 'נעשה ונשמע', ונתחייבו בכך עליהם ועל הבאים אחריהם, כמו שאמרו: 'לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם' [דב' כט, כח]".

"הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת" (שם).

סוף דבר

אחתום בנקודה חשובה, מתוך דברי רבנו הרמב"ם באיגרתו שראינו לעיל (עמ' יט):

"ועתה אחינו, ראוי לכם יחד להאזין ולהתבונן במה שאביא לפניכם, ותלַמדוהו לקטנים ולנשים, כדי שיתחזק להם מה שנחלש ונתרופף מן האמונה, ויתחזק בליבם הנכון **אשר לא יסור**".

קאפח מעיר שם על המלים המודגשות: "כי האמת והנכון כאשר יְדָעוֹ האדם היטב, אינו מש עוד מליבו ואינו ניתן עוד להחלפה". והנה לפניכם מקור הדברים הללו: במורה (ב, כט), רבנו מבאר את הפסוק מישעיה (סו, כב): "כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עֹמְדִים לְפָנַי נְאֻם יְיָ כֵּן יַעֲמֹד זַרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם", וכֹה דבריו:

"אותם מצבי האמונה והשמחה בו [=השמחה באותו מצב של אמונה זכה בה' יתעלה] [...] [אומר הקב"ה לעם-ישראל:] הבטחתיך שאני אבראֵם כפי שהם יציבים תמיד [מצבים נכספים אלה יעמדו לנצח ברוממותם. ואם תתמהו: ומדוע מצבי האמונה והשמחה הנשגבים הללו יעמדו לנצח ברוממותם?] כי האמונה בה' והשמחה באותה האמונה: **שני מצבים לא ייתכן שיסורו ולא ישתנו לעולם מכל מי שהושגו לו** [בלומר, מי שהושגה לו דרך האמת היא לעולם לא תִּשָּׁכַח ממנו], לפיכך אמר: כשם שאותו מצב האמונה והשמחה בו [=במצב האמונה בה'], שהבטחתי [בהם] שהם יציפו את הארץ, [יהיו] תמידיים וקיימים, כך יעמוד זרעכם ושמכם".

נמצא, שהשמים והארץ החדשים הינם משל למצבי אמונה ושמחה תמידיים וקיימים, ונמשלו המצבים הללו לשמים ולארץ מפני שהשמים והארץ נתפשׂים כעניינים שהם קיימים ויציבים מאד במציאות. ומדוע מצבי האמונה והשמחה הללו יהיו קיימים לנצח-נצחים? ובכן, לאחר שהאמת הושגה לאדם או לאומה היא לעולם לא תִּשָּׁכַח מהם, והואיל ודרך האמת לא תִּשָּׁכַח עוד מן הפרט ומן האומה, לכן ממילא גם מצבי השמחה והרוממות יתמידו לנצח. ועל כל זאת הנביא מוסיף, שכמו שכל אלה יהיו נצחיים כך לעולם יעמוד שמו וזרעו של עם-ישראל.

קצרו של דבר, כל מי שזכה וזרח עליו אור האמת, ברב או במעט, לא ישכח אותו לעולם!

"כִּי נִחַם יְיָ צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן יְיָ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה" (יש' נא, ג).

חינוך הבנים לדרך האמת

נשאלתי כך:

אנו רוצים לחנך את ילדינו בדרך האמת, אך אין בנמצא מסגרת כזו. אנו שולחים את הבנים לתלמוד תורה, אך מעבר ללימוד התורה לומדים שם רש"י כבסיס, לומדים על גדולי ישראל, חוגגים ל"ג בעומר ושרים בר יוחאי... איזה אלטרנטיבה יש לנו בחינוך הבנים?

אם נשלח לבית הספר אז גם יתנתקו מהתורה... וגם בבית אם נשמיע דברי התנגדות למה שהם לומדים אז זה יערער את מחשבתם העדינה ובסוף יכפרו בכל? אשמח לעצה, תודה.

תשובה:

שלום וברכה, אומר לך כיצד אנכי נוהג עם בתי (בת תשע). ובכן, מגיל קטן הנני מחנך אותה שמשפחתנו הולכת ב"דרך האמת", ושדרך זו איננה ידועה ואף איננה מקובלת בבית-הספר, וזאת מפני שהמורים וצוות החינוך מונהגים ומותעים על-ידי רבנים שאינם הולכים בדרך האמת. הנני מדריך את בתי שבכל עת שתשמע דבר-מה שייראה לה תמוה, שתפנה אלי ונדבר על ההשקפה או על ההלכה ששמעה. וכך היא נוהגת, פעמים רבות היא פונה אלי ושואלת: האם מה שהמורה לימדה הוא נכון לפי דרך האמת? האם יש לנהוג כך גם בבית? והנני משיב ומסביר לה בהרחבה מהי דרך האמת והאם המורה צדקה באותו עניין או שגתה בו.

יחד עם זאת, הנני מזכיר לבתי כל העת שלא תתעמת עם המורות או התלמידות בשום עניין, ושלא תחשוף את השקפותיה ואת דעותיה, אלא תשמרם לעצמה, כי המורות וגם התלמידות לא יבינו את דרך האמת, וזאת כאמור מפני שהתעו אותן ללכת בדרכים שגויות ורעועות, אך אנחנו זכינו לדעת את דרך האמת הנפלאה וללכת בה. חשוב לציין שאיני מגנה את הכומרים השכירים האורתודוקסים במלים חריפות, וגם איני מרשה לה לקרוא את מאמריי, הנני מבטיח לה שבבוא העת היא תקרא את המאמרים, ותדע את דרך האמת ויראת ה' על בוריה.

כמו כן, בביתי איני מסכים בשום פנים ואופן להכניס מאומה מן ההזיות שמחדירים לתלמידות בבית-הספר, כגון הערצה עיוורת ופגאנית לכומרים בהמיים וכסילים מחללי-שם-שמים, וכן כל שאר מנהגי ההבל וההזיות שמדי פעם מלעיטים אותן בהן בבית-הספר. עצם העובדה שבבית היא רואה מציאות "נקייה" מהזיות מאגיות-פגאניות די בה כדי להדריך אותה לדרך הישרה, ואם נוסיף על-כך את הקשר הטוב שלי איתה ואת ההסברים שאני מספק לה, הרי שדי בכך בהחלט כדי שהיא תגדל באופן בריא ואיתן, וללא הזיות פגאניות שיזהמו את מחשבתה.

קצרו של דבר, אם אתה תהיה חזק ואיתן בדעתך, עשיר בידיעותיך, ושלם בהליכתך בדרך האמת – תדע להסביר לבניך את דרך האמת באופן מושכל, לא רק שהם לא יפתחו "התנגדות" כמו שאמרת, להיפך, הם ישמחו שמחה גדולה על עצם הקשר הרוחני עמך, ולא פחות על-כך שהם זוכים להיות מודרכים בדרך האמת, שהיא דרך מיוחדת נעלה ונשגבה. והעושה לשם-שמים ומבקש לידע את ה' באמת ובלבב שלם – מן השמים יסייעו בידו! בהצלחה רבה!

שער שלישי:

עקירת עבודה־זרה ומחיית עקבותיה

קמצוץ מסמי ההזיה של קוק

האם יש הגשמה בימינו? ובכן לכאורה התשובה על השאלה הזו היא שלילית, כי מעטים הם כומרי הדת האורתודוקסים בימינו אשר יצהירו בפה מלא שהם אינם מקבלים את היסוד השלישי משלושה-עשר יסודות האמונה של רבנו הרמב"ם, והוא **שלילת הגשמות:**

"והיסוד השלישי, שלילת הגשמות ממנו. והוא, שזה האחד אינו גוף ולא כוח בגוף, ולא יארעוהו מאורעות הגופים כגון התנועה והמנוחה, לא בעצם [=במהות המעצבת את הישות] ולא במקרה [=בשום מאפיין חיצוני-גופני]. ולפיכך שללו ממנו [חכמים] עליהם השלום את החיבור והפירוד, ואמרו: 'לא ישיבה ולא עמידה לא עורף ולא עיפוי'. כלומר, לא פירוד והוא עורף, ולא חיבור, כי עיפוי מן 'וְעָפוּ בְכָתֵף פְּלִשְׁתִּים' [יש' יא, יד], כלומר ידחפום בכתף להתחברם בהם. ואמר הנביא: 'וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ', 'וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ' [יש' מ, יח;כה] – ואילו היה גוף כי אז היה דומה לגופות, וכל מה שבא בספרים מתארי בתארי הגופות, כגון ההליכה והעמידה והישיבה והדיבור וכיוצא בזה הם כולם בדרך ההשאלה, וכמו שאמרו [חכמים]: 'דיברה תורה כלשון בני אדם'. וכבר דיברו בני אדם בעניין זה הרבה. וזה היסוד השלישי הוא אשר מורה עליו מה שנאמר: 'כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה' [דב' ד, טו], כלומר, לא הִשגתם אותו בעל תמונה, לפי שהוא כמו שאמרנו לא גוף ולא כוח בגוף".

ברם, למרות שהשקפת הגשמות בלבושה המוצהר והבוטה כמעט ונתבערה כליל מן העולם היהודי, היא עדיין קיימת ורוחשת בקרב מוחות כומרי-הדת למיניהם בצורות שונות פחות גסות מוחצנות ומחוצפות, אך עדיין הן מוגדרות לדעת רבנו הרמב"ם כמינות ועבודה-זרה חמורה וכעורה (ובעניין זה ראו: 'חומרתה העצומה של ההגשמה'), וכֹה דברי רבנו במורה (א, לו):

"ואתה דע, שכל זמן שתהא בדעתך גשמות או מאורע ממאורעות הגוף, הנך מקנא ומכעיס וקודח אש ומעלה-חֵמה ושונא ואויב וצר – יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה".

ועוד בעניין זה ראו: "לעורר רחמי שמים?", "לימוד ושינון שלילת הגשמות הכרחי לכל אדם".

א. הפוחז הנפחז מפוסקיירא

הראשון אשר הכשיר את אמונת ההגשמה וראה במגשימים "גדולים וטובים" היה הפוחז מפוסקיירא, וכבר הוּכח במאמר: "אמונות אליליות בקרב רשעי אשכנז", שהוא בעצמו היה מסופק, דהיינו לא ידע האם יש לה' יד ורגל ועיניים ומעיים או שלא, וכבר עסקתי בדברי רבנו ב"מאמר תחיית המתים" על הפוחז הנפחז ועל יתר המסופקים הללו, והנה הם לפניכם:

"וכאשר ידענו את אלה המפסידים מאד ושהם **מסופקים,** והם מדמים שהם חכמי ישראל [='גדולי הדור' ואינם אלא גדולי האסלה], **והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות,** וכבר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים [ודברי רבנו החריפים הללו נאמרו על **המסופקים,** כל-שכן המינים הגמורים כמו רש"י-שר"י]".

אחרי הפוחז מפוסקיירא צצו ועלו שוטים אשכנזים נוספים אשר הצדיקו את אמונת ההגשמה, גם מפני שהם היו סכלים ומחוסרי דעת, אך גם בגלל שהם לא היו מסוגלים לקבל את העובדה שרבים מאבות-אבותיהם הנגעלים היו מינים ועובדי אלילים מהסוג הגרוע ביותר. אולם, לא רק מאהבת אבותיהם צאצאי המינים כפרו וכופרים באמת ההיסטורית, אלא בעיקר מפני שבמשך אלף שנים הם החדירו ביד רמה את "גדולתם וקדושתם", והפכו את עליונותם וגאוותם לכלי מרכזי להפקת רווחים וטובות-הנאה מדת משה – ואם יודו עתה שאבותיהם ואבות אבותיהם היו מינים נבערים, אנה יוליכו את חרפתם? איך יצדיקו את יוקרתם? וללא יוקרה מדומה איך יתבעו תקציבים ומימון בעבור לימוד התורה, "החזקת הדת" והגנה מאגית על עם-ישראל?

דוגמה נוספת להגשמה בימינו, הפעם מהממסד האשכנזי האקדמי היהיר, נמצאת ב"מילון העברית המקראית" של פרופ' מנחם-צבי קדרי. שם בערך "צלם" (עמ' 912) הוא כותב: "צלם – **צורה מעוצבת כדמות של אלהים:** 'בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם' (בר' ט, ו); ושל אדם הראשון 'וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ' (בר' ה, ג)" – ו"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ" (תה' פב).

ב. תבשילו הנתעב של קוק

באחד מעלוני השבת הידועים שיצאו בשנת תשע"ח (ששמונים אחוז מהם פרסומות) ראיתי שאחד מהכותבים, בעל תואר רב וד"ר (להלן: רַבַּ"ר), הכשיר את האמונה בהגשמת הבורא, וזו מסקנת מאמרו: "נראים מאד דברי הראי"ה קוק שטען (שמונה קבצים א, ל–לא) שכל עוד אין השלכה לתחום המוסרי, **באמת אין זה משנה כיצד אלהים מצטייר בדעתנו,** העיקר שהוא שם". כאשר קראתי את דברי הדרדעי האשכנזי האורתודוקסי השכיר הזה נחרדתי והזדעזעתי, כי בתמימותי לא האמנתי שגם בימינו קיימת הצדקה לאמונת ההגשמה, ועוד מרַבַּ"ר אשכנזי שכיר אשר יודע ומכיר היטב את משנת רבנו הרמב"ם, ואף נחשב ל"דרדעי" של האשכנזים! וכבר הוזהרנו בתורה, שברגע שהאדם יפשוט את ידו לממון – דעותיו יתעקמו ויתעקשו.

בעקבות טענת המינות של הרבַּ"ר, שאין שום השפעה להשקפות המינים על תחום המוסר והמידות, כתבתי מאמר: "הציר שעליו סובבת התורה – עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה", ובו הוכחתי את הקשר החזק וההדוק שבין מינות ועבודה-זרה לשחיתות מוסרית – "רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה – וַהֲרָגוּנִי" (בר' כ, יא): תמצית הדברים היא, שהעדר יראת אלהים גורר עמו בהכרח לשחיתות המוסרית האנושית והחברתית הגדולה ביותר – **רצח,** והמינות מבטאת את הריחוק המוחלט והסופי מאלהים ומיראת-שמים. נעבור עתה לעיין במקורו של הרבַּ"ר להצדקת אמונת ההגשמה, והוא הטבח קוק אשר האבילנו בהשקפות מרורות למו.

באחד מתבשיליו הנתעבים, קוק תמך מפורשות באמונת ההגשמה, והנה דבריו לפניכם מתוך המקור שציין השכיר האשכנזי שוחר האמת בעירבון מוגבל ביותר (עד הכיס והכבוד):

"אף-על-פי שהטעות בדברים האלהיים היא דבר מזיק עד מאד, מכל מקום אין עיקר ההיזק הנמשך מהמושגים המשובשים יוצא אל הפועל, עד כדי להמית את בעליו מיתת נשמה [=כרת], [אלא] רק כשהוא [השיבוש במושגי האלהות] מתגלם במעשים או לפחות כשהוא

יורד לתוך דעות ורגשות כאלה, שסופן מוכרח להתגלות במעשים. אבל כל זמן שהדבר עומד בצורתו המופשטת [=באמונות ובדעות בלבד], אין כאן עקירה עיקרית. ובזה הננו קרובים לסברת הראב"ד, שהשיג על הרמב"ם במה שקרא למי שמאמין ההגשמה באלהות: מין. ונוכל להסכים, שכל זמן שאדם המגשֵּם לא יעשה לו פסל ותמונה, הרי לא גמר את מחשבתו, ונשארה היא עדיין בחוג הרוח, שלא תוכל להיות נכללת בשם עקירה ויציאה מן הדת".

לשונו חלקלקה מאד ומתוחכמת להרע בתכסיסי המלומדים האירופיים הנבלוליים, שהרי הוא פותח בקביעה הנכונה כשלעצמה שהשגיאות בתפישות האלהות **מזיקות מאד,** וזאת כדי להכשיר את מחשבתנו לקבל את דבריו, שהרי בקביעה הזו הוא מחדיר לליבנו את האשליה שהוא בר-סמכא בענייני מדעי האלהות, וכביכול אף נזהר בהם מאד. לאחר שגרם לנו לחשוב שהוא מומחה גדול, ואף מציג את עצמו כמי שנאמן ליסודות הדת, הוא פונה לזהם את מחשבתנו בהריסת אחד מיסודות הדת החשובים ביותר – שלילת הגשמות מבורא-עולם!

ולעצם דבריו, קוק הקוקו טען, שמי שסבור כמו הנוצרים לדוגמה, שיש לה' יתעלה גוף או שהוא כוח בגוף, **אינו חוטא כלל!** רק אם הוא יעשה לעצמו פסל ותמונה, רק אז הוא יחטא חטא גדול לאלהים. ברם, אם יִפנה במחשבתו לאלהים בשר ודם ויתפלל אליו יום-יום, הוא אינו חוטא כלל! הקוקו חשף בסכלותו התהומית הזו שהוא אפילו אינו בקי בעשרת הדיברות! שהרי בדיבר השני נאמר: "לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה" – כלומר, אסור לנו לעשות אלהים אחרים אפילו ללא עשיית פסל ותמונה, והצדקת אמונת ההגשמה היא עשיית אלהים אחרים, כי מי שמאמין בה עובד אלהים אחרים שאינו קיים במציאות!

לא פחות חמורה מכך היא ההשקפה המעֻוותת שהקוקו מנסה להנחיל לחסידיו השוטים בדבריו הרעים כאן, והיא **שאין כל משמעות להשקפות ולמחשבות!** שהרי אם בעבודה-זרה החמורה והכעורה אין כל חטא ועוון בהרהור עבירה, קל-וחומר וכל-שכן בכל התורה כולה! ומותר לשנוא את חברנו כל עוד לא היזקנו לו בפועל, ומותר לנו לזהם את מחשבותינו בזימה כל עוד לא עשינו מעשה בפועל, ומותר לנו אפילו שלא לאהוב ולירוא באמת מפני ה' יתעלה כל עוד אין לדבר ביטוי מעשי בפעולותינו! התעלה על הדעת סכלות ומינות חמורה שכזאת?

והנה לפניכם מקבץ מקורות מדברי רבנו, אשר מוכיחים את טמטומו המחריד של הקוקו:

"על עניין זה הזהירה התורה ונאמר בה: 'וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם' [במ' טו, לט], כלומר, לא יימשך כל אחד מכם אחר **דעתו הקצרה** וידמֶה שמחשבתו משגת האמת. כך אמרו חכמים: 'אַחֲרֵי לְבַבְכֶם' – זו מינות; 'וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם' – זו זנות. ולאו זה, אף-על-פי שהוא גורם לאדם לטורדו מן העולם-הבא, אין בו מלקות [שהרי הוא רק במחשבה – שלא לתור אחר הרהור הלב וראיית העיניים]" (הלכות עבודה-זרה ב, ו).

"והמצוה [=מצות לא תעשה שמניינה] השבע וארבעים, האזהרה שהוזהרנו מלהיות חופשיים **במחשבותינו,** עד שנסבור השקפות שהן נגד ההשקפות שהובאו בתורה, אלא נגביל את מחשבתנו ונעשה לה גבול שתעמוד אצלו והוא מצוות התורה ואזהרותיה ['וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד

לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה' (דב' ד, טו)], והוא אמרו יתעלה: 'וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם'. ולשון ספרי: 'וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם' – זו מינות" (ספר המצוות, לאוין מז).

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וגו' [במ' טו, כב]. ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא למדת, שכל **המודה** בעבודה-זרה כפר בכל התורה כולה, ובכל הנביאים, ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [במ' טו, כג]. וכל **הכופר** בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, והיא עיקר כל המצוות כולן" (הלכות עבודה-זרה ב, ז).

"והיסוד החמישי [משלושה-עשר יסודות הדת], שהוא יתעלה הוא אשר ראוי לעבדו ולרוממו ולפרסם גדולתו ומשמעתו, ואין-עושין-כן למה שלמטה ממנו במציאות [וכל שכן לאלוה דמיוני וגופני נגעל ואלילי] [...] אלא כלפיו יתעלה יכֻוונו **המחשבות** ויניחו כל מה שזולתו. וזה היסוד החמישי הוא האזהרה על עבודה-זרה, ורוב התורה באה להזהיר על זה" (פרק חלק).

"כל **המודה** בעבודה-זרה שהיא אמת, אף-על-פי שלא עבדה – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא" (הלכות עבודה-זרה ב, י). והנה עוד מקור שכבר ראינו לעיל: "ואתה דע, שכל זמן שתהא בדעתך גשמות, או מאורע ממאורעות הגוף, הנך מקנא ומכעיס וקודח-אש [ומעלה]-חֵמה ושונא ואויב וצר – יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה" (מורה א, לו).

עד כאן מִקבץ מקורות מדברי רבנו, ויש עוד מקורות רבים בתורה, בחז"ל, ובכתבי רבנו הרמב"ם וחכמי האמת, שאסור באיסור חמור להפנות את **המחשבה** אחרי עבודה-זרה מכל סוג שהוא – כי הציר שעליו סובבת כל התורה כולה הוא עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה, כך רבנו מלמד אותנו במורה, ושם הוא חוזר על היסוד הזה כמעט באותן המלים חמש פעמים, ראו: "הציר שעליו סובבת כל התורה – עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה". כמו כן, לחשיבות השכל והמחשבה בדת האמת כגורם המקשר בינינו לבורא-עולם, ראו: "הרמב"ם נגד הטיפה המרה", ושם הוסברו דברי חז"ל: "הרהורי עבירה קשין מעבירה", ולקמן אעסוק בזה מעט.

קצרו של דבר, אין די חרפות גידופים ונאצות בשפה העברית אשר יהלמו ויבטאו את שפלותו של הקוקו. זאת ועוד, הטבח הלז שהקדיח תבשילו ביטל הלכה למעשה את **מצוות ידיעת ה' וייחוד ה'!** שהרי שתי מצוות אלה נוגעות **אך ורק** להשקפות ולמחשבות, ובמיוחד ביטל הוא את מצות ייחוד ה', בה נצטווינו לסבור שה' הוא אחד ולא שניים – שהרי כל מי שסובר שה' הוא גוף **בהכרח** סובר שה' יתעלה אינו אחד, כי הגוף מתחלק לחלקים רבים מאד – והשקפתו זו מעידה כאלף עדים על סכלותו, ועל בורותו ובערותו ביסודות הדת הקדומים והנאמנים.

ועל ביטול מצוה קלה ממצוות התורה, וכל-שכן ביטול מצוות שהן יסוד היסודות ועמוד החכמות ראו דברי רבנו ביסוד התשיעי משלושה-עשר יסודות דתנו הקדושים והטהורים:

"**והיסוד התשיעי** הביטול. והוא שזו תורת משה לא תִבָּטֵל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יִגָּרַע ממנה לא בכתוב ולא בְּפֵירוש [בתורה-שבעל-פה], אמר: 'לֹא תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ' [דב' יג, א]. וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בהקדמת החיבור הזה".

ומה דינו של מי שמפקפק ביסודות הדת? כל-שכן מאה פעמים מי שעוקר יסוד מיסודות הדת, וכל-שכן אלף פעמים מי שעוקר את יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע ולייחד את בורא-עולם במחשבה, וכל-שכן אלף-אלפי פעמים מי שמתעה את העם לערער על היסודות הללו! ובכן, בעניין דינו של הקוקו הנתעב ראו נא את פסק רבנו בהמשך דבריו בשלושה-עשר היסודות:

"וכאשר יפקפק אדם [אפילו רק יפקפק לעצמו!] ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

ג. רתוי לו לקוקו שלא בא לעולם

כדי להוסיף ולהעמיק את הבנתנו בטמטומו של הקוקו ולהבין עוד עד כמה דבריו מחרידים, עלינו לידע, כי הקשר של האדם עם בורא-עולם תלוי ועומד **בכיווני המחשבה שהאדם פונה אליהם,** וכמו שכותב רבנו במורה (א, י): "ועל דרך זו אומרים גם בשפלות המחשבה – וכאשר האדם פונה במחשבתו כלפי דבר פָּחוּת מאד אומרים שהוא **ירד,** וכן אם פנה במחשבתו כלפי דבר נעלה ונכבד אומרים שהוא **עלה**", כלומר אם האדם פונה להרהר בדברים הנעלים – הקשר שלו עם בורא-עולם מתחזק ומתעבּה, ואם חלילה האדם פונה להרהר בתאוות ובהבלים – הקשר שלו עם בורא-עולם נחלש ומתדלדל, וכמו שמלמד רבנו הרמב"ם שם (ג, נא):

"כבר בארנו לך, כי השׂכל הזה אשר שָׂפַע עלינו מאיתו יתעלה, **הוא המגע אשר בינינו לבינו.** והבחירה בידך, אם תרצה לחזק את המגע הזה ולעבּוֹתוֹ – עשֵׂה, ואם תרצה להחלישו ולדקקו לאט-לאט עד שתנתקהו – עשֵׂה. ואין המגע הזה מתחזק אלא בהפעלתו [=של השכל] באהבתו וההליכה [=המחשבתית] בכיוון זה כמו שבארנו. והחלשתו ודקותו תהיה **בהתעסק מחשבתך במה שזולתו.** [...] ודע, כי כל מעשה העבודות הללו [=כל המצוות] כקריאת-התורה והתפילה ועשיית שאר המצוות, אין תכליתן אלא שתובשר בהתעסקות במצוותיו יתעלה מלעסוק בענייני העולם [=כדי **שמחשבתך** תהיה פונה רק אליו] כאילו התעסקת בו יתעלה לא בזולתו. [...] וכן כל זמן שאתה עושה מצוה אתה עושה אותה באבריך כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער **מבלי להתבונן** בעניין אותו המעשה, ולא ממי בא, ולא מה תכליתו, אל תחשוב שהגעת אל תכלית [=אין ערך למצוות ללא ידיעת תכליתן וללא ידיעת המצווה בהן], אלא תהיה אז קרוב למי שנאמר בהם: 'קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם' [יר' יב, ב]".

כלומר, כל המצוות שנצטווינו עליהן בתורה ניתנו לנו כדי שנכשיר את **המחשבה** להתרומם למעלת ידיעת השם יתעלה! אולם, לפי הטבח המצוות המעשיות הן המטרה והתכלית ואין מאחוריהן שום מחשבה והגיון, שהרי לפי הקוקו אין כל חשיבות למחשבה אלא רק למעשה. ברם, לפי דרך האמת, כל המצוות הן אמצעי כדי שנוכל להכשיר את **כוח המחשבה** שלנו להתרומם לידע ולהשיג את ה' יתעלה בשכלנו, וזה הוא יסוד היסודות ועמוד החכמות.

זאת ועוד, השכל שהוענק לאדם נקרא צלם אלהים והוא הקשר בינינו לבורא, ולכן אסור לנו חלילה להשחיתו בהזיות, ומסיבה זו רבנו במורה (ג, ח) מגנה בחריפות את השתייה לשכרה:

"ולפיכך ראוי למי שהעדיף להיות **אדם** שיתרחק מזה". רבנו היה בדעה שהשכל האנושי הוא צלם האלהים שבאדם והוא הנכבד ביותר שבחלקיו, ולכן כל מי שמשחית אותו מאבד את זכותו להיקרא "אדם", כי אין אדם אלא באנושיותו-במחשבתו-בהגותו. ובמלים אחרות, "אדם" הוא מי שפועל מתוך הבנה **שקדושת הרעיון והמחשבה** הוא הכוח שראוי שיוביל וינחה אותו.

לאור רעיון זה רבנו מבאר במורה שם את דברי חז"ל: "הרהורי עבירה קשים מעבירה":

"אבל **המחשבה** הרי היא מסגולות האדם הנספחת לצורתו [כלומר לצורתו האלהית, לצלם האלהים שבו], וכאשר שוטט במחשבתו בעבירה **הרי עבר בנכבד ביותר שבחלקיו,** ואין אשמת מי שהזיד והתעמר בעבד סכל כאשמת מי שהתעמר בבן חורין חסיד, כי הצורה הזו האנושית, [...] אין ראוי להשתמש בהם [=במחשבה או בדיבור] כי אם במה שעותדו לו: להתחברות בנעלה לא להתדרדרות לעמקי השפלות. [...] וכל מי שהשתמש **במחשבתו** או בדיבורו בדבר מענייני אותו החוש שהוא חרפה לנו [=חוש המישוש, החושניות] עד שיחשוב במשתה או בתשמיש יותר מן הדרוש [...] הרי לקח את הטובה אשר הושפע עליו בה [=הטובה שהאלהים העניק לנו] והשתמש בה ונעזר בה למרוד במטיב [בה' שהיטיב לנו] ולהמרות את ציוויו".

מדברים אלה עולה, כי הפעלת המחשבה בכיווני התאוות מרחיקה אותנו מאד מצלם האלהים שבנו, ובמלים אחרות, מרחיקה אותנו **מהאנושיות** שהיא זו אשר מייחדת אותנו מן הבהמות ושאר בעלי-החיים – כי מי שאינו חס על **שכלו** למעשה אינו חס על כבוד האלהים, ואסביר: צלם האלהים שבאדם הוא **כוח המחשבה והרעיון,** ובעיטה בטובה הגדולה שהעניק לנו האל, דהיינו יכולת המחשבה והבחירה השכלית, והשלכתה ואיבודה בהבלים ובתאוות, וכל-שכן וקל-וחומר במינות ובהזיות פגאניות, היא כפיות טובה וכניעה מוחלטת לכוח הבהמי שבאדם שנועד לקיים את המין ולשרת את הכוח השכלי הנעלה בלבד. ואף יתרה מזאת, השחתת המחשבה היא בעיטה גסה בשׂגב הקשר שבין האדם לבוראו! וזו מרידה חמורה בה' יתעלה!

ומסיבה זו איימו והזהירו חכמים ע"ה במשנה במסכת חגיגה (ב, א): "וכל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו כאילו לא בא לעולם", וכך פירש רבנו שם:

"כל שלא חס על כבוד קונו – הכוונה בזה **מי שלא חס על שכלו, כי השכל הוא כבוד ה'.** וכיוון שאינו יודע ערך הדבר הזה שניתן לו [המחשבה והרעיון], הרי הוא מופקר בידי תאוותיו ונעשה כבהמה, וכך אמרו: 'מאי שלא חס על כבוד קונו? זה העובר עבירה בסתר' [חגיגה טז ע"א; קידושין מ ע"א], ואמרו במקום אחר: 'אין המנאפים מנאפים עד שתיכנס בהם רוח שטות' [תנחומא, נשא ה] – וזה אמת, לפי שבעת התאווה, איזו תאווה שתהיה, **אין השכל שלם**".

מדברי חז"ל ורבנו אנו למדים, כי השחתת השכל גורמת **בהכרח** לשחיתות מוסרית ומידותית **ולמעשים** אשר לא ייעשו. זאת ועוד, בנוסף לעבירות הרבות שיש בהשחתת השכל ובהפנייתו לכיוונים הטמאים, יש בהשחתתו כאמור גם בעיטה חמורה וחירוף וגידוף כלפי שמיא, ולכן רתוי לו לאדם הבהמי, שזיהם את מחשבתו בתאוות בדמיונות ובהזיות, שלא בא לעולם.

ונחזור על דברי רבנו במורה (ג, נא) כדי להדגיש את העונש החמור לקוקו ולדומיו:

"וכל זמן שאתה עושה מצוה, [אם] אתה עושה אותה באיבריך כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער מבלי להתבונן בעניין אותו המעשה, ולא ממי בא [מי הוא אל-אמת אשר ציווה בו] ולא מה תכליתו [מה הטעם שנצטווינו בו] – אל תחשוב שהגעת אל התכלית, אלא תהיה אז קרוב למי שנאמר בהם: 'קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם' [יר' יב, ב]".

ואל יהא קל בעיניכם עוון זה שמתאר הנביא ירמיה, כי בפסוק שלפניו הפושעים הללו נזכרים כרשעים ובוגדים, ובפסוק שלאחריו מתואר עונשם החמור המתאים לעוונם הקשה:

"מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלֲחָה שָׁלוּ כָּל בֹּגְדֵי בָגֶד? נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם עָשׂוּ פֶּרִי [ריבוים והצלחתם אינם מעידים על יושרם וטוהר מעשיהם] **קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם.** וְאַתָּה יְיָ יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתֵּקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה".

וצאצאי המינים מבינים היטב את משמעות הפסוקים הללו, ובמיוחד לאחר השואה. "לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם, אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיְיָ הִסְגִּירָם" (דב' לב, כט–ל), אך "הֹבִיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר חִזְקוּ פְּנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב" (יר' ה, ג). "כִּי גּוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה" (דב' לב, כח).

וכבר ראינו את דברי רבנו בעניין דינו של המערער על יסוד מיסודות הדת: "ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו", כל-שכן יסוד חשוב שנוגע לאמיתתו של הבורא יתעלה ויתרומם שמו. ודינו של הקוקו חמור מדינו של סתם מין אורתודוקסי, מפני שהקוקו הִתעה רבים אחרי התהו וההבל, ולאלה יש הלכה מיוחדת בהלכות סנהדרין (יא, ו):

"**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג, יח)]".

ד. מקבץ סמי הזיה ממאורת המסוממים של קוֹק

1) קוק הקוקו היה מחסידיה הגדולים ביותר של הקבלה האלילית, ורבות מהזיותיה המאגיות והפגאניות משולבות בכתביו הפיוטיים המתעתעים, אשר נכתבו כך במכֻוון כדי שניתן יהיה לפרשם בכיוונים שונים, וכך הם יתאימו לכמה שיותר חסידים ומעריצים שוטים, וכמו שנוהגים רבים גם בימינו אשר מטשטשים את דבריהם כדי שאנשים רבים יזדהו ויתמכו בהם. ברם, במחשבת ישראל ובהשקפותיה הטהורות מתודה זו חמורה במיוחד, מפני שכל חריגה מיסודות הדת מובילה ליציאה מן הדת ולחירוף ולגידוף שם שמים. ברור אפוא, שבתור חסיד נלהב של הקבלה החדשה, היו לקוק הזיות ודמיונות למכביר, וקריאת מקצת מִכְּתביו הפיוטיים הסתומים מלאי החנופה וחלקת הלשון, מעידים על היותו מלא וגדוש בהזיות פגאניות מתעתעות.

2) קוק היה כומר אורתודוקסי שביר (בארץ ובחו"ל), ולכן אין ספק שהוא היה סכל ונבל גמור ומוחלט, כי לא רק המינות והטומאה האדומית הדהדה במחשבתו וזיהמה את השקפותיו, אלא גם השפעת הפיכת התורה לקורדום-חוצבים השחיתה את מחשבתו והוסיפה והחריבה גם את המעט שנותר משכלו. ובמלים אחרות, השקפותיו ודעותיו היו משועבדות לא רק להשקפות מינות פרו-נוצריות, אלא גם לשלל טובות ההנאה שקיבל מעצם שׂררתו. ואולי לא לחינם בסמוך

למינויו לכומר הראשי של ירושלים בשנת 1919, אירע אסון נורא ובתו הצעירה יעל מתה בעת שנפלה ממדרגות עליית ביתו טרם שמלאו לה 14 שנים (אגב, גם בתו השנייה מתה בחייו) – וכמעט שהייתי מרחם עליו, אלמלא הוזהרנו בתורה שלא לרחם על המינים הארורים.

3) לפי הקוקו, באחרית הימים בעלי-החיים יתפתחו ויהיו בעלי שכל כמו בני האדם! כתוצאה מכך, בסופו-של-דבר תבטל עבודת הקרבנות בבית המקדש השלישי: "מי לא יבין שאי אפשר להעלות על הדעת שייקח האדם את **בניו ברוח** [=כלומר הבהמות] אשר יטפחם וירבה אותם להיטיב ולהשכיל ויזבחם וישפוך דמם" (חזון הצמחונות והשלום, יח) – ובמלים אחרות, קוק המתועב מבטל בזאת עשרות רבות של מצוות מפורשות מן התורה, ומוחק בפועל כמעט את כל ספר ויקרא, וחלקים רבים נוספים ונרחבים בתורה שקיבלנו מאת ה' יתעלה! ובעשותו כן, הקוקו שוב מערער על היסוד התשיעי מיסודות תורתנו הוא יסוד הביטול, וכֹה דברי רבנו:

"והיסוד התשיעי הביטול. והוא שזו תורת משה לא תִּבָּטֵל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יִגָּרַע ממנה, לא בכתוב ולא בְּפֵירוש [בתורה-שבעל-פה], אמר: 'לֹא תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ' [דב' יג, א]. וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בהקדמת החיבור הזה".

הקוקו עבר על היסוד הזה כבר באמצו לחיקו את הקבלה הפגאנית, ולכן אין להתפלא שהקוקו ראה את הבהמות כ"בניו ברוח" וסבר שהן יהיו כבני-האדם באחרית הימים. כלומר, ברור שבהמיותו וסכלותו של הקוקו גרמו לו לשגות בהזיה שכולנו נהיה כַּבְּהֵמות באחרית הימים.

ומי שרואה בבהמות בניו ותלמידיו "ברוח" לא יכול להיות חכם במיוחד. כמו כן, לדעת רבנו הקוקו הוא נביא שקר, שהרי אין בין ימות המשיח לימינו אנו אלא שעבוד מלכיות בלבד, ואיך הקוקו העלה במחשבתו כאלה הזיות? ונראה לי כי מעבר לקבלה שגם שם מובאים דברי ההבל הללו, הוא פשוט לא הבין שדברי הנביא ישעיה הם משל! "וְגָר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְנָמֵר עִם גְּדִי יִרְבָּץ" וכו' (יא, ו), וכבר ביארתי משל זה לאור דברי רבנו במאמר: "חזון הרמב"ם לתקומה רוחנית".

4) נעבור עתה לחמשיר שכתב הקוקו ב"מידות הראיה" (אהבה, ב), וזה לשונו:

"אהבת כל המעשים כולם – היא קודמת לכל, אחר כך אהבת כל האדם, אחריה אהבת ישראל שהיא כוללת הכל, שעתידין ישראל לתקן את כל המעשים כולם. וכל אהבות אלה הם אהבות מעשיות, לאהוב אותם, לעשות להם טוב, ולגרום להם עילוי. ונעלה על כולן אהבת ה', שהיא אהבה שבפועל אינה גוררת בעצמותה שום דבר [אין לאהבת ה' יתעלה שום ביטוי מעשי? ולשם מה ניתנו לנו תרי"ג מצוות?] כי אם מה שהלב מלא ממנה – זה האושר היותר נשגב".

ואני קורא את דברי הקוקו ושואל את עצמי **מהי הַשׁוֹטוּת הזו?!** אם אדם יודע לחרוז חרוזים או מילים יפות הדבר עושה אותו לחכם ואת השקפותיו לאמיתיות? אנה הגענו? וברור שחזרתו שוב ושוב על מוטיב "האהבה", נועדה להחניף ולמצוא חן בעיני ההמון שנמשך כמו פרפר לאש אחרי המליצות הנבובות הללו. כמו כן, מדבריו עולָה ההשקפה ש"כל מה שאנו צריכים זו רק אהבה", כאותו שיר מפורסם של הגוי הטמא משנות השבעים מלך נערי הפרחים ומעשני הסמים, שחלמו על שלום עולמי כדי שיוכלו להתבהם ולשקוע בתאוותיהם באין מפריע.

נעבור עתה לבחון בפרוטרוט כמה מן ההזיות שבדברי הקוקו (ושמא צריך לומר הקוֹק):

4.א) מהי "אהבת כל המעשים"? וכי כל המעשים רצויים לפני ה' יתעלה? וכי גם העבירות והזדונות רצויים לפניו? וכי לחינם ה' יתעלה נתן לנו את התורה, והזהיר אותנו (דב' ל): "רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע [...] הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה – **וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים**"? וכל התורה מלאה וגדושה בהרחקות מתועבות ומדרכים רעות, ובלימוד מוסרים קשים, ודבריו אלה מנותקים לחלוטים מדת משה שקיבלנו בסיני.

4.ב) כמו כן, מהי "אהבת כל האדם"? וכי יש מצוה לאהוב עובד אלילים או גוי או אפיקורוס או כופר או מגשים או סכל או רשע או שוטה או רוצח או משומד? והלא יש מצוה גדולה ורבה לשנוא את רובם! מורידין ולא מעלין! "הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט" (תה' קלט, כא), **והוא פשוט ממציא דת חדשה!** וכן הוא כותב באורות התעתועים ג: "אהבת הבריות צריכה להיות חיה בלב ובנשמה, אהבת כל האדם בייחוד, **ואהבת כל העמים כולם**". "וַתִּתֵּן תַּזְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִבְחַר בְּנֵי אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכֹל אֲשֶׁר עָגְבָה בְּכָל גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה" (יח' כג, ז).

ולהשקפת תורת האמת בעניין האהבה הראויה, ראו: "אהבת הרֵעים ושנאת הרשעים".

4.ג) בהמשך דבריו אומר נער הפרחים שמצות אהבת ה' "אינה גוררת בעצמותה שום דבר" – ושוב דברי שׂוֹטוּת נגעלים, וכי יעלה על הדעת שאין למצות אהבת ה' **מטרה מעשית?** הייתכן שמטרתה להיות "בחוג הרוח" בלבד? והלא מטרת מצות אהבת ה' היא לזרזנו לקיים את המצוות בחריצות ובשמחה, לקרוא לבני אדם לעבודתו וליראתו וללמוד לידע את ה' יתעלה! ודבריו מזכירים מאד את הנוצרים אשר הפכו את מצוות התורה לענייני אלגוריים-פיוטיים.

כמו כן, הוזהרנו בתוכחה שבפרשת "כי תבוא" מפני עונשים קשים מזעזעים ומחרידים מאד אם חלילה נבטל את **ביטוּיָה המעשי** של מצות אהבת ה', שהיא עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב: "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב" (דב' כח, מז), כלומר העדר ביטוי מעשי למצות אהבת ה' גורר עמו ייסורים איומים ונוראים! ודברי הקוקו הללו שקר וכזב מיסודם, כי לא ניתן לאהוב את ה' באמת ובתמים ללא שום ביטוי מעשי – דהיינו ללא לקרוא בעוז לכל באי עולם: **בשם ה' אל עולם!** וכֹה דברי חז"ל ורבנו בעניין זה ב"ספר המצוות" (עשין ג):

"וכבר אמרו, שמצוה זו [אהבת ה'] כוללת גם שנקרא את כל בני-האדם לעבודתו יתעלה ולאמונה בו, לפי שכאשר אתה אוהב את מי שהוא, תהללנו ותשבחנו ותקרא בני-אדם לידידותו, וזה על דרך המשל, כך אם אָהַבְתָּ את ה' באמת במה שהושׂג לך מהכרת אמיתתו, הרי אתה בלי ספק תקרא את הפתאים והסכלים לידיעת האמת אשר אתה ידעתָּה".

וגדולה מכולן! נאמר בתורה (דב' יא, א): "וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל הַיָּמִים" – ברור אפוא שמטרת מצות אהבת ה' להביאנו לקיום המצוות, כי לא לחינם נאמרה שמירת החוקים והמשפטים והמצוות מיד לאחר מצות אהבת ה'.

כמו כן, הקוקו המסוּמם הזה גם כפר בתורה-שבעל-פה שקיבלו חז"ל איש-מפי-איש עד משה רבנו, שהרי הם מסרו לנו את משמעות מצות אהבת ה', והגדירו לנו היטב מצוה זו במשנה

ברכות (ט, ה): "וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ – בכל לבבך, בשני יצריך [...] ובכל נפשך, אפילו הוא נוטל את נפשך. ובכל מאודך, בכל ממונך", וכן פוסק רבנו בהלכות תשובה (י, ד): "ובזמן שיאהב את ה' אהבה הראויה מיד **יעשה** כל המצוות מאהבה".

5) ציטוט אחר מפורסם של הטבח הוא: "הצדיקים הטהורים אינם קובלים על הרשעה אלא מוסיפים צדק, אינם קובלים על הכפירה אלא מוסיפים אמונה, אינם קובלים על הבערות אלא מוסיפים חוכמה". בדבריו אלה הקוֹק המסוּמם ביטל הלכה למעשה את מצות הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא (ובזה הוא כופר שוב ביסוד התשיעי), וגם מוציא לעז על נביאי ישראל שהוכיחו קשות את עמֵנו, וקָבלו על הרשעה ועל הכפירה ועל הבערות יומם ולילה, ואיך אמר "**שהצדיקים הטהורים** אינם קובלים" וכו', ואילו בספר ירמיה (כה, ד) נאמר: "וְשָׁלַח יְיָ אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדָיו הַנְּבִאִים הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְלֹא הִטִּיתֶם אֶת אָזְנְכֶם לִשְׁמֹעַ".

ועל מצות התוכחה וחשיבותה העצומה, ראו: "חובת מצות הוכח תוכיח את עמיתך".

6) ציטוט נוסף מפורסם מדבריו הוא: "אשריהם ישראל שהם דבקים בנשמת האומה, שהיא טוב מוחלט, לשאוב על ידה אור ה' הטוב" (אורוֹת ישראל ג, ג) – ושוב אני נחרד לתמוה: **מהי הַשׁוֹטוּת הזו?!** וכי נשמת האומה היא אלוה שהוא הטוב המוחלט? וכי ניתן לשאוב על-ידה את אור ה' הטוב? וכי היא משמשת כמליץ בינינו לבין ריבון העולמים? וזו ממש עבודה-זרה מהסוג הגרוע ביותר של קטגוריית המינות, והקוקו התעה את עם-ישראל אחרי ההבל והאלילות.

ועל חומרת דבריו הללו תוכלו ללמוד היטב במאמרים: "השתלשלות העבודה-הזרה", "פנייה למליצי יושר – פולחן דתי או סטיית מינות פגאנית?", "כל המינים כרגע יאבדו", ועוד.

7) דומני שהציטוט הבא מספרו "אורות ההזיות" (א, רכו) מבטא בבהירות מבחילה את סכלותו וחושף את דמיונות המינות הנגעלים של הטבח, והנה דבריו: "השכל הרציונלי שלנו אינו כי אם תלמיד קטן, המסביר קצת את כל אור החיים שיש באוצר דמיוננו העשיר והקדוש, החי בחיי מציאות עליונה, המכרעת את המציאות הריאלית באיתניות עצמיות הווייתה". כלומר, לפי הקוקו, שֵׂכל האדם שפל מאד ביחס לדמיונו של האדם, **דמיון האדם** הוא הדומיננטי והוא זה אשר מעצב את שכל האדם ומכריע את "המציאות הריאלית באיתניות עצמיות הווייתה" – ואלה פשוט דברי סכלות גמורים ומוחלטים, וכי יעלה על הדעת שהכוח המדמה, שהוא מתעתע ומכזב תדיר, יהיה נבחר ומובחר מכוחו השכלי של האדם הוא צלם האלוה שהעניק לו ה' יתעלה?! וחסידיו השוטים ראויים למלקות ארבעים כדי לעורר אותם מהזיותיהם.

8) והנה עוד ציטוט מספרו "אורות הטומאה" (א, רכו): "החלומות הגדולים יסוד העולם הם. המדרגות שונות הן. חולמים הם הנביאים, בחלום אדבר בו. חולמים הם המשוררים בהקיץ. חולמים הם בעלי המחשבה הגדולים לתיקון העולם. חולמים אנו כולנו בשוב ד' את שיבת ציון" – ושוב יש לזעוק: **מהי הַשׁוֹטוּת הזו?!** וכי יעלה על הדעת שהחלומות והדמיונות הן יסוד העולם?! וכי לכל חלום יש משמעות? והלא למעט חלומות הנביאים כבר אמר זכריה הנביא (י, ב): "וַחֲלֹמוֹת הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ הֶבֶל יְנַחֵמוּן". מכל מקום, מדברי הקוקו הללו אנו למדים, שהוא היה שרוי בעולם של דמיונות חלולים למכביר והזיות פגאניות רבות הממו את שכלו הנחות.

9) והנה עוד ציטוט משם: "ההתעמלות, שצעירי ישראל עוסקים בה בארץ-ישראל, על-מנת לחזק את גופם בשביל להיות בנים אמיצי כוח לאומה, היא משכללת את הכוח הרוחני של הצדיקים העליונים, העוסקים בייחודים של השמות הקדושים, להרבות הבלטת האור האלהי בעולם, ואין גילוי אחד עומד בלא חברו כלל" – די כבר, בכמה עבודה-זרה אלילות וסכלות הקוֹק המסומם הזה היה ספוג?! **והוא הפך את המצוה החשובה שבפעילות הגופנית לעבודה-זרה!** כי לפי הקוקו, אנחנו מחזקים את גופנו כדי לשכלל את כוחם הרוחני של "הצדיקים העליונים", ובמלים אחרות, אנחנו עובדים אותם! והם גם חייבים לנו טובות, ובפעם הבאה שהם מבליטים את "האור האלהי בעולם", הם וודאי יזכרו מי עזר להם ומי נתן להם את הכוח "להאיר". וחיזוק והשפעה על ה"צדיקים הטהורים", ותיאורם כבעלי "כוח רוחני" שבאמצעותו הם "מבליטים את האור האלהי" – כל זאת הוא שיתוף גמור ועבודת אלילים – מחשבתית ומעשית.

10) בספר "אורח משפט" (עמ' רמט) נאמר שהקוקו תמה על כמה מן הפוסקים שקבעו, שאם האדם עלול שלא להתפלל מנחה בפורים אז שלא ישתכר, ועל קביעתם זו אומר הקוקו כך:

"כיוון דנקטינן דעד-דלא-ידע הוא מצוה [כלומר, לפי הקוקו מצוה להשתכר עד איבוד צלם האלהים, וכפי שיובח מדבריו לקמן בעניין שיכור אנוס], על-כל-פנים דרבנן בכלל שמחה, אם כן הוא עוסק במצוה, ולמה לא יפטור מתפילה? [כלומר, ברור שחובה עליו להשתכר בפורים וברור שמותר לו להשתכר אף שהוא יודע שהוא לא יוכל להתפלל מנחה], ובפרט שיהיה אנוס בשכרותו. **והרי גם בשיכור מצד רשות אנו חושבים אותו לאנוס מצד תשלומין,** ולהכניס עצמו באונס אין איסור מדינא במקום מצוה, שהרי לדעת הרמב"ם וסיעתו מותר להיכנס בספינה במקום אונס חילול שבת אחר-כך, ובדבר מצוה גם בערב שבת, אם-כן מאי טעמא יהיה אסור להכניס עצמו באונס שכרות בביטול מצוה דרבנן [=תפילת מנחה] מצד מצות דשמחה".

ואיך יעלה על הדעת שמי שהשתכר שלא במקום מצוה, ובלשונו: "בשיכור מצד רשות" (כאילו יש מצוה וחובה להשתכר בפורים), הוא בגדר אנוס מצד תפילת התשלומין? וכי מי שבוחר לאבד את צלם האלהים הוא בגדר אנוס? והלא הוא בגדר מזיד! ויתרה מזאת, אם מי שבוחר לאבד צלם אלהים הוא בגדר אנוס לעניין תפילת תשלומין, מדוע שהוא לא יהיה אנוס ביחס לשאר מצוות? כלומר, מדוע שהוא יהיה אחראי למעשיו? וההזיה של הקוקו פותחת פתח רחב מאד לכל התועבות והזימות, שהרי לפי העקרון שהוא מניח, אדם שמשתכר הוא בגדר אנוס בעת שהוא שיכור! וזאת בניגוד מוחלט להלכה לפיה אדם מועד לעולם: "בין ער בין ישן בין שיכור, אם חבל בחברו או הזיק ממון חברו – משלם מן היפה שבנכסיו" (חובל ומזיק א, י).

קצרו של דבר, לפי הקוקו חובה להשתכר בפורים עד מצב של "אנוס", עד דלא יְדַע, דהיינו עד מצב שכרותו של לוט, שכידוע בא על בנותיו ולא ידע בשכבן ובקומן, ואולי גם הקוקו עשה כן שהרי הוא סבור שהוא "אנוס"... והמסומם הזה אף מעז לומר שזו דעת הרמב"ם! כאילו לדעת רבנו השתייה לשכרה עד דלא יְדַע בין בתו לאשתו היא ממצוות חג הפורים החשובות! ועל חומרת איבוד צלם האלהים בשתייה לשכרה, ראו: "על השכרות בפורים", ועוד.

"וְהָיָה כִּנּוֹר וָנֵבֶל תֹּף וְחָלִיל וָיַיִן מִשְׁתֵּיהֶם וְאֵת פֹּעַל יְיָ לֹא יַבִּיטוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו לֹא רָאוּ" (ישׁ' ה).

11) עוד כותב הקוקו ב"אורוות הטומאה" (ו, א): "ממעמקים באה התשובה [...] התשובה באה משאיפת המציאות כולה להיות יותר טובה ומזוככת, יותר חסינה ומעולה ממה שהיא" – התשובה נובעת מ"שאיפת המציאות"? וכי "שאיפת המציאות" היא לשוב אל ה' יתעלה? ושוב הוא מצייר את כל האנושות והמציאות בצבעים עזים של וורוד בוהק ומתעתע. כאילו כל הגויים הבהמיים והאכזריים הם "חסידי אומות העולם" ושאיפת כולם היא לשוב לה' יתעלה באמת ובלבב שלם. ועל הגויים אומר הנביא יחזקאל: "אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם" (כג, כ). וכן אומר הנביא ירמיה: "קֶשֶׁת וְכִידוֹן יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי הוּא וְלֹא יְרַחֵמוּ" (ו, כג).

וכן אומר רבנו הרמב"ם על הגויים בהלכות איסורי ביאה (יט, יז): "וכן כל מי שיש בו עזות פנים ואכזריות ושונא את הבריות ואינו גומל להן חסד, חוששין לו ביותר שמא גבעוני הוא. שסימני ישראל האומה הקדושה: ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים, ובגבעונים הוא אומר: 'וְהַגִּבְעֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה' [ש"ב כא, ב], לפי שהעזו פניהם ולא נתפייסו ולא ריחמו על בני שאול, ולא זכרו לישראל חסד למחול לבני מלכם, והם עשו עמהם חסד והחיום בתחילה". ועל יחסם של חז"ל לגויים ראו: "האם חמלה ושוויון לַבַּל הם ביטוי לאנושיות?", ועוד.

***

ויש עוד דמיונות והזיות פגאניות למכביר ברחבי כתביו, ועוד אינסוף דברים סתומים חתומים ונבובים שאין להבין מהם מאומה, ורק נכתבו במתק לשון וחנופה כדי למשוך את לב הקורא, והאמת שבשל פרסומו ראוי הוא השוטה הזה לייחד לו סדרת מאמרים לסכלותו, אלמלא עסוק הייתי כבר מעל לראשי בסדרות מאמרים מקיפות על רש"י והאופל – מקורות הרוע והטמטום של חכמי-יועצי-אשכנז לכל סוגיהם ומיניהם. אגב, ניתן לרתום את מליצותיו הנבובות של הקוֹק גם לדרך האמת, לדוגמה: נשמתו העכורה של רש"י מפעמת בכל שפלות טומאתה במציאות הווייתו הנשמתית של עם-ישראל וחונקת באכזריות רבה את ניצוצות אורו הרוחני הטהור...

ה. מי זה יקוֹק? יחרים אבוֹק!

מעניין הדבר, שבפרויקט השוֹטים של אוניברסיטת בר-אילן, החליטו לשנות את שם הויה, ובכל מקום שמופיע שם הויה הם כותבים במקומו "יקוק", ואולי לא שמו לב, אך כפו עלינו בכל פעם שאנו קוראים את שם ה' להיזכר בקוקו המסומם ובתבשיליו הנתעבים, ומכיוון שחכמי-יועצי-אשכנז ידועים בהערצת גדוליהם עד כדי אלילות ומינות פגאנית, לא אתפלא אם הם עשו-כן במכֻוון כדי להעצים את גדולת חכמיהם הסכלים וכדי לחזק את תחושת עליונותם וגאוותם. והנה שני קטעים על חומרת שיבוש שם ה' מתוך הספר "שרשרות גבלות" (עמ' 299):

ואפילו האלילים שנזכרו בכתבי-הקודש לא נתכנו "אלקים", אלא נזכרו בשם "אלהים", וכל שכן ועל אחת כמה וכמה, שלא שׁוּנָה השם "אלהים" ושאר שמות ה' יתברך ונאמרו כתכתבם וכלשונם ביראה וכבוד. וזו היראה והכבוד הנכונים, ולא כאותם ה"יראים" אשר מחרפים ומגדפים את ה' יתרומם ויתעלה בשמות מבזים: "אלוקים" או יו"ד קֵי וא"ו קֵי. סילופים אלה לא שׁערום אבותינו, וכאילו מ"יראתם" סילפו את שמות ה', אך אינם אלא מבזים, בקראם את ה' יתרומם ויתעלה בשמות גנאי – "מִי זֶה אָמַר וַתְּהִי אֲדֹנָי לֹא צִוָּה" (איכה ג, לז).

לעומת זאת, לאלילים צריך לכנות שמות לגנאי. כמו שכתוב בפרשת ראה: "וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם" (דב' יב, ג), ומפרשים: לכנות להם שם לגנאי, בית גליא – בית כריא, עין כל – עין קוץ. [...] בית גליא, לשון גובה, בית כליא לשון כליון, או בית כריא, לשון בית הכסא וכו'. וכך נהגו אבותינו מדורי דורות. ובתימן קראו לבית תפילתם, בית תיפלותם. למסגד, קראו מַסְגֵּף. לנביאם, קראו נבל. ולקוראן, קראו קלון, וכן רבות. באמצעות שינוי אות אחת, שונתה משמעות המלה לגנאי. נמצאנו למדים, כי כל שינוי, אפילו באות אחת, הרי הוא מגנה ומבזה. [...] וכציווי הפסוק "לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם" (דב' יב, ד). **עד כאן** מתוך הספר האמור.

"הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְיָ וְהַאֲבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֱדוֹם וּתְבוּנָה מֵהַר עֵשָׂו" (עובדיה א, ח).

ו. קאפח השביר – קוֹקניק או קוּקוּניק?

ידוע שקאפח הדיין השביר למד בישיבת "מרכז הרב", ואולי זו הסיבה ליחסו הסלחני כלפי הקוֹקניקים למיניהם, והוא אף ניסח דברי הערצה מפורשים על שר הטבחים הראשי, וזה לשונו בהקדמתו למורה (עמ' 19): "וכמה תמציתיים וקולעים הם דבריו של מרן הגראי"ה קוק זצ"ל" וכו', ואף הגדיל בדברי הערצה לתלמידו וממשיך דרכו של הקוקו, השחקן הנזיר אשר חטא על הנפש, וכך קאפח מפאר ומרומם בהערצה את הקרדינל "הנזיר" (כתבים א, עמ' 84):

"בשנים תש"ו–תש"ט הייתי בין שומעי לקחו הקבועים של הגאון כמוהר"ר נזיר אלקים זצ"ל במחשבת ישראל במסגרת הישיבה הקדושה 'מרכז הרב' [...] היו אלה לנו שומעי לקחו עיתות התעלות נפש ורוממות רוח [איזו חנופה למינים שוחרי המאגיה] כי הרב הנזיר ידע להרים את שומעי לקחו יחד עמו אל מעל לעולם הזה רגשותיו ותחושותיו, ברעיונותיו הנשגבים, בביטוייו הקולעים, בדברים הקולחים, במעייניו השופעים, ובקולו הרך והמעודן, קול דממה דקה".

פששש... כמה חנופה שקרית למינים הארורים שמתעים את העם אחרי ההבל בפסקה אחת! ושיבח ופיאר את המין הנזיר בשבח שנשתבח בו ה' יתעלה (מ"א יט, יב): "קוֹל דְּמָמָה דַקָּה"! ומעניין מה היה אומר סבו מָרי יחיא קאפח על דברי השבח הללו לעובדי האלילים... ולא אתפלא אם היה סוטר לו על פניו וגוער בו קשות, ועוד סטירה אחת קאפח היה מקבל על שלא הוציא לאור את ספרו של סבו "מלחמות השם", וזה ייזכר לו לדיראון עולם, ולא רק משום חניקת דרך האמת והסטייה ממנה, אלא גם משום כפיות טובה כעורה כלפי סבו שגידלו טיפחו ורוממו.

"וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה" (דניאל ח, יב).

"וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ? וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ" (ש"א טו, יט).

ז. תעתועו של הקוקו

לצד הכתרת הקוקו כ"מרן וגאון", קאפח השביר ציטט בהמשך מבואו למורה שם, את דברי הקוקו שנתפרסמו בעיתון "הארץ" בשנת תרצ"ה, וכֹה דברי הקוקו בעיתון ההוא (עמ' 19):

"רבנו משה בן מימון חי וקיים, הוא היה חי את חייו הנפלאים והקדושים בזמנו, והוא חי חיי אמת, חיים נצחיים בנשמתו האחדותית בגנזי מרומים, וחי עם עַמו ועם כל טהורי הלב והרוח

ביצירותיו הנשגבות המאירות את מחשבי הדורות לעולמים. [...] זהו הרמב"ם וזהו כוחו הנפלא, כוחו לאלהיו, אשר אהבו ואשר **ידעו** ואשר עבדו באמת בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו. ומכוחה של אהבה תמימה ומושלמת זו הופיעו כל הגדולות והנפלאות, אשר האיר על ידם את מחשבינו באישיותו הכבירה ובספרותו העומדת לנס עולם" (ההדגשות של קאפח).

דברי השבח הללו מַשְׁגים אותנו מדרך האמת, וקאפח שגה שגיאה חמורה כאשר העתיקם והתייחס אליהם, כי אין להוכיח את דרך האמת בדרכי שקר הטעיה והשׁאה, ובמלים אחרות, אין להוכיח את גדולתו של רבנו מדברי עובד אלילים שהחנופה והתעתועים הם שירת חייו. בדבריו אלה קאפח גרם נזק אדיר לדרך האמת, ולא רק מפני שהרמב"ם אינו זקוק לדברי השבח הללו כלל, אלא ובעיקר מפני שבדברים אלה קאפח השכיר שיתף פעולה עם השקר וההטעיה, כביכול הקוקו הטמא ידע והכיר את דרכי רבנו הטהורים. כלומר, בדרך זו קאפח הכשיר למעשה את הזיותיו הפגאניות של הקוקו המסומם, כאילו הוא היה חסיד של דרך האמת ורבנו הטהור... והאמת הפשוטה היא ששיבושי הנרקומן במחשבות בהשקפות ובדעות, אינם מסוגלים לחיות בכפיפה אחת עם דרך האמת ומשנת הרמב"ם – בבחינת ולא קרב זה אל זה כל הלילה.

והקוקו המסומם היה בוודאי או סכל ו/או רמאי, שהרי איך יעלה על הדעת שמי שראה בקבלה תורה-מן-השמים מסוגל לידע ולהעריך את משנת רבנו? האם מי שמקבל את ההזיות המאגיות הפגאניות המובאות בספר-האופל הטמא מסוגל באמת **לידע** את ה' יתעלה? האם מי שמכשיר את אמונת ההגשמה מסוגל להבין את מצות ייחוד ה'? האם מי שמבטל ומזלזל בכבוד קונו, דהיינו בכוח המחשבה של האדם, מסוגל להציג את עצמו כחסיד נלהב של הרמב"ם?!

ולכן, נראה לי ברור שהוא היה **גם** כסיל מרושע **וגם** נוכל רמאי חנפן וחלקלק שהתמחה בחריזת מליצות נבובות, שהרי ברור שהוא קרא את דברי רבנו ולא הבין מהם מאומה ורק הָזָה שהוא מבין בדמיונו "האיתני בעצמיות הווייתו", וגם את המשהו שהוא הבין – סילף. בדרכו הנכלולית הקוקו הִתעה רבים מדרך האמת, כלומר הוא התנפץ עד קדקדו בזוהמת הקבלה הפאנית, וכדי להכשיר את טינופי מינותו הוא רומם מדי פעם את הרמב"ם – שהרי מי שישמע את דבריו פה ושם בשבח הרמב"ם ישגה לסבור שמדובר באדם שהעמיק בדרך האמת! כמו כן, הקוקו ביקש להחדיר את ההזיה שרבנו הרמב"ם אינו מתנגד לקבלה הפגאנית ובכלל לדרכו המטונפת, שהרי אם הוא מרוממו מדי פעם – משמע שהרמב"ם היה נותן לו ולהזיותיו תעודת הכשר...

"וַיִּתְעוּ אֶת עַמִּי בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם [...] וְהוֹעֵיל לֹא יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְיָ" (יר' כג, לב).

ונשאלתי בעבר על מכתבו של הקוקו בעניין מורה-הנבוכים, שבו הוא מגן על הספר ומשבח את מלחמתו של רבנו במינות ובהגשמה, כלומר האין מזה ראיה לכשרותו של הקוקו?

ובכן, השבתי לו שאין ספק שמדובר בהתעיה. אם הייתה לקוקו מעידה אחת או שתיים, מילא, היה מקום לדון אותו לכף זכות, אבל לאחר שגילינו עשרות מקומות של מינות הגשמה סכלות ואלילות בכתביו, וכן לאחר שאנחנו יודעים היטב שהוא היה כסיל קבליסט ומיסטיקן מובהק אשר רדף בכל כוחו אחרי ההזיות המאגיות האליליות – איך אפשר לדון אותו לכף זכות?

אלא, חובה לחשוד בדבריו ולהתייחס אליהם כמו שיש להתייחס לשבחים שמופנים כלפי הרמב"ם בקרב חסידות חב"ד. וכמו שלא יעלה על הדעת ששבחיהם של חסידות חב"ד ינַקו אותם מטינופי המינות שהיא מנת חלקם, כך מכתב אחד של הקוקו הרשע לא ינקה אותו מכל הרשעות והמאגיה שהוא טיפח בעשרות כתביו, אשר עמוסים לעייפה בדמיונות ובהזיות – כל-שכן שנמצאו בדברי הקוקו אמירות מפורשות כנגד שבחיו לרבנו הרמב"ם בעניין ההגשמה.

והנביא ירמיה ע"ה כבר תיאר דו-פרצופיות מעין זו: "מֵאֵין כָּמוֹךָ יְיָ גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה, מִי לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ, וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִכְּסָלוּ מוּסַר הֲבָלִים עֵץ הוּא" (י, ו–ח). וברור שמי שעובד עבודה-זרה ומשבח ומהלל את בורא-עולם, אין להתעלם ממעשיו הרעים והמתועבים ודינו בסקילה כדין כל עובד עבודה-זרה. ורוב עם-ישראל בדורות הקדמונים היו עובדים לשיקוציהם וגם לה'-אלהים-אמת, ודבר זה לא הקל על עונשם הכבד ושומרון ויהודה גלו ממקומם ובית-המקדש נחרב בייסורים מחרידים.

יתר-על-כן, זו דרכם של הרשעים, דהיינו לטשטש את רשעותם ומינותם, והנה דברים שכתבתי על רש"י-שר"י אשר נכונים בדיוק נמרץ גם לדברי הקוקו ומנדל-הטמבל, ועוד מינים רבים:

לאחר שניתחתי מאות רבות מפירושיו של רש"י-שר"י, המסקנה היא שרש"י וחבר מרעיו המינים נוהגים מדי פעם לתעתע, ואסביר: הם מחדירים ערֵמות של השקפות מינות ומדוחים, ומבינים היטב שלאחר שהחדירו אותן עמוק, טשטושן המועט והאפסי בדברי אמת, לא יערער במאומה את השקפות המינות שהוחדרו – **ההיפך הגמור!** החדרת זיק של אמת לתוך בליל של השקפות מינות מטונפות מועילה להחדרתן ללבבות! שהרי אותו זיק של אמת מגומגמת ומסולפת תשמש בידי השוטים והכסילים כ"תעודת הכשר" שבה יובלו לנפנף בפני אנשי האמת, ו"להוכיח" להם שהנה רש"י אלילם המגואל היה ממרחיקי הגשמות! ובסיכומו של דבר, אותו זיק של דברי אמת, מקל על רש"י הארור להחדיר את השקר לעם ה' צבאות.

לפיכך, בכל מקום שתמצאו דברי מינות לצד דברי אמת, דעו כי מינים אורתודוקסים כתבום. וכבר הזהירנו רבנו מ"דברי האמת" שנמצא בדברי המינים, וכך הם דבריו בפירושו למסכת אבות (א, ו): "וכן אם היה רשע ונתפרסמו מעשיו, וראינו שעשה מעשה שכל צדדיו מראים שהוא טוב ויש בו צד אפשרות רחוק מאד לרע [כלומר גם אם 99 צדדים מורים על-כך שכוונתו טובה ורק צד אחד מורה על-כך שכוונתו רעה], צריך להיזהר ממנו ולא להאמין בו טוב, כיוון שיש בו אפשרות לרע אמר: 'כִּי יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל תַּאֲמֶן בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ' [משׁ' כו, כה]".

וחז"ל ורבנו הוסיפו להזהיר אותנו בעניין זה, ראו נא פסקם בהלכות עבודה-זרה (ב, ח–ט):

"ישראל שעבד עבודה-זרה הרי הוא כגוי לכל דבר [...] וכן המינים מישראל, אינן כישראל לדבר מן הדברים, **ואין מקבלין אותן בתשובה לעולם** [גם אם יתחננו ויבכו עד לב השמים], שנאמר: 'כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים' [משׁ' ב, יט] [...] ואסור לספר עמהן ולהשיב עליהן תשובה כלל, שנאמר: 'וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ' [משׁ' ה, ח], **ומחשבת מין לעבודה-זרה**".

הוי אומר, גם כאשר המין יתעתע שמחשבתו לשמים, מחשבתו סוטה אחרי טינופי מינותו.

לסיכום, דרכם של המינים היא דרך הטומאה המגונה ביותר: דרך החזיר. החזיר הפך להיות לסמל הטומאה והתיעוב אף שיש לו סימן טהרה, וזאת מפני שהוא נראה כלפי חוץ כטהור. כלומר, מכך שדווקא החזיר הפך להיות לסמל התיעוב והגיעול אנו למדים, שהטומאה הגדולה ביותר והמינים הרשעים והמסוכנים ביותר הם אלה שפושטים את טלפיהם השסועות לראווה: "טהורים אנו". מפני שכך הם מדיחים ומפילים המונים ברשת המוות והמינות. אולם, עיון נוסף ואמיתי חושף שמדובר בהתעיות מסוכנות, שכל מטרתן להחדיר השקפות מינות אפלות.

ח. רשעותו של צבי יהודה

במאמר "הרמב"ם **והרמב"ן** – יחי ההבדל הקטן (חלק ב)", עסקתי בין השאר באמונתו של **הרמב"ן** בשדים, ושם הבאתי את דברי אבינר בספרו "נר באישון לילה" (עמ' 321–322), אשר זיהה את מלחמתו של הרמב"ם בעבודה-הזרה, אך משום מה בסוף דבריו הוא מבאר את דעת רבנו הרמב"ם באמצעות השקפת רבו הטמא – צבי יהודה הקוקו (בנו של הטבח הנתעב), שרחק בהשקפתו זו מאד מדרכי מישרים, מפני שהוא התעלם ביודעין מדברי רבנו המפורשים, ואף רמז שפיו ולבו של רבנו הרמב"ם אינם שווים, וזה לשונו של אבינר ובסופם דברי רבו:

"הרמב"ם סובר שכל התופעות המיסטיות שאסרה התורה כגון הכישוף ודומיו, הינן לא רק עבירה על התורה [=מדוע הוא אומר 'עבירה על התורה' ולא **'עבודה-זרה'?** וחבל שטשטש את האמת והעדיף לחוס על כבוד אבותיו] אלא גם הבל [=גם זאת מלה עדינה שהרי רבנו אמר **'שקר וכזב'** ועוד ביטויים חריפים מאד, ושוב הוא נמנע מלומר דברי אמת מזוקקים] [...] הרמב"ן ורוב חכמי ישראל [?] כגון הראב"ד, הרוקח, הרשב"א, הריטב"א ועוד, חולקים בנושא זה על הרמב"ם וסבורים שיש ממש בתופעות הללו [=וכולם חברים במועדון 'הסכלים ומחוסרי הדעת']. [...] רבנו צבי יהודה הסביר: 'הרמב"ם [...] הרגיש בעצמו אחריות [...] לכלל ישראל [...] היה מובן אצלו שבתור מחנך [...] חובה להשמיטם [...] **הרמב"ם לא הזכיר שדים ועין הרע, לא מפני שהכחיש את קיומם אלא מפני שנזהר והסתייג מפרסומם בכל ישראל**'".

כלומר, לפי קוק הרמב"ם שיקר וכיזב! הוא בעצם כֵּן האמין בכל ענייני המאגיה, אך הוא שיקר שהוא לא מאמין בהם כדי שהם לא יתפרסמו בכל ישראל! ואם הם אכן אמת, מדוע שהם לא יתפרסמו? כמו כן, לפי הקוקו הרמב"ם היה שקרן שפל ביותר, שהרי רבנו תקף את המאגיה בחריפות רבה מאד, ואם הוא שיקר בזה כדברי הקוקו, אסור ללמוד ממנו מאומה. "אֵיכָה תֹאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְיָ אִתָּנוּ? אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט שֶׁקֶר סֹפְרִים" (יר' ח, ח).

ורובם המכריע של גדולי האסלה התרחקו מן האמת גם בעניין חשוב זה, אך גרועים מהם הם המעפילים המרשיעים כמו החמור של קוק, אשר מעקמים את יושר אמרי רבנו בטענותיהם המוזרות שגם רבנו האמין בכזבי המיסטיקה והכשפים... וזאת כדי שלא יתגלה קלונם וקלון אבותיהם המינים ששקעו בזוהמת המינות וילכו אחרי ההבל ויהבלו. ואם חכמי-יועצי-אשכנז היו מודים על האמת, הם היו נאלצים להודות שאינם ראויים להוביל ולהנהיג את דת משה, ולא היו יכולים עוד להטעות את עם-ישראל ולהנחיל את ההשקפה שמצוה ליהנות מכבוד תורה, והדרך להפיק מן הדת רווחים אסורים וטובות הנאה חומריות – הייתה נחסמת בפניהם.

כמו כן, נשים לב להטעיה שבדברי החמור יהודה קוק, אשר כאמור תולה סכלות ועבודה-זרה ברבנו הרמב"ם, ושימו לב, הוא עושה זאת כביכול מתוך כבוד לרבנו: "הרמב"ם הרגיש בעצמו אחריות לכלל ישראל [...] היה מובן אצלו שבתור מחנך" וכו'. כלומר, רבנו בעיניו הוא אישיות "אחראית", כן! זו "אחריות" בעיניו לשקר ולכזב לעם-ישראל, כדי שהאמת לא תצא לאור! ואת המין הזה, קאפח השכיר הנרצע מהלל ומפאר ומרומם בשבח אלהי של "קוֹל דְּמָמָה דַקָּה"!

זאת ועוד, סוף דברי הקוקו: "הרמב"ם לא הזכיר שדים ועין הרע" הם שקר וכזב, ועד-כדי-כך הוא היה בור ועם-הארץ אשר לא ידע ולא הכיר את כתבי רבנו? וקשה להניח שהוא היה בּוּר גמור. אלא קרוב לוודאי שהוא היה מין שהכיר את דברי רבנו בענייני השדים ועין רעה, אלא שהוא סילף וזייף את דרך האמת, כדרכם של חכמי-יועצי-אשכנז המינים לדורותיהם. וּלְדעת רבנו ראו: "השדים – נחלת השוטים והחטָאים", "עין טובה ועין רעה במשנת הרמב"ם".

אגב, רבנו תקף בחריפות את מוציאי דיבתו, אשר העזו לומר שהוא "לא התכוון" לדברים שהוא כתב באופנים ברורים ומפורשים שוב ושוב, או במלים אחרות שפיו ולבו אינם שווים ושהוא בעצם כסיל אורתודוקסי, והנה פסקה מן המאמר: "האמונה בתחיית המתים – חלק א":

ברם, היו לא מעטים שטענו באופן מפורש שהרמב"ם כופר בתחיית-המתים או שאמרו זאת בלשון הפכפכה תוך חיקוי הסגנון האירופי: "הוא סובר שהיא איננה כפשוטה", אך למעשה משמעות שתי הטענות היא זהה: לדעתם הרמב"ם לא באמת האמין בתחיית-המתים, ודבריו במשנה-תורה ובפירוש-המשנה, ואף דבריו במאמר תחיית-המתים, אינם משקפים את דעתו האמיתית. ראשון מוציאי הדיבה היה הפוחז מפוסקיירא (המכונה הראב"ד), ועליו אומר רבנו שם (עמ' פב): "אבל מה שהזכיר [...] הוא **שקר ברור והוצאת דיבה** בהחלט מצד אומרו".

סוף דבר

היה דרדעי אורתודוקסי אחד שהִפנה לי עורף, והוא מתח עלי ביקורת ארוכה בעניין המאמר הזה, מצדדים שונים, מכל ביקורתו הנני רואה לנכון להתמקד בפסקה אחת, **וזה לשונו:**

"לגבי מארי [=כוונתו לקאפח השכיר] איני סבור שהוא היה מושלם, ואפילו משה [רבנו] חטא אך אנו יונקים ממנו וממה שהותיר לנו, ולכן אין לירוק לבאר. כמובן שגם לא לקדש כל פעולה ופעולה, אלא הדרך היא ללמוד את מה שטוב, ומה שלדעתך לא טוב יש לתת ביקורת ענייינית מקומית ללא תוספות צבעוניות [כלומר, ללא חירופו וגידופו של קאפח כנדרש בהלכה]".

תשובה: האם יש מה להשוות בין משה רבנו מבחר המין האנושי, אדון הנביאים, שעליו נאמר שהוא "נביא" רק על דרך שיתוף השם בלבד, לקאפח הדיין השכיר שהודה בעבודה-זרה? ועל פשעיו החמורים של קאפח ייחדתי מאמרים מקיפים, והוא בגדר ארור לוקח שוחד ומחלל-שם-שמים, ומחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא, ואף הִתעה רבים אחרי ההבל והמינות.

זאת ועוד, מצוה רבה לתקוף את קאפח בחריפות, מפני שהוא מהווה **מחסום** לשיבת עמֵנו לדרך האמת, כאילו קפאו הדעות אצל האיש הזה, וכל מה שהוא לא אמר אז זה מראש לא נכון, וכל מה שהוא בֵּן אמר זה בהכרח נכון. והראיה לכך שקאפח הוא מחסום לדרך האמת, היא

ממה שתקפו אותי רבות על-כך שאני טועה **מעצם העובדה שקאפח לא הלך בדרכי, וזאת הראיה לכך שהנני טועה בדרכי!** ולכן יש צורך גדול לחשוף שקאפח שגה בעניינים רבים וביניהם גם ביסודי התורה, ולעקור את הרצון להפוך אותו לגודֵל פגאני ככל גדולי-גללי-אשכנז. וכפי שעשה כותב הביקורת לעיל, אשר העז להשוות את קאפח הארור למשה רבנו ע"ה!

וקחו דוגמה גם מן הקוקו: סכלים רבים מקרב הדרדעים האורתודוקסים מביאים ראיה ממה שקאפח שיבח את הקוקו כדי להוכיח שהקוקו היה איש אמת ושכל השקפותיו ישרות נאמנות ואמיתיות! ובמלים אחרות, קאפח גרם בשבחיו ובחנופתו לקוקו להנצחת דרך השקר ההגשמה והאלילות! ובעבר התווכחתי על-כך עם זקן תימני סכל, אשר לא אִפשר לנו ללמוד את המורה, וכל רגע הפריע "והוכיח" אותי עד כמה הקוקו היה גדול, וראייתו היא משבחיו של קאפח!

ולכן, מצוה רבה היא לתקוף את קאפח על כל פשעיו ומעלליו וגם על-כך שהוא שיבח את הקוקו ושאר המינים (בגון קארו הקראי, אותו נהג לכנות 'מרן'), כי הוא חסם בתֻשבחותיו הללו את השער לדרך האמת! כי לא מעטים סבורים שקאפח היה מלאך עלי אדמה כגדולי האסלה...

ובאמור, קאפח שגה בחילול-השם חמור ביותר בלקיחת שבר בעבור פסיקת דינים, ורק על זה הוא ראוי לגינויים חריפים ביותר יום יום, וכבר הרחבתי בעניינים הללו במאמר: "נטילת שכר בעבור פסיקת דינים", ובל נשכח שקאפח אף הודה בעבודה-זרה והִתעה רבים אחרי ההבל.

ולעצם העניין, לא לחינם אמרתי על קאפח מה שאמרתי, כי אין חמור יותר מאשר בגידה בדרך, ואין חמור יותר מכך שדמך ובשרך מפנה עורף לדרכך, כי זו תקיעת הסכין החמורה והעמוקה ביותר. ובהודאתו של קאפח בעבודה-הזרה של ספר-האופל הוא בגד בדרך האמת שהנחיל לו סבו, ובהימנעותו מלההדיר את ספרו "מלחמות השם" הוא גם נהג בכפיות טובה כלפיו – ובל נשכח שאביו של קאפח מת בדמי ימיו, ומי שגידל וחינך וטיפח את קאפח היה סבו הישיש.

ואיך אתה נ' סלימאן חושב שסבו היה מגיב על שתי הבגידות הללו? האין צער וכאב לב גדול יותר ממה שבנך-נכדך שטיפחת וריבית מתכחש לעבודתך ונמנע מלהוציאה לאור כראוי לה? ואף רומז לתלמידיו שחבל שהספר "מלחמות השם" בכלל נכתב? כי לפי ערוסי, קאפח האשים את תלמידיו של סבו הישיש בכך שסבו כתב את הספר, כלומר, לפי קאפח הספר הזה כלל לא היה צריך להיכתב! ובגללו נמנע מסבו להיות כמו ה"נודע ביהודה" (ואיני מבין מה שבח יש בזה), וכבר ביארתי במקום אחר שאלו דברי סכלות שנובעים מעיוורון חמור מאור האמת (ראו: 'שועלים קטנים מחבלים כרמים'). "וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים" (איוב לז, כא).

"כִּי עַל כָּל גִּבְעָה גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן אַתְּ צֹעָה זֹנָה. וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שֹׂרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת וְאֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִי סוּרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה. כִּי אִם תְּכַבְּסִי בַּנֶּתֶר וְתַרְבִּי לָךְ בֹּרִית נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי נְאֻם אֲדֹנָי יְיִ. אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאתִי אַחֲרֵי הַבְּעָלִים לֹא הָלַכְתִּי רְאִי דַרְכֵּךְ בַּגַּיְא דְּעִי מֶה עָשִׂית בִּכְרָה קַלָּה מְשָׁרֶכֶת דְּרָכֶיהָ [...] וַתֹּאמְרִי נוֹאָשׁ, לוֹא, כִּי אָהַבְתִּי זָרִים וְאַחֲרֵיהֶם אֵלֵךְ. כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא כֵּן הֹבִישׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה מַלְכֵיהֶם שָׂרֵיהֶם **וְכֹהֲנֵיהֶם וּנְבִיאֵיהֶם.** אֹמְרִים לָעֵץ אָבִי אַתָּה וְלָאֶבֶן אַתְּ יְלִדְתָּנוּ כִּי פָנוּ אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים וּבְעֵת רָעָתָם יֹאמְרוּ קוּמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ. וְאַיֵּה אֱלֹהֶיךְ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָךְ יָקוּמוּ אִם יוֹשִׁיעוּךְ בְּעֵת רָעָתֵךְ כִּי מִסְפַּר עָרֶיךְ הָיוּ אֱלֹהֶיךְ יְהוּדָה" (יר' ב).

ברכת הלבנה לאורו של הרמב״ם

אחד המנהגים שהפכו להלכה הוא טקס ברכת הלבנה. פעם בחודש אנו רואים התקבצות של הולכי על שתיים למול הלבנה, אוחזים בידיהם סידורים או דפי נוסח-תפילה מהודרים, פונים ללבנה, מביטים בה ומתפללים בדבקות פגאנית. אם נשים לב נראה, שמידי פעם הם "רוקדים" או "מקפצים" כנגד הלבנה, והכל נעשה בחרדת קודש ובכוונה עילאית... אדם שלא הורגל במנהג אורתודוקסי-פגאני זה, עשוי לתמוה על אותו מעמד, מפני שטקס זה ייראה לו כטקס לכבוד וְלִשְׁבָח הלבנה. אותו אדם עשוי לשאול את עצמו: מדוע עם-ישראל, בניו של אברהם אבינו ע"ה, שקרא לכל באי עולם להכיר במציאותו של אל אחד: "בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם" (בר' כא, לג), מדוע דווקא הם נתפסים בטקס שנראה לעיני המתבוננים כטקס גס של עבודה-זרה?

א. המטרה הראשונה של התורה

חשוב להדגיש כי אפילו מראית-עין של עבודה-זרה הינה עניין חמור (כל-שכן פנייה ישירה), ומדוע אפילו מראית-עין של עבודה-זרה הינה כל-כך חמורה? ובכן, יש לכך שתי סיבות: **א)** עבודה-זרה היא כידוע אחת משלוש העבירות החמורות (יחד עם שפיכות דמים וגילוי עריות), שעליהן נצטווינו ליהרג ולא לעבור עליהן בשום מצב; **ב)** רבנו מלמד, שהמטרה הראשונה של התורה היא עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה וכל השייך לה, כלומר התרחקות מוחלטת מכל מה שרק מזכיר אותה. והנה דברי רבנו במורה (ג, כט), בשתי הפְּסקות לקמן:

"ידוע כי אברהם אבינו ע"ה גדל באומת ה'צאבה' [אומת עובדי אלילים ששלטה בעולם באותם הימים], ושיטתם שאין שם אלוה כי אם הכוכבים [...] אלא ששני המאורות [=השמש והירח] יותר גדולים [...] **וחושבים [חכמי ה'צאבה' הוזי ההזיות] כי אדם [הראשון] [...] היה נביא שליח-הירח, ושהוא קרא לעבודת הירח** [...] ועל-פי אותן ההשקפות של ה'צאבה', העמידו את הצלמים לכוכבים – צלמי הזהב לשמש, וצלמי הכסף לירח [...] ובנו ההיכלות והעמידו בהם הצלמים, ודימו כי כוחות הכוכבים שופעים על אותם הצלמים ואז ידברו איתם הצלמים ויבינו וישכילו, וְיַנְבְּאוּ את בני אדם, כלומר הצלמים, ויודיעו לבני אדם את תועליותיהם [...]

וכבר ידעת מלשונות התורה בכמה מקומות, כי המטרה הראשונה בכל התורה היא עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה וכל דבר השייך לה, **ואפילו זכרהּ וכל מה שמביא לדבר ממעשיה [...] והאזהרה מלהתדמות בדבר ממעשים אלה,** כל-שכן לנהות אחריה, ונאמר בפירוש בלשון התורה, שכל מה שחשבוהו עבודה והתקרבות לפניהם [=לפני אלוהיהם], הוא הדבר הַשָּׁנוּי המתועב לפני ה', והוא אמרו: 'כִּי כָל תּוֹעֲבַת יְיָ אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם' [דב' יב, לא]".

רבנו הרמב"ם מבאר, שהמטרה הראשונה של התורה היא: לעקור את העבודה-הזרה מן העולם ולמחות את עקבותיה וגרורותיה וכל דבר ששייך לה. ויתרה מזאת, אפילו דבר שהוא רק **זכר** לעבודה-זרה כלומר שאריותיה, ואפילו דבר שרק **עלול לגרור** למשהו שיש בו עבודה-זרה, ואפילו דבר שרק **דומה** לעבודה-זרה – כל אלה נאסרו עלינו מן התורה בלשונות חד-

משמעיים, חריפים ונוקבים, ו"כל מה שחשבוהו עבודה והתקרבות לפניהם [=לפני אלוהיהם], **הוא הדבר הַשָּׁנוּי המתועב לפני ה',** והוא אמרו: 'כִּי כָל תּוֹעֲבַת יְיָ אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם'".

ובעניין זה ראו עוד: "הציר שעליו סובבת התורה: עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה".

העבודה-הזרה לירח הייתה נפוצה מאד בימי קדם וכפי שנראה גם לקמן, וכבר שגו בה אומות רבות במהלך ההיסטוריה. מזאת עלינו ללמוד שיש להיזהר ולהתרחק התרחקות גדולה מאד מן הטקס שעורכים למול הירח: ההִתקבצות ברוב-עם לפניו, הפנייה אליו, הריקודים והתפילות לפניו, אמירת הקדיש לפניו, וכיו"ב. כי אלה הם **גם** שאריות של העבודה-הזרה הקדומה, **גם** פעולות שעלולות לגרור לעבודה-זרה, **וגם** מעשים אשר דומים מאד לעבודה-זרה. ועל שלושת הדברים הללו אומר רבנו הרמב"ם לעיל שכולם הם דברים שנואים ביותר לפני ה' יתברך, ולכן יש להתרחק מהם כמו שמתרחקים מאש: "כִּי כָל תּוֹעֲבַת יְיָ אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם". ולקמן אף נראה, שלדעת רבנו לא מדובר רק ב"זכר" לעבודה-זרה, ולא רק ב"דבר שעלול לגרור" לעבודה-זרה, ולא רק בדבר ש"דומה" לעבודה-זרה – **אלא מדובר בעבודה-זרה גופה!**

ב. הרחקת התורה וחז"ל מעבודת הירח

נעבור עתה לעיין בשני מקורות מן התורה-שבעל-פה שבהם יש התייחסות לעבודה-הזרה שעבדו לירח. הדוגמות הללו מלמדות, שהעבודה-הזרה לירח הייתה ידועה מפורסמת ונפוצה לכל אורך ההיסטוריה האנושית, ומזאת יש ללמוד כי ההתרחקות ממנה צריכה להיות ביתר-שאת. לאחר שנעיין במקורות הללו, נעבור לעיין בהרחקת התורה-שבכתב מעבודת הירח.

1) במשנה מסכת עבודה-זרה נאמר (ג, ג): "המוצא כלים ועליהם צורת חמה, **צורת לבנה** [...] – יוליכם לים המלח". ופירש שם רבנו: "צורת חמה ולבנה אין עניינו שימצא עיגול ויאמר זו השמש, או קשת מעיגול ויאמר זה הירח – אלא שאנשי הטליסמאות [=הקמיעות לכל מיניהם] ייחסו לכוכבים צורות, עד שיאמרו צורת שבתאי צורת זקן שחור וישיש, וצורת נוגה צורת נערה יפה עדויה זהב, וצורת השמש צורת מלך שכתר בראשו יושב בעגלה. וככה ייחסו לכל המזלות והכוכבים צורות רבות, **והם באותן הצורות נחלקים מחלוקת רבה, מפני שהם דברים כוזבים, והכזב על דבר מה יתרבה ויתרחב בלי ספק** [=כמו שאנו רואים את ריבוי המחלוקות ההלכתיות האורתודוקסיות בימינו – וריחוקם מדרך האמת גורם להם לתעות]. ואמרו: 'צורת חמה ולבנה' רוצה בו שימצא הצורה המיוחסת לשמש והצורה המיוחסת לירח, לפי איזו שיטה שתהיה".

2) רבנו פוסק בהלכות עבודה-זרה (ג, יח): "וכן אסור ליצור דמות חמה **ולבנה** כוכבים ומזלות ומלאכים, שנאמר: 'לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי' [=אפילו שאתם עובדים גם אותי (שמ' כ, כ)], לא תעשון כדמות שמשין המשמשין לפני במרום ואפילו על הלוח [=אפילו על גבי לוח ציור]".

3) רבנו הרמב"ם בספרו "מורה הנבוכים" (ג, מו) מלמד אותנו דבר נפלא מאוד. הוא מסב את תשומת לבנו לעובדה, שבכל מקום שנזכר קרבן עוֹלָה בתורה נאמר בו: "אִשֶּׁה לַיְיָ". כלומר, הודגש שהקרבן הוא **לה'** מפני שקרבן מסוג עולה לא נאכל על-ידי הכוהנים, אלא קרב ונשרף כולו, ולכן צוין שהוא כולו לה' יתעלה. לעומת זאת, קרבנות מסוג חטאת או שלמים, שנאכלים

על-ידי הכוהנים או מביאי הקרבן, בשום מקום בתורה-שבכתב לא נאמר בהם שהם **לה',** כלומר לא נאמר בהם חַטָּאת **לַה'** או שלמים **לה'** – וכֹה דברי רבנו במורה שם (ג, מו):

"והנה ראיתי להעירך כאן על דבר נפלא מאד [...] וטעם הדבר לדעתי ברור מאד [...] העולות הם כולם נִקטרים [=נשרפים כליל], ולפיכך נאמר בהן: **אשה לה',** ולא נאמר חטאת לה' ולא שלמים לה' כיוון שזה נאכל [=על-ידי הכוהנים או מביאי הקרבן] [...] ולפיכך לא ייתכן לומר בשעירי הרגלים חטאת לה' – כיוון שהם נאכלים ואינם נקטרים כליל".

בהמשך דבריו שם רבנו מציב שאלה: מדוע בחטאת של ראש-חודש נאמר: **"חַטָּאת לַיְיָ"?** והלא כאמור, קרבן שנאכל אין לומר עליו שהוא לה'? רבנו משיב ואומר שם: כיוון שבימי-קדם עמים רבים עבדו לירח והקריבו לו בראשי חודשים, היה חשש שמא יטעה אדם מישראל לחשוב שקרבן ראש-חודש הוא לירח, ולכן הודגש בתורה באופן יוצא-מן-הכלל בשעיר של ראש-חודש שהוא לה'. כלומר, נאמר בתורה באופן מיוחד ביחס לחטאת של ראש-חודש: **"חַטָּאת לַיְיָ"**.

רבנו הרמב"ם מוסיף, שאין חשש שמא יטעו בני ישראל בשאר קרבנות החטאת שהם לשם עבודה-זרה, ולכן לא נאמר בהם שהם לה' – כי כל שאר החטאות, כמו לדוגמה קרבנות החטאת שמקריבים בשלושת הרגלים, נתייחדו לזמנים אלה בשל ציוויי התורה בלבד, ואין להם סימן בטבע שמציין את הזמן הקבוע שנבחר להקריב אותם. לעומת זאת, קרבנות החטאת שנקבעו לראשי החודשים יש להם סימן בטבע, והוא הִתחדשות הירח מדי חודש-בחודשו, ולכן התורה הדגישה באופן חריג ויוצא-מן-הכלל, שקרבן חטאת-ראש-חודש הוא לה' בלבד.

וכֹה דברי רבנו במורה שם (ג, מו), בשתי הפְּסקות לקמן:

"והנה ראיתי להעירך כאן על דבר נפלא מאד [...] והוא אמרו בשעיר חטאת-ראש-חדש בלבד **'חַטָּאת לַיְיָ'** [במ' כח, טו], מה שלא אמר בכל שעירי הרגלים ולא בזולתן מן החטאות. [...] וכיוון שהיה חשש שמי-שהוא יְדַמֶּה בשעיר ראש-חודש שהוא קרבן לירח כמו שעושים הקבטים במצרים [=עַם עובדי עבודה-זרה], שמקריבים לירח בראשי החדשים, [לכן] ביאר בו [ה' יתברך] שזה [=הקרבת השעיר שנצטווינו להקריב בראשי חודשים הינה] לציווי ה', לא לירח.

ולא חששנו חשש זה בשעירי הרגלים וזולתן, כיוון שאין אותם הימים ראשי חודשים ואין להם סימן המבדילם באופן טבעי [כמו הירח והתחדשותו שהוא סימן בטבע], אלא התורה ייחדתן בקביעתה [בקביעת קרבן החטאת]. אבל ראשי החודשים הירחיים אינן מקביעת התורה [אלא קבועים הם גם בטבע] [...] [ו]העמים [עובדי האלילים] היו מקריבים בהם לירח [...] ולפיכך יצאה מן הכלל ההגדרה בשעיר זה [של ראש-חודש] ונאמר בו [בתורה:] לה' – **לסלק את אותם הדמיונות הקשורים באותם הלבבות החולִים אשר חולִים מושרש,** דע גם נפלאה זו".

נשים לב למשפט האחרון שבדברי רבנו, אשר מלמדנו כמה קל לשגות אחר חולִי העבודה-הזרה שקשורה בירח, ועד כמה יש להתרחק מעבודה-זרה בכלל ומכל מה שמזכיר את עבודת הירח בפרט. שהרי הקב"ה שינה את לשון התורה וחרג מכלליה כדי שחלילה לא יבואו לטעות במטרת קרבן ראש-חודש, ולכן הודגש בתורה באופן יוצא-מן-הכלל שהוא קרבן לה'. כל-שכן

וקל-וחומר שיש להתרחק מדברים שלא נצטווינו בהם בתורה: כמו כל אותו הנוסח והריקודים והקיפוצים, וההִתקבצות ברוב-עם לפני הירח (ובהמשך נראה שגם בתלמוד הם לא נזכרו כלל) – שהרי סכנת הטעות בעניינים אלה רבה פי-כמה מהסכנה שאנשים ישגו לחשוב שקרבן חטאת של ראש-חודש, שנצטווינו עליו **בתורה** והוא קרב **בבית-המקדש,** שהוא לירח.

עד עתה עיינו באופן כללי בהיבטים המחשבתיים של ההרחקה מעבודת הירח ואפילו ממה שרק מזכיר אותה. בהמשך דברינו נעסוק במוצאו ומובאו של נוסח ברכת הלבנה, ננתח כמה מהתוספות המהובלות שהוסיפו לנוסח הברכה, ונבדוק האם הטקס שייחדו ללבנה וכל הפְּניות הישירות שהוסיפו אליה בתוך נוסח ברכת הלבנה הן בגדר עבודה-זרה ברורה ומפורשת.

ג. מקור ברכת הלבנה

מקור ברכת הלבנה מצוי בתלמוד מסכת ברכות (מב ע"א). ברם, בתלמוד לא נזכר כל הנוסח שנמצא בסידורים הנפוצים בימינו. בתלמוד נזכרה הברכה בלבד, וכל כולה מופנית לה' יתברך, אין בה שום פנייה לירח עצמו, לא ריקודים, לא מזמורי תהלים, לא קטעים משיר השירים, ולא קדישים. וכֹה דברי רבנו הרמב"ם הנאמן לתלמוד ולערכיו (הלכות ברכות י, יט–כ):

"הרואה לבנה בחידושה, מברך: בא"ה אמ"ה אשר במאמרו ברא שחקים, וברוח פיו כל צבאם, חֹק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידתם, ששים ושמחים לעשות רצון קוניהם, פועלי אמת שפעולתם אמת, וללבנה אמר שתתחדש להיות עטרת תפארת לעמוסי בטן, שהם עתידין להתחדש כמותה ולפאר ליוצרם על כבוד מלכותו, ברוך אתה יי מחדש חדשים – וצריך לברך ברכה זו מעומד, שכל המברך על החודש בזמנו כאילו הקביל פני שכינה. ואם לא בירך עליו בלילה הראשון יש לו לברך עליו עד ששה-עשר יום בחודש עד שתמלא פגימתו".

ברור אפוא שלא לחינם אמרו חכמים בתלמוד: "**הרואה** לבנה בחידושה", והכוונה ברורה: כל מי שרואה את הלבנה, בכל עת שהוא רואה אותה – מיד מברך, ואינו ממתין להתקבצות רוב-עַם, כי המצוה היא לברך עליה **מיד** בעת ראייתה. וברור שתכלית הברכה היא לנצל את רגעי השמחה וההתפעמות הנפשית למול חידוש הלבנה, במטרה לרתום את הרגשות החזקים הללו לכיוונים חינוכיים של רוממות שבח וגדולה לבורא-עולם. ואם נדחה את הברכה לאומרה ברוב-עם, לא רק שכבר דחקנו וכיבינו את ההתפעלות מחידוש הלבנה ומיצירת הבורא ישתבח, אלא שהפכנו את מעמד ההתפעלות מפעולותיו של בורא-עולם, למעמד של עבודה-זרה.

ודומה הדבר למצות חכמים לקרוע בעת שמיעת שמועה רעה – וכי יעלה על הדעת שאדם ששמע שמועה רעה לו ולחבריו, ימתין עד להתקבצות כל החברים ששמעו שמועה רעה ויברכו ויקרעו ביחד?! והלא כל הרעיון הוא לברך ולהצדיק עלינו את הדין בעת החימום, שלא חלילה תיכנס בלבנו מחשבת תרעומת ותלונה כלפי שמיא, וכן לבטא את צערנו ולתת פורקן ומזור לרגשותינו ההומים והגואים באותו הרגע! ואיך יעלה על הדעת לדחות זאת לעשייה משותפת בהתקבצות בני אדם?! ואין זו אלא סכלות והתרחקות עצומה מהבנת המצוות ונפש האדם.

קאפח מוסיף ומעיר בפירושו להלכה שם, וזה לשונו:

"ובכל אופן גם ברבנו וגם ברס"ג אין את כל ההוספות שבמסכת סופרים, לא הרקידות ולא האמירות, ואשר בסידורי ספרד ואשכנז הוסיפו עליהן כהנה וכהנה אמירות רבות **המופנות אל הירח עצמו.** בעוד שנוסח הברכה [המקורי] כל כולו מופנה כלפי השם-ברוך-הוא. גם בסידורי תימן העתיקים אין שום אמירות נוספות על הברכה, ובלשון הש"ס והגאונים ורבנו".

למדנו אפוא, שבתלמוד נזכר שיש לומר רק את הברכה, ותוספות הריקודים והאמירות המוזרות – רובן נמצאו במסכת סופרים ויש שנוספו במשך הדורות. חשוב לציין, שמסכת סופרים איננה חלק מן התלמוד, היא מסכת מאוחרת שטוענים שהתחברה בתקופת הגאונים. ויש לשאול, אם היא אכן נתחברה בתקופת הגאונים, מדוע רס"ג לא אימץ את נוסח ברכת הלבנה כפי שהובא במסכת סופרים? ולהלן נראה שיש בנוסחהּ מאפיינים פגאניים מובהקים (וכבר הוכחתי בכמה ראיות ש'מסכת' זו יצאה מתחת ידי המינים, ראו: 'מסכת סופרי המינים').

ד. מעט על משמעות הברכה

טרם שננתח מעט מהאמירות המופיעות בברכה, נאמר משהו על משמעות הברכה. הברכה פותחת בתיאור של שבח לבורא-עולם על בריאת גרמי השמיים, שאינם משנים את תפקידם, ועושים את תפקידם בשמחה ובאמת, וכמובן שמטרת תיאור גרמי השמים כעבדים נאמנים ומסורים לה' יתעלה היא לעורר **אותנו** בני האדם לנהוג כמותם ולעבוד את יוצרנו בדרכים אלה. לאחר מכן מתוארת בריאת הלבנה, שתכלית חידושה מדי-חודש-בחודשו לרמוז על עם-ישראל שהם עתידים להתחדש, לשוב לצור מחצבתם ולייעודם, ולפאר ליוצרם על כבוד מלכותו.

וביתר ביאור: חשוב להבין שתיאור גרמי השמים: "שאינם משנים את תפקידתם", "ששים ושמחים לעשות רצון קוניהם", "פועלי אמת שפעולתן אמת", כל התיאורים הללו שקבעו לנו חכמים ואשר קרובים לתיאורי עבודה ורוממות מצד בני האדם שוכני-בתי-חומר, נועדו לרמוז לעם-ישראל על האופנים שיש לעבוד בהם את ה' יתברך: עבודה מתוך שמחה ומתוך שאיפה ואהבה לאמת, ושלא ישנו את ייעודם: להיות ממלכת כוהנים וגוי קדוש, אור לאנושות.

ה. "סימן טוב תהא לנו ולכל ישראל"

אחד הקטעים המפורסמים בנוסח ברכת הלבנה הוא אמירת המשפט שבכותר, וחוזרים עליו מיד לאחר אמירת הברכה שלוש פעמים, ולאחר כמה משפטים נוספים חוזרים עליו שוב שתי פעמים. ויש לבדוק, האם משפט זה, שמופיע במסכת סופרים, תואם את דרך האמת ואת משנתו המחשבתית של רבנו? ומה דעת התורה ביחס לעשיית סימנים לעתיד לבוא?

חז"ל ורבנו הרמב"ם קובעים ב"משנה תורה" שעשיית סימנים: "אם יארע לי דבר כך-וכך – אעשה דבר פלוני, ואם לא יארע לי – לא אעשה", היא בגדר ניחוש שאסור מכוח מצות לא תעשה מן התורה. ברם, עשיית סימן לדבר שכבר היה – מותרת, כגון: "מי שאמר דירה זו שבניתי סימן טוב הייתה עלי". בסוף דבריו רבנו קובע כלל: כל סימן שאדם עשה לדבר שכבר אירע – מותר, מכיוון שאין כאן חשש שמא האדם יכוון את מעשיו לאפיק מסוים מתוך מחשבה שהסימן שראה או שעשה, יסייע לו. ברם, סימן שנעשה לדברים שעתידים להיות – אסור.

אין ספק, שהסימן שנקבע בנוסח ברכת הלבנה הוא לעתיד לבוא, כלומר ראייתה בחידושה תהיה לנו סימן טוב **לעתיד לבוא** באותו החודש (='סימן טוב **תהא לנו**' – בלשון עתיד), ולכן אסור מן התורה לעשות סימן כזה. והנה פסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (יא, ד–ה):

[ד] "אין מנחשין כגויים שנאמר: 'לֹא תְנַחֲשׁוּ' [ויק' יט, כו] [...] וכן הַמְּשִׂים לעצמו סימנים, אם יארע לי דבר כך וכך – אעשה דבר פלוני, ואם לא יארע לי – לא אעשה, כאליעזר עבד אברהם. **וכל כיוצא בדברים האלו – הכל אסור.** וכל העושה מעשה מפני דבר מדברים אלו – לוקה".

[ה] "מי שאמר דירה זו שבניתי סימן טוב הייתה עלי. אשה זו שנשאתי ובהמה זו שקניתי מבורכת הייתה, מעת שקניתיה העשרתי. וכן השואל לתינוק אי זה פסוק אתה למד? אם אמר לו פסוק מן הברכות ישמח ויאמר: 'זה סימן טוב'. כל אלו וכיוצא בהן מותר, הואיל ולא כיוון מעשיו ולא נמנע מלעשות, **אלא עשה זה סימן לעצמו לדבר שכבר היה** – הרי זה מותר".

ועל עשיית סימנים לשעבר שנזכרו בהלכה האחרונה, אומר קאפח בהערה 53 במורה (ג, לז): "ודברים הללו מותרים אף-על-פי שהם **הזיות שווא,** ראה: הלכות עבודה-זרה יא, ה". ואל יהא קל בעיניכם עשיית סימנים להבא, דהיינו עוון הניחוש שנוגע לעבודה-זרה, שהרי נאמרו בתורה איומים חמורים מאד בענייני העוננות והניחוש הקוסמים והמכשפים וכו', וכֹה דְבר ה' לנו:

"כִּי אַתָּה בָּא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ **לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם,** לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף, וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, **כִּי תוֹעֲבַת יְיָ כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה יְיָ אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפָּנֶיךָ,** תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ" (דב' יח, ט–יג). רבנו אף פוסק בסוף הלכות עבודה-זרה פרק יא, שכל ההזיות הפגאניות הללו גורמות לנטישת דרך האמת ולעזיבת דרך ה' יתעלה:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הדעת שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו וכיוצא בהן [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

מהלכות רבנו לעיל אנחנו לומדים שההבלים וההזיות והדמיונות **גורמים לנטוש את דרכי האמת!** ובמלים אחרות, אם האדם ממלא את מחשבתו בהבלים ובהזיות פגאניות הוא מחריב את צלם האלוה שבו, מתרחק מידיעת ה' יתעלה ומתדרדר לתהום הסכלות והבהמיות.

ו. פנייה לכוכבים ומלאכים

במאמר שנכתב בעניין הפיוט "שלום עליכם" הראינו לדעת, כי הפיוט "שלום עליכם" הוא בגדר עבודה-זרה, מפני שיש בו פנייה מפורשת למלאכים: חולקים להם כבוד באמירת שיר שבח והלל לכבודם, ואפילו מבקשים מהם לברך אותנו ואת ביתנו בשלום. כלומר, לדעת רבנו הרמב"ם, כל פניית שבח והלל למלאכים או לכל ישות זולת הבורא יתעלה היא בגדר עבודה-זרה, וכל-שכן פנייה של כבוד שיש עמה בקשות. בשל חשיבות הדברים נצרף שוב את פסקי רבנו, בתארו כיצד צמחה העבודה-הזרה הקדומה (הלכות עבודה-זרה א–ב; א–ג, א–ב):

[א] "בימי אנוש [=נכדו של אדם הראשון] טעו בני האדם טעות גדול ונבערה עצת חכמי אותו הדור, ואנוש עצמו מן הטועים. וזו הייתה טעותם: אמרו, הואיל והאל ברא כוכבים אלו [...] להנהיג את העולם ונתנם במרום חלק להם כבוד, והן שמשין המשמשין לפניו, ראויין הם לשבחם ולפארם **ולחלוק להם כבוד.** וזהו רצון האל-ברוך-הוא לגדל ולכבד מי שֶׁגִּדְּלוֹ וְכִבְּדוֹ, כמו שהמלך רוצה לכבד עבדיו והעומדים לפניו וזה הוא כבודו של מלך".

[ב] "כיוון שעלה דבר זה על לבם, התחילו לבנות לכוכבים היכלות, ולהקריב להן קרבנות, **ולשבחם ולפארם בדברים ולהשתחוות [ולרקוד] למולם,** כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה – **וזה היה עיקר עבודה-זרה**".

[ג] "וכך היו אומרים עובדיה היודעים עיקרה, לא שהן אומרים שאין שם אלוה אלא כוכב זה, הוא שירמיה אומר: 'מִי לֹא יְרָאֶךָּ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ, וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִכְּסָלוּ מוּסַר הֲבָלִים עֵץ הוּא' [י, ז–ח]. כלומר, **הכל יודעים שאתה הוא האל לבדך, אבל טעותם וכסילותם שמדמים שזה ההבל רצונך הוא**".

[א] "עיקר הציווי בעבודה-זרה, שלא לעבוד אחד מכל הברואים, לא מלאך [...] **ולא כוכב** [...] ולא אחד מכל הנבראים מהם. **ואף-על-פי שהעובד יודע שה' הוא האלהים,** והוא עובד הנברא הזה על דרך שעבד אנוש ואנשי דורו תחלה – **הרי זה עובד עבודה-זרה**".

[ב] "ועניין זה הוא שהזהירה תורה עליו ואמרה [דב' ד, יט]: 'וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת **הַיָּרֵחַ** וְאֶת הַכּוֹכָבִים [...] וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וַעֲבַדְתָּם' [...]. כלומר, שמא תשוט בעין ליבך [=במחשבתך] ותראה שאלו הן המנהיגים את העולם [...] ותאמר שראוי להשתחוות להן ולעבדן. ובעניין זה ציווה ואמר: 'הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם' [שם יא, טז], כלומר **שלא תטעו בהרהור הלב לעבוד אֵלּוּ להיותן סרסור ביניכם ובין הבורא**".

וכן כותב רבנו בספרו "מורה הנבוכים" (א, לו):

"ואתה יודע, שכל מי שעבד עבודה-זרה לא עבדה מתוך הנחה שאין אלוה זולתה. ולא דימה אדם מעולם בדורות שעברו, ולא יְדַמֶּה מן העתידיים, שהצורה שהוא עושה מן המתכות או מן האבנים והעצים – אותה הצורה בראה את השמים והארץ והיא המנהיגה אותם. **ולא עבדום אלא על דרך שהם דמות לדבר שהוא אמצעי בינו לבין ה',** כמו שביאר ואמר: 'מִי לֹא יְרָאֶךָּ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ. וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִכְּסָלוּ מוּסַר

הַבָּלִים עֵץ הוּא' [יר' י, ז–ח], ואמר: 'כִּי מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם וּבְכָל מָקוֹם מֻקְטָר מֻגָּשׁ לִשְׁמִי וּמִנְחָה טְהוֹרָה, כִּי גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם אָמַר יְיָ צְבָאוֹת' [מלאכי א, יא] – רומז על הסיבה הראשונה לדעתם [=ה' יתעלה]. וכבר ביארנו את זה בחיבורנו הגדול [='משנה תורה' בהלכות עבודה-זרה שראינו לעיל], וזה ממה שאין מתווכח בו אף אחד מאנשי תורתנו".

ז. פנייה לירח – עבודה זרה!

למדנו אפוא, כי פנייה לכוכבים או למלאכים או לכל גורם אחר מבלעדי הקב"ה, אם יש באותה הפנייה שבח הלל ורוממות לכבוד אותו גורם (אשר מצוי בטבע או בדמיון) – היא בגדר עבודה-זרה. נותר לנו לבדוק את הפנייה לירח בנוסח ברכת הלבנה: האם הפנייה לירח בנוסח הברכה היא פנייה של כבוד, שבח ורוממות? נעיין אפוא בפניות הישירות שנמצאות בתוך הנוסח:

"ברוך יוצריך ברוך עושיך, ברוך קוניך, ברוך בוראיך. כשם שאנו מרקדים כנגדיך ואין אנו יכולים ליגע ביך, כך אם ירקדו אחרים כנגדנו להזיקנו לא יוכלו ליגע בנו". זוהי אפוא פנייה ישירה אל הלבנה, ונראה ברור שפנייה זו היא פניית שבח ורוממות, שהרי אנו פונים ללבנה ומשבחים את בורא-עולם שברא אותה, משמע שאנו משבחים אותה על הטובה שהיא משפיעה עלינו. ולמה הדבר דומה? לאדם שיאמר לחברו: "תודה לה' שהביא אותך היום לביתי", יחד עם השבח לאל, יש כאן שבח ברור ומפורש לחבר על החסד והידידות שהוא שופע ומביע כלפינו.

זאת ועוד, בביצוע הריקוד והקיפוץ: "כשם שאנו מרקדים כנגדיך ואין אנו יכולים ליגע ביך, כך אם ירקדו אחרים כנגדנו להזיקנו לא יוכלו ליגע בנו" – יש שבח גדול ללבנה! שהרי למדנו מדוד המלך שריקוד הוא ביטוי של שבח ורוממות לאותו שמרקדים כנגדו, וכפי שתואר דוד "מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר לִפְנֵי יְיָ" (ש"ב ו, טז). ולכן, פעולת הקיפוץ לפני הלבנה כלל איננה ראויה שהרי אין לפזז ולרקד אלא לפני בורא-עולם. ויתרה מזאת, יש בריקוד מקום רב לשגות ולחשוב, שעצם הריקוד הוא הסגולה שבאמצעותה נינצל מפגיעת אויבינו, וגם זה הבל מהובל ועבודה-זרה.

זאת ועוד, במסכת סופרים הוסיפו המינים: "ותולה עיניו כנגדה, ומיישר את רגליו", וזאת כדי שלא יהיה ספק שהמברך פונה ללבנה... כלומר, המינים האירופים הדגישו באופן ברור ומובהק שאינו משתמע לשני פנים, שכוונתם הכעורה בברכה הזו היא להלל ולשבח את הלבנה!

ויתרה וגדולה מכולן, עצם ההִתקבצות ברוב-עם כנגדה, אמירת מזמורי תהלים כנגדה, אמירת קטע משיר השירים כנגדה, הריקוד כנגדה, אמירת קדיש כנגדה, השבח העקיף שמשבחים אותה באמירת ברוך יוצריך וכו' כאמור – **כל אלה יחדיו מבטאים יקר וכבוד ושבח ורוממות ללבנה עצמה!** וכבר למדנו בהלכות עבודה-זרה לעיל, ששבח ורוממות למלאך או לכוכב בפנייה ישירה אליו היא בגדר עבודה-זרה, ואף שהשבח למלאך או לכוכב הוא מתוך מטרה לשבח ולהלל את מלך מלכי המלכים הקב"ה – אף שבח מסוג זה הוא בגדר עבודה-זרה.

אגב, בסוף טקס ברכת הלבנה נוהגים לומר זה לזה שלוש פעמים "שלום עליכם", ואולי יש כאן רמז למכנה המשותף האלילי שבין הפיוט "שלום עליכם" לבין נוסח ברכת הלבנה – שבשניהם פונים מעל ה' יתעלה וישתבח ומהללים ומשבחים ומפארים אלהים אחרים.

ח. ברכת הלבנה ברוב עם?

עד עתה למדנו שאסור באיסור חמור ומוחלט לומר את נוסח ברכת הלבנה, אלא יש להתמקד באמירת הברכה מיד בעת ראותנו את הלבנה בחידושה, וזו אף מטרת המצוה הראשונה. ועדיין יש לברר: האם עדיף לברך ברכה זו לבדה ברוב-עם, כפי הכלל ההלכתי – ברוב-עם הדרת מלך, או שמא ברכת הלבנה יוצאת דופן בשל החשש לתקלה שעלולה לצאת ממנה, ולכן אין להתכוון לְבָרְכָהּ ברוב-עם, אלא באופן ספונטני: בראותנו את הלבנה נְבָרְכָהּ ונשמח על חידושה.

נראה אפוא ברור, שאסור לכוון ולומר ברכה זו ברוב-עם דווקא ואפילו בלא כל הנוסח הנלווה אליה, מפני שההִתקבצות הזו עלולה להתפרש כהִתקבצות לכבוד הירח. זאת ועוד, נאמר ב"משנה תורה" (על-פי התלמוד): "שכל המברך על החודש בזמנו כאילו הקביל פני שכינה". האם יעלה על הדעת שאדם שזכה לראות את הלבנה בחידושה, והוא כ"מקביל פני שכינה", שהוא ידחה את הברכה ואת "הקבלת פני השכינה" כדי שיתקבצו בני אדם? והלא אם היה מדובר במלך בשר ודם, האם היה מעז שלא להתייחס אליו ולרחוש לו כבוד **מיד** בפגישתו עמו? האם לא ראוי שלכל הפחות יכבד את בורא-עולם כמו שהוא היה מכבד מלך בשר ודם?

ט. מסכת סופרים

ראוי לייחד פרק נפרד לנוסח ברכת הלבנה כפי שהוא מופיע במסכת סופרים (יט, י):

"ואין מברכין על הירח אלא במוצאי שבת, כשהוא מבושם, ובבלים נאים, ותולה עיניו כנגדה, ומיישר את רגליו, ומברך: אשר במאמרו ברא שחקים [וכו'] [...] ואומר שלש פעמים: סימן טוב, סימן טוב, סימן טוב, תיהוי לכל ישראל, ברוך בוראך, ברוך יוצרך, ברוך מקדשך, ורוקד שלוש רקידות כנגדה, ואומר שלוש פעמים: כשם שאני רוקד כנגדך ואיני נוגע בך, כך אם ירקדו בני אדם כנגדי לא יגעו בי, תיפול עליהם אימתה ופחד, ולמפרע, אמן אמן אמן, סלה הללויה. ואומר לחבירו שלש פעמים שלום עליך, וילך לביתו בלב טוב. והדה היא מפסיקין לראשי חדשים".

ב"מסכת" סופרים הודגש שיש לברך על הירח דווקא במוצאי שבת, דבר שאין לו שום זכר בתלמוד הבבלי וכולו המצאה אירופית של חכמי-יועצי-אשכנז. כמו כן, הטמבלים הללו הוסיפו שיש לברך על הלבנה "כשהוא מבושם", ואיך ייתכן כדבר הזה? והלא חכמים הורו לנו (ראו הלכות דעות ה, יח) שלא ייצא תלמיד חכמים לשוק כשהוא מבושם מפני החשד! והמינים אף הוסיפו: "ותולה עיניו כנגדה ומיישר את רגליו", כדי שלא יהיה ספק שהמברך פונה ללבנה... כלומר, הם הדגישו באופן ברור ומובהק שכוונתם בברכה זו להלל ולשבח את הלבנה! וכבר ראינו לעיל שפנייה ללבנה היא בגדר עיקר עבודה-זרה, עבודה-זרה שחייבים עליה סקילה!

זאת ועוד, הייתכן שיש לברך על הלבנה דווקא ב"כלים נאים"? והלא לפי התלמוד כל הרואה לבנה בחידושה מברך! וכי יעלה על הדעת שיש ללבוש "כלים נאים" כדי לברך ברכת הלבנה? ואפילו לתפילה לפני ה' יתעלה אין חובה לעמוד ב"כלים נאים"! והוראה זו מאד מקוממת, מפני שהיא מרוממת את עבודת הלבנה יותר מאשר את עבודת אל אמת. "וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי" (דב' יז, ג).

ובל נשכח את החזרה הפרו-נוצרית המשולשת על כל אמירה, חזרה שנועדה לשמש כמנטרה פגאנית להשגת תועלת מאגית דמיונית, כאילו יש סגולה באמירת הבלים שלוש פעמים, ובדומה לטקסי גירושי השדים שחוזרים עליהם שלוש פעמים, ושאר הבלים והזיות כעורות. וכבר הרחבתי לעיל ביחס לשאר ההזיות הפגאניות שנזכרו ב"מסכת סופרים": אמירת ברכת הלבנה במוצאי שבת וברוב-עם, אמירת "סימן טוב" שלוש פעמים, אמירת "ברוך בוראך, ברוך יוצרך, ברוך מקדשך", הריקוד כנגדה שלוש פעמים, וההזיה שהריקוד הוא סגולה לשמירה.

ט. סיכום ומסקנות

אסור להתקבץ לפני הלבנה ולומר לפניה מזמורי הלל שבח ורוממות, משמונה הסיבות הבאות: **א) המטרה הראשונה של התורה –** רבנו קובע, שהמטרה הראשונה של התורה היא לעקור את העבודה-הזרה ולמחות את עקבותיה וגרורותיה, וכל דבר ששייך לה. ואפילו דבר שהוא רק **זכר** לעבודה-זרה כלומר שאריותיה, ואפילו דבר שרק **עלול לגרור** למשהו שיש בו עבודה-זרה, ואפילו דבר שרק **דומה** לעבודה-זרה – כל אלה נאסרו עלינו בתורה בלשונות חד-משמעיים, חריפים ונוקבים, ו"כל מה שחשבוהו עבודה והתקרבות לפניהם [=לפני אלוהיהם], **הוא הדבר הַשָּׁנוּי המתועב לפני ה',** והוא אמרו: 'כִּי כָל תּוֹעֲבַת יְיָ אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם'".

ב) עבודת הירח היא עבודה-זרה קדומה – העבודה-הזרה לירח הייתה נפוצה מאוד בימי קדם, וכבר שגו בה אומות רבות במהלך ההיסטוריה. מזאת עלינו ללמוד שיש להיזהר ולהתרחק התרחקות גדולה מן הטקס הפגאני שעורכים למול הירח: ההִתקבצות ברוב-עם לפניו, הפנייה אליו, הריקודים והקיפוצים, כל האמירות המגוחכות שנאמרות לפניו, אמירת הקדיש לפניו, וכיו"ב. כי כל אלה הם **גם** שאריות של העבודה-הזרה הקדומה, **גם** פעולות שעלולות לגרור לעבודה-זרה, **וגם** מעשים אשר דומים מאד לפולחנים פגאניים של עבודה-זרה. ועל שלושת הדברים הללו אומר רבנו הרמב"ם לעיל שכולם הם דברים שנואים ביותר לפני ה' יתברך, ולכן יש להתרחק מהם כמו שמתרחקים מאש: "כִּי כָל תּוֹעֲבַת יְיָ אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם".

ג) הרחקת התורה מכל מה שעלול לגרור לעבודת הירח ואפילו בדרך רחוקה – לא נאמר על קרבנות החטאת שהם לה', כי הם נאכלים לכהנים ואינם נשרפים כליל על גבי המזבח. ברם, על קרבן חטאת של ראש-חודש נאמר במיוחד: "חטאת ליְיָ" כדי **להרחיק מעבודה-זרה!** כלומר, בימי קדם רבים מקרב העמים עובדי האלילים הקריבו לירח בראשי החודשים, והיה חשש שמא אדם מישראל ישגה לחשוב שקרבן ראש-חודש הוא לירח, לכן נאמר בו ואך ורק בו שהוא לה'! ואומר רבנו במורה: "ולפיכך יצאה מן הכלל ההגדרה בשעיר זה [של ראש-חודש] ונאמר בו לה', **לסלק את אותם הדמיונות הקשורים באותם הלבבות החולים אשר חולִים מושרש**".

האם לא ראוי שנתבונן בהרחקה זו של התורה? האם לא ראוי שנלך בעקבות התורה ונתרחק מכל סממן שעלול להזכיר עבודה-זרה לירח ואפילו בדרך רחוקה? כלומר, אם התורה הזהירה מעבודת הלבנה **במקדש, ובדברים שה' ציווה אותנו בהם** (=הקרבת שעיר של ראש-חודש) – האם לא ראוי לחשוש ליותר מכך: לדברים שהתורה לא ציוותה עליהם כלל (=כל הריקודים והאמירות והתושבחות ללבנה), ואף אינם נאמרים בבית-המקדש לפני ה' יתעלה שמו?

ד) בתלמוד לא נזכר כל הנוסח שנמצא בסידורים, נזכרה בו רק הברכה, וכל כולה מופנית לה' יתברך, אין בה לא ריקודים וקיפוצים מגוחכים, לא מזמורי תהלים, לא קטעים משיר השירים, ולא קדישים. זאת ועוד, בתלמוד נאמר: "**הרואה** לבנה בחידושה" והכוונה ברורה: כל מי שרואה את הלבנה, בכל עת שהוא רואה אותה, מיד מברך ואינו ממתין להתקבצות רוב-עם, כי המצוה היא לברך עליה **מיד** בעת ראייתה. והמטרה לנצל את רגע השמחה וההתפעלות הנפשית למול חידוש הלבנה, ולרתום את הרגשות הללו כדי לעורר בקרבנו אהבה ויראה כלפי בורא-עולם.

ה) בנוסח ברכת הלבנה קיים איסור ניחוש, שהרי נאמר והודגש בו חמש פעמים: "סימן טוב תהא לנו ולכל ישראל" – כלומר בהזיה הזו קובעים את טקס ברכת הלבנה לסימן **לעתיד לבוא** לפיו החודש הזה יהיה חודש מבורך – וזו היא עבירה על מצות לא תעשה מפורשת בתורה, ולא סתם מצות לא תעשה, מצות לא תעשה שנאמר עליה בתורה במפורש שהיא תועבה!

והנה אזהרת התורה בעניין זה לפניכם: "כִּי אַתָּה בָּא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ **לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם,** לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף, וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, **כִּי תוֹעֲבַת יְיָ כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה יְיָ אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפָּנֶיךָ,** תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ" (דב' יח, ט–יג).

ו) בנוסח הטקס שעורכים לפני הלבנה יש פניות של שבח הלל ורוממות **ללבנה עצמה,** וזו עבודה-זרה לכל דבר ועניין! ולא רק הפניות הישירות: ההתקבצות ברוב עם כנגדה, אמירת מזמורי תהלים כנגדה, אמירת קטע משיר השירים כנגדה, הריקוד כנגדה, ואמירת קדיש כנגדה – **כל אלה מבטאים יקר וכבוד ושבח ורוממות ללבנה עצמה.** וכל שבח ורוממות למלאך או לכוכב בפנייה ישירה אליו הם בגדר עיקר עבודה-זרה, ואף שהשבח למלאך או לכוכב נאמר במטרה לשבֵּח ולהלל את ה' יתעלה – כבר למדנו לעיל ששבח שכזה הינו עיקר עבודה-זרה!

ז) בתלמוד נאמר: "כל המברך על החודש בזמנו כאילו הקביל פני שכינה" – האם יעלה על הדעת שאדם שזכה לראות את הלבנה בחידושה, והוא כ"מקביל פני שכינה", שהוא ידחה את הברכה ואת "הקבלת פני השכינה" כדי שיתקבצו בני אדם? והלא אם היה מדובר במלך בשר ודם – וכי הוא היה מעז שלא להתייחס אליו ולרחוש לו כבוד והכנעה **מיד** בפגישתו עמו? האם לא ראוי שלכל הפחות האדם יכבד את בורא-עולם כמו שהוא היה מכבד מלך בשר ודם?

ח) מקור נוסח "ברכת הלבנה" המורחב והפגאני הוא ב"מסכת סופרים", וכבר הוכח בכמה ראיות חשובות שהיא מסכת שיצאה מתחת ידי המינים, ראו: "מסכת סופרי המינים". ובל נשכח את תוספת המינים לברכת הלבנה: "ותולה עיניו כנגדה, ומיישר את רגליו", כדי שלא יהיה ספק שהמברך פונה ללבנה... כלומר, הודגש באופן ברור שכוונתם בברכה זו להלל ולשבח את הלבנה! ופנייה זו היא עיקר עבודה-זרה, עבודה-זרה שחייבים עליה סקילה!

לכן, לאור כל הטעמים שהובאו לעיל, כבר זמן רב שאיני מצטרף לקהל שמתקבץ לפני הלבנה, ואפילו אם עדיין לא ברכתי את ברכת הלבנה – הנני מעדיף לברך את הלבנה ביחיד ולא להתקבץ בקיבוצי השוטים המקפצים, אשר מתקבצים ומקפצים לפני הלבנה בטקס שכל כולו ספוג בסממני אלילות מובהקים. "דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ" (משׁ' ד, יט).

סוף דבר

בעבר נשאלתי בעניין מאמר זה: "מהו טעם המצוה בדרך השכלית?", וכך השבתי:

נראה לי שחז"ל ביקשו לרתום את רגשות השמחה ההתרגשות וההתפעלות מהתחדשות החודש ומראיית הלבנה בחידושה, ולנתבם לרגשות של כניעה והכנעה לפני בורא-עולם, ולרגשות שיובילו לאהבתו ולהערצתו. וכמו שאומר דוד המלך בהתפעלות באהבה ובהערצה כלפי בורא-עולם: "כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעֹתֶיךָ **יָרֵחַ** וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה" (תה' ח, ד). וכן הוא אומר: "מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ" (תה' קד, כד).

כמו כן, יש בברכה זו עידוד וחינוך להתבונן בבריאה ולהתפעל ממנה באופן שירומם את האדם לאהבת ה' **ולידיעתו,** וכמו שאומר הנביא ישעיה (מ, כו): "שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נֶעְדָּר". כלומר, התבוננו בבריאה ובמדעים, ובמיוחד בגרמי השמים, ומתוכם תכירו את מי-שאמר-והיה-העולם.

זאת ועוד, נוסח הברכה שתיקנו חז"ל הוא: "וללבנה אמר שתתחדש להיות עטרת תפארת לעמוסי בטן [=עם ישראל] **שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרם על כבוד מלכותו**". מנוסח זה עולה, שחכמים ע"ה ביקשו גם לחזק בקרב עם-ישראל את התקווה לגאולה הרוחנית ולכינון ממלכת כהנים וגוי קדוש, אור ליהודה ואור לאנושות כולה. בבחינת "הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם" (איכה ה, כא). כלומר, אנא ה' יתעלה, הנחֵה אותנו והנהֵג אותנו באופנים מחוכמים אשר יעוררו אותנו וירוממו אותנו לשוב בתשובה שלמה לפניך.

קצרו של דבר, המצוה הזו נועדה לנתב את רגשות ההתפעלות מהתחדשות הבריאה לנתיבי האהבה וההערצה כלפי האל, וכן לעורר את האדם להתבונן ולידע את בוראו. ולא פחות חשוב, להחדיר את ההשקפה בשיבת עם-ישראל לארצו ולאלהיו, וקריאה בלב אחד בשם ה' אל עולם. "כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְיָ לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד" (צפ' ג, ט).

ואחתום בחשיבות העצומה של הבנת טעמי המצוות, וכֹה דברי רבנו במורה (ג, נא):

"וכן כל זמן שאתה עושה מצוה, [אם] אתה עושה אותה באיבריך כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער מבלי להתבונן בעניין אותו המעשה, ולא ממי בא [מי הוא אל-אמת אשר ציווה בו] ולא מה תכליתו [מה הטעם שנצטווינו בו] – אל תחשוב שהגעת אל התכלית, אלא תהיה אז קרוב למי שנאמר בהם: 'קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם' [יר' יב, ב]". ואל יהא קל בעיניכם עוון זה שמתאר הנביא ירמיה, כי בפסוק שלפני הפסוק הזה הפושעים הללו נזכרים כרשעים ובוגדים, ובפסוק שלאחריו מתואר עונשם החמור המתאים לעוונם הקשה:

"מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלֵחָה שָׁלוּ כָּל בֹּגְדֵי בָגֶד? נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם עָשׂוּ פֶּרִי [ריבוים והצלחתם אינם מעידים על יושרם וטוהר ליבם] קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם. וְאַתָּה יְיָ יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתִּקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה". ועם-ישראל כבר מבין היטב את משמעותם המחרידה של הפסוקים הללו, ובמיוחד לאחר השואה הנוראה. אך "הִבִּיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר חִזְּקוּ פְנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב" (יר' ה, ג).

נספח א: פסוקים בעניין חומרת עבודת-הירח והכוכבים

אצרף לפניכם פסוקים אשר מבטאים את חומרת עבודת הירח והכוכבים:

"כִּי יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ [...] אִישׁ אוֹ אִשָּׁה **אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ**. וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ **לַיָּרֵחַ** אוֹ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי. וְהֻגַּד לְךָ וְשָׁמָעְתָּ וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אֱמֶת נָכוֹן הַדָּבָר **נֶעֶשְׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל**. וְהוֹצֵאתָ אֶת הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה הַהִוא אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֶל שְׁעָרֶיךָ אֶת הָאִישׁ אוֹ אֶת הָאִשָּׁה וּסְקַלְתָּם בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ. [...] **וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ**" (דב' יז, ב–ז).

"וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ [...] לְהוֹצִיא מֵהֵיכַל יְיָ אֵת כָּל הַכֵּלִים הָעֲשׂוּיִם לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם מִחוּץ לִירוּשָׁלַם בְּשַׁדְמוֹת קִדְרוֹן וְנָשָׂא אֶת עֲפָרָם בֵּית אֵל. וְהִשְׁבִּית אֶת הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּמִסְבִּי יְרוּשָׁלִָם **וְאֶת הַמְקַטְּרִים לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם**" (מ"ב כג, ד–ה).

"בָּעֵת הַהִיא נָאַם יְיָ יוֹצִיאוּ אֶת עַצְמוֹת מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת עַצְמוֹת הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם מִקִּבְרֵיהֶם. **וּשְׁטָחוּם לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר אֲהֵבוּם וַאֲשֶׁר עֲבָדוּם וַאֲשֶׁר הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם וַאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם** לֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקָּבֵרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ" (יר' ח, א–ב).

נספח ב: פסוקים בעניין חומרת הפנייה לזולת ה' יתעלה

והנה לפניכם גם פסוקים שמבטאים את חומרת הפנייה לזולת ה' יתעלה ויתרומם שמו:

"אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ [...] וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד" (דב' ד, לה;לט).

"כִּי מִי אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ" (ש"ב כב, לב).

"לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד" (מ"א ח, ס).

"אָנֹכִי אָנֹכִי יְיָ וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ" (יש' מג, יא).

"כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים [...] הֲיֵשׁ אֱלוֹהַ מִבַּלְעָדַי וְאֵין צוּר בַּל יָדָעְתִּי" (יש' מד, ו;ח).

"אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד זוּלָתִי אֵין אֱלֹהִים [...] לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָה כִּי אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד [...] וְאֵין עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים" (יש' מה, ה–ו, יד).

"הֲלוֹא אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי אֵל צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי, פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ כִּי אֲנִי אֵל וְאֵין עוֹד" (יש' מה, כא–כב).

"זִכְרוּ רִאשֹׁנוֹת מֵעוֹלָם כִּי אָנֹכִי אֵל וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים וְאֶפֶס כָּמוֹנִי" (יש' מו, ט).

"כִּי מִי אֱלוֹהַ מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ" (תה' יח, לב).

מדוע תוקעים בשופר בראש השנה?

"קְרָא בְגָרוֹן אַל תַּחְשֹׂךְ כַּשּׁוֹפָר הָרֵם קוֹלֶךָ וְהַגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעָם וּלְבֵית יַעֲקֹב חַטֹּאתָם" (יש' נח, א).

הקב"ה ציווה עלינו בתורה הקדושה לשמוע קול שופר בראש השנה, וכך נאמר בספר במדבר (כט, א): "וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי [=תשרי] בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ, מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ **יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם**". רבנו הרמב"ם ב"ספר המצוות" ביאר מצוה זו (עשין קע), וכֹה דבריו: "הציווי שנצטווינו לשמוע קול שופר ביום האחד בתשרי, והוא אמרו בו: 'יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם' [...] ואין הנשים חייבות בה". ובהלכות שופר (א, א) רבנו פוסק כך: "מצַות עשה של תורה לשמוע תרועת השופר בראש השנה, שנאמר: 'יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם' [שם]".

א. טעמו של הרמב"ם

ראינו לעיל שמצות שמיעת קול שופר היא מן התורה – אך בתורה לא צוין שום טעם לכך. רבנו הרמב"ם בהלכות תשובה (ג, ד) מבאר אפוא מהו הטעם לשמיעת קול שופר, וכֹה דבריו: "אף-על-פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב [=שהרי לא פורש טעמהּ בתורה], רמז יש בו [=בעצם התקיעה נרמז טעם המצוה]. כלומר, עורו-עורו ישנים משינתכם, והקיצו נרדמים מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם, וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל. הביטו לנפשותיכם, והטיבו דרכיכם ומעלליכם. ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה".

בפתיחת דבריו רבנו הרמב"ם מציין את העובדה שהזכרנו לעיל, והיא שמצות שמיעת קול השופר נאמרה בתורה כגזרה, כלומר כחוק ללא טעם בצידו. ברם, הרמב"ם מוסיף, שלמרות שבתורה לא נתפרש הטעם, הטעם ברור, והוא, שתקיעת השופר נועדה להרטיט את הלבבות: תקיעת השופר נועדה לנו בני האדם, לחדור לאוזנינו וללבנו, כדי שנעצור לרגע את מהלך חיינו החומריים, נתבונן עמוק לתוך נפשנו ונשאל את עצמנו: **איפה אנחנו?** האם אנחנו הולכים בדרך הנכונה והישרה? האם אנחנו שוגים ורודפים אחרי ההבל אשר לא יועיל ולא יציל? האם אנחנו זוכרים את בוראנו? האם דרכנו היא דרך האמת? והאם אנחנו באמת חותרים אליה?

"מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי הֹמֶה לִי לִבִּי לֹא אַחֲרִישׁ, כִּי קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַעַתְּ נַפְשִׁי, תְּרוּעַת מִלְחָמָה" (ירמיה ד, יט). "אִם יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא יֶחֱרָדוּ" (עמוס ג, ו).

ב. טעמים אחרים לתקיעת שופר

בסידורי התפילה הנפוצים ישנו נוסח די ארוך שאותו אומר התוקע לפני תקיעתו בשופר. נעיין בקטע קצר מנוסח זה ונלמד ממנו על הטעמים הנוספים שיוחסו למצות שמיעת קול שופר:

"ואני יודע בעצמי שאיני כדאי [ובהמשך נבין שאכן אינו ראוי] [...] לכוון כוונת התקיעות וצירוף שמותיך הקדושים, וכל הייחודים וזיווגי מידות העליונות, ומיתוק הדינים קשים ורפים הראויים לבוא על ידיהם [...] ותצרף מחשבתי [...] כאילו אתכוון בכל צירופי שמות הקדושים העולים

מתוכם, ובכל הייחודים וזיווגי מדות העליונות ומיתוק הדינים הראויים לכל תקיעה ותקיעה [...] ויעלו לפניך [התקיעות] [...] המעלים ייחוד וזיווגי מידות העליונות ומעוררים את הרחמים".

כל זה רק מעט מן החיזיון המאגי שאנו שומעים לפני התקיעה בשופר. לפי דברים אלה ישנן "כוונות" לתקיעות, הכוונות מורכבות מכל מיני צירופים של "שמות קדושים" שעולים מעלה-מעלה וגורמים ל"ייחודים וזיווגי מדות העליונות", ואלה מביאים כביכול ל"מיתוק הדינים".

ברם, הדרך היחידה לְזַכּוֹת בדין היא תשובה ומעשים טובים, ולכן תפישׂת הכַּוונות הזו מזיקה מאד, מפני שהיא מסיתה ומדיחה את המחשבה מהרהורי תשובה וחרטה, לעבר מחשבה על כוונות שבהן אנחנו "לוחצים על הכפתורים הנכונים", והוֹפּ, כבמטה קסם "נמחקים" כל עוונותינו... המחשבה שנזכה בדין באמצעות דמיונות ש"יעוררו את הרחמים" ו"ימַתקו את הדינים", היא טעות מרה ויש בה גם נגיעה רחבה במינות ובעבודה-זרה וכפי שנראה לקמן.

"וְשַׂבְתָּ עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ [...] אַתָּה וּבָנֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ" (דב' ל, ב).

ג. ייחודים וזיווגי מדות העליונות

כאשר הנני שומע את הדברים הללו איני יכול שלא לקבל צמרמורת, האם בראש השנה, ברגעים הקדושים ביותר, ראוי להזכיר מושגים שקשורים לחרפה הגדולה ביותר לאדם כפי שאמר אריסטו, דהיינו, לתאוותו המינית של האדם? האם בממלכתו של מלך-מלכי-המלכים הקב"ה ישנם ייחודים או זיווגי מידות עליונות? מדוע האדם בכלל זקוק לזַווג משהו בעולמות העליונים? מה זה עוזר לנו לשוב בתשובה? ומה זה בכלל קשור לתשובה? וברור כשמש שכל ההזיות הללו הן בגדר מינות חמורה, כי ייחוס חרפה חומרית שכזו לה'-אלהים-אמת הוא בגדר הגשמה ברורה, ואף חמור מכך, שהרי מדובר בייחוס של הזיות בהמיוֹת שאף כלפי בני-האדם שוכני-בתי-חומר הינן בגדר חרפה ותועבה. קצרו של דבר, שפל-שפלות המינות והזימה.

כמו כן, ההזיות הללו מזיקות מאד, מפני שהן מסיתות אותנו ממחשבה על תשובה אמיתית ומחיבור רוחני אמיתי, וסוחפות אותנו אל עולם מאגי זימתי שרחוק מאוד מדרך האמת הישרה. עולם מיסטי דמיוני ויצרי אשר רחוק מאד מקדושה ורוחניות אמיתית, ואשר עלול על נקלה לדרדר את האדם לשגות ולנהות אחר תאוות החומר השפלות ביותר. והסיבה פשוטה, המאגיה ועולם ההזיות מעוררות מאד את כוח הדמיון שבאדם, שהוא בעצם כוח יצרי רַגשני וחושני שפונה אל התאוות. נמצא אפוא, שהמיסטיקה וההזיות לא רק שאינן משענת רוחנית, ההיפך הוא הנכון, הן מדרדרות את האדם לשקיעה בחומר ובתאוות הבהמיוֹת הבזויות ביותר.

ולכן אנו שומעים על מקובלים פגאניים רעים וחטָאים שזימתם המינית העבירה אותם על דעתם והם הפכו לחיות טרף. נואפים עם נשים נשואות, ילדים וילדות. וכל זאת בטענה שהם "עושים תיקונים בשמיים" או שהמעשים הללו "הכרחיים" כדי לכפר על כל מיני פשעים שהאישה או הילדים עשו "בגלגולים קודמים". אין ספק שמדובר בחולֵי נפש אכזריים ביותר, אשר כל-כך הסתאבו עד שהם מאמינים לשקרים שהם מספרים, או שהם פשוט משתמשים בהבלים הללו כדי להתעות ולתעתע בהמון הנבער מדעת, ולספק את יצריהם השפלים.

ד. "שֵׁמות קדושים"

בנוסח הפגאני שנאמר לפני התקיעות בשופר נזכרים "שמות קדושים". ובכן, בספרו הטהור "מורה הנבוכים" רבנו הרמב"ם מלמד אותנו שהיו באומה שלושה שמות מיוחדים לה' יתברך. השם האחד הוא השם המפורש: יהוה, השם השני הוא שם בן 12 אותיות, והשם השלישי הוא שם בן 42 אותיות. שני השמות האחרונים אבדו במהלך הזמן ואינם ידועים בימינו.

השמות בני ה-12 וה-42 אותיות אינם שם אחד, אלא מספר מלים שמוֹרוֹת על ייחוד ה'. וכֹה דברי רבנו במורה (א, סב): "ואין ספק כי אותן המלים מורות על עניינים [מחשבתיים] בהכרח, אותם העניינים קרובים לאמיתת השׂכלת עצמותו יתעלה". כלומר, לא מדובר במלים שמלהגים אותן כ"כשפים" או שיש להן "כוחות" מאגיים, אלא במלים שהחכמים יראי ה' יבינו מֵהן עניינים עמוקים ביחס למציאות אמיתת עצמותו של הבורא והנהגתו. בהמשך דבריו, רבנו הרמב"ם מתייחס לעניין "השמות הקדושים" שנזכרו בתפילה לעיל, וכֹה דבריו שם:

"וכאשר מצאו **הָרְשָׁעִים הַבְּעָרִים** את הלשונות הללו, מצאו מקום לְשַׁקֵּר וּלְדַבֵּר, שמצרפים איזה אותות [=אותיות] שרצו, ואומרים: זה שֵׁם פועל ועושה אם נכתב או נאמר באופן פלוני [כביכול שמות ה' יתעלה הדמיוניים הללו נועדו לכישופי ולחשי המכשפים הפגאניים]. ואחר-כך נכתבו אותם הַבְּזָיִים אשר בדה אותם **הרשע הַבַּעַר הראשון,** והגיעו אותם הספרים לידי הכשרים החלשים הפתאים [ותמוה שרבנו קורא להם 'כשרים', ואולי כשרים הם בעיני עמי הארצות או בעיני עצמם, והנני מכיר לא מעט זקנים תימנים שהינם 'כשרים' מן הסוג הזה, דהיינו פתאים נבערים מדעת] אשר אין להם קנה-מדה להבחין בין אמת ושקר והצניעום, ונמצאו בעיזבונם, וחשבו [=הטיפשים שמצאו את הספרים הללו בעיזבונם של הפתאים] בהם שהם אמת, כללו של דבר 'פִּתִי יַאֲמִין לְכָל דָּבָר' [משׂ' יד, טו] – וכבר יצאנו ממטרתנו הנעלה ועיוננו העדין, אל העיון בביטול הזיות **שביטולן גלוי לכל מתחיל בעיון,** אלא שהביאנו ההכרח לכך, כיוון שהזכרנו את השֵׁמות [הקדושים] ועניינם, ומה שנתפרסם עליהם אצל ההמון".

מי הם אותם "הכשרים החלשים הפתאים" שהרמב"ם מזכיר? ובכן, קאפח השכיר אומר שם כך: "בני אדם הספקנים החוששים להכריע לכאן או לכאן שמא גם עבודה-זרה יש בה ממש. ומפני הכבוד לא אציין ספרים [=והיה עליו לציין ספרים כי מדובר בביעור עבודה-זרה מן הארץ ואסור לכבדה ואף מצוה לבזותה, וברור ששותפותו בממסד הכמורה האורתודוקסי הרחיקה אותו מאד מדרך האמת]". כלומר, יש מחוסרי-דעת אשר חוששים להכריע בין האמת לבין השקר, ופעמים רבות תשמעו אותם אומרים על שתי השקפות מנוגדות: "אלה ואלה דברי אלהים חיים", בעוד שלפי האמת אחת מהן היא האמת והאחרת שקר וכזב ויסודה בעבודה-זרה, אלא שחולשת דעתם ושכלם גרמה להם לשפלות מחשבתית ולאיבוד דרך השקפתי.

אגב, במקום לתרגם: "הכשרים החלשים הפתאים" מ' שוורץ תרגם שם: "החסידים היראים הפתאים" – ואיך ייתכן שרבנו יקרא להוזי הזיות: "חסידים ויראים"? והלא חז"ל קבעו באבות (ב, ו) ש"אין בור ירא-חטא ולא עם-הארץ חסיד"! אלא, ששוב ידיהם של המינים האשכנזים החוצבים בזיוף ובמעל: להכשיר את רבותיהם המשוקצים ואף להציגם כ"חסידים ויראים".

"אֵיכָה תֹּאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְיָ אִתָּנוּ אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט שֶׁקֶר סוֹפְרִים" (יר' ח, ח), ולמיטב הבנתי רבנו אומר שהם "כשרים" רק כדי ללמד שהם אינם עושים במזיד, ותו לא.

ואוסיף ואצרף לפניכם את דברי רבנו בעניין ה"שמות הקדושים" במורה (א, סא):

"ואל יעלו על ליבך הזיות כותבי הקמיעות [=המקובלים השוטים למיניהם], ומה שתשמע מהם או תמצא בספריהם הטיפשיים, שֵמות שהם מצרפים אותם ['מראשי פסוקים וסופי פסוקים, וראשי תיבות ואמצע תיבות וסופי תיבות, וכדומה, כגון בחילופי תיבות אלפא ביתא לצורותיה השונות. ואשר בזמנים אלה פרץ הדבר כפרץ מים וספרים רבים מלאים מהם ומהמיהם' (קאפח שם)] שאינם מורים על שום עניין כלל, וקוראים אותם 'שֵמות', ומדמים שהם צריכים קדושה וטהרה [או שאסור לאמרם ומותר רק 'להרהר' בהם], ושהם עושים נפלאות ['יש מועיל לפרנסה, ויש לעקרות, ויש רופא חולים, ויש אפילו לפתיחת שערי שמים לכל המשאלות' (קאפח)], כל הדברים הללו סיפורים שאין ראוי לאדם שָלֵם לשמעם, כל-שכן לסבור אותם".

האמונה שישנם "שמות קדושים" אשר "פועלים" גדולות ונצורות בשמים ובארץ, היא השקפה שיסודה בעבודה-זרה. כלומר, השקפה זו נובעת מהשקפות הובריי-הַהֲבָרִים, מכשפי העבודה-הזרה הקדמונים, שהאמינו שפעולות כטקסי "כישופים" ו"לחשים" מחוללות גדולות ונצורות. ועלינו לשאול את עצמנו: האם ראוי לאמץ את ההזיות הללו בכלל ועוד בראש השנה בפרט? כל-שכן שהזיות אלה מייחסות כוחות על-טבעיים לשוכני-בתי-חומר והופכת אותם בזה לאלילים. ולעיון נרחב בעניינים אלו ראו: "אלו ואלו דברי אלהים חיים?", "אל תפנו אל האלילים". ועל כל ענייני המאגיה הללו ראו את דברי רבנו בסוף הלכות עבודה-זרה פרק יא:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

מהלכות רבנו לעיל אנחנו לומדים, שההבלים וההזיות והדמיונות **גורמים לנטוש את דרכי האמת!** ובמלים אחרות, אם האדם ממלא את מחשבתו בהבלים ובהזיות פגאניות הוא מחריב את צלם האלוה שבו, מתרחק מידיעת ה' יתעלה ומתדרדר לתהום הסכלות והבהמיות. וכל הזיה שכזאת, וכל-שכן שלל הזיות כאלו, מרחיקות את האדם מאד מאל אמת שאין-כיוצא-בו, שהרי ביסוד כל הזיה מאגית נעוצה האמונה בקיומו של כוח על-טבעי זולת אל אמת.

ה. "מעוררים את הרחמים"

אחת ההזיות הבעייתיות ביותר משלל ההזיות שהנחילו לנו "הרשעים הבערים" ו"הכשרים [ועדיין תמוה שרבנו קורא כאן להוזי ההזיות 'כשרים'] החלשים הפתאים" שבאו בעקבותיהם, וכל שאר המטוררללים שבכל דור ודור – היא האמונה, שבתקיעות השופר אנחנו "מעוררים" את הקב"ה לרחם עלינו ולסלוח לנו על כל פשעינו, וכמו שנאמר באותה התפילה שלפני התקיעות: "ואתה בטובך תעורר רחמיך [...] ויעלו לפניך [...] תפילות ותקיעות בניך [...] המעוררים את הרחמים" – כביכול הקב"ה הוא שופט בשר ודם, שאם נבכה ונתחנן, ואולי אף נגניב לו שוחד זימתי מתחת לשולחן בְּדָמות תפילות ותקיעות עם כוונות ראויות "המעלות ייחוד וזיווגי מידות העליונות", נצליח "להשפיע" עליו שידון אותנו שלא כפי שורת הצדק והאמת.

ובמלים אחרות, אנחנו למעשה מציעים לבורא-עולם שוחד בעל אופי זימתי שבאמצעותו נצליח להשפיע עליו לקרוע את רוע גזר דיננו ואף להפוך את דיננו לטובה, לברכה, לשגשוג, לרווחה ולרווחים... וברור כי האמונות הללו הינן תועבה חמורה ביותר, מפני שהן רומזות ברמזים עבים מאד שבעולמו של ה' יתעלה קיימת תאוות המין שהיא חרפתם הגדולה ביותר של בני האדם! ואף יש בה כאמור גם נגיעה רחבה במינות ובעבודה-זרה, וכדברי רבנו במורה (א, נה):

"כבר קדם לנו בכמה מקומות במאמר זה, שכל מה שמביא להגשמה [=לייחוס גופניות לבורא] חובה בהחלט לשלול אותו ממנו, וכן לשלול ממנו כל התפעלות [=שינוי באמיתתו של הבורא יתעלה שמו, בין שינוי גופני, ובין שינוי נפשי כגון שינויי רגשות], כי כל ההתפעלויות מחייבות שינוי [שהרי אדם שכועס למשל, מחולל במהותו שינוי במצב נפשו, ועובר משלווה לכעס]".

כלומר, כל ההתפעלויות מחייבות שינוי פנימי בנפש האדם כאמור, כך שאם לדוגמה נאמץ את ההשקפה שהבורא "מרחם" במובן הרגשני והאנושי של המילה, הרי שאנחנו חוטאים במינות ובעבודה-זרה, מפני שייחסנו לו שינוי ואין שינוי אלא לבעלי חומר. אלא, הוא פועל פעולות של חסד ורחמים בעולם, אך לא מתוך התפעלות רגשית אנושית, והפעולות הללו נקראות "רחמים" כי כך בני האדם תופשים ומבינים את הפעולות מהסוג הזה, ודיברה תורה כלשון בני אדם (ובעניין זה ראו: 'לעורר רחמי שמים?', 'מדוע דיברה תורה כלשון בני אדם?', ועוד).

קצרו של דבר, אסור לייחס לה' שינוי באמיתתו: חיצוני-גופני או פנימי-נפשי כגון התעוררות, מפני שבשניהם ישנה הגשמה, והנה דברי רבנו במורה (א, לו) ביחס לחומרת ההגשמה:

"ואתה דע, שכל זמן שתהא בדעתך גשמות או מאורע ממאורעות הגוף [=כגון התעוררות נפשית מכל סוג שהוא], הנך מקנא ומכעיס וקודח אש ומעלה-חֵמה ושונא ואויב וצר [=לשונות שכֻּוונו בתורה כנגד עובדי אלילים אילמים] **– יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה**".

קאפח מוסיף שם (א, נה): "כי כל התפעלות היא ממאורעות הגופות, ולכן אין הבדל בינה לבין ההגשמה המוחלטת". כלומר, שינויי מצבים נפשיים ייתכנו רק לנפש שקשורה בגוף, מפני שחושי הגוף (ראיה, שמיעה, מישוש, וכו') מעוררים בקרבה התפעלויות רגשיות פנימיות.

ואצרף גם את דברי הרמב"ם המאלפים שסותמים כל ויכוח בעניין, וכֹה דבריו (א, נט):

"ולא כפי שעשו הסכלים באמת, אשר הִרבו והאריכו והתאמצו בתפילות שחיברום ותחינות שסידרום להתקרב בהם לפני ה' לפי דמיונם [...] ועשו את ה' יתהדר ויתרומם שגרת לשונם, ותיארוהו ודיברו לפניו בכל מה שחושבים אותו אפשרי, **ומאריכים בכך עד שיעוררוהו להתפעל לפי דמיונם** [כמו לפני התקיעות, וכמו שניסו לעשות נביאי הבעל הוזי ההזיות לפני העם ואליהו הנביא בהר הכרמל] [...] ורבה ההפקרות בדבר זה אצל הפייטנים והחרזנים, או אצל כל מי שנדמה לו שהוא אומר פיוט, **עד שנתחברו דברים מקצתם כפירה מוחלטת,** ומקצתם יש בהם מן השטוּת והדמיון הנִפסד מה שמשַׂחיק [=מצחיק] את האדם כפי טבעו בעת ששומעם".

"וַיַּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ, וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ" (תה' עח).

וכן אומר הנביא ירמיה בראש פרק יב:

"מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלְחָה שָׁלוּ כָּל בֹּגְדֵי בָגֶד? נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם עָשׂוּ פֶּרִי [ריבוים והצלחתם אינם מעידים על יושרם וטוהר מעשיהם] **קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם.** וְאַתָּה יְיָ יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתִּתֵּם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה".

ועם-ישראל כבר מבין היטב את משמעות הפסוקים הללו, ובמיוחד לאחר השואה הנוראה. אך "הִכִּיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר חִזְּקוּ פְנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב" (יר' ה, ג).

ועוד בכל העניינים החשובים הללו, הנשכחים והמושכחים, ראו: "עוד בעניין: דיברה תורה כלשון בני אדם", "כתר או נקדישך?", "זמרירי חרזני הסליחות – מחירוף וגידוף ועד הגשמה ומינות", "על זמרירי הסליחות: צאצאי הדרדעים משחיתים את דרך האמת", ועוד.

ו. שׂטנים משׂטינים ומקטרגים

בתפילות שלפני התקיעות ישנה רעה פגאנית כעורה נוספת והיא האמונה הדמיונית בקיומם של שׂטנים ומשׂטינים ומקטרגים למיניהם, וכך נאמר בתפילות המינות הפרו-נוצריות הללו:

"וסתום וחתום פי שטן ואל ישׂטין עלינו", ועוד נאמר שם: "יהי רצון מלפניך [...] שתקרע [...] כל המשטינים והמקטרגים על עמך בית ישראל".

השקפה זו שיושבים לצד בורא-עולם משטינים ומקטרגים הינה הוצאת-שם-רע על המלאכים הקדושים והטהורים, כי היא מעלה את המחשבה שיש ישויות עליונות נשגבות מרושעות אשר מבקשות להרע ולהחריב את עם-ישראל! ואם הוצאת-שם-רע על אדם חמורה מאד, ואם הוצאת-שם-רע על ארץ-ישראל חמורה מאד-מאד, מה יהא דינם של המוציאים לעז כּה חמור על מלאכי-השרת הקדושים והטהורים ומציירים אותם כיצורים אפלים מרושעים ונקמנים?

ואין ספק שיש כאן השפעה נוצרית מובהקת, אשר מתארת לצד בורא-עולם שלל שדים כעורים ויצורים מרושעים שבראשם עומד השטן, ואשר יש להם כביכול כוח להשפיע על בורא-עולם, וכדַי ביזיון וקצף כמו שאומר קאפח על-כך באחת מהערותיו. אגב, הסיבה המרכזית שהנוצרים החדירו את האמונות הרעות הללו היא כדי שהם יוכלו להמשיך לחטוא ולפשוע בעיקר בענייני זימה ותועבה, ולהאשים את השֵׁדים והיצורים הרעים הדמיוניים הללו, שהם אלה "שהשפיעו"

עליהם לעשות את העוולות החמורות הללו ולהרוס משפחות ונפשות רבות. כך הם מתחמקים מלתת את הדין על פשעיהם וממשיכים "לשרת בקודש", ואין צל של ספק שרובם המכריע של הכומרים מושחתים וזימתיים וארורים מאד בבחינת: רק אין יראת אלהים במקום הזה.

מדברים אלה נעבור לבחון רעה חולה נוספת שיש באמונה בקיום שטנים משטינים ומקטרגים: וכי יעלה על הדעת שיש בכוח יצורים שטניים להשפיע על בורא-עולם ולהטות את דינם של בני האדם? וכי אין דין צדק לפניו? וכי הקב"ה הוא שופט עָוֶל? וכי יש מי שיאמר לו מה תעשה ומה תפעל? והאמונה הזו, שאותם היצורים הדמיוניים מסוגלים להשפיע על בורא-עולם איננה רק חירוף וגידוף קמי שמיא, אלא היא גם מובילה להגשמה, שהרי אם ניתן להשפיע על בורא-עולם, אז יש לו כלים גופניים אשר קולטים וצורבים רשמים בנפש שהיא כוח בגוף, ובמלים אחרות, הקב"ה הוא בהכרח כוח בתוך גוף, ובעל חושים גופניים שבאמצעותם ניתן להשפיע ולעצב את "נפשו" הכנוסה בגוף! וכמו שקאפח אומר לעיל: "כי כל התפעלות היא ממאורעות הגופות, ולכן אין הבדל בינה לבין ההגשמה המוחלטת". כלומר, שינויי מצבים נפשיים ייתכנו רק לנפש שקשורה בגוף, מפני שחושי הגוף (הראיה, השמיעה, וכיו"ב) מעוררים בקרבה התפעלויות רגשיות פנימיות, וכבר הזכרנו זאת לעיל והפנינו למאמרים בעניין זה, וראו עוד: "חומרתה העצומה של ההגשמה", ובן: "לימוד ושינון שלילת הגשמות הכרחי לכל אדם".

כאמור, אמונה פגאנית זו מובילה להשקפה שבורא-עולם כפוף ומשועבד להשפעות חיצוניות, ולא סתם השפעות חיצוניות אלא השפעות של ישויות אכזריות ומרושעות מאד! השקפה זו מייחסת אפוא **מגרעת חמורה מאד** לבורא-עולם כי כל מי שכפוף ומשועבד לזולתו למעשה אינו מסוגל לממש את רצונו, וזו מגרעת חמורה ביותר! וכאשר מדובר בכפיפות ובשעבוד לישויות פגאניות אכזריות ומרושעות הדבר חמור שבעתיים, ובגדר חירוף וגידוף כפול ומכופל. אך לא רק חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא יש בכך, אלא גם הגשמה ברורה, שהרי רבנו מלמד במורה, שייחוס מגרעת מכל סוג שהוא לבורא-עולם היא בגדר הגשמה, מפני שכל מגרעת מובילה באופן ישיר ומיידי להשקפה שבורא-עולם אינו שלם בתכלית השלמות, וההשקפה שהוא בעל חסרונות ומוגבלויות מובילה מיד להשקפה שהוא בעל גוף. וכבני האדם, אף הוא בעל חסרונות ומוגבלויות ומגרעות אשר נובעות מהיותו משועבד לגוף חומרי מוגבל וחסֵר.

זאת ועוד, האמונה הפגאנית והפרימיטיבית בקיומם של שֵׁדים משטינים ומקטרגים למיניהם, הינה עבודה-זרה קדומה, שהרי בימי קדם נהגו לעבוד את השדים הדמיוניים, והאמונות הללו הסעירו והחריבו את מוחותיהם הרקובים של עובדי העבודה-הזרה הקדמונים: "יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם" (דב' לב, יז) – וכי יעלה על הדעת שדווקא בימים הנוראים: בראש השנה וביום הכיפורים, אנחנו נזכיר את העבודה-הזרה המתועבת הזו לפני ה' יתעלה? וכי יעלה על הדעת שאנחנו נודה באמיתתם ובקיומם במציאות ואפילו אם נניח שליבנו לשמים ואין אנחנו יראים מפניהם? והלא רבנו פוסק בהלכות עבודה-זרה שכל מי שמודה באמיתת עבודה-זרה ואפילו שאין הוא עובדהּ – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא, והנה דברי רבנו הללו בהלכות עבודה-זרה (ב, י): "כל **המודה** בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדהּ – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא".

ואיך יעלה על הדעת לחרף ולגדף את השם הנכבד והנורא בהזיות ובהבלים מאגיים פגאניים, ועוד בראש-השנה וביום-הכיפורים? ובעניין חומרת הזיית השדים הרחבתי בסדרה: "הַשֵּׁדִים – נחלת השוטים וְהַחַטָּאִים". זאת ועוד, המודה בעבודה-זרה לא רק מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא, אלא אף כופר בכל התורה כולה, ללמדנו על חומרת ההודאה בעבודה-זרה.

וכך פוסק רבנו בהלכות עבודה-זרה שם (ב, ז):

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וכו' [במ' טו, כב], ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא למדת, **שכל המודה בעבודה-זרה [אפילו מבלי להתיירא ממנה!] כופר בכל התורה כולה,** ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וְהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [במ' טו, כג]. וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, והיא עיקר כל המצוות כולן".

"כי אין רצוי לפניו יתעלה כי אם האמת, ואין מכעיסו כי אם השווא" (מורה ב, מז).

ז. צדיקים וחסידים או עובדי אלילים אילמים?

התחינות שהקב"ה יסתום את פי המשטינים והמקטרגים מדיחה את המחשבה מחשבון נפש אמיתי ונוקב, כאילו אנחנו ישרים ותמימים, וכל הצרה היא רק המשטינים והמקטרגים על עם-ישראל וכאילו רק בהם יש לטפל... כך סוברים צאצאי המינים, חובשי מגבעות הטומאה ולובשי גלימות הכומרים, שאלמלא המשטינים והמקטרגים לא הייתה להם שום בעיה, כי הם צדיקים וחסידים קדושים וטהורים! ואלה הן תפישות-שחץ אשכנזיות טיפוסיות אשר חונקות ודורסות כל דיון מעמיק במהות הדרך שבה בחרו אבותיהם באירופה, ולעולם מתארות את בני עדתם וגדולי אסלותיהם כאילו היו "מבחר המין האנושי", אשר גדולים בהרבה ממוישה רבייני...

ורק מינים ארורים מסוגלים להתכחש לייסורים הנוראיים שהקב"ה הנחית עליהם בשואה, ואף לחסום כל דרך לדיון בשאלה: מדוע התרגשו עליהם ייסורי האימים הללו? כאילו מדובר בשאלה שהיא מיסודה בלתי לגיטימית – ההיפך הגמור מדברי התורה שמחייבת את הפרט והאומה לבחון ולחקור את מעלליהם ומחשבותיהם בעקבות ייסורים שהתרגשו עליהם, כל-שכן ייסורים מחרידים. ואם תכריח את הוזי ההזיות להשיב על שאלה זו, יענו לך במשׂאות שווא ומדוחים: שכל זאת אירע להם בגלל "שדיברו בבתי הכנסיות" או בשל "הרפורמים המתבוללים".

ומי שטוען שבגלל דיבורים בבית-הכנסת הקב"ה יעשה כזאת (כמו שטיינמן שר"י) הוא עובד אלילים, מפני שהוא מתאר את בורא-עולם כאליל פגאני חמום-מוח מרושע ונקמני אשר הורס ומתעלל ללא כל פרופורציה לחומרת העבירה, והוא אף כופר בתורה שהעידה על יוצר הכל:

"הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה **וְאֵין עָוֶל** צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד).

עוד הוכח במאמר: "חשבון נפש נוקב בעקבות השואה", שהקב"ה כמעט ולא נגע במתבוללים, ורובה המוחץ של המכה האנושה ניחתה בשטעטל הפולני-ליטאי, אך הם ממשיכים להפנות עורף לאמת ההיסטורית: בארה"ב ובריטניה נרצחו 0 אחוז מהיהודים, בגרמניה וצרפת נרצחו

מעט יותר מ-20 אחוז מהיהודים; ואילו בפולין, מוקד השטעטל ומקור זוהמת היידישקייט נרצחו נחנקו ונשרפו למעלה מ-90 אחוז מהיהודים! כך לפי הנתונים המחקריים ב"יד ושם".

ועל כל זאת ועוד הרחבתי במאמרים נוספים: "הכיתה אותם ולא חלו", "וכל המינים כרגע יאבדו", "כך אמרו חכמים: אחרי לבבכם זו מינות", "ביקורת אשכנזית קטלנית כנגד אור הרמב"ם", "תורה מגנא ומצלא: התורה מגינה ומצילה?", "תורה מגנא ומצלא", ועוד.

ח. "מיתוק הדינים"

בנוסח שנאמר לפני התקיעות נזכר פעמיים המושג "מיתוק הדינים":

"ואני יודע בעצמי שאיני כדאי [וכאמור הוא אכן אינו ראוי] [...] לכוון כוונת התקיעות וצירוף שמותיך הקדושים, וכל הייחודים וזיווגי מידות העליונות, **ומיתוק הדינים** קשים ורפים הראויים לבוא על ידיהם [...] ותצרף מחשבתי [...] כאילו אתכוון בכל צירופי שמות הקדושים העולים מתוכם, ובכל הייחודים וזיווגי מדות העליונות **ומיתוק הדינים** הראויים לכל תקיעה ותקיעה [...] ויעלו לפניך [התקיעות] [...] המעלים ייחוד וזיווגי מידות העליונות ומעוררים את הרחמים".

וחשוב לחדד, שההזיה לפיה הקב"ה "מְמַתֵּק" את הדינים "הקשים והרפים", באמצעות כוונות דמיוניות וצירוף "שמות קדושים" אשר גורמים ל"ייחודים וזיווגי מידות העליונות", הינה דריסה ורמיסה גסה של היסוד האחד-עשר משלושה-עשר יסודות דתנו: השכר והעונש – שהרי אם ניתן לשנות את דין שופט-האמת באמצעות הזיות פגאניות שכאלה, איך ייענשו הפושעים?

"**והיסוד האחד עשר,** שהוא יתעלה משלם גמול טוב למי שמקיים את מצוות התורה, ומעניש את מי שעובר על אזהרותיה, ושגמולו הגדול הוא העולם-הבא, ועונשו החמור הכרת [...] ובאשר יפקפק אדם [=ואפילו רק יפקפק לעצמו] ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות – הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

"וַיִּקְרְאוּ בְּשֵׁם הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ [=ניסו לעורר את אלילם] וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר: קִרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא, כִּי שִׂיחַ וְכִי שִׂיג לוֹ וְכִי דֶּרֶךְ לוֹ, אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָץ" (מ"א יח, כו–כז).

סוף דבר

לסיום אצרף תגובה שקיבלתי מאת דרדעי רשע שנפל בפח היקוש של המינים האקדמיים רודפי התאוות ועוקרי המצוות, וכך הוא כתב בעניין הטעם לתקיעה בשופר בראש השנה:

לדעתי הסיבה הפשוטה שבגללה תוקעים בשופר בראש השנה היא להודיע על כניסתה של תקופה חקלאית ואסטרונומית חדשה. בדיוק כמו שתוקעים בשופר ביום הכיפורים של היובל כדי להודיע על שחרור העבדים והשׂדות. וכמו שבמסכת סוכה בפרק החמישי, שם מתארת המשנה מה תפקידו הפשוט של השופר: להודיע על פתיחת שערים, הקרבת התמידים, ובערבו של שבת להודיע לבטל את העם ממלאכה.

מסקנה, תפקידו של השופר להודיע על משהו חדש שנכנס, ולפי דעתי, א' בתשרי לא יכול להיות מוגדר ראש השנה. כמו כן, הרעיון החכם להפוך את ראש השנה לימי דין הוא יוזמתם של חכמים, כדי להכין אותם ליום הכיפורים, ובמטרה להרגיל את המון העם להיכנס לתהליך של תשובה ששיאו מגיע ביום הכיפורים. כך עם השנים קיבל השופר עניין של תשובה. אך זה ממש לא פשוט לפי התורה. כל המועדים בתורה מייצגים את המסלול הטבעי של העולם.

תשובה:

אלעזר, חז"ל ורבנו חולקים עליך באופן מובהק וחד משמעי, וכֹה דבריהם: "אף-על-פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו. כלומר עורו-עורו ישנים משינתכם, והקיצו נרדמים מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם, וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל. הביטו לנפשותיכם, והטיבו דרכיכם ומעלליכם. ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה".

נמצא, שתכלית התקיעה בשופר לפי מסורת התורה-שבעל-פה היא התעוררות לתשובה.

כמו כן, יש הבדל גדול מאד בין תקיעת השופר של ראש השנה לבין תקיעת השופר של יובל, בתקיעת השופר של ראש השנה ישנה חובה **לשמוע** קול שופר, ואילו בתקיעת שופר של היובל החובה היא לתקוע ולהודיע. כלומר, הקב"ה ציווה עלינו בראש השנה לשמוע קול שופר ולא להודיע, כי מטרת תקיעת השופר איננה הודעה בעלמא, אלא **לשמוע** ולהתעורר לתשובה.

"אִם יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא יֶחֱרָדוּ? אִם תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיְיָ לֹא עָשָׂה?" (עמוס ג, ו).

והסמיכות של ראש השנה ליום-הכיפורים היא עדות נוספת לכך שראש השנה נועד להוות שער ומבוא לתהליך של התבוננות וחרטה ושיבה לה' יתעלה, אף שזה לא פורש בתורה.

"שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ, קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ, אַשּׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם, אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה כִּי שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ, אֶהְיֶה כַּטַּל לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְיַךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן, יֵלְכוּ יֹנְקוֹתָיו וִיהִי כַּזַּיִת הוֹדוֹ וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן, יָשֻׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ דָגָן וְיִפְרְחוּ כַּגָּפֶן זִכְרוֹ כְּיֵין לְבָנוֹן" (הושע יד).

ועתה אומר משהו כללי על חוקרי האקדמיה שמהם אתה ניזון בעניינים רבים מאד:

מדוע שלא נאמץ את הפרשנות של חז"ל ורבנו הרמב"ם? מדוע לשגות בתהו של אנשי השחץ האירופים? אותם אלה שפשטי התורה כבר לא מספיק טובים להם, ופרשנות חז"ל איננה מספיק משוכללת בעבורם, עד שהם בורחים לכל מיני פרשנויות והשקפות זרות, כדי להוכיח את חריפותם ידענותם ו"נאורותם"... ודרכם הזו רעה מאד, והיא נובעת מגאוותם ויהירותם ורדיפתם אחר התאוות, כי מי שמבטל במחי יד את פרשנות חז"ל שהיא מסורת התורה-שבעל-פה, חזקה עליו שאין בו ענווה, ומי שאין בו ענווה וודאי שגם תורה אין בו, אך כפירה יש בו.

ואין צורך לומר שרוב ואולי כל אנשי השחץ האקדמאים הללו זוללין מן התורה...

ורובם הגדול, בעיקר אלה שבחוגים לפילוסופיה, כל מטרתם היא לקעקע את פרשנות חז"ל ולפטור את עצמם מן המצוות. כאילו העיסוק בחכמה הוא מטרת האדם בעולם, ולא קיום המצוות שקיבלנו בסיני. כך הם מכשירים את השרץ לעצמם, דהיינו לעסוק בתאוותיהם בחדרי חדריהם ולפטור את עצמם מן המצוות. ובמקרה דנן, דהיינו בהעלאת טעם חקלאי ואסטרונומי לתקיעת שופר בראש השנה, מטרתם של רשעי האקדמיה החכמים בעיניהם היא לקעקע את יסוד התשובה, דהיינו את החובה להתעורר ולשוב לעבודת ה' יתעלה ולדרכי יושר וטהרה.

כלומר, אם מדובר בחג חקלאי אסטרונומי ותקופתי גרידא, שאין לו שום קשר וזיקה עם דת האמת ודרישותיה המוסריות והערכיות מן האנושות – הרי שאין לראש השנה שום קשר וזיקה לענייני דת ומוסר ולחובת השיבה והניסה אל ה' יתעלה בבכי ובתחנונים, זו רק המצאה של חכמים לשיטתם, ולפיכך, הם יכולים ורשאים להמשיך במעלליהם ובתאוותיהם ובזימותיהם – שהרי כל מטרתה של תקיעת השופר בראש השנה היא הודעה על תחילת תקופה חקלאית, ובאילו תקיעת השופר בראש השנה נועדה מעיקרה אך ורק לחקלאים ולאסטרונומים...

נמצא, שהחוקרים היהירים במגדל השן אשר זוללין מן התורה ואף דורסים אותה, מתיימרים לפרש את התורה באופנים יותר "נאורים" ויותר מושכלים ונעלים כביכול, מאשר ניתן להבין מפשט דברי התורה עצמה, ואין צורך לומר שפרשנות חז"ל בעיניהם היא פרימיטיבית ורדודה, ואינה ראויה למרומי שחץ מגדל השן הדמיוני שהם בנו לעצמם ברוב כסילותם וכפירתם.

ברם, התבוננות מעט מעמיקה בדבריהם מעלה שדבריהם הינם סכלות חמורה, ולא רק כי מטרת התורה היא בראש ובראשונה שנבין אותה כפשוטה, אלא גם כי פרשנות חז"ל היא בגדר מסורת תורה-שבעל-פה, מסורת שקיבלנו איש-מפי-איש מפי משה רבנו. ואחתום מאמר זה בשאלת השואל אלעזר ק' ואוכיח עוד עד כמה זוהמה מחשבתו בהזיות אנשי השחץ:

"כמו כן, הרעיון החכם להפוך את ראש השנה לימי דין הוא יוזמתם של חכמים, כדי להכין אותם ליום הכיפורים, ובמטרה להרגיל את המון העם להיכנס לתהליכי תשובה ששיאו מגיע ביום הכיפורים. כך עם השנים קיבל השופר עניין של תשובה. אך זה ממש לא פשוט לפי התורה. כל המועדים בתורה מייצגים את המסלול הטבעי של העולם".

לפי השואל, הפיכת ראש השנה לימי דין נועדה "להכין **אותם** ליום הכיפורים, במטרה להרגיל את **המון העם** להיכנס לתהליכי תשובה [...] כך עם השנים קיבל השופר עניין של תשובה" וכו'. שימו לב כיצד השואל מוציא את עצמו מן הכלל, כלומר, תקיעת השופר ושיבה בתשובה לפני ה' יתעלה איננה נוגעת לו, שהרי הוא ברוב "חכמתו" התרומם כבר מעל ומעבר לצורך לשוב בתשובה לפני ה' יתעלה – וזו דרכם של אנשי השחץ, להתנשא מעל מצוות התורה, כאילו הן אינן נוגעות להם בשל עיסוקם ב"חכמות", וכל זאת כדי להתייהר ולהשתחץ, לפטור את עצמם ממצוות התורה, ולהצדיק את רדיפת ההבל ושקיעתם בתאוות העולם-הזה.

"רשע מה הוא אומר? 'מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת **לָכֶם**' [שמ' יב, כו] – 'לָכֶם' ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל וכפר בעיקר, אף אתה הקהה את שיניו ואמור לו: 'בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם' [שמ' יג, ח] – 'לִי' ולא לו, אילו היה שם לא היה נגאל" (הגדה של פסח).

ל"ג בעומר – כיצד ומדוע הפכו את בר יוחי לשיקוץ פגאני?

מאמר זה נכתב כשנתיים לפני אסון מירון שבו נחנקו ונמחצו למוות 45 עובדי אלילים.

אפתח בגילוי נאות שמעולם לא הבנתי את הנהייה הזרה אחרי הדלקת המדורות בל"ג בעומר, מעולם לא הבנתי מדוע מייחסים להדלקת מדורה לצד קבר טמא ערך רוחני או דתי, ומעולם לא הבנתי מדוע אנשים שמצטופפים סביב קבר, ונאבקים לגעת בו ולהתפלל לידו, מדוע הם חשים בכל המולת הטומאה הפגאנית הזו "התעלות רוחנית"? זאת ועוד, המדורות גורמות לנזק סביבתי ואקולוגי, ואף לשריפות מכַלות טבע יקר ומסכנות חיים, וכי יעלה על הדעת שה' חפץ שנפגע בסביבה, ואף נסכן חיי אדם לחינם ועוד בהשחתה מסריחה וחסרת טעם?

על-כל-פנים, חוברת שנתגלגלה לידי גרמה לי להבין שהגדישו את הסאה בסכלות ובאלילות, ואסביר: אז וגם היום מופצים פרסומים רבים לקראת ל"ג בעומר. מדובר בפרסומים ססגוניים מאד שמושקעים בהם סכומי כסף גדולים, לדוגמה: בחוברת שחולקה בימי כתיבת מאמר זה היו שש-עשרה עמודים בצבע מלא, והיא הייתה מלאה וגדושה בסיסמאות שיווקיות מפתות. כותרת החוברת: "האור של רשב"י הקדוש שיאיר לך את החיים", ואין לי ספק שאם בר-יוחי היה רואה את החוברת הזאת ותכניה הוא היה קורע את בגדיו ומעלה אפר על ראשו.

א. מטרת החוברת

מטרתה המרכזית של החוברת הייתה לשכנע את הקורא לקנות את "הנר הקדוש של רשב"י" (מעניין שבחוברת לא נכתב כמה עולה 'הנר הקדוש'), שהוא נר בעל כוחות מאגיים שמכינים המקובלים בצירופי "שמות קדושים". לכל אורך החוברת מאדירים ומעריצים שוב ושוב את בר-יוחי בכותרות כגון: "רשב"י הקדוש הולך להאיר לכם את החיים", "כי ביום ל"ג בעומר, עומד רבי שמעון בר יוחי תחת כיסא הכבוד, ומשפיע על העולם שפע של רחמים, ומוציא כל איש ואשה מצער וייסורים לתקווה ואושר", "אור הרשב"י – האור שיאיר לך את החיים, רבי שמעון בר יוחאי לא משאיר אף אחד בצרה", "רשב"י הקדוש מביא לכל אחד ישועה ונס", ועוד.

בחוברת נאמר שגדולי המקובלים יכולים להכין רק 720 נרות... ולכן צריך להזדרז ולקנות את הנר של בר-יוחי – וברור שמדובר בתכסיס שיווקי אשר נועד להלחיץ את הרוכשים שמא לא יישאר להם נר וכך הם יזדרזו לרכשו, ואין צורך לומר שהם ימכרו אפילו מאה אלף נרות... עוד נאמר בחוברת, שיש להדליק את הנר בשעות מסוימות כדי לזכות בישועה הדרושה, כל שעה מיועדת לישועה אחרת. לדוגמה, משעה 12:00 עד 12:45 "זוהי שעת התפילה וזמן הדלקת הנר עבור מעוכבי זיווג", משעה 12:45 עד 13:30 "זוהי שעת התפילה וכו' עבור המצפים לילדים", וכך זה נמשך עד השעה 18:00, לכל 45 דקות יש סגולה מיוחדת: זקוקים לרפואה, פרנסה טובה, נחת מהילדים, אושר ושלווה בחיים, שלום בית, פתיחת המזל והצלחה.

והנה עוד כמה מן הסיסמאות השיווקיות שבחוברת:

1) "נר הנסים של הרשב"י הקדוש, הזדמנות של פעם בשנה לזכות לישועות – קבלו עבשיו את הנר שישנה את חייכם לטובה"; **2)** "מי היה רבי שמעון בר יוחאי? הצדיק היחיד שהבטיח, **1800 שנה שהוא מושיע,** זה המקום הבי מובטח לנסים מכל מקום אחר בעולם, ויש יום אחד בשנה שהוא מסוגל לנסים גלויים, ואסור להפסיד את זה... אבל יש רק צדיק אחד שנתן הבטחה מפורשת **שהוא ידאג באופן אישי** למי שיבקש ממנו, רבי שמעון בר יוחאי"; **3)** "נר הרשב"י הקדוש – הצעד הקטן שיביא לך ישועה גדולה" (כל ההדגשות במקור).

בנוסף לכל ההבלים הפגאניים הללו שהחמור שבהם הוא הפיכת בר-יוחי לשיקוץ, ובנוסף לניסיון הנואל לנצל את חלושי-הדעת שטובעים בייסוריהם, לגנוב את דעתם, לעשוק מהם את ממונם הדל, ולהעניק להם תקוות-שווא שקרוב לוודאי יתנפצו עד מהרה על סלעי המציאות הקשה. ובכן, בנוסף לכל זאת, לקראת סוף החוברת ישנה עבודה-זרה מובהקת ומפורשת.

ב. "פתקת הרחמים"

לקראת סוף החוברת, על עמוד שלם, מובאת פנייה ישירה לבר-יוחי בזה הלשון: "פתקת הרחמים [...] פתק בקשה לרשב"י הקדוש. רשב"י הקדוש, אתה הרי הבטחת שתעמוד ותתחנן עבור הצרות של עם-ישראל, אנא התחנן עבורי פלוני/ת בן אלמוני/ת". בהמשך הדברים השאירו מקום פתוח למילוי בקשה מפורטת מ"רשב"י הקדוש" שתישָׁלח למקובלים – ואף שבמהלך כל החוברת הם הופכים את בר-יוחי לשיקוץ, "פתקת הרחמים" הזו היא החמורה מכולן, מפני שעד עתה הם רק הבטיחו ששיקוצם יושיע אותם, ואילו עתה הם מורים להמון את האופן המעשי שבו שיקוצם יושיע אותם – הם מורים לפנות אליו באופן ישיר ולעבדו עבודה-זרה בפועל, עבודה-זרה שחייבים עליה סקילה! וכבר הרחבתי בעניין זה במאמר: "פניה למליצי יושר – פולחן דתי או סטיית מינות פגאנית?". ובאמור, אין לי ספק שאם בר-יוחי היה רואה כיצד הפכוהו לשיקוץ מאוס ומתועב הוא היה קורע את בגדיו ושם אפר על ראשו.

מדוע הפכו את בר-יוחי לשיקוץ ולגילול? ובכן, הסיבה פשוטה: תאוות בצע. ידוע שרבים מן הבהמות הללו, דהיינו המקובלים הארורים, מגלגלים עשרות ומאות מיליונים של כסף שחור בכספותיהם, ובאמצעות בר-יוחי מצאו דרך ללבבות ההמונים: להטעות אותם אחרי ההבל, להפיח בהם תקוות-שווא בַּתֹּהוּ, ולנצל את בורותם ומצוקתם כדי לעשות קופה ולהשיג כוח פוליטי וטובות הנאה. כל שקר זקוק לנקודת-אמת ולו הזעירה ביותר כדי לקיימו, ואכן, בר-יוחי היה מגדולי התנאים, ברם, אין לו שום קשר לכל הפולחן האלילי שהמציאו ועורכים סביבו.

תאוות הממון עיוורה את עיני המינים המושחתים, עד כדי שהֶטעו את עמֵּנו אחרי עבודה-זרה. כל האמצעים כשרים בעיניהם. הם אמנם יקפידו לאכול מכשרות ברד"ץ בלבד, יתלבשו במיטב המגבעות והחליפות, ידברו גבוהה-גבוהה ויבטיחו לעם כל מה שאין באמת באפשרותם להעניק – בדרך זו של תעתועים הם הפכו לאלילים נערצים שנתמכים כספית ואף פוליטית על-ידי ההמונים, וגם זו האחרונה מתורגמת בסופו-של-דבר למתן שוחד ולטובות הנאה.

וכבר זעק ירמיה הנביא ע"ה כנגד המכשפים המקובלים שהיו בימיו: "אֵיכָה תֹּאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְיָ אִתָּנוּ? אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט שֶׁקֶר סֹפְרִים [...] הֹבִישׁוּ כִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ, גַּם בּוֹשׁ לֹא יֵבֹשׁוּ, וְהִכָּלֵם לֹא יָדָעוּ, לָכֵן יִפְּלוּ בַּנֹּפְלִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְיָ" (יר' ח, ח–יב).

ג. על המכשפים ו"השמות הקדושים"

בחוברת מסופר על תהליך הכנת "הנר הקדוש של רשב"י", וכך נכתב שם: "את הנר הקדוש מכינים המקובלים במיוחד עבור כל ישועה וישועה שהאדם זקוק לה. כל נר מודלק עם **צירופי שמות קודש** מיוחדים מתורת הקבלה [...] והמקובלים [המכשפים] מתעקשים על כל שם שוב ושוב עם קלף הקודש המיוחד ובו שמות מלאכי השרת, עד שפועלים את הישועה".

אם מדובר בשמות מלאכי השרת שיפעלו את הישועה, אז שוב מדובר בעבודה-זרה, כי פנייה אל המלאכים שיפעלו ישועות בעבורנו, אף היא עבודה-זרה. כמו כן, הפנייה למאגיה ולכישוף באמצעות "שמות קודש" אף היא בגדר עבודה-זרה, שהרי המכשף הוא עובד עבודה-זרה – וכמו שהמכשף מדמה שבכישופיו הוא מוריד שפע מאגי וכוח נסתר לעצמים שבהם הוא פועל את כישופיו, כך נדמה למקובלים שהם פועלים גדולות ונצורות "עם קלף הקודש המיוחד", ומורידים שפע – באמצעותו ובאמצעות המלאכים ושיקוצם הדמיוני – לתורמים האומללים.

והנה לפניכם דברי רבנו במורה (ג, לז) בעניין המכשף:

"כיוון שהייתה מטרת כל התורה וצירה אשר עליו היא סובבת הוא סילוק עבודה-זרה ומחיית עקבותיה [...] נתחייב בהכרח להרוג כל מכשף, כי המכשף הוא עובד עבודה-זרה בלי ספק, אלא בדרכים מיוחדים מוזרים שלא כדרך עבודת ההמון לאותם האלוהות. ולפי שכל אותן הפעולות מתנים בהן בדרך-כלל שיעשו אותן הנשים, אמר: 'מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה' [שמ' כב, יז], וכן מחמת חמלת בני-אדם באופן טבעי על הריגת הנשים – ולפיכך ביאר גם בעבודה-זרה דווקא: 'אִישׁ אוֹ אִשָּׁה' [דב' יז, ב], וחזר ואמר: 'אֶת הָאִישׁ אוֹ אֶת הָאִשָּׁה' [שם יז, ה], מה שלא נאמר כיוצא בזה בחילול-שבת ולא בזולתה. וטעם הדבר ריבוי החמלה עליהן בטבע".

ובהלכות עבודה-זרה פרק יא, פוסק רבנו בעניינו של המכשף: "המכשף – חייב סקילה".

זאת ועוד, ביחס ל"שמות הקודש" של הקב"ה, רבנו כבר התייחס לעניינים אלה בהרחבה. במורה (א, סב), רבנו מבאר מהם שמותיו של הקב"ה: הראשון שבהם הוא השם המפורש שֵׁם הויה, שפעם ידעו יחידי סגולה כיצד לבטא אותו. שם נוסף הוא שם בן שתים-עשרה אותיות המורכב משתיים-שלוש מלים, ואין אנו יודעים כיום מהו. שם נוסף היה בן ארבעים-ושתיים אותיות, והוא מורכב ממספר מלים סך אותיותיהם ארבעים-ושתיים, ואף אותו אין אנו יודעים כיום. כל השמות הללו מורים על ידיעת ה' וסתרי תורה. כלומר, השמות הללו מלמדים על רעיונות נשגבים הנוגעים לידיעת ה', ואינם משמשים חלילה לפעול שום דבר במציאות.

ברם, היו אנשים שמצאו את השמות הללו, והטעו את ההמון שיש בכוח השמות הללו לפעול פעולות במציאות, כמו כישופי פנטזיה דמיוניים, וכֹה דברי רבנו הרמב"ם במורה שם:

"וכאשר מצאו **הרשעים הבערים** את הלשונות הללו, מצאו מקום לשקֵר ולדבֵּר, שמצרפים איזה אותות [=אותיות] שרצו, ואומרים: זה שֵׁם פועל ועושה אם נכתב או נאמר באופן פלוני. ואחר כך נכתבו אותם הכְּזבים אשר בדה אותם **הרשע הבער הראשון,** והגיעו אותם הספרים לידי הכשרים החלשים הפתאים [ותמוה שרבנו קורא להם 'כשרים', ואולי כשרים הם בעיני עמי הארצות או בעיני עצמם, והנני מכיר לא מעט זקנים תימנים שהינם 'כשרים' מן הסוג הזה, דהיינו פתאים נבערים מדעת] אשר אין להם קנה-מדה להבחין בין אמת ושקר והצניעום, ונמצאו בעיזבונם, וחשבו [=הטיפשים שמצאו את הספרים הללו בעיזבונם של הפתאים] בהם שהם אמת, כללו של דבר 'פֶּתִי יַאֲמִין לְכָל דָּבָר' [משׁ' יד, טו] – וכבר יצאנו ממטרתנו הנעלה ועיוננו העדין, אל העיון **בביטול הזיות שביטולן גלוי לכל מתחיל בעיון,** אלא שהביאנו ההכרח לכך, כיוון שהזכרנו את השמות ['הקדושים'] ועניינם, ומה שנתפרסם עליהם אצל ההמון".

והנה דברי רבנו בעניין כתיבת שמות מלאכים או "שמות קדושים" במזוזה:

"אלו שכותבין בה [בקלף של המזוזה] מבפנים את שמות המלאכים או 'שמות קדושים' או פסוק או חותמות [=כל מיני שרטוטים והזיות של עובדי האלילים האילמים] – הרי הן בכלל מי שאין לו חלק לעולם-הבא. שאלו הטיפשים לא די להן שביטלו את המצוה, אלא שעושין מצוה גדולה שהיא ייחוד שמו של הקדוש-ברוך-הוא ואהבתו ועבודתו, כאילו הוא קמיע להנאת עצמן, כמו שעלה על לבם הסכל שזה דבר המהנה בהבלי העולם" (הלכות מזוזה ה, ה).

"וַיַּחַפְּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל יְיָ אֱלֹהֵיהֶם [...] וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ" (מ"ב יז).

ד. האדרת שמו של בר-יוחי והפיכתו לשיקוץ מאוס

לעיל הבאנו כמה ציטוטים מאוסים שמאדירים את שמו של בר-יוחי ומייחסים לו כוחות אלהיים, ובמלים פשוטות: הופכים אותו לשיקוץ נעבד שמיטיב עם עובדיו: "האור של רשב"י הקדוש שיאיר לך את החיים", "רשב"י הקדוש הולך להאיר לכם את החיים", "כי ביום ל"ג בעומר, עומד רשב"י תחת כיסא הכבוד, ומשפיע על העולם שפע של רחמים, ומוציא כל איש ואשה מצער וייסורים לתקווה ואושר", "אור הרשב"י – האור שיאיר לך את החיים, רבי שמעון בר יוחאי לא משאיר אף אחד בצרה", "רשב"י הקדוש מביא לכל אחד ישועה ונס", ועוד.

נצרף עוד שלושה ציטוטים כאלה מתוך החוברת, ונשים לב במיוחד לציטוט האחרון: "בבוח רשב"י הקדוש, ניתן לפעול מה שאי-אפשר לפעול כל השנה כולה", "רשב"י הקדוש מאיר לכל יהודי את החיים שלו", **"רשב"י הקדוש יציל אותנו"**, ועוד ביטויים לפיהם בר-יוחי הוא המציל – והאמנם הוא הציל? ולאחר כשנתיים מכתיבת מאמר זה אירע האסון המחריד במירון.

הבלים אלה מאדירים את שמו של בר-יוחי עד כדי הערצה אלילית, ובקלות סוחפים בדרך זו את ההמונים לראות את בר-יוחי כשיקוץ בעל כוחות על-טבעיים, שאם פונים אליו – מתערב, משפיע ומשגיח על עולמינו השפל. עלינו לזכור אפוא את הדיבר השני בעשרת הדיברות: "לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי" – האדרת שמו של בר-יוחי באופן קיצוני ושקרי גוררת לעבודה-זרה גסה, מרחיקה את העם מהאמת, ומנציחה את ההבל, הבערות וההשקפות הרעות.

כמו כן, די בהזיה בכוחותיו של בר-יוחי – דהיינו אפילו מבלי לנסוע לקבר המיוחס לו ולהתפלל אליו או לפנות אליו בכל מיני דרכים – כדי להמיט על האדם והאומה **אסונות חמורים,** שהרי מדובר בעוון קשה מאד, וכמו שפוסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (ב, י): "כל המודה בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדה – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא". זאת ועוד, המודה בעבודה-זרה לא רק מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא, אלא אף כופר בכל התורה כולה, ללמדנו על חומרת ההודאה בעבודה-זרה, וכך פוסק רבנו שם (ב, ז):

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וכו' [במ' טו, כב], ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא [=הנה] למדת, שכל **המודה בעבודה-זרה** כופר בכל התורה כולה [=שהרי נאמר 'כָּל הַמִּצְוֹת'] ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [במ' טו, כג]. וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, **והיא עיקר כל המצוות כולן**".

ה. היש ימים או שעות "מסוגלים" לתפילה?

בחוברת חוזרים ומדגישים כי יום ל"ג בעומר הוא היום המסוגל ביותר בשנה, ובמיוחד בשעת חצות היום שהיא השעה ה"מסוגלת" ביותר לישועה. לפיכך יש לבדוק: האם מותר לקבוע ימים או שעות שהם "מסוגלים" לתפילות או "לפתיחת שערי שמים"? רבנו מלמד שאסור מן התורה לקבוע כי זמנים מסוימים טובים לפעולה מסוימת, וכֹה דבריו בהלכות עבודה-זרה פרק יא:

[ט] "אי-זה הוא מעונן? אלו נותני העיתים שאומרים באצטגנינות שלהן יום פלוני רע ויום פלוני טוב, יום פלוני ראוי לעשות בו מלאכה פלונית, שנה פלונית או חודש פלוני רע לדבר פלוני".

[י] "אסור לעונן. אף-על-פי שלא עשה מעשה אלא הודיע אותן הכְּזבים שהסכלים מדמין שהם דברי אמת ודברי חכמה. וכל העושה מעשה מפני האצטגנינות וכיוון מלאכתו או הליכתו באותו העת שקבעו הוברי שמים – הרי זה לוקה, שנאמר: 'וְלֹא תְעוֹנְנוּ' [ויק' יט, כו]".

אף שבהלכות האלה רבנו הרמב"ם מתייחס לאסטרולוגיה, נראה ברור שקביעת עתים לפי כל אמונת-הבל פגאנית היא בכלל לאו זה. שהרי בתורה לא נזכרה האסטרולוגיה דווקא אלא נאמר באופן כללי "וְלֹא תְעוֹנְנוּ". ועוד, בספרא, מדרש הלכה לספר ויקרא, נאמר באופן כללי: "לא תעוננו – אלו נותני העתים". ובספר המצוות להרמב"ם נאמר (לאוין לב): "ולשון ספרא: 'לא תעוננו – אלו נותני העתים', לפי שהוא נגזר מן עונה, כלומר לא יהיה בכם קובע עתים האומר עת פלונית רעה ועת פלונית טובה" – משמע כל קובע עתים, תהא הזייתו אשר תהא.

נמצא, שהאיסור של "וְלֹא תְעוֹנְנוּ" הוא איסור כללי, ומפני שהאסטרולוגים הקדמונים היו ידועים מאוד בחישובי העונות, רבנו הזכירם כדוגמה למחשבי עונות. כמו כן, הרמב"ם קידש מלחמה במספר מקומות בכתביו נגד האסטרולוגיה, ובכל מקום שעלה עניינם הוא ראה לנכון לגנותם (ובמקום אחר הסברתי שהאסטרולוגיה הינה עבודה-זרה, מפני שהיא מייחסת כוחות מאגיים לגרמי השמים). והנה לפניכם גם דברי ירמיה: "כֹּה אָמַר יְיָ אֶל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלְמָדוּ וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ כִּי יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה, **כִּי חֻקּוֹת הָעַמִּים הָבֶל הוּא**" (י, ב–ג).

אגב, גם קארו הקראי נכשל בהזיות האסטרולוגיה האלילית, כמו רבים מ"חכמי ישראל" החברים במועדון הסכלים ומחוסרי הדעת שייסדו חכמי-יועצי-אשכנז ועבדיהם הנרצעים. אולם, קארו החדיר את המאגיה והאלילות לתוך ספר הלכה למעשה, ובזה החדיר את המאגיה והטומאה לחיי היום יום של עם-ישראל! והנה לפניכם דבריו בשולחנו הטמא (גו"ח א, ב): "המשכים להתחנן לפני בוראו יכוון לשעות שמשתנות המשמרות, שהן בשליש הלילה ולסוף שני שלישי הלילה ולסוף הלילה, שהתפילה שיתפלל באותן השעות על החורבן ועל הגלות, רצויה". ולא רק שהתפילה הכעורה הזו מאוסה ונגעלה מאד לפני ה' יתעלה, שהרי היא כופרת במצות לא-תעשה מפורשת, אלא, שבְּפִסיקתה קארו הקראי נכנס לגדר החמוּר של מחטיאי הרבים, והנה לפניכם פסק רבנו בהלכות תשובה (ג, יד–יט) בעניין מחטיאי הרבים: "ואלו שאין להן חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם, לעולם-ולעולמי-עולמים [...] **ומחטיאי הרבים** [...] אחד שהחטיא בדבר גדול כירבעם [...] ואחד שהחטיא בדבר קל אפילו לבטל מצות עשה [כל-שכן שהחטיא במצות לא-תעשה שנוגעת לעבודה-זרה!]".

זאת ועוד, בהזיה הזו שקארו החדיר הוא למעשה קבע שהקב"ה מצוי בעולם שמושג הזמן חל עליו, ואם חל על הקב"ה מושג הזמן הרי שהוא בהכרח גוף, שהרי מושג הזמן נמדד באמצעות תנועות החומרים. כלומר, אם מושג הזמן חל בעולמות העליונים הרי שהמלאכים והקב"ה הם בעלי גופות, שהרי עולמותיהם הינם עולמות חומריים אשר בתנועתם נמדד מושג הזמן. ועוד על שלילת מושג הזמן מה' יתעלה ראו במאמר: "הזוהר – הזיה פגאנית כעורה", דוגמה י.

ואחתום את התייחסות לקארו הקראי בדברי רבנו בסוף הלכות עבודה-זרה פרק יא:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

מהלכות רבנו לעיל אנחנו לומדים, שההבלים, ההזיות והדמיונות **גורמים לנטוש את דרכי האמת!** ובמלים אחרות, אם האדם ממלא את מחשבתו בהבלים ובהזיות פגאניות הוא מחריב את צלם האלוה שבו, מתרחק מידיעת ה' יתעלה ומתדרדר לתהום הסכלות והבהמיות. וכל הזיה כזאת, וכל-שכן שלל הזיות כאלו, מרחיקות את האדם מאד מאל אמת שאין-כיוצא-בו, שהרי ביסוד כל הזיה מאגית נעוצה האמונה בקיומו של כוח על-טבעי זולת אל אמת.

ט. מהי הדרך הנכונה?

"הִבִּיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ, כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר, חִזְּקוּ פְּנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב" (יר' ה, ג).

אם חלילה באים עלינו ייסורים ואנו נמצאים במצוקה נפשית או רגשית או גופנית, חובה עלינו לפשפש במעשינו, ולשוב בתשובה ממחשבותינו או ממעשינו הרעים. חלילה לנו להתעלם מהאיתותים ומהייסורים ששולח לנו בורא-העולמים, ואל לנו לחפש תכסיסי "סגולות" ולשגות בהזיות שמשכיחות מאיתנו את דרך האמת ומטשטשות ומטמטמות את שכלנו. עלינו להרהר בשיבה לדרך האמת, הצדק והיושר ורק כך נזכה, אם נהיה ראויים, לישועה אמיתית.

יתר-על-כן, יידע כל מי שפונה אליהם: גם אם הוא מרגיש שהוא טובע בייסוריו, אסור לו **באיסור חמור** לפנות אל האלילים והאטִים מתוך המחשבה "שמא יש בהם ממש" או "אם לא אפנה אליהם הנני נמנע מלעשות השתדלות" או "עלי לעשות הכל כדי להיוושע". ובכן, יידע כל הפונה אליהם, שלא רק שהוא לא מקרב את ישועתו, אלא שהוא מעלה בנגדו חרון-אף, נוסף על חרון-האף שכבר עומד בנגדו וגרם לו להיות נידף ברוח החיים, ומיוסר בייסורים קשים.

וכֹה דברי רבנו הרמב"ם באגרת תימן (עמ' מו):

"אם אתם מריתם [=פשעתם] והבאתי עליכם מכות עונש על מעשיכם: אם תהיו בדעה כי חֲלוֹתָם בכם דבר שאירע במקרה ואין סיבתו מפני שמריתם [=שמרדתם בבורא-עולם], הריני מוסיף לכם מאותו המקרה ואכפילהו, והוא אמרו בתוכחה: 'וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי [...] וְהָלַכְתִּי אַף אֲנִי עִמָּכֶם בְּקֶרִי [וְהִכֵּיתִי אֶתְכֶם גַּם אָנִי שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם]' [ויק' כו, כא–כד] – וְקֶרִי הוא המקרה והאירוע, אמר [ה' יתברך]: אם עשיתם עונשי אירוע שאירע במקרה [ולא תוצאה של עוונותינו וסכלותנו], הריני מוסיף עליכם מחומרת אותו המקרה 'שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם'".

כשהאדם פונה לדרך הסגולות והפתרונות ה"קלים" הוא בעצם עוצם את עיניו ואוטם את אזניו מלראות ומלשמוע את דרך האמת: "חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָּה בָּרְחֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ" (משׁ' א, כ), ובן מתרשל ובורח מעריכת חשבון נפש אמיתי. עצימת עין מן הייסורים היא עוון חמור שיביא על האדם עונש נוסף על עונשו. ולבן, חובה על האדם לזעוק אל ה' שישלח לו את השליחים הנכונים שיורו לו את דרך האמת לשוב אל ה' יתעלה, שידריכוהו לסיגול מידות נעלות, שינחוהו לקניית דעת וחכמה, ושיַראוהו את דרך האמת הקדומה והנאמנה, לבל יִטֶּה ימין או שמאל.

והנה לפניכם מעט מן האמור בחוברת בעניין הסגולות: "ישנן הרבה סגולות אבל רק סגולה אחת מובטחת והיא 'נר הרשב"י הקדוש' – הסגולה המיוחדת מקבר רבי שמעון בר יוחאי במירון. גם אם ניסית כבר הכל, **סוד הנר הקדוש מעולם לא אכזב,** וכל מי שעשה זאת זכה לישועה בטוחה! אל תפספסו את ההזדמנות המיוחדת הזו, אל תחכו עד שנה הבאה – הישועה שלכם נמצאת מעבר לפינה – אתם רק צריכים להושיט את היד". זאת ועוד, מי שהופך את מצוות התורה לסגולות פגאניות הינו מנחש וחובר וכופר בתורה – והדברים אמורים כלפי אלה שמגיעים לקברו של שיקוץ שמעון להתפלל או ללמוד תורה או לתת צדקה וכיו"ב, שהרי הפכו את המצוות לכלים פגאניים (ובעניין זה ראו: 'תורה מגנא ומצלא: התורה מגינה ומצילה?').

י. "בר יוחי נמשחת אשריך"

אחד הפיוטים הפגאניים ביותר שחדרו לנוסח התפילה הוא הפיוט "בר יוחי". רבים מיהודי תימן נוהגים לומר פיוט זה בימי ספירת העומר, ויש הוזי הזיות שאף אומרים אותו כל השנה... כולנו כבר כל-כך רגילים לפיוט הפגאני הזה עד שאין אנו שמים לב לזרותו הגדולה לדת משה, ולקרבתו לעבודה-זרה: באמצע התפילה אנו עוצרים את ההלל והשבח לבורא-עולם, ומקדישים שיר הלל מיוחד שנאמר בערגה בדבקות ובהתרגשות לשיקוץ שמעון, כלומר, מדובר בפיוט שהוא עבודה-זרה מפורשת! כי כאשר אנחנו עוצרים את התפילה שכל כולה מיועדת לה' יתעלה ויתרומם, ופונים להלל לפאר ולרומם בשר ודם, איך נקרא לזה אם לא עבודה-זרה?!

ולכן, אסור **באיסור חמור** להשתתף עם הציבור בעת שהם נכשלים באמירת הפיוט הזה.

וכך פוסק רבנו בהלכות עבודה-זרה פרק א:

"בימי אנוש [=נכדו של אדם הראשון] טעו בני האדם [...] וזו הייתה טעותם: אמרו, הואיל והאל ברא כוכבים אלו [...] להנהיג את העולם, ונתנם במרום, וחלק להם כבוד, והם שמשים המשמשים לפניו – ראויים הם **לשבחם ולפארם ולחלוק להם כבוד** [...] כיוון שעלה דבר זה על ליבם התחילו לבנות לכוכבים היכלות, ולהקריב להם קרבנות, **ולשבחם ולפארם בדברים,** ולהשתחוות למולם – כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה – **וזה היה עיקר עבודה-זרה**".

ואם בימי אנוש טעו בזה, מדוע שלא בימינו? ויתרה מזאת, הכלל העולה מדברי רבנו בהלכות עבודה-זרה הוא, שעצם ההלל והשבח לזולת הבורא במסגרת של **פולחן דתי** הוא עיקר עבודה-זרה, וכל-שכן בבית-הכנסת שמיועד לפולחן דתי! ולא ארכו הימים עד שדורו של אנוש בנו לכוכבים מזבחות והיכלות, וגם בימינו בנו לשיקוץ שמעון בית טומאה בהר מירון (כמו כנסיית הקבר של הנוצרים), ומקריבים שם קרבנות, שהרי מדליקים שם מדורות ענקיות ושורפים בשר בהכשריהם האורתודוקסיים הנגעלים על מנגליהם המאוסים, ואף מקפידים לאכלו בברכה בתוספת "כוונות" לפני ואחרי – "כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם" (ישׂ' כח, ח).

עוד כותב רבנו בהקדמתו לפרק חלק ביסוד החמישי, וכֹה דבריו:

"**והיסוד החמישי,** שהוא יתעלה הוא אשר ראוי לעבדו ולרוממו ולפרסם גדולתו ומשמעתו. ואין עושין-כן למה שלמטה ממנו במציאות מן המלאכים והכוכבים והגלגלים והיסודות וכל מה שהורכב מהן [וכל שכן לבני-האדם שוכני-בתי-חומר שחייהם כרוח: 'כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ' (תה' קג, טז)], לפי שכולם מוטבעים בפעולותיהם אין להם שלטון ולא בחירה אלא רצונו יתעלה, ואין עושין אותם אמצעים להגיע בהם אליו, **אלא כלפיו יתעלה יכֻוונו המחשבות ויניחו כל מה שזולתו** [כלומר, אין להַפנות את המחשבה וההערצה והיראה למאומה זולת ה' יתעלה]. וזה היסוד החמישי הוא האזהרה על עבודה-זרה, **ורוב התורה באה להזהיר על זה**".

נמצא, שעצירת מהלך התפילה בבית-הכנסת שהוא מקום פולחן דתי מובהק לה' יתעלה ואין בלתו, כדי לומר פיוט הלל ושבח לבשר ודם רימה ותולעה, הינה עבודה-זרה ברורה ומובהקת! והנה לפניכם מבחר פסוקים אשר מורים לנו שעלינו לפנות אך ורק לה' יתרומם שמו:

"אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ [...] וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד" (דב' ד, לה;לט).

"כִּי מִי אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ" (ש"ב כב, לב).

"לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד" (מ"א ח, ס).

"אָנֹכִי אָנֹכִי יְיָ וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ" (יש' מג, יא).

"כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים [...] הֲיֵשׁ אֱלוֹהַ מִבַּלְעָדַי וְאֵין צוּר בַּל יָדָעְתִּי" (יש' מד, ו;ח).

"אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד זוּלָתִי אֵין אֱלֹהִים [...] לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָה כִּי אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד [...] וְאֵין עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים" (יש' מה, ה–ו, יד).

"הֲלוֹא אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי אֵל צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי, פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ כִּי אֲנִי אֵל וְאֵין עוֹד" (יש' מה, כא–כב).

"זִכְרוּ רִאשֹׁנוֹת מֵעוֹלָם כִּי אָנֹכִי אֵל וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים וְאֶפֶס כָּמוֹנִי" (יש' מו, ט).

"כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ", "בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ", "לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ" (תה' יח, לב; עב, יח; קלו, ד).

יא. המקור הנרפשׂ להפיכת בר-יוחי לשיקוץ

המקור הנרפשׂ להפיכת בר-יוחי לשיקוץ מתועב נעוץ בספר-האופל הפגאני, להלן דוגמה אחת לפולחן האישיות מעורר החלחלה שמצוי שם (בא, לח ע"א): "וכתוב: 'שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדֹן יְיָ [שמ' לד, כג]' **מאן 'פְּנֵי הָאָדֹן יְיָ'? דא [=זהו] ר' שמעון בר יוחאי**". וכך בדיוק עשו! הפכו את פקידת הקבר של שיקוצם בהר מירון (אם הוא באמת קבור שם ולא איזה חמור חמורותיים של איזה ישמעאלי) **למצות עלייה לרגל!** ואכן, יש לשרוף את ספר-האופל, כי החלפת האלוה בבשר-ודם עפר מן האדמה, הינה מינות ועבודה-זרה.

"לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדָנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי פְּצָעִים חִנָּם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם" (מש' כג, כט) – אוי לך בר-יוחי שהפכת לעבודה-זרה, אוי לך בר-יוחי שתקלה באה על ידך – ואין לי ספק שאם הוא היה עומד היום, הוא היה קורע את בגדיו ומתפלש באפר מֶקלה וזועק בבכי תמרורים.

ויותר מבר-יוחי, אוי ואבוי לכל הכומרים האורתודוקסים השכירים, והדרדעים שבהם בפרט כמו קאפח וערוסי, שהכחישו ומכחישים את האמת מטעמי פוליטיקה ועסקנות – וכל זאת מחשש למשׂרותיהם ומשׂכורותיהם, למגבעותיהם ומרדעותיהם, למעמדם וכבודם, לשׂררתם ואהדת הציבור להם – הם החליפו את דרך האמת בדרך השקר של חכמי-יועצי-אשכנז, העדיפו את חליפות הקטיפה וטובות-ההנאה על פני ה' יתעלה, והשליכו את האמת והיושר אחרי גווּם.

ואל יהא קל בעיניכם עוון הכומרים הדרדעים אשר מחרישים ושותקים, ראו נא את עונשו של עלי הכהן על-כך שידע ולא כיהה בבניו הרשעים, כל-שכן הדרדעים השׂכירים רודפי הבצע:

"וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל שְׁמוּאֵל הִנֵּה אָנֹכִי עֹשֶׂה דָּבָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעוֹ תְּצַלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו, בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶל עֵלִי אֵת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל-בֵּיתוֹ הָחֵל וְכַלֵּה, וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי שֹׁפֵט אֲנִי אֶת בֵּיתוֹ עַד עוֹלָם בַּעֲוֹן אֲשֶׁר יָדַע כִּי מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו **וְלֹא כִהָה בָּם,** וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם יִתְכַּפֵּר עֲוֹן בֵּית עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה **עַד עוֹלָם**" (ש"א ג, יא–יד).

ובשמואל פרק ב (הפרק שקדם לדברים האמורים לעיל), פורט עונש עלי הכהן וביתו (ל–לו):

"לָכֵן נְאֻם יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ לְפָנַי עַד עוֹלָם, וְעַתָּה נְאֻם יְיָ חָלִילָה לִי כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ, הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְקָדַעְתִּי אֶת זְרֹעֲךָ וְאֶת זְרֹעַ בֵּית אָבִיךָ מִהְיוֹת זָקֵן בְּבֵיתֶךָ, וְהִבַּטְתָּ צַר מָעוֹן בְּכֹל אֲשֶׁר יֵיטִיב אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל הַיָּמִים, וְאִישׁ לֹא אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי לְכַלּוֹת אֶת עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת נַפְשֶׁךָ וְכָל מַרְבִּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים, וְזֶה לְךָ הָאוֹת אֲשֶׁר יָבֹא אֶל שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל חָפְנִי וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם, וַהֲקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה [...] וְהָיָה כָּל הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי נָא אֶל אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת לָחֶם".

לאור הדברים הללו יובן היטב פסק חז"ל ורבנו בהלכות דעות (ו, ט): "וכל שאפשר בידו למחות ואינו ממחה, **הוא נתפס בעוון אלו כולם שאפשר לו למחות בהם**". וכל-שכן כאשר מחניפים ומתרפסים ומשתעבדים למינים ומודים בפה מלא ב"קדושתו" של ספר-האופל הפגאני!

יב. הדרדעים השׂכירים המאוסים

ולקאפח ולערוסי ולשאר הדרדעים השׂכירים החלקלקים הנני מקדיש את הפסוקים הבאים:

"וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה" (דניאל ח, יב); וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ" (ש"א טו, יט); "וְאַתֶּם סַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְיָ צְבָאוֹת, וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכַי **וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה** [מלעיטים ומזהמים את עם-ישראל בתורת מינות פרו-נוצרית]" (מלאכי ב, ח–ט); "כִּי מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל כֻּלֹּה בֹּצַע בָּצַע מִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן כֻּלֹּה עֹשֶׂה שָׁקֶר" (ירמ' ח, י); "כֹּהֲנֶיהָ חָמְסוּ תוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ קָדָשַׁי", "כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה" (יחזק' כב, כו; צפ' ג, ד).

והנה לפניכם דבריו הקשים של הנביא ישעיה ע"ה על נביאי השקר וראשי העם: "צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדָעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (ישע' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבָּיָא תַּקִּיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לֶקֱבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

והנה לפניכם גם דברי מיכה הנביא, אשר משווה בין הכוהנים שפוסקים דינים בכסף לנביאי השקר הקוסמים בכסף, והוא מוסיף וקובע, שבגלל רדיפת הבצע של כומרי הדת, ירושלים תיחרב ותאבד. כלומר, שחיתותם של כומרי הדת תביא בסופו-של-דבר לחורבן העם והארץ:

"שִׁמְעוּ נָא זֹאת רָאשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְתַעֲבִים מִשְׁפָּט וְאֵת כָּל הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ, בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים וִירוּשָׁלַם בְּעַוְלָה [ושם תרגם יונתן: 'דְּבָנַן בָּתֵּיהוֹן בְּצִיּוֹן בְּדַם אֲשִׁיד וִירוּשְׁלֶם בְּנִכְלִין', דהיינו, הבונים את בתיהם המפוארים בכספי העניים והעשוקים], רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ **וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יְקֹסֵמוּ** וְעַל יְיָ יִשָּׁעֲנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה, לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר" (פ"ג).

ועל בני עלי שהפכו את תורת האלהים לקורדום אומר הנביא: "וּבְנֵי עֵלִי בְּנֵי בְלִיָּעַל לֹא יָדְעוּ אֶת יְיָ [...] וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת פְּנֵי יְיָ כִּי נִאֲצוּ [...] כִּי חָפֵץ יְיָ לַהֲמִיתָם" (ש"א, ב).

והנה לפניכם דברי רבנו באיגרתו לתלמידו ר' יוסף על כומרי השׂררה והבצע:

"ואין לך צורך באמרך: היכן יראת שמים? כי זה וכיוצא בו מן **הגדולים** ממנו ממי שקדם, אין יראת שמים אצלם אלא להימנע מן החמורות, כפי שהדבר אצל ההמונים, אבל החובות המידותיות אינם סוברים שהם מחובות הדת, ואף אינם מדקדקים בדבריהם כפי שמדקדקים בהם השלמים יראי השם. **ורוב אנשי הדת מבעלי השׂררה הללו כאשר הדבר קשור בשׂררה נעלמת יראת שמים** [כלומר, כאשר הדבר נוגע לשׂררה גם מן החמורות הם אינם נמנעים]".

ואחתום עניין זה בדבריו המזעזעים והמעודדים כאחד של הנביא ישעיה (סו, ג–ה):

"גַּם הֵמָּה בָּחֲרוּ בִּדְרָכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפֵצָה, גַּם אֲנִי אֶבְחַר בְּתַעֲלֻלֵיהֶם וּמְגוּרֹתָם אָבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה דִּבַּרְתִּי וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינַי וּבַאֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִּי בָּחָרוּ [עד כאן הפנייה לערוסי ולדומיו, ומכאן הפנייה לאנשי האמת אוהבי ה' באמת] – שִׁמְעוּ דְּבַר יְיָ הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שֹׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְיָ וְנִרְאֶה בְשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ".

סוף דבר

אבקש לחתום בשאלה שנשאלתי, **וזה לשונה:**

אנא הבהר את הנקודה הבאה, כתבת: "רבנו מלמד שאסור מן התורה לקבוע כי זמנים מסוימים טובים לפעולה מסוימת", ואם כן, כיצד יש להבין את ההלכה הבאה במשנה-תורה:

"אף-על-פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרת הימים שבין ראש השנה ויום-הכפורים היא יפה ביותר, ומיד היא מתקבלת שנאמר: 'דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב' [יש' נה, ו]. במה דברים אמורים? ביחיד. אבל בציבור כל זמן שעושין תשובה וצועקין בלב שלם הן נענין שנאמר: 'כַּיי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו' [דב' ד, ז]" (הלכות תשובה ב, ח).

תשובה:

רצוי לדייק, אכן רבנו מלמד אותנו יסוד זה, אך מדובר ביסוד תורני שקיבלנו ממשה רבנו ע"ה בהר סיני: "ולא תעוננו" – ובא בקבלה איש-מפי-איש ממשה רבנו, שמדובר במצוה שלא לקבוע זמנים טובים או רעים לפעולה מסוימת, וכמו שפוסק רבנו בהלכות עבודה זרה (יא, ט): "אי-זה הוא מעונן? אלו נותני העיתים שאומרים באצטגנינות שלהן יום פלוני רע ויום פלוני טוב, יום פלוני ראוי לעשות בו מלאכה פלונית, שנה פלונית או חודש פלוני רע לדבר פלוני".

בעניין עשרת-ימי-תשובה, חז"ל קבעו את עשרת הימים הללו לתשובה לפני ה' יתעלה, כי טבע האדם הוא שטרדות החיים משכיחות ממנו את דרך האמת, ואם לא תגדיר לו זמן מסוים שבו הוא יערוך חשבון נפש על מעשיו במשך השנה, הוא עלול בסבירות גדולה מאד שלא לעשות כן מעצמו. ובמלים אחרות, מטרת חז"ל בקביעת עשרת הימים הללו היא לעודד את בני האדם לשוב בתשובה לפני ה', אף שאין לך דבר אשר עומד בפני התשובה, בכל עת ובכל זמן.

והנה לפניך פסק רבנו בהלכות תשובה (ג, ז) בעניין שכחת דרך האמת:

"אף-על-פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו עורו ישנים משינתכם, והקיצו נרדמים מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל [=בדרכי ההבל ההזיות והמינות, ברדיפת הבצע והתאוות והשׂררה והכבוד]. הביטו לנפשותיכם, והֵטיבו דרכיכם ומעלליכם, ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה, ומחשבתו אשר לא טובה".

כמו כן, רבנו פוסק שהתשובה בעשרת ימי תשובה "יפה ביותר" כי בזה שהאדם חוזר בתשובה בימים הללו הוא גם מקיים את צוואת חז"ל וגם משתף את עצמו יחד עם הציבור. ושים לב להלכת רבנו: "אף-על-פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם", כלומר תמיד היא רצויה וטובה, והיא רק "יפה ביותר ומתקבלת היא מיד" בעשרת הימים הללו, שחז"ל קבעום לתשובה.

מעניינת מאד גם ההבחנה שרבנו עורך בין ציבור ליחיד, וגם ממנה ניתן להבין את הרעיון של עשרת ימי התשובה. כלומר, העובדה שביחס לציבור אין כל הבדל בעשיית התשובה בין שאר הימים לעשרת ימי התשובה, מלמדת על-כך שאין הימים הללו מיוחדים במהותם, אלא חז"ל הם אלה אשר העניקו להם מעלה מיוחדת, כדי לעודד את עם-ישראל לשוב בתשובה, ובמיוחד את היחיד, כדי שלא תיחלש דעתו ויאמר מה אני לבדי, אלא יגבֵּר חילו וישוב בתשובה. ועלינו לשאול את עצמנו, אם אדם ישוב בתשובה שלמה בכל יום אחר מימות השנה, וכי יעלה על הדעת שה' לא יקבל את תשובתו? ואפילו שב יום אחד לפני מיתתו תשובתו מתקבלת ברצון ויש לו חלק לעולם-הבא. אלא יש להבין, כי הלכה זו נועדה לעודד ולחזק ולקרב את עם-ישראל למצות התשובה, כי עבותות החטאת קשים מאד, והתשובה זקוקה לחיזוק ולעידוד תמידי.

ושים נא לב לעוד נקודה, הלכות תשובה לא נפסקו בספר זמנים, אלא בספר המדע, כלומר, התשובה איננה יסוד תורני ששייך לזמן מסוים ולא מצוה שהזמן גרמה. אלא, בכל שעה ושעה על האדם לבחון את דרכיו ולשוב לפני ה' ממחשבותיו וממעשיו הרעים – ולרגעים אבחננו.

"וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ", "כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לֹא נִפְלֵאת הִוא מִמְּךָ וְלֹא רְחֹקָה הִוא, לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא לֵאמֹר: מִי יַעֲלֶה לָּנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה, וְלֹא מֵעֵבֶר לַיָּם הִוא לֵאמֹר: מִי יַעֲבָר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה, כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ" עֵבֶר הַיָּם וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה, כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ" (דב' ד, כט; ל, יא–יד), הוי אומר: אפילו ליחיד התשובה לעולם קרובה תמיד, בכל עת ובכל זמן; **"הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם"** (איכה ה, כא), כלומר, הנחֵה אותנו והנהֵג אותנו באופני ניהול מחוכמים אשר יעוררו אותנו וירוממו אותנו לשוב בתשובה שלמה לפניך.

'פתקא טבא' – מהי הַשׁוֹטוּת הזו?!

בשבוע-שבועיים שלפני "הושענא רבה" צאצאי המינים נוהגים לברך זה את זה במלים: "פתקא טבא" או ביידיש: "א-גוטן קוויטל". ולא רק צאצאי המינים, ישנם גם צאצאי מינים אירופיים ממוצא תימני אשר "ברכה" זו, בעברית או ביידיש, שגורה בפיהם... אנכי לא גדלתי על ברכי האמונות הללו ולכן לא ידעתי במה דברים אמורים: מה? יש מערכת צינורות בשמים שדרכה מעבירים פתקים? ולכן, הלכתי ללמוד ולבדוק את שרשי האמונה הזו ויסודותיה.

באנציקלופדיה יהודית "דעת" נאמר, כי יום הושענא-רבה הוא יום חיתום הדין:

"ומשום כך שׂוררת בו מקצת מן האווירה של יום-כיפור, הבאה לביטוי בתפילות ובמנהגים שונים [...] מקובל, שגם לאחר שכבר נגזר דין קשה בשמים בימים הנוראים, יש בכוחן של התפילות ובחזרה בתשובה בהושענא-רבה כדי לקרוע גזר-דין זה ולהביא לכתיבת פתק טוב [=מי כותב את הפתקים? ומיד בהמשך יתברר: הקב"ה!]. **אמרו חז"ל:** אמר **הקדוש-ברוך-הוא** לאברהם: אני יחיד אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עוונותיהם, וזה הושענא-רבה".

נשים לב, כי כותבי הערך באנציקלופדיה, שמתהדרת בשם "דעת", מייחסים מאמר זה לחז"ל! וכמה שחיפשתי וחיפשתי בספרות חז"ל **לא מצאתי בשום מקום שיום הושענא-רבה הוא יום כפרת עוונות, ואין כל זכר למאמר הזה שמיוחס לחז"ל בספרות חז"ל,** לפנינו אפוא זיוף מכֻוון של צאצאי המינים האירופים שנועד להתאים את ספרות חז"ל למנהגיהם המעֻוותים!

בעקבות הדברים האחרונים העיר ידידי נאור טויטו הי"ו, כי מקור הזיוף הוא בספר "מטה משה" (משה מאט, פולין המאה הי"ו) סימן תתקנז, ומשם לפי דבריו הזיוף הועתק לספר "אליה רבה", ומשם העתיקו אותו כל המינים האחרונים הכסילים, כאילו היה מדובר בדברי חז"ל. אגב, אפילו מאט לא טען שמדובר במדרש שיצא מתחת ידיהם של חז"ל, אלא מדובר במדרש של כפירה בתורה שהוא בעצמו שרבט, וזה לשונו שם בין כל הזיותיו הפגאניות: "יום שביעי הוא הושענא רבה. ולמה נקרא שמו הושענא רבה? אמר הקב"ה לאברהם: אני יחיד ואתה יחיד, אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עוונותיהם, וזה הושענא-רבה [=וזו כאמור כפירה מפורשת בתורה]".

עוד מוסיפים באנציקלופדיה מחוסרת הדעת שנזכרה לעיל: "מכאן המנהג לברך זה-את-זה בהושענא-רבה ב'פתקא טבא'. **לפי מסורת בעלי הקבלה,** נפתחים השמים בחצות ליל הושענא-רבה, וכל אדם מקבל אז את גזר-דינו שנחתם סופית באחרון הימים הנוראים. [...] ילדי ישראל היו מנסים להיות ערים עד חצות כדי לראות בעיניהם את 'מבול' הפתקים היורדים מן השמים הפתוחים; ונשי ישראל נוהגות היו לאפות חלות בצורת יד, לקבלת הפתק הטוב".

בתוך הדברים באנציקלופדיה חסרת הדעת, מובא אפוא המקור הראשון למנהג זה, והוא ספר-האופל הפגאני בפרשת צו (לא ע"ב), וכך נאמר שם: "ביומא שביעאה דחג [הסוכות] הוא סיומא דדינא דעלמא [=סיום דינו של העולם] ופתקין נפקין מבי-מלכא [=פתקים יוצאים מבית המלך], וגבורן מתערי ומסתיימי בהאי יומא [=וגבורות מתעוררות ומסתיימות ביום הזה]".

גם באתר המינות חב"דפדיה נאמר כי מקור "הברכה" הזו הוא בספר-האופל, ושם נאמר כך:

"ביום השביעי של חג הסוכות הוא סוף דין העולם ופתקים יוצאים מבית המלך, וכך פשט האיחול בארמית: פתקא טבא או ביידיש: א-גוטן קוויטל".

וכמה רחוקה היא שפת היידיש הטמאה, שצריך לישב ארבעים תעניות כדי לשכוח אותה, מן השפה הארמית שבה נכתב תרגום אונקלוס שהוא בגדר מסורת תורה-שבעל-פה – והפיכת היידיש ללשון קודש ושימורה והנצחתה כאן בארץ-ישראל הקדושה והטהורה, הינן חילול-שם-שמים ועוול גדול לדרך האמת, בהנצחת תרבות של מינות שהמיטה עלינו ייסורים נוראים.

ניתוח קצר של המנהג

במנהג זה יש שלושה ענייני מינות ועבודה-זרה מובהקים לפחות:

העניין הראשון הוא תיאור הפתקים שיוצאים מבית המלך, כאילו הקב"ה הוא פקיד דואר בכיר אשר יושב בשמים וכותב פתקים ושולח אותם לבני האדם, ובמילים אחרות: יש במנהג דימוי הבורא לנבראיו, וכֹה דברי רבנו במורה (א, לה) בעניין חומרת דימויו של בורא-עולם לנבראיו:

"כשם שצריך לחנך את הקטנים ולפרסם בהמון כי ה' יתהדר ויתרומם אחד, ושאין ראוי לעבוד זולתו – כך צריך לשנן להם כי ה' אינו גוף, **ואין דמיון בינו לבין ברואיו כלל בשום דבר מן הדברים,** ושאין מציאותו כעין מציאותם, ולא חייו כמו חיי החי מֵהֶם [=מהנבראים], ולא ידיעתו כמו ידיעת כל מי שיש לו ידיעה מֵהֶם [=מהנבראים], ושאין השוני בינו לבינם [=לבין הנבראים] בריבוי ומיעוט בלבד – אלא במין המציאות. כלומר [...] כל מה שמתייחס אליו יתעלה שונה מתארינו מכל צד עד שאינם מתאחדים בשום הגדרה כלל [אין שום נקודת השקה השוואה ודמיון בינינו לבין בורא-עולם יתהדר ויתרומם]. וכן מציאותו ומציאות כל שזולתו נאמרת עליהם אמנם 'מציאות' בשיתוף השם כמו שאבאר. כשיעור הזה יספיק לקטנים ולהמון" וכו'.

נשים לב, שרבנו משווה השוואה גמורה ומוחלטת בין ההשקפה שה' "יתהדר ויתרומם אחד, ושאין ראוי לעבוד זולתו", לבין השקפת שלילת הגשמות. כמו כן, רבנו מלמד ששלל השקפות נוספות הן למעשה השקפות מגשימות: **כגון** ההזיה שיש דמיון בינו לבין איזה נברא מברואיו, שהרי כל דמיון שכזה מוביל מיד למסקנה שיש להקב"ה מאפיינים גשמיים או שיש לו מגרעת וחסרון או מוגבלות מכל סוג שהוא; **וכגון** ההזיה שמציאותו של הקב"ה דומה במשהו למציאות שאר הנבראים, או שחייו או שידיעתו דומים במשהו לחיי ולידיעת שאר הנבראים – כל ההשקפות-ההזיות הללו מובילות אף הן לאותן השגיאות המחשבתיות שמובילה ההשקפה הראשונה: שיש דמיון נפשי או גופני כלשהו, ולו הקלוש ביותר, בינו לבין ברואיו. "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יְיָ אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ" (דב' ד, טו). "וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ [...] וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ" (יש' מ).

בסוף הפרק (א, לה) רבנו שוב חוזר ומדגיש את נחיצותה של שלילת הגשמות אשר אחד מביטוייָה הוא באמור לעיל דימויו של בורא-עולם לנבראיו, וכֹה דברי רבנו שם: "ואין ראוי להניח שום אדם באמונת הגשמות או הַאֲמָנַת מאורע ממאורעות הגופים, אלא כמו שמניחים על

האמנת העדר האלוה או השיתוף עמו או עבודת זולתו". ואחתום עניין זה בדברי רבנו במורה (א, לו): "ואתה דע, שכל זמן שתהא בדעתך גשמות או מאורע ממאורעות הגוף, הנך מקנא ומכעיס וקודח אש ומעלה-חֵמה ושונא ואויב וצר, יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה".

העניין השני שנוגע לעבודה-זרה שיש במנהג הנדון, הוא תיאור ההתעוררות של "גבורות" בשמים ביום הזה, דבר אשר מוביל להשקפה שחלים שינויים באמיתת עצמותו של בורא-עולם, וההשקפה שחלים שינויים באמיתת עצמותו של הבורא מובילה בהכרח גם להגשמה, שהרי רק חומר נגוף מלא אספסוף משתנה ונפסד, מתעורר ושוקט; וכבר נאמר היסוד האמיתי בנבואת מלאכי (ג, ו): "כִּי אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי" (ולעיון בנושא זה ראו: 'לעורר רחמי שמים?').

העניין השלישי הוא תיאור הפתקים שנופלים מן השמים, כאילו יש להקב"ה מקום מסוים בשמים שממנו הוא שולח את הפתקים, ומי שמוגדר כמצוי במקום מסוים ומוגדר הוא בהכרח גוף, כי רק גוף ממלא חלל במציאות העולם השפל, וראו נא את דברי רבנו במורה (א, נב):

"והחלק הרביעי מן התארים, הוא לתאר את הדבר ביחסו לזולתו, **כגון ליחסו [...] למקום** [...] אלא שבאשר נדקדק ונדייק בָּעִיוּן יתברר [...] שה' יתעלה אין יחס בינו לבין [...] המקום [...] **[כי] ה' יתעלה אינו גוף [...] ולכן [...] אין יחס בינו לבין המקום**".

מדברי רבנו עולה בבירור, כי רק עצם גופני וממשי ניתן לתארו ביחס למקום פלוני, כלומר, רק גוף ניתן להניחו ולהציבו או לתארו כמצוי במקום מסוים ומוגדר. ומי שסבור ואפילו בתת-המודע שהקב"ה מצוי בשמים לדוגמה, בהכרח סבור שה' מורכב מגוף שתופס מקום במרחב.

והנה לפניכם גם דברי רבנו בפרק אחר במורה (א, י):

"אבל אמרו: 'וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים' [שמ' יט, ג] הרי הוא מן העניין השלישי [=חלות הנבואה], נוסף על היותו גם עלה אל ראש ההר אשר חנה עליו האור הנברא, **לא שה' יתעלה יש לו מקום שעולים אליו או יורדים ממנו, יתעלה מדמיונות הסכלים לעילא-לעילא**".

ונצרף עוד דוגמה, הפעם מהלכות יסודי התורה (א, ו), שם פוסק רבנו כך:

"הרי מפורש בתורה ובנביא [דב' ד, לט; יהו' ב, יא] שאין הקב"ה גוף וגויה, שנאמר: 'כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד' – והגוף לא יהיה בשני מקומות".

מכאן המסקנה, שאם אנחנו אומרים על הקב"ה שהוא נמצא במקום מוגדר ומסוים במציאות הרי שהוא בהכרח בעל גוף, כי כל מי שניתן להגדירו ולהניחו במקום מסוים הוא בהכרח גוף שתופס מקום במציאות. "הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ" (מ"א ח, כז).

***

בדברי רבנו במורה (א, נה) נסכם את שלושת ענייני המינות שנמצאו במנהג הנדון:

"כבר קדם [...] שכל מה שמביא להגשמה **חובה בהחלט** לשלול אותו ממנו. [...] נמצא כלל הדברים, שכל דבר המביא לאחד מארבעת האופנים הללו [הגשמה, התפעלות, העדר, דימוי] **חובה בהכרח** לשללו ממנו בהתאם להוכחה הברורה, והם **כל מה שמוביל אל הגשמיות**".

נמצא, שכל דבר המוביל להגשמה חובה בהכרח לשלול אותו מה' יתעלה, ולכן חובה לשלול לחלוטין את מנהג אמירת ה"פתקא טבא" שהוא מנהג אלילי וטיפשי שנובע מבּוּרותיהם הנשברים והריקים (אך המלאים נחשים ועקרבים) של המינים וצאצאיהם ותלמידיהם.

וראוי לחזור ולשנן את דברי רבנו במורה (א, לו):

"ואתה דע, שכל זמן שתהא בדעתך גשמות או מאורע ממאורעות הגוף [ביחס לבורא-עולם; כגון לַדַּמּוֹתוֹ לפקיד בביר בדואר, או לתארוֹ כישות שמשתנה ומתעוררת ומתפעלת, או לדמיינו כמצוי במקום מוגדר בעולם שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם], הנך מקנא ומכעיס וקודח אש ומעלה חֵמָה ושונא ואויב וצר **יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה**".

ועוד בעניין חשוב זה ראו:

"לימוד ושינון שלילת הגשמות הכרחי לכל אדם", "חומרתה העצומה של ההגשמה".

וזכורני בהיותי ילד קטן שהלהיבו אותי כי בחצות ליל שבועות, בעת "התיקון הגדול", נפתחים שערי שמים! והלכתי לבית-הכנסת ונשארתי עֵר עד לשעה היעודה כדי לחזות בפלא הגדול, ועד היום הנני זוכר את האכזבה שחשתי כאשר לא קרה כלום בחצות הליל ושערי השמים נותרו חתומים כמות שהיו... ואין לי ספק שהאכזבה הזו נטעה בי כבר אז בהיותי ילד קטן, את המחשבה ש"משהו לא בסדר" בדת שלנו, כי איך אנשי הדת יכולים להבטיח בה דברי הבל שאינם מתקיימים?! ולימים הבנתי שהדת נאמנה, אך נושאיה עובדי אלילים אילמים.

והנה לפניכם דבריו הקשים של הנביא ישעיה ע"ה על נביאי השקר וראשי העם:

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדְעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׂכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (ישׁ' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבָּיָא תַּקִּיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, בֵּלְהוֹן גְּבַר לָקֳבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (ישׁ' מד, יח).

"רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יִקְסֹמוּ" (מיכה ג, יא).

סוף דבר

רבנו מלמד אותנו בהלכות תשובה (ב, ט), שרק יום-הכיפורים מוגדר כיום של כפרת עוונות:

"יום-הכיפורים הוא זמן תשובה לכל, ליחיד ולרבים, **והוא קץ מחילה וסליחה לישראל,** לפיכך חייבין הכל לעשות תשובה ולהתוודות ביום הכיפורים".

קאפח השכיר מוסיף בפירושו שם: "וכלשון חז"ל בנוסח הווידוי של תפילת נעילה". והנה לפניכם נוסח הווידוי של חז"ל בתפילת נעילה, כפי שהוא מובא בסדר-התפילה של רבנו:

"אבל אתה הבדלת אנוש מראש, ותבירהו לעמוד לפניך, כי מי יאמר לך מה תעשה ואם יצדק מה יתן לך. ותתן לנו אלהינו את יום-הכיפורים הזה **קץ מחילה לכל חטאתינו,** למען נחדל מעושק ידינו, ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם".

ואחתום בתורה הקדושה בספר ויקרא (כג, כח):

"וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה **כִּי יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם** לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם".

גם בתורה אין אפוא כל זכר לכך שיום הושענא-רבה דומה במשהו ליום הכיפורים הקדוש, ומה שנאמר לעיל בספר-האופל הפגאני שסיום דין העולם הוא ביום הושענא-רבה, דבריו הם בגדר: כפירה במסורת חז"ל, בתורה-שבעל-פה, ואף בפסוק מפורש בתורה-שבכתב לפיו דווקא יום הכיפורים הוא יום הבחינה הכפרה והסליחה, וכן ניסיון נואל להנחיל דת חדשה וארורה.

"הַהֵימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל" (ירמ' ב, יא).

נספח: תגובות ותשובות

איני יודע בוודאות מדוע, אך מאמר זה זכה לתהודה רבה יחסית וכן זכה לביקורות רבות, והנה לפניכם התגובות למאמר. אחרי כל תגובה ותגובה מצורפת תשובתי, עבדכם הקל והצעיר.

א. תגובה ראשונה

מה זה הַשׁוֹטוּת הזו?? רוצה להגביר מחלוקות בעם ישראל לך לכנסת, ואם אתה מ'המתנגדים' [כוונתו לליטאים עובדי האלילים והאטִים] אז אתה לא מעודכן, גם הם כבר לומדים חסידות.

תנסה לכתוב משהו שמוסיף אהבה [אהבה למי? למינים? לעובדי אלילים אילמים?].

תשובתי:

חַמַאר אִבֵּן חַמַאר! ואפילו לא כחמורו של פנחס בן יאיר אלא כסתם חמורים, ואפילו לא כסתם חמורים אלא כחמורו של בלעם בן בעור, **והראיה:** קראת את המאמר ובכל זאת לא הצלחת להבין מהי הַשׁוֹטוּת הזאת. על-כל-פנים אתייחס לדבריך רק כדי שלא תהיה חכם בעיניך...

כתבת: "רוצה להגביר מחלוקות בעם ישראל לך לכנסת", איני רוצה להגביר מחלוקות אלא לבער עבודה-זרה, אם בעיניך ביעור מינות ועבודה-זרה הוא בגדר של "להגביר מחלוקות" אז אתה בהכרח עובד אלילים אילמים אשר דינו קרוב לדין המינים: מורידין ולא מעלין.

כתבת: "ואם אתה מ'המתנגדים' אז אתה לא מעודכן, גם הם כבר לומדים חסידות", איני מ"המתנגדים" והנני יודע היטב שאף הם עובדי אלילים אילמים, וכתבתי כנגדם מאמרים רבים אשר מוכיחים שהם כסילים מחוסרי דעת במקרה הטוב, ומינים ארורים במקרה הגרוע.

כתבת: "תנסה לכתוב משהו שמוסיף אהבה", ובכן, לעולם, אבל לעולם, לא תהיה אהבת חינם בעם-ישראל טרם שנבער את המינות והסכלות והעבודה-הזרה מקרבנו, וטרם שנטפח בליבנו אהבה לאמת ולצדק, ראו: "חזון הרמב"ם לתקומה רוחנית".

המשך התגובה:

הרמב"ם יודע שאתה מחרטט ומגדף בשמו?? מה זה הדיבורים המתלהמים האלו? להצביע על כביכול טעויות של אחרים לא עושה אותך חכם או צודק או צדיק. נראה לך שכבה אתה הולך לתקן את העולם והיהדות?? חמור בן חמור?? בטח לא תלמיד חכם. טיפש, חושך-השמב"ז [=איני יודע למה כוונתו] יותר מתאים לאתר הנבזה שלך. תמחק מיד את השטויות שלך!! (יש לך אפשרות עוד לתקן את ה'פתקא' עד הושענה רבא... חחח).

תשובתי:

ובכן, אתה בור ועם הארץ, ואוכיח זאת לקמן בכמה ראיות. אחל בשני קטעים מדברי רבנו, שמהם עולה במפורש שיש מצוה רבה לגנות את הרשעים ומגרעותיהם בשמותם, וכך אומר רבנו בפירושו לאבות (עמ' רעג):

"והחלק הרביעי [מחלקי הדיבור] הוא הרצוי [...] [ובתוכו נכללת המצוה החשובה] **לגנות את הרשעים ומגרעותיהם** כדי להמאיס מעשיהם וזכרם בעיני בני אדם וייבדלו מהם ולא ילכו באורחותיהם".

וכך אומר רבנו גם בהקדמתו למסכת אבות בפרק החמישי (עמ' רנז):

"וכן דברי האדם כולם לא יזדקק לדבר אלא במה שיביא לעצמו בו תועלת [...] או בשבח מעלה או אדם גדול, או בגנות מגרעת או רשע – **לפי שקללת בעלי המגרעות וגינוי זכרם, אם הייתה המטרה בכך להשפילם בעיני בני אדם כדי שייקחו בהם תוכחות ולא יעשו כמעשיהם – הרי זו חובה וזו מעלה,** הלא תראה אמרו יתעלה: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וכמעשה ארץ כנען, וסיפור הסדומיים, וכל מה שבא במקרא בגנות האנשים בעלי הרעות והמגרעות וגינוי זכרם, ושבח הצדיקים ורוממותם, אין הכוונה בהם אלא כמו שאמרתי לך, כדי שילכו בני אדם בדרכם של אלו ויתרחקו מדרכם של אלה".

לזאת יש להוסיף את דברי רבנו בעניין המפקפקים ביסודות הדת:

"וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבְתָקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

ולזאת יש להוסיף את פסק חכמים ורבנו בהלכות סנהדרין (יא, ו) ביחס לחומרת המתעים את העם אחר ההבל:

"**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג, יח)]".

אך לא רק ביחס למינים הארורים אשר מתעים את העם אחרי ההבל, אפילו בני אדם שעוברים על מצוות שבין אדם למקום וסירבו לקבל תוכחה, אפילו אותם מצוה להוקיע ולפרסם!

והנה לפניך פסק רבנו בהלכות דעות (ו, יב):

"במה דברים אמורים [שאסור להכלים את חברו] – בדברים שבין אדם לחברו, אבל בדברי-שמים אם לא חזר בו בסתר **מכלימין אותו ברבים, ומפרסמין חטאו, ומחרפין אותו בפניו, ומבזין ומקללין אותו, עד שיחזור למוטב, כמו שעשו כל הנביאים לישראל**".

כל-שכן וקל-וחומר מינים ועובדי אלילים אילמים אשר מחללים-שם-שמים ביד רמה כירבעם, ומתעים את העם אחרי ההבל – שמצוה רבה וגדולה מאד לפרסם את חטאם, ולחרף אותם בפניהם, ולבזות ולקלל אותם, עד שיחזרו למוטב. וכמו שעשו כל הנביאים לישראל...

לאחר כל הדברים האלה, האם נותר איזה מקום לטעון כנגדי שאני "מחרטט ומגדף בשמו של הרמב"ם"? או שהדיבורים שלי הם "דיבורים מתלהמים"? דבריך אפוא התעיה וסכלות.

ב. תגובה שנייה

עם כבוד רב לכותב, אדם נברא בצלם: "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ" (בר' א, כז). התורה מציינת תכונות אנושיות של הקב"ה, לדוגמה: "וַיִּנָּחֶם יְיָ כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ" (בר' ו, ו) – כך שקיום תכונות אנושיות להקב"ה הוא טבעי [האמנם?] והוא האציל לאדם שנברא בצלמו, למעט שאדם הוא בן תמותה והוא נצחי.

"וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה" (בר' ו, ג), מכאן ההנחה הבסיסית במאמרך שמדובר בעבודה זרה נסתרת [איני יודע על מה הוא מדבר, וכי יסוד שלילת הגשמות נלמד מן הפסוק הזה? ודבריו הבל מהובל ללא קצה ותחתית].

לנושא הגשמיות, כיצד נסביר לילדינו, הרי תפיסתם אינה מופשטת דיה, לכן:

"וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל-יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְיָ בְּפִיךָ, כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצִאֲךָ יְיָ מִמִּצְרָיִם" (שמ' יג, ח–ט). אין שום מקום בתורה שמדבר על גזר דין שהקב"ה מטיל על חוטאים [האמנם?], אלא האמירה שמי שלא ישבות ביום-הכיפורים תיכרת נפשו מישראל: "כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ, וְכָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ" (ויק' כג, כט–ל). אופיו של יום הכיפורים הוא כפרה לאדם על ידי הקב"ה: "כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ" (ויק' טז, ל). כלומר, מי שמקיים את מצוות יום-הכיפורים מטוהר. לכן הדימוי של גזר דין ופתקים אינו מבוסס לא רק בהושענא-רבא אלא גם ביום-הכיפורים גופו. מכאן כל האמירות כמו 'חתימה טובה', 'תיכתב בספר החיים' ואפילו בקשת סליחה ומחילה, אינן מגובות בכתוב [=האמנם אין שום מקום שבו יסוד התשובה ובקשת הסליחה והמחילה מבורא-עולם נזכר בכתוב?], אלא תוצר של פרשנויות מאוחרות שניסו לצקת תוכן מעֻוות ליום הכיפורים לאחר חורבן בית המקדש [=אם מדובר בתוכן מעֻוות, מדוע הוא מתעקש להכשיר את אמירת 'פתקא טבא'?]".

תשובתי: אנסה לסכם את טענותיך ואשיב עליהן כפי יכולתי:

א) טענת כך: "קיום תכונות אנושיות להקב"ה הוא טבעי והוא האציל לאדם שנברא בצלמו, למעט שאדם הוא בן תמותה והוא נצחי". ובכן, אתה למעשה מייחס לבורא-עולם גשמיות, שהרי אתה **גם** מייחס לו תכונות אנושיות **גם** טוען שהוא האציל אותן לאדם **וגם** אומר במפורש שההבדל היחיד בעיניך בין בורא-עולם לבין האדם הינו: שהאדם הוא "בן תמותה" והבורא הוא "נצחי"! ואוי ואבוי לבורותך ולסכלותך האיומה והנוראה! ואפילו את שלושה-עשר יסודות הדת אינך יודע, ואינך יודע את חומרת המערער על יסוד מיסודות הדת, וחכם בעיניך הנך.

לאחר שתלמד את שלושה-עשר יסודות הדת, עליך ללמוד היטב את שני הפרקים הראשונים של הלכות יסודי התורה, וכן את כל חלק א של הספר מורה-הנבוכים, ולשים לב במיוחד לפרקים שעוסקים בחומרת ההגשמה (ראה: 'לימוד ושינון שלילת הגשמות הכרחי לכל אדם', 'חומרתה העצומה של ההגשמה', 'וכל המינים כרגע יאבדו', 'כך אמרו חכמים: אחרי לבבכם זו מינות') – וכולי האי ואולי, כי בער נבער אתה, והאמת, שלאחר טעות כל-כך יסודית ביסודות הדת לא היה ראוי להמשיך ולעיין בדבריך כלל, שהרי אתה מייחס לבורא תכונות אנושיות!

ב) כמו כן, מדבריך עולה שאינך יודע מאין נלמד יסוד שלילת הגשמות! והנה הוא לפניך:

"**והיסוד השלישי,** שלילת הגשמות ממנו. והוא, שזה האחד אינו גוף ולא כוח בגוף, ולא יארעוהו מאורעות הגופים כגון התנועה והמנוחה, לא בעצם [במהות המעצבת את הישות] ולא במקרה [בשום מאפיין חיצוני-גופני]. ולפיכך שללו ממנו [חכמים] עליהם השלום החיבור והפירוד, ואמרו: 'לא ישיבה ולא עמידה לא עורף ולא עיפוי'. כלומר, לא פירוד והוא עורף, ולא חיבור, כי עיפוי מן 'וְעָפוּ בְכָתֵף פְּלִשְׁתִּים' [ישׁ' יא, יד], כלומר ידחפום בכתף להתחברם בהם. ואמר הנביא: 'וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ', 'וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ' [ישׁ' מ, יח;כה] – ואילו היה גוף כי אז היה דומה לגופות, וכל מה שבא בספרים מתאריו בתארי הגופות, כגון ההליכה והעמידה והישיבה והדיבור וכיוצא בזה הם כולם בדרך ההשאלה, וכמו שאמרו [חכמים]: 'דיברה תורה כלשון בני אדם'. וכבר דיברו בני אדם בעניין זה הרבה. וזה היסוד השלישי הוא אשר מורה עליו מה שנאמר: 'כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה' [דב' ד, טו], כלומר, לא הִשגתם אותו בעל תמונה, לפי שהוא כמו שאמרנו לא גוף ולא כוח בגוף".

ג) שאלת איך נסביר לילדים ללא תפישה מופשטת מהו הבורא? ובכן, הפניתי למאמרים בעניין זה; עוד ראה: "מדוע דיברה תורה כלשון בני אדם?", "עוד בעניין דיברה תורה כלשון בני אדם".

ד) כתבת: "אין שום מקום בתורה שמדבר על גזר-דין שהקב"ה מטיל על חוטאים [האמנם?], אלא האמירה שמי שלא ישבות ביום-הכיפורים תיכרת נפשו מישראל: 'כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה' וכו'". מדבריך עולה שאתה שולל את יסוד השכר והעונש בדת משה! כאילו העונש היחיד הקיים במציאות הדתית וההלכתית הוא הכרת למי שלא ישבות ביום-הכפורים!

"אֲנִי יְיָ חֹקֵר לֵב בֹּחֵן כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו"; "גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילְיָה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו" (יר' יז, י; לב, יט). "לָבֵן אַבֶּשִׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חָלְלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל, כִּי פֹעַל אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ, אַף אָמְנָם אֵל לֹא יַרְשִׁיעַ וְשַׁדַּי לֹא יְעַוֵּת מִשְׁפָּט" (איוב לד, י–יב).

ה) טענת כאמור ש"הדימוי של גזר-דין ופתקים מבוסס ביום-הכיפורים גופו", ובכן, נניח כדבריך, עדיין: מי התיר לך ולאחרים לַדַּמּוֹת את בורא-עולם לפקיד דואר בכיר? ואיך בדיוק יום הושענא-רבה הפך ליום של מחילה וסליחה וכפרה וליום של כתיבת פתקים ושליחתם?

כמו כן, מבלי להכשיר את המליצות בעניין "כתיבה וחתימה טובה", "תכתב בספר החיים" וכו', יש הבדל בין ברכה שמבוססת על **מליצה** לבין הזיה שמבוססת על **השקפה פגאנית** לפיה בורא-עולם הוא כמו סנטה קלאוס שיכור, אשר יושב בשמים וכותב ושולח פתקים! כאשר הזיה מבוססת על השקפה פגאנית היא כבר אינה בגדר מליצה, אלא תיאור וביטוי של יסוד והשקפה – והראיה: רבים מקרב צאצאי המינים סבורים שאלהים יושב בשמים וכותב פתקים בהושענא רבה, ושולח אותם בצינורות וכו', מעין סנטה קלאוס אורתודוקסי, דהיינו חיקוי פרו-נוצרי.

המשך תגובת המגיב:

כבודו, קורא בתדהמה את תגובתו. **א)** בשום מקום לא טענתי לגשמיותו של הקב"ה, ההיפך הגמור, כתוב בפירוש שהאציל תכונות אלה לאדם שברא ולזמן קצוב; **ד)** [=ביחס לנקודה הרביעית לעיל] בשום מקום איני מדמה את תפקידו של בורא-עולם לפקיד דואר, ואחמיר, אף לא שופט או דיין. ועתה לסיפא של דבריך: הברכה "תיכתב בספר החיים" זהה לחלוטין בכפירתה ל"פתקא טבא". אנחנו יום אחד אחרי יום-הכיפורים, קביעתך שאני נבער ואין ראוי לעיין בדברי אינה מכבדת את היהדות, את הרמב"ם, והינה עבירה חמורה על "ואהבת לרעך כמוך", או בלשונו של הרמב"ם במשנה תורה: "מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו שנאמר: 'ואהבת לרעך כמוך', לפיכך צריך לספר בשבחו ולחוס על ממונו כאשר הוא חס על ממון עצמו ורוצה בכבוד עצמו, והמתכבד בקלון חברו אין לו חלק לעולם-הבא".

תשובתי:

כתבת: "קורא בתדהמה את תגובתו", ובכן, לקמן אוכיח שאתה מתחסד.

א) לא רק בדבריך הקודמים טענת לגשמיות הבורא, אלא אפילו בתגובתך האחרונה טענת לגשמיות הבורא! שהרי כתבת כך: "כתוב בפירוש **שהאציל** תכונות אלה לאדם שברא ולזמן קצוב", משמעות הפועל "להאציל" היא להעניק משהו שקיים אצלך לאחרים, ראה לדוגמה את הפסוק בספר במדבר (יא, כה): "וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר אֵלָיו **וַיָּאצֶל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו** וַיִּתֵּן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי כְּנוֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסָפוּ". כלומר, משה רבנו האציל משהו שקיים בו – לזקנים! הוכח אפוא, לאור משמעותו של הפעל הנדון, כי מדבריך עולה בבירור שהאדם דומה לבוראו, שהרי הקב"ה האציל ממידותיו ותכונותיו כביכול על האדם. האם אינך שם לב מה אתה מוציא מפיך? או שעד-כדי-כך הנך רחוק מהשקפות נכונות?

ב) כתבת: "בשום מקום איני מדמה את תפקידו של בורא-עולם לפקיד דואר", ובכן, ברגע שאתה מגונן על דברי ספר-האופל הפגאני אשר מדמה את תפקידו של בורא-עולם לפקיד דואר, הרי שאתה בעצמך נתפס בעוונו והנך מדמה את תפקידו של בורא-עולם לפקיד דואר. "וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ [...] וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ" (ישׁ' מ).

ג) המליצה "תכתב בספר החיים" איננה דומה למנהג הנזכר, שהרי כאמור, מאחורי המליצה הזו לא עומדת השקפת עולם פגאנית, כך שמדובר במליצה שאינה רצויה ותו לא. לעומת זאת, מאחורי המנהג "פתקא טבא" עומדת אמונה והשקפת עולם, והנה מקורה בספר-האופל:

"ביומא שביעאה דחג [הסוכות] הוא סיומא דדינא דעלמא [=סיום דינו של העולם] ופתקין נפקין מבי-מלכא [=פתקים יוצאים מבית המלך], וגבורן מתערי ומסתיימי בהאי יומא [=וגבורות מתעוררות ומסתיימות ביום הזה]".

כלומר, הסיבה שמברכים "תכתב בספר החיים" היא משום שמדובר במליצה בלבד. לעומת זאת, הסיבה שמברכים "פתקא טבא" היא מכיוון שביום השביעי של סוכות הוא סיום דינו של העולם, ופתקים יוצאים מביתו של הקב"ה, ומידותיו של הקב"ה "מתעוררות" ביום הזה...

כמו כן, מנהג ה"פתקא טבא" הוביל להזיות מינות, וזו עדות לכך **שלא מדובר רק במליצה נבובה אלא בהשקפה,** וכמו שראינו לעיל: "ילדי ישראל היו מנסים להיות ערים עד חצות כדי לראות בעיניהם את 'מבול' הפתקים היורדים מן השמים הפתוחים; ונשי ישראל נוהגות היו לאפות חלות בצורת יד, לקבלת הפתק הטוב". ומי חינך את ילדי ישראל לראות בעיניהם את "מבול" הפתקים? ומי הורה לנשות ישראל לאפות חלות בצורת יד? ומי החדיר את ההזיה הזו לליבו של עם-ישראל שהקב"ה חותם על פתקים בהושענא רבה? ולשיטתם יש איזה סנטה קלאוס בשמים אשר חותם על פתקים ביום הושענא רבה, ושולח אותם בצינורות וכו'.

יתר-על-כן, הציר שעליו סובבת כל התורה כולה הוא עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה, ולכן, חובה רבה ועצומה לעקור מן השורש את הביטוי "פתקא טבא" – מפני שהוא **גם** מתאר השקפת מינות פגאנית כאמור לעיל **וגם** מפני שמקורו בספר מינות מתועב שחובה לשרפו ולבערו מעם-ישראל – כדי שנזכה להיות "עם חכם ונבון" ולמלא את חובתנו וייעודנו: "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ, אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמ' יט, ו).

אגב, המליצות כגון "תכתב בספר החיים" וכיו"ב אינן ראויות לדעתי, והנה תשובה שכתבתי בעניינן: **נשאלתי כך:** האם נכון לברך ב"חתימה טובה"? האם מותר להגיד "גמר חתימה טובה", ובכלל לדבר על-כך שאלוהים "כותב" ו"חותם", או שאלו מדרכי המינות? **תשובה:** ובכן, נראים הדברים לדעת רבנו שרצוי שלא לברך בָּאֵלּוּ, וגם לא לציינם בתפילה בעשרת-ימי-תשובה, ואסביר: כולנו מכירים את התוספות שנהגו להוסיף בעשרת-ימי-תשובה: בברכת מגן אברהם: "זכרנו לחיים אל מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים למענך אלהים חיים"; ובברכת מחיה המתים: "מי כמוך אב הרחמן, זוכר יצוריו ברחמים לחיים"; וכן בסוף ברכת שים שלום: "ובספר חיים ברכה ושלום ניזכר ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום".

כאשר רבנו התייחס לאמירת "ובכן" בברכת המלך הקדוש אשר נאמרת בעשרת-ימי-תשובה, הוא מורה **שיש מקומות** שנהגו להוסיף "ובכן" וכו'. לעומת זאת, בראש-השנה וביום-הכיפורים היחס של רבנו שונה לחלוטין והוא מורה: **ומנהג פשוט** לומר "וּבְכֵן". כלומר, רבנו רומז שעדיף שלא לומר "ובכן" אלא בראש-השנה וביום-הכיפורים, ואין לאמרו בשאר עשרת-ימי-התשובה. ומדוע? ובכן, נראה ברור שקטע זה לא יצא מתחת ידי חז"ל, אלא הינו תוספת מאוחרת.

ולכן, הואיל ומדובר בתוספת מאוחרת, רבנו רומז שעדיף לצמצם את אמירתה.

והוא הדין לשלוש התוספות המאוחרות שהוחדרו לסידור. ויתרה מזאת, רבנו אינו אומר ביחס אליהן "מנהג פשוט" אלא "נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת". כלומר, מדובר במנהג שנהגו בו רוב העם, ומזאת משמע שיחידי הסגולה אשר מבינים את הזָּרות שיש במנהג זה, אינם אומרים זאת. ובמלים אחרות, רבנו פותח פתח רחב לנבונים שלא לומר את התוספות המיותרות הללו – שהרי בנוסף להזיה לפיה יש לפניו יתעלה חפצים ופעולות גשמיות כְּספרים וחתימות, תוספות אלה מייחסות גם תכונה נפשית אנושית לה' יתברך: פעולת הזכירה, ואולי רבנו סמך על מה שקבעו חכמים ע"ה לומר במוסף של ראש-השנה: "כי אין שכחה לפני כיסא כבודך ואין נסתר מנגד עיניך [...] הכל גלוי לפניך ה' אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות".

על-כל-פנים, נראה לי שעלינו לשאוף שלא לומר את התוספות הללו אם הדבר אפשרי. ואנכי איני אומרם כלל בעשרת-ימי-תשובה, וגם את "ובכן" וכו' הנני אומר רק בראש-השנה וביום-הכיפורים. ורבנו כנראה נאלץ להתפשר ולדעתי שגה בזה, וראו: "רבנו לא היה אלהים".

לאור האמור גם איני מברך "כתיבה וחתימה טובה" או "תכתב בספר החיים ובספר הזכרון" ובשאר הזָּרויות הללו, אלא, תזכה לשנה טובה ומבורכת, וה' יאר עינינו במאור תורתו. יתר-על-כן, איך ייתכן לברך בכתיבה וחתימה טובה ללא תשובה וחרטה ועזיבה וקבלה-לעתיד? מילא בתפילה אשר מלאה וגדושה בענייני תשובה וניסה לה'-אלהים-אמת, אך בברכה גרידא? ונעדר לחלוטין מברכה זו יסוד התשובה והשיבה לדרך האמת, כאילו מדובר בחותמת גומי בשמים.

קצרו של דבר, נראה לי שבימינו יש להתרחק מאד מן האמירות הללו, אף יותר מאשר בימי רבנו, כי הדת האורתודוקסית המגשימה משחיתה כל חלקה טובה, והאמירות הללו אצל רבים אינן נתפשות כמשלים בעלמא, אלא מחדירות להם שלא ברצונם הזיות שווא ומדוחים.

ד) קראתי לך "בער" כי אתה מייחס להקב"ה גופניות, והוספתי וקראתי לך "בער נבער" כי אתה מייחס להקב"ה גופניות תוך שאתה מתהדר בהשקפת הייחוד.

ה) כמו כן, קביעתי שאתה "בער נבער" מכבדת מאד את היהדות מפני שהיא מקדשת את שמו של בורא-עולם, שהרי בכל מקום שיש ביטוי להשקפת מינות וחירוף וגידוף קמי שמיא (כמו בייחוס מאפיינים גופניים לבורא-עולם), מצוה גדולה ורבה לגנות בחומרה את המחרף והמגדף כבל שאפשר, ואתה לא רק מחרף ומגדף, אתה גם מתחסד לטעון שאינך מגשים!

ו) לעובדה שאנחנו יום אחרי יום-הכיפורים אין שום חשיבות לענייננו.

ז) לגבי טענתך שהנני עובר על "ואהבת לרעך כמוך", ובכן, בזאת הוכחת שוב שעליך ללמוד רבות, שהרי אינך יודע שמצוה זו של "ואהבת לרעך כמוך" נוגעת אך ורק ל"רעך" ול"עמיתך", דהיינו, אך ורק למי שקיבל על עצמו לבל הפחות את שלושה-עשר יסודות הדת!

כלומר, כל מי שכופר ביסוד מיסודות הדת, ואפילו רק מפקפק ביסוד משלושה-עשר יסודות הדת, כמוך – דינו חמור מאד! שהרי לא רק שאתה מגשים את הבורא, ולא רק שאתה מכזב

ומתעתע שאינך מגשים, ולא רק שאתה מתאמץ ומתעתע להכשיר מנהג פגאני אשר מערער על יסודות ייחוד ה' ושלילת הגשמות, אתה גם מתחסד שמגיע לך יחס של "עמיתך"!

והנה לפניך דברי האמת הנכוחים והנוקבים של רבנו בעניין מי שרק מפקפק ביסוד מיסודות דתנו: "וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

ולא רק מי שמפקפק ביסוד מיסודות דתנו, כאמור, אפילו מי שאינו מקבל תוכחה על כל מצוה מן המצוות, מצוה לשנוא אותו בעוז! ובעניין זה ראה: "אהבת הרֵעים ושנאת הרשעים".

ג. תגובה שלישית

לשון התגובה (מאת מאן-דהו בשם: 'אשכנזי אסלי'):

אפרופו שוטים ואפרופו פתקים, קהלת רבה (ג, ד):

[המעשה הבא] **מסייע למה דאמרינן חכימיא רבנן** [למה שאמרו חכמים, שאם זכה אדם מוסיפים על שנותיו, ואם לא זכה – פוחתים לו משנותיו]. **מעשה באחד מגדולי צפורי שבאתה לו מילה** [לבנו] **ועלו אנשי עין תאנה לכבדו, ועלה עמהם ר' שמעון בן חלפתא. כד אתון לפילן** [כשהגיעו לשער העיר] **אשכחון קל טלייא קיימין מדחכין קומי חדא דרתא** [מצאו קול תינוקות עומדים וצוחקים לפני חצר אחת]. **חמן לרבי שמעון בן חלפתא עולין ויאה** [ראו התינוקות שר' שמעון בן חלפתא מעולה ונאה, כתלמיד חכם זקן], **אמרון: לית את זיע מן הכא עד דאת מרקיד לן ציבחר** [אמרו לו התינוקות: אין אתה זז מכאן עד שתרקוד לנו מעט]. **אמר לון: לית דא מן דידי דאנא גבר סב** [אמר להם: אין זה משלי, אין זה ראוי לי, שאני אדם זקן], **וזעף לון ולא איזדעזעו ולא איתכנעון** [וכעס עליהם, ולא הזדעזעו ולא נכנעו מפניו].

תלה אפוי וחמא הדא דרתא הפיכא [נשא פניו, וראה את החצר הפוכה – נוטה ליפול, בגלל מעשיהם]. **אמר לון: אניסון אבתרי מה דאנא אמר לכון** [אמר ר' שמעון בן חלפתא לילדים: אִמרו אחרי מה שאני אומר לכם] **איזלון אמר להדין מרא דהדא דרתא, אין דמיך יתעיר, דרישיה דחטייה חלי וסופיה מריר** [לכו ואמרו לבעל החצר הזו: אם אתה ישן, תקום, שתחילת החטא מתוק אך סופו מר, ובגלל התנהגותכם החצר עומדת ליפול].

מן קל מיליהון איתעיר מרא דהדא דרתא ונפק ליה ורבע ליה על רגליה [מקול דבריהם התעורר בעל החצר, ויצא וכרע על רגליו לפני ר' שמעון בן חלפתא]. **אמר: רבי, אנא בעי מינך לא תסתכל למיליהון דאינון טליין ושטיין** [אמר בעל החצר: רבי, אני מבקש ממך שלא תסתכל על דבריהם, שהם ילדים ושוטים]. **אמר ליה: מה נעביד לך וגזירתא גזירא, ברם תלי אנא לך עד זמן דתפיק כל מה דאית לך בדרתא** [אמר לו ר' שמעון בן חלפתא: מה אעשה לך וכבר נגזרה הגזרה, אבל אני תולה וממתין לך עד שתוציא את כל מה שיש לך בחצר], **כיוון דאפיק כל מה דאית ליה בדרתא סליקת ההיא דרתא ונחתת לה** [כיוון שהוציא את כל מה שבחצר, עלתה החצר ממקומה וירדה והתמוטטה].

אזלין למקיימה מצותא דגזירתא [הלכו לקיים את מצות המילה] **והוה אבוי דינוקא משקי לון חמר עתיק** [והיה אביו של התינוק משקה אותם יין ישן] **ואמר: שתון מן הדין חמרא טבא, דאנא רחיץ במאריה דשמיא מיניה אנא משקי לכון במשתותיה** [ואמר אביו של התינוק: שתו מיין טוב זה, ואני בוטח באדון השמים שממנו אשקה אתכם במשתה חתונתו]. **וענו בתריה** [וענו אחריו המסובים:] **כשם שהכנסתו לברית כך תכניסהו לתורה ולחופה.**

מן קל מיליהון נפק ר' שמעון בן חלפתא בחשיכתא ופגע ביה שליחהון דברייתא [מתוך קול דבריהם של המסובים יצא ר' שמעון בן חלפתא בחשיכה ללכת לעירו, ופגע בו בדרך "שליחם של הבריות" – מלאך המוות, השלוח להביא את הבריות]. **אמר ליה: מן בגין דאתון רחצין על עובדיכון טביא אתון נפקין על שעה דלא שעה** [אמר לו מלאך המוות: בגלל שאתם בוטחים במעשיכם הטובים אתם יוצאים לדרך בשעה שאיננה שעה, שאין ראוי ללכת יחידי בדרך בעת החשכה]. **אמר לו: את, מאן את** [אתה, מי אתה?] **אמר לו: אנא שליחהון דברייתא** [אני שליח הבריות]. **אמר לו: ולמה אפיך בישין** [למה פניך רעים, ואתה נראה כועס?]

אמר: מן קל מיליא קשיאתא דאנא שמע מן ברייתא בכל יום [אני כועס מקול הדברים הקשים שאני שומע מן הבריות בכל יום]. **אמר לו: ומה אינון?** [מה הם הדברים הקשים האלה?] **אמר לו** [מלאך המוות:] **הדין מינוקא דגזרתון יומא דין, פתקיה גבי דאינסב יתיה מן הכא לתלתין יומין, והוה אבוי משקי לכון ואמר אישתון חמר טב דאנא רחיץ במארי דשמיא מיניה אנא משקי לכון במשתותיה, ושמעית ועצבית דצלותהון מבטלה יתיה** [אותו תינוק שמלתם היום, הפתק שלו נמצא אצלי, שאקח אותו בעוד שלושים יום, ואביו השקה אתכם, ואמר: תשתו יין טוב, שאני בוטח בה' שממנו אשקה אתכם בחתונתו, ושמעתי והתעצבתי שתפילתם של האנשים תבטל את הגזירה על התינוק. אמר לו: חייך, דאת מחמי לי פיטקי [שאתה מראה לי את פתקי אימתי אני עתיד להסתלק מן העולם]. **אמר: לית אנא שליט על דידך ולא על דלחברך** [אין אני שולט על שלך ולא על של חבריך]. **אמר לו: למה? אמר: דבכל יום ויום אתון עמלין בתורה ובמצות ועושין צדקות והקב"ה מוסיף ימים על ימיכם, אמר ליה: יהא רעוא מקמיה קוב"ה היך מה דלית את שליט על פיטקינן, כך לא יהא לך רשו לעבור על מילנן ובעין רחמי מן שמיא, וחיי מינוקא** [יהי רצון מלפני הקב"ה, שכשם שאין אתה שולט על פתקינו ומיתתנו, כך לא תהיה לך רשות לעבור על דברינו ובקשתנו מן השמים. וחי התינוק ונתבטלה הגזירה. ממעשה זה ראיה לדעת חכמים, שהרי בזכות התפילה הוסיפו על חייו של התינוק].

עד כאן הדברים שנאמרו במדרש קהלת רבה, ועד כאן דברי המגיב.

תשובה: אין כמעט שום קשר בין מה שנאמר במדרש המפוקפק הזה (ולקמן נבין מדוע הוא מפוקפק) לבין מנהג ה"פתקא טבא" – שהרי לפי המנהג, שמקורו הברור הוא בספר-האופל וכפי שראינו במאמר, הפתקים נשלחים דווקא בהושענא-רבא: הם יוצאים מ"מבית המלך", דהיינו מביתו של הקב"ה, ונשלחים לבני האדם, ובהם יש גזירות מכל הסוגים והמינים. לעומת זאת, במדרש המפוקפק שמקורו בקהלת רבה, נאמר שלמלאך המוות יש פתקים שבהם כתוב מתי ימות כל אדם ואדם – כך שברור שמקור המנהג "פתקא טבא" הוא באופל הפגאני.

ועתה לעצם הבאת פשט המדרש המפוקפק הזה כראיה למנהג ה"פתקא טבא". ובכן, נניח שמדובר במדרש מקורי ולא בזיוף מזיופי האשכנזים, כי חשוב לידע שיהדות אשכנז זייפה קשות את ספרות חז"ל (ראו: 'מסכת סופרי המינים'). אף-על-פי-כן, אסור באיסור חמור מאד להשתמש בפשטי המדרשים כדי ללמוד רעיונות ומנהגים אשר מעצבים את יסודות הדת!

ואת זו בדיוק עשו המינים, החדירו את פשטי המדרשים (קדומים ואף מאוחרים) לתוך הלכותיה והשקפותיה של דת משה, וכך זיהמו אותה בהזיות מינות מאגיות פרו-נוצריות, וכבר הזהיר רבנו מכך שתפישת אגדות חז"ל כפשוטן היא השער להגשמה ולמינות, ולכל המרעין הבישין, והרחבתי בזה במקומות רבים. להלן קטע קצר בעניין זה מדברי רבנו ב"מאמר תחיית המתים" (עמ' עא), על הראב"ד ושאר חכמי-יועצי-אשכנז המגשימים (שייחסו לבורא גוף) והמסופקים (התועים בספקות שמא יש לבורא גוף), שסברו שיש להבין את אגדות חז"ל כפשוטן:

"ובפרט כאשר מצאנו אחד המדמים שהוא חכם, ושהוא [נחשב בעיני כסילים רבים שהוא] מחכמי ישראל באמת, ושהוא יודע דרך הלכה ויישא וייתן במלחמתה של תורה מנעוריו **לפי דמיונו,** והוא מסופק: האם ה' גוף בעל עין ויד ורגל ומעיים כפי שנאמר במקראות, או שאינו גוף [וברור שרבנו מתכוון לפוחז, וכמו שקאפח השכיר רומז שם: 'ראה השגת הראב"ד בהלכות תשובה ג, טו'] אבל אחדים ממי שמצאתי מאנשי ארץ מסוימת החליטו שהוא גוף, וחשבו לכופר מי שאומר היפך זה, וקראוהו מין ואפיקורוס, **ותפשו דרשות ברכות כפשטיהן**".

מדברי רבנו עולה אפוא, כי תפישת אגדות חז"ל כפשוטן היא אֵם כל חטאת, כי לא רק שהיא גוררת לסכלות חמורה, לאימוץ הנמנעות, לקבלת המאגיה, ובסופו-של-דבר היא גם מדרדרת לעבודה-זרה – בנוסף לכך היא מכשירה את הלבבות ומחדירה את השקפות המינים בגשמות הבורא יתעלה! ולא לחינם רבנו תוקף בחריפות את הדרשנים והפרשנים אשר תופשים את אגדות חז"ל כפשוטן בהקדמתו לפרק חלק (עמ' קלו), ומכיוון שהדברים מתארים את אחד היסודות המרכזיים לריחוקו של עם-ישראל מדרך האמת, חובה לשנן אותם שוב ושוב:

"וממה שאתה צריך לדעת שדברי חכמים עליהם השלום, נחלקו בהם בני אדם לשלוש כיתות: הכת הראשונה **והם רוב אשר נפגשתי עמהם ואשר ראיתי חיבוריהם ואשר שמעתי עליהם,** מבינים אותם [=את אגדות חז"ל ומשליהם] כפשוטם ואינם מסבירים אותם כלל [=כמשלים וחידות], ונעשו אצלם כל הנמנעות [=ההזיות] מחויבי המציאות, ולא עשו כן **אלא מחמת סכלותם בחכמות וריחוקם מן המדעים** [=הריחוק מהמדעים פותח פתח רחב להזיות ולמאגיה מחריבת הדעת], ואין בהם מן השלמות עד כדי שיתעוררו על-כך מעצמם, ולא מצאו מעורר שיעוררם, ולכן חושבים הם שאין כוונת חכמים בכל מאמריהם המחוכמים אלא מה שהבינו הם מהם, ושהם כפשוטם, ואף-על-פי שיש בפשטי מקצת דבריהם מן הזרות עד כדי שאם תספרנו כפשטו להמון העם, כל-שכן ליחידיהם, יהיו נדהמים בכך ואומרים: היאך אפשר שיהא בעולם אדם שמדמה דברים אלו וחושב שהם דברים נכונים? וכל-שכן שימצאו חן בעיניו?

והכת הזו המסכנה רחמנות על סִכלותם [ואולי על הפתאים הנבערים שביניהם יש לרחם, אך לא על ראשי ומובילי הכת הזו שמתעים את העם אחרי ההבל ומחדירים מינות לליבו של עם-

ישראל], לפי שהם רוממו את החכמים לפי מחשבתם, ואינם אלא משפילים אותם בתכלית השפלות ואינם מרגישים בכך, **וחַי ה' כי הכת הזו מאבדים הדר התורה ומחשיכים זהרה,** ועושים תורת השם בהיפך המכֻוון בה, לפי שה' אמר על חכמת תורתו: 'אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה' [דב' ד, ו], והכת הזו דורשים מפשטי דברי חכמים דברים אשר אם ישמעום העמים יאמרו: **'רק עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה'**.

והרבה שעושין כן הדרשנין המבינים [=המסבירים] לעם מה שאינם מבינים הם עצמם, ומי ייתן ושתקו כיוון שאינם מבינים – **'מִי יִתֵּן הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישׁוּן וּתְהִי לָכֶם לְחָכְמָה'** [איוב יג, ה], או היה להם לומר: 'אין אנו יודעים מה רצו חכמים בדברים אלו ולא היאך פירושו', אלא חושבים שהבינו, ומעמידים את עצמם להבין לעם מה שהבינו הם עצמם, לא מה שאמרו חכמים, ודורשין בפני ההמון בדרשות [מסכת] ברכות ופרק חֵלֶק [פרק עשירי במסכת סנהדרין] וזולתם כפשוטם מלה במלה [=בדיוק כמו רש"י-שר"י וכל צאצאי המינים ממשיכי דרכו]".

ועתה, נסכם את המדרש שמובא בקהלת רבה, נחלק אותו לקטעים ונתחו:

מעשה בר' שמעון בן חלפתא שהלך לשמחה של מילה בציפורי, וילדים שהיו שם בחצר אחת ראו אותו צעיר ונאה ('עולין ויאה') והפצירו בו שירקוד לפניהם, אך הוא סירב מפני שהוא היה אדם זקן ('דאנא גבר סב'), רשב"ח כעס עליהם ולא הזדעזעו ולא נכנעו מפניו ('לא אזדעזעו ולא אתכנעון'), מה עשה? החזיר אפניו וראה את החצר מטה לנפול בגלל התנהגותם הרעה (הוא היה נביא או מכשף?). אמר לילדים: לכו ואמרו לבעל החצר שהחצר מטה לנפול בגללכם. מקול דבריו התעורר בעל החצר וכרע על רגליו לפניו רשב"ח, והתחנן לפניו שלא יכעס על הילדים הקטנים השוטים. השיב לו רשב"ח: מה אעשה וכבר נגזרה הגזרה, אך אני תולה וממתין לך עד שתוציא את כל הדברים שיש לך בחצר. לאחר שבעל החצר הוציא את כל דבריו מן החצר, עלתה החצר ממקומה וירדה והתמוטטה ('סליקת ההיא דרתא ונחתת לה').

מן הקטע הראשון עולות כמה וכמה תמיהות ואתמקד במרכזיות שבהן: וכי יעלה על הדעת שרשב"ח, שהיה זקן, ייראה לעיני הילדים כאדם צעיר? וכי יעלה על הדעת שרשב"ח היה נביא? וכי היה בכוחו להפוך חצר באופן על-טבעי? ויתרה מזאת, מה אשם בעל החצר בכך שהילדים נהגו בחוסר כבוד כלפי רשב"ח? ובמיוחד שנאמר שבעל החצר נכנע לפני רשב"ח! קצרו של דבר, אם נתייחס לקטע זה כפשוטו, רשב"ח הוא מכשף אכזר אשר מחריב בתים של בני אדם אף שהם נכנעים ומתחננים לפניו שלא יכעס ושלא יחריב את ביתם – פשוט הזוי!

"אַל תְּבַהֵל בְּרוּחֶךָ לִכְעוֹס כִּי כַעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ" (קה' ז, ט).

נמשיך עתה לעוד קטע באגדה:

לאחר מכן הלך רשב"ח לברית המילה, ואבי התינוק הוציא להם יין ואמר, שהוא בוטח בה' שהוא ישקה אותם מן היין הזה גם בחתונת בנו התינוק. משום מה, מיד לאחר הדברים הללו יצא רשב"ח בשעת לילה מן השמחה ללכת חזרה לעירו, ופגע בו מלאך-המוות וגער בו על-כך שהוא בוטח במעשיו הטובים ויוצא בלילה בשעת חשיכה ללכת חזרה לעירו ציפורי.

אם נתבונן בקטע זה כפשוטו, הרי שמדובר בהזיה חמורה מאד. וכי מלאך-המוות הוא מלאך שגוער ומדבר? והלא כבר ביארו לנו חכמים: "הוא שטן, הוא ייצר הרע, הוא מלאך המוות". כמו כן, איך ייתכן שמלאך-המוות יגער ברשב"ח לאחר שראינו שרשב"ח הוא מכשף גדול מאד? וכי רשב"ח, המכשף הגדול, הופך החצרות, אינו יכול להגן על עצמו מפני נזקי המזיקים?

נוסיף ונמשיך עתה לעוד קטע באגדה:

בהמשך אומר מלאך-המוות לרשב"ח שהוא כועס מן הדברים שהוא שמע, וכך אמר לו: "אותו התינוק שמלתם הפתק שלו נמצא אצלי, ובו כתוב שאקח אותו בעוד שלושים יום, ואביו השקה אתכם ואמר שהוא בוטח בה' שהוא ישקה אתכם מאותו היין בחתונתו", ומלאך-המוות הוסיף: "ושמעתי והתעצבתי שתפילתם של האנשים תבטל את הגזרה". כאשר שמע זאת רשב"ח הוא תבע ממלאך-המוות שיַראה לו את פתקו, כדי שיידע אימתי הוא עתיד להסתלק מן העולם. על-כך השיב לו מלאך-המוות ואמר שהוא אינו שולט בו ובשאר תלמידי החכמים, מפני שהם עמלין בתורה ובמצוות ובצדקה, והקב"ה מוסיף על ימיהם. אמר רשב"ח למלאך-המוות: יהי רצון מלפני הקב"ה, שכשם שאין אתה שולט על פתקינו ומיתתנו, כך לא תהיה לך רשות לעבור על דברינו ובקשתנו. ומסופר, שבעקבות תפילתו של רשב"ח התינוק חי ובטלה הגזרה.

גם הקטע הזה הזוי לחלוטין, שהרי לפיו יש למלאכים רגשות של כעס ועצבות, והגשמת המלאכים מסוג כזה היא שער ישיר להגשמת הבורא, כי אם יש בעליונים רגשות אנושיים, קרוב מאד להניח שגם להקב"ה יתרומם ויתעלה יש רגשות. כמו כן, נאמר שמלאך-המוות נעצב על-כך שהגזרה תבטל! ולייחס למלאכי ה' צבאות עצבות על-כך שהם אינם מענישים, כאילו יש להם איזה נחת ותענוג סדיסטי לראות בני אדם מתייסרים היא סכלות נגעלה מאד.

ד. תגובה רביעית

אפשר למתן קצת את הסגנון. להרמב"ם מותר להשתמש בלשון חריפה, וגם לליבוביץ', ממשיך דרכו [=האמנם?] אבל מי אנו שנתיימר? וא-פרופו, רבנו ליבוביץ' זצ"ל [שר"י], מעיר את תשומת ליבנו שמיד לאחר תפילת נעילה ביום-הכיפורים אנו מתפללים ערבית, המתחילה בפסוק "והוא רחום יכפר עוון" – והרי כבר נתכפרו העוונות זה עתה??? ובכן, אדם נידון בכל יום ובכל שעה, ותמיד עליו לחשוב על מעשיו, לא רק ביום-הכיפורים – וּבוודאי ש"חתימה" ו"פתקא" הן הגשמות, אבל לא כל-כך קל להתנגד למסורת העוסקת בדמיון.

תשובתי:

"צֹאן אֹבְדוֹת הָיוּ עַמִּי **רֹעֵיהֶם הִתְעוּם** הָרִים שׁוֹבְבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלָכוּ שָׁכְחוּ רִבְצָם" (יר' נ).

"וַיִּתְעוּ אֶת עַמִּי בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם [...] וְהוֹעֵיל לֹא יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְיָ" (יר' כג, לב).

כתבת: "אפשר למתן קצת את הסגנון", ובכן, למה? מדובר בביעור מינות ועבודה-זרה! האם אינך מבינה שמי שנוהג בסלחנות ובהתחסדות עם מנהגי מינות וכפירה נתפס בעוונם? האם אינך מבינה שסגנון חריף כנגד מינות וכפירה הוא מצוה רבה וקידוש-שם-שמים?

עוד כתבת: "להרמב"ם מותר להשתמש בלשון חריפה". ובכן, חובת ביעור עבודה-זרה חלה על משה רבנו ועל כל אדם מישראל: "וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא" (דב' יב, ג).

כמו כן, כבר ראינו לעיל מקורות שמוכיחים שיש מצוה רבה לגנות את הרשעים ומגרעותיהם, והבאתים לעיל בתשובתי למגיב הראשון, ואחזור רק על הלכה אחת (דעות ו, יב):

"במה דברים אמורים [שאסור להכלים את חברו] – בדברים שבין אדם לחברו, אבל בדברי-שמים אם לא חזר בו בסתר **מכלימין אותו ברבים, ומפרסמין חטאו, ומחרפין אותו בפניו, ומבזין ומקללין אותו, עד שיחזור למוטב, כמו שעשו כל הנביאים לישראל**".

וכמו שעשו כל הנביאים לישראל – כמו שעשו כל הנביאים כך חובה על כל אחד ואחד!

ואם כך יש לנהוג בכל תרי"ג המצוות, כל-שכן וקל-וחומר שיש לנהוג בחומרה רבה במנהגי מינות ומדוחים שמנהיגים המינים, המתעים את עמֵּנו אחרי ההבל, והמרחיקים את עם-ישראל ממילוי ייעודו, שהוא: להיות עם חכם ונבון שיכונן ממלכת כהנים וגוי קדוש, אור לאנושות.

עוד כתבת: "אבל לא כל-כך קל להתנגד למסורת העוסקת בדמיון", אם הדבר לא קל אז זה אומר שצריך להרים ידיים? זה אמור שמצות הביעור בטלה ומבוטלת? מי הלעיט אותך ברפיסות הזו? לייבוביץ' הכופר? והוספת וכתבת: "להרמב"ם [...] וגם ללייבוביץ', **ממשיך דרכו**". ובכן, לייבוביץ כלל וכלל אינו ממשיך דרכו של רבנו, לייבוביץ' היהיר היה כופר ומין כעור ביותר, והקדשתי לשחצן המכוער הזה שני מאמרים כדי לחשוף את נבלותו: "לייבוביץ' – רוע המינות בהתגלמותו", "ביקורת אשכנזית קטלנית כנגד אור הרמב"ם", ועלייך ללמוד היטב. ואגב, לייבוביץ' היה מן המודים בקבלה הפגאנית, ובהרצאותיו הוא דן לעתים לא רחוקות באופל.

ואיש מדע שאינו מזהה את כיעורו הפגאני הגס של ספר-האופל, הוא בהכרח מין ארור מאד, ובזה הוא גם מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא (עבודה-זרה ב, י): "כל המודה בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדה – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא", והוא גם כופר בכל התורה (שם ב, ז): "מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וכו' [במ' טו, כב], ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא למדת, **שכל המודה בעבודה-זרה כופר בכל התורה כולה,** ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [במ' טו, כג]. וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, והיא עיקר כל המצוות כולן".

"כי אין רצוי לפניו יתעלה כי אם האמת, ואין מכעיסו כי אם השווא" (מורה ב, מז).

"וַיִּהְיוּ מְאַשְּׁרֵי [מנהיגי] הָעָם הַזֶּה מַתְעִים, וּמְאֻשָּׁרָיו [ולכן מונהגיו] מְבֻלָּעִים" (יש' ט, טו).

"עַמִּי! מְאַשְּׁרֶיךָ [=מנהיגיך] מַתְעִים וְדֶרֶךְ אׇרְחֹתֶיךָ בִּלֵּעוּ [=הִתעו רבים אחרי ההבל והתהו אשר מורידים את עמֵּנו ביגון שאולה] [...] [ולכן] יְיָ בְּמִשְׁפָּט יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ" (יש' ג, יב–יד).

"וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וּלְלֹא כֹּהֵן מוֹרֶה וּלְלֹא תוֹרָה" (דה"ב טו, ג).

האם מנדל הטמבל יקום לתחייה?

זכורני בהיותי כבן עשרים ומשהו, הזמין אותי אחד משלוחי חב"ד ל"התוועדות" בליל שבת בדירתו השכורה ברמת-אביב. לא שללתי את הזמנתו על הסף, רק ביקשתי ממנו שיסביר לי דבר אחד בלבד: איך אפשר להאמין כי אדם מת עתיד לקום לתחייה ולהיות המשיח של עם-ישראל? ואם הוא היה משיב לי היום שמנדל עתיד לקום לתחייה בתחיית-המתים יחד עם כל הצדיקים, ואז הוא ינהיג את עם-ישראל, הייתי שואלו: והלא משה רבנו ואברהם אבינו וכל גדולי האומה יקומו בתחיית-המתים, מדוע אפוא נזדקק למנחם-מנדל אחד מאיזו גלות טמאה?

אותו שלוח חב"ד השיב לי שאבוא ל"התוועדות" בליל שבת והוא יסביר לי הכל, ברם, מכיוון שהוא לא הצליח להשיב לי תשובה המניחה את הדעת לא הגעתי ל"התוועדות". לימים, הסביר לי אחד מחבריי, שהיה במשך עשרות רבות בשנים חסיד חב"ד והתפכח מסכלותם, שהשיטה שלהם היא לפטם ולהשקות אותך בשתייה חריפה, ואז כל העקום נדמה לך כמישור...

ביחס למרכזיות השתייה החריפה בחסידות בכלל ובהתוועדויות בפרט: הם הוזים להאמין שהשתייה היא אמצעי **הכרחי** לביטול מוחלט של האדם ולהגעה לשגב רוממות האפסיות לפני ה' יתעלה. כאילו השחתת השכל ואיבוד צלם האלוה היא רוממות ה**ח**כמה **ב**ינה ו**ד**עת! ואכן מדובר ב"ביטול האדם", כלומר: בביטול **שכל** האדם, בבעיטה גסה בצלם האלוה שהוענק לנו ובהתדרדרות לשפל הבהמיות – היפך ממטרתו של ה' בנו: שנתקרב אליו תוך חתירה לקדושת המחשבה וטהרתה (ראו: 'הרמב"ם נגד הטיפה המרה'). עוד סיפר לי חברי, שאחד מסיפורי המופת שלהם הוא על מייסד הישיבה, שבהיותו כבן 80+ הגיע בהתוועדות לשיא "רוממות" ביטול שכלו, תוך שהוא מקיא מרוב שכרותו על שולחן ההתוועדות ולפני החסידים השיכורים, המתלהבים מגדולת התגוללותו בקיאו: "בְּהִתָּעוֹת שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ" (ישׁ' יט, יד), "וְסָפַק מוֹאָב בְּקִיאוֹ וְהָיָה לִשְׂחֹק" (ירׁ' מח, כו), "בְּכֶלֶב שָׁב עַל קֵאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ" (משׁ' כו, יא).

נחזור למנחם-מנדל, וכי יעלה על הדעת שאדם מת ישוב לעולם-החיים? והלא ישנם פסוקים רבים במקרא שמורים על היסוד הטבעי, המחשבתי והמוסרי, שהאדם לאחר מיתתו לא ישוב לעולם-הזה בשום פנים ואופן (למעט בתחיית המתים לצדיקים, וזאת בתנאי שלא נהג לאבד את שכלו וצלמו בשתייה לשכרה). לדוגמה: "אִם יָמוּת גֶּבֶר הֲיִחְיֶה?" (איוב יד, יד), "כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה" (שם, ז, ט), "בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְלֹא אָשׁוּב" (שם י, כא), "הֲלַמֵּתִים תַּעֲשֶׂה פֶּלֶא אִם רְפָאִים יָקוּמוּ יוֹדוּךְ סֶּלָה" (תה' פח, יא), "רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב" (שם עח, לט), "מִי גֶּבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָּוֶת יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׁאוֹל סֶּלָה" (שם פט, מט). וכאמור, אם הם סבורים שמנחם-מנדל יקום יחד עם כל הצדיקים בתחיית-המתים, איזה צורך יש לנו במנדלי השיכור הקטן כאשר משה רבנו, אברהם אבינו, דוד המלך, וכל גדולי האומה באמת, עומדים לפנינו?

תפישתם של חסידי חב"ד שמנחם-מנדל עפר מן האדמה יקום לתחייה או שהוא כבר חי בינינו ב"רוחניותו" ורוחו משוטטת בכל הארץ – היא עבודת אלילים חמורה ביותר! וכבר גילה לי אותו חסיד חב"ד לשעבר, שכאמור עשרות שנים תעה בחסידות ועד היום בניו הם "שלוחים", שרוב

השוטים הללו מאמינים שמנדל חי וקיים או עתיד לקום לתחייה, אך **כולם** מאמינים שרוחו חיה וקיימת משוטטת ומשפיעה, אפילו יותר מאשר בחייו, על החיים ועל העולם-הזה! הוויכוח הפנימי בתוך חב"ד הוא רק בשאלה האם ראוי לפרסם את אמונותיהם הללו ברבים.

ולא מעניין אותי מנחמדותם וחיוביהם החיצוניים או פועלם בחו"ל לקיום המצוות לפי דמיונם, ואפילו לא מעניין אותי שהם גורסים רמב"ם כלחש לסגולה, ולא לחינם אומר הנביא הושע (יד, ד): "כִּי יִשָּׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְצַדִּקִים יֵלְכוּ בָם **וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם**". והסיבה ש"זיכוי הרבים" ועשיית המצוות על-ידם אינם מעניינים אותי כלל היא **מפני שהם עובדי גילולים!** ובדיוק בזאת מצווה עלינו התורה: "לֹא תֹאבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו" (דב' יג, ט). כלומר, אפילו אם לכאורה יש להם זכויות, אפילו אם הם "נחמדים", אפילו אם הם מקיימים מצוות, אסור לחמול עליהם ואסור ללמד עליהם זכות. ושאול המלך חמל רק על אגג ורק על מיטב הצאן והבקר כדי להקריבם לה' יתעלה, ואף-על-פי-כן נקרעה ממנו המלוכה!

חב"ד אינם עובדי האלילים היחידים אשר לומדים תורה ועושים טוב למען החברה, גם הנוצרים לומדים תנ"ך וגם הם פועלים גדולות ונצורות למען החברה ולמען החלשים והמסכנים – האם בכך שעובדי גילולים פועלים פעולות חברתיות, אשר נועדו לכסות על תועבותיהם ורשעותם, האם בכך ניתן להצדיק ולהכשיר את שיקוציהם? האם התורה גילתה באיזה מקום התחשבות או חמלה כלפי עובדי אלילים? טוב, אז אם הם נחמדים או רצים אחריך שתניח תפילין או עושים לך סדר בפסח, אז נוותר להם ולא נקיים בהם את מצוַת ה'?! "לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם, וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם, **כִּי הָרֵס תְּהָרְסֵם וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם**" (שמ' כג, כד).

א. "וַיַּאֲמִינוּ בַּיְיָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ"

אם תשאלו את שלוחי חב"ד איך הם מאמינים בשיקוץ מנחם-מנדל שהוא חי וקיים ושהוא המשיח, הם עשויים לצטט כתשובה את הפסוק "וַיַּאֲמִינוּ בַּיְיָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ" (שמ' יד, לא), וכוונתם לומר ששיקוץ מנחם-מנדל חי וקיים והוא במעלתו של משה רבנו ע"ה או אפילו גדול ממנו ('התפשטותא דמשה'). וחמור מכך, חברי הסביר לי, שהם למעשה מאמינים שמנחם-מנדל הוא "עצמות בגוף", כלומר, ה' יתעלה ויתרומם מסכלותם, התגלם והתגשם בגופו של מנחם-מנדל שסופו הרימה והתולעה – וזו מינות מפורשת ועבודת גילולים נוצרית מובהקת!

ואף ששיקוץ מנדל לא אמר את המלים: "אני עצמות בגוף" כלומר התגשמות הבורא בעולם, הוא למעשה אמר זאת במפורש, כי אם הוא אמר על כל אבותיו שקדמו לו שהם "עצמות בגוף", והוא למעשה הגדול מכל הגילולים כי הוא השביעי בשושלת הטומאה – למעשה הוא אמר שהוא ה"עצמות בגוף" הנעלה ביותר מכל אבותיו שהיו "עצמות בגוף". משל היה זאוס האלילי וכל שאר אבותיו אלילי-המשנה בפנתיאון החב"דניקי הדמיוני. בהזיות הללו שיקוץ מנדל הסית והדיח את הרבים למינות – וכך פוסק רבנו ביחס למתעים את העם אחרי ההבל (סנהדרין יא, ו): "האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם, שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דברים יג, יח)]". "וַיִּתְעוּ אֶת עַמִּי בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם [...] וְהוֹעִיל לֹא יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְיָ" (ירמיה כג, לב).

יתר-על-כן, במה עוסק הפסוק הנדון? עם-ישראל האמין במשה רבנו בקריעת-ים-סוף לאחר שראו את כל הנסים במצרים, אך עדיין אמונתם בו לא הייתה שלמה עד **מעמד הר סיני,** דהיינו רק לאחר שראו ושמעו את האותות והמופתים **בעיניהם ובאוזניהם** יחד עם משה רבנו. האם שיקוץ מנדל עשה אותות ומופתים כמשה רבנו? האם הוא עלה להר ארבעים יום וארבעים לילה? האם שמענו את הקולות וראינו את הלפידים מעל ביתו האדומי באדמת נֵכר?

ואם יספרו לי סיפורים על "נבואות" שהתגשמו, אשיבם: עליכם להביא ראיות, ואין די בסיפורי עלי-בבא ואבו-עלי כדי להצדיק הזיה אלילית כל-כך חמורה. אלא, כדי להצדיק את גדולתו הדמיונית בעיניהם שהוא גדול ממשה רבנו ע"ה, אנו זקוקים לראות אותות ומופתים **לעיני כל ישראל** כמו שראינו **במעמד הר סיני,** ולא רק סיפורי מעשיות של הוזי הזיות בעלי עניין.

"וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל" (יר' כג, יג).

והנה דברי רבנו בהלכות יסודי התורה פרק ח הלכה א ואילך (בשלוש הפְּסקות לקמן):

"משה רבנו, לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה [...] ובמה האמינו בו? **במעמד הר סיני:** שעינינו ראו ולא זר, ואוזנינו שמעו ולא אחֵר – האש והקולות והלפידים. והוא ניגש אל הערפל, והקול מדבר אליו ואנו שומעים: 'משה, משה, לך אמור להם כך וכך'. וכן הוא אומר 'פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְיָ עִמָּכֶם' [דב' ה, ד] [...]

ומניין שבמעמד הר סיני לבדו, היא הראיה לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי? שנאמר: 'הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן בַּעֲבוּר **יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ** [=ולא על סמך סיפורים עממיים של הוזים ושיכורים] וְגַם בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם' [שמ' יט, ט] – מכלל שקודם דבר זה, לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם, אלא נאמנות שיש אחריה הרהור ומחשבה [=אפילו משה רבנו, שהוציא את בני ישראל ממצרים וקרע להם את הים, לא האמינו בו עד **מעמד הר סיני!**].

נמצאו אלו שֶׁשּׁוּלָח להם [כלומר, עם-ישראל שמשה רבנו נשלח להנהיגם], הם העדים על נבואתו שהיא אמת, ואינו צריך לעשות להן אות: שהם והוא אחד בדבר, **כשני עדים שראו דבר אחד ביחד,** שכל אחד מהן עֵד לחברו שהוא אומר אמת, ואין אחד מהן צריך להביא ראיה לחברו. כך משה רבנו – כל ישראל עדים לו אחר מעמד הר סיני, ואינו צריך לעשות להם אות".

גם ב"איגרת תימן" רבנו מבאר את חשיבותו של מעמד הר סיני לאומתנו (עמ' כח–כט), והנה דבריו החשובים שם לפניכם בארבע הפְּסקות הבאות:

"וזִכרו מעמד הר סיני אשר ציוונו ה' לזכרו תמיד, והזהירנו מלשכחו וחִיּבָנו להודיעו לבנינו כדי שיגדלו בידיעתו: [...] 'הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד, פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ, וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ. **יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב**' [דב' ד, ט–י] [...] ותסַפרו בכל קהל רוממותו וחשיבותו, כי הוא ציר הדת וההוכחה המובילה אל הנכון [אל דת האמת והצדק שניתנה למשה בסיני], ורוממוהו מאד, כפי שרוממוֹ ה' ואמר: 'כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ [...] [לְהַנְהִיָה בַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הֶנִשְׁמַע כָּמֹהוּ] הֲשָׁמַע עָם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ [כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיֶּחִי]' [דב' ד, לב–לג].

ודעו אחינו, [...] כי הדבר הגדול הזה [...] אשר העיד עליו הטוב שבעדים [=ה' יתעלה] שלא היה לפניו כמוהו ולא יהיה אחריו, והוא **שתשמע אומה בכללותה דבר ה' יתעלה ותראה זהרו עין בעין** – לא נעשה זה אלא כדי לחזק את האמונה חוזק שלא יִשְׁנֵהוּ מִשְׁנֶה [=שלא יהיה כמותו לעולם], ויושג לנו בו מן האמת מה שמייצב את רגלינו בעתים הללו הקשים, עם כובד השמדות והכפייה הגמורה [=וגם בימינו אנו בגדר אנוסים לעבודה-זרה, ומשומדים בכפייה לדת האשכנזית האירופית החדשה] [...] כדי שתתחזקו בעת כל ניסיון [...] ולא תסטו ולא תטעו [אחרי ההבל]. ולכן חִזקו אחינו בבריתכם, ואִמצו בביטחונכם, ועִמדו באמונתכם.

וכבר המשיל שלמה ע"ה את האומה לאשה יפה כלילת הדמות, שאין בה מום, כאמרו: 'כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ' [שיה"ש ד, ז], והמשיל את בעלי הדתות והדעות הללו [כל השיטות הפרו-נוצריות ובראשן החסידויות האירופיות הטמאות למיניהן שהוכו מכת אכזרי בשואה], הרוצים למשכהּ אליהם ולהשיבהּ לשיטותיהם – לפושעים המסיתים המפתים את הנשים הכבודות להשיג מהן תיעוב. כך הללו מסיתים אותה להשיבה אליהם, אולי נקבל את דתם ונסבור את דעותיהם. וענה בחכמתו בלשון האומה, כאילו היא אומרת לאותם הרוצים להסיתה ולהחשיב דעותיהם בעיניה, מדוע אתם מחזיקים בי? התוכלו להמציא לי כשמחת המחניים?

כלומר, שהיא [=כנסת ישראל] מתווכחת עמהם ואומרת להם: המציאו לי כמו מעמד הר סיני שהיה בו מחנה ישראל ומחנה אלהים זה לעומת זה, ואחזור להשקפתכם. והוא אמרו על דרך המשל: 'שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ מַה תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם' [שם ז, א], ועניין הַשּׁוּלַמִּית – הנעלה [=כנסת ישראל]. וּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם היא שמחת מעמד הר סיני, שהיו בו מחנה ישראל כאמרו: 'וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה' [שמ' יט, יז] ומחנה אלהים כמו שביאר ואמר: 'רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן' [תה' סח, יח]".

האם שיקוץ מנדל המציא לנו כשמחת המחניים? האם שיקוץ מנדל עמד בין מחנה שכינה למחנה ישראל? האם הוא עשה אותות ומופתים **אמיתיים** הדומים במשהו למופתיו של משה רבנו? במקום זאת הוא חילק דולרים והקים אימפריית גילולים של שלוחים עובדי אלילים אשר מתפרנסים מתרומות ונדבות וכבוד תורה, ומתעים את העם אחרי ההבל, וכאמור, אין בכוחה של שום מצוה להכשיר את שרץ העבודה-הזרה. ולצערנו הרב, המגזר החסידי והחרדי למדו להכשיר ולהעלים גם מקרים מזעזעים של פדופיליה ומכסים על עוונות שמחריבים נפשות של ילדים וילדות, בטענה שתורתם או תרומותיהם של בעלי הזימה מכפרים על עוונותיהם.

ואסיים פרק זה בדברי רבנו שם (עמ' כז):

"וכבר הבטיח ה' יתעלה, ודי בהבטחתו, והודיענו, שכל מי שעמד במעמד הר סיני – מְאַמְּתִים, [דהיינו] מאמינים בנבואת משה רבנו ובכל מה שבא על-ידו, הם ובניהם ובני בניהם לדורות עולם. ולפיכך יידע כל מי שסטה מהדת הזו שניתנה באותו המעמד הגדול, שאינו מזרע אותם האנשים [מזרע ישראל], וכך אומרים [חכמים] ע"ה במפקפקים בשליחות: **'לא עמדו אבותיו על הר סיני'** [='כלומר, כל מי שיש בו העזות והחוצפה לפקפק בנבואת משה רבנו ובשליחותו אחרי אותו המעמד, הרי זה מעיד על עצמו שאינו מזרע ישראל' (קאפח שם)]".

ב. האם מנחם-מנדל היה גדול ממשה רבנו?

לכאורה השאלה הזו כלל אינה צריכה להישאל, אך תעייתם של שלוחי חב"ד השוטים גרמה לי להשיב עליה, והתשובה היא כמובן שמנחם-מנדל עפר מן האדמה, לא היה אפילו קרוב למשה רבנו, כי זה משה האיש קֵרבנו לעבודת ה' יתעלה והרחיק אותנו מעבודה-זרה – ואילו מנחם-מנדל הקים מחדש את עגל הזהב, ויצר כת גילולים שהוא עומד בראשה בתפקיד האליל המרכזי, וסביבו אבותיו המתים בתפקידי אלילי-המשנה. כך שעלי לבקש סליחה ומחילה ממשה רבנו ע"ה ומה' יתעלה ויתרומם שמו שבכלל הזכרתים במאמר אחד עם השיקוץ.

רבנו הרמב"ם מלמד אותנו שנבואתו של משה רבנו היא נבואה ייחודית, לא היה נביא כמשה ולא יקום עוד נביא כמשה, **ולכן גם לא יעלה על הדעת שתהיה תורה חדשה –** כי כדי שתינתן תורה חדשה מן ההכרח שיקום נביא כמשה רבנו ע"ה, אשר ימסור לנו תורה מפי-הגבורה. וכל מי שכופר בייחודיות נבואתו של משה רבנו, כופר למעשה בתורה, כי באמונה שעשוי לקום אדם כמשה רבנו, טמונים זרעי הפורענות המסוכנים בהחדרת תורה חדשה לעם-ישראל.

והנה לפניכם דברי רבנו ביסוד השביעי משלושה-עשר יסודות הדת: "**והיסוד השביעי** נבואת משה רבנו. והוא, שנדע שהוא אביהן של כל הנביאים שקדמו לפניו והבאים אחריו, הכל הם למטה ממנו במעלה, והוא בחיר ה' מכל המין האנושי, אשר השיג ממנו יתעלה יותר ממה שהשיג וישיג כל אדם שנמצא ושיִמָצא [...] ובאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

ובעניין זה ראו: "הנבואה – ייחודיות נבואת משה רבנו"; "עוצמת נבואת משה רבנו"; "איך ניתן להבחין בין נביאי אמת לנביאי שקר?"; "ייחודיות האמונה בנבואת משה רבנו"; "נביא שעשה נסים ונפלאות – האם להאמין לו?"; "נביא שהבטחותיו התקיימו – האם להאמין לו?".

נמצא, שלא יעלה על הדעת שמנחם-מנדל הטמבל היה כמשה רבנו ע"ה, ואפילו אם הוא לא אמר זאת לשלוחיו ברחל בתך הקטנה, עצם הנחת תלמידיו-חסידיו באמונה הרעה הזו, היא עוון חמור ביותר, עוון שאין לו כפרה, מפני שהוא גרם לטשטוש התורה והביא למחיקתה ולהחלפתה בקרב חסידיו. וחֶשבת המינות והרוממות המדומה, ושיניהם החדות של העסקנים והמקורבים שמצצו את דמו, לא אפשרו לו לשוב בתשובה ולהסיר מכשול מעל עם-ישראל.

כמו כן, ראוי לחקור ולבדוק: האם שיקוץ מנדל היה מטורף או נוכל גדול? כלומר, או שהוא האמין שהוא משיח ואז הוא חלה מאד בנפשו, או שהוא ביודעין הִתעה את ההמונים לחשוב שהוא כזה. ולדעת חברי, שהיה כאמור עשרות שנים חסיד חב"ד, האמת היא במקום כלשהו באמצע, כלומר שהוא סבל משתי המגרעות הללו: מגלומניה חריפה יחד עם סכלות חמורה.

זאת ועוד, האמונה באדם עפר מן האדמה שאינו טועה ואינו שוגה, ושכל דבריו הם דברי אלהים חיים, היא עבודת אלילים. כי אפילו משה רבנו, בחיר המין האנושי, שגה וחטא! ועצם האמונה שאלילם המשוקץ גדול מ**בחיר המין האנושי** הינה עבירה חמורה ואף חרפה לאנושות כולה.

ג. האם מנחם-מנדל היה נביא?

טוב, אז מנחם-מנדל הטמבל לא היה כמשה רבנו, אך עדיין, כדי לעקור אותו מן הלבבות יש לבחון: האם הוא היה נביא? נתעלם לרגע מדברי חז"ל ע"ה שמאז שנחרב בית-המקדש ניתנה הנבואה לשוטים ולתינוקות, ונניח שמנדל הטמבל היה כליל השלמות מבחינה מידותית ושכלית, ונניח שהוא באמת היה ראוי לנבואה, ונניח שהוא אמר בדלתות סגורות שהוא נביא (כי אם הוא לא טען שה' שלחו, על סמך מה אומרים שיש לו כוחות ויכולות של נביא?).

לאחר שנניח כל זאת, כדי שאדם יוכח כנביא-אמת עליו להבטיח הבטחות שיתקיימו **במלואן!** האם מנחם-מנדל הבטיח הבטחות שהתקיימו במלואן? כי יש לדעת, שאם נפל דבר-מה ולו הקל ביותר מדבריו, אותו נביא הוא נביא שקר ונהרג מיד לפי חוקי הדת. כלומר, אם נתקיימו רק חלק מהבטחותיו וחזיונותיו, ואפילו 99.9 אחוז מהן, עדיין הוא בגדר נביא שקר, כי לא ייפול מדברי הנביא מאומה, וכפי שהוסבר במאמר: "היוכל אדם לדעת את סוד העתידות?".

כמו כן, אם הוא היה נביא-אמת, היה נלווה לו סיוע אלהי, ועובדת היותו נביא לא הייתה נעלמת משום יהודי בעם-ישראל, כי ה' יתעלה היה מקיים את הבטחותיו ואיומיו באופן מושלם ופלאי, "**וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל** מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע **כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לְנָבִיא לַיְיָ**" (ש"א ג, כ), ואם הוא היה נביא-אמת, לא היה כל-כך קל ופשוט להבין שהוא היה נביא שקר, רשע הוזה ונוכל...

ואף אם נתעלם מכל מה שאמרנו לעיל, ונניח לרגע שהוא היה נביא-אמת, האם נביא-אמת היה מתעה את עם-ישראל אחרי התהו וההבל להאמין שגם לאחר מותו הוא ימשיך לחיות?! האם נביא-אמת היה גורם לעם-ישראל להאמין בעבודה-זרה, כלומר שרוחו משוטטת בארץ, משגיחה ומסייעת לחסידיה? האם נביא-אמת היה מטפח הזיה שהוא גדול ממשה רבנו?

חשוב לציין, כי מנחם-מנדל הודיע לחסידיו שאין לו פנאי להשיב לאלפי השאלות ששולחים אליו, ולכן הוא הורה לחסידיו השוטים לפנות לאנשים אחרים: בענייני רפואה – הוא הורה לפנות לשני רופאים מומחים מסוימים או לרופא שהיה ידידו, בענייני עסקים – הוא הורה לפנות לאיש עסקים מסוים שהיה גם כן ידידו, ובכל שאר הדברים הוא הורה לחסידיו "שיפתחו ספר קדוש". כלומר, שיפתחו ספר קדוש באופן אקראי, ושם ימצאו תשובה לשאלתם.

חסידיו פיתחו את הוראתו האחרונה עוד בחייו, וטענו שהוראתו זו היא למעשה "השגחה פרטית של הרבי" (באילו הוא אליל המשגיח על שלוחיו ומאמיניו), ויש לקיימה אף בענייני רפואה ופיקוח נפש! כלומר, בכל ענייניהם עליהם לפתוח ספרים קדושים (יש במירכאות ויש שלא במירכאות), ולקבל תשובה לפי דמיונם. הוראתו של מנחם-מנדל גרמה לתקלה גדולה, כי מעבר לסכנת הנפשות שיש באמונה זו, עצם האמונה "בהתקשרות" עם אדם מת היא עבודת אלילים! וכי יעלה על הדעת שנביא-אמת היה מניח אחריו תקלה אלילית שכזו?

בעודי כותב שורות אלה, צצה לנגד עיניי מודעה של חסידי חב"ד באינטרנט, וכותרתה: "יש כאן מי שמקשיב ועונה", וכי חשבתם לרגע שמדובר בה' יתעלה? ובכן לא ולא, כי לצד הכותרת הודבקה תמונתו של שיקוץ מנדל קורא איגרת שנשלחה אליו, ובתחתית המודעה אף נאמר:

"אלפים כבר כתבו לרבי [...] כִּתבו עכשיו לרבי [...] וראו ישועה הצלה ורפואה".

ושמא לא לחינם פורסמה מודעה זו בסמוך לחג המולד הנוצרי, הוא יום ההילולה והאיטלולא להולדתו של יש"ו, אשר נצחיות קיומו הדמיונית כּה קרובה ביסודה ובמהותה להזיית נצחיות קיומו של מורם ורבם – שיקוץ מנדל הטמבל יש"ו. והנה המודעה האמורה לפניכם:

שלוחי חב"ד החליפו את ספר התורה הקדוש שקיבלנו בהר סיני, בספרים ששרבטו אליליהם השוטים הטמאים (כגון אגרות 'הקודש'), ומדייקים בדבריהם חסרות ויתרות כאילו הזיותיהם האלכוהוליות נאמרו מפי-הגבורה. וכמו שראינו במודעה, הם מקדשים את ספריהם יותר מן התורה הקדושה באמת, שהרי הם פותחים באקראיות דווקא אותם. וזאת כדי למצוא תשובות "אלוהיות" שיסירו מעליהם את עול ייסוריהם – שנענשו בהם על עוון המינות שבידם.

ובמקום לשוב לה'-אלהים-אמת בבכי ובתחנונים, מוסיפים עובדי הגילולים הללו חטא על פשע בדַמּוֹתם שאליליהם חיים וקיימים, ועל-ידי פתיחת ספריהם הטמאים באקראיות – אליליהם המתים "מדריכים" אותם, וכך למעשה הם פונים אליהם ו"מתקשרים" עמם. ואליליהם כבר מתים וכרותים, אך מאמיניהם אינם יודעים שגם הם בסכנת מיתה וכריתה מארץ החיים.

"הֲלוֹא אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי אֵל צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי, פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ **כִּי אֲנִי אֵל וְאֵין עוֹד**" (יש' מה, כא–כב).

והנה צילום דף האינטרנט שנפתח בהקשה על המודעה שראינו לעיל:

ד. מאין נובעת סכלות החסידים?

ועדיין יש להבין, כיצד בני אדם הולכי על שתיים שנבראו בצלם אלהים, מאמינים בהבל מהובל שכזה? מה גורם להם לסטות באופן כֹּה חמור אחרי מינות ועבודה-זרה? איך הם התירו לעצמם ל"תַקשר" עם המתים ולהפוך עבודה-זרה ליסוד הדת? כיצד לא יָרְאוּ מאל-אמת והחליפו את תורתו באגרות טמאות ומהובלות, ואת משה רבנו ע"ה במנחם-מנדל הטמבל? וכיצד הפכו את שפל השפלות בהתגוללות בקיא השכרות, לפסגת רוממות הקרבה לה' יתעלה?! איך?!

כיצד הם מאמינים שיש בכוח בשר ודם להתחמק מן המוות (בהנחה שהם חושבים שרבם חי וקיים), וכופרים בִּדבר ה' בתורת האמת: "וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה" (בר' ו, ג); כיצד הם מאמינים שהוא מסוגל להקים את עצמו לתחייה (בהנחה שהם מאמינים שרבם מת כרגע ועתיד לקום) – וכי יש בכוחו של אדם לגבור על רצון ה' במיתת האדם? ואם ישיבוני שהקב"ה יקים אותו לתחייה, אשאלם: אם הקב"ה לא הקים את משה רבנו וכל אבות האומה הצדיקים באמת, מדוע שהוא יקים לתחייה דווקא את מחלק הדולרים מארץ הטומאה והזימה?!

בכל הדורות עבדו לאלילים וְלָאֹטִים (=למכשפים), ונטיית האדם להזיות המאגיות ולהשבתת השכל תמיד הייתה חזקה, כי בהשבתת השכל וכביונו נפתח השער לעולם הזימות והתאוות הבהמיות. מכל מקום נראה, כי בנוסף לסיבות הללו, ישנן סיבות נסיבתיות חזקות מאד:

א) הסתלקותו של מנחם-מנדל הותירה שלוש אפשרויות: **1)** התרוממות לתובנה שכל מה שהם חונכו עליו במשך שבע דורות הוא למעשה שקר מוחלט, וכמו שניבא ירמיה (טז, יט):

"אֵלֶיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי אָרֶץ, וְיֹאמְרוּ אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ הֶבֶל וְאֵין בָּם מוֹעִיל". אולם, אפילו את מנעמי הגלות החומריים הם אינם מסוגלים לעזוב, כיצד אפוא הם יעזבו את מנהגי אבותיהם שהורגלו בהם? **2)** אובדן דרך מוחלט, שהרי במשך עשרות רבות בשנים הם עבדו את רבם-אלילם, וּבְמוֹת העבודה-הזרה וביעורה, את מי ומה יעבדו עתה? **3)** יצירת אמונה דמיונית ששיקוץ מנדל יש"ו חי וקיים, אשר מאפשרת את המשך העבודה-הזרה והמשך דרך המינות החב"דניקית הזו בשבעת הדורות האחרונים. בהעדר הנחיה ורצון להגיע לדרך האמת, התלות העצומה שהחסידות יצרה בשיקוץ מנדל גרמה לבחירה באפשרות השלישית.

ב) חסידי חב"ד הושפעו מאד משכניהם הגויים, "וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם" (תה' קו, לה), וכמו שמאות מיליונים ברחבי העולם מאמינים שיש"ו היה "עצמות בגוף" והוא חי וקיים בעולם-הזה, כך גם שלוחי חב"ד. כלומר, יש לפנינו השפעה נוצרית מובהקת, והיא האמונה בקיום ספיריטואלי-נצחי לבשר ודם שחיק עצמות, ופיתוח רגשות הערצה פגאניים כלפיו.

ג) האמונה שאדם מסוגל להמשיך לחיות לאחר המוות באה לידי ביטוי בפירוש רש"י, אשר מתיימר להיות פירוש **פשטני** לתורה ולתלמוד, ואינו אלא פירוש הזייתי-אלילי, וכנראה שגם מרש"י שאבו מנהיגי ושלוחי חב"ד הזיות ודמיונות נגעלות כדי לחזק את בניין אלילותם.

רש"י פירש את האגדה בתענית (ה ע"ב) כפשוטה, וכך נאמר בגמרא שם: "אמר ר' יוחנן: יעקב אבינו לא מת [...] וכי בכדי ספדו ספדניא וחנטו חנטיא וקברו קבריא? [...] מקרא אני דורש, שנאמר: 'וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְיָ וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל, כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם' [ירמ' ל, י] – מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

ורש"י פירש שם: "מקרא אני דורש – והאי דחנטו חנטיא, **סבורים היו שמת** [...]; אף הוא בחיים – [...] ודרשינן, **[זהו] ישראל סבא** [כלומר יעקב אבינו עדיין חי]; ודחנטו חנטיא – **נדמה להם שמת, אבל חי היה**". פירוש המינות של שר"י מתעלם לחלוטין מתפקידה המדרשי של האגדה ותופש אותה כפשוטה, וכבר ביארתי במקומות לא מעטים, כי תפישת האגדות כפשוטן החדירה לעם-ישראל את המינות ושלל הזיות מאגיות פגאניות, ואף טמטמה את עַמֵּנו להיות עם סכל, כעור ונבל. מכל מקום אנו רואים, כי רש"י-שר"י האמין באפשרות שהאדם ימשיך לחיות לאחר מותו (כמו יש"ו), והנה לנו דוגמה נוספת לרעות הגדולות העולות מפירושיו.

וזו דוגמה חשובה מאד לענייננו, כי אגדה זו הייתה שגורה תדיר בפיו של שיקוץ מנדל הטמבל, אשר נהג לכנות את פירוש רש"י: "יינה של תורה" (אכן יין, אך לא יין משובח וריחני אלא יין-נסך עכור וסרוח אשר משבית את המחשבה ומטמא אותה במינות). באמצעות אגדה זו, מנדל החדיר מסר סמוי להמונים שהוא עתיד לחיות לנצח-נצחים, תוך שהוא שומר על מידת הענווה המדומה. כי אם הוא היה אומר זאת במפורש, היו חושדים בו בגאווה ובשיכרון גדלות, אך אמירה עדינה כזו שיש לה לכאורה ביסוס במקורות (פירוש השר"י הוא תורה לשיטתם), ואשר מבטאת גדולה לצד ענווה מעושה, עשויה לחדור, והיא אכן חדרה עמוק למוחות הפתאים.

חשוב להוסיף, שמטרת האגדה ללמד אותנו, שיעקב אבינו חי וקיים בהיבט הקיום הלאומי של האומה, כלומר: כל עוד עם-ישראל חי וקיים, **שמו וזכרו** של יעקב אבינו שנקרא "ישראל" חי

וקיים. זאת ועוד, עם-ישראל חי וקיים גם בהיבט הרוחני, דהיינו כעם חכם ונבון שיש לו קיום רוחני נצחי, שהרי דת האמת והשקפות האמת שעם-ישראל מרומֵם – קיימות באמיתתן לנצח נצחים. אולם, הוזי הזיות למיניהם, הגדולים והקטנים, שכחו את ה' יתעלה שמו. אך סוף דבר הכל נשמע, סוף בהמה לשחיטה, סוף גנב לתלייה, סוף שיקוץ לניתוץ, סוף מנחם-מנדל הרימה והתולעה, וסוף השקר לצוף ולהתגלות – בהימלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים...

סוף דבר

אסיים בהערה על התפשטותם של החב"דניקים בארצות העמים הטמאות, ובכן, לפי ההלכה אסור לנסוע לחו"ל אלא לשם שלושה דברים בלבד: לישא אישה, ללמוד תורה, ולמצוא פרנסה. אין שום היתר לנסוע לחו"ל כדי לפתוח בתי מינות ושכרות שבהם מחדירים הזיות פגאניות לעם-ישראל. ויתרה מזאת, בפתיחת בתי חב"ד בגלות הם למעשה מעודדים את עם-ישראל לצאת לארצות העמים הטמאות, שהרי יש לא מעטים אשר סומכים עליהם להיעזר בהם, ואם הם לא היו קיימים נראה לי שרבים לא היו מתעכבים בחו"ל ושוהים שם בחגים ובשבתות.

קצרו של דבר, הם אינם מסייעים לעם-ישראל כפי שרבים שוגים לחשוב, ההיפך הגמור, הם מנציחים את אהבת הגלות, ומעודדים רבים לצאת לארצות העמים הטמאות! ואת כל זאת הם אינם עושים בחינם – כי באמצעות יצירת מרכזים קהילתיים הם חודרים לקהילות היהודים בארצות העמים, ויוצרים לעצמם מערכות מסועפות של קשרים עסקיים וסוחטים תרומות שמנות מכיסם של עשירי המקום אשר מקיימות ומגדילות אותם. ואף יותר מכך, הם מפרסמים את עצמם כמושיעים של עם-ישראל, ומקבלים הכרה כגוף כמעט רשמי של מדינת ישראל!

"הוֹי מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ מְאַחֲרֵי בַּנֶּשֶׁף יַיִן יַדְלִיקֵם, וְהָיָה כִנּוֹר וָנֵבֶל תֹּף וְחָלִיל וָיַיִן מִשְׁתֵּיהֶם וְאֵת פֹּעַל יְיָ לֹא יַבִּיטוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו לֹא רָאוּ, **לָכֵן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי דָעַת** וּכְבוֹדוֹ מְתֵי רָעָב וַהֲמוֹנוֹ צְחֵה צָמָא, לָכֵן הִרְחִיבָה שְׁאוֹל נַפְשָׁהּ וּפָעֲרָה פִיהָ לִבְלִי חֹק וְיָרַד הֲדָרָהּ וַהֲמוֹנָהּ וּשְׁאוֹנָהּ וְעָלֵז בָּהּ" (יש' ה, יא–יד). "אַל תִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל אֶל גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ מֵעַל אֱלֹהֶיךָ" (הושע ט, א).

"כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶּן אִמֶּךָ אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ אוֹ רֵעֲךָ אֲשֶׁר כְּנַפְשְׁךָ בַּסֵּתֶר לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ [...] לֹא תֹאבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו [...] כִּי בְקֹשׁ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל יְיָ אֱלֹהֶיךָ [...] וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ" (דב' יג, ז–יב).

ואחתום בהלכה מהלכות ברכות (י, י), וממנה נלמד כיצד יש לנהוג כאשר אנו עוברים ליד בית חב"ד בבניינו או לאחר חורבנו, וכֹה דברי חז"ל ורבנו:

"הרואה מקום שעובדין בו עבודה-זרה, מברך: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, שנתן ארך אפיים לעוברי רצונו. מקום שנעקרה ממנו עבודה-זרה: אם בארץ-ישראל הוא, מברך: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, שעקר עבודה-זרה מארצנו; ואם בחוצה-לארץ הוא, מברך: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, שעקר עבודה-זרה מן המקום הזה; ואומר בשתיהן: כשם שעקרת מן המקום הזה כך תעקור מכל המקומות ותשיב לב עובדיהן לעובדך".

נספח: תגובה ותשובה

וזה לשון התגובה:

לכותב המאמר, אני מאמין שלמדת הלכות כבוד תלמידי חכמים, ופעילותו של הרבי מליובאוויטש היא דבר עצום וענק ממדים שאתה ואלפים כמוך לא עשיתם וגם לא תעשו.

אני עצמי אוהב את חב"ד ומעריך אותם על אדיבות לבם ועל הלב הרחב, ושׂכרם איתם, שאין לך דבר גדול ממזכי הרבים, ואף אם איני מסכים איתם לגבי דברים כאלה ואחרים, נימוקיהם איתם ונימוקיי איתי, ואולם, אסור לדבר לשון הרע על יהודי צדיק וקדוש כמו הרבי מליובאוויטש, ובטח כשאין לך הבנה מוחלטת בשיטתו ובדברים שאמר, ודע כי תשלם חשבון כבד מאוד בשמים על פגיעה התלמיד חכם וצדיק וקדוש כמותו, ואנכי עפר ואפר לכפות רגליו.

אם יש בך יראת אלוקים, ולו המועטת ביותר, תצטרך לעשות תיקון גדול מאוד לנפשך ולבקש מחילה גמורה מהרבי בציונו בברוקלין, בפני עשרה, אחרת אין לך מחילה עולמית, לא בזה ולא בבא, כמו שאמרו רבותינו הקדושים: המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו, וכן אמרו שאין לו חלק לעולם-הבא. נ.ב. זה עתה יצאנו מתענית תשעה באב, וכתבות כמו שלך מסבירות לי מדוע לא נגאלנו עדיין ובגלות מרה ונוראה, ה' יצילנו.

וזו תשובתי:

"הֲלָרָשָׁע לַעְזֹר וּלְשֹׂנְאֵי יְיָ תֶּאֱהָב? וּבָזֹאת עָלֶיךָ קֶצֶף מִלִּפְנֵי יְיָ!" (דה"ב יט, ב).

לכותב התגובה, פעילותו של מנדל המין דומה לפעילותם של הנוצרים, הוא הִתעה את הרבים אחרי ההבל, ונעזר בתכסיסים בשקרים ובתעתועים כדי לקנות את לב העם. הוא לא בגדר חכם אלא בגדר מין שדינו אחד ומוחלט: מורידין ולא מעלין. אכן למדתי הלכות כבוד חכמים, אך למדתי גם את שלושה-עשר יסודות הדת, וכן את הלכות יסודי התורה, והלכות עבודה-זרה, והלכות תשובה, וגיליתי שמדובר במין ארור במיוחד אשר הִתעה רבים מאד אחרי ההבל.

אהבתך לחב"ד הטמאים והמתעתעים מקלקלת את השורה ומונעת ממך לראות את האמת נכוחה, הם שיחדו אותך ב"אדיבות לבם" וב"ליבם הרחב". כמו כן, כמו שאמרתי, הם לא "מזכים את הרבים" אלא מחדירים השקפות מינות ועבודה-זרה, מטמטמים את ליבו של עם-ישראל, ומרחיקים אותנו ממילוי ייעודנו הנצחי – הקמת ממלכת כהנים וגוי קדוש.

וחובה ומצוה גדולה ורבה מאד לגנות את המינים והרשעים...

"צֹאן אֹבְדוֹת הָיוּ עַמִּי **רֹעֵיהֶם הִתְעוּם** הָרִים שׁוֹבְבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלָכוּ שָׁכְחוּ רִבְצָם" (יר' נ).

"וַיְהִיוּ מְאַשְּׁרֵי [מנהיגי] הָעָם הַזֶּה מַתְעִים, וּמְאֻשָּׁרָיו [ולכן מונהגיו] מְבֻלָּעִים" (יש' ט, טו).

"עַמִּי! מְאַשְּׁרֵיךְ [=מנהיגיך] מַתְעִים וְדֶרֶךְ אׇרְחוֹתַיִךְ בִּלֵּעוּ [=הִתעו רבים אחרי ההבל והתהו אשר מורידים את עמֵנו ביגון שאולה] [...] [ולכן] יְיָ בְּמִשְׁפָּט יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ" (יש' ג, יב–יד).

"עַמִּי בְּעֵצוֹ יִשְׁאָל וּמַקְלוֹ יַגִּיד לוֹ כִּי רוּחַ זְנוּנִים הִתְעָה וַיִּזְנוּ מִתַּחַת אֱלֹהֵיהֶם" (הושע ד, יב).

בעקבות מנדל הטמבל

במאמר זה הבאתי במלואו את הדיון שנערך על המאמר: "האם מנדל הטמבל יקום לתחייה?", אחזור על ראש הדברים שהובאו בסמוך בסוף המאמר האמור, **וכך באמור כותב המגיב:**

לכותב המאמר, אני מאמין שלמדת הלכות כבוד תלמידי חכמים, ופעילותו של הרבי היא דבר עצום וענק ממדים שאתה ואלפים כמוך לא עשיתם וגם לא תעשו. אני עצמי אוהב את חב"ד ומעריך אותם על אדיבות לבם ועל הלב הרחב, ושׂכרם איתם, שאין לך דבר גדול ממזכי הרבים, ואף אם איני מסכים איתם לגבי דברים כאלה ואחרים, נימוקיהם איתם, ונימוקיי איתי.

ואולם... אסור לדבר לשון הרע על יהודי צדיק וקדוש כמו הרבי מליובאוויטש, ובטח כשאין לך הבנה מוחלטת בשיטתו ובדברים שאמר, ודע כי תשלם חשבון כבד מאוד בשמים על פגיעה בתלמיד חכם וצדיק וקדוש כמותו, ואנכי עפר ואפר לכפות רגליו. אם יש בך יראת אלוקים, ולו המועטה ביותר, תצטרך לעשות תיקון גדול מאוד לנפשך ולבקש מחילה גמורה מהרבי בציונו בברוקלין, בפני עשרה, אחרת אין לך מחילה עולמית, לא בזה ולא בבא, כמו שאמרו רבותינו הקדושים: המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו, וכן אמרו שאין לו חלק לעולם-הבא.

נ.ב. זה עתה יצאנו מתענית תשעה-באב, וכתבות כמו שלך מסבירות לי מדוע לא נגאלנו עדיין ובגלות מרה ונוראה, ה' יצילנו.

להלן תשובתי למר לוצאטו:

לכותב התגובה,

פעילותו של מנדל המין דומה לפעילותם של הנוצרים, הוא הִתעה את הרבים אחרי ההבל, ונעזר בתכסיסים, בשקרים ובתעתועים כדי לקנות את לב העם. הוא לא בגדר חכם אלא בגדר מין שדינו: מורידין ולא מעלין. אכן למדתי הלכות כבוד חכמים, אך גם למדתי את שלושה-עשר יסודות הדת, וכן את הלכות יסודי התורה, והלכות עבודה-זרה, והלכות תשובה, וגיליתי שמדובר במין ארור ושיכור אשר הִתעה רבים אחרי ההבל, והדיח רבים לדרכי מינות.

אהבתך לחב"ד הטמאים מקלקלת את השורה ומונעת ממך לראות את האמת נכוחה, הם שיחדו אותך ב"אדיבות לבם" וב"ליבם הרחב". כמו כן, כמו שאמרתי, הם לא "מזכים את הרבים" אלא מחדירים השקפות מינות, אלילות ומדוחים, מטמטמים את ליבו של עם-ישראל, ומרחיקים אותנו ממילוי ייעודנו הנצחי – כינונה של ממלכת כהנים וגוי קדוש, אור לאנושות.

חובה לגנות את המינים והרשעים ובמיוחד מינים ארורים כמו מנדל הנתעב. ומה שאמרת ש"אסור לדבר לשון הרע על יהודי צדיק", אינך יודע על מה אתה מדבר, כי מדובר ברשע ארור שמצוה לחרפו ולבזותו ולחשוף את רשעותו ומעלליו. כמו כן, איומיך ש"אשלם חשבון כבד מאד בשמים", הם דברי הבל מהובלים ואף דברי שחץ. וכדי להמחיש לך עד כמה דבריך הם הבל, אחזור שוב על הדברים: מנדל הטמבל שם רשעים ירקב, מנדל הטמבל שם רשעים ירקב, מנדל

הטמבל שם רשעים ירקב, מנדל הטמבל שם רשעים ירקב, מנדל הטמבל שם רשעים ירקב, מנדל הטמבל שם רשעים ירקב, מנדל הטמבל שם רשעים ירקב, מנדל הטמבל שם רשעים ירקב – וראוי להמשיך ככה אלף אלפי פעמים, כי רשע ארור הוא, ימחה שמו מישראל.

בהמשך דבריך החלטת שאין בי יראת אלהים (כתבת אלקים בקו"ף, ואתה משבש ומסרס את השם הנכבד והנורא, כפי שחכמים הורו לעשות לשיקוצי עבודה-זרה! ובזה הוכחת שאתה הוא זה שאין בו יראת אלהים), ורק אם אלך לקברו הטמא ואעשה "תיקון גדול מאד לנפשי ואבקש מחילה גמורה **מהרבי** בציונו" וכו'. ובכן, בדברים אלה גילית שכמו חב"ד גם אתה טמבל נבער ועובד אלילים, כי בקשת המחילה איננה מן המת אלא מה' יתעלה אלהי ישראל, ואינך בקי בהלכה ואף סכל במחשבת ישראל (לך ללמוד). מכל מקום, אין להלכה זו שום קשר למנדל המין הרשע, כי מצוה גדולה לחרפו ולבזותו ולגנותו, כדרך שנוהגים במינים ובעבודה-זרה.

סיימת בדברי התחסדות בעניין תשעה באב (תשפ"ב), ובכן, דווקא עיוורונך הוא זה שמסביר לי מדוע עדיין עם-ישראל תועה אחרי ההבל, כי אם גם לאחר שקראת את המאמר, שבו הוכחה דרך האמת באופנים ברורים ופשוטים, הנך בוחר להתבוסס ולשקוע בסכלותך – עדיין רחוקים אנו מדרך האמת מאד-מאד, והדבר גם מוכיח את נחיצותם וחשיבותם העצומה של הדברים שנכתבו במאמר לעיל. חתמת את דבריך בהתחסדות נוספת: "ה' יצילנו" ואכן יהי רצון שה' יצילנו, מן המינים הארורים המתחזים אשר מתעים את עמֵנו היקר אחרי התהו וההבל.

ואתה, ה' יאר עיניך במאור תורתו ויפקח את עיניך לראות את אור האמת. אכי"ר.

נ.ב. יש עוד מאמר על חב"ד: "עצמות ומהות בגוף" – תפיסות נוצריות בחצר חב"ד". תיהנה.

בתגובה לדברים האחרונים לוצאטו הוסיף וכתב כך:

עובדתית יש הרבה חסידי חב"ד שלא מאמינים ברעיון המשיחיות, ועם זה הולכים בהוראות הרבי בכל עניין, ואם כן, זו פרשנות מסוימת של אנשים שהבינו אולי לא נכון עניינים כאלה ואחרים, ואני יכול לפרשם בדרך אחרת, ומה בכך? רק אזכיר לך את מה שכבר אמרו רבותינו הקדושים, שאפילו כל ישראל עובדים ע"ז (לשיטתך בגלל הליכה אחר חב"ד), כל עוד שלום ביניהם – אין מידת הדין פוגעת בהם; ואילו כשיש לשון הרע בקרבם, יהיו צדיקים ככל שיהיו – נופלים בחרב, וכתב על-כך מרן החפץ חיים בספרו. ואם אתה סבור שמצוה בידך לבער הרע, עליך לקבל היתר מפורש מרבך לאותה מטרה, ואם אתה פועל על דעת עצמך, כבר אמר החכם באדם "ואל בינתך אל תשען". אם תגלה בבית-דין של מעלה שטעית, במה תתלה את מעשיך?

וכך השבתי למר לוצאטו:

העובדה שציינת הינה שקר גמור ומוחלט, ובדקתי זאת לעומק, אין שלוח אחד של חב"ד שאינו מאמין שמנדל הנתעב הוא מלך המשיח, לא מדובר בפרשנות אלא בעובדה מוחלטת. ובאותה מידה אתה יכול לכזב ולטעון גם ביחס לנצרות, דהיינו שגם הנצרות איננה סוברת את השילוש ואיננה משתפת את בורא-עולם. כלומר, גם ביחס לכיעור הנוצרי והפגאני ניתן לומר שזו רק "פרשנות מסוימת של אנשים שהבינו אולי לא נכון עניינים כאלה ואחרים", כלשונך.

מה שהסקת מדברי חז"ל והחלטת שמידת הדין איננה פוגעת בעובדי אלילים, הוא הבל מהובל, כי מדובר **במדרש** שתכליתו לרומם את חשיבות האחדות והפעולה המשותפת. עוד ייתכן שהוא נועד ללמד שהקב"ה יאריך אפו לאותם עובדי אלילים, אך בסופו-של-דבר כאשר תגדש סאתם הוא יסכסך ביניהם כדי להביא עליהם את העונש שלם ומושלם. אך חלילה מלהבין את אגדות חז"ל כפשוטן כי דרך זו מובילה למינות, וזו דרכה של היהדות האורתודוקסית.

קצרו של דבר, מדובר במדרש שאין לשלול מפשוטו את החובה לבער מינות ועבודה-זרה מעם-ישראל או להתיר מפשוטו להכשיר מינות ועבודה-זרה בעם-ישראל – וכפי שאתה עושה ברוב תעייתך וסכלותך, ואפילו הייתי מעז לומר רשעותך, כי דבריך קשים מנשוא. ובעניין החפץ חיים אשר למיטב זכרוני היה שונא ארץ-ישראל מתועב, וכן בעניין ההזיה שאיסור לשון-הרע חמור יותר מעבודה-זרה ואף מציל ומכשיר את עוון המינות והעבודה-הזרה, ראה: "מדוע החרדים הפכו את איסור לשון-הרע ליסוד הדת?", וכן: "גדרי לשון הרע ומתי הוא הופך למצוה?".

עוד טענת שעלי לקבל "היתר מפורש מרבי" כדי "לבער הרע", ובכן, ההיתר והחובה לבער את המינות והרשעות קיים ועומד מהר סיני, במה שחויבנו לבער עבודה-זרה ולהדריך את העם לדרך האמת – ולא אני ולא שום אדם זקוקים ליותר מכך, וכל מי שמתרשל במצוה חשובה זו שהחל בה אברהם אבינו ע"ה, נתפס בעוון המינים הארורים וייכשל וייחבל בטינופם.

בסיום דבריך אמרת: "אם תגלה בבית-דין של מעלה שטעית, במה תתלה את מעשיך?", ובכן, הקב"ה נתן לפנינו **בעולם-הזה** את הבחירה בין החיים לבין המוות וכן בין הטוב ובין הרע, עובדה זו מחייבת מסקנה פשוטה: הקב"ה נתן לנו כלים בעולם-הזה כדי לבחון ולהכריע בשכל שהוא העניק לנו, מהי דרך החיים ומהי דרך המינות והמוות, שהרי אם לא הייתה אפשרות בעולם-הזה להבין ולזהות את דרך החיים הטובה המובילה לחיי העולם-הבא – לא יעלה על הדעת שהקב"ה יחייב את האדם ללכת בדרך החיים והאמת הישרה. ובחרת בחיים.

"הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ: הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה **וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ,** לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה בוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב" (דב' ל, יט–כ).

לפיכך, הנני פועל כפי שציווני ה' אלהי, הנני מזהה את דרך האמת וחושף את דרכי הרשע והמינות באמצעות השכל שהעניק לי ה' יתעלה, ובאמצעות הכלים הנעלים שה' נתן לנו לעשות זאת: באמצעות התורה-שבכתב, התורה-שבעל-פה, ומסורת חז"ל ורבנו ע"ה. כל דבריי מבוססים על המקורות הללו שה' יתעלה העניק לנו, כדי ללכת בדרך האמת.

כל עוד לא תוכיח באופן מושכל והגון שטעיתי בזיהוי דרך האמת, הרי שדרכי המבוססת ניצבה שרירה וקיימת. כמו כן, דרכי אינה מבוססת על ראיה אחת או עשר או חמישים, אלא על מאות ואולי אלפי ראיות אשר מעידות על צדקת מסקנותיי ותוכחתי. ויתרה מזאת, כל עוד תמשיך ללהג דברי הבל, לא רק שלא תערער על דרכי, אלא שאתה אף מחזק אותה, כי בכל עת שמאן-דהו מנסה לערער על דרך האמת והנני מצליח לסתור את דבריו ולחשוף את נקודות ההתעיה

שבדבריו – הרי שהוספתי לחזק ולבסס את דרך האמת, כידוע בדרכי השכנוע והוכחת מאמרֵי הטיעון (שהרי התמודדות עם טענות-נגד וסתירתן מחזקת את ההשקפה הנדונה).

אתה מוזמן להוכיח לי שטעיתי באמצעות ראיות אמיתיות ולא באיומים נבובים וחלולים, אך אם לא תצליח לעשות זאת, הרי שפשט דברי התורה-שבכתב והתורה-שבעל-פה, וכן דברי חז"ל ורבנו – שרירים וקיימים, והינם מצבת-נצח לצדקת דרך האמת שהננו מרים על נס.

ואחתום בהפניית השאלה ששאלתני, כלפיך:

"אם תגלה בבית-דין-של-מעלה שטעית, במה תתלה את מעשיך?".

ומדבריך עולה חומרת עוונך, שהרי האמת ניצבת לפניך כאור מאיר, ועדיין אתה מתעקש להתעלם ממנה, ולדבוק בסכלות שהלעיטו אותך מינים והוזי הזיות משחר עלומיך.

אגב, במהלך כתיבת התשובה הזו הבנתי דבר מעניין: מדוע חכמים בחרו לכופרים הארורים ביותר את השם "מינים"? ובכן, נראה לי שהדבר נובע מדמיון המלה **מינות** למלה **מוות.**

בהמשך לתשובתי האחרונה הוסיף והגיב לוצאטו, וכתב את הדברים הבאים:

הצטערתי להגיע לכאן, באמת. אתם שניכם [כוונתו לי ולאיתמר] רשעים גמורים ואפיקורסים, ותתנו דין למעלה על כל הנאצה והתועבה שאתם כותבים כאן. אין לי צורך להמשיך כאן שום שיחה איתכם, כי הגאווה אצלכם עולה מעל כל גבול, וברוב שחצנות אתם קוראים לכל צדיק וקדוש שפעל למען עם ישראל בשמות גנאי, והמילים מעידות על הכותב, כמה גועל יש בכם.

באמת אתכם יבער הקב"ה מן העולם במהרה, אמן.

וכך השבתי למר לוצאטו:

לוצאטו, משום מה אתה שוב מתחמק מלדון באופן ענייני, תסכולך העמוק וחוסר יכולתך להשיב דברים נכוחים דרדרו אותך לקללות, נאצות, גידופים וחירופים נבובים. כמו כן, במשפט האחרון שכתבת באת לקלל ונמצאת מברך, וכך הנני קורא את משפטך האחרון: "באמת, אִתְּכֶם יבער הקב"ה [את העבודה-הזרה] מן העולם במהרה, אמן". אמן כן יהי רצון.

מכל מקום, דבריך האחרונים אינם ראויים להתייחסות למעט אולי הדברים הבאים:

"אתם קוראים לכל צדיק וקדוש שפעל למען עם-ישראל בשמות גנאי".

ושוב אתה משקר ומכזב. שהרי אנחנו מרוממים את אנשי האמת כמו אברהם אבינו וכל אבות וגדולי האומה באמת, כמו משה רבנו וכל הנביאים ע"ה, וכן כל חכמי המשנה והתלמוד מעתיקי השמועה הנאמנים, ועוד טהורי לבב רבים מאד שנזכרו בכתבי הקודש. וכן חכמים גדולים כמו רס"ג והרמב"ם ועוד, אנשי אמת אשר פעלו מתוך אהבת-אמת לה' יתעלה ויתהדר שמו.

כל מי שכפר ביסודות הדת והסית והדיח את העם למינות ארור יהיה, וזו עובדה שכך הם **רובם המוחץ** של הנחשבים לחכמי ישראל באלף השנים האחרונות. כי כולם ינקו מאותו שורש פורה ראש ולענה – חיבורי ופירושי רש"י-שר"י ושאר חכמי-יועצי-אשכנז המינים והוזי ההזיות.

ולא לחינם רבנו הרמב"ם אומר בהקדמתו לפרק חלק, ביחס לנחשבים ל"חכמי ישראל" באלף השנים האחרונות, כי השרידים אשר ה' קורא, אשר לא השחיתו את דת האמת בתפישת אגדות חז"ל כפשוטן, הינם בודדים ונדירים כבדידות השמש... וכֹה דבריו בהקדמתו לפרק חלק: "והכת השלישית [חכמי האמת אשר לא השחיתו את דתנו בתפישת האגדות כפשוטן], והם חַי ה' מעטים [ונדירים] מאד עד שאפשר לקרוא להם 'כת' כמו שאפשר לומר על השמש 'מין'". וב"מאמר תחיית המתים" (עמ' עא) רבנו קושר בין תפישׂת אגדות חז"ל כפשוטן למינות:

"וכאשר נחלצנו לכך [לחבר את הספר משנה-תורה] ראינו שאין מן הצדק שנתכוון למה שרצינו לבאר ולקרב פרטי הדינים, ואניח יסודותיו מוזנחים [=יסודות הדת] לא אבאֵם ולא אדריך לאמיתתם. ובפרט כאשר מצאנו אחד המדמים שהוא חכם [מצאנו אחד שנדמה לו שהוא חכם גדול], [והם, דהיינו כל הסובבים אותו וכל שומעי פטפוטיו, מדמים] שהוא **מחכמי ישראל** באמת, ושהוא יודע דרך הלכה, ויישׂא וייתן במלחמתה של תורה מנעוריו לפי דמיונו, והוא מסופק: האם ה' גוף בעל עין ויד ורגל ומעיים כפי שנאמר במקראות, או שאינו גוף".

ובהמשך דבריו ב"מאמר תחיית המתים" שם, רבנו מוסיף ואומר כך: "אבל אחדים ממי שמצאתי מאנשי ארץ מסוימת **החליטו שהוא גוף,** וחשבו לבופר מי שאומר היפך זה וקראוהו מין ואפיקורוס [כמעשהו של לוצאטו], **ותפשו את דרשות ברכות כפשטיהם** [כדרשני ימינו שטופי ההזיות המתעים את עמֵנו בתהו] וכדומה לזה שמעתי על מקצת מי שלא ראיתיו".

הנה ראית את חומרת תפישת אגדות חז"ל כפשוטן. וקבל האמת ממי שאמרו. ואם כבר הגענו לדברי רבנו ב"מאמר תחיית המתים" הבה נעיין בהמשך דבריו שם: "וכאשר ידענו את אלה ['חכמי ישראל'] המפסידים מאד ושהם מסופקים [=מלשון ספק, אינם יודעים אם יש לה' גוף או אין לו], והם מדמים שהם **חכמי ישראל,** והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות, וכבר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים".

לכל האמור יש לצרף את דברי רבנו באיגרתו לתלמידו ר' יוסף, כי גם משם עולה באופן ברור **שרובם המוחץ** של חכמי ישראל בימי רבנו היו יותר תועים מן הבהמות, וכֹה דבריו שם:

"ידעתי והיה ברור לי בעת שחיברתיו, שהוא [משנה-תורה] יגיע בלי ספק: **[א]** לידי רע הלבב המקנא, שיגנה את מעלותיו ויַראה שאין צורך בו, או שהוא בלתי שלם; **[ב]** ואף לידי הסכל הפתי [=חסר הדעת] אשר אינו יודע ערך מה שנעשה וְיִדַּמֶּה שהוא מעט התועלת; **[ג]** ואף לידי המתחיל ההוזה המבולבל, ויִקשו לו בו כמה מקומות, כיוון שאינו יודע יסודותיהן או שקצרה בינתו מלדקדק מה שדקדקתי; **[ד]** ולידי המתחסד לפי דמיונו [המתקדשים והמיטהרים אשר שקועים בתועבות בחדרי חדרים], המאובן המטומטם שילעיז על מה שנכלל בו מיסודות הדעות ['הפילוסופיה הארורה הטעתו', 'גדולים וטובים ממנו'] **– ואלה הם הרוב**".

ובמלים אחרות, רוב "אנשי הדת" בימיו של רבנו הרמב"ם היו לפי דעתו: "רעי לבב" או "מקנאים" או "פתאים" או "סכלים" או "הוזים" או "מבולבלים" או "מתחסדים" או "מאובנים" או "מטומטמים" או "מלעיזים" או "יותר תועים מן הבהמות"... ובימינו רוב אנשי הדת אוחזים כל-כך חזק בסכלות עד שהם ראויים לכמה וכמה מהתארים הללו בעת ובעונה אחת...

ועתה, אם תתמהו עלי מדוע אמרתי לעיל שמדובר ב"רוב מוחץ" בעוד שרבנו אומר באיגרתו לעיל שמדובר ב"רוב" בלבד? ובכן, בהמשך דברי רבנו שם מתגלה האמת שוב במלוא עוזה:

"ויבוא [הספר 'משנה תורה'] בלי ספק, גם לידי **השׂרידים אשר ה' קורא,** בעלי היושר והצדק וטובֵי התבונה, ואלה יֵדעו ערך מה שעשינו, אשר אתה [תלמידו ר' יוסף בן יהודה] הראשון שבהם, **ואף אם לא יהיה לי בדורי זולתך – דַּיִּי** [...] וכל מה שתיארתי לך על מי שלא יקבְּלֵהו [את הספר 'משנה תורה'] כראוי לו, אין זה אלא בדורי, אבל בדורות הבאים כאשר תסתלק הקנאה ותאוות השררה, יסתפקו כל בני ישראל בו לבדו, ויוזנח כל שזולתו בלי ספק, פרט למי שמחפש דבר להתעסק בו כל ימי חייו ואף על פי שלא ישיג תכלית".

הנה ראינו באופן ברור, כי אנשי האמת הם שרידים נדירים אשר ה' קורא בכל דור ודור... ואחתום בברכת ה' יתעלה ויתרומם לאברהם אבינו ע"ה ראש וראשון לאנשי האמת וראש וראשון ללוחמים ללא חת בעבודה-הזרה: "וַאֲבָרֲכָה מְבָרְכֶיךָ **וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר**" (בר' יב, ג).

***

לאחר כל הדברים האלה, הוסיף מאן-דהו תגובה למאמר הנדון על מנדל הטמבל המשוקץ, **וזה לשון תגובתו:** אני לא סובר שלקרוא לאנשים "מינים" "טמבלים" ו"שיקוצים" קשור לשיחה עניינית. דרך אגב רק כדי להבין את שיטתך האם לפי דעתך אין מושג של "צדיקים"?

תשובה:

אתה תועה ומתעה, חירוף וגידוף מינות ועבודה-זרה היא מצוה גדולה, נעלה, הכרחית וחשובה. ולאחר שהוכח בראיות ענייניות שמדובר במינות – מצוה ואף חובה לעקרה בכל דרך אפשרית. דבריך הינם אפוא חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, כי אתה שולל את גינוי המינים. לגבי הסיפא של דבריך: "דרך אגב" וכו', ובכן, מדבריך בסיפא עולה בבירור שלא קראת את המאמר... וזו ראיה נוספת לכך שאינך מחפש את האמת, רק לדבוק בהזיותיך. ואנשים כמוך עוזרים לי להבין איך עם-ישראל חטאו בחטא העגל, וזאת לאחר כל האותות והמופתים המופלאים שהיו ביציאת מצרים, שהרי הנך מתעקש לתעתע ולדבוק בהבל, פשוט מדהים!

***

בעקבות המאמר: "בעקבות מנדל הטמבל", קיבלתי במייל תגובה נוספת שכותרתה: "אזהרה – אתר תומך גויים". **וזה לשון התגובה:**

נכבדי, נדהמתי והצטערתי לראות באתר שלכם את הכתבה "בעקבות מנדל הטמבל". יהודי אינו יכול לכנות בשמות גנאי צדיק משושלת בית דוד, מנהיג של אלפי חסידים שומרי תורה ומצוות ושגדולי ישראל הכירו בגדולתו. לאור זאת, מסקנתי היא שהמחבר הוא מזרע עמלק שונא יהודים שמנסה בצורה מתוחכמת להעביר יהודים תמימים על תורתם הקדושה. אני מניח ומקווה שהכתבה השטנית הזאת תוסר מן האתר ושהמחבר יוחרם לאלתר. כך צריך לנהוג אתר שהיהדות חשובה לו ושכרטיס הביקור שלו מבוסס על תורת הרמב"ם.

בכבוד רב, יהודה צבי כרמי

להלן תשובתי למר יצ"ק, שכותרתה: "אזהרה – תועה הסוגד למינים":

הצטערתי אך לא נדהמתי מתגובתך הנדהמת והמצטערת על המאמר: "בעקבות מנדל הטמבל". יהודי אמיתי חייב לכנות בשמות של גנאי חירוף וגידוף רשע מרושע משושלת של מינים מתועבים, ומנהיגם של אלפי עובדי אלילים שומרי תורת-מינות מהובלת – אשר "גדולי ישראל" דמיוניים, עובדי אלילים וחוצבי התורה, חברו יחדיו ברשעותם להכיר ב"גדולתו", מפני שהדבר משרת אינטרסים כלכליים, פוליטיים וחברתיים אשר זרים מאד לדרך האמת.

לאור זאת, מסקנתי היא שאתה בור ועם הארץ – גם בהלכות התורה-שבעל-פה וגם במחשבת ישראל – אשר מנסה בצורה כלל לא מתוחכמת להוציא-שם-רע על אדם כשר, אשר מבקש להאיר את עיניהם של תועים אומללים הנכשלים והנחבלים אחרי טמבל נבער עובד אלילים.

אני מניח שאתה כלל לא תבין על מה אני מדבר, מפני שסגידתך למינים וכסילים טמטמה את שכלך וביבתה את מאורו לחלוטין. אך אני בכל זאת מקווה שתתפלל לה' יתעלה שינחה אותך אל דרך האמת, ואולי יש לך איזו זכות שבגינה ה' יקבל את תפילתך. המאמר האמיתי לא יוסר מן האתר, ואם המחבר יוחרם לאלתר בעקבות זאת, הוא יראה זאת לכבוד גדול. כך צריך לנהוג אדם שיהדות-האמת חשובה לו ושתורתו נשענת על דרך האמת של חז"ל והרמב"ם.

אם יורשה לי להוסיף ולהעיר, מר יצ"ק לא הביא שום טענה ענייינית וכל דבריו הצהרות נבובות ושרירותיות. בתפילה לפקיחת עיניך העיוורות, אדיר דחוח-הלוי

מר יצ"ק לא נרגע והוא הוסיף וכתב לי במייל את הדברים הבאים:

למעשה, מרוב זעזוע על המילים הנוראיות לא הצלחתי לקרוא את מלוא התשובה שלך. אני בטוח בדבר אחד – אם באמת נולדת לאמא יהודייה הרי מקומך בגיהינום מובטח.

להלן תשובתי:

מר יצ"ק לא היה מסוגל לקרוא את "המלים הנוראיות", מדוע? ובכן, אסביר זאת באמצעות משל לאדם ששרוי בעלטה אפלה וסמיכה ביותר, ובבת-אחת בא מישהו ומדליק אור בוהק כנגד עיניו, האם אותו אדם ששרוי בעלטה ישמח ויודה לאותו אדם שהאיר את אפֵלת חייו של אותו תועה בעלטה הסמיכה? לא ולא! הוא יזעק ויקלל את אותו האדם שהדליק את האור, יסגור את עיניו, וינסה בכל כוחו לגרש ואף לפגוע באותו אדם שהדליק את האור הבוהק לנגד עיניו.

כך הוא יצ"ק שלנו, הוא עובד אלילים אילמים עוד מהיותו תינוק קטן בחיק אימו, שוגה נכשל ונחבל באפלת המידות וההשקפות הרעות, והנה פתאום הוא פוגש אדם אשר שובר לנגד עיניו את כל מה שהוא ינק והולעט בו עוד בהיותו בחיק אימו ועד עצם היום הזה! האם יעזור לומר לאותו הולך-על-שתיים שמנדל הטמבל היה מין וכופר שסבר שאלהים "מתלבש" בגופם של אדמו"רי חב"ד? האם יעזור שנסביר לו כיצד מנדל הטמא הִתעה רבים לעבדו בחייו ואף אחרי מותו? האם יעזור שנַראה לו כיצד מנדל הרשע הסית והדיח מעבודת ה' אלהים אמת, לעבודת שיקוץ נגוף מלא אספסוף? "דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ" (משׂ' ד, יט).

ובכן, התשובה היא שלא יעזור לו מאומה, הוא כרגע שרוי באפלת מצרים, ואף גרועה ממנה, והדבר היחיד שנותר לו לעשות הוא להתפלל לה' שינחה אותו לדרך האמת. רק תפילה נותרה בידו, שכלו לא מסוגל לקבל את אור האמת, והוא זקוק לסיוע אלהי, לא פחות מכך, שיאפשר לו להתבונן באור האמת המענג מבלי להיכוות ולהזיק לעיניו החולות מרוב עלטה סמיכה.

יצ"ק האומלל, הנני חוזר ונושא תפילה לבורא-עולם שיאפשר לך לסיים לכל הפחות לקרוא את הדברים, ולאחר-מכן, שיהיה בעזרך גם לזהות את השקר והמינות, ולשוב לה'-אלהים-אמת.

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (יש' מד, יח).

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ" (תה' פב, ה).

את הדברים האחרונים שלחתי במייל ליצ"ק וכתבתי לו כך: ליצ"ק האומלל השבתי לך באן (ושם צירפתי קישור לפוסט בפורום).

על הדברים האחרונים יצ"ק כתב לי במייל כך:

לעובר ישראל, אחרי התשובה הראשונה שלך נראה לך שאני אפתח את הקישור ששלחת? לאיזו תכלית? הרי וודאי שוב כתבת דברי נאצה נגד יהודים שומרי תורה ומצוות – נכון?

אתה איש גאוותן שבטוח שמייצג את צד האמת והאמת היא רק שלך, כל-כך גאוותן שלא משאיר מקום לקב"ה להיכנס אליך. אומללים האנשים שמאמינים בך ואתה בכוח המניפולציה של הסטרא-אחרא מסית אותם מדרך תורה.

אז בשביל מה לבזבז זמן לקרוא את מה שכתבת – כדי לרחם עליך יותר? אני מעדיף ללמוד גמרא ולהתפלל עבור נשמתך שתיכנס לגיהינום כי אפילו לשם נראה לי שלא תזכה!

להלן תשובתי:

"וַיְהִי בְּרְאוֹת אַחְאָב אֶת אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל? וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל **כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת מִצְוֹת יְיָ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים**" (מ"א יח, יז–יח).

ובכן, יצ"ק הוכיח בדבריו האחרונים את צדקת דבריי, ומעיד על-כך שעיוורונו חמור מאד, עד-כדי-כך שהוא אפילו לא מסוגל ללחוץ על הקישור!

עוד טען יצ"ק שאנכי גאוותן, ובכן לא אני הוא זה שתובע שיקבלו את דבריו מבלי ראיה והוכחה! המאמרים על מנדל הטמבל ושאר הוזי ההזיות שנחשבים ל"חכמי ישראל" גדושים בראיות ובמקורות לטענותיי, מן התורה-שבכתב, התורה-שבעל-פה, מוסרי חז"ל, פסקי רבנו, ועוד. מי שנוהג בשחץ הוא דווקא מי שמשמיץ באופן כל-כך גס ומכוער מבלי לראות שום חובה לעצמו לבסס את דבריו! כאילו הוא משה רבנו או שמואל הנביא, אשר די לו בהצהרות כדי שנקבל את דבריו. ואמירות כל-כך שרירותיות, ריקות ונבובות – נובעות מסכלות ושחצנות בהכרח.

"וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּתֵעֵם", "וּבְרֹשְׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע" (משׁ' יב, כו; יא, ה). "עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֻנוֹ אֶת הָרָשָׁע וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ, הוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר וּבְרֹב אִוַּלְתּוֹ יִשְׁגֶּה" (משׁ' ה, כב–כג).

עוד טען יצ"ק שאנכי "כל-כך גאוותן שלא משאיר מקום לקב"ה להיכנס אליך". ובכן, יצ"ק לא שם לב, אך בדבריו אלה הוא ביטא את השקפת המינות הפרו-נוצרית של מנדל, לפיה, בדומה לאמונת הנוצרים ביש"ו, הקב"ה נכנס ו"התלבש" בגופם של אדמו"רי חב"ד, ויותר מכולם בגופו המשוקץ של מנדל הטמבל שחיק עצמות – וזו מינות שדינה הוא מורידין ולא מעלין.

עוד טען יצ"ק: "אומללים האנשים שמאמינים בך". ובכן, אף אחד לא מאמין בי באמונה עיוורת, אנשים מבינים בשכלם שאנכי צודק בטענותיי מפני שהנני מביא ראיות והוכחות מתורת האמת. כלומר, איני נביא כדי שיהיה נכון לומר עלי "מאמינים בך" או "לא מאמינים בך", אלא, דבריך מבוססים או לא, ואם אינם מבוססים או שאינם הגיוניים ונכונים הנני פתוח לביקורת. ועל-כל-פנים למדנו מדברי יצ"ק שאמונתו בכסילים לא נובעת מהבנה שכלית ומדעית.

עוד כתב יצ"ק: "ואתה בכוח המניפולציה של הסטרא-אחרא מסית אותם מדרך תורה". כלומר, יצ"ק שלנו מאמין בקיומה של סטרא-אחרא, דהיינו בישות מאגית פגאנית מרושעת לצד ה'-אלהים-אמת, אשר פועלת בעולם בניגוד לרצונו של בורא-עולם, ומַפעילה אנשים בעולם-הזה כדי להסית ולהדיח את בני האדם מדרך הישר. וכמובן שהזיה פגאנית זו הינה חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, שהרי כל אמונה בכזו ישות פגאנית היא הודאה בעבודה-זרה. והודאה בעבודה-זרה היא גם כפירה בכל התורה כולה ובכל הנביאים ובכל מה שהם נצטוו מאת ה'.

והנה לפנינו דברי רבנו בהלכות עבודה-זרה פרק יב:

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא [...] שכל **המודה בעבודה-זרה** כופר בכל התורה כולה ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם [...] וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, **והיא עיקר כל המצוות כולן** [...] כל המודה בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדה – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא".

יצ"ק טוען שהוא מרחם עלי, ובכן, לא אנכי הוא זה אשר עושק את נפשו וזקוק לרחמים... יצ"ק גם מעדיף "ללמוד גמרא", ואין לי צל של ספק שהוא לומד את הגמרא כפשוטה, דהיינו כאילו כולה ניתנה למשה רבנו בסיני מילה במילה, כולל כל פשטי האגדות והמדרשים. מדבריו אלה למדנו, עד כמה צדק רבנו כאשר הרחיק את בני האדם מלימוד הגמרא, ראו: "האם לדעת רבנו צריך ללמוד גמרא?", וכן כמה גדול האסון שבלימוד הגמרא למי שלא למד מדעים ולא למד היטב את יסודות הדת, ואין תקווה להולך-על-שתיים כזה, ואין מנוס משקיעתו במינות.

אגב, ברור מדברי האומלל הזה, שהוא לא מבין כלל את המושגים "גיהינום" ו"גן עדן". פשוט מקשה אחת של טמטום ופגאניות אורתודוקסית מצויה, אשר הרסה את המחשבה בלימוד משובש מעֻוות ומעוקל של הגמרא, והחריבה את הדעת לחלוטין בפרשני המינות החשוכים.

"הַעַל אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְיָ? אִם בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי?" (יר' ה). "וַתִּבְטְחִי בְּרָעָתֵךְ אָמַרְתְּ אֵין רֹאָנִי חָכְמָתֵךְ וְדַעְתֵּךְ הִיא שׁוֹבָבָתֶךְ וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד, וּבָא עָלַיִךְ רָעָה לֹא תֵדְעִי שַׁחֲרָהּ וְתִפֹּל עָלַיִךְ הוָֹה לֹא תוּכְלִי כַּפְּרָהּ וְתָבֹא עָלַיִךְ פִּתְאֹם **שׁוֹאָה** לֹא תֵדָעִי" (יש' מז). "הִבִּיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ, כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר, חִזְּקוּ פְנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב" (יר' ה).

'עצמות ומהות בגוף' – תפיסות נוצריות בחצר חב"ד

בעבר נחשפתי לעובדה מזעזעת לפי דעתי, והיא, שבנוסף למצעד האלילות והתועבה של חסידות חב"ד: בהערצתם רימה ותולעה, בפנייתם אליו גם עתה, ובהתעייתם רבבות אחר ההבל וההזיות האליליות (ראו: 'האם מנדל הטמבל יקום לתחייה?'). בנוסף לכך, התברר לי שהם האמינו ומאמינים שה' יתעלה ויתרומם מסכלותם "התלבש" בגופו של מנדל הטמבל. כלומר ה' יתעלה ויתרומם הוא **עצמות ומהות** בגופו של מנדל הטמבל הטמא. ורק למי שיש לו לב חזק אני ממליץ לשבת (גם בעלי לב חזק עדיף שישבו קודם) ולחפש בגוגל את המלים "עצמות ומהות בגוף", ומכותרות תוצאות החיפוש יעלו עקבות תפישותיהם האליליות.

עובדה זו עוררה אותי לבדוק את הנושא, ואף שהזיותיהם מעוררות בי בחילה עמוקה, הגעתי למסקנה שחובה לעסוק בנושא ולפרסם את שיקוציהם – שהרי לפי התורה-שבעל-פה שקיבלנו ממשה, כל מי שאינו מוחה באנשי דורו החוטאים, וכל-שכן כשמדובר בעוון עבודה-זרה, הרי שהוא נתפס בעוונם, וזוהמת אליליהם לדורותיהם תדבק גם בו ותשחיר את נפשו.

"כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְיִ הַבְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמְאִים וְאַחֲרֵי שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים" (יח' כ, ל).

א. "הצדיק" זקוק לבניו

עד כמה שראיתי, המקור המרכזי שלהם להזיה הפרו-נוצרית הזו הוא ב"שיחה" שערך מנדל הטמבל חודשים מספר לאחר התבערותו של חותנו שר"י – האדמו"ר הנגעל הקודם (מופיעה ב'ליקוטי שיחות', חלק ב, עמ' 509–512). שיחה זו בקיצור ובתרגום לעברית מופיעה בספר שנקרא "על הצדיקים", מאת ברוך הלל **פעוזנר**. כותרת המשנה של הספר היא: "במעלת הצדיקים בכלל, ובפרט בעניין שהקב"ה שורה בהם", וכבר מכותרת זו אנו למדים על הזיותיהם האליליות, שהרי המחבר לא אמר שהקב"ה משרה **שבינתו** בהם, אלא שהוא בעצמו ואמיתתו שורה בהם... נעבור עתה לראות את דברי מנדל הטמבל השיכור, בשיחתו ההיא, בקיצור ובתרגום לעברית (הדברים בסוגריים העגולים הם תוספות של מחבר הספר **פעוזנר**):

"תנו רבנן, בשעת פטירתו של רבי [יהודה הנשיא] אמר: לבניי אני צריך וכו', **נר** יהיה דלוק במקומו, **שולחן** יהא ערוך במקומו, **מטה** תהא מוצעת במקומה [כתובות קג ע"א]".

וברור שרבי קרא לבניו כדי לצוות עליהם לפעול בעניין מסוים ואשר עליו נלמד בהמשך.

מכל מקום, מנדל הטמבל עיוות באופן מחריד את האגדה הברורה הזו, וכך הוא אומר:

"'פטירת' הצדיק היינו שנעתק ועולה אל 'סדר עבודה' גבוה יותר לאין ערוך, וקא סלקא דעתין [=והיה עולה בדעתנו] שמעתה לא יהיה לו כל שייכות אלינו. אומר רבי [יהודה הנשיא, לפי הבנת מנדל הטמבל] שאין הדבר כן, אלא שגם בעליותיו הגבוהות ביותר – 'לבניי אני צריך'.

[כלומר,] כשם שבחייו של הצדיק פנו אליו: בענייני בני (='מיטה'), חיי (='נר' – 'נר ה' נשמת אדם' [משׁ' כ, כז]), ומזוני (='שולחן') – כן עתה, הכל עומד במקומו [ביחס לקשר עם הצדיק הדמיוני], גם בנוגע לבני חיי ומזוני כפשוטם בגשמיות, וגם בנוגע לבני חיי ומזוני ברוחניות ('נר' – מצוות, כמו שכתב 'כי נר מצוה' [משׁ' ו, כג]; 'שולחן' – 'מזון' דתורה (תניא ספ"ה); 'מטה' – עצות בכל הנוגע ל'נפילות' רוחניות בכלל ותיקון פגם הברית בפרט)".

נעצור לרגע בדברי מנדל הטמבל כדי להבין מה הוא רוצה מאתנו, הוא מעתיק קטע מן המדרש: "לבניי אני צריך" ולאחר-מכן מחליט שלאחר מות הצדיק גם בניו עדיין זקוקים לו. ואיני מבין איך הוא למד מגמרא זו **שהבנים** זקוקים לצדיק, שהרי גם לפי פשט דברי האגדה, **הצדיק** הוא זה אשר זקוק לבניו, ואין שום זכר בגמרא לכך שהבנים זקוקים לצדיק. מכל מקום מנדל מסיק, כי אנחנו זקוקים לצדיק והוא זקוק לנו – ולכן, כשם שבחייו של הצדיק פנו אליו תלמידיו בענייני יחסי אישות, בענייני מצוות, ובענייני פרנסה, כך גם עתה לאחר מותו – הקשר עמו עדיין שריר ובריר וקיים, ויש לפנות אליו בעניינים אלה, כי אנחנו צריכים אותו והוא צריך אותנו.

המחשבה הראשונה שעלתה ברעיוני היא, כמה עלוב הוא האדם אשר זקוק לחסידים וניזון מהערצתם כלפיו. ומדברים אלה עולה די בבירור, כי מנדל הטמבל השיכור היה חולה-נפש אשר מכור להערצת ההמונים – שהרי ברור כשמש שבהחדרת הזיותיו האליליות הללו לחסידיו הפתאים, הוא הכשיר את הקרקע לצמיחתו כאליל ולהערצתו העיוורת גם לאחר מותו.

המחשבה השנייה שעלתה בדעתי היא, שזו כנראה הדרך ש"גדוליהם" בועלים נשים ונערים. כלומר, כאשר הנשים והנערים פונים אליהם בחולשה גדולה בעניין "נפילות רוחניות" – גדולי האסלה שומעים את דבריהם בשקיקה חולנית ובהמית, ו"עוזרים" להם להתמודד עם תשוקותיהם האפלות, ועושים עמם "תיקונים" ב"עליונים", תוך שהם בועלים אותם וממשמשים אותם ושופכים עליהם את שכבת זרעם. וסליחה מכל מי שנגעל מתיאוריי, אבל אין לי ספק שזו המציאות אצל רבים מאותם גדולי האסלה המשוקצים החולים בנפשם.

והמחשבה השלישית שעלתה לנגד עיניי היא דברי רבנו ביסוד החמישי:

"**והיסוד החמישי,** שהוא יתעלה, הוא אשר ראוי לעבדו ולרוממו ולפרסם גדולתו ומשמעתו. ואין עושין-כן למה שלמטה ממנו במציאות מן המלאכים והכוכבים והגלגלים והיסודות וכל מה שהורכב מהן [וכל שכן לבני-האדם שוכני-בתי-חומר שחייהם כרוח: 'כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ' (תה' קג, טז)], לפי שכולם מוטבעים בפעולותיהם אין להם שלטון ולא בחירה אלא רצונו יתעלה, ואין עושין אותם אמצעים להגיע בהם אליו, **אלא כלפיו יתעלה יכֻוונו המחשבות ויניחו כל מה שזולתו** [כלומר, אין להַפנות את המחשבה וההערצה והיראה למאומה זולת ה' יתעלה]. וזה היסוד החמישי הוא האזהרה על עבודה-זרה, **ורוב התורה באה להזהיר על זה**".

ומנדל הטמבל דורס במגפיים מסומרים את היסוד החמישי שהוא הציר שעליו סובבת כל התורה כולה – עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה: "וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׁנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

ב. האם הרבי הוא "אמצעי" בינינו לבין ה'?

נמשיך עתה בדבריו הנאלחים של מנדל הטמבל השיכור:

"ואם ישאל השואל, הרי ידוע שכדי לענות [לשואלים] צ"ל [=צריכה להיות] שייכות לעניין, בדקות שבדקות [...] מה-שאין-כן עתה, לאחר ההסתלקות **לכאורה** [של האדמו"ר הקודם, והוא אומר 'לכאורה', כאילו האדמו"ר הטמא הקודם לא הסתלק, אלא מצוי בינינו, ושוב הוא זורע זרעים של מינות] [ולכן] [...] יש מקשים מעיקרא, איך בכלל מבקשים באמצעות רבי, הלא זה על דרך 'ממוצע' (ובפרט בענייני יראת שמים שאינם אפילו 'בידי שמים' כביכול)".

מנדל הטמבל מתמודד עם השאלה הבאה: והלא אדם מת כבר אינו חלק מן העולם-הזה, וכדי להשיב בענייני העולם-הזה, הוא צריך להיות חלק ממנו "בדקות שבדקות". והאמת שהוא צודק בעניין זה, כי לא ניתן להשיב לשואל בענייני העולם-הזה, ללא הכרת המקרה וללא הכרת דרך העולם וללא הכרת נפש האדם שעומד מולך. בהמשך דבריו מנדל הטמבל מחזק את שאלתו לא רק מצד זה, אלא גם מצד נוסף: איך בכלל ניתן לשאול את הרבי לאחר שמת, והלא זה על דרך "ממוצע", כלומר, הלא הוא רק בבחינת **אמצעי** שמעביר את הבקשות לבורא-עולם, והשאלה המתבקשת קמה וניצבה: האמנם מותר לפנות לה' יתעלה בפנייה לאמצעי?

והנה לפניכם דברי רבנו בהלכות תשובה (ג, יד–טו):

"ואלו שאין להן חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: המינים [...] חמישה הן הנקראים מינים: **[1]** האומר שאין שם אלוה ואין לעולם מנהיג [=אתאיסט]; **[2]** והאומר שיש שם מנהיג אבל הם שניים או יותר [=המחופשים ליהודים שהלכו בדרכי השיתוף הנוצריות]; **[3]** והאומר שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה [=רבים מראשוני אשכנז המגשימים]; **[4]** וכן האומר שאינו לבדו ראשון וצור לכל [=שיצר את העולם מחומר שהיה כבר קיים]; **[5]** וכן העובד אלוה זולתו כדי להיות מליץ בינו ובין ריבון העולמים [=עובדי המתים והקברים, עובדי האדמו"רים וה'גדולים', ושאר עובדי-האלילים במטרה שהם יורידו להם שפע מבורא-עולם] – **כל אחד מחמישה אלו הוא מין**".

ואף אם מנדל הטמבל היה סבור שפנייה לאמצעי הינה עבודה-זרה – הרי שכדי להכשיר את הפנייה למתים, דהיינו את העבודה-הזרה שבידיו, הוא עשה דבר חמור מזה, שהרי הוא התפרץ במחשבתו כלפי בורא-עולם, ואסביר: עובדי האלילים הקדמונים סברו שפסיליהם מתווכים בינם לבין בורא-עולם, ואילו מנדל הטמבל הרשיע הרבה יותר מהם, וכפי שנראה בפרק הבא, כי הפתרון שהוא מציע וההיתר שהוא מתיר לפיו לפנות למתים, גרוע מסתם עבודה-זרה.

אגב, מחבר הספר שהעתיק את התשובה מוסיף לעיל בסוגריים: "(ובפרט בענייני יראת שמים שאינם אפילו 'בידי שמים' **כביכול**)", ותוספת המילה "כביכול" היא כפירה גמורה, שהרי הוא מבטל את דברי חכמים ע"ה שאמרו מפורשות שיראת השמים של האדם **איננה בידי שמים!** ובמקום זאת הוא רומז שאין לאדם יכולת בחירה, וכל חטאתו ורשעתו גם הם "בידי שמים", וזו סכלות גמורה והרס חומות התורה, והוצאת לעז על ה' יתעלה כאילו הוא דן דין עָוֶל.

ולא יעלה על הדעת שה' יתעלה שמו יכריח את האדם לעשות עבירות ותועבות חמורות, אלא, דברי פעורסקי מבטאים השקפה נוצרית, לפיה האדם מושפע על-ידי כוחות עליונים טמאים אשר מכריחים אותו לבצע עבירות חמורות, ואין לאל ידו להתנגד להם. בכך הכשירו הנוצרים את תועבותיהם, הפיצו בקרבם את הזימתיות ושאר מעשה ארץ מצרים, והתייחסו בסלחנות ואף השתיקו, כיסו והתעלמו מרשעים מרושעים אשר ביצעו עבירות מין קשות ואכזריות.

ג. הצדיק וה' יתעלה הם "חד מַמֵּשׁ"

עתה נראה ביצד מנדל גלש מאלילות למינות, וכך הוא מוסיף ומשיב שם לשאלת עצמו:

"אך האמת היא, כשם ש'ישראל אורייתא וקודשא-בריך-הוא כולה חד', ולא רק מה ש'ישראל מתקשרין באורייתא ואורייתא בקוב"ה' – **אלא 'חד ממש',** כך הוא בעניין ההתקשרות של חסידים עם הרבי, שאינה על דרך שני דברים שמתאחדים בלבד, אלא שנעשים 'כולא חד' ממש. והרבי אינו 'ממוצע המפסיק' אלא 'ממוצע המחבר'. ממילא אצל החסיד-[השוטה, דהיינו בפנייתו לרבו המת שחיק העצמות], הוא עם הרבי עם השי"ת – **הכל דבר אחד**".

נראה שהמושגים ההזייתיים שהוא מציג כאקסיומות שניתנו לנו ממשה בסיני יסודן בתורת ה"סוד" והתועבה, ברם, הסוד היחיד בתורת ה"סוד" הוא, שהיא עבודת אלילים ברובה הגדול, המוחץ והמכריע. והחברים הטיפשים במיוחד ב"מועדון הסכלים ומחוסרי הדעת", הגדילו לעשות, והקימו מועדון חדש שלא היה קיים בימי הרמב"ם: "מועדון האלילים והאטִים טמאי הנפש", ולמכשף מנדל הטמבל שמור מקום של כבוד מפוקפק במועדון המבחיל הזה.

ולעצם דבריו, מה זה בכלל ישראל והתורה והקב"ה כולם אחד? וכי הקב"ה הוא מהות ש"מתלבשת" בעם-ישראל? וכי הקב"ה תלוי בתורה או בעם-ישראל, האם בהעדר התורה או עם-ישראל חלילה, הקב"ה מפסיק להתקיים? **מהי הַשְׁטוּת הזו?!** השקפה רעה זו גם מובילה בקלות להגשמה, כי אם אנחנו אומרים שיש להקב"ה איזה צד של דמיון והשוואה לעולם המוחשי-הגופני-הבהמי השפל, זה אומר בהכרח שיש בינינו לבינו **נקודות דמיון השקה והשוואה,** ובמלים אחרות, ה' יתעלה מסכלותם מורכב מחלקים גופניים ומוחשיים.

תוספת המלים של מנדל הטמבל "חד ממש" מזכירים לי רשע אחר שקדם לו, אשר התעקש לפרש את "היד החזקה" של הקב"ה שנאמרה בתורה כמשל ברור ומפורש, כ"יד ממש", וכבר הוכחתי במאמרים הקודמים על טומאת חב"ד, כי אותו פרשן שר"י שימש כהשראה המרכזית לחסידות אלילית וחשוכה זו. וכוונתו של מנדל הטמבל באמרו: "הרבי אינו 'ממוצע המפסיק' אלא 'ממוצע המחבר', ממילא אצל החסיד [בפנייתו לרבו הרי] הוא עם הרבי עם השי"ת – **הכל דבר אחד**", כוונתו היא: **שאלילם הטמא וה' יתעלה הם דבר אחד!** שהרי בפנייה לרבו, הפונה כבר ממילא נמצא גם עם ה' יתברך! יתעלה ויתרומם אל אמת מכל תועבותיהם.

אגב, נראים הדברים, שבטענה שאליליהם הטמאים וה' יתעלה חד המה, מנדל הטמבל פתר גם את הקושיה הראשונה: איך ייתכן שהמת יפתור בעיות כאשר הוא אינו חלק מן העולם-הזה? ובכן, אם הוא וה'-אלהים-אמת – חד המה, ברור שאין לו שום בעיה להשיב נכוחה...

ד. היסוד להשקפתו האלילית – תחושתו הרגשית

מדברי מנדל הטמבל הבאים הגעתי למסקנה שהוא היה גם שיכור, וזה לשונו:

"לא ראיתי מדובר כך בפירוש בחסידות, רק זה 'הֶרְגֵּשׁ', ממילא הרוצה להרגיש ירגיש, ושאינו רוצה איני רוצה להתווכח אתו, יהי לו אשר לו [=ארבע המלים האחרונות מובאות במקור שם בעברית]".

ואיני מבין על איזה רגש הוא מדבר?! האם השקפות דת משה נקבעות על-פי רגשותיו-הזיותיו? מי הוא חושב שהוא? וְהֶרְגֵּשׁ יסודו בבוח המתעורר-החומרי ולא בבוח השכלי-ההגיוני של הנפש. ומנדל השיכור ממשיך את דרכו של רשע גדול אחר שהיה לפניו, אשר אמר כדבריו: "וַיֹּאמֶר **עֵשָׂו** יֶשׁ לִי רָב, אָחִי, **יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לָךְ**" (בר' לג, ט). ואנכי מחויב למסור את נפשי להישאר עם שלי, והוא וחסידיו ימשיכו "להרגיש" ו"להתרגש" מתאוותיהם הבזויות בארצות אדום האליליות, וימשיכו להעתיק מדור לדור את דרכיהם הנלוזות והשקפותיהם הטמאות.

נשים לב כי מנדל השיכור מודע לעובדה שיש בדבריו חידוש עצום, שהרי אם עד עתה האמינו בעולם החסידות שהרבי הטמא הוא "צינור" שמגיע עד לפתניאון של האל, ושגו "רק" במינות מן הסוג החמישי: "וכן העובד אלוה זולתו כדי להיות מליץ בינו ובין ריבון העולמים" – שגם אלה אין להם חלק לעולם-הבא על גודל רשעם וחטאתם... עתה "חידש" מנדל הרשע שהרבי המת הוא האלהים בכבודו ובעצמו! כלומר הם עברו להיות מינים מן הסוג השני והשלישי יחדיו:

"והאומר שיש שם מנהיג אבל הם שניים או יותר [='רוחניותו' של אלהים שורה בגופו של הרבי המת, כלומר ה' והרבי חולקים יחדיו את מעלת האלוהות – הרי שניים]. והאומר שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה [=גופו של הרבי המת הוא כלי קיבול לה' יתעלה אשר 'מתלבש' בגופו, ועתה יש לה' יתעלה ויתרומם-שמו גוף והוא בעל תמונה]".

ואין זה אלא יש"ו החדש מבית היוצר של מנדל הטמבל הארור, אשר אמנם לא נולד מבתולה חסודה כלל וכלל, אך בדיוק כמו יש"ו, מתעה את הרבים לסבור שה' יתעלה משרה את עצמותו ומהותו בגופו הנרקב והמטונף של המצורע מברוקלין הטמאה. וזכורני שאבי מרי ע"ה נסע למסור כמה הרצאות בניו-יורק, ולאחר כשבועיים חזר לארץ. לאחר שחזר שאילתיו, אבא מרי היקר, איך היית מתאר את ארץ הגויים? והוא ענה לי בשתי מלים חדות: "שממה רוחנית!".

ה. עצמות ומהות השורים בגוף "הצדיק"

חשבתם שלא ניתן להתדרדר למינות חמורה מזאת? ובכן, מצפה לכם הפתעה, כי מנדל הטמבל טרם הגיע ל"שיא" שיחתו או יותר נכון לשפל טומאתו, והוא מוסיף ומסביר שם כך:

"ממילא, אין קושיה הנזכרת לעיל אודות 'ממוצע' שייכת כלל, כיוון שזה [הקב"ה אינו] עצמות ומהות לבדו [הקב"ה אינו נותר עצמות ומהות נפרדת] **כפי שהשרה [=שהרי הוא השרה] את עצמו בתוך גוף** [=ה' יתעלה השרה כביכול את עצמו בגופו של חותנו הריי"ץ, יוסף-יצחק שניאורסון], ועל דרך מאמר הזוהר (חלק ב, דף לח ע"א): 'מאן פני האדון ה'? – דא רשב"י'".

כלומר, האדמו"ר המת שקדם למנדל הטמבל איננו עוד בגדר **אמצעי** בינינו לבין הבורא, ולכן אין עוד קושיה של "אמצעי", אלא הוא אלהות ממש! שהרי עצמותו ומהותו של הבורא יתעלה "התלבשו" בתוך גופו של האדמו"ר המת – בדיוק כמו שה' יתעלה "התלבש" בגופו של שיקוץ שמעון בר יוחאי לפי סכלותם, ולכן, מי שפונה לאדמו"ר המת כאילו פונה **ישירות** להקב"ה! אמור מעתה לפי מנדל הטמבל: "מאן פני האדון ה'? דא יוסף-יצחק שניאורסון", ולאחר שהוא ימות יש לומר לפי העדר-היגיון זה: "מאן פני האדון ה'? דא מנחם-מנדל שניאורסון".

ואלמלא חומרת הדברים הייתי צוחק צחוק גדול על סכלותם מטמטמת הלבבות ומחשיכת הדעות, שהרי כדי "להכשיר" את העבודה-זרה שבפנייה **לאמצעי** בינינו לבין ה' יתעלה (שהוא בגדר מין ארור שאין לו חלק לעולם-הבא, וכאמור לעיל), עברו לעבודה-זרה חמורה וכעורה עוד יותר – עוון שיתוף הבורא בהוסיפם אלוה על אלוהותו, ועוון המינות ביחסם לו גוף נגוף.

ו. הקשר בין החסידים לרבי המת

עתה פונה מנדל השיכור לייסד ולבסס את הקשר שבין החסידים לרבם המת, ואומר כך:

"וכשם שהקושייה הנזכרת לעיל אודות 'ממוצע' אינה שייכת, כן בעניין השאלה איך עונה [הרבי] על ענייני 'מיטה' וכדומה, **שהרי קיים קשר עצמי בין הרבי והחסידים,** שעל-כן אמר [רבי יהודה הנשיא בגמרא לעיל]: שבכל מקום שאהיה – 'לבניי אני צריך'".

ותוספת דבריו: "שבכל מקום שאהיה" הם סילוף וזיוף, כי רבי יהודה הנשיא כלל לא אמר דברים אלה, אלא כאמור, הוא התכוון שיקראו לבניו לפני מותו כדי שיצווה עליהם מה שיצווה. בסוף דבריו מנדל הטמבל מגיע למסקנה אשר גררה רבים לעבודה-זרה: "הרבי [=הרבי הקודם של חב"ד] **נמצא איתנו ושומע אותנו** [גם לאחר מותו]". הוא חתם את דבריו בראיה נוספת לשיקוציו מהזיות מינות שנמצאו ב"ספר חסידים", ובהמשך נתייחס לחתימת דבריו שם.

ז. מסקנה

נראה ברור, כי חסידות חב"ד הושפעה קשות מתפישות נוצריות אליליות מובהקות, בסברם שה' יתעלה "מתלבש" בגוף אדמו"ריהם הטמאים. כך הם למעשה "הכשירו" את הפנייה **לאמצעי** בינינו לבין ה' יתעלה, בהתעותם שאין כאן עבודה-זרה, כי הרבי המת אינו רק אמצעי כי אם **אלוה ממש –** שהרי ה' יתעלה "מתלבש" בגוף הצדיק בחייו ומוסיף "להתלבש" בו גם לאחר מותו, ועברו ממינות מהסוג החמישי "בלבד" למינות מהסוג השני והשלישי יחדיו.

ח. צוואת רבי יהודה הנשיא לבניו

לקראת סיום, נדון בדברי חכמים במסכת כתובות (קג ע"א), אשר נזכרו בדבריו של מנדל השיכור לעיל כראיה להזיותיו האליליות, ונראה כיצד יש להבין את דבריהם, וכך נאמר שם:

"תנו רבנן: בשעת פטירתו של רבי אמר: לבני אני צריך, נכנסו בניו אצלו, אמר להם: היזהרו בכבוד אימכם, נר יהא דלוק במקומו, שולחן יהא ערוך במקומו, מטה תהא מוצעת במקומה. יוסף, חפני, שמעון, אפרתי: הם שמשוני בחיי, והם ישמשוני במותי [=יכינו את גופו לקבורה]".

בגמרא שם הוסיפו ושאלו: מדוע היה צריך רבי יהודה הנשיא להזהיר את בניו שיזהרו בכבוד אמם? והלא זו מצוה מן התורה? כבד את אביך ואת אמך! אלא, משיבים שם חכמים שהיא לא הייתה אמם אלא אשת אביהם, וכל עוד הוא היה בחיים חלה עליהם חובה לכבדה, אך לאחר שמתה לא חלה עוד עליהם חובה זו (וכן פוסק רבנו בהלכות ממרים, ספ"ו), ולכן הזהירם.

נראה ברור, כי מטרת צוואתו של רבי יהודה הנשיא הייתה להזהיר את בניו בכבוד אשתו לאחר מותו, והמשך הדברים "נר יהא דלוק במקומו" וכו', הם פירוט הדברים שהוא מחייב את בניו להמשיך ולכבד בהם את אשתו: כלומר שייתנו לה את כל צרכיה. ובמלים אחרות, שלא ישנו מאומה מתנאי המחייה שיש לה כעת, ויתנו לה את אותם התנאים בדיוק גם לאחר מותו.

בהמשך הגמרא שם מובאים דברי אגדה, לפיה רבי ציווה את בניו בכל הדברים הללו, מפני **שהוא בעצמו** ידע שהוא עתיד להגיע לביתו כל ערב שבת בעת הקידוש. עד שפעם אחת באה השכנה לשער הבית וקראה לבני הבית, ואמתו של רבי היסתה אותה שלא תצעק מפני כבודו של רבי אשר יושב במקומו. כיוון ששמע זאת רבי שוב לא בא, כדי שלא להוציא לעז על הראשונים, שלא זכו למעלה זו לבוא לבקר את בני המשפחה לאחר מותם מדי ערב שבת.

ויש על **פשט** אגדה זו כמה תמיהות:

א) וכי יעלה על הדעת שאדם שמת ישוב לעולם-החיים? והלא ישנם פסוקים רבים במקרא שמוֹרים על היסוד הטבעי, המחשבתי והמוסרי, שהאדם לאחר מיתתו לא ישוב לעולם-הזה בשום פנים ואופן (למעט בתחיית המתים לצדיקים). לדוגמה: "אִם יָמוּת גֶּבֶר הֲיִחְיֶה?" (איוב יד, יד), "כָּלָה עָנָן וַיֵּלֵךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה" (שם, ז, ט), "בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְלֹא אָשׁוּב" (שם י, כא), "הֲלַמֵּתִים תַּעֲשֶׂה פֶּלֶא אִם רְפָאִים יָקוּמוּ יוֹדוּךְ סֶלָה" (תה' פח, יא), "רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב" (שם עח, לט), "מִי גֶּבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָּוֶת יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׁאוֹל סֶלָה" (שם פט, מט).

ב) אם אכן רבי הפסיק לבוא כדי שלא להוציא לעז על הראשונים, מדוע הוא החל לבוא לכתחילה? וכי הוא לא חשש שייצא לעז על הראשונים? וכי יעלה על הדעת שיקרה נס עצום שכזה והוא יישמר בסוד רק בתוך משפחת רבי יהודה הנשיא, על כל עבדיו ושפחותיו?

ג) מדוע יש כאן בכלל הוצאת לעז? וכי לא אמרו חז"ל על רבי: "משמת רבי בטלה ענווה ויראת חטא"? כלומר, גם אם נניח שרבי "זכה" למעלה דמיונית זו, וכי יש בזה הוצאת לעז? והלא מוסכם היה על כל חכמי התלמוד שרבי יהודה הנשיא היה דמות מופלאה ונדירה.

ד) אם רבי יהודה הנשיא אכן "זכה" לחזור מדי ערב שבת לביתו, מדוע ציווה לבניו צוואה כֹּה מפורטת? שהרי אם הוא ידע שהוא עתיד לחזור מדי ערב שבת להשגיח ולפקח על בני ביתו, מה צורך היה אפוא בצוואה, אם ממילא הוא מגיע לביקור משפחתי מדי ערב שבת?

ה) לפי פשט האגדה רבי ציווה את בניו בשלושת הדברים שנזכרו להנאת עצמו. כלומר, רק בגלל **שהוא** עתיד לבוא מדי ערב שבת הוא ציווה שייזהרו בשלושת הדברים הללו. וכי יעלה על הדעת שרבי יצווה את בניו לעשות את הדברים הללו רק בעבורו? האם הוא היה שוטה? ומה צורך יש לו לאדם מת שבא "לבקר" בערבי שבתות, בנר דלוק בשולחן ערוך ובמיטה מוצעת?

נראה ברור אפוא, שאגדה זו נועדה לתאר את גדולתו של רבי באמצעות תיאור חותמו הגדול על אנשי דורו, עד שמורשתו הרוחנית, שרוממה רבים לעבודת ה', המשיכה להכות גלים ולהטביע חותם גם לאחר מותו – מעין מה שאמרו חז"ל: "צדיקים במיתתם קרויים חיים". אמנם, במקום אחר חכמים לימדו על גדולתו של רבי גם בדרך ההפוכה, דהיינו בתיאור עוצמת ההעדר לאחר מותו, וכפי שנאמר בגיטין (נט ע"א): "משמת רבי בטלה ענווה ויראת חטא".

ט. ביטויה של אגדה זו בדברי מנדל הטמבל

לאחר שביארנו אגדה זו, נתבונן בחתימת דבריו של מנחם-מנדל ב"שיחתו" עם חסידיו:

"הרבי [=האדמו"ר הקודם שמת] נמצא איתנו ושומע אותנו. בספר חסידים (סימן תתשכ"ט) מובא, שרבנו הקדוש [=רבי יהודה הנשיא] לאחר הסתלקותו, היה בא לביתו כל ערב שבת בין השמשות בבגדי שבת, קידש על היין ופטר את הרבים".

מנדל הטמבל משכפל את הבנתו המחרידה בסכלותה של "ספר חסידים", אשר ניפח את אגדת חז"ל הזו והוסיף לה הזיות לפי דמיונו הרקוב (באגדה המקורית בתלמוד לא נאמר שרבי בא בבגדי שבת וקידש על היין ופטר את הרבים). ברם, העיקר הוא, ששניהם תפשו את האגדה הזו **כפשוטה,** ואין לי ספק שכך הם התייחסו גם לשאר אגדות חז"ל, כדרכם של המינים.

מנדל הטמבל ממשיך להתגולל בשכרותו, ואומר שם כך:

"פעם אחת הגיע חסיד של הרבי ממרחקים [כוונתו לחסיד שהגיע לאדמו"ר שקדם לו], וביקש ממנו שיאמר בפניו דבר חסידות. הרבי ענהו שחסידות הינו אומר בשבת. אמר החסיד, שבאשר הוא בא לרבי בשבת – והרי אמר חסידות. גם עתה, על-ידי התקשרות כדבעי [לאדמו"ר המת], בכל יום ובכל עת יכול להיות אצל כל אחד ואחד בשבת, והרבי בא, ופוטר את הרבים. זאת אומרת, ש[הרבי] פועל בהם [בחסידים] כאילו קידשו בעצמם [זה רק כאילו שהם המקדשים, אך הרבי הוא המקדש], ועוד יותר, כאילו קידשו עם כוונותיו הוא, וממילא בקדושתו הוא".

נמצא, שלא רק ה' יתברך "מתלבש" בשוכני בתי חומר: באדמו"רים הנרקבים שחיקי העצמות, גם הרבי המת "מתלבש" בחסידיו השוטים, וכאשר הם מקדשים בשבת, אם הם מִתקשרים ומִתחברים לאדמו"רים המתים "כמו שצריך", כלומר, אם הם אדוקים בעבודת הגילולים – הם-האדמו"רים באים לביתם ו"מתלבשים" בהם, ועולה להם לחסידים, כאילו האדמו"רים המתים מקדשים בעצמם, עם כל כוונות ה"קדושה" שהרבי המת הנגעל היה מקדש בהן בעצמו.

תלות מחרידה זו ברבי מת או חי, הינה עבודת אלילים מובהקת, על האדם לַפנות את מחשבתו מהבלי העולם-הזה, כדי להכניס לתוכה מחשבות על מציאותו וייחודו של **בורא עולם.** וכל מי שמכניס למחשבתו אלילים משוקצים, מתים או חיים, הוא עובד אלילים והוזה הזיות חמורות ביותר, וכמו שראינו לעיל ביסוד החמישי. וכוונות ה"קדושה" שלהם אינן אלא כוונות טומאה, ושחיתותם ונהייתם אחרי התאוות הבזויות בכלל ואחרי תאוות המין בפרט כבר ידועות לכל: "**הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים** אֶל הַגַּנּוֹת, אַחַר אַחַת בַּתָּוֶךְ [=רמז לביאות האסורות לדעת רבנו במורה], אֹכְלֵי בְּשַׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהָעַכְבָּר [הפרוצים באכילה] יַחְדָּו יָסֻפוּ נְאֻם יְיָ" (ישׁ' סו, יז).

סוף דבר

רבנו הרמב"ם באיגרתו ליהודי תימן, מבאר את היחס האמיתי שבין דת האמת לדתות השקר. הוא מסיים את דבריו שם **בניתוח הסיבה להיווצרות הדתות השקריות,** שאינן אלא חיקוי ודוגמה לתורת משה שנחקקה בחכמה אלהית. דברי הרמב"ם שם מתאימים במיוחד למנדל הטמבל ולמורו ורבו יש"ו אבי הנצרות הטמאה, וכֹה דברי רבנו שם (עמ' כג–כד):

"אותן התורות המדומות, [עמוסות] בדברים שאין להם תוכן [=אין בהן פנימיות אלהית], אלא חיקוי ודימוי ודוגמא. וְהַמְּדַמֶּה [=יוצר אותה התורה ובוֹדֵהּ] נתכוון בכך **לגדל את עצמו ולהיראות שהוא כמו פלוני ופלוני,** ונתגלתה חרפתו אצל הבקיאים [=בעלי ההשׂגה, המעמיקים לחקור], ונעשה לשׂחוק וללעג כמו ששוחקין ולועגין מן הקוף כאשר מחקה פעולות האדם".

לפיכך, כל הרואה מנדל-טמבל עליו לומר כמי שרואה קוף: ברוך משנה הבריות...

נספח א: מכתב לאחד מאוהבי חב"ד

כך כתבתי לאחד שטען שהוא "אוהב מאד" את חסידות חב"ד: לגבי נוסח התפילה, מן הראוי ללכת אחרי הנוסח של רבנו שהוא אביר המחשבה היהודית ועקף את רס"ג בעניינים רבים מאד. אמנם, ניתן לשלב פיוטים מסידור רס"ג, אך כמובן רק לאחר בחינתם במיקרוסקופ ההשקפתי הזך והטהור של רבנו הרמב"ם. לגבי חב"ד, אם קראת את המאמרים שנכתבו בעניינם והוכח לך שראשיהם הם מינים מתועבים שמתעים את עם-ישראל אחרי ההבל, וששליחיהם הם בגדר צאצאי מינים לכל הפחות – אסור לך באיסור חמור לאהוב אותם, ועבירה גדולה וחמורה היא בידך. ואם לא קראת את המאמרים שמוכיחים את מינותם, לך תלמד, וה' יהיה עמך. ככל שתשׂכיל לאהוב יותר את ה' יתעלה ותבין יותר את טוהר ייחודו, כך נפשך תקוץ באופן טבעי מן ההזיות הפגאניות שחב"ד מפיצים, אשר גורמות לנזקים עצומים לדת משה.

זאת ועוד, שים לב, חובת האהבה לה' יתעלה-שמו נאמרה דווקא בעניינים הללו, דהיינו, כאשר עומדת לפני האדם ברירה ובחירה: האם לבחור לאהוב בשר ודם שהוא נמשך אחריו מאד-מאד אף שמדובר בנביא שקר, או לבחור ולהעדיף את האהבה לה' יתעלה תוך הפניית עורף מוחלטת לאותו בשר ודם – והנה לפניך הפסוקים מספר התורה בעניין זה (דברים יג):

"כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חוֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת, וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ לֵאמֹר נֵלְכָה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתָּם וְנָעָבְדֵם, לֹא תִשְׁמַע אֶל דִּבְרֵי הַנָּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מְנַסֶּה יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לָדַעַת **הֲיִשְׁכֶם אֹהֲבִים אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם,** אַחֲרֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן, וְהַנָּבִיא הַהוּא אוֹ חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא יוּמָת כִּי דִבֶּר סָרָה עַל יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַפֹּדְךָ מִבֵּית עֲבָדִים לְהַדִּיחֲךָ מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ".

בהצלחה רבה לך ולכל החברים שוחרי האמת וטהורי הלבב!

נספח ב: תגובה עצבנית של חסיד חב"ד

וזה לשון התגובה: תתבייש לך, באיזה שפה מכוערת ומזלזלת אתה כותב על הרבי מליובאוויטש מה"מ [=מלך המשיח] שדואג לכל יהודי ויהודייה בעולם במסירות נפש, ואין פינה בעולם שלא הכניס בה אלוקות. תעשה תשובה, הרמב"ם מתבייש בך והרב קאפח מתבייש בך, רבבות יהודים בעולם לומדים רמב"ם כל יום בזכות הרבי קודש קודשים.

הנה לינק לפורום שבו מדברים בדרך ארץ על הנושא שכתבת בהרחבה, תלמד ותשכיל: forum.otzar.org/viewtopic.php?t=18336

תשובתי:

עליך אתה להתבייש! ובמה עליך להתבייש? עליך להתבייש בכך שאתה מעדיף אהבת בשר ודם שפל ארור ושיכור על-פני אהבת ה' יתעלה, ועל-פני ציוויו לבער ולהרוס ולנתץ עבודה-זרה ואלילות כעורה. ואכן, אין פינה בעולם שמנדל הטמבל השיכור לא הכניס בה אלילות.

גם האפיפיור דואג במסירות לכל נוצרי שבעולם "במסירות נפש"... ובזכות האפיפיור מאות מיליונים לומדים תנ"ך! האם העובדה שהאפיפיור דואג לכל נוצרי שבעולם ומפיץ את לימוד התנ"ך הקדוש, יצנן את עונש הגיהינום והכָּרת החמור שמזמן לו? **שוטה שבעולם!**

והלא מנדל הטמבל השיכור הוא בדיוק כמו האפיפיור, הוא עיוות את דת משה והפיץ אותה "במסירות נפש" לכל באי עולם... והוא וכומריו בדיוק כמו הכומרים הנוצריים הנחמדים כלפי חוץ, שכל מטרתם להשיג תאוות וזימות ושלטון ושׂררה ועוצמה כלכלית וחברתית. אין אצלם עשייה אמיתית לשם שמים, כי בְּמָקום שחודרת המינות והאלילות חזקה גדולה היא שהשימוש בדת הוא אך ורק אמצעי להשגת מטרות שפלות, בדיוק כמו בנצרות האלילית והזימתית.

ואף יתרה מזאת, אתה כותב לעיל על מנדל הטמבל שהוא "דואג לכל יהודי ויהודייה בעולם במסירות נפש", כלומר, לפי שיטתך מנדל השיכור חי וקיים **והוא משגיח על עם-ישראל!** ולא שמת לב כיצד מחשבתך סטתה מבורא-עולם למנדל, כלומר, החלפת את בורא-עולם במין שיכור, ובזאת הוכחת את דבריי! "פִּי כְּסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ" (משׁ' יח, ז).

גישתך הפגאנית לא מסתיימת אצל השיכור, אלא היא הושחרה במינות לחלוטין, ולכן הנך מוסיף ומתאר את הרמב"ם ולהבדיל את קאפח, כאישים שחיים וקיימים: "הרמב"ם מתבייש בך והרב קאפח מתבייש בך". ובכן, רבנו הרמב"ם לא כאן כדי להתבייש ולהבדיל גם לא קאפח הבזוי שחילל-שם-שמים ועיוות את דרך האמת. קצרו של דבר, תפישתך שהרמב"ם ולהבדיל קאפח מצויים כאן ומתביישים, מבטאת את המינות והעבודה-הזרה שרוחשת במוחך החולה, בדיוק כמו עובדי האלילים של חב"ד אשר נדמה להם שהאליל הטמבל שלהם חי וקיים!

והתורה כבר ציוותה עלינו כיצד להתייחס למנדל הטמבל הארור ולדומיו, ואתה הוא זה שצריך לעשות תשובה, כי השלכת אחרי גווך את התורה ואת אהבת ה' יתעלה! ראה פסוקים לעיל.

אז את מי אתה אוהב? את ה' יתעלה או את האליל השיכור מנדל הטמבל?

***

אגב, לגבי הלינק ששלחת, ובכן, מדובר שם בערֵמות של בלבולים ובגיבובי הבלים על-גבי הבלים, הנה כמה דוגמות מייצגות, בתשובה הראשונה של המשיב המרכזי, נאמר כך:

"אחת הנקודות הקשות בתורת חב"ד היא, שעקב שלילת ההגשמה הטוטאלית של הגרש"ז שגרר בעקבותיו שלילת הצמצום כפשוטו, הגיעו חב"ד לדעה קיצונית ביותר, שאת שיאו הלוגי ביטא הרמ"ש כשהוא טען **שהאדמו"ר הוא עצמות ומהות מלובש בגוף.** יש הוגים רבים ביהדות שהיו סוברים שדברים אלו הם כפירה ממש. [...] השאלה המהותית היא, האם חב"ד צודקים או שלא. אם הם לא צודקים אז יש כאן בעיה חמורה ביותר".

שים לב, המשיב הזה החליט שחב"ד שללו את הגשמות "באופן טוטאלי" ומזה הם הגיעו להגשמה הטוטאלית! האם יש איזה זיק של היגיון בדברים? וזו בדיוק תפישת הנצרות!

ועל המלים הגבוהות והנבובות של המשיב השחצן והנבער (כגון: 'שאת שיאו הלוגי ביטא' וכו', כאילו יש איזו לוגיקה בהזיות האליליות של חב"ד) כבר נאמר בנביא בספר שמואל א (ב, ג): "אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְּבֹהָה יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת".

כמו כן, שים לב לסכלות המשיב שם, הוא מסתפק בשאלה האם יש אמת בנצרות או לא! שהרי הוא אומר: "השאלה המהותית היא, האם חב"ד צודקים או שלא. אם הם לא צודקים אז יש כאן בעיה חמורה ביותר". **טיפש מטופש!** האם בכלל יש שאלה האם חב"ד צודקים או לא צודקים? האם יש בכלל שאלה האם אלהים התלבש בגוף? פשוט לקרוא ולא להאמין!

ועל הדיון העלוב והפגאני הזה, אתה מעז לומר שמדובר בדיון נרחב ומושכל שמתנהל ב"דרך ארץ"? ועוד אתה מעז לכזב ולפעור את פיך ולומר שעלי ללמוד ולהשכיל? מה בדיוק עלי ללמוד ולהשכיל? שיש ספק האם חב"ד צודקים בהזיותיהם ושיש לה' יתעלה גוף? ומדבריך עולה שאין בך דעת כלל, והנך יותר תועה מהבהמות, כי אינך מסוגל לשקול דברים בשכלך. אלא, כל מה שנראה לך אמת אתה זועק שהוא אמת, ואינך יודע לבחון מאומה בעין השכל.

והנה התשובה השנייה של המשיב בלינק שם, שכולה מקשה אחת של סכלות ובלבולת:

"הקב"ה הוא הכל – הקב"ה לא ניתן לתיאור – כל מה שאפשר לומר לגבי בשר ודם אי אפשר לומר לגבי ה' – אי אפשר להקב"ה לצמצם את עצמו – יוצא אם כך שהקב"ה הוא פעם היה הכל, והוא תמיד הכל. ואידך זיל גמור".

ובכן, המשיב פותח בסתירה מיניה וביה: שהרי אם הקב"ה לא ניתן לתיאור, איך אפשר לתארו ולומר עליו שהוא הכל? גם המשך דבריו הבל: "כל מה שאפשר לומר לגבי בשר ודם אי אפשר לומר לגבי ה'", שהרי יש סוג מסוים של תארים שבהחלט ניתן ואף רצוי לתאר בהם את הבורא והם תארי הפעולות, וכמו שהוסבר במאמר: "תורת שלילת התארים – תארי החיוב". אלא, שהמשיב מתחזה לפילוסוף שנזהר מאד ביחסו לאמיתת הבורא יתעלה, אך הוא סכל ושחצן, שהרי הוא אינו יודע האם חב"ד צודקים בהזייתם וה' "התלבש" במנדל הטמבל, או שלא... "וַיִּתְעוּ אֶת עַמִּי בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם [...] וְהוֹעֵיל לֹא יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְיָ" (יר' כג, לב).

זאת ועוד, אם הקב"ה הוא הכל – כולל החפצים והנבראים שביקום – הרי שזו הגשמה, ועניין זה הוסבר במאמר: "האם בורא-עולם מצוי בתוך החומר שביקום?". גם הקביעה שהקב"ה "אינו יכול לצמצם את עצמו", היא קביעת מינות, שהרי בבסיסה ניצבת ההשקפה שיש דברים שנשׂגבים מיכולתו של בורא-עולם, וזאת בדומה מאד לקביעת האתאיסטים שאין הקב"ה יכול להרים אבן שהוא אינו יכול להרים, ומזאת יש ראיה לפי דמיונם, להעדר יכולתו ולהעדרו.

וכבר הזהירו חכמים מהתפרצות המחשבה קמי שמיא ומהשלכת הזיות מינות כלפי ה' יתעלה, וכֹה דבריהם במשנה במסכת חגיגה (ב, א): "וכל המסתכל בארבעה דברים רתוי לו כאילו לא בא לעולם: מה למעלן, מה למטן, מה לפנים, מה לאחור. וכל שלא חס על כבוד קונו, רתוי לו כאילו לא בא לעולם", והרחבתי בעניין זה במאמר: "כובד המינות קשה מכובד האבנים".

בקיצור, **שתוק!** שהרי כל מי שלא חס על כבוד קונו רתוי לו שלא בא לעולם!

וכל-שכן וקל-וחומר אלף פעמים שרתוי לו לשתוק!

נספח ג: מי גרוע ממי: חסיד מינות או מתאסלם?

נשאלתי כך:

הייתה לי שיחה עם אשתי בענייני השקפה. תוך כדי שיחה על חסידויות וכדו' נשאלה השאלה: האם עדיף להיות חסיד ברסלב, חב"ד וכדומה או להתאסלם. כלומר מי גרוע יותר? לכאורה הערצת מוחמד, אבל אין אתו אינטראקציה או הערצת קבר או חמור כזה או אחר. מה דעתך?

תשובה:

שניהם כופרים ביסודות מסוימים משלושה-עשר יסודות הדת, ודינם ידוע. אלא, שחסידי ברסלב וחב"ד וכיו"ב מצאצאי המינים כופרים ביסוד העבודה-הזרה הוא **היסוד החמישי,** ואילו המתאסלמים כופרים **ביסוד התשיעי** והוא הביטול, דהיינו שתורת משה לא תבטל. וביתר ביאור: המוסלמים לא הפכו את מוחמד המשוגע לאלוה מתווך ומליץ כמו שהמינים הפכו את גדולי-טחורי-האסלה למיניהם לאלוהיהם. המוסלמים אינם רואים במוחמד מתווך או מליץ בינם לבין בורא-עולם, אלא הוא "רסול אללה", דהיינו השליח מאת הבורא. הנביא החדש.

היסודות האמורים הם היסודות המרכזיים שניתן באמצעותם להבחין בין המתאסלמים לבין חסידי המינות, אף שיש עוד יסודות שאלו ואלו כופרים בהם, אלא שהיסוד התשיעי מגדיר את כפירתם של כל המתאסלמים, והיסוד החמישי מגדיר את כפירתם של כל חסידי המינות.

לאור הדברים האלה חסידי המינות גרועים יותר מן המתאסלמים, מפני שהם כופרים ביסוד יסודי יותר, היסוד שלפיו אסור לאדם מישראל לעבוד עבודה-זרה, יסוד שהוא הציר שעליו סובבת כל התורה כולה – אך הלכה למעשה אין הבדל כאמור, ואלו ואלו מורידין ולא מעלין.

"לֹא תֹאבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו [...] וּסְקַלְתּוֹ בָאֲבָנִים וָמֵת כִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים, וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ" (דב' יג, ט–יב).

רתוי לו שיפשפש בהשקפותיו

נשאלתי מדוע בתנ"ך מגַנים את הרשעים באופנים קשים מאד אבל לא מכנים אותם בכינויי גנאי כמו שאנכי עושה? ובכן, יש דימויים קשים מאד בתנ"ך כנגד עם-ישראל אשר מבחינת משקלם קשים יותר משמות הגנאי שהנני נותן למינים. ואם מותר היה לנביאים לומר דברים כל-כך קשים על עם-ישראל **בכללותו,** ברור שראוי לומר דברים קשים על מין כזה או אחר.

ועתה אנכי אשאל: מה יותר קיצוני? שמשה רבנו הרג יחד עם שבט לוי 3000 איש עובדי אלילים או לגנות בשמות גנאי מינים שמתעים את העם אחרי ההבל? וכן שפנחס בן אלעזר הרג לעיני כל ישראל את זמרי בן סלוא והמדינית או לקרוא בשמות גנאי למינים ארורים? וכן שאליהו הנביא הרג 850 נביאי בעל ואשרה בהר הכרמל או לקרוא למינים בשמות גנאי? וכן לְמַד היטב על אופני התנהלותו הקיצונית של המלך יהוא, וכיצד הוא ביער את העבודה-הזרה, וראה כיצד ה'-אלהים-אמת משבחו: "וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר הֱטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחְאָב בְּנֵי רְבִעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל" (מ"ב י, ל), ועוד.

יתר-על-כן, בדורנו יש חידוש גדול, בימי קדם לא נהגו לרומם את נביאי השקר בתארי רוממות, כגון: "הגאון", "שר התורה", "גדולי עולם", "קדושי עליון", "אדירי התורה", "מרן", "המקובל האלהי", "בוצינא קדישא", "מלאך ה' צבאות", "המלומד בנסים", "המאיר לארץ", "גאון עוזנו ותפארתנו", "פועלי ישועות", ועוד רבים. כלומר, כדי לעקור מקרב עם-ישראל את ההערצה הפגאנית שהלעיטו אותנו כלפי המינים הארורים, מן ההכרח לגנות אותם בשמות ובכינויי גנאי, כי רק בדרך זו ניתן לעקור את הגידול הסרטני האורתודוקסי שאוחז בליבו של עמֵנו.

לסיכום, צו השעה הוא לבזות את המינים, ורק בדרך זו יש סיכוי שעמֵנו ישוב לדרך האמת. ועוד בעניין זה ראו: "ומצח אשה זונה היה לך מיאנת היכלם", "וְאִבַּדְתֶּם את שמם מן המקום ההוא". כמו כן, כל מי שבואב לו לקרוא את המלים הקשות כנגד המינים רתוי לו שיפשפש בהשקפותיו שמא מינות נזרקה בו, שהרי על פקפוקים קלים בהרבה נחשדו על המינות.

ואחתום בדברי ישעיה הנביא ע"ה:

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדָעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׂכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (יש' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבַיָּא תַּקִיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לָקֳבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

"כִּי עַם מְרִי הוּא בָּנִים כֶּחָשִׁים בָּנִים לֹא אָבוּ שְׁמוֹעַ תּוֹרַת יְיָ, אֲשֶׁר אָמְרוּ לָרֹאִים לֹא תִרְאוּ וְלַחֹזִים לֹא תֶחֱזוּ לָנוּ נְכֹחוֹת, דַּבְּרוּ לָנוּ חֲלָקוֹת חֲזוּ מַהֲתַלּוֹת" (יש' ל, ט–י).

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (יש' מד, יח).

שער רביעי:

חכמי יועצי

אשכנז ועבדיהם

הנרצעים

כיצד גדולי האסלה לדורותיהם מוליכים שולל את ההמון?

במאמר זה ריכזתי כמה נקודות המבארות כיצד גדולי-טחורי-האסלה לדורותיהם מוליכים שולל את ההמון. אמנם, יש מן המינים הללו שכבר הגיעו לגבול הדמנציה ואינם יודעים מימינם ומשמאלם: אלה מנוהלים על ידי עסקנים כמריונטות, ופועלים הלכה למעשה לפי עצותיהם הפוליטיות והעסקיות. למסקנות האמורות הגעתי לאחר שחקרתי אחר ריחוקם מיסודות הדת ומהשקפות נכונות (על רבות מהן נכתב באתר), וכן לאחר התבוננות בדבריהם, בהתנהלותם ובהתנהלות עוזריהם – ועל כולם יש לומר "רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה" (בר' כ, יא).

מעט משיטותיהם

1) הם מדברים דברים לא ברורים, כביכול עמוקים מאד-מאד, מתוך מטרה לבלבל, וליצור רושם אצל השומע שהמדבר הוא אדם גדול מאד עד כדי שהוא-השומע אינו מבינו, וכך ניטעים רגשי נחיתות וכניעה בקרב השומע.

2) הם משמיעים דברי ביטול, זלזול והתנשאות כלפי אנשי האמת הַמְּסַכְּנִים את שלטון השקר, השתלטנות והרשע שלהם.

3) הם יוצרים לעצמם מעמד של אלוה שאינו טועה וכל דבריהם דברי נביאות, ולפיכך כל מתנגדיהם הם בגדר של כופרים ואפיקורוסים. ונצרף דוגמה אחת להפיכת עצמם לאלילים: יעקב אבינו ע"ה פחד וחשש לפני פגישתו עם עשו אף-על-פי שהקב"ה **הבטיח לו** שהוא ישמור ויגן ויציל אותו מכל הקמים עליו לרעה! ולמרות זאת הוא נזהר וערך את כל ההכנות הדרושות כדי להגיע מוכן ככל שניתן לפגישתו הגורלית עם עשו אחיו. אולם, גדולי האסלה מזלזלים בזהירות ובהתכוננות ומצהירים ש"התורה מגינה ומצילה" – וכל מי שנוהג בחוסר אחריות ופוטר את עצמו מהשתדלות ומהתכוננות, מצהיר למעשה שהוא גדול מיעקב אבינו! ובאילו ההשגחה עליו חזקה ומקיפה ועצומה יותר מאשר ההשגחה שׁשׁרתה על אבות האומה!

ויש בזה לא רק ביטוי של חוסר אחריות משווע וחילול-שם-שמים, אלא יש בזה גם ביטוי מובהק של גאווה ויהירות וגסות רוח, ובאמור, גדולי האסלה למיניהם משתמשים בהשקפה הזו כדי לטפח ולרומם את מעמדם כאילו הם גדולים מכל הנביאים שקמו לעם-ישראל, ובאילו היו מכשפים ואִטִים שמסוגלים לכפוף את מהלכו וטבעו של העולם לשאיפותיהם ולגחמותיהם.

והסיבה להעמדת עצמם כאלילים ברורה: כדי להחדיר את דבריהם ללא עיון בחינה ובקרה, הם מוכרחים להעמיד את עצמם כגדולים יותר מאבות האומה, שהרי אפילו אבות האומה שגו וחטאו – אך הם, אינם טועים ושוגים וכמובן שאינם חוטאים ופושעים, כל דבריהם צדק ומישרים, וכל מעשיהם מדוקדקים לפי רצון ה' יתעלה, עד שאמרו עליו על גילול אלישיב, שכל הוראה שיצאה מפיו בימי חייו נאמרה ב"רוח הקודש". וזו עבודת אלילים, שהרי שלמות כזו

ישנה רק לה' יתעלה, וייחוס תכונת שלמות כזו לבשר ודם מרוממת את אותו אדם לדרגה של אלוה, ולבן יש למלא אחר כל הוראותיו בצייתנות עיוורת כאילו נאמרו מפי-הגבורה! עוד ברור, שאם הם יאפשרו להתייחס לדבריהם בעין ביקורתית – תתגלה ערוותם קל מהרה...

4) שיטה נוספת שבה משתמשים גדולי האסלה היא החדרת ההזיה שהם שולטים באלהים: "צדיק גוזר והקב"ה מקיים", ולכן, הואיל והם שולטים באלהים, אין צורך לעבוד את בורא-עולם, אלא יש לעבוד את מי ששולט על בורא-עולם, דהיינו אותם, את גדולי-גללי-האסלה.

וביתר ביאור, ברגע שהמינים קובעים את מעמדו של בשר ודם כמי שגוזר והקב"ה מקיים, הם למעשה טוענים שהקב"ה עובד אצל אותו גוּדֵל! ובמלים אחרות, המינים למיניהם יותר חשובים מאלהים, שהרי הם אלה אשר קובעים את מה שאלהים יחליט ויפעל בשמים ובארץ! והמסקנה הברורה היא, שבכל עניין יש לפנות לאותם אלילים במקום לפנות לאלהים!

דומני שגם בעניין זה המקור לטמטומם של גדולי-האסלה הוא הבנת מדרש כפשוטו (ובידוע כולם הם מתופשׂי אגדות חז"ל כפשוטן), וכך נאמר במסכת מועד קטן (טז ע"ב): "'צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים' [ש"ב כג, ג] – מי מושל ביי? צדיק, שאני גוזר גזירה והצדיק מבטלה'". ובכן, טרם שנבאר את המדרש הזה, נלמד מהו פשט הפסוק הנדון, וכך נאמר בשמואל שם: "אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דִבֶּר, צוּר יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל בָּאָדָם, צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים", וכך תרגם שם יונתן בן עוזיאל את פשט הפסוק: "אֲמַר דָּוִיד: אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל עֲלַי מַלֵּיל, תַּקִּיפָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּשַׁלִּיט בִּבְנֵי אֱנָשָׁא קוּשְׁטָא דָּאֵין, אֲמַר לְמַנָּאָה לִי מַלְכָּא הוּא מְשִׁיחָא עֲתִיד דִּיקוּם וְיִשְׁלוֹט בְּדַחְלְתָא דַּיְיָ".

נמצא, שפשט הסיפא של הפסוק: "צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים" עוסק במלך המשיח אשר יקום וישלוט ביראת ה', דהיינו שהוא יקום וימלוך וישליט את יראת ה' ועבודתו ואהבתו בליבו של עם-ישראל – לא חלילה שהוא ישלוט באלהים, אלא הוא ישלוט בבני האדם מתוקף מלכותו, ויורֶה לקיים בשלמות את מצוות ה' יתרומם ויתהדר, כלומר, יכונן ממלכת כהנים וגוי קדוש.

ועתה להזיות גללי האסלה: ובכן, איני יודע איך עלה בדעתם להבין מדרש זה כפשוטו? ואפילו לפי פשט המדרש הצדיק אינו מושל בהקב"ה, אלא כל כוחו הוא להתפלל ולבטל גזירות רעות וקשות ותו לא, וגם זה לא בהכרח, אלא לפי שיקול דעתו של אל-דעות, שהרי מי לנו גדול מאברהם אבינו ע"ה אשר לא הצליח לבטל את גזרת השמדת סדום ועמורה. ומי לנו גדול ממשה רבנו ע"ה אשר לא הצליח לבטל לחלוטין את גזרת ההשמדה לאחר עוון המרגלים, וה' נענה לו אך ורק לדחות את מות העם החוטאים בארבעים שנה של הליכה ארוכה במדבר.

לפיכך, מטרת המדרש היא אחת ואחת בלבד: לטפח בקרב ההמונים רודפי ההבלים וההזיות יראת כבוד והערכה כלפי החכמים ואנשי האמת, ותו לא. וגם זאת לא במטרה לטפח חלילה גאווה ושחץ, אלא במטרה שישמעו לדבריהם ולמוסריהם, ויקבלו את תוכחותיהם – ובעשותם כן יועילו לעצמם ואולי אף יזכו להתקרב לדרך האמת ולהציל את נפשם משאול תחתיה. אמנם, עם-ישראל וגם הגויים היו פונים **לנביאי ישראל** כדי שיסייעו להם בענייניים רבים (כמו שמובא במלכים בעניין שאול שהלך לשמואל הנביא כדי שיסייע לו למצוא את האתונות), אך לא מדובר במדרש זה על נביאים, אלא על צדיקים סתם, דהיינו על חכמי האמת שבכל דור ודור.

זאת ועוד, ברור שהקב"ה לא יענה לתפילת שום אדם אם אין הדבר נכון מבחינת **יושר משפטו של הקב"ה,** בין אם מדובר בנביא או בחכם ובין אם מדובר בצדיק או באדם פשוט.

"הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דב' לב, ד).

"אֲנִי יְיָ חֹקֵר לֵב בֹּחֵן כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו"; "גָּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו" (ירמ' יז, י; לב, יט).

"לָכֵן אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חָלִלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל, כִּי פֹעַל אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ, אַף אָמְנָם אֵל לֹא יַרְשִׁיעַ וְשַׁדַּי לֹא יְעַוֵּת מִשְׁפָּט" (איוב לד, י–יב).

אולם, המינים וצאצאיהם למיניהם סילפו ומסלפים את המדרש הזה, כגון קנייבסקי ושות', כראיה והוכחה לכך שיש להם "כוחות מאגיים", ובמלים אחרות: הם משתמשים בפשט המדרש הזה כדי לטפח את מעמדם האלילי, כאילו יש בכוחם לעשות נסים ונפלאות. והמטרה שלהם בכל החיזיון הזה היא לתעתע בהמון שהם בגדר נביאים ואף יותר מכך, שהרי הם גוזרים והקב"ה מקיים, ואילו הנביאים יכולים רק להתחנן אך אין הכרח שהקב"ה ישמע לתפילתם.

ובאמור, מיצוב מעמדם של המינים העילגים והכסילים הוזי ההזיות – כנביאים, **הכרחי** להמשך שלטון המינות והבערות שלהם, כי רק אם הוּכח ביחס לאדם מסוים שהוא נביא-אמת לה' אסור לעיין במעשיו ובאמרותיו בעין ביקורתית, שהרי כל מעשיו הינם מעשים והוראות שניתנו ישירות מאת הקב"ה. וכך הם יכולים לכזב ולשקר ולומר דברים הזויים לחלוטין, ואין מי שיבקר אותם וישאל אותם: למה ומדוע? שהרי כל דבריהם דברי נביאות כמשה רבנו ע"ה מפי הגבורה – ובדרך זו הם מחריבים את הדת ומעוותים אותה כדי שתתאים לצרכיהם ולתאוותיהם.

"אֲשֶׁר חָטְאוּ וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל **בְּהַבְלֵיהֶם**" (מ"א טז, יג).

5) הם מונעים מההמון לרכוש השכלה ומדעים שבהם ישכללו את שכלם ויידעו להבחין בין אמת לשקר – כך מובטח להם שההמון ימשיך לשגות בשקר הפגאני הנחות שלהם.

6) הם מפיצים שקרים וכזבים על מתנגדיהם (בפאשקווילים, בעיתונות מגויסת, וכיו"ב), מתוך מגמה להתנכל ולהשחיר את אנשי האמת, להפחיד את ההמון מהם ואף להסיתו כנגדם.

7) הם מנהלים מערכת מסועפת של עסקנים ומקורבים מושחתים ולעתים אף בעלי זרוע אלימים, אשר מוציאים לפועל את דבריהם, תמורת טובות הנאה או פשוט מתוך ציות עיוור.

8) הם יוצרים קשרים עם בעלי ההון וסוגרים איתם עסקאות בחשאי: בעלי ההון משחדים את גדולי האסלה ומקורביהם, והם מורים הוראות לצאן מרעיתם שמשרתות אינטרסים כלכליים גדולים של בעלי ההון. ראו לדוגמה את קשריו של ליצמן הטמא שנתבער מהכנסת עם חברת הסיגריות פיליפ-מוריס. דוגמה נוספת, הטלת חרמות על חברות ומפעלים אשר במשך עשרות בשנים פעלו בשבת ופתאום "נזכרו" להחרים אותם, פשוט כי כספי השוחד איחרו להגיע...

"הַמִּרְעֶה הַטּוֹב תִּרְעוּ וְיֶתֶר מִרְעֵיכֶם תִּרְמְסוּ בְּרַגְלֵיכֶם וּמִשְׁקַע מַיִם תִּשְׁתּוּ וְאֵת הַנּוֹתָרִים בְּרַגְלֵיכֶם תִּרְפֹּשׁוּן, וְצֹאנִי מִרְמַס רַגְלֵיכֶם תִּרְעֶינָה וּמִרְפַּשׂ רַגְלֵיכֶם תִּשְׁתֶּינָה" (יח' לד, יח–יט).

9) הם מסלפים את התורה לשם מימוש תאוות הבצע ורדיפת השׂררה והשלטון שאוכלת אותם, אף-על-פי ששם-שמים מתחלל בכך (לדוגמה: השתמטות משירות צבאי, קבלת כסף על לימוד תורה, הפיכת הנשים לשפחות: גם מפרנסות וגם מטפלות בבית ובילדים, ועוד).

10) הם מפיצים סיפורי בדים, פלאות והזיות על גדולת גדולי האסלה הנגעלים שלהם, ולעתים אף "מעשה נסים" שנעשו על ידם או "בזכותם" – "פֶּתִי יַאֲמִין לְכָל דָּבָר" (משׂ' יד, טו).

11) הם מקדשים את החיצוניות מפני שבאמצעותה ניתן ליצור בקלות רושם כוזב אצל הזולת, ובמלים אחרות, כל רוממותם נובעת מגינוני טקס וכבוד חיצוניים שמעוררים התפעלות אצל ההמון. לעתים חיצוניות זו באה לידי ביטוי בגנדרנות מופלגת (כך בחסידויות המינות), ולעתים בהיפך הגמור, בהצגת עניות מופלגת והסתפקות בחיים עלובים כביכול (כך אצל הליטאים עובדי האלילים), בעוד שהם מחביאים בספריות "הקודש" שלהם מיליונים על גבי מיליונים.

לדוגמה, בסמוך לכתיבת מאמר זה נפטר אחד מגדולי האסלה שנתפרסם בחיי עניות מרודים והוא העכבר שטיזנמן ('גדולתו בצניעותו'). ברם, כעשר שנים לפני מותו משפחתו שקלה להגיש תלונה במשטרה, מפני שנגנבו מביתו שלושה מיליון ש"ח במזומן! אך לאחר שהבינו שתביעה כזאת תסבך אותם ותחשוף אותם לבדיקות רשות המיסים, החליטו לבטל את הגשת התביעה. כלומר, הם העדיפו להפסיד שלושה מיליון ש"ח, ובלבד שלא יבדקו אחריהם!

12) הם ממנים לעצמם לתפקידי גדולי האסלה כומרים ומינים ישישים מאד, וזאת כדי שיהיה קל לעסקנים לתמרן אותם לצרכיהם הפוליטיים והכלכליים. כל אדם שגילו מעל 90, תלוי מאד בסביבתו פיסית וגם נפשית, ומרוב חולשתו ועייפותו (וכל-שכן כאשר הוא גם מושחת) הוא צפוי להיכנע לכל גחמותיהם ולאשֵׁר את כל אשר יאמרו לו. ובמלים אחרות, הם ממנים רשעים ישישים דווקא, כדי להקל עוד על שליטתם הפוליטית והכלכלית המוחלטת במנהיגיהם.

13) הם ועסקניהם מציגים את מגרעותיהם של גדולי-גללי-האסלה כחוזקות, כלומר בכל מקום אשר נחשׂפות השקפותיהם הרעות, הם מסלפים מעוותים ומעקשים את האמת, עד שהשקר הופך ל"גאונות". כך לדוגמה עשו כומרי השואה הארורים אשר ברחו והותירו את חסידיהם לבאר שחת, ולאחר שחלפה השואה, החליטו בחסידויות המינות השונות לציין את "ימי הבריחה" של אליליהם בהילולות, משל בריחתם הייתה מצוה רבה ונס מן השמים שהציל את ה"צדיקים" מכליה, וכל זאת כדי לכסות על האמת שהם היו חדלי אישים – שהרי לאחר שהורו לתלמידיהם בנחרצות במשך שנים רבות שלא לעלות לארץ-ישראל, הם בעצמם ברחו ככלבים ממוראות השמד, ונטשו את צאן מרעיתם לאלף-אלפי מיתות משונות, והיה עליהם ללמוד מוסר מקורצ'אק היהודי המתבולל שהעדיף למות ולא לעזוב את ילדי בית היתומים שניהל.

דוגמה נוספת, זכורני שנסעתי פעם עם אחד ממכריו של האליל מצאנז, שבבעלותו בית ענק בן ארבע קומות, ובו מקווה ובית-כנסת צמודים, כחמש מאות מ"ר בנוי! ולמרות כל הגודל הזה, בונים לאותו אליל טמא בית מפואר נוסף בקיסריה. אותו אדם סיפר לי, שכל כיור בבית החדש עלה 17 אלף דולר, והוא התרעם בפניי: "מדוע האדמו"ר 'הקדוש' צריך כיור ב-17 אלף דולר? כיור באלף דולר לא מספיק טוב?". לימים, נסעתי באוטובוס עם אחד מחסידיו השוטים של

אותו אליל והוא "הסביר" לי, כי לגילול יש "לב חלש" כתוצאה מטורח הנהגת אותה החסידות, ולכן הוא זקוק לבית בקיסריה כדי לרפא את גופו מהקושי הגדול והעצום שבהנהגת החסידות. מדברי החסיד הבנתי, שהאדמו"ר "עושה טובה" גדולה מאד לחסידיו, והוא משתוקק יום ולילה שיבוא מישהו להחליפו, ויפטור אותו מן השׂררה, מטובות ההנאה ומן הבית בקיסריה...

14) לאחרונה גיליתי תכסיס נוסף שבו הם משתמשים כדי להטיל פחד על מתנגדיהם: כל מי שמותח עליהם ביקורת הם מזהירים אותו ש"השם ייפרע ממנו" או ש"רעה גדולה תבוא עליו", כמו עבדאללה אִבְּן ג'ורג'יה, העז העיוורת, שהזהיר את שחקני "ארץ נהדרת" בזמנו; וכמו מאיר מאזוז, המכשף הנבל והיהיר שמוּט-המגבעת היושב על כיסא הרשעים, ועוד רבים.

***

ההליכה בשקר גרמה להם להאמין בשקר ולכן בלתי אפשרי לשכנע אותם, ואף אסור באיסור חמור להתקרב אליהם וללמוד מהם וממעשיהם, "הַרְחֵק מֵעָלֶיהָ דַּרְכֶּךָ וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ" (משׂ' ה, ח). כל מבקר ימצא את עצמו מטרה לחיצי הרעל שבפיהם, מכיוון שהם בטוחים שהם ואך רק הם בני-האלהים הנעלים והמיוחסים. ברם, "אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף", ויבוא יום ותימלא "הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים" (יש' יא, ט). נישא אפוא תפילה לבורא-עולם שיזכה אותנו לראות באותו היום הנשׂגב: "הֲלוֹא זֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת רֶשַׁע הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה וְשַׁלַּח רְצוּצִים חָפְשִׁים וְכָל מוֹטָה תְּנַתֵּקוּ" (יש' נח, ו).

ואסיים פרק זה בתוכחתו הפחדנית של קאפח השביר שהסתירה היטב בנבכי הערותיו: "כי ישנם רבים העושים עָוֶל ופשעים מתוך שֶׁקָּו הבחנתם מעֻוות מעוקם ומעוקש וטוענים כי בצדק הם עושים, ולא עוד אלא שאומרים: זהו 'דעת תורה'" (פירוש רס"ג לתהלים, עמ' קעב).

ראשי הממסד האורתודוקסי בדורו של הרמב"ם

מאיגרתו של רבנו לתלמידו ר' יוסף בן יהודה עולה תמונה רקובה מאד של ממסד הכומרים השכירים האורתודוקסים. כמו כן, אין לי צל של ספק, שביקורתו של רבנו כנגד הממסד הרקוב שהיה בימיו, הינה כאין וכאפס ביחס לביקורת הראויה להיאמר כלפי ממסד הכומרים הפרו-נוצרי של אורתודוקסֵי ימינו, שאין קץ לסילופיהם ולשיבושיהם, ולמעללי מינותם המרושעים.

הנה אפוא כמה קטעים נבחרים מתוך איגרת רבנו לתלמידו ר' יוסף, שבהם רבנו מתאר את ריקבון ממסד החמוֹרים הממורדעים שהיה בימיו, ממסד אשר עדיין היה טוב בהרבה מממסד הכמורה האורתודוקסי הפרו-נוצרי שיש בימינו, אשר פנה אל המינות והפך את חציבת התורה לאומנות – למכונה משומנת ושיטתית אשר תקועה עמוק מאד בתוך מערכות המדינה:

"ומדוע אתה מתפלא על התנהגותו [של שמואל אבו עלי, ראש הגלות] בדומה למידות הללו? [בהרגשת גדלות וחכמה עד כדי זלזול ברבנו ובמשנה-תורה] אותו שחונך מצעירותו באשליה **שאין בדור [גדול] כמוהו,** וסייעוהו בכך הזקנה והמעלה [מעלת התפקיד, שמינו אותו לתפקיד גאון] והייחוס [...] וזקיקותו לבני אדם ['שהוא חי מתרומות ונדבות הצבור, ואם לא יָקֵל בכבוד אחרים כדי להבליט את רום חוכמתו ומעלתו, לא תהא שום הצדקה לתביעותיו מגלויות ישראל

להרים תרומותיהם אליו, שהרי אינם זקוקים לו לפסוק הלכות, שכבר יש הלכות פסוקות בלי כסף' (קאפח)] **להחדיר לליבם את אותו התבשיל הנתעב** ['ביטוי חריף מאד נגד התחזותם של הגאון הזה וחבורתו ודומיהם בכל הדורות, והתרוממותם מעל לכול, וכאילו כל ישראל מצפה למוצא פיהם בהוראה או להעניק לו תואר מסוים' (קאפח)], שכל בני אדם מצפים לכל דבר הנשמע מן הישיבה או למתן תואר כבוד, **ואותן ההזיות שנעשו להם טבע.** והיאך אתה מדמה לעצמך בני, שהם יגיעו לדרגת הכרת האמת עד כדי שיודה שהוא חסֵר ויעקור כבודו וכבוד בית אביו. זה מה שלא יעשֶׂהו כמוהו ולא מי שהוא יותר שלם ממנו" (עמ' קכז).

נשים לב שרבנו קורא לתורתם: "התבשיל הנתעב" וכן שהוא מאשים אותם בהִתחזות, כלומר שהם לפי דעתו שקרנים רמאים וצבועים, וקאפח מוסיף ואומר שזה מצב "גדולי הדור" שבכל דור ודור! והוא בכללם. רבנו מוסיף ומציין, שלא ישגה שום אדם לחשוב שהרבנים הממסדיים השכירים הללו ישובו בתשובה, מפני שהם **לעולם** לא יגיעו לידי מעלת הכרת האמת, **ולעולם** הם לא יודו שהם חסרים ויעקרו כבודם וכבוד אבותם. וראוי להוסיף שהם **לעולם** לא יודו שהם חסרים, מפני שאז הם יצטרכו לוותר על מנעמי החיים, ולהשיב את הממון הרב שנטלו מן הקופה הציבורית במשך השנים, ובלקיחתו חיללו-שם-שמים בפרהסיה כירבעם בן נבט.

"כִּי מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל כֻּלֹּה בֹּצֵעַ בָּצַע מִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן כֻּלֹּה עֹשֶׂה שָׁקֶר" (יר' ח, י).

***

"ואני יודע ברור שכל שנתפרסם שמי שָׁם יותר, מביאו דוחק הנסיבות, הוא [=שמואל אבו עלי] והנוהים אחריו וכל מי שרוצה שתהיה לו מעלה בעיני הבריות, להמעיט את חיבורי ולהראות לבני אדם שהם יותר שלמים מכדי להיזקק לעיין בו, ואף חולקים עליו, ואילו רצה אחד מהם לחבֵּר, היה מחבר יותר טוב ממנו בזמן קצר, **ואם יביאם הכרח הדברים לפקפק בדתיותי ומעשי יעשו זאת** [וכן נהגו ונוהגים, ואין לי ספק שמפקפקים באנשי האמת]" (עמ' קכח).

***

"אבל זה מר זכריה [=המלמד הראשי בישיבה, סגנו של אבו עלי] הוא איש פתי מאד, וכבר קרא לעצמו [=תיאר את עצמו במכתבו לרבנו] 'וְיָגֵע באותו המשא והמתן והפירושין', ומדמֶּה שהוא יחיד בדור ושכבר הגיע להישג גדול מן השלמות [...] [ואינו אלא] זקן מסכן באמת **סכל בכל דבר,** והרי הוא כקטן בן יומו בעיניי, ויש ללמד עליו זכות כפי סכלותו" (עמ' קכח).

אגב למדנו מדברי רבנו כאן, כי יגיעה במשא ובמתן התלמודיים ובפירושיהם עלולה להוביל לעברי פי-פחת! כי ללא ידיעת ה' יתעלה וללא ידיעת השקפות נכונות הם ידרדרו את האדם לעמקי הסכלות (ביגיעה לריק בסברות דחויות ובדמיון שאגדות חז"ל הינן כפשוטן) ואף לטמטם את הלומד בהזיה שהוא "הגיע להישג גדול מן השלמות, **ואינו אלא סכל בכל דבר**". וברור שרבנו מתכוון כאן לפירושי הגאונים לסוגיות התלמוד, כי פירושי חכמי-יועצי-אשכנז לתלמוד מדרדרים את האדם **בוודאות מוחלטת** לעמקי תהום הסכלות, שהרי הם מבאישים מטומאת השקפות המינים וגדושים בהזיות ודמיונות מאגיות אליליות, וכן בדברי הבל לאין מספר.

***

בהמשך איגרתו של רבנו לתלמידו ר' יוסף בן יהודה, הוא מתאר מקצת משיטותיהם של הרבנים הממסדיים לפטם זה את כבודו של זה, וכך לגמול זה לזה בהאדרת שמם כפוסקי וגדולי הדור. אך טרם שנעיין בדברי רבנו, נקדים הקדמה קצרה מתוך דברי קאפח, אשר מסביר מעט על אותה התקופה (עמ' קכד):

"אז היו בבבל שלוש משרות, האחת היא משרת הגאון, והוא היה ראש הישיבה, וזו הייתה משרתו של ר' שמואל בן עלי שנהג בה בהידור ובסלסול רב, והיה מרומם ונעלה מהמון בית ישראל, עד שבקושי רב היה אפשר להגיע אליו. אחריו היה המלמד בישיבה שהוא למעשה העיקר בישיבה, ומשרה זו הייתה בידי ר' זכריה [למה קאפח מוסיף לנוכלים את התואר רבי? וכידוע, לעולם הגנב ילמד זכות על הגנבים, כי בזה הוא למעשה מלמד זכות על עצמו]".

הרמב"ם מספר באיגרתו שזכריה הפתי כתב אליו איגרת ובה הוא משבח ומרומם את שמואל אבו עלי, ולאחר-מכן כתב אליו שמואל איגרת ובה הוא משבח ומפאר את זכריה – ונמצאו גומלין זה-את-זה. מטרתם במכתביהם הייתה לקבל תשובה אוהדת מרבנו הרמב"ם כדי שיוכלו לפרסמה, לנגח באמצעותה את ר' יוסף וכן לטפח את הילת הגדלות המדומה שיצרו סביבם.

והנה דברי רבנו באיגרתו (עמ' קכט) בשתי הפְּסקות לקמן:

"וכבר הגיעני מכתבו [=של זכריה הפתי] בענווה יתרה ובהתנצלות, ידעתי כי המטרה תשובתי, כדי שיַראה את התשובה [שרבנו כתב לו] ויתפאר בה ולא יודיע מה שכתב לי, ועניין מכתבו הוא גדולת ראש הישיבה [=שמואל אבו עלי – ראש הגלות] **ושהוא יחיד הדורות** [...] והאריך בזה ואמר שלא חדלו גדולי המערב לרומם את הישיבה, וביקש ממני לתמוך בו.

וכן הגיעני מכתב שני מראש הישיבה [=משמואל אבו עלי] מתאר לי בכלל מעלותיו [=מעלות עצמו, את] גדולת מר זכריה הנזכר לעיל ושהבנתו עצומה, וארבעה סדרי תלמוד ערוכין על פיו [והכוונה שהוא בקי בכל התלמוד, ונוהגים להזכיר רק ארבעה סדרים כי הם שיש עליהם תלמוד, ואילו סדר זרעים וטהרות יש רק על מסכת ברכות מזרעים ונדה מטהרות, וברור שגם את שתי אלה ידע, אלא שאין נוהגים להזכירן בשל מיעוטן]. והאריך גם בעניין זה, **ונעשו גומלין זה-את-זה** [וכמשנת החמָרים בסוף פרק ד דדמאי שאינם נאמנים להעיד על סחורתם]".

זו היא אפוא דרכם של הרבנים השכירים, לכתוב איגרות מלאות דברי חנופה וענווה והכנעה מדומות, מתוך מטרה לקבל איגרת דומה מהנמען, שהרי מן הנימוס להשיב בדרך דומה לדרך שבה פנו אליך. ברם, לאחר שמחבר האיגרת הראשונה קיבל את מבוקשו, הוא מציג את מכתב התשובה כאילו הוא נכתב ביוזמתו של הנמען, וכמו שכותב רבנו הרמב"ם שם באיגרתו:

"ואני יודע תכלית כל המסכנים הללו [ותמוה שרבנו קורא לכסילים הללו 'מסכנים'] ושמטרתם התשובה, ומוכרח האדם להתנהג בנימוס במכתבים, ולא ייתכן שֶׁיָּפֵר האדם את מנהגי החברות [ורבנו שגה בזה, שהרי אין לנהוג מנהגי חברות במחללי-שם-שמים] [...] ואז יפרסמו את זה [=את מכתבו של רבנו אליהם] ויתכבדו בו, ואין בני אדם יודעים מה שכתבו הם [בענווה מעושָׂה ובהתנצלות רבה ובהתרפסות יתרה], ובגלל זה איחרתי לענות להם עד כֹּה".

אגב, מעניין שהרמב"ם העתיק את הביטוי "גומלין זה זאת זה" ממשנה שעוסקת **במנהיגי חמורים** נושאי תבואה או פירות, המעידים על חבריהם שסחורתם מעושׂרת או שאיננה מן החדש וכיו"ב. וכמו שאין אנו מאמינים לאותם מנהיגי החמורים "מפני שאנו חושדים אותם שהם שותפין או גומלין זה את זה" (פיהמ"ש, דמאי שם), כך אין לנו להאמין לאותם כומרים שבירים בשבחם את עצמם וחבריהם על גדולתם, מפני שהם "גומלין זה את זה".

***

"ומה שקשה עליך שהוא שלח את לשונו נגדך בכתב בישראל ['כנראה ששמואל וזכריה הפיצו נגד ר' יוסף כתבי-פלסתר כנהוג וכמקובל בקרב חוגים דומים' (קאפח, וכוונתו לפשקווילים שמפרסמים בימינו המינים וצאצאיהם כנגד מתנגדיהם)] [...] ואין לך צורך באמרך היכן יראת שמים? כי זה וכיוצא בו מן הגדולים ממנו ממי שקדם, **אין יראת שמים אצלם אלא להימנע מן החמורות,** כפי שהדבר אצל ההמונים. אבל החובות המידותיות אינם סוברים שהם מחובות הדת ואף אינם מדקדקים בדבריהם כפי שמדקדקים בהם השלמים יראי ה'. **ורוב אנשי הדת מבעלי השררה הללו כאשר הדבר קשור בשררה נעלמת יראת שמים [!]**" (עמ' קלא).

בפסקה הזו רבנו הרמב"ם מנחם את תלמידו ר' יוסף על-כך שהם פרסמו כנגדו דברי שׂטנה, ושלא יצטער ויתפלא איך הם מסוגלים להיות כל-כך נעדרי יראת שמים? אלא, רבנו מלמד אותנו עובדה מזעזעת! שאותם "גדולי הדור" שהיו בתקופת רבנו "אין יראת שמים אצלם אלא להימנע מן החמורות". כלומר, הם אינם מתבוננים כלל למידותיהם ונוהגים בגסות-רוח בכל הנקרה בדרכם. ויתרה מזאת, **כאשר הדבר קשור בשׂררה, גם מן החמורות הם אינם נמנעים, ויראת השמים המועטה שלהם נעלמת לחלוטין!** והנה תמצית דברי רבנו אשר חושפים את סכלותו וסיאובו של ממסד השׂררה הרבני בדורו של הרמב"ם: "ורוב אנשי הדת מבעלי השררה הללו כאשר הדבר קשור בשררה **נעלמת יראת שמים**"... ומה בימינו? גרוע פי כמה.

***

בהמשך האיגרת (עמ' קלב), רבנו מזכיר את תשובתו של שמואל אבו עלי ליהודי-תימן, אשר נכתבה נגד רבנו הרמב"ם בעניין האמונה בתחיית המתים: "ואשר לעניין המאמר, מאד תמהתי עליך היאך שלחתו אלי [=את מכתבו של שמואל אבו עלי ליהודי-תימן] כדי שאלמד ממנו על חוסר ידיעתו. מה אתה מתאר לך, שאני חושב אותו או מי שגדול ממנו יודע משהו? לכל היותר הוא בעיניי כמו כל דרשן ותועה [...] ה' יודע שאני תמהתי היאך יכול לומר אותם השטויות על-אף היותם לעג וחרפה [...] ואין ספק שהוא העתיק הזיות זולתו".

להזכירכם, רבנו מדבר כאן על **גדול הממסד הרבני בתקופתו!** ראש הגלות, כבוד "הרב הגאון" ה"מרן" שמואל אבו עלי – ורבנו מתארו כחסר ידיעה, וכדרשן סכל הוזה שוטה ותועה!

"וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת וְסָר מֵרָע מִשְׁתּוֹלֵל וַיַּרְא יְיָ וַיֵּרַע בְּעֵינָיו כִּי אֵין מִשְׁפָּט" (יש' נט, טו).

נספח למאמר: תגובה ותשובה

למאמר זה נתקבלה תגובה שמוסיפה כמה תובנות למאמר, וזה לשונה:

1) ראוי להוסיף כי לעתים קרובות רבנים אלה מדגישים את המצוה הגדולה של "אמונת חכמים" [כלומר, חובה להאמין בגדולי האסלה בכל מחיר ואסור באיסור חמור לבוֹחנם].

2) לעתים קרובות, "הגדולים" בקהילות האלה מדגישים שבנוסף לגדולתם בזכות עצמם, אלוהים גם מעניק להם "בזכות הציבור" סייעתא דשמיא מיוחדת להוביל את עם-ישראל [כלומר, הם מביאים ראיה מריבוי התועים אחריהם לצדקת דרכם, שהרי לפי דמיונם יש להם בשל כך 'עזר אלהי' מיוחד]. אגב, למיטב הבנתי, הרמב"ם סבור כי לאנשים האלה, הן "הגדולים" והן המון התועים הנכשלים אחריהם, אין השגחה פרטית בחייהם, האם זה נכון?

3) בקהילות אלה יש גם דגש גדול מאד על השקפת ה"מסורה". כלומר, יש דגש גדול מאד על-כך ש"הגדולים" הם "בעלי המסורה" [=מוסרי התורה-שבעל-פה], ולכן, כל מי שמעלה שאלות על תורתם או עליהם אישית, הוא "אפיקורוס" שאין כמוהו ומואשם ב"מכחיש מגידיה".

4) מאידך, לאור האופן שבו הקב"ה ברא את האנושות, האין זה נכון שכל קהילה (בין של גויים ובין של ישראל) זקוקה למנהיגים? ושללא מנהיגים הקהילות הללו יתמוטטו לתוך בלגן מוחלט? כלומר, על אף שמנהיגים אלה מחדירים להמוניהם כמויות עצומות של שקר מתמשך, האם אין מצב העניינים הזה טוב יותר מן המצב שבו המנהיגים האלה ייחשפו כשרלטנים אליליים, ולעתים קרובות ובמיוחד בקהילות הקבלה והחסידות, גם כגנבים רודפי בצע? האם אין לחשוש שמא חשיפה שכזו תוביל להתמוטטות מוחלטת של הסדר החברתי בקרב הקהילות הללו?

תשובה:

אכן, מנהגם של הרשעים המתעים את העם אחרי ההבל, להדגיש שיש חובה להאמין בהם מכוח "אמונת חכמים", וזאת כדי שיקבלו את דבריהם כמפי-הגבורה ולא יבדקו אחריהם, וכך לא תיחשפנה שחיתותם וסכלותם. ברם, אין להאמין אפילו בנביא שעשה לנו אותות ומופתים אם הוא חורג מיסודות הדת ואפילו ממצוות התורה שניתנו לנו בסיני, וכל-שכן שאין להאמין בכסיל נבער, אשר מתיימר להיות חכם גדול ועצום ואשר מתעה את עם-ישראל אחרי השקפות מינות ומדוחים. כמו כן, כחלק מהצגתם כבני האלהים וכשליחיו הישירים של בורא-עולם, הם מחדירים גם את ההשקפה שהם שומרים על הקהילה ועל עם-ישראל כולו ברוב "זכותם" הגדולה, כדי להגדיל את התלות בהם, ולהצדיק את קבלת טובות-ההנאה הרבות מן הציבור.

למיטב הבנתי מי שרחוק מידיעת ה'-אלהים-אמת אין לו שום השגחה פרטית, וחמור מכך, מי שמתעה את עם-ישראל אחרי ההבל ומכשילם בהזיות פגאניות אין לו חלק לעולם-הבא, וכמו שרבנו מלמד אותנו על חומרת התעיית ההמונים אחרי ההבל בהלכות סנהדרין (יא, ו):

"**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג, יח)]".

ולסיום, העדר מנהיגים עובדי אלילים כלל לא יגרום לנזק לעם-ישראל, ההיפך הגמור! ביעורם וכיליונם יביא ברכה גדולה לעם-ישראל, ואין ספק שאם נרצה ללכת בדרך האמת הקב"ה ישלח לנו מנהיגים ישרים ונאמנים. "אֲנִי אֶרְעֶה צֹאנִי וַאֲנִי אַרְבִּיצֵם נְאֻם אֲדֹנָי יְיָ" (יח' לד, טו).

מלחמתו של הרמב"ם בגדולי האסלה (ח"א)

"וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וּלְלֹא כֹּהֵן מוֹרֶה וּלְלֹא תוֹרָה" (דה"ב טו, ג).

במקומות רבים בכתביו רבנו הרמב"ם מקדש מלחמה נגד בבירי הממסד הרבני שנקראו בימיו ובימינו "גדולי התורה" או "חכמי ישראל" או "קדושי עליון" וכיו"ב מן ההבלים. בדורו של רבנו, כמו בדורנו, היה נהוג לחשוב כי ישנה אליטה רבנית מורמת מעם, שחבריה הם גאונים עצומים או אדירי עולם, אשר אסור לבחון ולבקר את פסיקותיהם, קביעותיהם, אמירותיהם ומעשיהם. אותם הוזי הזיות הציגו את עצמם כענקי תורה ורוח, אך מתחת לחליפות, למגבעות ולגלימות הפרו-נוצריות, הסתתרו נוכלים או שוטים ופתאים שנדמה להם שהם כוכבים בשמים.

רבנו הרמב"ם קידש מלחמה כנגד אותם גדולי האסלה מתוך אהבתו לה' יתעלה, מתוך אהבתו לאמת ומתוך אהבתו לעם-ישראל. כאב לו מאד לרבנו שעם חכם ונבון אשר נועד לכונן ממלכת כהנים וגוי קדוש אור לאנושות, נוהה אחרי מנהיגי הבל אליליים מהובלים, אשר מוליכים שולל את ההמונים ומדריכים אותם בדרכי חתחתים. הרמב"ם הבין היטב שרובם הגדול של אותם "גדולים", הינם רודפי שֹׂררה וכבוד השקועים בחדרי-חדרים ברדיפת-בצע ובשלל תאוות בזויות נוספות. ויתרה מזאת, כאמור, נהיית העם אחרי מנהיגי שקר, הרחיקה ומרחיקה מאד את עם-ישראל מדרך האמת, וממילוי ייעודו ההיסטורי והלאומי כעם חכם ונבון אור ליהודה ואור לגויים: "אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה" (דב' ד, ו).

במאמר זה, נסקור מקבץ של מקורות מכתבי רבנו אשר מהם עולה סלידתו העזה מאותם "גדולי הדור", שהם לפי האמת קטנים כילדים במקרה הטוב, ורשעים ארורים במקרה הפחות טוב. מן המצב העגום של ממסד הכמורה האורתודוקסי בימי רבנו, ראוי ללמוד על המצב העגום אלף מונים של ממסד הכמורה בימינו, אשר שכלל את חציבת הדת לאמנות פגאנית וסטה מדרך האמת ומחובת הייעוד הגדולה: "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ" (שמ' יט, ו).

***

נחל אפוא במקבץ של מקורות מתוך דברי רבנו בעניין היחס הנכון לגדולי האסלה:

"כל דיין שנתן ממון כדי שיתמנה [וכל-שכן כאשר הוא **נוטל** ממון ומחלל-שם-שמים ועובר על ארור לוקח שוחד], אסור לעמוד מפניו [=לקום לכבודו], **וציוו חכמים להקל אותו ולזלזל בו. ואמרו חכמים, שהטלית שמתעטף בה תהי בעיניך כמרדעת של חמור**" (סנהדרין ג, ט).

ויתרה מזאת, אדם שעבר עבירה בדברי-שמים ואינו חוזר בו: מכלימין אותו ברבים, ומפרסמין חטאו, ומחרפין אותו בפניו, ומבזין ומקללין אותו! והנה פסק רבנו בהלכות דעות (ו, יב):

"במה דברים אמורים [שאסור להכלים את החוטא] – בדברים שבין אדם לחברו, אבל בדברי-שמים אם לא חזר בו בסתר **מכלימין אותו ברבים, ומפרסמין חטאו, ומחרפין אותו בפניו, ומבזין ומקללין אותו, עד שיחזור למוטב, כמו שעשו כל הנביאים לישראל**".

כל-שכן וקל-וחומר כומרים שבירים רודפי בצע אשר מחללים-שם-שמים ביד רמה כירבעם ומתעים את העם אחרי השקפות מינות ומדוחים, ומכשירים את שרץ ההנאה מדברי תורה – אלה, מצוה לפרסם את חטאם, ולחרף אותם בפניהם, ולבזות ולקלל אותם, עד שיחזרו למוטב או עד שהשפעתם על הציבור תתפוגג, והנזק העצום שהם המיטו על עמֵנו יגליד ויתרפא.

וכמו שעשו כל הנביאים לישראל...

וכאשר מדובר בכומרים פגאניים שמתעים את העם אחרי ההבל, היחס קשה עוד יותר:

"**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג)]" (סנהדרין יא, ו).

ונצרף עוד שני קטעים נוספים מדברי רבנו, שמהם עולה במפורש שיש מצוה רבה לגנות את הרשעים ומגרעותיהם, וכך אומר רבנו בפירושו לאבות (עמ' רעג, ועמ' רנז):

"והחלק הרביעי [מחלקי הדיבור] הוא הרצוי [...] [ובתוכו נכללת המצוה החשובה] **לגנות את הרשעים ומגרעותיהם כדי להמאיס מעשיהם וזכרם בעיני בני אדם** וייבדלו מהם ולא ילכו באורחותיהם". וכֹה דבריו בעמ' רנז: "וכן דברי האדם כולם לא יזדקק לדבר אלא במה שיביא לעצמו בו תועלת [...] או בשבח מעלה או אדם גדול, או בגנות מגרעת או רשע **– לפי שקללת בעלי המגרעות וגינוי זכרם, אם הייתה המטרה בכך להשפילם בעיני בני אדם כדי שייקחו בהם תוכחות ולא יעשו כמעשיהם – הרי זו חובה וזו מעלה,** הלא תראה אמרוֹ יתעלה: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וכמעשה ארץ כנען, וסיפור הסדומיים, וכל מה שבא במקרא בגנות האנשים בעלי הרעות והמגרעות וגינוי זכרם, ושבח הצדיקים ורוממותם, אין הכוונה בהם אלא כמו שאמרתי לך, כדי שילכו בני אדם בדרכם של אלו ויתרחקו מדרכם של אלה".

"הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבְתָקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט, תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי" (תה' קלט, כא–כב), "וָאָרִיב עִמָּם וָאֲקַלְלֵם וָאַכֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים וָאֶמְרְטֵם" (נח' יג, כה).

נעבור עתה לעיין במקורות מכתבי רבנו לפי נושאים.

א. לקיחת כסף בעבור לימוד התורה

במסכת אבות (ד, ז) ר' צדוק מחנך אותנו לאחד מיסודות תורתנו המוסריים והחשובים ביותר, והוא: "לא תעשֵׂם עטרה להתגדל בהם ולא קַרדוֹם לחפור בהם". הפריצות החמורה שקיימת בעניין זה באלף השנים האחרונות בכלל ובדורנו בפרט, מאיימת להחריב את דת משה! ואלמלא הבטיחנו הקב"ה "כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ" (דב' לא, כא) כבר הייתי אומר נואש. כתבתי על עניין זה מאמרים רבים, ראו לדוגמה: "מהם הגורמים לעיוותה ולמסחורה של דת משה?", "כך היה הלל אומר: וּדְיוֹשְׁתַּמַּשׁ בְּתַגָּא – חָלַף", "נטילת שכר בעבור פסיקת דינים", ועוד.

על משנה מפורסמת זו כתב רבנו הרמב"ם בפירושו למשנה ביאור ארוך, ובו הוא מפרט אחת לאחת את מאמרי חז"ל אשר אוסרים נחרצות להפיק טובת הנאה כלשהי מהתורה, וכמובן, לקחת כסף בעבור לימוד התורה – וכך פותח רבנו את דבריו בפירושו למשנה האמורה:

"כבר חשבתי שלא לדבר בצוואה זו מפני שהיא ברורה, וגם מפני שאני יודע שדבריי בה **לא ימצאו חן בעיני רוב גדולי התורה ואולי אף כולם,** אבל אומר ולא אשים לב ומבלי לחוש למי שקדם ולא לנמצאים".

רבנו ידע כי מיעוטם של גדולי האסלה רק יעקמו את אפם ויצקצקו בלשונם בשמעם את דעתו, אך רובם והגרועים שבהם גם עלולים לסמן את רבנו כמטרה לחיציהם, שהרי הוא מסכן את מעמדם, השפעתם, שׂררתם וממונם. ולא לחינם רבנו אומר: "ולא אשים לב ומבלי לחוש למי שקדם ולא לנמצאים", כי רבנו יודע היטב שמדובר בנוכלים שפלים רודפי בצע ותאוות.

כלומר, אין לי ספק שרבנו העריך שרובם המוחץ והמכריע של "גדולי התורה" הסתאב קשות, ולכן הוא רומז: "ואולי אפילו כולם", כי האמת שכך הם כולם, אך רבנו לא רצה שיתקפו אותו ויֹאמרו שהוא מכליל. כמו כן, שמא יש אחד מהם צדיק בסדום כלוט בשעתו או כנוח בדורו...

נעיין עתה בהמשך דברי רבנו, ונלמד מהם דברים מזעזעים על גדולי האסלה, וכֹה דבריו:

"דע, שזה [ר' צדוק] אמר: 'אל תעשה את התורה קרדום לחפור בָּהּ', כלומר אל תחשבנה כלי לפרנסה, ופירש ואמר: 'שכל הנהנה בעולם-הזה [מדברי תורה] הכרית את נפשו מחיי העולם-הבא'. **והתעוורו בני האדם בלשון הזה הברור והשליכוהו אחרי גווּם,** ונתלו בפשטים שאינם מבינים אותם, ואני אבארם, וקבעו לעצמם זכויות על היחידים ועל הקהילות, **ועשו את השׂררות התורתיות [דיינות, רבנות וכו'] חוקי מוכסים,** והִשְׁגּוּ את בני האדם בהטעייה מוחלטת שזה חובה ושצריך לעזור לחכמים ולתלמידים ולאנשים שמתעסקים בתורה ותורתן אומנותן. **וכל זה טעות שאין לו יסוד בתורה ולא רגליים להישען עליהם כלל**".

האם גדולי האסלה לדעת רבנו הכריתו את נפשם מחיי-העולם-הבא? האם גדולי האסלה התעוורו ביסוד מיסודות הדת והשליכוהו אחרי גווּם? האם גדולי האסלה עשו את השׂררות התורתיות חוקי מוכסים? האם לדעת רבנו גדולי האסלה התעו את בני האדם בשיבוש מוחלט? האם גדולי האסלה טעו בעניין שאין לו יסוד בתורה כלל? האם גדולי האסלה מחללים-שם-שמים ומחריבים את דת משה? התשובה המהדהדת לכל השאלות הקשות הללו היא **כן!**

"כִּי מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל כֻּלֹּה בֹּצֵעַ בָּצַע מִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן כֻּלֹּה עֹשֶׂה שָׁקֶר" (יר' ח, י).

רבנו לא מסתפק בדברים הקשים הללו, הוא ממשיך ואומר שם כך:

"**וטעו אלה המכחישים את האמת** ואת הלשונות האלו הברורים **ולוקחין ממון בני אדם ברצונם או בעל כורחם** [=תקציבים כפויים לממסד הדתי], במעשיות שמצאו בתלמוד על בני אדם בעלי מומין בגופם או זקֵנים באים בימים, עד שאינם יכולים לעשות מלאכה ואין להם שום דרך אלא לקבֵּל, ומה יעשו? הימותו? זה לא חייבה תורה [...] **אבל מי שיש לו יכולת אין למצוא בתורה לזה דרך** [=אין היתר למי שיש לו יכולת לעבוד ולהתפרנס בכבוד לקחת כסף בעבור לימוד התורה]. רב יוסף עליו השלום היה סַבָּל קורות, ואמר: 'גדולה מלאכה שמחממת את בעליה', כלומר, שבזמן שיגֵעים איבריו במשא הקורות הכבדים היה מתחמם גופו בלי ספק, והיה שבע רצון בכך ושמח בו, ויש לו מנוחת הלב בחלקו במה שיש בו ממידת ההסתפקות".

האם גדולי האסלה מכחישים את האמת? האם גדולי האסלה לוקחים ממון מבני אדם בעל כורחם? האם גדולי האסלה מתעים את בני האדם בראיות כוזבות? האם גדולי האסלה מתעלמים ממוסרֵי וממסורֶת חכמי המשנה והתלמוד? האם גדולי האסלה מפנים עורף למידות הבסיסיות שחכמי המשנה והתלמוד חינכו אותנו והורו לנו? האם גדולי האסלה כופרים במסורת התורה-שבעל-פה? גם התשובה המהדהדת לכל השאלות הקשות הללו היא **כן!**

רבנו לא מסתפק בדברים הקשים הללו, הוא ממשיך ואומר שם כך:

"**וכבר שמעתי אותם הפתאים** נִתלים באָמרם: 'הרוצה ליהנות ייהנה כאלישע ושלא ליהנות אל ייהנה כשמואל הרמתי', ואין זה דומה לזה כלל, **ואין זה אצלי אלא הטעיה** מן הלומד מזה [=מהאמור באלישע], כיון שהוא ברור ואינו מקום טעות [=אינו מקום שניתן לטעות בו, ולכן מי שמביא משם ראיה תועה ומתעתע במכֻוון], לפי שאלישע לא היה מקבל ממון מבני אדם, קל וחומר שיִגבה מהם ויקבע עליהם חיובים [=תקציבים], חלילה לו מזה. אלא היה מקבל את הכיבוד בלבד, כגון אם מארחìו אדם בזמן שהוא נוסע בדרך, הרי הוא לן אצלו ואוכל אותו הלילה או אותו היום, והולך לעסקיו. ושמואל לא היה נכנס לבית שום אדם ולא אוכל מלחמו".

האם גדולי האסלה הם בגדר פתאים? האם הם רודפי בצע? האם גדולי האסלה מטעים במכֻוון את בני האדם אחרי ראיות כוזבות? גם התשובה המהדהדת לשאלות הקשות הללו היא **כן!**

טרם סיימנו, רבנו מוסיף ומלמד אותנו בפירושו למשנה למסכת נדרים (ד, ג) על גדולתם המדומה והשקרית של "גדולי התורה" שאינם אלא פתאים במקרה הטוב, וכֹה דבריו:

"לפי שאינו מותר בתורתנו בשום פנים ללמֵד מקצוע ממקצועות חכמת התורה בשכר שנאמר: 'וְאֹתִי צִוָּה יְיָ בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים' וכו' [דב' ד, יד] ובא בקבלה [=במסורת התורה-שבעל-פה איש-מפי-איש עד משה רבנו ע"ה]: 'מה אני בחינם אף אתם בחינם' [...] ואני תמה על אנשים גדולים [בעיני עצמם ובעיני השוטים] **שעיוורה אותם התאווה והכחישו את האמת** והנהיגו לעצמם הקצבות [תקציבים] בעד המשפטים [פסיקת הדין בבתי-הדין] והלימוד [לימוד התורה] ונתלו בראיות קלושות. ונדבר בעניין זה במקומו במסכת אבות".

האם גדולי האסלה נתעוורו בעקבות נהייתם אחרי הבצע והתאוות? האם גדולי האסלה מגששים באפלה ומכחישים את האמת? האם גדולי האסלה עושקים ושולחים את ידם לממון אסור? האם גדולי האסלה מועלים בלקיחת כסף בעבור פסיקת דינים ולימוד התורה? האם גדולי האסלה נתלים בראיות קלושות? גם התשובה המהדהדת לשאלות הללו היא **כן!** ובימינו גדולי האסלה גרועים אף מזה, כי תורתם אינה תורה, שהרי הם עיוותו וסילפו וזייפו את דת משה עד להפיכתה לדת פגאנית פרו נוצרית, ואף הפכו את עצמם לאלילים למען הרבות בצע. "כִּי אֱוִיל עַמִּי אוֹתִי לֹא יָדָעוּ בָּנִים סְכָלִים הֵמָּה וְלֹא נְבוֹנִים הֵמָּה חֲכָמִים הֵמָּה לְהָרַע וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ" (יר' ד, כב); הֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ וַיִּלָּכֵדוּ הִנֵּה בִדְבַר יְיָ מָאָסוּ וְחָכְמַת מֶה לָהֶם" (יר' ח, ט).

ושוב אני נאלץ לומר שטרם סיימנו, והנה לפניכם הוראת רבנו לתלמידו יוסף בן יהודה להתרחק מ"גדולי התורה" שהיו בבבל ובסוריה באותה התקופה, וכֹה דבריו באיגרתו (עמ' קלד):

"ועוד, כאשר תשקוד ללמד יתבטל מסחרך, ולקבל מהם [משכורות ומענקים וטובות הנאה] איני מייעץ לך, אלא זוז אחד מחייטות או נגרות או אריגה על דרך ההשׂתכרות חביב בעיני מֵרָשׁוּת ראש הגלות [כלומר מלקבל מממסד הכמורה האורתודוקסי המהובל]. אם תתעסק עמהם תוזנח [יוזנחו עסקיך ותרד מטה מטה], **ואם תקבל מהם תתבזה.** ולכן עצתי היא שתעשה עמלך המסחר ולמידת הרפואה **עם העסק בתלמוד תורה לשמה**".

ראו נא את יושרו של רבנו שאומר: "זוז אחד מחייטות או נגרות או אריגה על דרך ההשׂתכרות חביב בעיני מֵרָשׁוּת ראש הגלות [כלומר מלקבל מממסד הכמורה הפרו-נוצרי]". האם יש **אחד** מגדולי האסלה בימינו שחביב עליו זוז אחד מעשיית מלאכה? והלא רובם ואולי אף כולם בזים למלאכה ולבעלי הבתים בעלי המלאכה, והם אף רודפים אחרי הבצע והתאוות השונות בגלוי ובחדרי-חדרים, נוהים אחרי הכוח הפוליטי, אחרי התקציבים, ואחרי תרומות הגבירים השוטים. וצדק רבנו באמרו: שמי שמקבל מהם מתבזה, כי חרפה גדולה היא ליהנות מדברי תורה.

ועדיין לא סיימנו, נצרף את דברי רבנו המפורסמים בהלכות תלמוד תורה (ג, ט), וכֹה דבריו:

"כָּל הַמֵּשִׂים לבו שיעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה, ויתפרנס מן הצדקה, הרי זה חִלֵּל את השם, וּבָזָה את התורה, וְכִבָּה מְאוֹר הדת, וגרם רעה לעצמו, **ונטל חייו מן העולם-הבא.** לפי שאסור ליהנות בדברי תורה בעולם הזה".

האם גדולי האסלה שמו אל לבם לעסוק בתורה ולהתפרנס מן הצדקה? האם גדולי האסלה מחללים-שם-שמים? האם גדולי האסלה מכבים את מאור הדת? האם גדולי האסלה גורמים רעה לעצמם? האם גדולי האסלה נוטלים את חייהם מן העולם-הבא? התשובה המהדהדת והמזעזעת לכל השאלות הללו היא **כן!** כי עוון גדול מאד ליהנות מדברי תורה בעולם-הזה.

רבנו מוסיף ופוסק שם (ג, י):

"אמרו חכמים: כל הנהנה מדברי תורה **נטל חייו מן העולם,** ועוד ציוו ואמרו: 'לא תעשֵׂם עטרה להתגדל בהן ולא קרדום לחפור בהן', ועוד ציוו ואמרו: 'אהוב את המלאכה ושנוא את הרבנות'. וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, וסוף אדם זה שיהא מלסטם את הבריות".

מי הם אלה אשר נטלו את חייהם מן העולם? מי הם אלה אשר שונאים את המלאכה? מי הם אלה אשר עשו את התורה עטרה להתגדל בה וקורדום לחפור בו? מי הם אלה שחינכו ומחנכים דורות שלמים להפוך תורת חיים לקורדום חוצבים? מי הם אלה שמחקים את שיטות הנצרות? האין אלה רובם המוחץ והמכריע של גדולי-טחורי-האסלה באלף השנים האחרונות?

"כִּהֲנֶיהָ חָמְסוּ תוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ קָדָשַׁי", "כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה" (יח' כב, כו; צפ' ג, ד).

והתבוננו נא והבינו את ההלכה הבאה הנשׂגבה והנפלאה שם (ג, יא):

"מעלה גדולה היא למי שהוא מתפרנס ממעשה ידיו, ומידת חסידים הראשונים היא. ובזה זוכה לכל כבוד וטובה שבעולם-הזה ולעולם-הבא, שנאמר: 'יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ' [תה' קכח, ב] – אשריך בעולם-הזה, וטוב לך לעולם-הבא שכולו טוב".

נמצא אפוא, שמעלת "בעלי הבתים" גדולה אלף מונים ממעלתם המדומה של יושבי חושך וצלמוות, הלא המה יושבי ישיבות המינים מנענעי הסטנדרים ומסובבי הגודלים, השוטים והפתאים שלא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו – אשר נטלו את חייהם מן העולם, וסופם שמתפלגים לפלגים נרפשׂים ומלסטמים זה-את-זה ואת כלל הבריות שעובדים לפרנסתם.

ואחתום בהלכות רבנו בסוף הלכות מתנות עניים (י, טז–יט), ושוב דברים מאלפים:

[טז] "לעולם ידחוק אדם עצמו [=יחיה בדוחק] ויתגלגל בצער [=עד כדי כך!] ואל יצטרך לבריות, ואל ישליך אדם עצמו על הציבור. וכן ציוו חכמים ואמרו: 'עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות' [פסחים קיג ע"א]. ואפילו היה חכם ומכובד וְהֶעֱנִי יעסוק באומנות, ואפילו באומנות מנוולת, ולא יצטרך לבריות. מוטב לפשוט עורות הנבלות בשוק ולא יאמר לעם: 'חכם אני' ו'גדול אני' ו'כהן אני' – 'פרנסוני', ובכך ציוו חכמים".

[יז] "גדולי החכמים – היו מהן חוטבי עצים, ונושאי הקורות, ושואבי המים לַגַּנּוֹת, ועושין הברזל והפחמין, ולא שאלו מן הציבור ולא קיבלו מהם כשנתנו להם".

[יח] "כל מי שאינו צריך ליטול [דהיינו מי שיש לו כוח לעבוד ולהתפרנס והוא מתעצל לעבוד, או שיש לו ממון ועינו צרה בממונו להוציאו לצרכיו] ומרמה את העם ונוטל – אינו מת מן הזקנה [אלא] עד שיצטרך לבריות, והרי הוא בכלל 'אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם' [יר' יז, ה]. וכל מי שצריך ליטול ואינו יכול לחיות אלא-אם-כן נוטל, כגון זקן או חולה או בעלי-ייסורין, ומגיס דעתו ואינו נוטל – הרי זה שופך דמים ומתחייב בנפשו, ואין לו בצערו אלא עוונות וחטאות".

[יט] "וכל מי שצריך ליטול וציער עצמו, ודחק את השעה, וחיה חיי צער כדי שלא יטריח על הציבור – אינו מת מן הזקנה עד שיפרנס אחרים משלו, ועליו ועל כל-כיוצא-בו נאמר: 'בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיי וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ' [יר' יז, ז]".

וכן פוסק רבנו בסוף הלכות זכייה ומתנה:

"הצדיקים הגמורים ואנשי מעשה לא יקבלו מתנה מאדם, אלא בוטחים בה' ברוך שמו, לא בנדיבים, והרי נאמר: 'וְשׂוֹנֵא מַתָּנֹת יִחְיֶה' [משׂ' טו, כז]".

ב. מינוי דיינים

ראינו לעיל את חומרת הפקת הרווחים האסורים מדברי תורה, ובכלל זאת גם לקיחת כסף בעבור פסיקת דינים, וכך פוסק רבנו בהלכות סנהדרין (ב, ו):

"צריך שיהיה בכל אחד מהם [מן הדיינים] שבעה דברים, ואלו הן: חכמה, ויראה, וענווה, **ושנאת ממון,** ואהבת האמת, ואהבת הבריות להם, ובעלי שם טוב".

וכל מטרת הרדיפה המכוערת בימינו אחרי משרות הדיינים היא לשם השׂררה, הכבוד, המשכורות, המענקים, הכוח הפוליטי, ושאר טובות-ההנאה הרבות הנלוות לתפקיד... כלומר, אין בדיינים המתמנים בימינו אפילו דבר אחד משבעת הדברים שנזכרו בהלכה! להיפך, הם מלאים וגדושים בהזיות אורתודוקסיות פרו-נוצריות, ועיוורים הם מדרך האמת לחלוטין.

נעבור עתה לאיסור החמור ליטול שכר בעבור פסיקת דינים, ואפילו שכר פעוט, וכל העושה כן הוא בגדר רודף בצע וארור לוקח שוחד. נחל בהלכות סנהדרין (כג, ב), וכֹה דברי חז"ל ורבנו:

"כל דיין שיושב וּמְגַדֵּל מעלתו כדי להרבות שכר לחזניו ולסופריו, הרי הוא בכלל הנוטים אחר הבצע, וכן עשו בני שמואל, ולכך נאמר בהן: 'וַיִּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע וַיִּקְחוּ שֹׁחַד' [ש"א ח, ג]".

כלומר, אפילו אם הדיין רק מפטם את כבודו שׂררתו ומעלתו ולא לוקח אגורה שחוקה אחת לכיסו בעבור פסיקת הדינים, הרי הוא כבר בגדר רודף בצע ולוקח שוחד. ואפילו אם הוא רק מרבה שכר לחזניו (=שליחי בית-הדין) ולסופריו (=סופרי בית-הדין), הוא כבר בגדר רודף בצע ולוקח שוחד. מה יהא אפוא דינו של דיין אשר נוטל **לכיסו** משכורות של עשרות אלפי שקלים בחודש? ואליהן מצורפים כמובן מענקים וטובות הנאה מפליגות? **האין זה שוחד ברור?!**

נעבור עתה לעיין בהלכה הקודמת בהלכות סנהדרין שם (כג, א), וכֹה דברי חז"ל ורבנו:

"'וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד' [דב' טז, יט], אין צריך לומר לעוות את הדין, אלא אפילו **לְזַכּוֹת את הזכאי ולחייב את החייב** אסור ועובר בלא תעשה, והרי הוא בכלל 'אָרוּר לֹקֵחַ שֹׁחַד' [דב' כז, כה]".

ולא לחינם רבנו פוסק את ההלכה בלשון כללי מאד, דהיינו, כל נטילת שכר שתכליתה לְזַכּוֹת את הזכאי ולחייב את החייב "אסור ועובר בלא תעשה, והרי הוא בכלל 'אָרוּר לֹקֵחַ שֹׁחַד' [דב' כז, כה]" – וכך בדיוק פועל ממסד הדיינות האורתודוקסי! כלומר, הוא נותן לדיינים משכורות נפוחות ושלל טובות הנאה, כדי שהם יְזַכּו את הזכאי ויחייבו את החייב בדיניהם... ולא סתם משכורות, משכורות שמנות מאד, כך שהדיינים לא רק ארורים הם גם מחללי-שם-שמים.

והנה עוד הלכה בהמשך הפרק שם (כג, ו), וכֹה דברי חז"ל ורבנו:

"**כל דיין שנוטל שכרו לדון דיניו בטלים,** והוא [=בתנאי] שלא יהיה שכר הניכר [=שלא יהיה ניכר שהוא שכר בטלה]. אבל אם היה עוסק במלאכתו ובאו לפניו שניים לדין ואמר להם: 'תנו לי מי שיעשה תחתיי עד שאדון לכם', או 'תנו לי שכר בטלתי' – הרי זה מותר. והוא שיהיה הדבר ניכר שהוא שכר הבטלה ולא יותר, וייטול משניהם בשווה זה-בפני-זה – כגון זה מותר".

וראוי לחדד: מדוע חז"ל התירו אך ורק **שכר בטלה?** מדוע חז"ל לא התירו לבעלי-הדין לתת משכורת לדיין בשווה? אלא, גם מסוף הלכה ו עולה בבירור, שאסור לדיין ליטול משכורת משום אדם או ממסד בעבור פסיקת דינים. ובימינו דין הממסד חמור אף יותר, כי מדובר בממסד פרו-נוצרי שהופך תורת חיים לקורדום חוצבים, ונטילת כסף ממנו **גם** מהווה שותפות וחיזוק ועידוד לדרכי המינים וצאצאיהם **גם** מנציחה את ריחוקנו מדרך האמת **וגם** יש בה חילול השם.

על-כל-פנים ברור, שלקיחת משכורות בעבור פסיקת דינים חמורה מאד לפי דת האמת והצדק שקיבלנו ממשה בסיני, והנה הוכחה נוספת לכך מדברי רבנו בפירושו למסכת אבות (ד, ז):

"כי כאשר נתבונן בעקבות החכמים [=חכמי המשנה והתלמוד] ז"ל, לא נמצא להם שגבו מבני אדם, ולא קיבצו נדבות לישיבות המרוממות והמכובדות, ולא לראשי גלויות [כל-שכן רבני הערים], **ולא לדיינין,** ולא למרביצי תורה, ולא לאחד מן הממונים, ולא לשאר בני אדם [...] אלא

נתעסק במלאכה שיתפרנס ממנה אם ברווחה ואם בדוחק, והיה בז למה שבידי בני אדם, **כיוון שהתורה מְנָעַתּוּ מכך** [...] ולא התירו לעצמם את זה, **והיו רואים בכך חילול השם** בעיני ההמון, שיחשבו שהתורה מלאכה ככל המלאכות שמתפרנסים בהן ותזדלזל בעיניהם, **ויהיה העושה כן דבר ה' בזה** ['כִּי דְבַר יְיָ בָּזָה וְאֶת מִצְוָתוֹ הֵפַר הִכָּרֵת תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֹנָהּ בָּהּ' (במ' טו, לא)], **וטעו אלה [=רודפי הבצע] המכחישים את האמת** ואת הלשונות האלו הברורים ולוקחין ממון בני אדם ברצונם או בעל כרחם [=בתקצוב פוליטי כפוי לממסד הכמורה האורתודוקסי]".

מדברי רבנו עולה באופן ברור ומפורש, שכל מי שעושה את התורה לשׂררה ומלאכה וכלי לפרנסה – כמו הדיינים השכירים ושאר הכומרים הממוסדים במסדר האורתודוקסי הפרו-נוצרי – מחלל-שם-שמים ובוזה את דבר ה' עד שהוא ראוי לעונש הכרת הנצחי! שהרי רבנו מצטט פסוק חמור מאד: "כִּי דְבַר יְיָ בָּזָה וְאֶת מִצְוָתוֹ הֵפַר הִכָּרֵת תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֹנָהּ בָּהּ".

לסיכום, ההלכה שראינו לעיל (סנהדרין כג, א) עוסקת בדיינים שכירים, והקב"ה הוא זה אשר קובע שהם ראויים לקללת ארור: "אָרוּר לֹקֵחַ שֹׁחַד". חשוב גם לציין, שהדיינים בימינו לוקחים את המשכורות הללו **בפרהסיה,** ולכן דינם כירבעם בן נבט אשר חטא והחטיא את ישראל.

האם דייני ימינו נוטים אחרי הבצע? האם הם בגדר לוקחי שוחד? האם הם בגדר ארורים? האם כל דיניהם בטלים ומבוטלים? האם הם מחללים-שם-שמים? הם האם בוזים את דבר ה'? האם הם ראויים לעונש הכָּרת הנצחי? האם הם מכחישים את האמת? האם הם גוזלים ממון מן הציבור? ובכן, שוב התשובה המהדהדת על כל השאלות המחרידות הללו היא **כן!**

וביחס למינוי קרובים פוסק הרמב"ם בהלכות סנהדרין שם (ג, ט) כך:

"אמרו חכמים: שמא תאמר [...] איש פלוני קרובי אושיבנו דיין [כמו שנהגו ונוהגים] [...] לכך נאמר: 'לֹא תַכִּירוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט' [דב' א, יז]. ועוד אמרו חכמים: כל המעמיד להן לישראל דיין שאינו הגון כאילו הקים מצבה, שנאמר: 'וְלֹא תָקִים לְךָ מַצֵּבָה **אֲשֶׁר שָׂנֵא יְיָ אֱלֹהֶיךָ**' [דב' טז, כב]. [...] כל דיין שנתן ממון [או התערב בכל צורה שהיא, כגון הפעלת קשרים ולחצים פוליטיים] כדי שיתמנה, אסור לעמוד מפניו [=לקום לכבודו], **וציוו חכמים להקל אותו ולזלזל בו. ואמרו חכמים, שהטלית שמתעטף בה תהי בעיניך כמרדעת של חמור**".

האם גדולי האסלה בימינו ממנים לדיינים קרובים ומקורבים? האם הם מעמידים לעם-ישראל דיינים שאינם ראויים? האם הם בגדר מקימי מצבה לעבודה-זרה בעם-ישראל? האם נכון שמצוה שלא לקום בפני דיינים כאלה? האם נכון שמצוה להקל בכבודם ולזלזל בהם? האם מותר לזלזל בהם עד-כדי-כך שנראה את גלימת הכומרים שלהם כמרדעת של חמור?

ובכן, לדעת רבנו, התשובה לכל השאלות המהדהדות הללו היא **כן!** ואסיים בהלכה נוספת שם (ג, י) אשר מזכירה לי עד כמה האמת נעדרת, ועד כמה רחקו גדולי האסלה מדרך האמת:

"כך היה דרך החכמים הראשונים: בורחין מלהתמנות, ודוחקין עצמן הרבה שלא יישבו בדין, עד שיידעו שאין שם ראוי כמותן, ושאם יימָנעו מן הדין, תתקלקל השורה. ואף-על-פי-כן, לא היו יושבין לדין, עד שמכבידין עליהם העם והזקנים, ופוצרים בם".

"רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ **וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יְקַסֵּמוּ,** וְעַל יְיָ יִשָּׁעֵנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה" (מיכה ג, יא). שימו לב, מיכה הנביא משווה בין נביאי השקר הרשעים הארורים לבין הדיינים ומנהיגי העדה אשר נוטלים ממון בעבור פסיקת דינים!

ג. הגשמת הבורא – עבודה-זרה כעורה וחמורה

טרם שנעיין במלחמתו של רבנו בגדולי האסלה בעניין זה, יש לעיין בהלכות תשובה (ג, יד–טו), כדי להבין כיצד מגדיר רבנו את אלה אשר סבורים שיש לה', יתעלה ויתרומם מסכלותם, גוף או דמות הגוף או מגרעת או תכונות נפשיות אנושיות מכל סוג שהוא, וכֹה דבריו:

"ואלו שאין להן חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: המינים [...] חמישה הן הנקראים מינים: **[1]** האומר שאין שם אלוה ואין לעולם מנהיג [=אתאיסט]; **[2]** והאומר שיש שם מנהיג אבל הם שניים או יותר [=המחופשים ליהודים שהלכו בדרכי השיתוף הנוצריות]; **[3]** והאומר שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה [=רבים מראשוני אשכנז המגשימים]; **[4]** וכן האומר שאינו לבדו ראשון וצור לכל [=שיצר את העולם מחומר שהיה כבר קיים]; **[5]** וכן העובד אלוה זולתו כדי להיות מליץ בינו ובין ריבון העולמים [=עובדי המתים והקברים, עובדי האדמו"רים וה'גדולים', ושאר עובדי-האלילים במטרה שהם יורידו להם שפע מבורא-עולם] – **כל אחד מחמישה אלו הוא מין**".

כנגד מי דיבר רבנו כאן? מי הם אלה אשר "נכרתין ואובדין ונידונין על גודל **רשעם וחטאתם** לעולם ולעולמי עולמים"? מי הם אלה המינים מישראל אשר אומרים "שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה"? תשובה, רבים מראשוני אשכנז המהובלים אשר נחשבו ונחשבים ל"חכמי ישראל" ול"גדולי תורה עצומים", החזיקו בהשקפה רקובה ומשחיתה זו (וראו סדרת מאמריי על 'רש"י – ראש פרשני ההגשמה', וכן: 'אמונות אליליות בקרב רשעי אשכנז').

והנה לפניכם דברי רבנו במאמר תחיית המתים (עמ' עא), שם הוא מתאר את "גדולי התורה" שהיו בתקופתו, ובדברי האמת הקשים והנוקבים רבנו מגלה לנו כי דמות דיוקנם הרוחנית האמיתית של גדולי האסלה ההם באושה וסרוחה ביותר, ודינם היה "מורידין ולא מעלין":

"וכאשר נחלצנו לכך [לחבר את הספר משנה-תורה] ראינו שאין מן הצדק שנתכוון למה שרצינו לבאר ולקרב פרטי הדינים, ואניח יסודותיו מוזנחים [=יסודות הדת] לא אבארם ולא אדריך לאמיתתם. ובפרט כאשר מצאנו אחד המדמים שהוא חכם [מצאנו אחד שנדמה לו שהוא חכם גדול], [והם, דהיינו כל הסובבים אותו וכל שומעי פטפוטיו והבליו, מדמים] שהוא **מחכמי ישראל** באמת, ושהוא יודע דרך הלכה, **ויישֹא וייתן במלחמתה של תורה מנעוריו לפי דמיונו,** והוא מסופק האם ה' גוף בעל עין ויד ורגל ומעיים כפי שנאמר במקראות, או שאינו גוף [ושם קאפח רומז לנבל מפוסקיירא: 'ראו השגת הראב"ד בהל' תשובה ג, ז' (קאפח)]".

ולא לחינם קאפח רמז לפוחז מפוסקיירא, וכבר הוכחתי כי "אחד המדמים" שהזכיר רבנו כאן, הוא הפוחז הצרפתי העילג שחרף וגידף את רבנו בהשגות נבובות, שרמתן האינטלקטואלית, ההלכתית והמחשבתית של רובן אם לא כולן, שואפת לאפס. והוא נחשב עד ימינו לאחד

מגדולי האסלה, והוא כאמור נושא ונותן במלחמתה של תורה מנעוריו "לפי דמיונו", שהרי הוא לא ידע "האם ה' גוף בעל עין ויד ורגל ומעיים כפי שנאמר במקראות, או שאינו גוף".

אגב, תימה על קאפח היאך הוא ההדיר שניים מספריו של הפוחז הבהמי? ועוד קורא לו "רבנו", ומוסיף: "ורבים רבים שותים בצמא את מתק אמריו" (במבוא ל'בעלי הנפש'), ובכלל, מתייחס אל הפוחז כאל חכם אמיתי מחכמי ישראל? ועוד נדבר בעניינו של קאפח השכיר בהמשך.

ורבנו ממשיך ואומר ב"מאמר תחיית המתים" שם:

"אבל אחדים ממי שמצאתי מאנשי ארץ מסוימת החליטו שהוא גוף, וחשבו לכופר מי שאומר היפך זה, וקראוהו מין ואפיקורוס [וכמנהגם של גדולי האסלה בימינו ועושי דברם, אשר קוראים כופר ואפיקורוס לכל מי שמתנגד למינותם], ותפשו את דרשות ברכות כפשטיהם [כדרשני ימינו אוהבי הדמיונות ושטופי ההזיות] וכדומה לזה שמעתי על מקצת מי שלא ראיתיו".

מי הם אלה אשר החליטו שיש לה' יתעלה ויתרומם מסכלותם גוף ומגרעות ותכונות אנושיות? את זאת מגלה לנו רבנו הרמב"ם בהמשך דבריו שם (עמ' עא–עב):

"וכאשר ידענו את אלה המפסידים מאד ושהם מסופקים [=מלשון ספק, אינם יודעים אם יש לה' גוף או אין לו], והם מדמים שהם **חכמי ישראל,** והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות, וכבר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים".

מי הם אלה אשר נדמה להם שהם חכמי ישראל? מי הם אלה אשר יותר סכלים בבני אדם (אפילו מ'בעלי הבתים' הבזויים בעיניהם)? מי הם אלה אשר יותר תועים מן **הבהמות?** מי הם אלה אשר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים? התשובה לכל השאלות הללו היא **חכמי ישראל!** וליתר דיוק, חכמי-טחורי-האסלה האירופים הפרו-נוצריים.

רבנו הרמב"ם לא מסתפק בזאת, הוא מוסיף לנתוץ ולהרוס את אשליית "גדולי התורה", כי הוא מבין עד כמה היא רעה לעם-ישראל, וכֹה דבריו בהמשך מאמרו שם:

"[ולכן, מכיוון שרמתם הרוחנית של גללי האסלה כל כך שפלה ועלובה], ראינו שכן ראוי שנבאר בחיבורינו ההלכתיים יסודות הדת על דרך ההודעה לא על דרך הלמידות, כי הלמידות על אותם היסודות דרוש לה בקיאות במדעים רבים שאין **חכמי התורה** יודעים מהם מאומה כמו שביארנו במורה [=גם בימינו הם רואים בלימודי המדעים כפירה, אך כאשר הדבר נוגע לכסף לא מדובר בכפירה, ומתירים ומעודדים את הנשים ללמוד מדעים, אחרת איך יפרנסו את הכסילים? ועולם הפוך ראיתי], לפיכך העדפנו שיהיו הדברים האמיתיים מקובלים אצל הכל".

מי הם אלה שאינם מסוגלים ללמוד את יסודות הדת המחשבתיים על דרך הלמידות? מי הם אלה שמסוגלים ללמוד את יסודות הדת המחשבתיים רק על דרך ההודעה? מי הם אלה הפרימיטיביים להחריד שאין להם שום מושג קלוש במדעים רבים? מוריי ורבותיי, התשובה כבר הובאה בדברי רבנו: **חכמי התורה!** וליתר דיוק המינים הכעורים גדולי-טחורי-האסלה.

ונצרף את דברי רבנו במורה (א, לו) בעניין חומרת הגשמת הבורא יתעלה:

"והיאך יהיה מצב מי שקשורה כפירתו בעצמותו יתעלה, והוא בדעתו היפך מכפי שהוא, כלומר שאינו לדעתו מצוי [=אתאיסט], או שלדעתו הוא שניים [=כמו שסוברים חב"ד], או שסבור שהוא גוף, או שהוא לדעתו בעל התפעלויות, או שמייחס לו איזו מגרעת שהיא, הנה זה בלי ספק **יותר חמור מעובד עבודה-זרה** על דעת שהיא אמצעי או מטיבה או מריעה לפי דמיונו".

ומי הם אלה שסבורים שה' יתעלה בעל גוף או בעל התפעלויות או מייחסים לו איזו מגרעת מכל סוג שהוא? אלה הם מגשימי הבורא יתעלה ותופשי אגדות חז"ל כפשוטן, ושימו לב שרבנו הציב אותם בשורה אחת עם האתאיסטים והנוצרים, ללמד על חומרת ההגשמה וגרורותיה.

ובסוף דבריו רבנו חוזר ומדגיש שוב את חומרת השקפת הגשמות:

"ואתה דע, שכל זמן שתהא בדעתך גשמות או מאורע ממאורעות הגוף [ביחס לבורא-עולם, דהיינו כל ייחוס מגרעת או מאפיין גופני ואנושי לה' יתעלה הוא בגדר הגשמה], הנך מקנא ומכעיס וקודח אש ומעלה חֵמָה ושונא ואויב וצר **יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה**".

"וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יְיָ אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ" (דב' ד, טו); "וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ [...] וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ" (יש' מ); "מֵאֵין כָּמוֹךָ יְיָ" (יר' י, ו).

ד. הערתו המטלטלת של קאפח

כדרכו ומנהגו יוסוף קאפַח פוסח על שתי הסעיפים, לעתים ה' יתעלה הוא האלהים ולעתים המינים וצאצאיהם הם האלילים והאלהים, ולקמן קאפח אמנם קורא בשם האלהים, אך הדבר לא מפריע לו לקרוא גם בשם אלהים אחרים, ולכנות את האלילים המתעים אחרי ההבל: "מרנן ורבנן אדירי עולם"... ואם קאפַח היה זוכה ל"גילוי אליהו", אין לי ספק שהוא היה מלביש על פניו של קאפַח "לטמה" נאמנה כדי לעורר אותו מדרכי הבצע וההבל של צאצאי המינים.

נחזור לענייננו, רבנו מלמד במורה (א, לו), כי הכפירה היא "קביעת דעה על דבר היפך מכפי שהוא", וכבל "שהכסילות והכפירה קשורים בדבר גדול, כלומר במי שיש לו מעלה נעלה במציאות, הם [=הכסילות והכפירה] יותר חמורים". ושאלה קמה וניצבה, היש כסילות וכפירה גדולה יותר מלחשוב שלבורא יתעלה שמו יש תכונות אנושיות וכן גוף ואיברים גופניים?!

ושם, בדיוק בעניין הכפירה בתפישת האלוהות, קאפח מוסיף ומעיר הערה מטלטלת, וזה לשונו: "ודין הוא סקבא דרובהון דמתקרן חבימי, ואוף כזעיר פון דבולהון". כלומר, "וזה הוא החולי של רוב אלה שנקראים חכמים, ואף כמעט כולם". ולמרות שקאפח לא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים ותהי עליו רוח אלהים, עדיין! הוא ירא וחרד מבשר ודם! הוא ירא וחרד על משכורותיו ושילומיו ושׂררתו ופנסייתו ושלל טובות ההנאה והכבוד והמעמד והמנעמים שהיו מנת חלקו על שולחנם הנגעל והמגואל של המינים הארורים... שהרי הוא הכמין והטמין את דבריו היטב, ואף כתבם בלשון הארמית שאינה מוכרת לרבים, כדי לטשטש את האמת.

"וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ" (ש"א טו, יט).

מכל מקום, קאפח, שהיה מראשי ממסד הכמורה העליון, קובע, שרוב "הגדולים" אנשי-השם הנקראים "חכמים" שוגים בכפירה ביחס לתפישתם את בורא-עולם. ברם, כאשר הוא מעריץ ומרומם אלהים אחרים הוא לא עובר לדבר בארמית, ולא מדבר בחידות וברמזים נסתרים, הוא אומר בלשון הקודש ובאופנים חד-משמעיים: "מרנן ורבנן אדירי עולם"... וארור יהיה על-כך שהנחיל לנו את ההזיה שהם היו אדירי עולם, אף שהוא ידע היטב שגם תורה אין להם... "וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה" (דניאל ח, יב), והנה גם דברי רבנו באיגרתו לתלמידו (עמ' קלא):

"ואין לך צורך באמרך: היכן יראת שמים? כי זה וכיוצא בו מן **הגדולים** ממנו ממי שקדם, אין יראת שמים אצלם אלא להימנע מן החמורות, כפי שהדבר אצל ההמונים, אבל החובות המידותיות אינם סוברים שהם מחובות הדת, ואף אינם מדקדקים בדבריהם כפי שמדקדקים בהם השלמים יראי השם. **ורוב אנשי הדת מבעלי השׂררה הללו כאשר הדבר קשור בשׂררה נעלמת יראת שמים** [כלומר, כאשר הדבר נוגע לשׂררה גם מן החמורות הם אינם נמנעים]".

"בֵּאדַיִן עָנֵה דָנִיֵּאל, וְאָמַר קֳדָם מַלְכָּא, מַתְּנָתָךְ לָךְ לֶהֱוְיָן, וּנְבָזְבְּיָתָךְ לְאָחֳרָן הַב" (דנ' ה, יז).

***

ואחתום חלק זה בכמה מתוכחות הנביאים לכומרי הדת ולראשי העם:

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדָעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (יש' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבַּיָא תַּקִיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לָקֳבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

והנה לפניכם גם דברי מיכה הנביא, אשר משווה בין הכוהנים שפוסקים דינים בכסף לנביאי השקר הקוסמים בכסף, והוא מוסיף וקובע, שבגלל רדיפת הבצע של כומרי הדת, ירושלים תיחרב ותאבד. כלומר, שחיתותם של כומרי הדת תביא בסופו-של-דבר לחורבן העם והארץ:

"שִׁמְעוּ נָא זֹאת רָאשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמֲתַעֲבִים מִשְׁפָּט וְאֵת כָּל הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ, בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים וִירוּשָׁלַם בְּעַוְלָה [ושם תרגם יונתן: 'דְּבָנַן בָּתֵּיהוֹן בְּצִיוֹן בְּדַם אֲשִׁיד וִירוּשְׁלֶם בְּנִכְלִין', דהיינו, הבונים את בתיהם המפוארים בכספי העניים והעשוקים], רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ **וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יִקְסֹמוּ** וְעַל יְיָ יִשָּׁעֵנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה, לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר" (פ"ג).

"וְאַתֶּם סַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכַי **וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה** [מלעיטים ומזהמים את עם-ישראל בתורת מינות פרו-נוצרית ארורה]" (מלאכי ב, ח–ט).

"וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ דַּלִּים הֵם נוֹאֲלוּ כִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְיָ מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם אֵלֲכָה לִּי אֶל **הַגְּדֹלִים** וַאֲדַבְּרָה אוֹתָם, כִּי הֵמָּה יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְיָ מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם, אַךְ הֵמָּה יַחְדָּו שָׁבְרוּ עֹל נִתְּקוּ מוֹסֵרוֹת" (יר' ה).

מלחמתו של הרמב״ם בגדולי האסלה (ח״ב)

ה. קמיעות ושמות קדושים

רבנו הרמב"ם קידש מלחמה כנגד הנטייה אחרי המאגיה והמיסטיקה, ובכלל זאת גם כנגד כותבי הקמיעות והמקובלים המהובלים, אשר נדמה להם שהם מכשפי כישופים ופועלים ישועות בלחשיהם וסגולותיהם המאופסים, וכֹה דברי רבנו במורה-הנבוכים (א, סא):

"ואל יעלו על ליבך הזיות כותבי הקמיעות [=המקובלים השוטים למיניהם], ומה שתשמע מהם או תמצא בספריהם הטיפשיים, שֵמות שהם מצרפים אותם ['מראשי פסוקים וסופי פסוקים, וראשי תיבות ואמצע תיבות וסופי תיבות, וכדומה, כגון בחילופי תיבות אלפא ביתא לצורותיה השונות. ואשר בזמנים אלה פרץ הדבר כפרץ מים וספרים רבים מלאים מהם ומהמיהם' (קאפח)] שאינם מורים על שום עניין כלל, וקוראים אותם 'שֵמות', ומדמים שהם צריכים קדושה וטהרה [או שאסור לאמרם ומותר רק 'להרהר' בהם], ושהם עושים נפלאות ['יש מועיל לפרנסה, ויש לעקרות, ויש רופא חולים, ויש אפילו לפתיחת שערי שמים לכל המשאלות' (קאפח)], כל הדברים הללו סיפורים שאין ראוי לאדם שֶׁלֵם לשמעם, כל-שכן לסבור אותם".

מי הם אלה כותבי הקמיעות? מי הם אלה שעוסקים ב"שמות קדושים" ומדמים שהם צריכים קדושה וטהרה? מי הם אלה אשר נדמה להם שהם מסוגלים לחולל נפלאות? מי הם אלה שספריהם טיפשיים? מי הם אלה שלא ראוי לאדם שלם לשמוע את סיפוריהם ההזויים, וכל שכן לסבור אותם? תשובה, כל גדולי האסלה לדורותיהם אשר נטו אחרי המאגיה המיסטיקה והאלילות, ויש כאלה רבים מאד שמטעים את הפתאים לסבור שיש להם כוחות עליונים.

רבנו מוסיף ומלמד אותנו שם (א, סב) כיצד התפתחה תעשיית "שמות הקודש":

"וכאשר מצאו **הָרְשָׁעִים הַבְּעָרִים** את הלשונות הללו, מצאו מקום לְשַׁקֵּר וּלְדַבֵּר, שמצרפים איזה אותות [=אותיות] שרצו, ואומרים: זה שֵם פועל ועושה אם נכתב או נאמר באופן פלוני [כביכול שמות ה' יתעלה הדמיוניים הללו נועדו לכישופי ולחשי המכשפים הפגאניים]. ואחר-כך נכתבו אותם הַבְּזָבִים אשר בדה אותם **הרשע הַבַּעַר הראשון,** והגיעו אותם הספרים לידי הכשרים החלשים הפתאים [ותמוה שרבנו קורא להם 'כשרים', ואולי כשרים הם בעיני עמי הארצות או בעיני עצמם, והנני מכיר לא מעט זקנים תימנים שהינם 'כשרים' מן הסוג הזה, דהיינו פתאים נבערים מדעת] אשר אין להם קנה-מדה להבחין בין אמת ושקר והצניעום, ונמצאו בעיזבונם, וחשבו [=הטיפשים שמצאו את הספרים הללו בעיזבונם של הפתאים] בהם שהם אמת, כללו של דבר 'פֶּתִי יַאֲמִין לְכָל דָּבָר' [משׁ' יד, טו] – וכבר יצאנו ממטרתנו הנעלה ועיוננו העדין, אל העיון בביטול הזיות שביטולם גלוי לכל מתחיל בעיון, אלא שהביאנו ההכרח לכך, כיוון שהזכרנו את השמות [הקדושים] ועניינם, ומה שנתפרסם עליהם אצל ההמון".

כלומר, לפי רבנו הרמב"ם, "גדולי התורה" הראשונים שייסדו את תעשיית כִּישׁוּפֵי שמות ה"קודש" הם בגדר "רשעים נבערים", שהרי המכשף הוא בגדר עובד עבודה-זרה וחייב כרת

וסקילה: "כי המכשף הוא עובד עבודה-זרה בלי ספק" (שם ג, לז), והשוטים אשר באו אחריהם, שדעתם חלושה מכדי להבחין בין אמת לשקר, הם בגדר "פתאים". ברם, "גדולי התורה" שסטו אחרי הזיות המאגיה והכישופים הינם בגדר מזידים, שהרי שגגת תלמוד עולה זדון. כלומר, אם מורי-הוראה תעו והִתעו אחרי ההבל הם לעולם בגדר מזידים ובגדר "רשעים נבערים", שהרי היה עליהם ללמוד היטב, טרם שהם מוסרים הוראה או מלמדים לרבים את השקפות הדת.

כלומר, ביחס למנהיגי דת שֶׁמּוֹרים את הדרך לעם, אין מקום לשגגות ולפתיות, ואם הם טועים בהוראת הלכה כלשהי כתוצאה מטמטום או מרשלנותם בלימוד התורה וההלכה – הרי הם **כ**מזידים, ואם הם מורים הלכה מבלי ללמוד כלל את המקורות בעניינהּ – הם בגדר מזידים.

והנה לפניכם דברי רבנו במורה (ג, מא):

"וכאן חילקה התורה בין יחיד הדיוט או [=לבין] מלך או כהן גדול או מורה-[הוראה], ולמדנו מכך: שכל [מי ש]עושה או מורה-[הוראה] כפי עיונו, אם לא היה בית-הדין-הגדול או כהן גדול, הוא מסוג המזיד ואינו נחשב מן השוגגים [...] ועל-פי היסוד הזה אמרו ז"ל: 'שגגת תלמוד עולה זדון' [אבות ד, יג], כלומר, **שמי שאינו לומד היטב ומורה ועושה כפי חוסר ידיעתו הרי הוא כמזיד [...] אבל המורה כפי אי-ידיעתו הרי הוא מזיד בלי ספק,** לפי שלא קבע הכתוב התנצלות בהוראה בטעות כי אם לבית-דין-הגדול בלבד. אבל המזיד חַיָּיב בעוֹנֶשׁ הכתוב [בתורה]: אם מיתת בית דין, או מלקות, או מכת מרדות על לאווין שאין לוקין עליהן, או תשלומין" וכו'.

אולם, אם אותם מנהיגי דת שוגים ומתעים את העם **ביסודות דתנו,** אין צל של ספק שהם בגדר מזידים, שהרי לא מדובר בהלכות מסובכות שנדרש להן עיון מעמיק, אלא מדובר בעניינים פשוטים וברורים שמסורים באומה איש-מפי-איש עד משה רבנו ע"ה – כל-שכן וקל-וחומר שחכמי-יועצי-אשכנז גם שׂרפו את ספר-המדע ומורה-הנבוכים, וסילפו וזייפו את מקורות חז"ל, והשחיתו את דתנו בהחדרת מאות השקפות מאגיות-פגאניות – ועד עצם היום הזה הם מונעים מעצמם ומצאן מרעיתם רכישת השקפות נכונות וישרות. אלה לא רק בגדר מי שמורה "כפי אי ידיעתו", אלה בגדר מי שֶׁמּוֹרים כנגד דרך האמת במכֻוון וביודעין, תוך השחתת דרך האמת והחדרת השקפות מינות שמחריבות את עמֵּנו, וממיטות עלינו ייסורים איומים ונוראים.

כלומר, הם אינם מסוג המזידים "הרגילים", הם מסוג המזידים שמתעים את העם אחרי ההבל **במכֻוון וביודעין,** כדי לקיים את דתם ובצעם ותאוותיהם וזימותיהם והעבודה-הזרה שבידם. ועל המינים מחטיאי הרבים, המתעים את עמֵּנו אחרי התהו, פסקו חז"ל ורבנו בהלכות סנהדרין (יא, ו): "**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יֵי מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג, יח)]".

ואצרף לזה גם את דברי רבנו בסוף שלושה-עשר יסודות דתנו הטהורים, וכֹה דבריו:

"וכאשר יפקפק אדם [אפילו רק יפקפק לעצמו!] ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יֵי אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

כל-שכן המשחיתים והמחריבים את יסודות הדת ומתעים את עמֶּנו אחר השקפות מינות.

אגב, קאפח מסביר במורה (א, סב), כי הכשרים החלשים שנזכרו בדברי רבנו, אשר מצאו את "הספרים הקדושים" בעיזבון הרשעים הראשונים, הם: "בני אדם הספקנים, החוששים להכריע לכאן או לכאן שמא גם עבודה-זרה יש בה ממש. ומפני הכבוד לא אציין ספרים".

ומדוע קאפח חושש לציין ספרים? ומי הם אלה אשר כתבו ספרים? ברור אפוא שמדובר בגדולי האסלה מן הדרג הידוע ביותר בציבור, אשר היו ספוגים בהשקפות מינות והאמינו שיש ממש בעבודה-זרה. כלומר, שיש ממש בכל מה שקשור לאסטרולוגיה, לבישופים, לניחוש, לעוננות, לשדים וכיו"ב, ואף שהתורה אסרה אותם הם טוענים לאמיתתם – **והוי שוטים ייאמר להם!**

ו. מועדון הסכלים ומחוסרי הדעת

רוב גדולי האסלה ואולי אפילו כולם האמינו במאגיה ובמיסטיקה על שלל גרורותיה הסרטניות מחריבות הדעת והמחשבה הזכה. על רבים מהם כתבתי במאמריי, וכנגדם, ובעיקר כנגד **גדולי התורה** שבהם, פוסק רבנו את דבריו הנחרצים בסוף הלכות עבודה-זרה פרק יא, וכֹה דבריו:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד]".

וכי כל עם-ישראל "חכמים מחוכמים"? ברור אפוא שכוונתו בראש ובראשונה לגדולי-האסלה, אשר מתעים את העם אחרי ההבל להיכשל ולהיחבל בדרכי חושך. בהמשך דבריו שם רבנו רומז ברמז עבה מאד ל"חכמי" ישראל אנשי השם לדורותיהם, אשר רובם המכריע והמוחץ סברו שיש אמת במאגיה ובאלילות, אף שהקדוש-ברוך-הוא אסרן, וכֹה דברי רבנו שם:

"כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחרי המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

רבנו הגדיר את המאמינים בהזיות המאגיות האליליות כ"סכלים ומחוסרי דעת". ומי שייסד את המועדון המפוקפק הזה היו חכמי-יועצי-אשכנז הראשונים שתפשו את דרשות חז"ל כפשוטן, ואחריהם החרו-החזיקו חכמי ספרד הנרצעים, שהוסיפו להחביל שבע על חטאת אדוניהם. במועדון הסכלים ומחוסרי הדעת חברים כמעט כל גדולי האסלה באלף השנים האחרונות, מראשוני אשכנז המינים, דרך **הרמב"ן** שנחשב למיסטיקן מובהק, ועד לאלי מווילנא המכשף

שנחשב לשבלתן מובהק – ועד לעצם היום הזה, רבים הם האלילים והאטִים אשר מתעים את עמֶנו בהזיה שיש להם כוחות מאגיים להושיעם. וכולם לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו.

לסיכום, מהלכות רבנו לעיל עולה, שההזיות והדמיונות **גורמים לנטוש את דרכי האמת!** וכל הזיה בזאת, וכל-שכן שלל הזיות כאלו, מרחיקות את האדם מאד מאל אמת שאין-כיוצא-בו, שהרי ביסוד כל הזיה מאגית נעוצה האמונה בקיומו של כוח על-טבעי זולת אל אמת.

ז. המאגיה – סרטן המחשבה

על חומרת ההזיות המאגיות אומר רבנו בספר-המצוות (לאווין לב), וכֹה דבריו:

"ובכלל המעשה הזה [איסור לא תעוננו] גם איסור מעשה אחיזת העיניים [...] והוא סוג גדול מסוגי התחבולות וקלות תנועת היד, עד שמדמים לאדם דברים בלתי-אמיתיים [...] והוא מין ממיני הכשפים, ולפיכך סופג מלקות, ועם זה הוא גונב דעת הבריות, **וההפסד הנגרם על-ידי כך עצום מאד,** לפי שהדברים הנמנעים לחלוטין נעשים אפשריים בעיני הסכלים והנשים והנערים, **ותורגל מחשבתם לקבל את הנמנעות ולחשוב שהם אפשריים להיות,** והבן זאת".

במקומות לא מעטים הצבעתי על חומרת ההזיות המאגיות, וחשוב לשננה: כי ברגע שחודרת לאדם הזיה מאגית בכל תחום מתחומי החיים, חודרת לתודעתו המחשבה השגויה שיש למאגיה הפגאנית יכולת שליטה והשפעה על עולמינו, ומכאן הדרך קלה ומהירה מאד להחדרת הזיות מאגיות אליליות לכל תחומי החיים, שהרי אם המאגיה אמת והיא קיימת ופועלת בעולמינו בתחום אחד, מדוע שהיא לא תהיה אמת קיימת ופועלת בכל תחומי החיים?

בנוסף להתפשטות ההזיות כמו סרטן אלים וגרורתי במחשבתו של האדם, ולהרס המוחלט שהן גורמות ליכולתו של האדם להשיג השקפות נכונות בכל תחומי החיים, עצם האמונה בקיומן של ההזיות המאגיות מעלה ומצמיחה שתי רעות גדולות נוספות:

א) כל הזיה מאגית מנוגדת לציר שעליו סובבת כל התורה כולה: עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה, וזאת מפני שביסוד כל עבודה-זרה טמון שורש מאגי, שהרי ללא שורש מאגי אין קיום לשום עבודה-זרה. למשל, ללא האמונה ביכולתו של האליל להוריד שפע באופנים מאגיים דמיוניים, אין לעבודה-הזרה שום משמעות. נמצא, שההזיות המאגיות הן השורש לאמונה בכוחות על-טבעיים זולת ה' יתעלה ויתרומם, והן אלה שמדרדרות לעבודתם ולירֹאתם.

ב) מקור ההזיות המאגיות הוא בקרב העמים עובדי האלילים, אלה האמינו בקיומם של שדים דמיוניים ואף עבדו אותם ונתייראו מהם. כלומר, כל מי שמטמטם את המחשבה בהזיות השדים ודומותיהן הולך בחוקות הגויים ובהשקפותיהם המשחיתות, ואסור לנו, לעם חכם ונבון לתעות בדרכי ההבל של הגויים הרשעים והבהמיים, וכבר הזהירנו על זה ה' יתעלה: "תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ" (דב' יח, יג), וכדברי רבנו המפורסמים לעיל שבסוף הלכות עבודה-זרה פרק יא.

כמו כן, עצם האמונה בקיומו של כוח מאגי על-טבעי שפועל באופן עצמאי זולת אל אמת, כמו שדים ומכשפים ורוחות-רעות ודיבוקים וכיו"ב, וכל מין ממיני הזיות העבודה-זרה, כל זאת הוא

בגדר חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, וכפסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (ב, י): "כל המודה בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדה הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא". זאת ועוד, המודה בעבודה-זרה לא רק מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא, אלא אף כופר בכל התורה כולה, ללמדנו על חומרת ההודאה בעבודה-זרה, וכך פוסק רבנו שם (ב, ז):

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וכו' [במ' טו] [...] הא למדת, **שכל המודה בעבודה-זרה כופר בכל התורה כולה,** ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [שם]. וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, והיא עיקר כל המצוות כולן".

ואחתום פרק זה בדברי רבנו במורה (ב, מז):

"כי אין רצוי לפניו יתעלה כי אם האמת, ואין מכעיסו כי אם השווא [השקר והמינות והאלילות], ואל יתבלבלו השקפותיך ומחשבותיך ויהיו בדעותיך השקפות בלתי נכונות רחוקות מאד מן האמת ותחשבם תורה, כי התורות [=המצוות] הן אמת צרופה אם הובנו כראוי, אמר: 'צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם' [תה' קיט, קמד], ואמר: 'אֱנִי יְיָ דֹּבֵר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים' [יש' מה, יט]".

ח. שנאת הפילוסופיה

רבים מגדולי-טחורי-האסלה שנאו את הפילוסופיה ושנאו את רבנו הרמב"ם, ובידוע אף הורו לשרוף את ספרי המורה והמדע. בשורות הבאות נראה כיצד רבנו התייחס לאותם גדולי האסלה, וכיצד הוא מנתח את נבכי נפשם החשוכה, וכֹה דבריו בצוואתו למורה-הנבוכים:

"אבל המבולבלים [=הוזי ההזיות המאגיות לריבוי מיניהן וסוגיהן] אשר כבר **נִתְטַנְּפוּ מוחותיהם** בדעות הבלתי נכונות ובדרכים המטעים, ויחשבו אותם מדעים אמיתיים, ומדמים שהם בעלי עיון [ושהם 'חכמי ישראל'] ואין להם ידיעה כלל בשום דבר הנקרא 'מדע' באמת [ואף הינם 'יותר תועים מהבהמות', כלשון רבנו ב'מאמר תחיית המתים'] – הם יירתעו מפרקים רבים ממנו [מפרקי 'מורה הנבוכים'], ומה מאד יקשו עליהם כי לא יבינו להם עניין. ועוד, כי מהם [=מלימוד החכמה ומקניית הדעת] תתגלה פסולת הסיגים שבידם [ולכן התנגדו למורה, כדי שלא תֵּחָשֵׂפְנָה תרמיתם, סכלותם ונבלותם], שהן סגולתם ורכושם המיועד לאידם".

מי הם אלה אשר "מדמים שהם בעלי עיון"? מי הם אלה אשר "אין להם ידיעה בשום דבר הנקרא מדע באמת? מי הם אלה אשר אינם מסוגלים ללמוד ולהבין בספרו של רבנו מורה-הנבוכים? מי הם אלה אשר מתוך ההשקפות הישרות של המורה "תתגלה פסולת הסיגים אשר בידם"? מי הם אלה אשר רבנו בהשקפותיו הישרות מסיר את הלוט מעל פני השקר וההטעיה שתפרו להם לגלימה? התשובה לכל אלה היא: אלה הם **גדולי טחורי האסלה,** אשר נדמה להם שהם חכמים גדולים ובעלי עיון, אך באמת שוטים הם ואף גרוע בהרבה מכך.

אגב, מדוע רבנו אומר בצוואתו למורה שההשקפות הנפסדות הן "סגולתם ורכושם **המיועד לאידם**"? ובבן, מתוך השקפותיהם הנפסדות הקב"ה יצמיח את העונש לאותם ה"חכמים" רודפי הבצע והכבוד. כלומר, במעשיהם הרעים הם מכשירים את הקרקע למפלתם שתבוא

כתוצאה טבעית של עוונותיהם מעלליהם תעלוליהם ושקריהם. "עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֻנוֹ אֶת הָרָשָׁע וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ, הוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר וּבְרֹב אִוַּלְתּוֹ יִשְׁגֶּה" (משׂ' ה, כב–כג).

במקור נוסף במורה (ג, כט) רבנו מבאר, כי ככל שהאדם מתרחק מהפילוסופיה, כלומר מקניית דעות והשקפות נכונות ובריאות, הוא מתדרדר מטה-מטה במדרון הסכלות, וכֹה דבריו שם:

"וכן הזכירו בספריהם [עובדי העבודה-הזרה מאומת ה'צאבה', שהיו בתקופת אברהם אבינו] [...] וסיפרו מה שסיפרו [...] ומשקרים שקרים מצחיקים מאוד, **המורים על חוסר דעת חמור, ועל שהם היו הרחוקים ביותר בבני-אדם מן הפילוסופיה, ושהם היו בתכלית הסכלות**".

נמצא לדעת רבנו הרמב"ם, שרובם המוחלט והמוחץ של גדולי האסלה (בגון הרשעב"א), אשר תיעבו מאד את הפילוסופיה וחיבקו ונישקו וגיפפו את המאגיה האלילית, סובלים מ"חוסר דעת חמור" כאותם עובדי אלילים קדמונים מאומת ה"צאבה", וחולקים עמם הגדרה משותפת מפוקפקת ביותר: "הרחוקים ביותר בבני אדם מן הפילוסופיה, ושהם היו בתכלית הסכלות".

ט. תארי הממסד הרבני

רבנו סלד מאד מתארי ממסד הכמורה האורתודוקסי אשר חלה אנושות בהתמכרותו לכבוד, לשׂררה, לבצע ולתאוות, ואגב ביקורתו על תאריהם המנופחים והשקריים הוא מלמד אותנו, שכל התארים הללו אינם מתארים את מהותם האמיתית של נושאיהם, אלא הם שמות מנופחים ונפוחים שאין מאומה מאחוריהם, וכֹה דבריו בפירושו למשנה בבכורות (ד, ד):

"אותם השמות המפורסמים בארץ-ישראל ובבל, שקוראין אנשים 'ראש-ישיבה', ואחרים 'אב-בית-דין', ומבדילים בין 'ראש ישיבת גאון יעקב' ובין 'ראש ישיבה של גולה', וכן כותבים לאנשים אשר לא ראו אותם 'ראש-ישיבה' או זולת זה מן השמות, לפי שהדברים הללו **פטומי שמא בעלמא** [=ניפוח השם סתם] והרי הן כדרך הכינויין והחניכה [=כינוי, שם לוואי]. וכבר ראיתי בארץ-ישראל אנשים נקראים 'חברים', ובמקומות אחרים מי שנקרא 'ראש-ישיבה', ואפילו בר בי רב דחד יומא [=תלמיד של יום אחד, דהיינו שרק החל את לימודיו] – ליתיה [=איננו]".

מי הם אלה ראשי הישיבות? מי הם אלה אבות-בתי-הדין? מי הם אלה אשר מבדילים ומבחינים בין תארים מתארים שונים? אלה הם גדולי האסלה, שיש מהם שנקראים ראשי ישיבות ולדעת רבנו אפילו "בר בי רב דחד יומא ליתיה" – עד-כדי-כך!

במאמר תחיית המתים (עמ' עג), רבנו מוסיף לנתוץ את אשליית גדולי האסלה, וכֹה דבריו:

"וגם הזכרנו בו [בספרו משנה-תורה] כל הכללים הדתיים והמשפטיים, **מתוך מטרה שיהו אלה הנקראים 'תלמידי-חכמים' או 'גאונים' או איך שתרצה לקרוא אותם,** בונים את פרטי הדינים על יסודות משפטיים, ותהיה תורתם סדורה על פיהם ותלמודם כולו עולה בידם. וכל זה נבנה על יסודות דתיים [=יסודות המחשבה וההשקפות הנבונות], ולא ישליכו ידיעת-השם אחרי גווּם, אלא ישימו שאיפתם הגדולה והשתדלותם במה שיביאם לשלמות ויקרבם לבוראם, **לא על מה שמראה בעיני ההמון שהם שלמים** [=רמז עבה לצביעותם ולנוכלותם]".

לצד זלזולו הבולט בתאריהם הריקים של גדולי האסלה, רבנו מלמד, כי שאיפתם ומגמתם של הנוכלים הללו היא להשתדל בדברים שרק "מראים בעיני ההמון שהם שלמים". כלומר, רבנו אומר למעשה שגדולי הדור אינם אלא **שחקנים וצבועים ונוכלים** אשר מתעתעים ומכזבים ביודעין בהמונים, כדי שישגו בהזיה שהם "גדולים" ו"קדושי עליון". דומים הם אפוא לחזיר, אשר כלפי חוץ מנפנף בסימן טהרה וכך מתעתע ומכסה על טומאתו הרצוצה. כלומר, דווקא מפני שיש לחזיר סימן טהרה חיצוני הוא נבחר לסמל ולתכלית הטומאה והתיעוב, כי שיא הרשע והטומאה הוא הִתחזות לאחוז בטהרה ובקדושה – וכך לכסות על טומאה שבוקעת ועולה ולהתעות את עם-ישראל אחרי התהו. "הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים" וכו' (ישעיה סו, יז).

י. גדולי האסלה בדורו של הרמב"ם

באיגרתו לתלמידו ר' יוסף, רבנו הרמב"ם מוסיף לנתוץ את אשליית מעלתם המדומה של גדולי ממסד הכמורה האורתודוקסי שהיו בתקופתו. ואין צל של ספק, שתיאורו את ממסד הכמורה שהיה בימיו, מתאים לממסד הכמורה האורתודוקסי שבימינו לפחות באותה המידה.

י.1) נחל בלשון רבנו שם בעמ' קכה:

"אני ידעתי והיה ברור לי בעת שחיברתיו [=את הספר משנה-תורה], שהוא יגיע בלי ספק לידי רע הלבב המקנא, שיגנה את מעלותיו ויַראה [=יתאמץ להראות לאחרים] שאין צורך בו, או שהוא בלתי שלם. ואף לידי הסכל הפתי [חסר הדעת] אשר אינו יודע ערך מה שנעשה ויַדֶּמֶה שהוא מעט התועלת. ואף לידי המתחיל ההוזה המבולבל ויִקשו לו בו כמה מקומות, כיוון שאינו יודע יסודותיהן או שקצרה בינתו מלדקדק מה שדקדקתי. ולידי המתחסד [המתקדשים והמיטהרים הפרו-נוצרים] לפי דמיונו המאובן המטומטם שילעיז על מה שנכלל בו מיסודות הדעות ['הפילוסופיה הארורה הטעתו', 'גדולים וטובים ממנו'] **– ואלה הם הרוב**".

מי הוא רע הלבב המקנא? מי הוא זה אשר מתאמץ להראות לאחרים בהשׂגותיו את מגרעות משנה-תורה? מי מקנא בהרמב"ם? עמי הארצות? בעלי הבתים? או גדולי האסלה שהרמב"ם מאפיל עליהם ומעלים אותם לחלוטין בגדולתו האמיתית? אין לי ספק שמדובר כאן בגדולי טחורי האסלה האירופים ומעריציהם הספרדים, שלא היו מסוגלים לקבל את העובדה שהנה קם אדם אשר רוח בו באמת. ואם הם היו אנשי אמת הם היו מקבלים את רבנו באהבה, כי לא את הגדולה והרוממות יש לרדוף, אלא את ידיעת ה' יתעלה ויתרומם אשר אין כיוצא בו.

יתר-על-כן, מי הם אלה אשר מלעיזים על מה שנכלל בספר "משנה תורה" מיסודות הדעות? מי הם אלה שהורו לשרוף את מורה-הנבוכים וספר המדע? מי הם אלה אשר לחמו כנגד מצוות ידיעת השם וייחוד השם? מי הם אלה המתחסדים לפי דמיונם "המאובן המטומטם"? גם כאן קשה מאד להניח שמדובר באנשים הפשוטים, אלא מדובר בראשי ישיבות ההבל מנהיגי קהילות ועֵדות, אשר גאונותו של הרמב"ם איימה לחשוף את שקיעתם בסכלות ובצביעות.

קצרו של דבר, רוב "אנשי הדת" בימיו של הרמב"ם היו לפי דעתו "רעי לבב" או "מקנאים" או "פתאים" או "סכלים" או "הוזים" או "מבולבלים" או "מתחסדים" או "מאובנים" או

"מטומטמים" או "מלעיזים", וקרוב לוודאי שבקרב רוב "אנשי הדת" הכסילים והמזויפים הללו היו כמה וכמה מן התארים שמזכיר רבנו – ואם בימי רבנו כך, מה נאמר בימינו שבהם חציבת התורה הפכה לאמנות פרו-נוצרית, והזיות הטומאה הזוהרית וההגשמה האירופית זיהמו כל חלקה טובה, והפכו את דתנו לדת אלילית וחשוכה, נעדרת אמת ויושר וטוהר המחשבה.

י.2) הרמב"ם מוסיף וכותב שם בעמ' קכו:

"וכל מה שתיארתי לך על מי שלא יקבלוהו כראוי לו, אין זה אלא בדורי, אבל בדורות הבאים, כאשר תסתלק הקנאה ותאוות השׂררה, יסתפקו כל בני ישראל בו לבדו, ויוזנח כל שזולתו בלי ספק, פרט למי שמחפש דבר להתעסק בו כל ימי חייו ואף-על-פי שלא ישיג תכלית".

כלומר, תכלית לימוד ההלכה לדעת רבנו, היא לידע מה יעשה האדם וביצד יכשיר את נפשו ללמוד את המושכלות אשר בהן ירומם את נפשו לידע ולהכיר את מי-שאמר-והיה-העולם. תכלית לימוד ההלכה אינה להתפלפל ולהתנצח, או לנופף ולהתהדר בריבוי שיטות נבובות.

ברם, קאפח שם שוב תועה ומתעה, וכך הוא אומר בהערה: "**כי תכלית לימוד התלמוד** לדעת רבנו היא לא ההתאמנות בפלפול ואומנות הוויכוח, אלא למען דעת מה יעשה ישראל בלבד". וכי לדעת רבנו יש ללמוד תלמוד? ולשם מה כתב רבנו את ספרו "משנה תורה" אם לדעתו יש צורך ללמוד תלמוד? ודברי קאפח השכיר הינם התעיה אירופית פרו-נוצרית מובהקת, וכדי להבין לעומק את ביקורתי כאן על קאפח, ראו: "האם לדעת הרמב"ם צריך ללמוד גמרא?".

נחזור לדברי רבנו לעיל, כי גם כאן יש לשאול, אל מי רבנו מתכוון באמרו דברים אלו? מי הם אלה אשר "הקנאה ותאוות השררה" הם שירת חייהם? מי הם אלה אשר עוסקים בתורה לשם אומנות הפלפול והוויכוח? נכון שלא רק לגדולי האסלה, אך הם העומדים בראש הפירמידה.

וכיוצא בזה כותב רבנו בסוף איגרתו, ושימו לב לקאפח, הפוסח כמנהגו על שתי הסעיפים:

"כי התכלית המכֻוונת ממה שנתחבר בתלמוד וזולתו כבר נגמרה ושלמה ['כלומר, מטרת המשא והמתן והוויכוחים העיוניים שבתלמוד תמה ונשלמה לדעת רבנו, כי לא באו אלא לצורך שעה לבירור משניות או ברייתות סתומות, ואף סברות בלתי מלובנות, אך לאחר שנתלבן הכל אין צורך לעסוק בהן' (קאפח, שם; וכאן קאפח פוסח ועובר להודות על האמת ואף סותר את דבריו לעיל)]. ומטרת הלומדים איבוד הזמן במשא ומתן שבתלמוד, כאילו המטרה והתכלית היא ההכשרה בוויכוחים לא יותר. וזו לא הייתה המטרה העיקרית, אלא המשא ומתן והוויכוחים נעשו במקרה, כאשר נאמר דבר שקול, ופירשו אחד פירוש מסוים, ופירשו השני הפכו, הוזקק כל אחד מהם לברר אופן לימודו ולהכריע את ביאורו. ואין המטרה העיקרית אלא ידיעת מה שצריך לעשות וממה להימנע [...] ואף תדע שכבר אבד הזמן בכל מאמרי הוויכוחים [...] **וחושבים שהיא התכלית והמטרה העיקרית אשר בה נעשים רבנים ואותה יש לדרוש**".

י.3) בהמשך דבריו שם (עמ' קכז), אנו לומדים מעט על ממסד הכמורה והעומד בראשו באותה התקופה (ההערות המוסגרות הן של קאפח, ששוב פוסח וחוזר לרגע קט לדרך האמת):

"ומדוע אתה מתפלא על התנהגותו [=של הגאון ר' שמואל בן עלי] בדומה למידות הללו [בהרגשת גדלות וחכמה עד כדי שלא להחשיב את הספר משנה-תורה, ולא את מחברו], **אותו שחונך מצעירותו באשליה שאין בדור כמוהו, וסייעוהו בכך הזקנה והמעלה** [כלומר מעלת התפקיד, שמינו אותו גאון] והייחוס [...] וזקיקותו לבני אדם [=שהוא חי מתרומות ונדבות הציבור, ואם לא יָקֵל בכבוד אחרים כדי להבליט את רום חכמתו ומעלתו, לא תהא שום הצדקה לתביעותיו מגלויות ישראל להרים תרומותיהם אליו, שהרי אינם זקוקים לו לפסוק הלכות, שכבר יש הלכות פסוקות בלי כסף] **להחדיר לליבם את אותו התבשיל הנתעב** [=ביטוי חריף מאד להתחזותם של הגאון הזה וחבורתו **ודומיהם בכל הדורות,** והתרוממותם מעל לכל, ובאילו כל ישראל מצפה למוצא פיהם בהוראה, או להעניק תואר מסוים, כגון אותם התארים שהזכיר רבנו בפירושו למשנה בכורות] [...] שכל בני אדם מצפים לכל דבר הנשמע מן הישיבה או למתן תואר כבוד, **ואותן ההזיות שנעשו להם טבע**".

רבנו מתאר את גדול האסלה הממסדי שחי באותה התקופה כהוזה הזיות בעל שיגעון גדלות – שהרי חינכו אותו שהוא גדול הדור מקטנותו, ובאו הזקנה ותפקיד "הגאון", וחיזקו מאד את האשליה הזו בקרבו. רבנו תיארו בחריפות עזה, כמי שמתעה אחרי ההבל ומחדיר לעם-ישראל תבשיל נתעב, כלומר, תורתו מעֻוותת, מעוקמת ומשובשת עד שהפכה להיות נתעבת!

כן תיארו רבנו כאדם אשר חי מתרומות ונדבות הציבור, ומכיוון שהוא אינו עובד לפרנסתו, חובה עליו לזלזל בכבוד אחרים כדי שיתרמו דווקא לו ולמוסדותיו, ויאפשרו לו לחיות חיי פאר ותענוגות (כמו אותם 'גדולי הדור' אשר נוסעים במכוניות יוקרה). קאפח אף מוסיף, שיש גדולי אסלה רבים **בכל הדורות** אשר דומים בהתחזותם ובהתנהגותם לאותו "גדול הדור".

י.4) בהמשך דבריו שם (עמ' קכח) אומר רבנו כך:

"ואני יודע ברור, שכל שנתפרסם שמי שם יותר, מביאו דוחק הנסיבות הוא והנוהים אחריו, וכל מי שרוצה שתהא לו מעלה בעיני הבריות, להמעיט את חיבורי ולהראות לבני אדם שהם יותר שלמים מכדי להיזקק לעיין בו, ואף חולקים עליו, ואילו רצה אחד מהם לחבר, היה מחבר יותר טוב ממנו בזמן קצר, ואם יביאֵם הכרח הדברים לפקפק בדתיותי ומעשיי יעשו זאת".

על מילותיו האחרונות של רבנו אומר קאפח שם: "וכן נהגו ונוהגים". ומי הם אלה שנוהגים כך? פשוטי העם? יושבי הישיבות הפשוטים שיושבים בכויללי הטומאה? או גדולי טחורי האסלה אשר אורו הבוהק, הזך והצלול של רבנו מכה אותם בסנוורים, והשקפותיו הישרות והאמיתיות מאיימות על עולם השקר שהם יצרו וטיפחו כדי לשמר את שׂררתם, מעמדם ומשׂכורתם? וכדברי רבנו לעיל בצוואתו למורה: "כי מהן [=מהשקפותיו הישרות שמובאות בספרו מורה-הנבוכים] תתגלה פסולת הסיגים שבידם [=השקפותיהם הרעות והרעועות]".

י.5) בהמשך דבריו רבנו מתייחס למשנֶה לגדול הדור, "זכריה הפתי" שהחזיק במשרת ראש הישיבה (להבדיל ממשרת 'הגאון' של שמואל אבו עלי, עבדאללה יוסוף של הדור ההוא).

וכֹה דברי רבנו שם בעמ' קכח:

"אבל זה מר זכריה הוא איש פתי מאד, וכבר קרא לעצמו [=תיאר את עצמו במכתבו לרבנו] 'ויגע באותו המשא והמתן והפירושין', ומדמה שהוא יחיד בדור ושכבר הגיע להישג גדול מן השלמות [...] [ואינו אלא] זקן מסכן באמת **סכל בכל דבר** [כלומר מדובר בכסיל שיגע בתלמוד והינו גרוע מן הבהמות], והרי הוא בקטן בן יומו בעיניי, ויש ללמד עליו זכות כפי סכלותו".

אגב, אסור ללמֵד זכות על המתעים את העם אחרי ההבל, ורבנו שגה בדבריו, כנראה מפני שתלמידו לא ידע לנהל את הוויכוח והפולמוס באופן שיועיל לדרך האמת, ולבן רבנו נאלץ להניא אותו מלהילחם עם גדולי האסלה הללו (וראו: 'קו ההגנה האחרון של הדרדעים השכירים') – שהרי כאמור, שגגת תלמוד עולה זדון, והנזק שהשוטים הללו גורמים לעם עצום מאד.

י.6) בהמשך דבריו שם (עמ' קלא) אומר רבנו כך:

"ואין לך צורך באמרך: היכן יראת שמים? כי זה וכיוצא בו מן **הגדולים** ממנו ממי שקדם, אין יראת שמים אצלם אלא להימנע מן החמורות, כפי שהדבר אצל ההמונים, אבל החובות המידותיות אינם סוברים שהם מחובות הדת, ואף אינם מדקדקים בדבריהם כפי שמדקדקים בהם השלמים יראי השם. **ורוב אנשי הדת מבעלי השׂררה הללו כאשר הדבר קשור בשׂררה נעלמת יראת שמים** [כלומר, כאשר הדבר נוגע לשׂררה גם מן החמורות הם אינם נמנעים]".

ר' יוסף תלמידו של רבנו זועק בתסכול: אֵיֵה יראת השמים?! ורבנו מרגיע אותו ומלמדו כי אותם גדולי האסלה וכן אלה שקדמו להם, שהפכו תורת-אלהים לקורדום-חוצבים, כאשר הדבר נוגע לשׂררה שהם אוחזים בה – אין יראת שמים, וכל האמצעים כשרים להשיג את תאוותיהם, כולל לעבור על מצוות התורה החמורות ביותר. והוא הדין לימינו, כל מי שנהנה מכבוד תורה והתורה בידיו כקורדום לחפור בו, כאשר הדבר קשור לשׂררה נעלמת יראת שמים – כי הנוכלים שבהם ממילא מושחתים, והפתאים הנבערים שבהם לא יסכנו את שׂררתם משׂכורתם ומעלתם.

י.7) בהמשך האיגרת, רבנו מזכיר את תשובת "הגאון רבי" שמואל אבו עלי ליהודי תימן, אשר נכתבה נגד רבנו הרמב"ם בעניין תחיית המתים, וכֹה דבריו (עמ' קלב):

"ואשר לעניין המאמר [תשובתו של שמואל אבו עלי], מאד תמהתי עליך היאך שלחתו אלי כדי שאלמד ממנו על חוסר ידיעתו. מה אתה מתאר לך, שאני חושב אותו או מי שגדול ממנו יודע משהו? לכל היותר הוא בעיניי כמו כל דרשן ותועה [...] ה' יודע שאני תמהתי היאך יכול לומר אותם השטויות על-אף היותם לעג וחרפה. [...] ואין ספק שהוא העתיק הזיות זולתו".

להזכירכם, רבנו מדבר כאן על גדול ממסד הכמורה הרבני בתקופתו! והוא מתארו כחסר ידיעה, וכדרשן סכל הוזה שוטה ותועה, וקאפח מוסיף שם על הדרשנים: "וכנראה שלא נשתנה המצב עד כֹּה, ובפרט כשהדרשן שתוי, פולט גלים-גלים של דברי הבל ומתמוגג מנחת מדברי עצמו". ברם, קאפח השכיר שוב מתעה אותנו! שהרי רבנו מדבר על **גדול ממסד הכמורה בתקופתו!** ואילו קאפח מושך אותנו להבין שדברי רבנו אמורים על הדרשנים העממיים מדרג ג'... ובמלים אחרות, קאפח מגונן בדבריו אלה על חבריו גדולי האסלה אנשי השֵׁם, ומסיט את ביקורתו של רבנו לכיוון השועלים הקטנים, ושוב קאפח השכיר מתעוור ופוסח על שתי הסעיפים...

"וַיִּגַּשׁ אֵלָיו אֶל כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר עַד מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים? אִם יְיָ הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו! וְלֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר" (מ"א יח, כא).

"עַד מָתַי פְּתָיִם תְּאֵהֲבוּ פֶּתִי וְלֵצִים לָצוֹן חָמְדוּ לָהֶם וּכְסִילִים יִשְׂנְאוּ דָעַת [...] יַעַן קָרָאתִי וַתְּמָאֲנוּ נָטִיתִי יָדִי וְאֵין מַקְשִׁיב, וַתִּפְרְעוּ כָל עֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם, גַּם אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק אֶלְעַג בְּבֹא פַחְדְּכֶם, **בְּבֹא כְשׁוֹאָה פַּחְדְּכֶם** וְאֵידְכֶם כְּסוּפָה יֵאֶתֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה, אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי, **תַּחַת כִּי שָׂנְאוּ דָעַת וְיִרְאַת יְיָ לֹא בָחָרוּ,** לֹא אָבוּ לַעֲצָתִי נָאֲצוּ כָּל תּוֹכַחְתִּי, וְיֹאכְלוּ מִפְּרִי דַרְכָּם וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ, כִּי מְשׁוּבַת פְּתָיִם תַּהַרְגֵם [=סכלותו ומינותו של רש"י ושאר הוזי ההזיות ממשיכי דרכו לדורותיהם תהרגם, בכך שהיא תחדיר לליבם את ההבל והתהו שמחריבים את דעתו ונפשו של אדם] וְשַׁלְוַת כְּסִילִים תְּאַבְּדֵם [=אל תעלו לארץ-ישראל, הכל יהיה בסדר], וְשֹׁמֵעַ לִי יִשְׁכָּן בֶּטַח וְשַׁאֲנַן מִפַּחַד רָעָה" (משׂ' א).

נספח: שאלה ותשובה

נשאלתי כך: "אני מסכים איתך על רוב הדברים, כלומר על המַסחרה של הרבנים ועשיקת העם והחדרת הזיות אל תוך התורה", אבל מה שלא ברור:

1) התלמוד עוסק בקמיעות ובישופים וכו', ולמרות שוודאי רבות מאגדות חז"ל נאמרו כמשלים, איך אפשר לפרש כך את כל האגדות? בפרט אם זה נראה לפעמים כעניינים הלכתיים.

2) הרשב"א לא התנגד לפילוסופיה הוא תמך בה, אלא שבתקופתו קבוצת יהודים התחילו לחרף את התורה בשם הפילוסופיה, כגון שאברהם ושרה הם חומר וצורה ולא באמת היו קיימים, ופרקו עול מצוות, לכן הרשב"א עשה חרם על הלימוד. כמו כן, מפני אהבתו לפילוסופיה הוא עשה חרם רק עד גיל 25 שעד אז השכל עדיין לא בשל.

3) במקומות לא מעטים נראה מדברי הרמב"ם שהוא נוטה ללמד עליהם זכות, ואפילו שהוא מגנה אותם זה עדיין לא באותה התקיפות כמו שלך, ובכל זאת אתה חולק בעניין הזה על הרמב"ם, אבל דברי הרמב"ם נראים יותר הגיוניים מדבריך. אשמח לתשובה.

תשובה:

1) לגבי התלמוד עליך להוסיף וללמוד, וכתבתי בעניינו מאמרים לא מעטים. אגב, במאמרים שפרסמתי הנני מבאר, ולעתים לא רחוקות, אגדות ומדרשים של חז"ל באופנים ישרים.

2) איך אפשר לומר שמי שעושה **חרם (!)** על לימוד הפילוסופיה אוהב אותה?

3) דברי הרמב"ם חריפים מאד, אף שלדעתי היה עליו להיות חריף יותר, ומאין הנני יודע זאת? מדבריו הוא עצמו! כלומר, לאור כללי ההלכה של חז"ל והתורה-שבעל-פה שהוא פוסק להלכה, מן הצדק להיות חריפים יותר מדרכו של רבנו. ובעניין זה ראה: "רבנו לא היה אלהים".

אגב, רבנו קובע באופן חד-משמעי שאסור ללמד זכות על המינים, עליך אפוא להמשיך וללמוד. ולסיום, הערתך זו היא על חלק ב של סדרה זו, ושאלתי היא: האם כבר קראת את כל המאמרים בסדרה זו? או שהחלטת להסיק מסקנות רק על סמך שני המאמרים הראשונים בלבד?

מלחמתו של הרמב"ם בגדולי האסלה (ח"ג)

יא. גדולי הדור גומלין זה את זה

בהמשך איגרתו של רבנו לתלמידו ר' יוסף, הוא מתאר מקצת משיטותיהם של ה"גדוילים" לפטם זה את כבודו של זה, וכך לגמול זה לזה בהאדרת שמם ביחידי פוסקי וגדולי הדור. נקדים הקדמה קצרה מתוך דברי קאפח השכיר כדי להבין מעט משיטותיהם (עמ' קכד):

"אז היו בבבל שלוש משרות, האחת היא משרת 'הגאון', והוא היה ראש הישיבה, וזו הייתה משרתו של ר' שמואל בן עלי שנהג בה בהידור ובסלסול רב, והיה [שמואל אבו עלי] מרומם ונעלה מהמון בית ישראל, עד שבקושי רב היה אפשר להגיע אליו [במשפחת עיזֵי יוסף]. אחריו היה 'המלמד בישיבה' שהוא למעשה העיקר בישיבה, ומשרה זו הייתה בידי ר' זכריה".

הרמב"ם באיגרתו מספר לתלמידו ר' יוסף, ש"המלמד בישיבה" הלא הוא זכריה הפתי, כתב אליו איגרת ובה הוא משבח ומרומם את "הגאון" שמואל אבו עלי, ולאחר מכן כתב אליו שמואל אבו עלי איגרת ובה הוא משבח ומפאר את סגנו זכריה הפתי – ונמצאו גומלין זה את זה. מטרתם במכתביהם הייתה לקבל תשובה אוהדת מרבנו הרמב"ם כדי שיוכלו באמצעותה לנגח את ר' יוסף תלמידו שנוא נפשם, וכן ליצור סביבם הילה של גדלות ורוממות מדומה.

הבה נלמד אפוא מעט על שיטותיהם ונכלוליהם, וכֹה דברי רבנו באיגרתו (עמ' קכט):

"וכבר הגיעני מכתבו [=של זכריה הפתי] בענווה יתרה ובהתנצלות, ידעתי כי המטרה תשובתי, כדי שיַראה את התשובה [שרבנו כתב לו] ויתפאר בה ולא יודיע מה שכתב לי, ועניין מכתבו הוא גדולת ראש הישיבה [=שמואל אבו עלי – ראש הגלות] **ושהוא יחיד הדורות** [...] והאריך בזה ואמר שלא חדלו גדולי המערב לרומם את הישיבה, וביקש ממני לתמוך בו.

וכן הגיעני מכתב שני מראש הישיבה [=משמואל אבו עלי] מתאר לי בכלל מעלותיו [=מעלות עצמו, את] גדולת מר זכריה הנזכר לעיל ושהבנתו עצומה, וארבעה סדרי תלמוד ערוכין על פיו [והכוונה שהוא בקי בכל התלמוד, ונוהגים להזכיר רק ארבעה סדרים כי הם שיש עליהם תלמוד, ואילו סדר זרעים וטהרות יש רק על מסכת ברכות מזרעים ונדה מטהרות, וברור שגם את שתי אלה ידע, אלא שאין נוהגים להזכירן בשל מיעוטן]. והאריך גם בעניין זה, **ונעשו גומלין זה את זה** [וכמשנת החמָרים בסוף פרק ד דדמאי שאינם נאמנים להעיד על סחורתם]".

וזו דרכם של גדולי האסלה רודפי הכבוד והשׂררה, לכתוב איגרות מלאות דברי חנופה ענווה והכנעה, מתוך מטרה לקבל איגרת דומה מהנמען, שהרי מן הנימוס להשיב בדרך דומה לדרך שבה פנו אליך. ברם, לאחר שמחבר האיגרת הראשונה קיבל את מבוקשו, הוא מציג את מכתב התשובה כאילו הוא נכתב ביוזמתו של הנמען, וכמו שכותב רבנו הרמב"ם שם באיגרתו:

"ואני יודע תכלית כל המסכנים הללו [רבנו עידן את 'תבשילם הנתעב' כלשונו וכתב שהם 'מסכנים', הואיל ותלמידו כשל בפולמוסו עמם וגרם נזק כבד לדרך האמת, ולכן הוא נאלץ לומר

שהם 'מסכנים', כדי להניא את תלמידו מלריב עמם, וכבר הפניתי למאמר: 'קו ההגנה האחרון של הדרדעים השכירים'] ושמטרתם התשובה, ומוכרח האדם להתנהג בנימוס במכתבים, ולא ייתכן שֶׁיְּפֵר האדם מנהגי החברות [ורבנו שגה בזה, שהרי אין לנהוג מנהגי חברות במחללי-שם-שמים] [...] ואז יפרסמו את זה [=את מכתבו של הרמב"ם אליהם] ויתכבדו בו, ואין בני אדם יודעים מה שכתבו הם [בהתרפסות וחניפות], ובגלל זה איחרתי לענות להם עד כֹּה".

נשים לב שרבנו הרמב"ם השאיל את הביטוי "גומלין זה זאת זה" ממשנה שעוסקת במנהיגי חמורים נושאי תבואה או פירות, המעידים על חבריהם שסחורתם מעושׁרת או שאיננה מן החדש וכיו"ב. וכמו שאין אנו מאמינים לאותם מנהיגי החמורים "מפני שאנו חושדים אותם שהם שותפין או גומלין זה את זה" (פיהמ"ש, שם), כך אין לנו להאמין לאותם גדולי אסלה רודפי שׂררה בשבחם את עצמם וחבריהם על גדולתם, מפני שהם "גומלין זה את זה".

אגב, מוזר מאד בעיניי שרבנו נמנע מלהוביח את אותם גדולי האסלה, וחשש להפר את "מנהגי החברות" עם אותם שכירים רודפי בצע שמתעים את העם אחרי ההבל. שהרי רבנו קובע במפורש שהם מחללים-שם-שמים ואין ספק שהם היו כסילים ורשעים שמתעים את העם אחרי ההבל, מדוע אפוא רבנו אינו מוכיחם? ואף נוהג עמם ב"מנהגי חברות"?! ואין לי ספק שרבנו שגה שגיאה חמורה, ונתפס בעוונם בעניין זה, שהרי רבצה עליו חובה להוכיחם.

והנה לפניכם דברי חז"ל בשבת (נד ע"ב): "כל שאפשר למחות באנשי ביתו ואינו מוחה – הוא נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו – נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו – נתפס על כל העולם כולו". וכן פוסק רבנו (דעות ו, ט): "וכל שאפשר בידו למחות ואינו מוחה, הוא נתפס בעוון אלו כולם שאפשר לו למחות בהם". ומהלכה זו עולה במפורש, שמי שאפילו שותק, כל-שכן מי שמשתף פעולה ומתחבר עם גדולי האסלה, גדול עוונו מנשוא. "לֹא תַכִּירוּ פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן כַּגָּדֹל תִּשְׁמָעוּן לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא" (דב' א, יז).

"וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וְקָרָאתָ אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּכָה" (יר' ז).

יב. העדר ידיעת ה'

רבנו הרמב"ם מאשים את גדולי התורה בהזנחת יסוד היסודות ועמוד החכמות: ידיעת ה' יתעלה ויתרומם, וכֹה דבריו ב"מאמר תחיית המתים" (עמ' עא–עב), ואף שכבר הבאנו את רוב דבריו הללו לעיל, עתה אנו מביאים אותם תוך שימת דגש על העדר ידיעת ה' בקרב גדולי טחורי האסלה, וראוי וחשוב הוא עניין זה מאד-מאד, ולכן אעתיק ואחזור שוב על הדברים:

"וכאשר נחלצנו לכך [לחבר את הספר משנה-תורה] ראינו שאין מן הצדק שניגש למה שרצינו לבאר ולקרב פרטי הדינים [=דיני התורה הלכותיה ומשפטיה] ואניח יסודותיו [=יסודות הדת, כגון ידיעת השם וייחוד השם] מוזנחים לא אבארם ולא אדריך לאמיתתם. ובפרט כאשר מצאנו אחד המדמים [=ההמונים וגדולי האסלה] שהוא חכם, [והם מדמים] שהוא **מחכמי ישראל** באמת, ושהוא יודע דרך הלכה ויישא וייתן במלחמתה של תורה מנעוריו לפי דמיונו, והוא מסופק האם ה' גוף בעל עין ויד ורגל ומעיים כפי שנאמר במקראות, או שאינו גוף. [...]

אבל אחדים [...] מאנשי ארץ מסוימת החליטו שהוא גוף, וחשבו לכופר מי שאומר היפך זה, וקראוהו מין ואפיקורוס [נשמע לכם מוכר? והאשמות בכפירה היו מאז ומעולם כלי מלחמתם], ותפשו דרשות ברכות כפשטיהם [כגדולי האסלה של ימינו הוזי ההזיות], וכדומה לזה שמעתי על מקצת מי שלא ראיתיו, וכאשר ידענו את אלה המפסידים מאד, ושהם מסופקים [הם שרויים בספק: האם יש לה' גוף או לאו?], והם מדמים שהם חכמי ישראל, **והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות,** וכבר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים – ראינו שכן ראוי שנבאר בחיבורינו ההלכתיים את יסודות הדת [...]

ולפיכך העדפנו שיהיו הדברים האמיתיים [=היסודות וההשקפות של דת האמת] מקובלים אצל הכל [...] ולפיכך הזכרנו בהקדמת חיבור המשנה יסודות [...] כלומר מה שקשור בייחוד, ובעולם הבא, עם שאר היסודות. וכך עשינו גם בחיבור הגדול הנקרא משנה-תורה [...] והזכרנו את כל הכללים הדתיים והמשפטיים, מתוך מטרה שיהיו [...] בונים את פרטי הדינים על יסודות משפטיים [=כללים הלכתיים סדורים, ולא יתדרדרו לכאוס הלכתי כמו בימינו] [...] וכל זה נבנה על יסודות דתיים [=כללים מחשבתיים]. **ולא ישליכו ידיעת ה' אחרי גוום, אלא ישימו שאיפתם הגדולה והשתדלותם במה שיביאם לשלמות ויקרבם לבוראם**".

כמו כן, באיגרתו לתלמידו ר' יוסף, רבנו מתאר את ריחוקם הגדול של גדולי הדור בזמנו מידיעת ה', וכֹה דבריו שם (עמ' קכח): "כי אשר נעלם מהם באמת הוא יותר חמור מזה בהרבה", ושום הסביר קאפח את כוונת רבנו: "כי לא רק אהבת האמת והצדק רחוקים מהם, אלא גם דברים חמורים מאד, **וכנראה רומז רבנו למושגי האלהות**". כלומר, קאפח ידע היטב שחבריו בממסד הכמורה האורתודוקסי הם מינים וכופרים, אך הכסף וטובות ההנאה הכשירו את השרץ; וכבר קדמה לרבנו הרמב"ם תוכחתו הקשה של ירמיה הנביא (ב, ח): "וְתֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יְדָעוּנִי".

יג. שחיתות מוסרית

באיגרת רבנו לתלמידו ר' יוסף, הוא מגלה לנו את רמתם המוסרית הירודה של רוב גדולי הדור, ובמיוחד רמי הדרג והשׂררה שביניהם, וכֹה דברי רבנו (עמ' קלא):

"ואין לך צורך באמרך: היכן יראת שמים? כי זה וכיוצא בו מן **הגדולים** ממנו ממי שקדם, אין יראת שמים אצלם אלא להימנע מן החמורות, כפי שהדבר אצל ההמונים, אבל החובות המידותיות אינם סוברים שהם מחובות הדת, ואף אינם מדקדקים בדבריהם כפי שמדקדקים בהם השלמים יראי השם. **ורוב אנשי הדת מבעלי השׂררה הללו כאשר הדבר קשור בשׂררה נעלמת יראת שמים** [כלומר, כאשר הדבר נוגע לשׂררה גם מן החמורות הם אינם נמנעים]".

מה שאומר רבנו "רוב אנשי הדת" הוא לשון עדין ביותר, וביקורתו זו של רבנו דומה לביקורתו על גדולי התורה אשר לוקחים כסף בעבור לימוד התורה, ומנצלים את הדת להפקת רווחים אסורים וטובות הנאה מפליגות, וברור שכולם נגועים בזה: "כִּי מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל כֻּלֹּה בֹּצֵעַ בָּצַע מִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן כֻּלֹּה עֹשֶׂה שָׁקֶר" (יר' ח, י), וכֹה דברי רבנו בפירושו למשנה, שם הוא מודה שגדולי התורה ישׂטמו אותו על פסקו שאסור באיסור חמור ליהנות מדברי תורה (אבות ד, ז):

"כבר חשבתי שלא לדבר בצוואה זו מפני שהיא ברורה, וגם מפני שאני יודע שדברי בה לא ימצאו חן בעיני **רוב גדולי התורה ואולי אף כולם,** אבל אומר ולא אשים לב ומבלי לחוש למי שקדם ולא לנמצאים".

הרמב"ם ידע כי אף "הטובים" שב"גדולי התורה" ישׂטמו אותו, שהרי הוא מסכן את שׂררתם וממונם. ולא לחינם רבנו אומר: "ולא אשים לב ומבלי לחוש למי שקדם ולא לנמצאים", כי יודע הוא היטב שמדובר ברודפי בצע ותאוות שוטים וכסילים... וכבל ששׂררת החשמן האורתודוקסי רבה יותר וטובות-ההנאה נפוחות יותר, כך הסיכויים שרמתו המוסרית נמוכה, גדולים יותר.

ואצרף את דברי קאפח במהדורתו לפירוש רס"ג לתהלים (עמ' קעב), שם, בנבכי ההערות לפירוש רס"ג, הוא הכמין והטמין הערה חשובה מאד, מפני שהיא נובעת מתוך ממסד הכמורה האורתודוקסי, וזה לשונו של קאפח השביר, אשר מתאר את חבר-מרעיו לממסד הכמורה:

"כי ישנם רבים העושים עָוֶל ופשעים מתוך שֶׁקָּו הבחנתם מעוות מעוקם ומעוקש וטוענים כי בצדק הם עושים ולא עוד אלא שאומרים זהו **'דעת תורה'**".

יד. העדר ידיעת המדעים

בכמה מקומות ברחבי המורה רבנו חושף ש"חכמי ישראל" שבדורו והקרובים לדורו היו בורים ונבערים בענייני מדע. סכלותם זו גרמה להם לפרש את דרשות חז"ל כפשוטן, ולאמץ אל חיקם אינספור אמונות הבל והזיות מאגיות פגאניות. הזיות נחותות אלה החריבו את שכלם, והם החריבו את דת משה בסכלותם. עולמם המחשבתי לקה במחלה סופנית שהשפיעה השפעה עצומה על עולמם ההלכתי, עד שגם זה האחרון שובש כמעט לחלוטין. כלומר, תפישתם המחשבתית האלילית שלחה גרורות לתפישותיהם והבנותיהם ההלכתיות, עד שגם אלה האחרונות לקו בסרטן ממאיר, אשר מאיים להחריב את יסודותיה ההלכתיים של דת משה. ואלמלא הבטיח לנו ה' יתעלה "כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ" (דב' לא, כא), אז אבדתי בעניי. וכל אנשי השם הללו "לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (יש' מד, יח).

1) והנה לפניכם דברי רבנו בהקדמתו למורה-הנבוכים (עמ' ט):

"וראיתי עוד, שאותן הדרשות [=אגדות חז"ל] כאשר רואה אותן **הסכל מציבור הרבנים** לא יקשה לו מהם מאומה, כי אין **הסכל הפתי הריק מידיעת טבע המציאות** מרחיק את הנמנעות [=ההזיות]. וכאשר יראה אותן [=את דרשות חז"ל] שלם מעולה, לא ימלט מאחד משני דברים: **או** שיפרשם כפשוטם – ותהיה לו מחשבה רעה על האומר ויחשבהו לסכל, ואין בכך הרס ליסודות האמונה, **או** שיחשוב שיש להן סוד – הרי זה ניצוֹל ודן את האומר לזכות".

אין ספק שהרמב"ם איננו מדבר כאן ברב אחד ונדיר, וכפי שנראה בפרק הבא: "תפישת דרשות חז"ל כפשוטן" (שם רבנו מתאר את הרוב המכריע והמוחץ של גדולי האסלה כהוזי הזיות, ואת יחידי הסגולה השלמים כנדירים מאד-מאד), אלא כוונתו לומר בעדינות שאין גדולי האסלה יודעים מאומה בענייני מדע, רובם נוכלים או פתאים, ריקים מהבנת טבע המציאות, ולכן נפשם מהווה כר פורה לכל ההזיות והדמיונות ששכל האדם השלם מבין שהם בגדר "נמנעות".

וכך מבאר קאפח השכיר את דברי רבנו, וזה לשונו (הע' 60): "וכאן מדבר רבנו באותם היודעים דיני סוכה ולולב ואולי ארבעה שומרים, **ובאחת יסכלו ויבערו כידוע** [עדה"כ בירמיה י, ח]. וראה הגדרתו הבהירה של רבנו שהגדיר סוג חכמים אלה בספרונו 'מאמר תחיית המתים' מהדורתי עמ' עא, ד"ה ובאשר נחלצנו. ובפירושו למשנה סנהדרין [עמ' קלו], ד"ה והכת הזו".

האם שמתם לב להטעיה בדבריו של קאפח? ואנכי לא הבחנתי בה במשך שנים לא מעטות: רבנו הרמב"ם מבקש ללמד, כי רוב ואולי כל "ציבור הרבנים", וביניהם גם **ראשי הדת ותופשֵׂי התורה,** הינם סכלים ופתאים גמורים! אך קאפַח השכיר מצמצם את כוונת רבנו אך ורק לתלמידים מתחילים בכויללי המינים, אשר יודעים דיני סוכה ולולב **ואולי** ארבעה שומרים! ובמלים אחרות, קאפַח שוב מגונן על ראשי ציבור הרבנים הסכלים ומסתיר את סכלותם, פתיותם וטמטומם, תוך שהוא מסלף באופן מתוחכם מאד את דברי רבנו הרמב"ם!

ולא רק שהוא מסלף את דברי רבנו כאן, בהערתו זו הוא מסלף למעשה גם את דברי רבנו ב"מאמר תחיית המתים", שהרי גם שם רבנו אינו מדבר על תלמידים מתחילים, אלא על גדולי הכומרים האורתודוקסים התועים; והוא הדין לפירושו למשנה סנהדרין, שם רבנו מדבר על כל ציבור הרבנים הסכלים, שהוא רואה ושומע ומתבונן בחיבוריהם, אשר היו מפורסמים בימיו.

והנה לפניכם ראיה מתוך דברי קאפח השכיר עצמו, שדיני סוכה ולולב וגם ארבעה שומרים, הם בגדר דיני התורה הבסיסיים ביותר לתלמידים מתחילים: בהערותיו לספר "תורת חובות הלבבות" (עמ' כד), קאפח אומר מפורשות שדיני סוכה ולולב הינם מן הדברים הקלים: "רוצה רבנו [בחיי] להדגיש, שאין לימוד תורת תיקון המידות ותיקונן [...] מן הדברים הקלים **כהלכות סוכה ולולב וארבעה שומרים,** אלא דרוש להן שינון והעמקה ועיתוד במשך שנים רבות".

קצרו של דבר, במאמר תחיית המתים רבנו אומר במפורש שמדובר **בחכמי ישראל,** וכבר חזרנו פעמיים על המקורות הללו, ושם רבנו אומר ש"חכמי ישראל" הללו המסופקים יותר תועים מן הבהמות. ואת דברי רבנו במשנת סנהדרין נראה כאמור בפרק לקמן, ושם בעמ' קלו–קלז רבנו אומר שמדובר ברובם המכריע והמוחץ של חכמי ישראל, ולעומתם יחידי הסגולה בודדים מאד: "והם חַי ה' מעטים מאד עד שאפשר לקורא להם 'כת' כמו שאפשר לקרוא לשמש 'מין'".

ואציין עניין מדהים לדעתי, שימו לב, רבנו אומר לעיל: "וכאשר יראה אותן [=את דרשות חז"ל] שלם מעולה, לא ימלט מאחד משני דברים: או שיפרשם כפשוטם ותהיה לו מחשבה רעה על האומר ויחשבהו לסכל, **ואין בכך הרס ליסודות האמונה**". כלומר, אפילו ייחוס סכלות לחכמי המשנה והתלמוד מתוך מטרה להרחיק הזיות מאגיות-אליליות – איננו בגדר הרס ליסודות האמונה! ומזאת נלמד מוסר עצום: עד כמה יש להתרחק מן ההזיות המאגיות-האליליות!

2) בהמשך ספרו שם רבנו אומר כך (א, לד):

"ורוב החכמים, כלומר **המפורסמים בחכמה,** נגועים במחלה זו, כלומר, דרישת התכליות והדיון בהם בלי עיון במצעיהם [=מתיימרים להבין בחכמות ובמדעים שברומו של עולם, ללא עיון בהקדמות ובמדעים המכשירים ההכרחיים כדי לגשת לאותם העניינים העמוקים]. **ומהם מי**

שהביאתו הסכלות או בקשת השׂררה לזלזל באותן המצעים [=המדעים המכשירים והמובילים] אשר אין ביכולתו להשיגן, או שמתעצל ללומדם, וְיִדַּמֶּה להראות שהם [המדעים] מזיקים או בלתי מועילים [בדיוק כמו שנוהגים הגדוילים הפרו-נוצריים בימינו]".

כלומר, רוב גדולי האסלה נגועים במחלת הגדלוּת ובתחושת העליונות, ולכן הם מדברים גבוהה גבוהה בעניינים שלא למדו את ההקדמות הנחוצות להבנתם; ויש מהם שסכלותם או תאוותם לכבוד ולשׂררה השחיתו את נפשם עד-כדי-כך, עד שהם אינם מסוגלים או מתעצלים ללמוד את המדעים, ולכן הם מתעים ומשקרים להמונים שהמדעים מזיקים או שאינם מועילים.

בהערה 48 שם, קאפח מתייחס לאותם "מפורסמים בחכמה", וזה לשונו: "כלומר לא החכמים באמת, אלא אותם **הידועים בציבור** כי חכמים המה, 'שהם אמה, וזקנם אמה, וכובעם אמה', וכו' [וההמשך: 'ומדברין מֵחֲצָיָן' (ירושלמי גטין א, ה)]", ולמי מכוון קאפח כאן? והאם לחינם נקט קאפח בלשון גנאי חמור מענייני אישות? אלא, שדרכו של קאפח היא לפסוח על שתי הסעיפים, פעם ה' הוא האלהים והמינים הם רשעים, ופעם המינים הם חזות פני הדת... דרך אגב, בעניין המשך הירושלמי: "ומדברין מחצין", הכוונה היא על הכומרים שמדברים בקול רב רושם עבה ועמוק נפוח מחשיבות עצמית, כאילו מוציאים את הקול מחצין – מחצי גופם, דהיינו מכרסם התפוחה. וכאשר הנני שומע ברדיו את סלימאן-מוסא עמאר, ואחרים מבעלי השׂררה אנשי השם, בשמעי את קולם העבה שיוצא מכרסם, עולים דברי חז"ל הללו לנגד עיניי.

3) בהמשך המורה (ב, ו), רבנו אומר במפורש כי חכמי ישראל הללו הינם **סכלים!** ריחוקם מן המדעים כיבה והחשיך את שכלם, ושלל הזיותיהם עיוורו אותם מלראות את אור האמת:

"וכמה חמור סימאון **הסכלים** וכמה מזיק הוא, אילו אמרת לאדם מאותם המדמים שהם **חכמי ישראל,** כי ה' שולח מלאך נכנס בבטן האשה ומצייר [=ויוצר] שם את העובר, היה הדבר מוצא חן בעיניו ומקבלו, ורואה שזו עוצמה ויכולת ביחס לה' וחכמה ממנו יתעלה, על-אף שהוא סבור [=אותו 'חכם' מן הכסילים הנבערים הנחשבים ל'חכמי ישראל"] כי המלאך גוף של אש בוערת שיעורו כדי שליש העולם בכללותו, ויירא לו כל זה אפשרי ביחס לה'. אבל אם תאמר לו כי ה' נתן בזרע כוח מצייר [=גנטי] הקובע תבנית איברים אלו ותארם **והוא המלאך** [...] יירתע מכך, מפני שאינו מבין את עניין העוצמה והיכולת [המדעית] האמיתית הזו, והיא המצאת הכוחות הפועלים בדבר אשר אינו נישג בחוש. וכבר אמרו חכמים ז"ל בפירוש למי שהוא חכם, שכל כוח מן הכוחות הגופניים 'מלאך', כל-שכן כוחות המתפשטים בעולם, שכל כוח יש לו פעולה מסוימת אחת מיוחדת ולא יהיה לו שתי פעולות – בבראשית רבה [נ, ב]: תני, אין מלאך עושה שתי שליחויות ואין שני מלאכים עושין שליחות אחת, וזה הוא מצב כל הכוחות [הטבעיים]".

"חכמי ישראל" אינם חכמים באמת, רק מדמים שהם כאלה, ובימינו הבערות מהמדעים בקרב גדולי האסלה גדולה מזו שהייתה בימי הרמב"ם, עד כדי שרבים ואף הגדולים שבהם רואים בלימודי המדעים כפירה! וסכלותם מזעזעת, שהרי כיצד ניתן לומר על מצוות ידיעת ה' וייחוד ה' ועוד כיוצא בהן, שהינן יסוד היסודות ועמוד החכמות, שהן בגדר כפירה ואפיקורוסות?! "שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא" (יש' מ, כו).

יה. תפישת דרשות חז"ל כפשוטן

כבר הזכרתי לעיל את מגרעת תפישת דרשות חז"ל כפשוטן, ושהדבר גורר לאמונה בהזיות אליליות אשר פוֹשׂוֹת בשכלו של האדם ומחריבות כליל את הדעת וכוחות המחשבה. ואצרף שוב את דברי רבנו ב"מאמר תחיית המתים" (עמ' עא) על המינים המגשימים ועל המסופקים (התועים בספקות כמו הפוחז מפוסקיירא), אשר הבינו את כל אגדות חז"ל כפשוטן:

"ובפרט כאשר מצאנו אחד המדמים שהוא חכם, ושהוא [נחשב בעיני רבים שהוא] מחכמי ישראל באמת, ושהוא יודע דרך הלכה ויישא וייתן במלחמתה של תורה מנעוריו **לפי דמיונו,** והוא מסופק: האם ה' גוף בעל עין ויד ורגל ומעיים כפי שנאמר במקראות, או שאינו גוף [וקרוב לוודאי שרבנו מתכוון לפוחז מפוסקיירא, וכמו שקאפח רומז שם: 'ראה השגת הראב"ד בהלכות תשובה ג, טו'] אבל אחדים ממי שמצאתי מאנשי ארץ מסוימת החליטו שהוא גוף, וחשבו לכופר מי שאומר היפך זה, וקראוהו מין ואפיקורוס, **ותפשו דרשות ברכות כפשטיהן**".

מדברי רבנו עולה אפוא, כי תפישת אגדות חז"ל כפשוטן היא אֵם כל חטאת, כי לא רק שהיא גוררת לסכלות חמורה, לאימוץ הנמנעות, לקבלת המאגיה, ובסופו-של-דבר היא גם מדרדרת למינות ולעבודה-זרה – אלא שהיא אף מכשירה את הלבבות ומחדירה את השקפות המינים בהגשמת הבורא יתעלה! ולא לחינם רבנו תוקף בחריפות את הדרשנים והפרשנים אשר תופשים את אגדות חז"ל כפשוטן בהקדמתו לפרק חלק (עמ' קלו), ולקמן נעיין בדבריו.

בהמשך דבריו ב"מאמר תחיית המתים" שם, אומר רבנו כך:

"וכאשר ידענו את אלה המפסידים מאד ושהם מסופקים, והם מדמים שהם חכמי ישראל [=ואינם אלא גדולי אסלה], **והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות,** וכבר נתמלאו מוחותיהם פלאות והזיות ודמיונות נפסדות כנערים וכנשים, ראינו שכן ראוי [=שהרי חכמי-יועצי-אשכנז התלוננו מדוע רבנו שילב ענייני מחשבה בחיבורו ההלכתי, והנה רבנו מוכיח שראוי ונחוץ לשלב אותם, שהרי הם יותר תועים מן הבהמות וזקוקים נואשות לידע את יסודות הדת] שנבאר בחיבורינו ההלכתיים יסודות הדת על דרך ההודעה לא על דרך הלמידות, כי הלמידות דרוש לה בקיאות במדעים רבים שאין חכמי התורה יודעים מהם מאומה".

והנה לפניכם דברי רבנו בהקדמתו לפרק עשירי במסכת סנהדרין (עמ' קלו–קלז):

"וממה שאתה צריך לדעת שדברי חכמים עליהם השלום, נחלקו בהם בני אדם לשלוש כיתות: הכת הראשונה **והם רוב אשר נפגשתי עמהם ואשר ראיתי חיבוריהם ואשר שמעתי עליהם,** מבינים אותם [=את אגדות חז"ל ומשליהם] כפשוטם ואינם מסבירים אותם כלל [=כמשלים וחידות], ונעשו אצלם כל הנמנעות [=ההזיות] מחויבי המציאות, ולא עשו כן **אלא מחמת סכלותם בחכמות וריחוקם מן המדעים** [=הריחוק מהמדעים פותח פתח רחב להזיות ולמאגיה מחריבת הדעת], ואין בהם מן השלמות עד כדי שיתעוררו על-כך מעצמם, ולא מצאו מעורר שיעוררם, ולכן חושבים הם שאין כוונת חכמים בכל מאמריהם המחוכמים אלא מה שהבינו הם מהם, ושהם כפשוטם, ואף-על-פי שיש בפשטי מקצת דבריהם מן הזרות עד כדי שאם

תספרנו כפשטו להמון העם, כל-שכן ליחידיהם, יהיו נדהמים בכך ואומרים: היאך אפשר שיהא בעולם אדם שמדמה דברים אלו וחושב שהם דברים נכונים? וכל-שכן שימצאו חן בעיניו?

והכת הזו המסכנה רחמנות על סִכלותם [ואולי על הפתאים הנבערים שביניהם יש לרחם, אך לא על ראשי ומובילי הכת הזו אשר מתעים את העם אחרי ההבל ומחדירים מינות לליבו של עם-ישראל], לפי שהם רוממו את החכמים לפי מחשבתם, ואינם אלא משפילים אותם בתכלית השפלות ואינם מרגישים בכך, **וחַי ה' כי הכת הזו מאבדים הדר התורה ומחשיכים זהרה,** ועושים תורת השם בהיפך המכֻוון בה, לפי שה' אמר על חכמת תורתו: 'אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל חֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה' [דב' ד, ו], והכת הזו דורשים מפשטי דברי חכמים דברים אשר אם ישמעום העמים יאמרו: **'רק עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה'**.

והרבה שעושין כן הדרשנין המבינים [=המסבירים] לעם מה שאינם מבינים הם עצמם, ומי ייתן ושתקו כיוון שאינם מבינים – **'מִי יִתֵּן הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישׁוּן וּתְהִי לָכֶם לְחָכְמָה'** [איוב יג, ה], או היה להם לומר: 'אין אנו יודעים מה רצו חכמים בדברים אלו ולא היאך פירושו', אלא חושבים שהבינו, ומעמידים את עצמם להבין [=להסביר] לעם מה שהבינו הם עצמם, לא מה שאמרו חכמים, ודורשין בפני ההמון בדרשות [מסכת] ברכות ופרק חֵלֶק [פרק י במסכת סנהדרין] וזולתם כפשוטם מלה במלה [=בדיוק כמו רש"י-שר"י וכל צאצאי המינים ממשיכי דרכו]".

אין פלא אפוא, שרבים מהיהודים שאינם שומרי תורה ומצוות רואים באורתודוקסים "עובדי אלילים", ובצדק הם אומרים כך על נושאי הדת. ריחוק העולם הדתי האורתודוקסי מדרך האמת גדול מאד, והראיה לכך היא מהבטחת ה' לנו בתורתו: שאם נלך בדרך האמת, אפילו הגויים, לא רק היהודים החילוניים, יהללו וישבחו אותנו ויאמרו: "רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה"!

ומאין אנו יודעים שרבנו בדבריו האחרונים מתכוון לרובם המכריע והמוחץ של גדולי טחורי האסלה? ובכן, רבנו מתאר בהמשך דבריו שם את מיעוט יחידי הסגולה, וכֹה דבריו:

"והכת השלישית **והם חַי ה' מעטים מאד עד שאפשר לקרוא להם 'כת' כמו שאפשר לומר על השמש 'מין' [שהם נדירים ויחידים כנדירות ויחידות השמש!]** והם האנשים שנתבררה אצלם גדולת החכמים וטוב תבונתם במה שנמצא בכלל דבריהם דברים המראים על ענייני אמיתיים מאד – ואף-על-פי שהם מעטים ומפוזרים בכמה מקומות בחיבוריהם, הרי הם מראים על שלמותם [של חז"ל] והשגתם את האמת. וגם נתברר אצלם [אצל יחידי הסגולה] מניעת הנמנעות ומציאות מחויב המציאות [=הקב"ה], וידעו שהם [=חז"ל] עליהם השלום לא דיברו דברי הבאי [פשט דבריהם במדרשים אינו המטרה ואין ללמוד מפשוטם מאומה, אלא המשלים השזורים בהם הם המטרה והיעד], ונתברר אצלם [ליחידי הסגולה] שיש בדבריהם [של חז"ל] פשט וסוד, ושכל מה שאמרו [חז"ל] מִדְּבָרִים שהם בלתי אפשריים [מן הנמנעות וההזיות] אין דבריהם בכך אלא על דרך החידה והמשל. וכך הוא דרך החכמים הגדולים [לדבר במשלים וחידות], ולפיכך פתח ספרו גדול החכמים [שלמה המלך] ואמר: 'לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה דִּבְרֵי חֲכָמִים וְחִידֹתָם' [משׁ' א, ו], וכבר ידוע אצל חכמי הלשון כי 'חידה' הם הדברים שעניינם בסודם

ולא בפשוטם, וכמו שאמר [שמשון]: 'אָחוּדָה נָּא לָכֶם חִידָה' וכו' [שו' יד, יב], לפי שדברי כל בעלי החכמה בדברים הנשגבים שהם התכלית – אינם אלא בדרך חידה ומשל".

וממשיך עוד רבנו שם לתאר את הכת הראשונה, שבה נכללים רוב ככל גדולי האסלה:

"ואם אתה הקורא מאחת משתי הכתות הראשונות אל תעיין בדברי בשום דבר מן העניין הזה, כי לא יתאים לך ממנו מאומה, ולא עוד אלא שיזיק לך ותשנאהו, כי איך יתאימו מיני המזון קלי הכמות ממוצעי האיכות לאדם שכבר הורגל למיני המזון הרעים והכבדים, הלא רק יזיקוהו וישנאֵם, הנך רואה דבר אותם [=יוצאי מצרים] שהורגלו באכילת הבצלים והשומים והדָּגים על המן: 'מָן הוּא' [שמ' טז, טו], 'וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל' [במ' כא, ה]".

יו. רמתם המחשבתית של גדולי התורה

בראש הקדמתו לפרק העשירי במסכת סנהדרין אומר רבנו כך (עמ' קלג):

"דע שבעלי התורה נחלקו דעותיהם בעניין האושר שישיג האדם בקיום המצוות הללו אשר ציוונו ה' בהם על-ידי משה רבנו, ובנקמה אשר תבואֵינו בעברינו עליהם, מחלוקות רבות מאד כפי שינויי שכליהם, ונשתבשו בכך המחשבות שיבוש רב, **עד שאפשר שלא תמצא כלל אדם שנתברר אצלו עניין זה, גם לא תמצא בו דברים סדורים לאף אחד אלא בערבוב רב**".

רבנו מצביע כאן על רמתם המחשבתית הירודה של גדולי האסלה, אשר אינם יודעים להשיב על שאלות פשוטות במחשבה, כגון מהו השכר בעבור קיום מצוות התורה, ומהו העונש לאלה שעוברים עליהן (רבנו השיב על-כך שם בעמ' קלג–קלו, וכן בהלכות תשובה פרקים ט–י). זאת ועוד, רבנו מצביע גם על רמת החיבורים הירודה של גדולי האסלה העילגים, כלומר, דבריהם הרצוצים בחיבוריהם המשמימים והמייגעים קשים מאד להבנה, מפני שעילגותם מעורבבת ומלאת שיבושים למכביר מכל הסוגים והמינים. "וַתְּהִי לָכֶם חָזוּת הַכֹּל כְּדִבְרֵי הַסֵּפֶר הֶחָתוּם אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יוֹדֵעַ סֵפֶר לֵאמֹר: קְרָא נָא זֶה, וְאָמַר: לֹא אוּכַל כִּי חָתוּם הוּא" (יש' כט, יא).

ואם בימינו יכתוב אדם פשוט חיבור ברמת חיבוריהם של הראשונים והאחרונים, חיבורו לא ייחשב למאומה, ובצדק, כי רוב חיבוריהם ברמה נמוכה ונחותה מאד, ולא רק בשל שיבושיהם המחשבתיים וההלכתיים העצומים וריחוקם מן המדעים ומידיעת ה', אלא גם בשל הכשרתם הלשונית, הסגנונית והתחבירית שהיא מתחת לכל ביקורת. חיבוריהם נחשבים למכוננים רק בשל הילת הגדולה המדומה האופפת אותם, וקביעת רף איכות כל-כך נמוך לחיבורי גדולי האסלה האליליים אִפשרה לרבים להצטרף למועדון ה"גדוילים", וליהנות מכבוד תורה.

והנה דוגמה נוספת לכך שגדולי-גללי-האסלה בעיני רבנו הם סכלים גמורים, ראו נא דברי רבנו בהקדמתו למסכת אבות (עמ' רעג–רעד), בעניין גדרי השירה המותרת:

"ודע, כי השירים המחוברים באיזו שפה שתהיה אינם נבחנים אלא לפי ענייניהם [...] [ולא לפי השפה שבה התחברו] והוצרכתי לבאר את זה ואף-על-פי שהוא פשוט, מפני שראיתי **גדולים וחסידים מאומתנו [בעיני ההמון],** אם נזדמנו במסיבת משתה או חתונה או זולתה, ורצה אדם

לשיר בשפה הערבית ואפילו היה עניין אותו השיר בשבח האומץ או הרצינות שזה מן החלק הרצוי, או בשבח היין, ממחין [=מוחים] על-כך בכל אופן של מחאה, ואינם מתירים לשמעו. ואם זימר המזמר איזה פיוט מן הפיוטים העבריים אין ממחין בכך, ואין הדבר קשה בעיניהם על-אף שהדברים האמורים יש בהם מן המוזהר עליו או מן המרוחק – **וזה סכלות מוחלטת,** לפי שאין הדיבור אסור ומותר ורצוי ומרוחק ומצוה לאמרו, מחמת השפה שהוא נאמר בה אלא מחמת עניינו, שאם היה עניין אותו השיר דבר נעלה – חובה לאמרו באיזה שפה שיהיה".

נמצא, שכוונת רבנו באמרו: "גדולי וחסידים מאומתנו" היא לגדולי השוטים אשר נחשבים "לחכמי ישראל", וכפי שרבנו קובע בהמשך דבריו ביחס להוראתם: "וזה סכלות מוחלטת".

יז. פרסום הדבר אינו מעיד בהכרח על אמיתתו

בהקדמת רבנו ל"ספר המצוות", הוא מתאר את כאב הלב שחש כאשר ראה כיצד הנחות שגויות נתפרסמו בקרב העם והפכו לאמיתות מוחלטות שאין להרהר אחריהן, כביכול ניתנו למשה בסיני. עד כדי-כך, שאם יבוא מישהו ויטען היפך הדברים, הוא ייחשב מיד לטועה, והראיה לכך שהוא טועה תהיה, שהוא כתב היפך הדברים שנתפרסמו בקרב העם.

וכֹה דברי רבנו שם (עמ' ה–ו):

"וכן בכל עת ששמעתי את האזהרות רבות המספר שנתחברו אצלנו בארץ ספרד, נהפכו צִירַי עלי [עדה"כ בדניאל י, טז] מחמת מה שראיתי מפרסום הדבר והתפשטותו. [...] כי נמשכו בו אחרי בעל 'הלכות גדולות' וזולתו מן החכמים האחרונים. [...] וכאשר חשבתי בכך וידעתי את פרסום הַמְּנוּי [=מניין המצוות] הזה שבידי העם, ידעתי כי כשאזכיר אני את הַמְּנוּי [=מניין המצוות] האמיתי אשר ראוי למנותו, באופן סתום ובלי ראיות, הרי הקורא הראשון שיקראהו יעלה בליבו שזה טעות, ותהיה לדעתו הוכחת הטעות, היותו היפך מה שכתב פלוני ופלוני, כי כך היא דעת רוב **יחידי הסגולה** בזמננו זה, שאין אמיתת הדבר נבחנת בעניינו [לפי תוכן הדברים] אלא בהתאמתו לדברי מי שקדם, בלי לבחון את הדבר הקודם, **וכל שכן ההמון**".

ראויים לתשומת לב מיוחדת דברי רבנו: "כך היא דעת רוב **יחידי הסגולה**". כלומר, רוב "גדולי ישראל" המפורסמים בתקופתו של רבנו הרמב"ם, היו אנשים קטנים מאד, אשר אינם בוחנים את דרכם ואת השקפותיהם, ואולי אף אינם מסוגלים מבחינת רמת מחשבתם לעשות כן. וזו בדיוק דרכם של גדולי-טחורי-האסלה גם בימינו, שהרי האמת אינה נבחנת לגופה, אלא לפי כמות הפוסקים ורמת "גדולתם" המדומה אשר מסכימים ונערמים על פסק מהובל מסוים (שהתיר ליהנות מדברי תורה), ואת הדרך הכוזבת הזו הנחיל לעם-ישראל קארו הקראי.

באמצעות דיקטטורת הרוב הסכל והנבל והתעלמות כמעט מוחלטת מדרך האמת, יצרו "גדולי ישראל" באלף השנים האחרונות דת חדשה, דת אורתודוקסית פרו-נוצרית אשר אִפשרה להם להפוך תורת-אלהים לקורדום-חוצבים. כך חשך אור ההלכה ונעדר אור המחשבה, ודת משה יושבת בגלות על הארץ, בוכה ומתייפחת על "עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה" (כדברי רבנו לעיל), אשר הִפנה עורף לקריאת הצדק של אברהם אבינו: "בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם" (בר' כא, לג).

מלחמתו של הרמב״ם בגדולי האסלה (ח״ד)

יח. הוי שוטים ייאמר להם

בתוספתא למסכת פסחים מובאת ברייתא שמתארת ששה דברים שעשה חזקיהו מלך יהודה (חי ופעל בסוף המאה השמינית לפנה"ס). על שלושה דברים מתוך השישה הוא קיבל אישור ותמיכה מחכמי ישראל ע"ה, אך על שלושת האחרים הוא ספג גינוי וביקורת. אחד מן הדברים החיוביים שעשה חזקיהו הוא "גניזת ספר הרפואות", על גניזת הספר המסתורי הזה הודו לו חכמים, כלומר, הם אישרו והביעו תמיכה במעשהו זה. התוספתא שבה נזכרו ששת מעשיו של חזקיהו צורפה על-ידי הרמב"ם למשנה, והיא מובאת בספרו פירוש-המשנה, במסכת פסחים בסוף הפרק הרביעי, וזה לשון התוספתא: "ששה דברים עשה חזקיה מלך יהודה, על שלשה הודו לו [חכמים] ועל שלשה לא הודו לו [...] **גנז ספר רפואות והודו לו**" וכו'.

לדעת רבנו, ספר הרפואות שגנז המלך חזקיהו היה ספר שעסק באופני הכנת קמיעות והבלי עבודה-זרה וחוקות הגויים, וכאשר ראה חזקיהו שיש פתאים נבערים ששוגים לסבור שיש אמת בהבלים שנזכרים ומתוארים בו, ואף משתמשים בו הלכה למעשה, גנז והעלים אותו. ועל זאת הודו לו חכמים, שסילק תקלה מקרב עם-ישראל. אמנם, בפירושו שם רבנו מציע כמה פירושים, ברם, במורה-הנבוכים (ג, לז) רבנו מגלה לנו, שפירושו זה הוא היותר נכון לפי דעתו: "והיותר נכון לדעתי, כי ספר רפואות אשר גנז חזקיהו היה מן הסוג הזה בלי ספק".

רבנו הרמב"ם היה מודע לקיומם של פירושים אחרים, והוא מסביר בהמשך פירושו שם מדוע האריך לבאר מהו אותו ספר רפואות. מדבריו עולה, שהוא האריך בעניין זה מפני שהוא שמע פירוש אחר שפשט בעם שקומם אותו מאוד. לפי הפירוש האחר, ספר הרפואות שגנז חזקיהו היה ספר שחובר על ידי שלמה המלך, ובו הוא כתב כיצד להתרפא מכל מחלה ומחלה, אך כאשר ראה חזקיהו שהעם סומכים על ספר הרפואות בעת חוליים, ובעקבות זאת אינם זועקים עוד אל ה' שירפא אותם, עמד וגנז את אותו הספר, וכֹה דברי רבנו שם (פסחים ד, י):

"ולא הארכתי לדבר בעניין זה אלא מפני ששמעתי וגם פירשו לי, ששלמה [המלך] חיבר ספר רפואות שאם חלה אדם באיזו מחלה שהיא, פנה אליו [כלומר האדם החולה פנה לעיין בספר] ועשה כמו שהוא [=הספר] אומר ומתרפא, וראה חזקיה שלא היו בני אדם בוטחים בה' במחלותיהם אלא על ספר הרפואות, עמד וגנזו".

כאמור, פירוש זה שפשט בהמון קומם מאד את רבנו הרמב"ם, ובכל מקום שהרמב"ם מוצא השקפה לא נכונה הוא מיד מניח את הכל ופונה לבער את השקפה הזרה, להנחיל את ההשקפה הנכונה, וליישר את הדעת והמחשבה, וכֹה דבריו בהמשך הדברים שם:

"**ומלבד אפסות דבר זה ומה שיש בו מן ההזיות,** הנה ייחסו לחזקיה ולסיעתו שהודו לו, סכלות שאין לייחס דוגמתה אלא לגרועים שבהמון. **ולפי דמיונם המשובש והמטופש,** אם רָעַב אדם ופנה אל הלחם וַאֲכָלוֹ שמתרפא מאותו הצער הגדול בלי ספק, האם נֹאמר שהסיר בטחונו

מה'? **והוי שוטים ייאמר להם!** כי כמו שאני מודה לה' בעת האוכל, שהמציא לי דבר להסיר רעבוני ולהחיותני ולקיימני, כך נודה לו על שהמציא רפואה המרפאה את מחלתי כשאשתמש בה. ולא הייתי צריך לסתור פירוש זה הגרוע לולי פרסומו".

ראשית, רבנו הרמב"ם קובע שמדובר בפירוש הבל שיסודו בעולם ההזיות. **שנית,** רבנו מסביר, שהפרשנים הללו ייחסו לחזקיהו מלך יהודה, ולחכמים שהיו בתקופתו והודו לו, סכלות שאין למצוא כמותה אלא אצל הגרועים שבהמון. **שלישית,** רבנו מציב שאלה, תוך שהוא משתמש בלשונות חריפים מאוד: "ולפי דמיונם המשובש והמטופש" וכן: "הוי שוטים ייאמר להם!", ושאלתו היא: האם ייתכן לומר על אדם שאכל והשביע את רעבונו, ומתרפא מצער הרעב ומֵזין ומחזק ומחיֶה את גופו, שהוא הסיר את בטחונו מה' יתעלה? שהרי כמו שמודים לה' על האוכל שנתן לנו כדי שנשׂביע את רעבוננו ונחיה ולא נחלה ולא נמות, כך אנו מודים לו על הרפואות שנתן בעולם כדי שנרפא את גופנו מהמחלות ונחזק את עצמנו לעבודתו יתברך.

רבנו הרמב"ם מסיים את ביקורתו שם במלים: "ולא הייתי צריך לסתור פירוש זה הגרוע לולי פרסומו". והשאלה המתבקשת היא, מי הם אותם מפרשים מפורסמים הוזי הזיות, רוחשי הדמיונות המשובשים והמטופשים? מי הם שעליהם קורא רבנו **הוי שוטים ייאמר להם?** קאפח מעיר בפירוש-המשנה לפסחים שם, שמדובר בשמשון ויובב, הלא המה: שר"י **והרמב"ן**.

רש"י-שר"י בפירושו לתלמוד מסכת פסחים (נו ע"א) כתב כך: "וגנז ספר רפואות – כדכתיב: 'וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי' [מ"ב כ, ג], ואמרינן בברכות שגנז ספר רפואות, **לפי שלא היה ליבם נכנע על חולָיִם אלא מתרפאין מיד**". ובתלמוד מסכת ברכות (י ע"ב) הוא מפרש: "שגנז ספר רפואות – **כדי שיבקשו רחמים**". נראים הדברים אפוא, שפירושו הזה של שר"י הגיע לרבנו, וההזיה הזו זעזעה והחרידה אותו, מפני שהיא מחדירה השקפות רעות מאד לעם-ישראל, אשר שולחות גרורות מאגיות פגאניות ממאירות שמחריבות את מחשבתו של עם חכם ונבון.

ביחס ל**הרמב"ן**, ובכן, נ-נח-נחמ-נחמן בר-המן כנראה לא ראה את פירוש-המשנה או שראה ולא רצה להבין כדרכו במינות, לפיכך הוא כתב בהקדמתו לפירושו לספר בראשית, ששלמה המלך חיבר ספר רפואות שהיו בו רפואות לכל המחלות, וזה לשונו של נחמן בר-המן בהקדמתו: "ושלמה המלך שנתן לו אלהים החכמה והמדע הכל מן התורה [...] וממנה למד עד סוף כל התולדות ואפילו כוחות העשבים וסגולתם **עד שכתב בהם [...] ספר רפואות**".

נראה אפוא שרבנו הרמב"ם קידש מלחמה כנגד שר"י ובית מדרשו הצרפתי, מפני שתפישתם את אגדות חז"ל כפשוטן הרסה את חומות שכלם, וכל אמונות ההבל וההזיות האליליות קיפצו לתוך מוחם וריקדו שם כשֵׁדים וכשעירים משוגעים, משחיתים את כל הנקרה בדרכם.

"וְרָבְצוּ שָׁם צִיִּים וּמָלְאוּ בָתֵּיהֶם אֹחִים וְשָׁכְנוּ שָׁם בְּנוֹת יַעֲנָה וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם" (ישׁ' יג, כא).

יט. "קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם"

לדעת רבנו, כל מצוות התורה נובעות ממקור חכמה ויש להן תכלית ומטרה, וכך רבנו כותב בספרו מורה-הנבוכים (ג, כו; ג, לא):

"כל ציווי ואזהרה מהן [=ממצוות התורה] תוצאת חכמה, והמטרה בו [=בציווי או באזהרה] תכלית מסוימת, **ו[לכן] כל המצוות כולן יש להן טעם, ובגלל תועלת מסוימת ציווה בהן.** [...] ולשון הכתוב בכך ברור: 'חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם' [דב' ד, ח], 'מִשְׁפְּטֵי יְיָ אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו' [תה' יט, י] [...] ואשר ראוי שיסבור בעניין זה כל מי שדעתו שלמה הוא מה שאבאר, והוא, **שכלל המצוות יש להן טעם בהחלט, ובגלל תועלת מסוימת ציווה בהן**".

"וכל המטרה [במצוות] היא תועלתנו [...] ממה שנאמר: 'לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים לְחַיֹּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה' [דב' ו, כד], ואמר: 'אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה' [שם ד, ו], הרי ביאר כי אפילו החוקים, כולם מורים אצל כל העמים שהם בחכמה ותבונה. ואם היה ציווי שאין לדעת לו סיבה ואינו מביא תועלת ואינו דוחה נזק, מדוע ייאמר על הסוברו או העושהו שהוא חכם ונבון ורם מעלה, ויהיה זה מופלא בעמים? אלא, הדבר כפי שאמרנו בלי ספק, והוא, **שכל מצוה מאלו ה-613 מצוות היא או למתן השקפה נכונה או לסילוק השקפה רעה, או למתן חוק צדק או לסילוק עוול, או להדריך במידה נעלה או להזהיר ממידה רעה**".

אולם, רוב "חכמי ישראל" הוזי ההזיות סברו שהמצוות ניתנו כגזירות שרירותיות ללא מטרה ותכלית. רבנו קידש מלחמה כנגד השקפה רעה זו, וכך הוא כותב במורה (ג, נא):

"וכן כל זמן שאתה עושה מצוה, [אם] אתה עושה אותה באיבריך כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער מבלי להתבונן בעניין אותו המעשה, ולא ממי בא [מי הוא אל-אמת אשר ציווה בו] ולא מה תכליתו [מה הטעם שנצטווינו בו] – אל תחשוב שהגעת אל התכלית, אלא תהיה אז קרוב למי שנאמר בהם: 'קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם' [יר' יב, ב]".

כלומר, רק לאחר הנחת היסודות המחשבתיים הנכונים יש מקום לבוא וללמוד הלכות ודינים, וכל מי שיישֵׂא וייתן בהלכות התורה ללא שהונחו בדעתו יסודות הדת המחשבתיים רחוק מאד מהאמת. ואל יהא קל בעיניכם עוון זה שמתאר ירמיה, כי בפסוק שלפניו הפושעים הללו נזכרים כרשעים ובוגדים, ובפסוק שלאחר-מכן מתואר עונשם החמור המתאים לעוונם הקשה:

"מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלֵחָה שָׁלוּ כָּל בֹּגְדֵי בָגֶד? נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם עָשׂוּ פֶּרִי [ריבוים והצלחתם אינם מעידים על יושרם וטוהר מעשיהם] קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם. וְאַתָּה יְיָ יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ **הַתִּתֵּם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה**".

ועם-ישראל כבר מבין היטב את משמעות הפסוקים הללו, ובמיוחד לאחר השואה הנוראה.

רבנו לא מסתפק בביקורת שראינו לעיל, והוא מנתח בהרחבה את סכלות השקפתם והחולי ששיבש את נפשם של אותם "חכמי ישראל" ההוזים, וכֹה דברי רבנו במורה (ג, לא):

"יש בבני אדם אנשים שקשה בעיניהם מתן טעם למצוה מן המצוות, ויותר חביב עליהם שאין להשׂכיל לציווי ולאזהרה עניין כלל. ואשר הביא אותם לידי כך הוא **חולי שמצאוהו בנפשם** ואינם יכולים לבטא אותו ואינם מצליחים להסבירו. והוא, שהם חושבים כי אילו היו המצוות הללו מועילות במציאות הזו ומשום כך וכך נצטווינו בהן, הרי כאילו באו ממחשבה ומרעיון בעל דעה, אבל אם היה דבר שאין להשׂכיל לו עניין כלל ואינו מביא לתועלת הרי הוא בלי ספק מאת

ה', שהרי אין בינת אדם מביאה לידי דבר מזה. **וכאילו [אצל] אלה חלושי הדעת, האדם בעיניהם יותר שלם מעושהו,** כי האדם הוא אשר יאמר ויעשה מה שמביא לתכלית מסוימת, והאלוה אינו עושה כן, אלא יצווה אותנו לעשות מה שלא תועילנו, ויזהירנו מלעשות מה שלא תזיקנו עשייתו, יתעלה ויתרומם. אלא הדבר הוא בהיפך זה, וכל המטרה היא תועלתנו".

ויש לשאול, מי הם אלה שעושים מצוות "כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער"? מי הם אלה שאמר עליהם ירמיה הנביא: "קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם"? מי הם אלה חלושי הדעת חולֵי הנפשות? מי הם אלה אשר "האדם בעיניהם יותר שלם מעושהו"?

ובכן, ינקי דוּדֵל בן הרוֹש (האשכנזי שחדר לספרד) החזיק בדעה ההפוכה לדעת רבנו, ואין ספק שהוא ממשיך את דרכם של חכמי-יועצי-אשכנז הראשונים שרבים מהם לא ידעו ולא יבינו בחשבה יתהלכו, וזה לשונו של קאפח בבארו עניין זה בפירושו לספר המדע (עמ' תקנד):

"והטור סימן קפא חלק על רבנו, ודעתו שאין להביא טעם למצוות אלא לעשותן כגזרות. ועיין בית-יוסף [ח'רבת יוסוף] שם, שהטעים שיטת רבנו גם לפי שבילי חשיבת הטור. אבל באמת סבור רבנו כי המקיים את המצוות כדרישת הטור הרי הוא 'כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער' כלשונו במורה ג, נא. ולדעתו דחיית טעמי המצוות אינו אלא 'חולי נפש' כמו שכתב שם בפרק לא".

ואם כך, מדוע קאפח וערוסי פוסחים על שתי הסעיפים ומרוממים את המינים וצאצאיהם? מדוע הם קוראים להם "קדושי עליון" ו"אדירי עולם" ו"ענקי התורה" ו"מרנן ורבנן"? מדוע הם כורעים ומשתחווים להם? מדוע הם התעוורו ומעוורים את עיני בני האדם? "וְאַתֶּם סַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכַי וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה" (מלאכי ב, ח–ט).

כ. האם המלאכים בעלי גוף כבני האדם?

רבנו הרמב"ם מותח ביקורת חריפה על אותם הסוברים שיש למלאכים גופות ומדמים אותם לבני האדם בעלי גוף, וכֹה דבריו בעניין זה במאמר תחיית-המתים (עמ' עו):

"וכן כל נברא נפרד [מגוף], כלומר, המלאכים והשכל [=של האדם שהגיע לדרגת אדם, והוציא את שכלו מן הכוח אל הפועל], הרי הוא במציאותו יציב מאד וקיים יותר מכל גוף [=שהגוף כוֹלה ובוֹלה ונהפך לעפר בבחינת כי עפר ואל עפר]. ולפיכך אנו בדעה כי המלאכים אינם גופות, ושבני העולם-הבא נפשות נפרדות, כלומר שֹכלים [=נפרדים מן החומר ונקיים ממנו]".

עוד הוא אומר שם: "**ואם לא יסבור כן אחד הסכלים,** וייטב בעיניו לסבור שהמלאכים גופות, ושהם גם אוכלים לפי שכבר נאמר בלשון הכתוב 'וַיֹּאכֵלוּ' [בר' יח, ח]. [...] ולוואי שכל סכל לא יסכל אלא בכיוצא בזה, **ונקווה שיהיו דעותיהם שלמות מלסבור את הגשמות בבורא**". כלומר, סבירת הגשמות ביחס לבורא חמורה בהרבה מסבירת הגשמות ביחס למלאכים, אך אין ספק כי יישור הדעת בעניין המלאכים, הוא שער ליישור הדעת גם ביחס לסילוק כל מושגי ההגשמה מהבורא יתעלה, ושיבוש הדעת בעניין המלאכים הוא פתח רחב מאד להגשמת הבורא.

ויש להבין, מי הם אלה אשר סברו שהמלאכים הינם בשר ודם כבני האדם? ובכן, ראש וראשון לאותם פרשנים היה רש"י-שר"י אשר פירש את הפסוק בבראשית (ו, ב): "וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ", וזה לשונו: "בני האלהים הם השרים ההולכים בשליחותו של מקום, **אף הם היו מתערבים בהם**". ואין לי ספק שרש"י מייצג את שיטות המינות של חכמי-יועצי-אשכנז הקדמונים. ורבים מאד מהפרשנים האורתודוקסים שנחשבים בימינו ל"גדולי ישראל" באלף השנים האחרונות תעו ולעו בעקבות הכסיל הזה.

כא. תכלית מצות המזוזה

אחד העקרונות היסודיים ביותר בדת משה הוא, שהמצוות שנצטווינו בהן בהר סיני לא נועדו לשמש כסגולות מאגיות-דמיוניות לתועליות גשמיות שונות, אלא, מצוֹת התורה נועדו לרומם את נפשנו לזכות בחיי הנצח בעולם-הבא – וכך פוסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (יא, טו):

"הלוחש על המכה וקורא פסוק מן התורה, וכן הקורא על התינוק שלא יִבָּעֵת, והמניח ספר-תורה או תפילין על הקטן בשביל שיישן, לא די להם שהם בכלל **מנחשים וחוברים,** אלא שהם בכלל **הכופרים בתורה,** שהן עושין דברי תורה רְפאות גוף, ואינן אלא רְפאות נפשות שנאמר 'וְיִהְיוּ חַיִּים לְנַפְשֶׁךָ' [משׂ' ג, כב]".

והוא הדין בעניין המזוזה, מי שרואה במזוזה סגולה מאגית שפועלת לשמירת ביתו ושׂכיות חמדתו הדמיוניות, חוטא חטא גדול לאלהים. כמו כן, מי שמאמין שנישוק המזוזה עשוי להועיל לו בדרך זו, שוגה מאד, ועליו לחדול מנישוק המזוזה ולהתמקד בתכליתה הרעיונית הנשׂגבה.

ובאמור, לא רק בעניין המזוזה, כל מי שמתייחס **לכל מצוה מן המצוות** כאל תיקון או מתכון סגולי מאגי-פגאני דמיוני, להצלחה או לזיווג או לפרנסה או לרפואה או לכל דבר אחר – אינו אלא כופר בתורה. ומכאן נבין את ביקורתו החריפה של הרמב"ם על אותם השוגים במחשבה שהמזוזה נועדה לשמירה על הבית מפני גנבים, פיצוצי אינסטלציה, שריפות, רעידות אדמה ושאר אסונות, וכֹה דברי רבנו הרמב"ם בהלכות תפילין ומזוזה וספר-תורה (ה, ה):

"מנהג פשוט שכותבין על המזוזה מבחוץ כנגד הריווח שבין פרשה לפרשה 'שדי', ואין בזה הפסד לפי שהוא מבחוץ. אבל אלו שכותבין בה מבפנים שמות המלאכים או שמות קדושים או פסוק או חותמות **הרי הן בכלל מי שאין להן חלק לעולם-הבא.** שאלו הטיפשים לא די להן שביטלו המצוה [=שביטלו את מצות המזוזה ותכליתה המחשבתית הנעלה], אלא שעושין מצוה גדולה שהיא ייחוד שמו של הקדוש-ברוך-הוא ואהבתו ועבודתו, כאלו הוא קמיע להניית עצמן [=להנאות גופניות], כמו שעלה על לבם הסכל שזה דבר הַמְּהַנֶּה בהבלי העולם".

למדנו מדבריו, כי שתיים רעות עשו בכתבם שמות מלאכים בתוך המזוזות:

א) מחקו את האמת – ביטלו את מצות המזוזה אשר נועדה לרומם את האדם לייחוד שמו, לאהבתו ולעבודתו; **ב)** החדירו את השקר – עיוותו את מצות המזוזה שנועדה לייחוד שמו של הקב"ה והפכוה לקמיע אלילי, שפועל להוריד שפע וטובות הנאה חומריות בעולם ההבל.

ועל מחיקת האמת והחדרת השקר אומר רס"ג בפירושו למשלי (ב, יב): "לְהַצִּילְךָ מִדֶּרֶךְ רָע מֵאִישׁ מְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת", וכֹה דבריו שם:

"ומטעותם, שהם לא די להם שעזבו את האמת, אלא שהלכו אחרי ההבל, ועליהם הוא אומר: 'הַעֹזְבִים אָרְחוֹת יֹשֶׁר לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי חֹשֶׁךְ' [משׁ' ב, יג], לפיכך נתחייבו שני עונשים, כי אילו עזבו את האמת וההבל גם יחד בדבר מסוים ולא התנגדו לו [להבל], היה עליהם חטא אחד, וכאשר הפכו את האמת בהביאם במקומו את ההבל נעשה החטא [שלהם] כפול".

באופן כלל לא מפתיע, רבים מקרב הוזי ההזיות המהובלים, אשר נחשבים ל"חכמי ישראל" באלף השנים האחרונות, סברו, כי תכלית המזוזה היא לשמור על בית-האדם ואוצרותיו הגלויים והספונים. ובכלל, יחסם לכל המצוות באופן כללי הוא כאל סגולות וקמיעות להפקת רווחים ותועלת חומרית. נציין כאן לדוגמה רק אחד מאותם הוזי ההזיות שהִתעו את עמֵנו אחרי ההבל – שסברו שמצות המזוזה נועדה לשמש כחיישן של חברת שמירה או כפוליסת ביטוח נכס.

ראשון התועים והמתעים היה כמובן רש"י-שר"י (צרפת, 1040–1105), ואל נא תתפלאו, כי הוא כבר שגה בדברים אשר חמורים מזאת בהרבה: בהגשמת הבורא יתעלה ויתרומם ובהבנת מדרשי התורה כפשוטם. בשתי הרעות החולות הללו הוא החדיר לדת משה את המאגיה והאלילות, והכשיר את הקרקע ואף זרע את הזרעים לדת חדשה ניאו-אלילית פרו-נוצרית, הרחוקה מידיעת ה' כרחוק-מזרח-ממערב (והנני מוכיח זאת במאמרים רבים), וזה לשונו בסידורו (בסימן תנה), שם הוא מתאר את אופן כתיבת המזוזה ותכליתה לפי דמיונו:

"ואינה נכתבת אלא בשני בשבת בשעה חמישית בתחילת חמה, במלאך רפאל הממונה באותה שעה, ונכתבת בחמישי בשבת בשעה רביעית במלאך ענאל הממונה על אותה שעה, וכן תפילין וקמיעות הנכתבין באותן השעות מצליחין [...] וצריכה להיכתב בכ"ב שורות. וצריכה מלאכים: בסוף שורות 'הדברים' מיכאל, בסוף שורות 'ובשכבך' גבריאל ובסוף 'מצוה' עזריאל".

לדעת רבנו הרמב"ם, יש בדברי רש"י-שר"י הללו חמישה איסורי תורה חמורים ביותר:

א) "וְלֹא תְעוֹנֵנוּ" – וכֹה דברי רבנו בהלכות עבודה-זרה (יא, ט–י): "אי זה הוא מעונן? אלו נותני העיתים שאומרים באצטגנינות שלהן: יום פלוני רע ויום פלוני טוב, יום פלוני ראוי לעשות בו מלאכה פלונית, שנה פלונית או חודש פלוני רע לדבר פלוני".

ובהלכה הבאה שם פוסק רבנו כך: "אסור לעונן, אף-על-פי שלא עשה מעשה, אלא הודיע אותן **הַפְּזָמִים שהסכלים [כמו שר"י ויתר חבר מרעיו האשכנזים הכסילים] מדמין שהן דברי אמת ודברי חכמה.** וכל העושה מעשה מפני האצטגנינות [האסטרולוגיה], וכיוון מלאכתו או הליכתו באותו העת שקבעו הוֹבְרֵי שמים הרי זה לוקה שנאמר: 'וְלֹא תְעוֹנֵנוּ' [ויק' יט, כו]".

ב) פנייה למלאכים היא בגדר עבודה-זרה – כלומר, כתיבת המזוזה באותן השעות שהמלאכים "ממונים עליהן", היא פעולה שנועדה להוריד שפע מהמלאכים, ובזאת היא מחזקת את רוממותם ומטשטשת ואף מבטלת את ייחודו ויחידותו של בורא-עולם שאין עוד מלבדו ואין כיוצא בו (ובעניין זה הרחבתי במאמר: 'הפיוט שלום עליכם – שלום שלום ואין שלום').

ג) שיבוש מצות התפילין – רש"י משבש גם את מצות התפילין והופך גם אותה לקמיע אשר מסוגל לפעול ולהועיל בענייני העולם-הזה, ובכך הוא מקנה למעשה למצות המזוזה מעמד של בנין-אב לכל המצוות שבתורה, כלומר שכולן נועדו לתועלת ענייני-החומר בעולם-הזה.

ד) הנחלת אמונת ההבל בקמיעות – הקמיעות הם מתשמישי ומכלי פולחנה הקדומים והיסודיים ביותר של העבודה-הזרה. מאז ומעולם שימשו הקמיעות את עובדי-האלילים כדי להשיג תועליות מאגיות לפי הזיותיהם ולפי דמיונות שווא ומדוחים. נמצא, שהאמונה בקמיעות יסודה בעבודה-זרה, וכל המאמין בה מתפלש בזוהמת עבודה-זרה (ובעניינים אלה ראו: 'יחסו של הרמב"ם לקמיעות ולמאגיה', ועוד), וכֹה דברי רבנו בפירושו למסכת עבודה-זרה (ד, ז):

"ואחר-כך הרכיבו [ה'צאבה', עובדי העבודה-הזרה הקדמונים] שקר אחֵר על השקר הזה הראשון [=האמונה שיש זמנים 'טובים' וזמנים 'רעים' הנקבעים לפי מערך הכוכבים בשמים], והוא [=השקר השני הוא] ה'טלאסם' [=הקמיע לכל צורותיו]. ואמרו, שאם היה כוכב האושר פלוני במקום פלוני המתאים לו, עושין צורה באופן כך וכך, ומביאין בה מן התועלת כך וכך".

האמונה בקמיעות היא אפוא השלב השני בהתפתחותה של העבודה-הזרה הקדומה, והיא בגדר שורש עבודה-זרה וכפסע מן העבודה-הזרה גופה, וכֹה דברי רבנו בהמשך דבריו שם: **"ואחר כך הרכיבו שקר שלישי על זה השני והוא עבודה-זרה"**. כלומר, השקר השלישי שהורכב על השני היה טענתם, שהקמיע או הצורה, "אם מקטרין לה [=לצורה] בדבר פלוני [=דהיינו שֶׁשׂוֹרפים קרבן או צמחים לפני הצורה] ומתפללין לה בתפילה פלונית ומשתחווים לה [בעת עליית כוכבים או מזלות מסוימים] [...] הרי היא מסלקת נזק כוכב פלוני, ומביאה תועלת כוכב פלוני" – וזו עבודה-זרה גופה, וכאמור, מי שמנשק את המזוזה מתוך מחשבה שהיא קמיע לשמירה ולתועלת חומרית, עובד עבודה-זרה, כי זו היא דרך עבודתה.

ה) כתיבת שמות מלאכים במזוזה היא כפירה בתורה, שהרי כותבי שמות המלאכים סוברים שמצות המזוזה נועדה לעורר את המלאכים לשמור על גופנו ונכסינו מכל מיני מרעין בישין, אמיתיים או דמיוניים. ברם, כאמור, מטרת כל מצוות התורה היא להביאנו לחיי העולם-הבא.

ויודע אני כי רבים מאד הם התועים שהמליכו את רש"י-שר"י עליהם לאלוה, והם יתקפו אותי בחמת זעם פגאנית, ולכן אבקש לצטט שוב את דברי רבנו החריפים בעניינו – וכל מי שמקדש את פרשנדתא האגגי מבלי לבדוק את השקפותיו וכתביו, עובד אלהים אחרים, וכֹה דברי רבנו: "אלו שכותבין בה מבפנים שמות המלאכים או שמות קדושים או פסוק או חותמות – **הרי הן בכלל מי שאין לו חלק לעולם-הבא.** שאלו הטיפשים לא די להן שביטלו המצוה, אלא שעושין מצוה גדולה שהיא ייחוד שמו של הקדוש-ברוך-הוא ואהבתו ועבודתו, כאלו הוא קמיע להניית עצמן [=להנאות העולם], כמו שעלה על לבם הסכל שזה דבר הַמְּהֻגֶּה בהבלי העולם".

כתיבת שמות מלאכים או שמות אחרים במזוזה, הופכת את מצות המזוזה, ממצוה שנועדה לרוֹמֵם את הנפש ולטהרהּ מטומאת ההשקפות הנפסדות, לפעולה שמזהמת את הנפש – בהחדירה למחשבה את ההשקפה הרעה שמצוה זו מיועדת לשמירה ולהפקת תועלת חומרית, וכלשון רבנו: "קמיע להנאת עצמן". ולא אתפלא כלל אם תפישתם המחשבתית המעֻוותת של

חכמי-יועצי-אשכנז, שהובילה אותם להפוך את התורה לקורדום-חוצבים פגאני, מנעה מהם גם להבין שיש למצות המזוזה תכלית שלא מעורבת בה הנאה חומרית ותועלת ממונית.

"עַמִּי בְּעֵצוֹ יִשְׁאָל וּמַקְלוֹ יַגִּיד לוֹ כִּי רוּחַ זְנוּנִים הִתְעָה וַיִּזְנוּ מִתַּחַת אֱלֹהֵיהֶם" (הושע ד, יב).

כב. מלחמתו של רבנו בטוענים הנבואה

לעתים לא רחוקות אנו שומעים או קוראים על אחד מן הנחשבים לחכמי ישראל באלף השנים האחרונות, שטען שנתגלה לו מלאך בחלום וגילה לו הלכות או השקפות, או ששמע קולות או מראות בחלומו שחידשו אצלו מחשבה או דעה. כמובן שרבנו סובר שכל חכמי ישראל הללו הינם סכלים הוזי הזיות ולעתים אף מינים גמורים, וכֹה דבריו במורה-הנבוכים (ב, לח):

"ודע, כי הנביאים האמיתיים [...] והתנֵיתי באמרי 'הנביאים האמיתיים' כדי להשתחרר מאנשי הסוג השלישי **אשר אין להם [מעלות] הגיוניות כלל ולא חכמה אלא דמיונות והשערות בלבד.** ואפשר שהם, כלומר, מה שמשִׂיגים אותם האנשים [בדמיונם], אינם אלא רעיונות שהיו להם ['אשר קלטום ושמעום מאחרים' (קאפח)] ונשארו רשמיהם חקוקים בדמיונם עם כל מה שבכוח המדמה שלהם, וכאשר רוקנו דמיונות רבים וביטלום, נשארו רשמי אותם הרעיונות לבדם ונגלו להם, וחשבום דבר שהופיע ועניין שבא מבחוץ. והם דומים לדעתי לאדם שיש לו בביתו אלפי בעלי-חיים [=רמז עבה לבהמיות השקפותיהם] ויצא כל מי שהיה באותו הבית פרט לאחד שהוא היה מכלל מי שהיה בבית, וכאשר נשאר אדם זה עם אותו האחד לבדו נדמה לו כי עתה בא אליו לבית, ואין הדבר כן, אלא הוא מכלל מי שלא יצא [...] **ולפיכך ראוי שלא לשים לב למי שלא שָׁלַם כוחו ההגיוני [=השכלי] ולא הגיע לתכלית השלמות העיונית**".

רבנו מלמד, כי ייתכן שתתחדש לאדם בחלום השקפה או הלכה, והוא יהיה בטוח שאלהים או מלאך מדבר אליו. אך האמת שמדובר ברעיון שנדחק בין שאר אלפי הרשמים שבכוח הדמיון (ומָשַׁל רבנו את 'רעיונותיהם' לבעלי-חיים, לרמוז על כסילותם), עד שבשעת השינה, כאשר כל הכוחות שלווים ושוקטים, השתחרר רעיון זה מנבכי דמיונו והופיע בחלומו, ואותו הוזה יהיה בטוח שהוא נביא כמשה רבנו ע"ה. כלומר, כל אנשי הסוג הזה השלישי, משיגים בחלומם או בחזיונם דמיונות והשערות בלבד, ולכן אין לייחס לדבריהם חשיבות כלל, מפני שדבריהם הם בגדר השערות, ובטיבן של השערות, חלקן עשויות להתברר כנכונות וחלקן כשגויות.

רבנו ממשיך ואומר שם:

"ומקום זה מן **המקומות המטעים המאבדים** [=ההזיות הללו מכלות ומאבדות את שכלו של האדם], **ורבים אבדו בו** מאותם שרצו להבחין [='מן המחזיקים עצמם כחכמים' (תרגום ר"ש שם); וקאפח מוסיף: 'ולפי הבנה זו שגם היא אפשרית היה נכון יותר לתרגם: מאותם הרוצים להתבלט', והצעת תרגומו של קאפח תמוהה, שהרי רבנו אינו עוסק בנדון דידן בסתם אנשים שמחפשים תשומת לב, אלא באנשים שמבררים הלכות והשקפות, דהיינו בגדולי האסלה המתעים את העם!]. ולפי זה תמצא אנשים שבררו השקפותיהם בחלומות שראו, ושדימו כי אותו שנראה להם בחלום הוא דבר זולת ההשקפה שהיו סוברים אותה או שמעוהָ בהקיץ".

כלומר, רבים הם השוטים מגדולי-טחורי-האסלה במהלך הדורות, אשר מרוב להיטותם לשׂררה ולמעמד, ומרוב שאיפתם להערצת ההמונים וטובות ההנאה הנלוות לכך, הָזוּ ונשתבשו לסבור שהם נביאים או מעין נביאים, והפיצו על עצמם אגדות וסיפורי בדים על ראִיית מגידים שמימיים בחלומות או על עשיית נסים ונפלאות וכיו"ב. ואין לשעות אל דבריהם, כי או שמדובר בסכל הוזה הזיות שנוטה נטייה חמורה כלפי שאיפת הגדלות, או שמדובר בנוכל ערמומי ערום מדעת שמטמטם את ההמונים אחרי השקפות מינות כעורות, כדי לזכות בהערצתם ובממונם.

רבנו מוסיף ומלמד שם (א, לז), וכֹה דבריו:

"וממה שאתה צריך לדעת ברור הוא, שמקצת אנשי הסוג הזה השלישי יתחדשו להם דמיונות מופלאים וחלומות והפתעות בהקיץ כעין מראה הנבואה, **עד שמדמים לעצמם שהם נביאים.** ויתפלאו מאד במה שהם משיגים מאותם הדמיונות, וחושבים שהושגו להם מדעים שלא על-ידי לימוד, **ויבואו בבלבולים גדולים בעניינים הנעלים העיוניים, ומתערבבים אצלם הדברים האמיתיים בדברים הדמיוניים תערובת מתמיהה,** כל זה מחמת חוזק המדמה [=הדמיון] וחולשת ההגיוני [=השכל], והיותו אין בו [=בכוח ההגיוני] מאומה כלל, כלומר שלא יצא אל הפועל [=שאותו סכל לא לוּמד ולא הוּדרך כדי שהכוח ההגיוני-השכלי שבו ייצא אל הפועל]".

שם בפרק לח (הע' 28), קאפח מתייחס לכללות דברי רבנו בעניין זה ואומר בחששנות: "ושמא רומז רבנו לשאלות מן השמים או שאלות חלום שהיו מקובלות על חכמי צרפת אז?". ואין לי ספק כי דברי רבנו לעיל נכונים גם לקארו הקראי אשר טען שמגיד שמימי התגלה אליו בחלום באופן קבוע, וכן לרבים מאנשי השם המפורסמים ב"גדולתם" באלף השנים האחרונות. אך קאפח השכיר החליט להסיט את דברי רבנו לשו"ת שאינו ידוע כל-כך במקום להצביע על גדולי-טחורי-האסלה, ושוב קאפח נזהר מלתקוף את מעסיקיו הפרו-נוצריים אוכלי לחם העצבים.

ויתרה מזאת, במאמרים לא מעטים כבר הוּכח, שמי שמתיימר לטעון שנגלה אליו מלאך בחלום הוא למעשה מטועני הנבואה, והואיל ולא שלם כוחו השכלי, אין צל של ספק שהוא אינו בגדר נביא, ולכן דינו בחנק, ככל נביא שקר (ראו לדוגמה: 'על נביאי השקר האורתודוקסים').

סוף דבר

באיגרת תימן (עמ' כג–כד) רבנו מבאר את הסיבה להיווצרות דתות השקר ומביאורו הזה ניתן ללמוד על מניעיהם של גדולי האסלה בהשחתת דת האמת וביצירת דת חדשה:

"אותן התורות המדומות, [עמוסות] בדברים שאין להם תוכן [=אין בהן פנימיות אלהית], אלא חיקוי ודימוי ודוגמא. וְהַמְּדַמֶּה [=יוצר אותה התורה וּבוֹדֶהּ] נתכוון בכך **לגדל את עצמו ולהיראות שהוא כמו פלוני ופלוני,** ונתגלתה חרפתו אצל הבקיאים [=בעלי ההשׂגה, המעמיקים לחקור], ונעשה לשׂחוק וללעג כמו ששוחקין ולועגין מן הקוף כאשר מחקה פעולות האדם".

ואחתום בחתימת רבנו למורה שמבטאת את הכמיהה לה' יתעלה ולדרך האמת: "והוא יזכנו וכל ישראל חברים למה שהבטיחנו בו: 'אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה' [יש' לה, ה], 'הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם' [שם ט, א]".

מדוע החרדים הפכו את איסור לשון הרע ליסוד הדת?

מן המפורסמות שגדולי החברה החרדית לדורותיהם הפכו את איסור לשון-הרע לאחד מיסודות הדת המרכזיים ביותר בשיטתם. כל איש ואשה אשר פונים לגדוֹלים (במלעיל) למיניהם, בבקשה לישועה בענייני שידוכים או פרנסה או ילדים וכו', נענים באותן התשובות בדיוק, כאשר אחת התשובות המרכזיות לכולם ובמיוחד לנשים היא: להתחזק בהלכות לשון-הרע. וגדוליהם המהובלים אף כתבו על-כך ספרים עבי-כָּרֵס אשר מי שלומד אותם מגיע למסקנה שלא ניתן עוד לומר מאומה, ועל האדם לגזור על עצמו תענית-דיבור במשך כל ימי חייו.

והדברים תמוהים כפליים לאור הלכות חז"ל ורבנו בענייני לשון-הרע (דעות ז, א–ט), אשר מסכמים את כל הנושא בתשע הלכות בלבד! וברור שגם תשע הלכות לעניין זה הינן אריכות, מפני שחלק ניכר מן ההלכות הללו אינן גדרי הלכה מורכבים או ריבוי סעיפים, אלא איומים שאיימו חז"ל על האדם כדי שלא ירגיל את עצמו למידה מגונה זו. וברור שכל האריכות היחסית הזו נועדה להרחיק את בני האדם מֵעניין זה אשר רובם מוכנים ומזומנים לשגות בו בכל עת.

ועדיין, יחד עם כל הגינויים החריפים מאד של חז"ל בעניין זה, אין שום מקום לאריכות הבלתי נתפשֶׂת של חכמי-יועצי-אשכנז בעניין איסור לשון-הרע, אין שום מקום לתלות את כל העולם כולו באיסור זה, ולהפנות את בני האדם ללמוד את איסור לשון-הרע באילו מדובר על אחד משלושה דברים שעליהם העולם עומד – ובמיוחד לאור הלכה אחת בתוך הלכות רבנו בהלכות דעות שם (ז, ח), אשר מחדדת את השאלה שהִצבנו בראש מאמר זה, וכֹה דברי רבנו:

"ואם נאמרו דברים אלו [כלומר דברי גנות שהם בגדר לשון-הרע] בפני שלושה, כבר נשמע הדבר ונודע. ואם סיפר הדבר אחד מן השלושה פעם אחרת – אין בו משום לשון-הרע, והוא שלא יתכוון להעביר הקול ולגלותו יותר".

נמצא, שדבר שנודע לשלושה בני אדם אין באמירתו איסור לשון-הרע! ובתנאי שאין לאדם שמספר אינטרס מיוחד להזיק לאותו אחד שנאמרו עליו הדברים על-ידי פרסום הדבר לקבוצה רחבה יותר של אנשים. ואין לי ספק שהלכה זו, שהיא ככל הֲלכות רבנו הלכה תלמודית, הינה לצנינים בעיני חכמי-יועצי-אשכנז, והיא בעיניהם לא פחות מחילול הקודש ומכפירה בעיקר.

ויש לשאול ולהבין, מדוע החרדים הגלותיים הפכו את איסור לשון-הרע ליסוד כל-כך מרכזי בדתם החדשה, הדת האורתודוקסית הפרו-נוצרית? ועד-כדי-כך הִרבו להג והחמירו בעניין זה, עד שהאדם שאינו יודע מאומה על דת משה וכל ידיעותיו נובעות מהתבוננות במעללי החברה החרדית, יהיה בטוח שאיסור לשון-הרע נאמר לנו בהר סיני בין חמשת הדיברות הראשונות, או שהוא אפילו נכלל בגדר שלוש-החמורות שעליהן ציוונו ה' יתעלה: "ייהרג ובל יעבור".

"וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים לֹא יִחְיוּ בָּהֶם" (יח' כ, כה).

א. המקור לשגיאתם ולסכלותם

המקור לשגיאתם ולסכלותם בעניין זה ובעניינים רבים אחרים נעוץ בשיטתם להבין את אגדות חז"ל כפשוטן. רש"י וחבר מרעיו הנחילו ליושבי ארץ אדום את ההשקפה הכעורה הזו, ויוצאי ארץ אדום החדירו והפיצו את ההשקפה הזו בעם-ישראל בצורה מאד כוחנית ודורסנית, עד שמי שמתנגד לה מוגדר ככופר וכאפיקורוס. השקפה זו מחריבה את יסודותיה הטהורים של דתנו, כי בפשטי אגדות חז"ל ישנם עניינים רבים אשר נוגעים להגשמה, לעבודה-זרה, וכן סתם הזיות אשר מרגילות את האדם לקבל את הנמנעות ומרחיקות אותו מלהיות חכם ונבון.

וגם כאן, בעניין איסור לשון-הרע, ישנה אגדה אחת אשר להערכתי היא-היא המקור לניפוח איסור לשון-הרע כאילו היה אחד מהדיברות החשובים והראשונים שניתנו לנו בהר סיני. מדובר באגדה מפורסמת ביותר אשר מופיעה בתלמוד הירושלמי, וחכמי-יועצי-אשכנז החליטו שיש להבין אותה כפשוטה, ואף סכלו לסבור שהיא טומנת בחובה "סוד גדול" מסודות התורה. והאמת, שכל מטרת האגדה הזו היא לזרז על חשיבות הזהירות בעניין לשון-הרע, ותו לא.

ובכן, מדובר במדרש אשר מובא בתלמוד הירושלמי מסכת פאה (טז, א) בתוך סוגיה שעוסקת בענייני לשון-הרע. כמו כן, מדרש זה הועתק ועובד במדרשים מאוחרים רבים, כגון: ויקרא רבה כו, ב; במדבר רבה יט, ב; דברים רבה ה, י; פסיקתא דרב כהנא, ד; ועוד.

והנה דברי המדרש לפניכם בקיצור:

"אמר רבי אבא בר כהנא: דורו של דוד כולן צדיקים היו ועל-ידי שהיה להן דילטורין [=בעלי לשון-הרע] היו יוצאין במלחמה והיו נופלין [...] אבל דורו של אחאב עובדי עבודה-זרה היו, ועל-ידי שלא היה להן דילטוריא היו יורדין למלחמה ונוצחין".

כאמור, מדרש זה נועד לרומם את חשיבותו של איסור לשון-הרע, אך בשום-פנים-ואופן הוא לא נועד ללמד אותנו "תכסיס" כיצד לכפר ולהתגבר על עוון עבודה-זרה ואף להלבין אותו. ברם, מי שמבין אותו כפשוטו, ושוגה בהבל ובהזיות פגאניות, בהחלט יכול לראות במדרש זה "סוד גדול", דהיינו כיצד ניתן ללכת בדרכי התהו וההבל ויחד עם זאת לזכות להגנה ולחסינות אלהית ואף להצלחה במלחמות! ובמלים אחרות, השוטים עלולים להבין ממדרש זה, שהם רשאים להמשיך לעבוד עבודה-זרה ובלבד שלא יאמרו לשון-הרע – והקב"ה ישמור ויציל אותם מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, ואף ינחיל להם ניצחונות ויַזַכה אותם לעושר לכבוד ולרוממות.

ואולי יתרה מזאת, לפי פשט המדרש איסור לשון-הרע חמור יותר מאיסור עבודה-זרה! שהרי דורו של דוד המלך, שהיו צדיקים לפי המדרש אך היו בהם כמה בעלי לשון-הרע, היו מפסידים במלחמותיהם, ואילו דורו של אחאב, למרות שכולם היו רשעים ועבדו אלילים, מכיוון שהקפידו על איסור לשון-הרע – הקב"ה העניק להם עזר אלהי פלאי לְנַצֵח בכל מלחמותיהם!

ואיך ייתכן להבין מדרש זה כפשוטו? והלא הקב"ה מעיד על דוד המלך וקורא לו שלוש-עשרה פעמים בספרי הנבואה: "דָּוִד עַבְדִּי" (ש"ב ג, יח; ש"ב ז, ה; מ"א יא, יג-לב-לד; מ"א יא, לח; מ"ב יט, לד; מ"ב כ, ו; ישׁ' לז, ה; יר' לג, כא–כב-כו; יח' לז, כה); ופעמיים נוספות בתהלים (פט,

ד;כא). ולצד הכינוי הייחודי המרומם והנשׂגב הזה, נאמרו בדוד המלך עוד פסוקים רבים אשר מבטאים את יושרו ודבקותו בה' יתעלה שמו, והנה שתי דוגמאות מדברי ה' לשלמה: "וְאִם תֵּלֵךְ בִּדְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקַּי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ וְהַאֲרַכְתִּי אֶת יָמֶיךָ" (מ"א ג, יד); "וְאַתָּה אִם תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ בְּתָם לֵבָב וּבְיֹשֶׁר" (מ"א ט, ד). ודוגמה אחרונה: "בְּעַבְדִּי דָוִד אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֹתַי וַאֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרַי בְּכָל לְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת רַק הַיָּשָׁר בְּעֵינָי" (מ"א יד, ח).

ובכן, איך יעלה על הדעת להבין אגדה זו כפשוטה? ואיך יעלה על הדעת לרומם את אחאב הרשע ולהשפיל את דוד המלך? ויתרה מזאת, וכי אמת הדבר? וכי בדורו של דוד המלך היו יוצאין במלחמה ונופלין? והלא לא היה כדוד המלך אשר הרחיב את גבולות ישראל, ולא היה כדוד המלך אשר הוביל את עם-ישראל לניצחונות! ופעמיים הודגש בכתבי-הקודש שהקב"ה הושיע את דוד בכל אשר הלך: "וַיּוֹשַׁע יְיָ לְדָוִיד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ [...] וַיּוֹשַׁע יְיָ אֶת דָּוִיד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ" (דבה"א יח, ו–יג), ובמקומות רבים נוספים מתוארים ניצחונותיו של דוד המלך.

נמצא אפוא, שפשט מדרש זה מבטא שלוש השקפות-עובדות שגויות לחלוטין: **א)** איסור לשון-הרע חמור מאיסור עבודה-זרה, עד-כדי-כך שהוא אפילו מכשיר ומלבין עבודה-זרה; **ב)** בַּשׁוּרה התחתונה, דורו של אחאב היו ישרים וטובים יותר לפני ה' יתעלה מאשר דורו של דוד המלך! **ג)** דוד המלך "הרשע" נחל הפסדים וכישלונות צורבים בכל מסעותיו הצבאיים, לעומת אחאב "הצדיק" אשר ה' היה עמו, הושיע אותו בכל מלחמותיו, ונתן וסיגר את כל אויביו בידו.

והנה רק כמה פסוקים אשר מתארים את רשעותו וסופו של בית אחאב, וכֹה דברי אליהו הנביא ע"ה לאחאב (מ"א כא, כ–כו): "יַעַן הִתְמַכֶּרְךָ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ, הִנְנִי מֵבִיא אֵלֶיךָ רָעָה וּבִעַרְתִּי אַחֲרֶיךָ וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל, וְנָתַתִּי אֶת בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וּכְבֵית בַּעְשָׁא בֶן אֲחִיָּה אֶל הַכַּעַס אֲשֶׁר הִכְעַסְתָּ וַתַּחֲטִא אֶת יִשְׂרָאֵל [...] הַמֵּת לְאַחְאָב בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם, **רַק לֹא הָיָה כְּאַחְאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ** אֲשֶׁר הֵסַתָּה אֹתוֹ אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ, וַיִּתְעֵב מְאֹד לָלֶכֶת אַחֲרֵי הַגִּלֻּלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְיָ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

והנה עוד שלושה פסוקים בעניין חלות העונש על בית אחאב (מ"ב י, י–יז): "דְּעוּ אֵפוֹא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר יְיָ אַרְצָה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ עַל בֵּית אַחְאָב וַיְיָ עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ, וַיַּךְ יֵהוּא אֵת כָּל הַנִּשְׁאָרִים לְבֵית אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל וְכָל גְּדֹלָיו וּמְיֻדָּעָיו וְכֹהֲנָיו עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד [...] וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת כָּל הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד הִשְׁמִידוֹ כִּדְבַר יְיָ אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל אֵלִיָּהוּ".

ורק מי שאינו יודע תנ"ך ולא למד על דוד המלך ע"ה וניצחונותיו המזהירים, ועל רשעותו של אחאב וסופו המר של ביתו, מסוגל לקבל מדרש זה כפשוטו. ובידוע, החרדים השוטים אינם לומדים תנ"ך ולא רק מתוך עצלות או זלזול גרידא, אלא בעיקר מפני שהשקפות התנ"ך: היסודות החינוכיים, הערכיים והמוסריים שהוא מנחיל לנו, מנוגדים לחלוטין להשקפות עולמם הפרו-נוצריות המעוותות, וכמו שהוסבר במאמר: "מדוע החרדים אינם לומדים תנ"ך?".

"כִּי עַם מְרִי הוּא בָּנִים כֶּחָשִׁים בָּנִים לֹא אָבוּ שְׁמוֹעַ תּוֹרַת יְיָ, אֲשֶׁר אָמְרוּ לָרֹאִים לֹא תִרְאוּ וְלַחֹזִים לֹא תֶחֱזוּ לָנוּ נְכֹחוֹת, דַּבְּרוּ לָנוּ חַלָּקוֹת חֲזוּ מַהֲתַלּוֹת" (ישׁ' ל, ט–י).

נחזור לענייננו, לאור כל הדברים שראינו לעיל, איך אפשר אפוא להבין מדרש זה כפשוטו? איך אפשר לקבל את ההשקפות השגויות והמקוממות אשר עולות מפשוטו? וברור שחז"ל דיברו בלשון הבאי, כלומר בלשון גוזמא, במטרה לזעזע אותנו, כדי שנזכור תמיד להתרחק מלשון-הרע, אשר רבים-רבים נכשלים בו לעתים קרובות במהלך פטפוטיהם הגיגיהם והבליהם.

ב. דוגמאות לתפישת המדרש הנדון – כפשוטו

דוגמה ראשונה

הדוגמה הראשונה היא מפירושו של בחיי בן אשר לתורה (ספרד, המאה הי"ג). מדובר בעוד פרשן מטורלל אשר נטה אחרי הזיות המאגיה והמשיך את דרכו העקומה של **הרמ**ב"**ן** בפירושו לתורה. הוא גם היה תלמידו של הרשעב"א בברצלונה אשר החרים את לימודי הפילוסופיה, דהיינו את לימוד יסודות הדת כגון ייחוד ה' וידיעת ה' וכל יסודות הדת המחשבתיים, ומה כבר אפשר לצַפות מתלמיד של מין וסכל? והוא אכן ממשיך בדרך ההזיות והסכלות ותפישת אגדות חז"ל כפשוטן, ובכללן גם את המדרש שאנו עוסקים בו במאמר זה, וזה לשונו (שמ' ב, יד):

"מפני מה ישראל בגלות יותר משאר אומות? יש ביניהם רכילות ולשון הרע ואינם ראויים לגאולה. [...] אבל דורו של אחאב היו כולן עובדי גילולים, ולפי שלא היו דלטורין היו יוצאים למלחמה ונוצחים, ולא היה אחד מהם נהרג [...] שבשביל לשון הרע שבינה מסתלקת".

בַּחיי החליט להוסיף, שבעוון לשון הרע עם-ישראל נענש בייסורי הגלות הארוכה – כאילו אין כל רע בסכלותו התהומית ובהשקפותיו המאגיות, וכן בהחרבתו את יסודות הדת כגון ייחוד ה' וידיעת ה', ושאר יסודות הדת המחשבתיים – כי לפי בחיי, כל מה שעומד בין עם-ישראל ובין הגאולה השלמה הוא לא לדבר לשון-הרע, והשכינה מיד תשוב לישראל ונזכה לביאת משיח צדקנו. וכל שיח ההזיות של בחיי ודומיו, מסיח את הדעת מעריכת חשבון נפש עמוק ואמיתי על הסיבות האמיתיות לייסוריו של עם-ישראל ולגלות הארוכה והמייסרת שעמֶנו נידון בה.

דוגמה שנייה

הדוגמה השנייה היא מישמעאל הטמבל מקוצי (צרפת, המאה הי"ג), אשר כותב בספרו הסמ"ק – "ספר מצוות קטן", וזה לשונו: "עוד מצינו בדורות הראשונים, יש דור שרובם עכו"ם, כגון דורו של אחאב יורדין למלחמה ונוצחין, לפי שלא היה בהם דילטורים". וברור שהוא הבין מדרש זה כעדות היסטורית פשטנית, שהרי הוא אומר: "מצינו בדורות הראשונים".

דוגמה שלישית

הדוגמה השלישית היא מהשטן מגירונדי שר"י ששיחד את הכנסייה לשרוף את ספר-המדע ומורה-הנבוכים (ספרד, המאה הי"ג), וכך הוא כותב בספרו "שערי תשובה" (שער ג), וזה לשונו: "ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי פאה א, א): דורו של שאול היו בהם דילטורין כמו דואג והזיפים, ועל-ידי-כן היו יורדים למלחמה ונופלים. דורו של אחאב לא היו בהם דילטורין [...] ועל-ידי-כן היו יורדים למלחמה ונוצחים, אף-על-פי שהיה אחאב עובד עבודה-זרה".

ואין שום רמז בדברי השטן לכך שמדובר באגדה או במשל, אדרבה, הוא משכתב את דברי חז"ל במדרש באופן פשטני, ומוסיף "הבהרות" שמוכיחות שמדובר לפי דמיונו בפשט, כגון בסוף דבריו: "ועל-ידי-כן היו יורדים למלחמה ונוצחים, אף-על-פי שהיה אחאב עובד עבודה-זרה".

דוגמה רביעית

הדוגמה הרביעית היא מסכל צרפתי הוזה הזיות נוסף, שחי במאה הי"ד, וכך הוא כותב בספרו "אורחות חיים": "עוד מצאנו בדורות הראשונים דורות שרובם עובדין עבודה-זרה והולכין למלחמה ונוצחין לפי שלא היה בהם דלטורין כגון דורו של אחאב". וברור שגם הוא ראה במדרש זה עדות היסטורית פשטנית, שהרי גם הוא אומר: "עוד מצאנו בדורות הראשונים" וכו'.

דוגמה חמישית

הדוגמה החמישית היא ממין כעור במיוחד, הלא הוא ישעיהו הורביץ המכונה השל"ה (מוצאו בפולין, המאה הט"ז), וכך הוא כותב בספרו "שני לוחות הברית" (דרוש שלישי, א): "כי חטא לשון הרע גדול מעבודה זרה ושפיכות דמים וגילוי עריות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: [...] דורו של שאול וכו' לא היו נוצחים, בשביל שהיו ביניהם דלטורין, דורו של אחאב היו עובדי עבודה-זרה היו נוצחין, בשביל שלא היו בהם דלטורין". השל"ה פותח בקביעה מפורשת שחטא לשון-הרע חמור משלוש החמורות, ומביא ראיה לדבריו מן המדרש, כאילו המדרש הינו פשט. והזיה אחרת של השל"ה תוארה במאמר: "מדוע חברה-קדישא אוסרת ללוות את האב לקבורה?".

דוגמה שישית

הדוגמה השישית היא מדברי מאיר השחצן בן קלונימוס (פולין, המאה הי"ט), אשר החליט בגסות רוחו לקרוא לספרו "משך חכמה", ואין לי צל של ספק, שאדם עניו וחכם באמת לא היה מעז לקרוא כך לספרו ולהעיד על עצמו שהוא מקור נובע של חכמה, ואין גבול להתרברבותם של רבים מאד מקרב חכמי-יועצי-אשכנז... וכך בן הקלון כותב בפירושו לשמות (יד, כט):

"והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. בהתבונן בדרכי התורה נראה כי במצוות שמעיות כמו עבודה-זרה ועריות יש כרת וסקילה ושאר מיתות ומלקות. לא כן בנימוסיות ומידות כמו מחלוקת לשון הרע, רכילות, גזל, אין בו מלקות [...] אולם זה דווקא ביחיד העושה, אבל אם הצבור נשחתין, **בזה מצאנו להיפך,** בירושלמי דפאה (א, א): דורו של דוד כולם צדיקים היו, ועל ידי שהיו בהם דלטורין היו נופלים במלחמה וכו', אבל דורו של אחאב, עובדי עבודה זרה היו, ועל ידי שלא היו בהם דילטורין היו יורדים למלחמה ומנצחים".

וממה שהוא מביא את המדרש בירושלמי **כראיה היסטורית** לכך שבדורו של אחאב עובדי עבודה-זרה היו ואף-על-פי-כן היו נוצחין וכו', מזאת עולה כשמש ביום בהיר שהוא תפשׂ את האגדה הזאת כפשוטה, כאילו היא מתארת מציאות שהתרחשה כהווייתה, וכאילו יש להתייחס אליה כפשוטה על כל ההשקפות הרעות והמקוממות העולות ממנה, וכמו שהוסבר לעיל.

גם בפירושו לדברים (כ, א) הוא ממשיך להבהיל, וזה לשונו:

"לא תירא מהם כי ה' [...] המעלך מארץ מצרים. פירושו על-פי דברי הירושלמי ריש פאה (א, א): דורו של דוד כולם צדיקים היו, ועל-ידי שהיה בהם דילטורין היו נופלים במלחמה וכו'. אבל דורו של אחאב עובדי עבודה-זרה היו, ועל-ידי שלא היו בהם דילטורין היו יורדים למלחמה ומנצחים. וזה בעת שהעלן מארץ מצרים היו עובדי עבודה-זרה [...] ולא היה בהם דילטורין [...] וזה שאמר, שאף אם אתה נמוך במדרגה כמו שהעלוך ממצרים, לא תירא מהם".

כלומר, הוא שוב לומד את המדרש כפשוטו, ואף קובע שהקב"ה הציל את עם-ישראל בעת שיצאו ממצרים אף-על-פי שהיו עובדי עבודה-זרה, רק בזכות שלא היו מדברים לשון-הרע.

ג. האם שגיאתם רומזת על ידיעת האמת?

ראינו אפוא כמה דוגמות מכתבי המינים וצאצאיהם, אשר מהן עולה שהם הבינו את האגדה הנדונה כפשוטה. ובימינו, אנחנו רואים כאמור הליכה ביתר-שׂאת בכיוון הזה, במה שהחרדים הכסילים הופכים את איסור לשון-הרע לאחד משלושת הדברים שעליהם העולם עומד!

ויש להבין, האם לחינם הם הפכו את איסור לשון-הרע ליסוד מיסודות הדת? או שמא הם חשים בתוך-תוכם כי דרכם כסל למו, דרך אשר נגועה עד לשדהּ בריקבון עבודה-זרה? כלומר, שמא זוהי הסיבה לכך שהם מתאמצים כל-כך לרומם את איסור לשון-הרע, שהרי לפי פשט המדרש שראינו לעיל, ההקפדה על איסור לשון-הרע מהווה גושפנקא רשמית לעבוד עבודה-זרה! כי אם אחאב הרשע הגמור, ה' היה בעזרו וניצח בכל מלחמותיו, אף-על-פי שהיה מגדולי עובדי העבודה-הזרה בכל הדורות, ברור שהחברה החרדית הפרו-נוצרית תנצח בכל מאבקיה, ואפילו אם היא שקועה עד צוואר בעבודה-זרה, ובלבד שבניה ובנותיה ייזהרו בענייני לשון-הרע...

ובמלים אחרות, לא אתפלא אם רבים מחכמי-יועצי-אשכנז, חושדים בסתר לבם-הרע שדרכם רעה ומעֲוותת, ולכן הם מרגישים שהם זקוקים נואשות לתריס ולמגן מפני עוון העבודה-הזרה והשחיתות המוסרית שבידם. אך מכיוון שהם, בדיוק כמו אחאב, התמכרו לעבודה-זרה ולכל הזיותיה ותאוותיה, הם אינם מוכנים בשום פנים להודות על האמת, לוותר על השקפותיהם הפגאניות, ולהרוס את הבניין הרעוע שבנו במשך אלף שנים. במקום זאת, הם מעדיפים ליצור לעצמם דת חדשה, דת אשר תכשיר ותאפשר להם להמשיך בתעלוליהם, דת אשר מוחקת את כל יסודות הדת המחשבתיים ויוצרת לעצמה אלוה ומגן מסוג חדש – **איסור לשון הרע.**

ובמלים אחרות, גדולי-טחורי-האסלה החרדים לדורותיהם הפכו את איסור לשון הרע ליסוד הדת, לא בגלל שהם צדיקים וחסידים אשר נזהרים בדבריהם, שהרי הם מגדולי בעלי פעור – מגדולי בעלי לשון-הרע אשר פוערים את פיהם על כל מי שלא נמנה על אחת מקבוצות המינים שלהם. כלומר, אין עזי פנים כמו מנהיגי ועסקני החברה החרדית אשר מפיצים שנאה ותיעוב כלפי הזולת (חיילי צה"ל הינם 'נאצים', וחיילי צה"ל החרדים הינם חרד"קים, דהיינו חיידקים וחרקים שראוי להשמידם), ואפילו כלפי אחיהם הניצבים בתחתית המִדרג המעמדי הדמיוני שהם בנו לעצמם, הם מפיצים שנאה ותיעוב: "שוורצע חייעס" (=חיות שחורות, וכוונתם לבני עדות-המזרח הנרצעים המשועבדים להם ולהזיותיהם) או "פרענק פארך" (=ספרדי מצורע).

אלא, גדולי האסלה החרדים לדורותיהם הפכו את איסור לשון-הרע ליסוד דתם, בגלל שבכל מקום ובכל עניין הם מחפשים את **התועלת האישית,** וגם כאן, בעניין ההרחקה מלשון-הרע, יש להם לפי פשט המדרש תועלת גדולה מאד, שהרי ההתרחקות מאיסור לשון-הרע, מגֶנה ומכפרת, ובפועל גם מכשירה ומלבינה לפי דמיונם, את טומאת הגילולים אשר בידם. ולפי פשט המדרש הם יכולים להיות רגועים, להמשיך בעבודה-הזרה שבידם כבל העולה על רוחם, וכל עוד לא יתדרדרו לשפלותו של אחאב שרצח וגם ירש – ידם תמיד תהיה על העליונה.

ואחתום פרק זה בשישה פסוקים המוקדשים לעובדי האלילים, החרדים לדברי גדולי האסלה המהובלים, אשר אולי יזכירו להם את חרון אף ה' עליהם במהלך מלחמת העולם השנייה:

"וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה **וְלִשְׁוֹאָה** מִמֶּרְחָק תָּבוֹא עַל מִי תָּנוּסוּ לְעֶזְרָה וְאָנָה תַעַזְבוּ כְּבוֹדְכֶם".

"וּבָא עָלַיִךְ רָעָה לֹא תֵדְעִי שַׁחְרָהּ וְתִפֹּל עָלַיִךְ הוֹוָה לֹא תוּכְלִי כַּפְּרָהּ וְתָבֹא עָלַיִךְ פִּתְאֹם **שׁוֹאָה** לֹא תֵדָעִי" (יש' י, ג; מז, יא).

"גַּם אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק אֶלְעַג בְּבֹא פַּחְדְּכֶם, בְּבֹא **כְשׁוֹאָה** פַּחְדְּכֶם וְאֵידְכֶם כְּסוּפָה יֶאֱתֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה, אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי, תַּחַת כִּי שָׂנְאוּ דָעַת וְיִרְאַת יְיָ לֹא בָחָרוּ" (מש' א, כו–כט).

סוף דבר

כאמור, איסור לשון-הרע תואר במקורות חז"ל כעניין רע מאד מפני שהוא גורם לשנאה ואף עלול להביא לחורבן המשפחה, הקהילה והחברה. ברם, יש לו גדרים מדויקים ומוגדרים מאד בהלכה, וכדרכם בדתם הפרו-נוצרית, גם באיסור זה המינים וצאצאיהם נסחפו מאד, כדי להשקיט את מה שנותר מנפשם העשוקה אשר זועקת מרה על הליכתם אחרי התהו.

ברם, בנוסף לכל האמור, נראה כי צאצאי המינים ניפחו מאד את איסור לשון-הרע גם מתוך ריקנותם התהומית בענייני מחשבה, ולכן, בכל ענייני ההלכה באופן כללי הם החמירו קשות, כי אין להם במה לתלות את הקרבה לה' יתעלה אלא בסגפנות ובחומרות פרו-נוצריות.

כמו כן, ישנה סיבה גדולה לכך שהם נסחפו מאד באיסור זה, וייתכן מאד שזו היא אף הסיבה המרכזית: מטרתם של המינים וצאצאיהם בזה הייתה לבטל למעשה כל אפשרות של ביקורת ותוכחה כלפיהם וכלפי העבודה-הזרה אשר בידם, כלומר כדי לחסום כל אפשרות של שפיכת אור על ערוותם הרוחנית... שהרי אם כל ציוץ קטן של תוכחה הוא בגדר "לשון הרע", אז אסור למתוח עליהם ביקורת ולא להוכיח אותם במאומה, וכל שנותר הוא להחניף להם ולרשעם.

וביתר ביאור, החמרתם הדורסנית באיסור לשון-הרע נובעת משחיתותם המוסרית, מפני שהחמרה והקפדה קיצונית זו נועדה להגן על מעמדה של דתם החדשה ועל מעמדם של גדולי האסלה נושאי הדת החדשה הזו. ושמירה על מעמדם הפגאני של גדולי האסלה הוא אחד היסודות המרכזיים ביותר בדתם החדשה, כי כדי להפוך סכלים נבערים ומושחתים – לאלילים שחובה לשמוע בקולם, מן ההכרח הוא להפכם לאלהים שאסור לבחון את דבריהם...

ראיה נוספת לכך שהקפדתם על לשון-הרע נובעת משאיפות זרות ובעיקר מתאוותם לשליטה פוליטית חברתית וכלכלית בהמונים, ניתן להביא מלשונם המשתלחת והמתנפלת של המינים וצאצאיהם בעיתונים ובפאשקווילים שלהם, כנגד כל מי שמעז לערער על עליונותם הפגאנית, או מסכן את שלטונם עריצותם ודורסנותם ומאיים על צינורות הזרמת הכספים לכיסם.

ויתרה וגדולה מזאת, אין חמור יותר מלשון הרע על ארץ-ישראל, שהרי על הוצאת דיבת הארץ רעה נחתם גזר-דינו של עם-ישראל במדבר! אולם, שנאתם לארץ-ישראל היא מן המפורסמות (לדוגמה, הם הפכו את יום העצמאות ליום קינה מספד ונהי, ונלחמים שלא להגן ולשמור על ארץ-ישראל). כלומר, הקשר והזיקה שלהם לארץ-ישראל נובעים בעיקר משלל התקציבים וטובות ההנאה שהם מקבלים – ואם הם היו מקבלים יותר במקום אחר, רובם לא היו כאן.

קצרו של דבר, הם הפכו את איסור לשון הרע ליסוד דתם, אך רק כאשר הוא משרת אותם.

ולעיון נוסף ונרחב יותר בנושא, ראו: "גדרי לשון הרע ומתי הוא הופך למצוה?".

נספח: מודעה בעניין לשון הרע

הנני מצרף לפניכם מודעה לנשים שראיתי בבני-ברק בתקופת הקורונה. המודעה פורסמה מטעם "משמרת השלום – הארגון העולמי להפצת שמירת הלשון", במודעה נאמר כך:

"עושים סוויץ', לפי דברי [...] קנייבסקי – הקורונה היא תזכורת עבורנו לתקן את חטאי הדיבור. זה הזמן להתחזק בשמירת הלשון! להפסיק את הלשון הרע! הצטרפי ליוזמה המרגשת – להציל חיים ולפעול ישועות. איך זה עובד? פשוט מאד! עוצרים – מצאת את עצמך בעיצומה של שיחה שלילית; עושים סוויץ' – אמרי את המילה סוויץ' ושני מיד את נושא השיחה!; משתפים – הצלחת? שתפי ברעיון את משפחתך וחברותייך; זוכים – זכית, פעלת ישועות! [...] קנייבסקי יברך את כל המשתדלים! למסירת שם לברכה שלחי מייל [...] או פקס [...] הצטרפי ללימוד יומי של 2 הלכות בשמירת הלשון".

עד כאן, ואגב למדנו שהם הפכו את מצות שמירת הלשון גם לסגולה פגאנית אשר "מצילה חיים" ואף "פועלת ישועות" באופן כללי, ובזה הפכו גם את המצוה הזו לכפירה בתורה ולסעיף מסעיפי עבודה-זרה – שהרי בהפכם את המצוה הזו לסגולה פגאנית הינם מכלל המנחשים והחוברים והכופרים בתורה וכדברי רבנו בהלכות "משנה תורה", ולא ארחיב כאן בעניין כפירתם בתורה וסטייתם אחרי ההזיות הפגאניות, ובזה ראו: "תורה מגנא ומצלא: התורה מגינה ומצילה?".

מי גדול ממי? (על הפוחז מפוסקיירא)

תפישת עולמו של רבנו ביחס לפסיקת ההלכה ולקבלת האמת בכל נושא, מיוסדת על הכלל: "קבל האמת ממי שאמרו". כלומר, האמת איננה נבחנת לפי פרסומו של האומר כ"גדול", אלא לפי חכמת דבריו והתאמתם לכללי ההלכה. ובמלים אחרות, לא האדם שמביע את הדעה או הביקורת הוא העיקר, אלא תוכן דבריו הוא הקובע: האם דבריו מבוססים על מקורות אמיתיים? האם טיעוניו נסמכים על אדני ההיגיון? והאם דבריו נשענים על הוכחות וראיות מושׂכלות?

יסוד זה חשוב מאד, כי בלעדיו ניתן לעוות, לעקם ולזייף את דת האמת בקלות יחסית, שהרי דַּי לשווק ולפרסם אדם מסוים כ"גדול עולם" כדי שדבריו יתקבלו, וכדי שהוא יעצב מחדש את פניה של דת משה הזכה והטהורה. וכידוע בעולם הפוליטיקה השיווק והפרסום, אם כזבן יחזור על שקר מספיק פעמים – הוא יהפוך לאמת בעיני ההמונים. אולם, כאשר הכלל המנחה הוא "קבל האמת ממי שאמרו", אין חשש שאנשי דת מושחתים יחללו את דת משה ויעצבו אותה מחדש, כדי שתתאים לסכלותם או כדי שתיתן מענה לתאוותיהם ושאיפותיהם הבהמיות.

בשל שחיתות כומרי הדת, הכלל "קבל האמת ממי שאמרו" נמחק לחלוטין באלף השנים האחרונות, ואמיתת השקפה איננה נבחנת עוד לפי עניינהּ אלא לפי "גדולת" האומר – שהרי מן ההכרח להרוס את אדני הדעת וההיגיון כדי להכשיר את הקרקע לקבלת הזיות פגאניות.

במאמר זה ננסה להסביר ביצד החלה, התגלגלה והתפתחה ההזיה שיש לבחון כל השקפה: לא לפי אמיתתה וערכה האמיתי, אלא לפי גדולתו הדמיונית של גדול האסלה שמנפנף בה.

א. הקדמת רבנו ל"משנה תורה"

בשלהי הקדמתו, רבנו מתאר את פעלו המבורך בחיבור "משנה תורה", אשר בידוע חיברוֹ "בלשון ברורה ודרך קצרה, עד שתהא תורה-שבעל-פה כולה סדורה בפי הכל בלא קושיא ובלא פירוק, לא זה אומר בכֹּה וזה אומר בכֹּה" (שם, הלכה לח). בהלכה שלאחריה רבנו מדגיש שוב את מטרתו: להגיש את התורה-שבעל-פה הנאמנה באופן שיתאים לכל אדם, וכֹּה דבריו:

"עד שיהיו כל הדינין [=כל דיני התורה-שבעל-פה] גלויין לקטן ולגדול בדין כל מצוה, ובדין כל הדברים שתיקנו חכמים ונביאים. כללו של דבר, כדי שלא יהא אדם צריך לחיבור אחֵר בעולם בדין מדיני ישראל, אלא יהיה חיבור זה מקבץ לתורה-שבעל-פה כולה. [...] לפיכך קראתי שם חיבור זה: 'משנה תורה', לפי שאדם קורא בתורה-שבכתב תחילה, ואחר-כך קורא בזה [בספר משנה-תורה] ויודע ממנו תורה-שבעל-פה כולה, **ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם**".

המשפט האחרון שבדברי רבנו, אשר בו הוא קובע שאין צורך לעיין בשום ספר בין ספרי התנ"ך לבין הספר "משנה תורה", פגע קשות ואף אנוּשות בגאוותם הכעורה של חכמי-יועצי-אשכנז, אשר מאז ומתמיד התנשאו והתרברבו ככומרים, כדי להסתיר את מינותם וריקנותם. "אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְּבֹהָה יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת" (ש"א ב, ג). "אַל תָּרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק [...] כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים" (תה' עה).

כמו כן, לפגיעה האנושה במעמדם ובמעלתם בעיני עצמם, הוסיפו מאד דברי רבנו בתחילת ההלכה הקודמת: "ומפני זה נערתי חָצני אני משה בן מיימון **הספרדי**". כלומר, לא רק שרבנו לא מחניף לאשכנזים ולא מתבטל בפניהם (כמו שנהג **הרמב"ן** בחנופתו לשר"י בסוף הקדמת פירושו לתורה), ולא רק שרבנו לא מודה להם להשקפות המינות הפגאניות שהם כֹּה התאמצו להפיץ (וכמו שנהג **הרמב"ן** הנרצע בהזיותיו), ולא רק שרבנו שופך אור בוהק בכתביו על סכלותם ומינותם – הוא אף מעז ברוב חוצפתו לראות ב"ספרדיותו" מקור של חכמה והדר!

קצרו של דבר, איך ספרדי פרענק ושוורצע חייעס מעז להתנגד להוד רוממותה של הכנסייה האשכנזית? ביטוי לזעמם מצאנו אצל הפוחז השחצן מפוסקיירא. בסכלותו הוא חשף את יסודות ההשקפה האשכנזית, ופתח לנו צוהר להבין כיצד התפתחה תרבותם – תרבות אנשים חטָאים, תרבות שעיוותה את דת משה ויצרה דת חדשה לחלוטין באלף השנים האחרונות.

והנה לפניכם דברי הפוחז בהשׂגתו לדברי רבנו בהקדמתו שם (הלכה לט):

"סבר לתקן ולא תיקן, כי הוא עזב דרך כל המחברים אשר היו לפניו, כי הם הביאו ראיה לדבריהם וכתבו הדברים בשם אומרם, והיה להם בזה תועלת גדולה, כי פעמים רבות יעלה על לב הדיין לאסור או להתיר וראייתו ממקום אחד, **ואילו ידע כי יש גדול ממנו הפליג שמועתו לדעת אחרת – היה חוזר בו.** ועתה לא אדע למה אחזור מקבלתי ומראָייתי בשביל חיבורו זה של המחבר? אם החולק עלי גדול ממני – הרי טוב, **ואם אני גדול ממנו – למה אבטל דעתי מפני דעתו?** ועוד, כי יש דברים שהגאונים חולקים זה-על-זה, וזה המחבר בירר דברי האחד וכתבם בחיבורו, ולמה אסמוך אני על ברירתו והיא לא נראית בעיניי? **ולא אדע אם החולק עמו אם הוא ראוי לחלוק אם לא? [=דהיינו אם החולק נחשב ל'גדול אסלה' וראוי לחלוק]**".

מדברי הפוחז עולה בבירור, כי הכלל הקובע אצל המינים הוא "קבל האמת **מהגדול** שאמרו". כלומר, הפוחז וחבר-מרעיו המינים כלל אינם מתייחסים לתוכן הדברים הנאמרים או לראיות או להוכחות או לשכל הישר, הכלל היחיד שעומד לנגד עיניהם כשהם מכריעים בין פוסקי ההלכה, הוא: "מי גדול ממי?". נשים לב במיוחד למשפט האחרון בדבריו: "ואם אני גדול ממנו – למה אבטל דעתי מפני דעתו?". כלומר, כאשר מאן דהו בימי הפוחז מתח עליו ביקורת, הוא אפילו לא עצר לבדוק האם יש בה מן האמת, שהרי ברור שהוא ראה בעצמו גדול הדור... כמו כן, לפי הפוחז, היו מקרב הגאונים אשר "לא היו ראויים לחלוק", ובלשונו: "כי יש דברים שהגאונים חולקים זה על זה [...] ולא אדע אם החולק עמו, **אם הוא ראוי לחלוק אם לא**". ומדבריו עולה, שאפילו גאון אינו יכול לחלוק על גאון שגדול ממנו, כל-שכן שסתם תלמיד אינו יכול לחלוק על מי שגדול ממנו – כלומר האמת משועבדת להיררכית המינים הארורים.

שיטתם זו של המינים מעידה באלף עדים על נחיתותם ושפלותם האינטלקטואלית וכן על רעיעותן ואפסותן של השקפות עולמם – שהרי חברה שמבקשת לקדם את הבורות והטמטום הפגאני היא חברה נחותה ופרימיטיבית אשר איננה מסוגלת להתמודד באמת עם שאלות מדע ודעת, ואיננה מסוגלת להגן באופן מדעי ותורני על ההשקפות שהיא מרימה על נס. הדרך היחידה שבה המינים מגינים על דרכם, היא באמצעות טמטום ההמונים והפצת שקרים.

לעומת המינים, רבנו פוסק מפורשות בהקדמתו למשנה תורה (הלכה ל): "וכן אם למד אחד מהגאונים שדרך המשפט כך הוא, ונתבאר לבית דין אחר שעמד אחריו שאין זה דרך המשפט הכתוב בתלמוד, אין שומעין לראשון, **אלא למי שהדעת נוטה לדבריו – בין ראשון בין אחרון**".

וזו דרכה של תורה, וזו דרך הדעת והחכמה – לעולם האמת והצדק וההיגיון הם אלה שֶׁמּוֹרים את הדרך לעם ה', עם חכם ונבון אור ליהודה ואור לאנושות כולה. ברם, המינים מרוב כסילותם ובהמיוּתם, כלל אינם מסוגלים להבחין בחכמה ובדעת, ולכן הם נצמדים להערצה פגאנית.

ומעבר לסכלות העצומה שבעצם השקפת הפוחז וחבר-מרעיו המינים, לפיה יש ל"קבל האמת **מגדול האסלה** שאמרו", קמה וניצבה שאלה הכרחית ומתבקשת: מי קובע מי גדול ומי אינו גדול? או מי יותר גדול ומי פחות גדול? והתשובה הברורה כשמש היא: חכמי-יועצי-אשכנז הם הקובעים את דרגת "גדוּלת" הפוסק. יוצא אפוא, כי הפוחז וחבר מרעיו, בקביעתם מי גדול ומי אינו גדול, קבעו וקובעים למעשה את ההלכה, ועיצבו ומעצבים את פני הדת לפי **שרירות לבם!** תוך התעלמות מוחלטת מהיסוד החשוב ביותר בדת משה והוא: "קבל האמת ממי שאמרו"! כי ללא היסוד הזה, כולנו נהיה עובדי אלילים – שהרי אנחנו אשר הולכים בדת משה, מיעוט דמיעוט ביחס לכללות בני האדם בעולם, ואם נַפְנה עורף לכלל זה, מדוע שלא נקבל את דת הנצרות או האסלאם, שהרי מיליארדים הם אשר סוברים שיש"ו ומוחמד היו נביאים גדולים.

ובכלל, על עצם שיטתם יש לשאול: האם חכמי-יועצי-אשכנז, אשר תעו ולעו בסכלות ובמינות, מסוגלים לקבוע מי ראוי לחלוק ומי אינו ראוי לחלוק? והלא הם יותר תועים מהבהמות! כמו כן, קביעותיהם השרירותיות מי ראוי לחלוק ומי אינו ראוי, יוצאות מפיהם כאילו הן נאמרו מפי-הגבורה, דהיינו הם לא נדרשים להסביר ולנמק ולהוכיח את קביעותיהם – כאילו היו אלהים! ובמלים אחרות, קביעותיהם השרירותיות השוללות אדם או חברה הינן קביעות פגאניות, כי הן נשענות על ההשקפה הרווחת שיש בכוחם לידע את הנסתרות בכוחם המאגי והאלהי. והראיה: שכל מי שמעז לכפור או אפילו לערער **במשהו** על הזיותיהם נחשב לכופר בעיקר!

זאת ועוד, קביעותיהם השרירותיות, אשר אותן הם אינם מתאמצים לנמק בנימוקים מושׂכלים, נובעות לא רק מתפישׂה פגאנית ומהחדרת ההשקפה שמעמדם של גדולי האסלה הוא כמעמד של אלהים עלי אדמות – הן נובעות גם משחצנותם, שחצנות שדרדרה אותם לעצב מחדש את דת משה: בהתאם להזיותיהם ולתאוותיהם הבהמיוֹת, וכן בהתאם למנהגיהם הפרו-נוצריים, שהרי הם העתיקו את הזיותיהם מהכנסייה, שמקדשת את גדולתם הדמיונית של יש"ו ושאר כומרי הדת לדורותיהם, כדי להבטיח את המשך שליטתה הפוליטית והכלכלית בהמונים.

הפיכת אדם לגדול דמיוני נובעת למעשה מהעדר תוכן אמיתי, כי אם היה באמת גלום בדבריו תוכן מקודש ונשׂגב, האדם היה מתקדש ממילא ללא טרחה ומאמץ. ברם, בְּמָקום שאין תוכן רוחני אמיתי אלא רִיק פרו-נוצרי, נוצר צורך הכרחי לקדש באופן מלאכותי את גדולי הדת, כדי למנוע כל חקירה ובדיקה אחר **התוכן האמיתי** של דבריהם. כלומר, רק לאחר קביעת גדולתם באופן שרירותי ניתן להפוך את דבריהם לדברי אלהים חיים, שהרי רק כך דבריהם עשויים להתקבל באמת ללא חקירה ודרישה – וזוהי הסיבה המרכזית לכל החרדה הגדולה של היהדות

האשכנזית לכבוד קדושת גדוליהם המדומים, כי אם יסירו מעליהם את החסינות של הקדושה השקרית, ודבריהם ומעשיהם ייבחנו באופן אמיתי – הם יתגלו במערומיהם האליליים.

אחתום פרק זה בהתייחסות לעצם השגת הפוחז: "סבר לתקן ולא תיקן, כי הוא עזב דרך כל המחברים אשר היו לפניו, כי הם הביאו ראיה לדבריהם וכתבו הדברים בשם אומרם" – ודבריו אלה הם שטות מוחלטת, שהרי אם רבנו היה כותב "בדרך המחברים אשר היו לפניו", עדיין היינו "אומה ללא ספר באמת" כדברי רבנו באיגרתו לתלמידו, כי הספר "משנה תורה" היה מתנפח לממדים עצומים ומבהילים, ולא היה ניתן להנחיל הלכה ברורה ופסוקה לכל אחד ואחד מעם-ישראל – לקטן ולגדול – שהרי אפילו במהדורתו המצומצמת של "משנה תורה", כמה אנשים יכולים לומר שהם יודעים את כולו? ודי בו כדי להעסיק את האדם במשך חיים שלמים – כל-שכן שמטרת רבנו המרכזית בספרו היא להסיר מעלינו את עול בירור ההלכה, ולפַנות את זמננו ללימודי המדעים, שבהם אנחנו זוכים להכיר את מי-שאמר-והיה-העולם.

כמו כן, דברי הפוחז הללו העניקו השראה למין אחֵר, הרוֹש, להאשים את רבנו שהוא המציא הלכות מדעתו "כמתנבא מפי הגבורה". כלומר, לפי הרוֹש רבנו עזב את ספרות חז"ל ונטש מקור מים חיים (ראו: 'שיקוץ קנייבסקי מכה שנית'). האשמה זו עוררה את "נושאי הכלים" הראשונים של הרמב"ם להתמקד ולהתרכז בבירור מקורותיו התלמודיים של רבנו, כדי להסיר מעליו את לעזו של הרוֹש וחבר מרעיו. ברם, במהלך מאות השנים התברר, שמי שעזבו מקור חיים והִפנו עורף לספרות חז"ל ולפסיקה התלמודית היו אותם **חכמי-יועצי-אשכנז** שהוציאו-שֵם-רע על רבנו, ולעומתם, רבנו הרמב"ם הוא זה אשר נאמן בכל פסקיו לתורה-שבעל-פה.

"הוֹי הַחֹקְקִים חִקְקֵי אָוֶן וּמְכַתְּבִים עָמָל כָּתֵבוּ" (יש' י, א).

ב. "חייבים לקבל דבריי"

אפילו קאפח, הדיין השכיר, שהחדיר לליבו את שחיתות משכורות הממסד הרבני הנפוחות, ונזהר זהירות מופלגת בכבודם של חכמי-יועצי-אשכנז המינים, ואף נתעוור מן האמת מלראות את מטרותיהם ושגה מלהבין את שאיפותיהם (ראו במאמר לעיל) – אפילו הוא לא היה מסוגל שלא לרמוז על יהירותו של הפוחז, והנה דבריו הפתלתלים במבואו לספר המדע (עמ' כה):

"אלא שטבעו של הראב"ד לומר את דבריו בחריפות, וחריפותו וביטויו נגד רבנו, מאופקים הם מאד לגבי חריפותו כלפי אחרים כגון הרז"ה ועוד. **כי עשיר מאד היה האיש, וגדול מאד בתורה, ומאות תלמידים מעריצים סבבוהו, וכל אלה גורמים חשובים להכרת ערך עצמו,** וכפי שבאו הדברים לידי ביטוי בתשובתו (מהדורתי, סימן כ) בדין מסוים שהוצרך לגלות טעמיו ונימוקיו, כתב: 'והריני מגלה סודותיו ומצפוניו להיות למופת לבאים אחרי, ואם הם חייבים לקבל דברי מבלי חקירה בעבור **כי רבו שנותיי משנותם וחכמתי מחוכמתם,** על-כן יש תועלת בביאור הטעם ללמוד ממנו לאחרים. גם להינצל מבעלי הלשון המתפרצים, האומר לאב מה תוליד ולאשה מה תחילין, כי חכמים המה בעיניהם ונגד פניהם נבונים, על-כן ראיתי לגלות סודו ולהעמידו על עיקר ההלכה' [עד כאן לשון הפוחז שהעתיק קאפח השכיר]".

תחילה לדברי קאפח השכיר: איני יודע איך הוא היה מסוגל לתאר את מי שאינו יודע אם יש לה' גוף ויד ורגל ומעיים, שהוא "גדול מאד בתורה"! ובעיניי אין אלה אלא דברי חנופה מתועבים ביותר לתרבות של שקר ומינות, תרבות שמנציחה את המינות והעבודה-הזרה – כי לדעת רבנו, הפוחז הנפחז היה מסופק בשלילת הגשמות (ראו: 'אמונות אליליות בקרב ראשוני אשכנז'), והנה לפניכם דברי רבנו בהקדמתו לפרק חלק, על מי שמפקפק ביסוד מיסודות הדת:

"וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

כל-שכן מי שמתעה את העם לפקפק ביסודות הדת, וזה דינו בהלכות סנהדרין (יא, ו):

"**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג, יח)]".

ולא רק שהפוחז האשכנזי היה מסופק, סכל גדול היה, ורובן המכריע של השגותיו נתגלו, גם על-ידי קאפח עצמו, כנבובות וחסרות תוכן אמיתי. אלא ברור למי שאינו מטעה את עצמו, שכל אנשי הציבור התימנים לדורותיהם, ששימשו במסגרות פוליטיות או דתיות-פוליטיות מטעם הממסד האשכנזי, נתמנו על-ידי הממסד במטרה לשמֵר ולהנציח את שלטון הממסד שמינה אותם, ולעקור כל ביטוי של התקוממות פוליטית או דתית – ועבדים נרצעים ושפלים היו.

לפיכך, בשל היותם עבדים נרצעים לתאוותיהם, תמצאו כומרים ממסדיים מבני עדתי אשר זועקים "גוועלד" כנגד דעותיי ומאמריי, ואף מגַנים אותי בלשונות חריפים, וזאת מפני שהם מפוחדים מהממונים האשכנזים הפריצים אשר מעסיקים אותם ומשלמים להם את שכרם – כי כל הצלחת התקוממות של המיעוט, בין אם זו התקוממות דתית-השקפתית או התקוממות אזרחית-עדתית, היא כישלון של אותם מנהיגים פוליטיים ודתיים מבני עדות-המזרח שנתמנו מעיקרא כדי להנציח את השלטון האשכנזי – הפוליטי-חילוני או הפוליטי-דתי. ואלמלא אותם משתפי פעולה תימנים ארורים לדורותיהם עם הממסד האשכנזי הדתי והפוליטי, הרשעים לא היו מצליחים לגנוב מהתימנים את ממונם, כתביהם וילדיהם, ולשעבד את נפשם ורוחם.

וזכורני בימי עלומיי שאבי מָרי ע"ה סיפר לי, כי יו"ר הכנסת לשעבר ישראל ישעיהו (חברו הטוב של קאפח השכיר והאחראי המרכזי למינויו כדיין ממסדי) כינה את אבא מָרי "מרעיל בארות". אבא מָרי ע"ה, וביקורתו כנגד הממסד האשכנזי הגזעני, על עוולותיהם כלפי בני עדות-המזרח בכלל ויהודי-תימן בפרט, היו לצנינים בעיניו של ישעיהו, מפני שאבא מָרי וביקורתו הפריעו לו למלא את תפקידו: לשעבֵד את אֶחָיו לשלטון השחיתות האשכנזי. תפקידו של ישעיהו היה מורכב בעיקרו משני אלמנטים: הבאת עדות-המזרח להצביע למפלגת השלטון האשכנזית, וחניקת כל התעוררות והתארגנות עצמית של יהודי תימן, אשר עלולה לכרסם בכוחם ולצמצם את שלטונם הבלתי מעורער של אדוניו האשכנזים במדינה, במוסדותיה ובתקציביה.

"וְצֹאנִי מִרְמַס רַגְלֵיכֶם תִּרְעֶינָה וּמִרְפַּשׁ רַגְלֵיכֶם תִּשְׁתֶּינָה" (יח' לד, יט).

זאת ועוד, תפקידם של "אנשי הציבור" המזרחיים לדורותיהם לא שונה בהרבה מתפקידם של אנשי הדת הממסדיים המזרחיים לדורותיהם, ואלה וגם אלה – מטרתם המרכזית והראשונה היא להבטיח את המשך יניקתם מעטיני הממסד, וחיסול כל ביטוי של התקוממות דתית-השקפתית שעלולה לסכן את המשך שלטונם של הממונים עליהם: והם קנו את נפשם של משרתיהם המזרחיים במשכורות עתֵק, במנעמי ממסד, בשילומים ובאינסוף טובות הנאה. אמנם, אבי מָרי הוסיף וסיפר לי, כי בסוף ימיו ישעיהו שכב על ערש דווי בבית-החולים והוא בא לבקרו. בעת ביקורו פנה ישעיהו לאבי מָרי והתנצל בפניו על שהוציא דיבתו רעה ולחם כנגדו וכנגד מטרותיו הצודקות. אבי מָרי קיבל את התנצלותו, אך לדעתי ערכה מועט מאד ודומה היא להתנצלותו של שמעי בן גרא לדוד המלך לאחר שחזר למלוך בירושלים (ש"ב יט, יז–כד).

נחזור לפוחז, לפי קאפח השכיר, הוא "הכיר מאד בערך עצמו", ואיני מבין לאיזו "הכרה" קאפח מתכוון? ובכן, הואיל וקאפח משבח ומפאר את הפוחז כאילו היה אחד מגדולי ישראל באמת, ניתן בהחלט לפרש שכוונתו לכך שהייתה לפוחז הצרפתי **מעלה רוחנית אמיתית** ובה הפוחז הלז הכיר, כמו שהנביאים וחכמי האמת הכירו בערך עצמם – ואם אכן כך, מה שייך עושרו של האיש ומספר מעריציו כגורם להכרת ערך עצמו? הכרה פנימית אמיתית איננה תלויה בשום גורמי כבוד חיצוניים, ואדרבה, הכרה פנימית **אמיתית** נובעת בראש ובראשונה מענווה, ואיננה גוררת עמה ביטויי שחץ, גסות וגאווה, וכפי שהפוחז אומר: "כי רבו שנותיי משנותם וחכמתי מחוכמתם". כמו כן, אם כבר ישנה השפעה לעושר ולריבוי התלמידים והמעריצים, היא בהכרח תהיה שלילית מאד, כי שני הגורמים הללו משפיעים השפעה ישירה על מידת הגאווה.

ברם, ייתכן גם שקאפח מכסה על האמת כמנהגו, ורק רומז ברמז קלוש לכך שעושרו של הפוחז וריבוי תלמידיו ומעריציו הגדישו את שחצנותו, אך הוא נאלץ לומר את הדברים בחלקת לשון ובאופן מאד מפותל ומתוחכם, כדי שרק בודדים מאד ישימו לב לכך. וזאת גרמה לו בחירתו לינוק מעטיני ממסד הטומאה הפרו-נוצרי – וזו לא אִפשרה לו לראות את האמת נכוחה במקרים לא מעטים, וגם כשהוא ראה את האמת, הוא נאלץ לכסות ולהסתיר אותה בעטיפות רבות.

נחזור עתה לנתח את דברי הפוחז בתשובתו שנזכרה לעיל: "והריני מגלה סודותיו ומצפוניו להיות למופת לבאים אחריי, **ואם הם חייבים לקבל דבריי מבלי חקירה** בעבור כי רבו שנותיי משנותם וחכמתי מחוכמתם". לצד יהירותו הבלתי-נתפשׂת שדבריו העילגים והנחותים הם "סודות צפונים" ו"מופת לבאים אחריו", הפוחז קבע שהחולקים עליו **חייבים** לקבל את דבריו **מבלי חקירה** מפני שהוא זקן וחכם מהם. ושתי קביעותיו הללו הן סכלות גמורה, כי הגיל אינו בטוּחה לחקר האמת, וכל-שכן שתחושת "החכמה" של הפוחז איננה ערובה לחקר האמת. מכל מקום, החשוב ביותר לענייננו הוא, שהפוחז קובע שיש לקבל את דבריו מבלי חקירה! וסוף דבריו חושף את האמת בעניינו: "הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנֶגֶד פְּנֵיהֶם נְבֹנִים" (יש' ה, כא).

ורק כדי להבדיל בין הקודש לחול, בין האור לחושך, בין ישראל לעמים, ובין רבנו הרמב"ם איש האמת לפוחז הכעור מפוסקיירא הטמאה, נצרף את דברי רבנו המאלפים בעניין הביקורת עליו, וכֹה דברי רבנו בתשובה שמתורגמת על-ידי קאפח ב"ספר המצוות" (עמ' ו, הע' 44):

"ואני יודע כי מחלת הכל מחלה אחת כללית, והיא, שכל מי שמצא בדבריי, בכללים או בפרטים, דבר שהוא נגד דברי אחד הגאונים או המפרשים [שקדמו להרמב"ם] – עולה על לבו שאני טעיתי. אם כי יודע אני כי לא רחוק הדבר שאני אטעה וייעלם ממני עיון או לשון מפורש, ואין זה דבר נורא, **ואני שמח מאד על הביקורת, והעושה זאת יש לו שכר ואני מודה לו,** כי ייתכן שהוא צודק במה שהעיר ואועיל גם אני בכך, או שהוא טעה ויועיל לו ולזולתו".

דברים נפלאים דומים כותב רבנו גם בחתימתו לספרו "פירוש המשנה", וכֹה דבריו:

"כבר השלמנו חיבור זה כפי שיָעדנו [=שקבענו לנו למטרה], והנני מבקשׁ יתעלה ומתחנן לפניו שיצילני משגיאות. **ומי שימצא בו מקום פקפוק או שנראה לו בפירוש הלכה מן ההלכות באור טוב ממה שביארתי יעיר על-כך וידיעני לזכות,** כי מה שהטלתי על עצמי בזה אינו מעט ולא ביצועו קל אצל בעל צדק [=בעל כוח שיפוט שכלי ישר ואמיתי] וחוש הבחנה טוב. ובפרט בהיות לבי טרוד לעתים קרובות בפגעי הזמן, ומה שגזר ה' עלינו מן הגלות והנדוד בעולם מקצה השמים ועד קצה השמים [עדה"כ בדברים ד, לב], ואולי כבר קיבלנו שכר דבר זה 'גלות מכפרת עוון'. יודע הוא יתעלה, כי יש הלכות מהן, שכתבתי פירושן במסעותיי בדרכים, ומהם עניינים רשמתים בהיותי על גבי האוניות בים הגדול, ודי במצב זה, נוסף על היותי מעיין במדעים אחרים. ולא תיארתי את המצב הזה אלא כדי להסביר את התנצלותי במה שעלול להיראות [כשגיאה] למבקר שידקדק בו, **ואין ראוי להאשימו על ביקורתו, אלא יש לו שכר מאת ה' על-כך, ואהוב הוא עלי כי היא מלאכת ה' [=חקר האמת ובירורה הוא עבודת שמים נעלה מאד].** ומה שתיארתי ממצבי במשך זמן חיבור פירוש זה הוא שגרם שנשתהיתי בו זמן רב".

ג. המלצות הספרים מחשבת המן

ביטוי לקביעת גדולתם הדמיונית של המינים בימינו אנו מוצאים ב"המלצות" הכתובות בספרי "הקודש". כל יושב ישיבה מהובל שכותב ספר "חידושים", רץ ומשתטח לפני כל מיני מינים וכסילים כדי שהם יפארו את ספרו בהמלצות מסולסלות (וכן מגיש הוא את לחיו לקבלת 'סטירות' על-פניו וזקנוֹ מהוֹד ידם 'הקדושה'). גדולי האסלה הכעורים הללו אינם קוראים את הספרים שהם מקבלים, אלא עוברים עליהם כדי לראות שהמחברים מחריבי-הדת נמנים על אנשי שלומם, וכן שאין בספריהם אי-אלה דברים שעלולים לסכן את שקריהם, משכורותיהם, מעמדם, ושׂררתם, ואז הם חותמים ומכבדים את המחבר בהמלצת תעתועים. "יִכְתֹּב לְהָשִׁיב אֶת הַסְּפָרִים מַחֶשֶׁבֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת הַיְּהוּדִים" (אס' ח, ה).

בדרך זו, מחברי הספרים וגדולי האסלה נמצאים "גומלים זה את זה" כמשנת החמָרים שאינם נאמנים (דמאי ספ"ד) – שהרי המחבר קיבל "הכשר" לספרו מאיזה גדול אסלה פגאני שיצא מאיזו עיירה טמאה בפולניה, או מגדול הכמורה הראשית של לוקחי השוחד והשלמונים, או "מהמקובל המבולבל" הוזה ההזיות גם ללא סמים – וכך רבים יתרשמו, יקנו ממנו את ספרו ויתהדרו בו בספריותיהם. וגם "הגדולים" מרוויחים מכך רווח גדול מאד, שהרי שמם מתנוסס עתה בראש עוד ספר "קודש", כראיה ועדוּת נוספת ל"גדולתם" ו"גאונותם", וכך הם מקבלים פרסום שיווקי עצום בחינם, ומוסיפים לפטם ולהאדיר את כבודם ומעלתם בעיני השוטים.

וכאשר הנני מתבונן בספר מחשבת המן שיש בראשו "המלצה" שכזו, הנני יודע מיד שהמחבר אינו איש אמת, ולא רק כי אותו המחבר מעריץ מינים ואלילים או לכל הפחות שותף לעולם השקר, אלא גם מפני שהמחבר מעוניין שאני אשתכנע שספרו ראוי, כי "פלוני הגדול" המליץ עליו ולא מעצם התוכן שבו – וזאת ראיה לכך שהכלל "קבל האמת ממי שאמרו" אינו נר לרגלי המחבר, ולכן זריקת הספר למחזורית הקרובה טובה לכולי עלמא ובמיוחד למחבר עצמו.

ד. מטרת הפוחז בהשגותיו

אם כבר עסקנו בקאפח השכיר ובדבריו במבואו לספר המדע, אצרף גם את מסקנתו של קאפח לסיבה שהניעה את הפוחז הנפחז לכתוב את השגותיו, והנה דברי קאפח שם (עמ' כה):

"ואשר לי נראה, כי מטרת הראב"ד בהשגותיו אינה לחלוק על הרמב"ם, אינה להביע את דעתו בדין זה או אחר, אלא להראות ללומד ספרי רבנו, מיד ובמקום, שיש עוד דעה חולקת על האמור בספר, שלא יחשוב כי הדברים הסדורים לפניו הם מוסכמים על הכל".

קאפח השכיר תועה ומתעה, מפני שהוא מציג את הפוחז כאדם בעל מטרות תמימות, כאילו כל מגמתו היא "להעשיר" את המעיינים בדעה נוספת, ואם קאפח באמת חשב שזו הייתה מטרתו של הפוחז, אין לי ספק שהכסף שהצטבר בחשבונות הבנק שלו מממסד הטומאה האשכנזי גרם לו לשכנע את עצמו שכוונתו של הפוחז הייתה תמימה. ומיד יש לשאול, אם כל מטרתו של הפוחז הייתה "להראות שיש דעה חולקת", מדוע אפוא הוא בחר לשלב בהשגותיו הנבובות אינסוף ביטויים חריפים אשר מבטאים זלזול עמוק, ביטול מוחלט והתנשׂאות?

כמו כן, מדוע בכלל יש צורך להראות "מיד ובו במקום" שיש דעה חולקת? יתכבד הפוחז הנפחז לכתוב ספר הלכות משלו ובו נראה את דעותיו, השקפותיו והלכותיו, מדוע הוא היה צריך להחדיר אותן "מיד ובו במקום" עמוק לתוך הספר "משנה תורה"? וכי יעלה על הדעת בימינו שחכם מסוים יכתוב ספר, ויחדירו לתוך ספרו "בו במקום" את השגות זולתו? ובמיוחד אם הן השגות משפילות ומבזות? ובכלל, איך קאפח התעלם מהמתח שׁשׂרר בין מזרח למערב, בין הזיות חכמי-יועצי-אשכנז המינים, אשר לימים ישרפו את מורה-הנבוכים ואת ספר-המדע, לבין השקפות חכמי ישראל באמת, מייחדי ה' יתעלה מרחיקי ההגשמה המאגיה והאלילות?

אין לי ספק אפוא, כי הפוחז נשלח על-ידי חכמי-יועצי-אשכנז המגשימים כדי לגמֵד ולמזער ככל שניתן את ספרו של רבנו הרמב"ם, ולא רק מפני שרובן המכריע של השגותיו העילגות נתגלו כנבובות לחלוטין ונובעות משגיאות ואי-הבנה – אלא מפני שרבנו הרמב"ם הציב חזות קשה כנגד חכמי-יועצי-אשכנז על המעל הקשה שמעלו בדת משה: על-כך שביטלו את יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע את ה' יתעלה, על-כך שהפכו את דת משה לקורדום חוצבים פרו-נוצרי, על-כך שהחדירו את ההגשמה כהשקפה ראויה, על-כך שהחדירו, ובכמויות, את המאגיה והאלילות, על-כך שהפכו את דת משה לדת שמקדשת את החיצוניות, על-כך שהם מנציחים את השקר וההבל לדורי דורות, על טיפשותם וסכלותם המוסוֹת על-ידי גאוותם ויהירותם, ועל שהם הפכו את דת משה – מדת של אנשים חושבים לדת חשוכה פגאנית ופרימיטיבית.

ואם יטען הטוען שהנני שוגה בהערכתי, מדוע אפוא במשך דורות רבים לא הבחינו חכמי-יועצי-אשכנז בסכלות השגותיו של הפוחז, ומדוע הם לא חדלו מלפרסם אותן "מיד ובו במקום", ואף החדירו אותן לתוך שורות דברי רבנו! כלומר, במשך מאות רבות בשנים מאז המצאת הדפוס, השגות הפוחז המטופשות והעילגות מודפסות "מיד ובו במקום" לצד ובתוך דברי רבנו, אף שלא קרב זה אל זה כל הלילה! ואפילו בתוך "פרויקט השו"ת" "האקדמי" ו"המחקרי", החדירו האשכנזים הפוחזים את השגות העילג "מיד ובו במקום" לתוך הלכות רבנו. וסכלות השגותיו של הפוחז ועילגותו זועקות מכל פינה, ומי שלא הבחין בהן, אין זה אלא מפני שהוא לא רוצה להבחין, ומפני שנוח לו שיש איזה גדול אסלה אשכנזי, שזורק רפש על רבנו במטרה להראות שהוא חסר מאד, וכל זאת כדי להרגיע את האשכנזים התועים שהם אינם עובדי אלילים...

אגב, באחת מהשגותיו הפוחז מסית כנגד הרמב"ם ואומר שראוי שיעשו לרבנו טקס "פולסא דנורא" (הלכות עבודה-זרה יא, ד), ואמונתו בהבלי המאגיה הפגאנית היא עדות נוספת לרמתו המחשבתית האפסית, וייחולו והסתתו לעשיית "פולסא דנורא" כנגד רבנו אף מעידה על רמתו המידותית השפלה. ושוב עולה השאלה: האם מי שרק מתכוון להביע דעה נוספת מייחל ומסית לעשיית פולסא דנורא? ובכלל, האם מי שמאמין בהבלי המאגיה הפגאנית בכלל מסוגל לכתוב השגות על רבנו ועל פסיקות התלמוד? האם הוא מסוגל להבין **משהו** מהשקפות האמת?

וראוי לצרף לדברים אלה את דברי רבנו המכוננים בסוף פרק יא שבהלכות עבודה-זרה:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

מהלכות רבנו לעיל אנחנו לומדים, שההבלים ההזיות והדמיונות **גורמים לנטוש את דרכי האמת!** ובמלים אחרות, אם האדם ממלא את מחשבתו בהבלים ובהזיות פגאניות הוא מחריב את צלם האלוה שבו, מתרחק מידיעת ה' יתעלה ומתדרדר לתהום הסכלות והבהמיות. וכל הזיה בזאת, וכל-שכן שלל הזיות כאלו, מרחיקות את האדם מאד מאל אמת שאין-כיוצא-בו, שהרי ביסוד כל הזיה מאגית נעוצה האמונה בקיומו של כוח על-טבעי זולת אל אמת.

אגב, לפוחז השחצן היה פתיל קצר מאד, וביטוי לכך אנו מוצאים במנהגו להישבע "בחיי ראשו" שרבנו טועה (כ-50 פעמים בהשגותיו), וזה מוכיח שראשו ושכלו היו חשובים מאד בעיניו...

ה. זה אומר בכֹּה וזה אומר בכֹּה

לסיום מאמר זה הבה נעיין יחדיו בדברי רבנו בהקדמתו לעיל (הלכה לח): "וראיתי לחבר [...] כולם בלשון ברורה ודרך קצרה, עד שתהא תורה-שבעל-פה כולה סדורה בפי הכל בלא קושיא ולא פירוק, לא זה אומר בכֹּה וזה אומר בכֹּה". דברי רבנו הללו מבטאים יסוד חשוב בעניין חובת צמצום כתיבת התורה-שבעל-פה. התעלמות מחובה זו וריבוי דעות הלכתיות, גורר לאבדן דרך מוחלט של ההולכים בדת משה (ובעניין זה ראו: 'שיקוץ קנייבסקי מכה שנית', ועוד רבים).

זאת ועוד, לדעת רבנו, ריבוי דעות ושיטות גורר עמו גם חילול-שם-שמים חמור מאד, מפני שהוא גורם למתבוננים על דתנו לסבור שהיא איננה מאת ה' (מורה ג, מא). שהרי מי שמתבונן על צבא למשל, ורואה אחידות ומשמעת, מתעורר להתפעל ממקצועיותו ואיכותו של הצבא, ואף חודרת לליבו אימה ויראה מפניו. לעומת זאת, אם הצבא נראה כצבא גרילה של לועסי גת, הדבר מעורר גיחוך וזלזול. והוא הדין לדת משה, כאשר הגויים במהות והגויים לפי ההגדרה ההלכתית מתבוננים על דתנו, ורואים בה ריבוי דעות, אלה מקלים ואלה מחמירים, הדבר גורם להם לזלזל בדת האמת, ולמחשבה שהיא דת שקרית אשר נועדה לשמש ככלי בידי הפוסק-היוצר לעצבהּ להפקת טובות הנאה (אפילו בלי רדיפת הבצע של גדולי האסלה ושליחיהם).

לא אוסיף להרחיב בזה, כי כבר ייחדתי לעניין זה מאמרים לא מעטים, וציינתי זאת רק כדי להבחין בין דרכו הטהורה של רבנו לבין שיטתו של קארו הקראי. כלומר, המתודה שקארו קידש בספרו "שולחן ערוך" – יש אומרים ויש אומרים, היא מתודה פוליטית שפסולה מיסודה לדעת רבנו, מתודה אשר גורמת לחילול-שם-שמים ולאבדן דרך הלכתי ומחשבתי. ואמרתי שמתודה זו היא מתודה פוליטית, כי ברור שמטרתו של קארו בשיטתו זו הייתה שספרו יתקבל גם בקרב האשכנזים: על-ידי שילוב מנהגיהם והלכותיהם, מחיקת יסודות הדת המחשבתיים שהפריעו להם, הוספת יסודות מאגיים החביבים עליהם, ובניית הספר לפי מבנה הספר המאובן והעילג של ינקל-דודל בן הרוֹש. קצרו של דבר, חקר האמת ודרישת הצדק היו ממנו והלאה...

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (יש' מד, יח).

ואחתום באיגרת רבנו ליהודי תימן, שם הוא מבאר את היחס האמיתי שבין דת האמת לדתות השקר. רבנו מסיים את דבריו שם **בניתוח הסיבה להיווצרות הדתות השקריות,** שאינן אלא חיקוי ודוגמה לתורת משה שנחקקה בחכמה אלהית, וכֹּה דברי רבנו שם (עמ' כג–כד):

"אותן התורות המדומות, [עמוסות] בדברים שאין להם תוכן [=אין בהן פנימיות אלהית], אלא חיקוי ודימוי ודוגמא. וְהַמְּדַמֶּה [=יוצר אותה התורה ובוֹדֶהּ] נתכוון בכך **לגדל את עצמו ולהיראות שהוא כמו פלוני ופלוני,** ונתגלתה חרפתו אצל הבקיאים [=בעלי ההשׂגה, המעמיקים לחקור], ונעשה לשׂחוק וללעג כמו ששוחקין ולועגין מן הקוף כאשר מחקה פעולות האדם".

"אֵיכָה תֹּאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְיָ אִתָּנוּ אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט שֶׁקֶר סֹפְרִים, הֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ וַיִּלָּכְדוּ הִנֵּה בִדְבַר יְיָ מָאָסוּ וְחָכְמַת מֶה לָהֶם" (ירמיה ח, ח–ט). "הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְיָ וְהַאֲבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֱדוֹם וּתְבוּנָה מֵהַר עֵשָׂו" (עובדיה א, ח).

תשובה בעניין אנשי מגדל השן

בעבר נשאלתי על השקפת רבנו בעניין הנסים וההשגחה, השואל סבר, בעקבות חוקרי אקדמיה בעלי-שם ומשכורות נפוחות, כי בסתר לבו רבנו הרמב"ם החזיק בדעה שהיא מנוגדת באופן מוחלט לדברים מפורשים וברורים שהוא אומר במקומות לא מעטים בכתביו. על שיטת החוקרים החוצבים הללו, לטעון כנגד רבנו שפיו ולבו אינם שווים, ושהוא למעשה אריסטוטלי גמור ומוחלט ורק מתחזה להולך בדרכם של חז"ל ומסורת התורה-שבעל-פה – על שיטתם ומגמתם זו השבתי לו תשובה מפורטת כפי הבנתי את נכלוליהם, **והנה היא לפניכם:**

איני מתכוון לקרוא בשלב זה את מאמרו של החוקר שהזכרת, מכיוון שהנני מעדיף להבין את משנת רבנו **ללא מתווכים שׂכירים** ובמיוחד ללא מתווכים מעולם הצביעות האקדמי. מניסיוני למדתי, שרבים מהפרופ' הללו הם אולי אנשים נאורים ונחמדים ונעימי-הליכות כלפי חוץ (אף שאין זה אתגר גדול לבני אדם אשר מרוויחים סכומי עתֵק וזוכים לכבוד מלכים של מגדל השן ולשלל טובות הנאה, ועדינות נפשם וסובלנותם המדומה הינן חלק מדרישות העבודה; אך אם תחליף אותם לזמן קצר עם בני האדם קשי-היום מעיירות הפיתוח קל-מהרה תיחשף אכזריותם ונקמנותם), אולם פעמים רבות הם אינם מדייקים במשנת רבנו, ולעתים לא רחוקות הם אף שוגים שגיאות חמורות בהבנתו ובהבנת משנתו, עד כדי כפירה בתורה ויציאה מן הדת.

הסיבה המרכזית לשגיאותיהם ולסטיותיהם הקלות והחמורות מדרך האמת, היא שהם **אוכלים מן התורה** ובאופנים רבים ומגוונים הרבה יותר מאשר הכומרים הממסדיים, והפיכת התורה לקורדום חוצבים אימתני גורמת להם לשגות שוב ושוב במשנת רבנו. ואיני אומר זאת כאדם שבא מן החוץ, שהיתי באקדמיה למעלה מחמש-עשרה שנים שבהן למדתי להכיר את אופיים, מטרותיהם ומידותיהם של המרצים בעלי-השם בחוגים למדעי היהדות, כולל אלה שנחשבים לחוקרי משנת הרמב"ם – ורוב ואולי כל חוקרי הרמב"ם שראיתי לא היו אנשי אמת בלשון המעטה, וכל מטרתם הייתה לגמֵד ולמזער את הרמב"ם כדי שהוא לא ישפוך יותר מדי אור, ויכה בסנוורים את חכמי-יועצי-אשכנז שגישושו ומגששים בחושך אפל, סמיך ודביק – וזאת בשל עבודת האלילים, הסכלות והמינות שהם אוחזים בהן בדבקות, מנהג אבותיהם בידיהם!

כמו כן, פעם קראתי מאמר של פרופ' ידוע לפילוסופיה בעניין ידיעת ה', ומצאתי שהוא שגה שגיאה חמורה ובסיסית מאד בהבנת גדרי מצות ידיעת ה'. אותו חוקר סובר, שמצות ידיעת ה' כוללת אך ורק את מדע הפיזיקה (כמשתמע מדברי אריסטו לשיטתו), ואנכי הוכחתי **מדברי רבנו המפורשים** כי מצוה זו כוללת את כל מדעי הטבע, ואף לא מעט מעבר לכך. שגיאתו נובעת משאיפה זרה של אנשי האקדמיה הללו ללכת אחרי אריסטו בכל העניינים, וזאת מתוך אהבתם לחוקות הגויים, והסתייגותם, ולעתים אף סלידתם מחז"ל: שמקדשים את המוסר ואת המצוות המעשיות של התורה-שבעל-פה, מגבילים את חיי המנעמים והתענוגות של אותם חוקרים נהנתנים בעלי-שם, רודפי כבוד ושׂררה והבלי העולם-הזה, ואף מרחיקים אותם מעולם האקדמיה הבינלאומי של הגויים שהם כֻּלָּה אוהבים, וכֻלָּה משתוקקים להיות חלק טבעי ממנו

('ויתערבו'). וזכורני שניגש אלי חבר תימני ששגה בהערצה עיוורת אחר החוקרים "הנאורים" הללו, וטען כנגדי בעדינות שאני שוגה רק בגלל ש"הפרופ' הגדול" כתב אחרת במאמרו...

כל אנשי האקדמיה בעלי-השם שעוסקים במשנת רבנו חולים במחלה אירופית קשה: נדמה להם שרבנו היה כמותם, דהיינו איזה מלומד נהנתן ואריסטוקרט אשר הפך את תורת האלהים לקורדום חוצבים, ועיקם את התורה כדי שתתאים לשאיפותיו ותאוותיו. ובמלים אחרות, נדמה להם שהטבע האשכנזי האריסטוקרטי והאנגלוסקסי שלהם, אשר גורם להם לומר דבר אחד ולחשוב דבר אחֵר לחלוטין בליבם, היה גם מנת חלקו של רבנו הגדול! ולכן, כל חוקרי הרמב"ם הלכו בדרכו של הראב"ד וסברו שרבנו כפר בסתר לבו: בתחיית-המתים, בחידוש העולם, בביאת המשיח, בחיי העולם-הבא, ביסוד ההשגחה, השכר והעונש, ובעוד יסודות תורניים.

חציבתם בתורה שאותה הפכו לקורדום של פוליטיקה וצביעות, וכן אהבת חוקות הגויים והבלי העולם האירופי המודרני שפּה להוט אחרי תאוותיו, גרמו להם לאנוס ולרצוע את רבנו הרמב"ם לתפישות פילוסופיות של אריסטו הנערץ עליהם עד כדי יציאה לכפירה ולמינות, וכן לטעון שרבנו אומר דברים מפורשים ומתכוון בעצם להיפך הגמור מדבריו! ואיני מתעלם מדברי רבנו בסוף הקדמתו למורה בעניין שבע הסתירות: שיש והוא יכתוב במורה מושג שאינו מדויק, ובהמשך ספרו הוא יבארו. אולם, רבנו מדגיש שם שמדובר באילוץ דידקטי, והוא מוסיף ואומר שם שמדובר באילוץ זמני, מפני שבהמשך דבריו הוא מחויב לרומם על נס את דרך האמת, כך שלא יהיה מקום ללומד לטעות ולהתדרדר לשגיאה כלשהי בהשקפות דתנו, וכֹה דברי רבנו שם: "ואחר כך ידייק באותו העניין העמוק ויבאר אמיתתו במקום הראוי לו". כל-שכן וקל-וחומר כאשר מדובר **ביסודות הדת** שרבנו קובע באופנים מפורשים בכל רחבי כתביו, וחלילה לסבור שכוונתו של רבנו הרמב"ם הייתה לזרות חול בעיני עם-ישראל ולהטעותו בכזבים, ועוד בענייני יסודות דתנו – אשר בהעדרן דתנו אינה דת – ופיו ולבו שווים ורבנו וכיסאו נקיים וטהורים.

לגבי עצם הנסים, האמונה באפשרות התרחשותם היא יסוד חשוב בדת משה, ורבנו עוסק בה במקומות לא מעטים במורה ובעוד מקומות, והיא הכרחית כדי להעמיד את יסודות דתנו: יסוד תורה מן השמים, יסוד הנבואה ועוד. אך גם בעניין זה החוצבים האקדמיים נטו אחרי אריסטו אשר שלל את הנסים לחלוטין, ואנסו את רבנו לסבור כמעט ואולי בדיוק כמו אריסטו, שאין נסים בעולם – וכמו שהם אנסו את רבנו לסבור את קדמות העולם, למרות שרבנו אומר **דברים מפורשים** כנגד קדמות העולם והיה תומך נלהב ועקבי בהשקפת חז"ל בחידוש העולם!

בדרך זו של מינות, תעתועים ומדוחים, הם מחריבים את יסודות דת האמת ולמעשה מעצבים לעצמם דת חדשה, אשר תתאים לשאיפותיהם הזרות והעקומות ולשרירות לבם הערֵל אשר פּה להוט אחרי התאוות והזימות ורדיפת הבצע, במסווה של "נאורות" וצביעות אירופית. בנוסף לכך, הם מוציאים-שם-רע על רבנו, מפני שהם תולים בו מגרעת מידותית חמורה מאד: שפיו ולבו אינם שווים – וכן לא ייעשה! וכאמור, רשעם הזה נובע מאכילתם מן התורה וכן מטבעם האשכנזי האריסטוקרטי והאנגלוסקסי הצבוע והמזויף (ולא לחינם הם נתערבו בבני יפת ואולי אף יצאו מתוכם, כי יפת אולי יפה ונאה ומרשים בחיצוניותו אך מושחת ועכור מבחינת מהות

מוסריותו) – ולכן הם מבקשים למזער את רבנו ולהציג אותו כאשכנזי יהיר וצבוע כמותם שפיו ולבו אינם שווים, ושהוא, בדיוק כמותם, עיצב את התורה לפי שרירות לבו: ביטל בסתר-ליבו את יסודות דתנו, ופטר את עצמו מכל מצוות התורה המעשיות (הן רק בגדר המלצה). עיקום ואינוס תורת רבנו והוצאתו ממסגרת הדת מאד נוחה להם, היא משקיטה את מצפונם ומעודדת אותם להתמיד במסכת התאוות, הזימות והפטורים ממצוות התורה שהם מנהיגים לעצמם.

"בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר [...] וּבְנֵי גֹּמֶר **אַשְׁכְּנַז**" (בר' י, ב–ג).

בעניין ההשגחה, לפי דעתי לא ראוי לי כעת לעסוק בעניין זה ולהבין אותו לאשורו, כי מן הכבוד כלפי ה' לא לשלוח את המחשבות בעניינים הקשים והעמוקים הללו, אלא לעלות לאט-לאט במעלות החכמה, התורה והמחשבה, ולהתפלל אל ה' שיחנני דעת וכמו שהתחנן דוד המלך בתהלים קיט: "גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ". ורבנו כותב במפורש במורה (ראו: 'ענווה והכנעה בהשגת ה' יתעלה'), שאין לשלוח את המחשבות ולדהור בעניינים האלו העמוקים כמו שעושים אנשי האקדמיה הללו, אנשי השחץ והצביעות, אשר משנת רבנו הרמב"ם הינה שעשוע אינטלקטואלי דמיוני בעבורם, ובעיקר קורדום להפיק ממנו טובות הנאה לאין מספר.

לפיכך, איני סבור שנכון כרגע מבחינתי לעסוק בנושא זה לרוחבו ולעומקו, ואי ידיעתו על בוריו איננה מגרעת בעבודת ה' ואיננה חסרון באמונה. כלומר, העדר ידיעה מקיפה בעניין זה אינו מוביל בשום פנים להשקפות רעות ולעבודה-זרה, כך שאיני רואה שום הכרח להתאמץ ולעסוק בנושא זה כעת, עד שאכשיר את עצמי בעניינים רבים אחרים הנחוצים לי כתשתית להבין את אחד העניינים העמוקים ביותר בידיעת ה', והוא הבנת דרכי ההשגחה הגלויות והנסתרות.

זאת ועוד, איני מבין כיצד רשעי האקדמיה מתיימרים להבין בעניינים העמוקים הללו טרם שהם למדו היטב וקיבלו עליהם לקיים את מצוות התורה המעשיות! ואין לי ספק שרוב ואולי כל אנשי האקדמיה הללו, תועים בדת האשכנזית החדשה שיצאה מקרב חכמי-יועצי-אשכנז המינים הקדמונים, וכאמור, רבים מהם אף אינם מקיימים את מצוות התורה – שהרי רבים מהם הגיעו להשקפה שאין טעם לקיים רבות מהמצוות המעשיות, או כלשונם, שרבנו הרמב"ם כתב את ספרו "משנה תורה" לעמי הארצות בלבד! והם – אנשי השֵׁם המורמים מעם – פטורים מקיום המצוות, ובזאת לא רק **שכפרו בתורה** אלא אף שגו במידת הגאווה הארורה. ושמעתי את הסברה הזו מפי אלי נגר, ממעריצי החוצבים בעלי השם, שעוסק במשנת רבנו – והסברה הזו רווחת בקרב חוקרי הרמב"ם בחוגי הפילוסופיה, אך היא סכלות גמורה ואף כפירה בתורה.

ויתרה מזאת, איך יעלה על הדעת שה' יגלה את העניינים הנסתרים הללו לאנשי השחץ והגאווה, אשר אוכלים מן התורה והופכים את תורת האלהים לקורדום חוצבים? וכי לחינם נאמר בתהלים (כה, יד): "סוֹד יְיָ לִירֵאָיו"? וכי הם ראויים שה' יגלה להם את הנסתרות העמוקות ביותר, לאחר שהם מַפנים עורף לחז"ל, מחללים-שם-שמים, ומוציאים-שם-רע על רבנו ועל דת משה? וברור שמעמדם ויוקרתם המדומה וזלילתם מדברי תורה, מעוורים את עיני שכלם מלראות את האמת נכוחה, ואיני מתרשם מן התארים האקדמיים השקריים שלהם ומלשונם הרהוטה והמליצית ומחידושיהם "המופלאים" (ולא מריבוי הערות השוליים שלהם שגורמים

לפתאים להתפעל 'מחוכמתם' העצומה) – כי כל מטרתם במחקריהם היא להתקדם בסולם הכבוד והשכר האקדמי, להתעשר על חשבון התורה, ולזכות לחיי עושר תענוגות ומותרות.

ולצערי, הכרתי בעבר באקדמיה כמה פרופ' בכירים גסי-רוח במיוחד, וככל שמעמדם האקדמי היה נישא יותר, כך גאוותם ויהירותם וגסות-רוחם בכל מה שסובב אותם היו עמוקים ובולטים יותר – עד שלא אשכח, כאשר סיימתי את התזה של התואר השני על אפם ועל חמתם, ראש המחלקה עז הפנים לא התבייש לומר לי ברוב חוצפתו וגזענותו שהוא לא האמין שתימני יפיק עבודה ברמה שכזו... ולכל אורך הדרך הוא וחבריו התייחסו אלי בזלזול מופגן כאל דרג ג' והביטו בי בהתנשאות ממרום מגדל השן הדמיוני שהם שרויים בו – ואינו אלא אפס מאופס לפני בורא-עולם, הולך על שתיים מנופח מחשיבות עצמית ומגאווה, שלא הגיע אפילו לדרגת אדם!

קצרו של דבר, שיטתם של הפרופ' הבכירים בעלי השם הללו ברוב המקומות היא, או למזער ולגמֵד את רבנו, או להתעלם מדבריו המפורשים במקומות רבים, ולבחור דווקא משפט אחד מעיר ושניים ממשפחה אשר תואם את שיטתם ומגמתם ושאיפתם לקרב את רבנו כמה שיותר להשקפותיו של אריסטו אהוב לבם. כי אהבתם לחוקות הגויים כאמור, מעוורת את עיני שכלם, וגורמת להם להטות את האמת לדרך שמתאימה ונוחה להם ולתאוותיהם "הנאורות".

והנה דוגמה אחת להערצתם העיוורת לאריסטו ולהנחתם את חז"ל ושאר כתבי-הקודש בקרן זווית לעומתו, והיא ממאמר שכתב פרופ' קלנר הידוע בציבור, בעניין ידיעת ה', וזה לשונו:

"אם כן: תנאי לנבואה, שלמות השכל. תנאי לשלמות השכל: שלמות המוסר. וממי אנחנו לומדים איך להגיע לשלמות מוסרית – מספר משלי? מתוכחות הנביאים? מפרקי אבות? לא, **מאריסטו.** אין כל ספק שבעיני הרמב"ם ניתן ללמוד מוסר מהתורה, אבל הוא בכל זאת מביא את אריסטו, כאן, ולא ספר משלי, דברי הנביאים, או פרקי אבות".

דבריו של הפרופ' מזעזעים, מפני שהוא רומז ברמז עבה לכך, שרבנו הרמב"ם העדיף לגמֵד מוסר מדברי אריסטו תוך שהוא מניח בקרן זווית את דברי התורה והנבואה וכתבי הקודש! ואין זו אלא הטעיה, כי אולי מצא חן בעיני רבנו נוסח מסוים של אריסטו או השקפה מסוימת, או שהוא בכלל ביקש ללמד אותנו מוסר, לפיו אפילו הגוי הזה היה נאמן לה' והגיע לדרגות גבוהות בידיעתו ובייחודו – וזה מוסר-השכל גדול לאדם הישראלי, או שהוא בכלל ביקש ללמד אותנו לקבל את האמת ממי שאמרו ואפילו כאשר מדובר בגוי ערֵל. אך מכאן להגיע למסקנה שרבנו בחר ביודעין להעדיף את תורת המוסר של אריסטו על-פני **תורת המוסר של התורה?!** וכי חסר מקומות בכתבי רבנו אשר בהם הוא מלמד מוסר אלהי מדברי התורה והנביאים וכתבי הקודש, וממאמרי חז"ל והנהגותיהם?! אוי לו לאותו קלנר חוטא ששקע בצואת הסכלות הרותחת.

בהמשך דבריו שם קלנר מוסיף ואומר כך: "ראוי לסיים את הסעיף הזה בדברי הרמב"ם על התועלת של מסכת אבות. בהקדמתו לשמונה פרקים הוא כותב: '[החכמים] עליהם השלום אמרו: האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דאבות [ע"כ דברי חז"ל]. ואין לשיטתנו דרגה מעל החסידות זולת הנבואה, והיא המביאה אליה, כמו שאמרו: 'חסידות מביאה לידי רוח הקודש' [קלנר הנבער מבלבל בין נבואה לרוח-הקודש]. בעיני הרמב"ם אריסטו היה חסיד".

כלומר, לפי קלנר אריסטו היה "חסיד" אף שהוא לא קיים את מצוות התורה המעשיות! ובמלים אחרות, ניתן להיות חסיד גם מבלי לקיים את המצוות, די לו לאדם להיות מוסרי וערכי! ואיך עלה בדעתו של קלנר, שיהודי יכול היות "חסיד" מבלי לקיים את מצוות התורה? והלא לדעת רבנו כל מצוות התורה המעשיות נועדו להכשיר אותנו להיות חסידים ובעלי מידות! יוצא אפוא, שקלנר טוען למעשה, שהוא אינו זקוק לתורה שקיבלנו בסיני כדי להגשים את מטרתה.

ויש להוסיף ולחדד: וכי עלה על דעתם של חז"ל ורבנו הרמב"ם שמי שמקיים את מוסרי מסכת אבות הוא בגדר חסיד, **אף שהוא אינו מקיים את המצוות המעשיות של ה' יתעלה?!** האם באמת אריסטו ראוי להיקרא חסיד במובן היהודי, החז"לי והרמב"מי?! ויתרה מזאת, הפרופ' הריק הזה וחבר מרעיו רחוקים מאד ממוסרי אבות, כי הם דורסים ברגל גסה יום-יום שעה-שעה, ובמשך עשרות רבות בשנים את מוסריהם של ר' צדוק והלל הזקן, והופכים תורת אלהים לקורדום חוצבים, וכֹה דברי ר' צדוק והלל הזקן באבות (ד, ז): "ר' צדוק אומר: לא תעשם עטרה להתגדל בהם, ולא קורדום לחפור בהם; כך היה הלל אומר: וּדְאִשְׁתַּמַּשׁ בְּתַגָּא – חָלַף, הא [=אנו למדים אפוא, כי] **כל הנהנה מדברי תורה נטל חייו מן העולם**". והפרופ' וחבריו לדעת רבנו הרמב"ם הינם מחללים-שם-שמים, מבזים את התורה, מכבים את מאור הדת, גורמים רעה לעצמם, ונוטלים את חייהם מן העולם-הבא, **לפי שאסור ליהנות בדברי תורה בעולם-הזה!**

ולא רק את מוסרו של ר' צדוק הם דורסים ומרוצצים, הם הִפנו עורף לרובם המכריע של מוסרי חז"ל באבות ואף החשובים שבהם, כגון: קבלת מסורת התורה-שבעל-פה שנזכרת בראש מסכת אבות ('משה קיבל תורה מסיני' וכו'), "על שלושה דברים העולם עומד: על התורה" וכו', "הוו כעבדים המשמשים את הרב על-מנת שלא לקבל פרס", "יהי ביתך בית ועד לחכמים, והוי מתאבק בעפר רגליהם, ושותה בצמא את דבריהם", "יהי ביתך פתוח לרווחה, ויהיו עניים בני ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו, קל וחומר באשת חברו", "ואל תתחבר לרשע", "אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות", "ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה", "על שלושה דברים העולם עומד [...] ועל האמת", "הוי זהיר במצוה קלה כמצוה חמורה", "דע מה למעלה ממך, עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים", "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ [דהיינו עם מלאכה] [...] וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עוון", "וכל מעשיך יהיו לשם שמים", "הוי זהיר בקרית-שמע ובתפילה", "ודע שמתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא", "דע מאין באת, ולאין אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון", "כל שחכמתו קודמת ליראת חטאו – אין חכמתו מתקיימת", "והמגלה פנים בתורה, אף-על-פי שיש בידו מעשים טובים אין לו חלק לעולם-הבא", "שחוק וקלות ראש מרגילין לערווה", "מסורת [=גזרות ותקנות חכמים] – סייג לתורה", "אם אין תורה אין דרך ארץ, אם אין דרך ארץ אין תורה", "איזהו עשיר – השמח בחלקו", "מאד-מאד הוי שפל רוח, שתקות אנוש רימה", "המחלל-שם-שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי", "הוי שפל רוח בפני כל אדם", "אם עמלת בתורה יש לו שכר הרבה ליתן לך", "העושה מצוה אחת קנה לו פרקליט אחד", "תשובה ומעשים טובים כתריס לפני הפורענות", "הוי זהיר בתלמוד, ששגגת תלמוד עולה זדון", "העולם-הזה דומה לפרוזדוד בפני העולם-הבא", "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם-הבא,

מכל חיי העולם-הזה", "ודע, שהכל בא לחשבון", "ועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון", "וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה", "כל מי שאין בו שלושה דברים הללו הרי זה מתלמידיו של בלעם [...] עין רעה, ונפש רחבה, ורוח גבוהה", "הפוך בה והפֵך בה, והגי בה, דבולא בה, ובה תחזי, סיב ובלי בה, ומינה לא תזוז", ועוד מוסרים נעלים רבים.

נחזור לדברי המינות והתעתועים של קלנר: המסקנה המהדהדת שעולה מתוך המים הרעים שהוא משקה בהם את תלמידיו היא, שלדעת רבנו, ניתן להיות חסיד מופלג קרוב לנביא **בלא קיום תרי"ג המצוות, בלא קבלת התורה, ובלא קבלת מסורת חז"ל בתורה-שבעל-פה!** שהרי אריסטו היה חסיד אף שהוא לא קיים כמעט מאומה ממצוות התורה! כלומר, השימוש במלה **חסיד** ביחס לאריסטו, למרות שהיא ביסודה מתארת אך ורק את האדם היהודי אשר מקיים את המצוות – הינה הטעיה חמורה, שהרי בדרך עקלקלה זו קלנר עוקר את כל מצוות התורה וקובע שהן אינן הכרחיות ואף מיותרות לאנשי מגדל השן – כי אריסטו היה חסיד! והתואר הנכון לאריסטו הינו "חסיד אומות העולם" ולא "חסיד" סתם, כי שם זה נועד דווקא לישראל ירא שמים, אשר אינו מחלל-שם-שמים, הולך בדרכי ישרים ותמימים, **ומקיים את המצוות!**

והנני מוסיף לתמוה על הפרופ' הזה וחבר מרעיו השחצנים מבטלי תורת האלהים – האם מי שעמדו רגליו על הר סיני וראה את הקולות והלפידים ואת קול השופר, ואת ההר עשן, מסוגל לבטל את מצוות התורה ויסודותיה?! האם הגדרת החסיד הזו נכונה לְעַם שקיבל כאיש אחד את התורה? ולא לחינם אומר רבנו באיגרת תימן (עמ' כז) שמי שכופר ביסודות הדת "לא עמדו אבותיו לרגלי הר סיני". ועקירתו בעליל את יסודות ומצוות התורה והצגתן כמיותרות הינן בגדר כפירה וסכלות, ולפי דעתי מדובר גם במינות, שהרי כך רבנו פוסק בהלכות ממרים (ג, א):

"**מי שאינו מאמין בתורה-שבעל-פה** [וברור שהוא הדין למי שרומז ברמזים עבים מאד-מאד שהמצוות אינן רלבנטיות ל'חסידים' שבמגדל השן] [...] – הרי זה בכלל המינים ומיתתו ביד כל אדם. [...] מורידין ולא מעלין כשאר המינים [...] – כל אלו אינן בכלל ישראל ואינן צריכין לא עדים ולא התראה ולא דיינים, אלא כל ההורג אחד מהם עשה מצוה גדולה והסיר מכשול".

והנה לפניכם גם דברי רבנו בסוף שלושה-עשר יסודות דתנו הטהורים:

"וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

וברור שהבאתי את דברי רבנו הללו אך ורק כדי ללמוד על חומרת דבריו האיומים והנוראיים של קלנר הגרמני הכופר, ועוד בעניינו של הערֵל המתעתע הזה ראו: "מופע המינות של קלנר".

"וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת הָאָלָה הַזֹּאת, כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם. [...] פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ פֹנֶה הַיּוֹם מֵעִם יְיָ אֱלֹהֵינוּ [...] פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה, **וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִי כִּי בִּשְׁרִרוּת לִבִּי אֵלֵךְ**

לְמַעַן סְפוֹת הָרָוָה אֶת הַצְּמֵאָה, לֹא יֹאבֶה יְיָ סְלֹחַ לוֹ כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְיָ וְקִנְאָתוֹ בָּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה בּוֹ כָּל הָאָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְיָ אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם, וְהִבְדִּילוֹ יְיָ לְרָעָה מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית **הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה**" (דב' כט, יג–כ).

אנשי האקדמיה הללו הולכים בדרכו של הפוחז הצרפתי, אשר דימה לחשוב שטבעו של רבנו הוא כטבע המלומד האשכנזי המצוי – נפוח ומתפקע מרוב שחץ וחשיבות עצמית, עד שכל מעייניו נתונים לרוממותו המדומה – ולבן הוא-רבנו מתעתע בדיבורו עד שפיו ולבו אינם שווים (ומסיבה זו העליל הפוחז על רבנו שהוא מתעתע בדבריו ובסתר ליבו כופר בתחיית-המתים). שקיעתם בהזיותיהם מעוורת את עיניהם מלראות את אור האמת, ולבן הם **לעולם** לא יבינו שרבנו רחוק מהם כרחוק-מזרח-ממערב, ולא רק שהוא לא אכל מן התורה ולא עשה את התורה קורדום לחצוב בו טובות הנאה, אלא שהוא היה שלם בדרך האמת ובאהבת ה' שכל-כך חסרה להם. כי מטבעם, הטבע האירופי האריסטוקרטי והאנגלוסקסי, הוא לאהוב קודם כל את עצמם והנאותיהם ומנעמי החיים שלהם (חיי פאר תענוגות ומותרות, מסעדות יוקרה, תיאטראות, קונצרטים, טיולים תכופים לחו"ל, ועוד), ורק אחר-כך להשתעשע שעשוע אינטלקטואלי חיצוני חסר-נשמה ונעדר יראת-שמים במשנת רבנו – ואף השעשוע הזה נועד בעיקרו להפיק ולשמר את הנאותיהם, ולא מתוך אהבת האמת ורצון טהור להדריך את עם-ישראל בדרך הישרה.

אגב, יש חוצבים אנשי שם, כמו ערוסי, שמקבלים משכורות וטובות הנאה נפוחות ומפוטמות **גם** מהממסד הרבני **וגם** מהממסד האקדמי, וחוגגים ורוקדים ונהנים מדברי תורה משני ממסדי המינות הללו, ואוי לו ואבוי לנפשו, "כִּי שׂוּחָה עֲמֻקָּה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה" (מש' כג, כז), ולפי ההלכה אסור להתלמד ממנו ויש להתרחק ממנו וממשכנותיו כמו מאש יוקדת ולוהטת.

"רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו [=מלומד אקדמי נפוח משחץ] תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ" (מש' כו, יב).

מציגים את מרכולתם העלובה כ"גאונות"

נקודה חשובה שראוי להוסיף בעניין עולם מחקר היהדות האשכנזי: חשוב להבין, כי רוב חוקרי היהדות האשכנזים למיניהם מטרתם ברורה: לרומם את מורשת אבותיהם תוך שהם מציגים את מרכולתם העלובה כ"גאונות", אף-על-פי שלפי האמת כמעט כל השקפותיהם ומנהגיהם הכעורים יסודם בהזיות מאגיות או בסתם סכלות חמורה. ויש אף חוקרים נבלים אשר פנו לחקר כתבי רבנו הרמב"ם (כמו הבלין), כאשר כל מטרתם היא לגמד ולמזער את הנזק העצום שרבנו גרם וגורם להם, ולהראות שהוא רחוק משלמות, ומלא וגדוש בטעויות ואפילו בסכלות לפי דמיונם, ובדיוק מאותן הסיבות שרבנו מונה לתלמידו ר' יוסף בתחילת איגרתו אליו.

ויש להוסיף עוד סיבה לתעייתם ולשחץ לבם: עולם המחקר האקדמי האשכנזי מבוסס ברובו על עליונות הגזע הלבן, האשכנזים מתאמצים מאד לשמור על מוקדי הכוח באקדמיה בידיהם כדי לעצב כרצונם את עולם המחשבה, ההגות והחכמה היהודי. ואם חלילה הם לא יסלפו את כתבי רבנו, ערוותם תתגלה במלא כיעורה ונחיתותה (וכמו שהוכחתי שמורשתם המטופשת והאלילית נובעת למעשה מבורותיהם הנשברים של המינים), ואז לא תישאר להם הצדקה

לשלוט ביד רמה במגדל השן, גֻּדוש התקציבים, היוקרה המדומה, הכבוד והגאווה, תוך רמיסת עדות-המזרח וסילוקם באופנים מתוחכמים ממוקדי הכוח וממשרות של מרצים בכירים. אגב, בעבר התפרסם ב"הארץ" שמספר המרצים הבכירים המזרחיים באקדמיה עומד על תשעה אחוזים בלבד! וברור שהם צריכים כמה עלי תאנה, אך הם בוחרים בזכוכית מגדלת את אותם חוקרים, רק בעלי אופי כנוע ונרצע אשר רוויים בחניפות ובהערצה לאדוניהם האשכנזים.

אמנם, יש מעטים מהחוקרים האשכנזים אשר מנסים קצת לגעת בדרך האמת, אך גם אלה אינם מסוגלים ללכת את כל הדרך להר סיני, וגם בדברי אלה יִמָּצאו לעתים לא רחוקות סטיות מדרך האמת, אשר נועדו להצדיק ולרומם ולפאר את מורשת אבותיהם המיוסדת על השקפות המינים – שהרי סוף-סוף וכמו שתיארתי במאמר לעיל, כל מעמדם, משכורותיהם, תקציביהם, יוקרתם המדומה, ושלל טובות ההנאה העצומות שהם נהנים מהן – כולם למעשה בנויים על עליונותם הגזעית, ואפילו החוקרים הפחות מאוסים שביניהם אינם יכולים להתעלם מכך.

הנך גם מוזמן לעיין בדוגמה אחת לעיוות כזה, במאמר: "אמונות אליליות בקרב ראשוני אשכנז (ח"ב)", שם בפרק ג הראיתי, כי אפילו פרופ' בלאו אשר אולי רחוק מעט מרשעותם של חוקרי הרמב"ם שהכרתי באקדמיה, אפילו הוא סילף את האמת המרה על אבותיו ואבות אבותיו.

ולכן, איני ממליץ לעיין בשום ספר מעולם השחץ של המחקר האשכנזי, אלא-אם-כן הלומד כבר מכיר היטב את רשעם ושיטותיהם ושאיפותיהם ומגמותיהם, ומסוגל ללכת בדרכו של ר' מאיר "תוכו אכל קליפתו זרק". ולדוגמות נוספות לרשעם ולשחצם של "חוקרי רמב"ם", ראו: "ביקורת אשכנזית קטלנית כנגד אור הרמב"ם", "לייבוביץ' – רוע המינות בהתגלמותו".

ביטול יסוד התשובה והניסה אל ה' יתעלה

אצרף לקמן דברים שנכתבו במאמר: "מדוע תוקעים בשופר בראש השנה?":

לסיום אצרף תגובה שקיבלתי מאת דרדעי רשע שנפל בפח היקוש של המינים האקדמיים רודפי התאוות ועוקרי המצוות, וכך הוא כתב בעניין הטעם לתקיעה בשופר בראש השנה:

לדעתי הסיבה הפשוטה שבגללה תוקעים בשופר בראש השנה היא להודיע על כניסתה של תקופה חקלאית ואסטרונומית חדשה. בדיוק כמו שתוקעים בשופר ביום הכיפורים של היובל כדי להודיע על שחרור העבדים והשׂדות. וכמו שבמסכת סוכה בפרק החמישי, שם מתארת המשנה מה תפקידו הפשוט של השופר: להודיע על פתיחת שערים, הקרבת התמידים, ובערבו של שבת להודיע לבטל את העם ממלאכה.

מסקנה, תפקידו של השופר להודיע על משהו חדש שנכנס, ולפי דעתי, א' בתשרי לא יכול להיות מוגדר ראש השנה. כמו כן, הרעיון החכם להפוך את ראש השנה לימי דין הוא יוזמתם של חכמים, כדי להכין אותם ליום הכיפורים, ובמטרה להרגיל את המון העם להיכנס לתהליך של תשובה ששיאו מגיע ביום הכיפורים. כך עם השנים קיבל השופר עניין של תשובה. אך זה ממש לא פשוט לפי התורה. כל המועדים בתורה מייצגים את המסלול הטבעי של העולם.

וכך השבתי לו:

אלעזר, חז"ל ורבנו חולקים עליך באופן מובהק וחד משמעי, וכֹה דבריהם: "אף-על-פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו. כלומר עורו-עורו ישנים משינתכם, והקיצו נרדמים מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם, וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל. הביטו לנפשותיכם, והטיבו דרכיכם ומעלליכם. ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה".

נמצא, שתכלית התקיעה בשופר לפי מסורת התורה-שבעל-פה היא התעוררות לתשובה.

כמו כן, יש הבדל גדול מאד בין תקיעת השופר של ראש השנה לבין תקיעת השופר של יובל, בתקיעת שופר של ראש השנה ישנה חובה **לשמוע** קול שופר, ואילו בתקיעת השופר של היובל החובה היא לתקוע ולהודיע. כלומר, הקב"ה ציווה עלינו בראש השנה לשמוע קול שופר ולא להודיע, כי מטרת תקיעת השופר איננה הודעה בעלמא, אלא **לשמוע** ולהתעורר לתשובה.

"אִם יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא יֶחֱרָדוּ? אִם תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיְיָ לֹא עָשָׂה?" (עמוס ג, ו).

והסמיכות של ראש השנה ליום הכיפורים היא עדות נוספת לכך שראש השנה נועד להוות שער ומבוא לתהליך של התבוננות וחרטה ושיבה לה' יתעלה, אף שזה לא פורש בתורה.

"שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ, קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ, אַשּׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם, אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אוֹהֲבֵם נְדָבָה כִּי שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ, אֶהְיֶה כַּטַּל לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְיַךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן, יֵלְכוּ יֹנְקוֹתָיו וִיהִי כַזַּיִת הוֹדוֹ וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן, יָשֻׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ דָגָן וְיִפְרְחוּ כַגָּפֶן זִכְרוֹ כְּיֵין לְבָנוֹן" (הושע יד).

ועתה אומר משהו כללי על חוקרי האקדמיה שמהם אתה ניזון בעניינים רבים מאד: מדוע שלא נאמץ את הפרשנות של חז"ל ורבנו הרמב"ם? מדוע לשגות בתהו של אנשי השחץ האירופים? אותם אלה שפשטי התורה כבר לא מספיק טובים להם, ופרשנות חז"ל איננה מספיק משוכללת בעבורם, עד שהם בורחים לכל מיני פרשנויות והשקפות זרות, כדי להוכיח את חריפותם ידענותם ו"נאורותם"... ודרכם הזו רעה מאד, והיא נובעת מגאוותם יהירותם ורדיפתם אחר התאוות, כי מי שמבטל במחי יד את פרשנות חז"ל שהיא מסורת התורה-שבעל-פה, חזקה עליו שאין בו ענווה, ומי שאין בו ענווה וודאי שגם תורה אין בו, אך כפירה יש בו.

ואין צורך לומר שרוב ואולי כל אנשי השחץ האקדמאים הללו אוכלין וזוללין מן התורה... ורובם הגדול, בעיקר אלה שבחוגים לפילוסופיה, כל מטרתם היא לקעקע את פרשנות חז"ל ולפטור את עצמם מן המצוות. כאילו העיסוק בחכמה הוא מטרת האדם בעולם, ולא קיום המצוות שקיבלנו בסיני. כך הם מכשירים את השרץ לעצמם, דהיינו לעסוק בתאוותיהם בחדרי חדריהם ולפטור את עצמם מן המצוות. ובמקרה דנן, דהיינו בהעלאת טעם חקלאי ואסטרונומי לתקיעת שופר בראש השנה, מטרתם של רשעי האקדמיה החכמים בעיניהם היא לקעקע את יסוד התשובה, דהיינו את החובה להתעורר ולשוב לעבודת ה' יתעלה ולדרכי יושר וטהרה.

כלומר, אם מדובר בחג חקלאי אסטרונומי ותקופתי גרידא, שאין לו שום קשר וזיקה עם דת האמת ודרישותיה המוסריות והערכיות מן האנושות – הרי שאין לראש השנה שום קשר וזיקה לענייני דת ומוסר ולחובת השיבה והניסה אל ה' יתעלה בבכי ובתחנונים, זו רק המצאה של חכמים לשיטתם, ולפיכך, הם יכולים ורשאים להמשיך במעלליהם בתאוותיהם ובזימותיהם – שהרי כל מטרתה של תקיעת השופר בראש השנה היא הודעה על תחילת תקופה חקלאית, וכאילו תקיעת השופר בראש השנה נועדה מעיקרה אך ורק לחקלאים ולאסטרונומים...

נמצא, שהחוקרים היהירים במגדל השן אשר זוללין מן התורה ואף דורסים אותה, מתיימרים לפרש את התורה באופנים יותר "נאורים" ויותר מושכלים ונעלים כביכול, מאשר ניתן להבין מפשט דברי התורה עצמה, ואין צורך לומר שפרשנות חז"ל בעיניהם היא פרימיטיבית ורדודה, ואיננה ראויה למרומי שחץ מגדל השן הדמיוני שהם בנו לעצמם ברוב כסילותם וכפירתם.

ברם, התבוננות מעט מעמיקה בדבריהם מעלה שדבריהם בזה הינם סכלות חמורה, ולא רק כי מטרת התורה היא בראש ובראשונה שנבין אותה כפשוטה, אלא גם כי פרשנות חז"ל היא בגדר מסורת תורה-שבעל-פה, מסורת שקיבלנו איש-מפי-איש מפי משה רבנו. ואחתום מאמר זה בשאלת השואל אלעזר ק' ואוכיח עוד עד כמה זוהמה מחשבתו בהזיות אנשי השחץ:

"כמו כן, הרעיון החכם להפוך את ראש השנה לימי דין הוא יוזמתם של חכמים, כדי להכין אותם ליום הכיפורים, ובמטרה להרגיל את המון העם להיכנס לתהליכי תשובה ששיאו מגיע ביום הכיפורים. כך עם השנים קיבל השופר עניין של תשובה. אך זה ממש לא פשוט לפי התורה. כל המועדים בתורה מייצגים את המסלול הטבעי של העולם".

לפי השואל, הפיכת ראש השנה לימי דין נועדה "להכין **אותם** ליום הכיפורים, במטרה להרגיל את **המון העם** להיכנס לתהליכי תשובה [...] כך עם השנים קיבל השופר עניין של תשובה" וכו'. שימו לב כיצד השואל מוציא את עצמו מן הכלל, כלומר, תקיעת השופר ושיבה בתשובה לפני ה' יתעלה איננה נוגעת לו, שהרי הוא ברוב "חכמתו" התרומם כבר מעל ומעבר לצורך לשוב בתשובה לפני ה' יתעלה – וזו דרכם של אנשי השחץ, להתנשא מעל מצוות התורה, כאילו הן אינן נוגעות להם בשל עיסוקם ב"חכמות", וכל זאת כדי להתייהר ולהשתחץ, לפטור את עצמם ממצוות התורה, ולהצדיק את רדיפת ההבל ושקיעתם בתאוות העולם-הזה.

"רשע מה הוא אומר? 'מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת **לָכֶם**' [שמ' יב, כו] – 'לָכֶם' ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל וכפר בעיקר, אף אתה הקהה את שיניו ואמור לו: 'בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם' [שמ' יג, ח] – 'לִי' ולא לו, אילו היה שם לא היה נגאל" (הגדה של פסח).

רבותיהם המינים רודפי המאגיה הם "חסידים" ו"יראים"?

אוסיף ואצרף למאמר זה ניתוח קטע מדברי רבנו במורה (א, סב), וכך תרגם שם קאפח:

"וכאשר מצאו הָרְשָׁעִים הַבְּעָרִים את הלשונות הללו, מצאו מקום לְשַׁקֵּר וּלְדַבֵּר, שמצרפים איזה אותות [=אותיות] שרצו, ואומרים: זה שֵׁם פועל ועושה אם נכתב או נאמר באופן פלוני [כביכול שֵׁמות ה' יתעלה הדמיוניים הללו נועדו לכישופי ולחשי המכשפים הפגאניים]. ואחר כך נכתבו

אותם הַכְּזָבִים אשר בדה אותם הרשע הַבַּעַר הראשון, והגיעו אותם הספרים לידי **הכשרים החלשים הפתאים** [ותמוה שרבנו קורא להם 'כשרים', ואולי כשרים הם בעיני עמי הארצות או בעיני עצמם, והנני מכיר לא מעט זקנים תימנים שהינם 'כשרים' מן הסוג הזה, דהיינו פתאים נבערים מדעת] אשר אין להם קנה-מדה להבחין בין אמת ושקר והצניעום, ונמצאו בעיזבונם, וחשבו [=הטיפשים שמצאו את הספרים הללו בעיזבונם של הפתאים] בהם שהם אמת, כללו של דבר 'פִּתֵי יַאֲמִין לְכָל דָּבָר' [משׁ' יד, טו] – וכבר יצאנו ממטרתנו הנעלה ועיוננו העדין, אל העיון **בביטול הזיות שביטולם גלוי לכל מתחיל בעיון,** אלא שהביאנו ההכרח לכך, כיוון שהזכרנו את השמות ['הקדושים'] ועניינם, ומה שנתפרסם עליהם אצל ההמון".

המתרגם האקדמי של המורה, שהוא כידוע מ' שוורץ, בִּמְקום לתרגם: "**הכשרים החלשים** הפתאים" תרגם: "**החסידים היראים** הפתאים" – ואיך ייתכן שרבנו יקרא להוזי הזיות פגאניות: "חסידים ויראים"? וחז"ל אף קבעו מפורשות (אבות ב, ו): ש"אין בור ירא-חטא ולא עם-הארץ חסיד"! אלא, ששוב ידם של המינים האשכנזים בזיוף ובמעל, כדי להכשיר את רבותיהם המאגיקונים ואף להציג אותם כ"חסידים ויראים" (ובעניין זה ראו: 'כומר ושמו אליעזר', שם נדונו המינים האירופיים שוחרי המאגיה). ונראה לי שרבנו שגה לומר "כשרים" רק כדי ללמד שהם אינם עושים במזיד, ותו לא. ולדעתו המדויקת של רבנו בעניין הוזי ההזיות האירופיים ועבדיהם הספרדים הנרצעים, אצרף את דברי רבנו שבסוף הלכות עבודה-זרה פרק יא:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

מהלכות רבנו הללו אנחנו לומדים נכוחה, שההבלים ההזיות והדמיונות **גורמים לנטוש את דרכי האמת!** ובמלים אחרות, אם האדם ממלא את מחשבתו בהבלים ובהזיות פגאניות הוא מחריב את צלם האלוה שבו, מתרחק מידיעת ה' יתעלה ומתדרדר לתהום הסכלות והבהמיות. וכל הזיה כזאת, וכל-שכן שלל הזיות כאלו, מרחיקות את האדם מאד מאל אמת שאין-כיוצא-בו, שהרי ביסוד כל הזיה מאגית נעוצה האמונה בקיומו של כוח על-טבעי זולת אל אמת. ואף-על-פי-כן, שוורץ מסלף את כתב-היד של רבנו וקובע שמדובר ב"חסידים ויראים"... "אֵיכָה תֹאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְיָ אִתָּנוּ אָבֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט שֶׁקֶר סֹפְרִים" (יר' ח, ח).

אנשי השחץ קושרים כתרים לראשו של רש"י!

אחתום בקטע מתוך המאמר: "האם פירוש רש''י-שר''י גרוע בהרבה מספר-האופל?":

הסיבה התשיעית הינה גאוותם ויהירותם הבלתי-נתפשׂת של המינים האשכנזים וצאצאיהם, ואסביר את הדברים: בעבר התגלגלה לידי רשימה שהתפרסמה בעיתון "בשבע" (כה בתשרי תש"ף), כותרת הרשימה הייתה: "החזרת עטרת רש"י למקומה". ברשימה זו, קושר הכומר והפרופ' נריה גוטל (חוצב מיומן שאוכל וזולל מן התורה) כתרים ושבחים רבים לרש"י-שר"י, ואצרף רק כמה מהם: "רש"י ופירושו זכו לשבחים נדירים שכמעט אין דוגמתם. זאת ועוד, פירוש רש"י לתורה הוא היחיד שעליו הוכרע הלכה למעשה (שו"ע או"ח סימן רפה) שבכל הנוגע לחובת אמירת 'שנים מקרא ואחד תרגום', אפשר **להמיר** את התרגום בפירוש רש"י".

ולא לחינם נכשל הכומר והחוצב הממיר בלשונו, ונקט בלשון "להמיר" – "**וַיַּמִּירוּ** אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית **שׁוֹר** אֹכֵל עֵשֶׂב" (תה' קו, כ), ומי שיקצוץ מעט מרגלה של האות וא"ו במילת "שׁוֹר" יגלה את תיבות המילה שר"י. מכל מקום, נשים לב, כי מי שקושר כתרים לראשו של רש"י-שר"י הוא רב ממסדי בכיר שהוא גם פרופ' ממסדי בכיר, והוא אדם משׂכיל שלמד מדעים! ואף-על-פי-כן, הוא אינו מסוגל לראות נכוחה את סכלותו של רש"י. ואין ספק, שמרוב גאוותם ויהירותם המחליאה הם רוממו את רש"י אלילם ב"שבחים נדירים שכמעט אין דוגמתם" בלשון הכומר והפרופ' הלז, ושטפו לנו את המוח ב"גדולתו העצומה" במשך מאות רבות בשנים.

ובמלים אחרות, הגאווה והיהירות האשכנזית הטיפוסית מונעות מהם לבדוק את עצמם ולהעלות על דעתם החולה שמא הם הולכים אחרי ההבל והתהו במשך אלף שנים! ומכיוון שצאצאי המינים שולטים היום ביהדות או יותר נכון **בדת החדשה** ביד רמה, הם מגוננים על שר"י באופן אגרסיבי מאד, ולא מאפשרים לחשוף את האמת על מינותו. אולם, כאשר מדובר בספר-האופל הספרדי, הרבה יותר קל להם, וברוב הקתדרלות האקדמיות כבר מקובל שמחבר ספר-האופל הפגאני הוא מ' דילאון ולא בר-יוחי. אגב, בשל גאוותם ויהירותם, הם גם מסרבים להבין מדוע ה' היכה אותם בשואה מכת אכזרי, "וַיִּלְכּוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ" (יר' ב, ה).

הסיבה העשירית לגריעותו, נעוצה בעובדה שעד היום לא נכתב שום ספר השגות על רש"י! על רבנו הרמב"ם נכתבו השגות למכביר, וספריו אף נשרפו והשקפותיו הוחרמו. לעומת זאת, על רש"י לא נכתבו שום השגות! היו כמה כסילים מבולבלים שחלקו עליו פה ושם, אך השגות שמטרתן לערער באופן משמעותי על **אישיות הפוסק, ישרותו, מוסריותו, חוכמתו וצדקתו,** זאת לא ראינו! ואין לי צל של ספק, כי יש כאן קשר אשכנזי מובהק, אשר מגן בחירוף נפש על גדול אלילי אשכנז. כי אם יתגלה ויתברר שרש"י לא היה "רבן של ישראל" אלא מין וסכל, ונכון וראוי ואף חובה גדולה לקרוא לו: "**ר**שעם **ש**ל **י**שראל" – אנה יוליכו את חרפתם? איך ישפילו את גאוותם? איך יוותרו על שלטונם ותאוותם? איך יניחו את קורדום-החוצבים אשר בידם?

"וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי **נִמְצָא קֶשֶׁר** בְּאִישׁ יְהוּדָה וּבְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָם, שָׁבוּ עַל עֲוֹנֹת **אֲבוֹתָם הָרִאשֹׁנִים** אֲשֶׁר מֵאֲנוּ לִשְׁמוֹעַ אֶת דְּבָרַי **וְהֵמָּה הָלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָעָבְדָם,** הֵפֵרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת אֲבוֹתָם" (יר' יא, ט–י).

מדוע צאצאי המינים סילפו את נוסח תפילתם של חז״ל להשמדת המינים?

"וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ" (תה' לז, י).

אנו שומעים לא מעט באמצעי התקשורת, שהמשטרה חותמת הסכמים עם עדים בפרשיות שונות כדי שישמשו כ"עדי-מדינה". העדים הללו מוסרים למשטרה מידע מפליל שיש ברשותם כנגד בעלי תפקידים בכירים ומפורסמים, ובתמורה לכך בתי-המשפט מרפּים את עונשם. בדרך-כלל, עדי המדינה מוסרים מידע משמעותי שמביא להפללת אנשי ציבור רמי-דרג.

אותם אנשי ציבור בכירים שאנשי אמונם פונים עתה כנגדם, יוצאים למלחמה תקשורתית כדי להשחיר את פניהם של עדי-המדינה, חבריהם לשעבר, שעד לא מזמן חלקו יחד עמם את השלל... נכון הדבר שעדי המדינה אינם אנשים ישרי-דרך בלשון המעטה, אך אחת הדרכים המרכזיות להשחרת פניהם שגויה מאד. כוונתי לכך שמציירים אותם כ"מלשינים", ואף נוהגים לצטט את נוסח "ברכת המינים" בתפילת שמונה-עשרה: "ולמלשינים אל תהי תקוה" וכו'.

כלומר, פוליטיקאים אינטרסנטים מגייסים את חז"ל למלחמותיהם הבזויות, ובצטטם את חז"ל שיוחסה להם ברכה זו, הם מוכיחים בביכול שגם חז"ל, בכבודם ובעצמם, עומדים לימינם ומגַנים את עדי המדינה הללו. להאשמת עדי-המדינה ב"מלשינות" יש משמעות מיוחדת כאשר עד-המדינה הוא אדם שמוגדר כדתי, והוא ובני משפחתו חברים בקהילה-דתית.

וביתר ביאור: שימוש בנוסח התפילה שתיקנו חז"ל לצורך התקפות פוליטיות אינטרסנטיות חמור ביותר, מפני שהוא מציב כנגד עדי המדינה האשמה קשה: הם לא רק פוגעים בנורמה חברתית (שגויה) שאסור "להלשין", אלא גם בנורמה דתית, מוסרית ואלהית – שהרי אלהים העניק לחז"ל את הסמכות להסדיר את חיינו המוסריים בהוראות ובתקנות, ובמלים אחרות, נוסח התפילה מלמד אפוא לא רק על רצונם של חז"ל, אלא על רצונו של ה'-אלהים-אמת!

נמצא, כי לפי נוסח התפילה: "ולמלשינים אל תהי תקוה", אסור להעיד כנגד אדם מושחת שהרי זה בכלל "הלשנה". ומכאן התפתחה נורמה חברתית ומוסרית שגויה נוספת, לפיה כל מי שמלשין, דהיינו חושף את זממו ונכלוליו של חברו, הוא בגדר "שטינקר" בזוי, ש"לא הייתי רוצה שיתחתן עם הבת שלי" כדברי הפוליטיקאים שוחרי השלמונים וטובות ההנאה (אף שאם החבר-הנוכל הזה אינו מקבל תוכחה בסתר, חובה להודיע על נכלוליו כדי להזהיר מפניו).

במאמר זה נראה, כי נוסח התפילה "ולמלשינים" וכו' הוא שיבוש מכֻוון, ואל נא נזלזל בנוסח התפילה ונאמר: ומה בכך? שהרי למדנו ונלמד עוד להלן, שהשיבוש הזה גרם לצמיחת נורמה חברתית ומוסרית שגויה, ואף עיוֵות יסוד חשוב בדת משה והוא: חובת הגדת העדות. בהמשך נוסיף ונלמד בהרחבה על מקור השיבוש המכֻוון הזה, על המופעים הנוספים שלו בדת משה, ואף נראה שהוא מקיף עניינים רבים ויסודיים בתורה-שבעל-פה שמסרו לנו חכמים ע"ה.

א. חובת הגדת העדות

נוסח התפילה המזויף: "ולמלשינים" מתנגש התנגשות חזיתית עם יסוד חובת הגדת העדות. לפי התורה, חובה על כל אדם שיודע עדות בדיני-ממונות ונתבקש להעיד, לבוא לבית-הדין ולמסור את כל המידע והראיות שיש לו בעניין, וכֹה דברי רבנו בהלכות עדות (א, א):

"העֵד מצֻוה להעיד בבית-דין בכל עדות שיודע, בין בעדות שיחייב בה את חברו, בין בעדות שיזכֶּה בו, והוא שיתבענו להעיד בדיני-ממונות, שנאמר: 'וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ' [ויק' ה, א]".

אם נוסח התפילה "ולמלשינים" היה יוצא מתחת ידיהם של חז"ל, היה עלינו לפרש, שהנוסח הזה נוגע אך ורק למלשינים יהודים אשר **מוסרים** מידע לגוים בענייני ממון או בענייני נפשות, וגורמים לגויים לחמוס ולגזול ולעתים אף לרצוח ולטבוח בבני-עמם. ברם, כלל לא מובן מדוע חז"ל יתקינו ברכה בנוסח שעלול להתפרש בקלות כציווי אשר אוסר להפליל את המושחתים שגורמים נזקים לחברה? וכי יעלה על הדעת שחז"ל היו מניחים תקלה כל-כך ברורה וגלויה? ואכן, החשש התממש במהלך ההיסטוריה, ותקלה זו הפכה לאבן נגף ולצור מכשול.

כמו כן, אם נוסח זה תוקן על-ידי חז"ל, קמה וניצבה שאלה גדולה: מדוע חז"ל לא השתמשו במילה "מוֹסרים" במקום "מלשינים"? והלא בכל רחבי המשנה והתלמוד המלים "מלשינים" או "להלשין" אינן מופיעות כלל! לעומת זאת, המילה "מוסֵר" מופיעה מאות פעמים, ובכמה מקומות היא מופיעה בדיוק בהקשר של מסירה למלכות, כלומר לשלטונות הגויים, לדוגמה: **1)** "אמר לו: אם אין אתה מלמדני – אני אומר ליוחַי אבא **ומוסרך למלכות**" (פסחים קיב ע"א); **2)** "פגע ביה אליהו, אמר ליה: עד מתי אתה **מוסר** עמו של אלהינו להריגה?" (ב"מ פד ע"א).

לשתי התמיהות שקמות וניצבות כנגד מקוריותו ואמינותו של הנוסח "ולמלשינים", יצטרפו לקמן תמיהות נוספות אשר יתעוררו בעקבות עיון נוסף במקורות התלמוד ובפסקי רבנו.

ב. המקור לברכת המינים

טרם שנציג את המקור לברכת המינים, עלינו להגדיר מי הם המינים, וכֹה דברי רבנו בהלכות תשובה (ג, יד–טו):

"ואלו שאין להן חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: המינים [...] חמישה הן הנקראים מינים: **[1]** האומר שאין שם אלוה ואין לעולם מנהיג [=אתאיסט]; **[2]** והאומר שיש שם מנהיג אבל הם שניים או יותר [=המחופשים ליהודים שהלכו בדרכי השיתוף הנוצריות]; **[3]** והאומר שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה [=רבים מראשוני אשכנז המגשימים]; **[4]** וכן האומר שאינו לבדו ראשון וצור לכל [=שיצר את העולם מחומר שהיה כבר קיים]; **[5]** וכן העובד אלוה זולתו כדי להיות מליץ בינו ובין ריבון העולמים [=עובדי המתים והקברים, עובדי האדמו"רים וה'גדולים', ושאר עובדי-האלילים במטרה שהם יורידו להם שפע מבורא-עולם] – **כל אחד מחמישה אלו הוא מין**".

המשותף לכל חמש הקטגוריות הללו הוא שיבוש במושגי האלהות, כלומר, כל שתעייתו קשורה במושגי היסוד של ידיעת האלהות הוא בגדר מין. המינים הללו הִרְעו מאד לישראל לאחר חורבן בית-שני, ולכן התעורר צורך גדול להוסיף בקשה לתפילת שמונה-עשרה.

וכֹה דברי רבנו בהלכות תפילה (ב, א):

"בימי רבן גמליאל רבו המינים בישראל, והיו מצֵירין לישראל ומסיתין אותן לשוב מאחרי ה'. וכיוון שראה שזו גדולה מכל צרכי בני אדם, עמד הוא ובית-דינו והתקין ברכה אחת שתהיה בה שאלה [=בקשה] מלפני ה' לאבד המינים, וקבע אותה בתפילה כדי שתהיה ערוכה בפי הכל".

נעבור עתה לעיין במקור הראשון לברכת המינים שבתלמוד הבבלי (ברכות כח ע"ב): "אמר רבי לוי: ברכת המינים ביבנה תקנוה [...] שמעון הפקולי הסדיר שמונה-עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה. אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כלום יש אדם שיודע לתקן **ברכת המינים?** עמד שמואל הקטן ותקנה". נמצא אפוא, שבתלמוד נקראה ברכה זו בשם "ברכת המינים" ולא "ברכת המלשינים", וכאמור, בכל התלמודים לא נזכרה המילה "מלשינים".

ג. ברכת המינים בימינו

פתיחת ברכת המינים המפורסמת בימינו היא כאמור: "ולמלשינים אל תהי תקוה", אולם, לא רק בתלמודים, גם בפסקי הרמב"ם לא נזכרה המילה "מלשינים", אלא "מינים". וזהו נוסח ברכת המינים לפי רבנו הרמב"ם: **"למשומדים אל תהי תקוה, כל המינים כרגע יאבדו, ומלכות זדון תעקור ותשבור מהרה בימינו. ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים".** טרם שנמשיך עלינו להבין גם מי הם המשומדים, וכֹה דברי רבנו הרמב"ם בהלכות תשובה (ג, יח):

"שניים הם המשומדים: המשומד לעבירה אחת, והמשומד לכל התורה כולה: **המשומד לעבירה אחת –** זה שהחזיק עצמו לעשות אותה עברה בזדון ונתפרסם בה והורגל אפילו הייתה מן הקלות, כגון שהוחזק תמיד ללבוש שעטנז, או להקיף פאה, ונמצא כאילו בָּטלה מצוה זו מן העולם אצלו, הרי זה משומד לאותו דבר, והוא שיעשה להכעיס; **והמשומד לכל התורה –** כגון החוזר לדתי הגויים בשעה שגוזרין שמד, וידבק בהן ויאמר מה בצע לו להִדבק בישראל שהן שפלים ונרדפים, טוב לו שידבק באלו שידן תקיפה, הרי זה משומד לכל התורה כולה".

לפי חז"ל ורבנו הרמב"ם, ברכת המינים והמשומדים עוסקת אפוא בישראלים אשר נשתבשו בהשקפות ובמושגי האלהות הבסיסיים, וכן באויבי ישראל שיָצאו מישראל. כמו כן, כאמור, אויבי ישראל שמעבירים מידע לגויים אינם נקראים "מלשינים" אלא **"מוסרים"**. לפיכך, לפי נוסח הרמב"ם המקורי אין מקום לטעות ולחשוב שאסור להעיד בבית-דין כנגד אדם שפשע, אלא, המלשינות שנאסרה היא מלשינות המוסרים, דהיינו, היהודים שנשתמדו ומוסרים לשלטונות מידע שמאפשר להם לגזול ולחמוס את בני עמם או אפילו ליטול את נפשותיהם.

לאור כל הראיות והמקורות שהובאו לעיל, ברור אפוא כי נוסח הברכה המקורי שובש, הושמטו ממנו "המינים" שעל שמם נקראה ברכה זו "ברכת המינים", והמשומדים הפכו למלשינים, וזהו נוסח השיבוש: "ולמלשינים אל תהי תקוה וכל הרשעה כרגע תאבד" וכו'. בעקבות שיבוש

זה, רבים חושבים בטעות שלהעיד בבית-דין כנגד חוטא, פושע וגזלן הוא דבר מגונה ביותר, ואולי אף אסור מהתורה – בעוד שלפי האמת ההיפך הוא הנכון, אסור מן התורה לכבוש עדות, וחובה על כל אדם שיודע עדות בעניין מסוים ונתבקש להעיד, ללכת לבית-הדין או לבית המשפט ולספר את כל מה שהוא יודע ובמדויק, כדי לסייע לדיינים להגיע לחקר האמת.

נמצא, כי שיבוש נוסח התפילה גרם לשיבוש חמור בהלכה היהודית, והשיבוש בהלכה פוגע עד היום בחברה ובעקרונות הצדק, היושר והמוסר הראויים לדת משה ולדרך האמת.

ד. הסיבה המרכזית לשיבוש הנוסח

נראה לי ברור, שהסיבה המרכזית לכך שצאצאי המינים מחקו את המילה "מינים", היא מפני שהם כפרו בעובדת היותם מינים ופושעים... ובכדי להסתיר את עובדת היותם מינים, היה עליהם לשכתב ולזייף את דת משה. דהיינו, למחוק, לעוות ולסלף את כל הראיות אשר שופכות אור על שיטותיהם והזיותיהם, עד שיתאפשר להם להתעות ולתעתע בזולתם שדרך המינות היא דרך האמת שקיבלנו בהר סיני מפי-הגבורה – וזו הסיבה שהם ביקשו למחוק מסדר התפילה את ברכת המינים! ברם, למחוק ברכה שלמה זה בלתי-אפשרי, שהרי חז"ל תיקנו את הברכה הזאת במפורש, אך לעוות ולסלף את נוסח התפילה זה הרבה יותר קל, וכן עשו.

והנה לפניכם פסקו של רבנו הרמב"ם בעניין המינים, אשר מתאר את כפירתם של המינים גם בעצם עובדת היותם מינים ופושעים, וכֹה דבריו בהלכות עבודה-זרה (ב, ט):

"והמינים, הם התרים אחר מחשבות לבם בסכלות בדברים שאמרנו, עד שנמצאו עוברים על גופי תורה להכעיס בשאט-בנפש ביד רמה, **ואומרים שאין בזה עוון**".

ואם מדובר בהלכה זו במינים האתאיסטים אשר עושים להכעיס, מדוע רבנו מציין בהלכה שהם אומרים "שאין בזה עוון"? וכי האתאיסטים מחזיקים באיזו דת שכן יש בה עוונות? אלא, ברור שמדובר באנשים אשר מחזיקים בדת מסוימת, ונדמה להם שדתם היא דת האמת, ולכן רבנו מציין שהם אומרים "שאין בזה עוון", וכמו שאומר רבנו בפירושו לחולין (א, ב):

"**ומינים** אצל חכמים הם הכופרים מישראל [כלומר, הם עובדי עבודה-זרה ואף-על-פי-כן הם רואים את עצמם בגדר ישראל] [...] והם בני אדם אשר טמטמה הסכלות את חשיבתם, והחשיכו התאוות את נפשותם [...]. והכת הזו היא כת של ישוע הנוצרי [...] **וכל ההולך בשיטתם** – 'שֵׁם **רְ**שָׁעִים יִרְקָב' [משׁ' י, ז]".

נמצא, שהמינים אינם עוברים על גופי תורה רק כדי לספק איזו תאווה חומרית דמיונית, אלא מתוך אמונת מינות מתועבת המושרשת עמוק בקרבם, שהם-הם אשר הולכים בדרך הישרה והנכונה, וכל בני-ישראל שסביבם הינם חוטבי עצים ושואבי מים במקרה הטוב, ובמקרה הפחות טוב, כופרים ואפיקורוסים שמותר לעשוק ולגנוב ולנצל ולכזֵּב ולתעתע בהם.

דוגמה נוספת המעידה על שאיפתם ומגמתם של צאצאי המינים לשכתב ולסלף את דת משה, וזאת כאמור על-ידי מחיקת כל זכר להתנגדותה של התורה ולמלחמתה במינים ובהשקפותיהם

ובמעלליהם – הינה השׂגתו של הפוחז מפוסקיירא בהלכות תשובה (ג, טו), אך תחילה נחזור שוב על פסק רבנו הרמב"ם שם, וכֹה דבריו: "ואלו שאין להן חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם-ולעולמי-עולמים: המינים [...] חמשה הן הנקראים מינים: [...] **והאומר שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה**".

והנה לפניכם תלונתו של הפוחז מפוסקיירא שם, וזה לשונו:

"ולמה קרא לזה [=למי שאומר שיש לה' יתעלה גוף ותמונה] – מין? וכמה גדולים וטובים ממנו הלכו בזו המחשבה לפי מה שראו במקראות, ויותר [מזאת] ממה שראו בדברי האגדות המשבשות את הדעות".

על דברי הפוחז לעיל, מעיר מָרי יחיא אביץ' בחידושיו שם: "אם להראב"ד גדולים וטובים הם, לדעת חכמים **מינים ואפיקורסים** הם, עיין בראשית-רבה (ח, ח)". וכוונתו לאמור בבראשית רבה שם: "בשעה שהיה משה כותב את התורה, היה כותב מעשה כל יום ויום, כיוון שהגיע לפסוק הזה שנאמר: 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ' [א, כו], אמר לפניו: ריבון העולם, מה אתה נותן פתחון פה **למינים?**". ובמאמרים: "אמונות אליליות בקרב רשעי אשכנז", "מי גדול ממי?" ועוד, הרחבתי בעניין דברי הפוחז מפוסקיירא ובמשמעותם.

ואם יטען הטוען, שצאצאי המינים סילפו את נוסח התפילה וברכת המינים בגלל החשש מ"הצנזורה הנוצרית", יידעו הנבונים כי שקר טענתו, שהרי המינים אינם מקרב הגויים, אלא הם **יהודים** שהשתבשו במושגי האלהות (כמו יש"ו ושר"י), ומה אכפת לגויים מה אנחנו פוסקים על יהודים אחרים? וכבר ראינו את דברי רבנו בפירושו לחולין, ונצרף לזה גם את פסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (י, ב), וגם ממנו נלמד שהמינים הם רשעים ארורים **מישראל:**

"במה דברים אמורים? **בגוי,** אבל מוסרי ישראל **והמינים** והאפיקורוסין – מצוה לאבדן ביד ולהורידן לבאר שחת, מפני שהן מצירין לישראל ומסירין את העם מאחרי ה', כישוע הנוצרי ותלמידיו, וצדוק וביתוס ותלמידיהן 'וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב' [משׁ' י, ז]".

כמו כן, ראינו את דברי הפוחז מפוסקיירא שפער את פיו כנגד יסודות הדת הטהורים, ואשר מודה בעזות פנים מפליאה, שהסיבה להשגתו איננה צנזורה נוצרית דמיונית, אלא חמלתו על כבוד אבותיו שבחרו מרצונם החופשי וללא שום כפייה ללכת בדרכי המינות והטומאה! ועוד על סילופיהם של המינים ראו לקמן בפרק ח: "המינים שולחים את ידם בתורה-שבעל-פה".

תופעת שִׂכתובה של דת משה והכשרת השקפות המינים לא החלה אצל הפוחז מפוסקיירא, היא קדמה לפוחז בכתביהם ובפרשנויותיהם של ראשוני אשכנז, והדוגמה המובהקת לכך היא פירוש רש"י-שר"י אשר מלא וגדוש בהשקפות המינים. מכל מקום, הפוחז לא היה האחרון אשר קבע שאבותיו המינים לא היו חוטאים ופושעים אלא "גדולים וטובים", כי בפרק הבא נביא דוגמה נוספת אשר מלמדת כיצד צאצאי המינים החריבו את דת האמת, וזאת באמצעות: שִׂכתוב וסילוף התורה, הפיכת המינים ל"קדושי עליון", והפיכת השקפותיהם הנגעלות ליסודות הדת! ולא, לא מדובר בדוגמה עתיקה, אלא דוגמה אשר רוחשת ופושׂה בימינו אנו!

ה. תבשילו הנתעב של קוק

באחד מעלוני השבת הידועים שיצאו בשנת תשע"ח (ששמונים אחוז מהם פרסומות) ראיתי שאחד מהכותבים, בעל תואר רב וד"ר (ובקיצור: רַבַּ"ר), הבשיר את האמונה בהגשמת הבורא, וזו מסקנת מאמרו: "נראים מאד דברי הראי"ה קוק שטען (שמונה קבצים א, ל–לא) שכל עוד אין השלכה לתחום המוסרי, **באמת אין זה משנה כיצד אלהים מצטייר בדעתנו,** העיקר שהוא שם". כאשר קראתי את דברי הדרדעי האשכנזי האורתודוקסי השכיר הזה נחרדתי והזדעזעתי, כי בתמימותי לא האמנתי שגם בימינו קיימת הצדקה לאמונת ההגשמה, ועוד מרַבַּ"ר אשכנזי שכיר אשר יודע ומכיר היטב את משנת רבנו הרמב"ם, ואף נחשב ל"דרדעי" של האשכנזים! וכבר הוזהרנו בתורה, שברגע שהאדם יפשוט את ידו לממון – דעותיו יתעקמו ויתעקשו.

בעקבות טענת המינות של הרדּ"ר, שאין שום השפעה להשקפות המינים על תחום המוסר והמידות, כתבתי מאמר: "הציר שעליו סובבת התורה – עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה", ובו הוכחתי את הקשר החזק וההדוק שבין מינות ועבודה-זרה לשחיתות מוסרית – "רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה – וַהֲרָגוּנִי" (בר' כ, יא): תמצית הדברים היא, שהעדר יראת אלהים גורר עמו בהכרח לשחיתות המוסרית האנושית והחברתית הגדולה ביותר – **רצח,** והמינות מבטאת את הריחוק המוחלט והסופי מאלהים ומיראת שמים. נעבור עתה לעיין במקורו של הרדּ"ר להצדקת אמונת ההגשמה, והוא הטבח קוק אשר האבילנו בהשקפות מרורות למו.

באחד מתבשיליו הנתעבים, קוק תמך מפורשות באמונת ההגשמה, והנה דבריו לפניכם מתוך המקור שציין השכיר האשכנזי שוחר האמת בעירבון מוגבל ביותר (עד הכיס והכבוד):

"אף-על-פי שהטעות בדברים האלהיים היא דבר מזיק עד מאד, מכל מקום אין עיקר ההיזק הנמשך מהמושגים המשובשים יוצא אל הפועל, עד כדי להמית את בעליו מיתת נשמה [=כרת], [אלא] רק כשהוא [השיבוש במושגי האלהות] מתגלם במעשים או לפחות כשהוא יורד לתוך דעות ורגשות כאלה, שסופן מוכרח להתגלות במעשים. אבל כל זמן שהדבר עומד בצורתו המופשטת [=באמונות ובדעות בלבד], אין כאן עקירה עיקרית. ובזה הננו קרובים לסברת הראב"ד, שהשיג על הרמב"ם במה שקרא למי שמאמין ההגשמה באלהות: מין. ונוכל להסכים, שכל זמן שאדם המגשֵּם לא יעשה לו פסל ותמונה, הרי לא גמר את מחשבתו, ונשארה היא עדיין בחוג הרוח, שלא תוכל להיות נכללת בשם עקירה ויציאה מן הדת".

לשונו חלקלקה מאד ומתוחכמת להרע בתכסיסי המלומדים האירופיים הנבלוליים, שהרי הוא פותח בקביעה הנכונה כשלעצמה שהשגיאות בתפישות האלהות **מזיקות מאד,** וזאת כדי להכשיר את מחשבתנו לקבל את דבריו, שהרי בקביעה הזו הוא מחדיר לליבנו את האשליה שהוא בר-סמכא בענייני מדעי האלהות, וכביכול אף נזהר בהם מאד. לאחר שגרם לנו לחשוב שהוא מומחה גדול, ואף מציג את עצמו כמי שנאמן ליסודות הדת, הוא פונה לזהם את מחשבתנו בהריסת אחד מיסודות הדת החשובים ביותר – שלילת הגשמות מבורא-עולם!

"כִּי אֱוִיל עַמִּי אוֹתִי לֹא יָדָעוּ [...] חֲכָמִים הֵמָּה לְהָרַע וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ" (יר' ד, כב).

ולעצם דבריו, קוק הקוקו טען, שמי שסבור כמו הנוצרים לדוגמה, שיש לה' יתעלה גוף או שהוא כוח בגוף, **אינו חוטא כלל!** רק אם הוא יעשה לעצמו פסל ותמונה, רק אז הוא יחטא חטא גדול לאלהים. ברם, אם יִפנה במחשבתו לאלהים בשר ודם ויתפלל אליו יום-יום, הוא אינו חוטא כלל! הקוקו חשף בסכלותו התהומית הזו שהוא אפילו אינו בקי בעשרת הדיברות! שהרי בדיבר השני נאמר: "לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה" – כלומר, אסור לנו לעשות אלהים אחרים אפילו ללא עשיית פסל ותמונה, והצדקת אמונת ההגשמה היא עשיית אלהים אחרים, כי מי שמאמין בה עובד אלהים אחרים שאינו קיים במציאות!

לא פחות חמורה מכך היא ההשקפה המעֻוותת שהקוקו מנסה להנחיל לחסידיו השוטים בדבריו הרעים כאן, והיא **שאין כל משמעות להשקפות ולמחשבות!** שהרי אם בעבודה-זרה החמורה והכעורה אין כל חטא ועוון בהרהור עבירה, קל-וחומר וכל-שכן בכל התורה כולה! ומותר לשנוא את חברנו כל עוד לא היזקנו לו בפועל, ומותר לנו לזהם את מחשבותינו בזימה כל עוד לא עשינו מעשה בפועל, ומותר לנו אפילו שלא לאהוב ולירוא באמת מפני ה' יתעלה כל עוד אין לדבר ביטוי מעשי בפעולותינו! התעלה על הדעת סכלות ומינות חמורה שכזאת?

והנה לפניכם כמה מקורות מדברי רבנו, אשר מוכיחים את טמטומו המחריד של הקוקו:

"על עניין זה הזהירה התורה ונאמר בה: 'וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם' [במ' טו, לט], כלומר, לא יימשך כל אחד מכם אחר **דעתו הקצרה** וידמה שמחשבתו משגת האמת. כך אמרו חכמים: 'אַחֲרֵי לְבַבְכֶם' – זו מינות; 'וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם' – זו זנות. ולאו זה, אף-על-פי שהוא גורם לאדם לטורדו מן העולם-הבא, אין בו מלקות [הואיל והוא רק במחשבה – שלא לתור אחר הרהור הלב וראיית העיניים]" (הלכות עבודה-זרה ב, ו).

והנה גם דברי רבנו בספר המצוות (לאווין מז): "והמצוה השבע וארבעים, האזהרה שהוזהרנו מלהיות חופשיים **במחשבותינו,** עד שנסבור השקפות שהן נגד ההשקפות שהובאו בתורה, אלא נגביל את מחשבתנו ונעשה לה גבול שתעמוד אצלו והוא מצוות התורה ואזהרותיה ['וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה' (דב' ד, טו)], והוא אמרו יתעלה: 'וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם'. ולשון ספרי: 'וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם' – זו מינות".

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וגו' [במ' טו, כב]. ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא למדת, שכל **המודה** בעבודה-זרה כפר בכל התורה כולה, ובכל הנביאים, ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [במ' טו, כג]. וכל **הכופר** בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, והיא עיקר כל המצוות כולן" (הלכות עבודה-זרה ב, ז).

"והיסוד החמישי [משלושה-עשר יסודות הדת], שהוא יתעלה הוא אשר ראוי לעבדו ולרוממו ולפרסם גדולתו ומשמעתו, ואין-עושין-כן למה שלמטה ממנו במציאות [וכל שכן לאלוה דמיוני וגופני נגעל ואליל] [...] אלא כלפיו יתעלה יכֻוונו **המחשבות** ויניחו כל מה שזולתו. וזה היסוד החמישי הוא האזהרה על עבודה-זרה, ורוב התורה באה להזהיר על זה" (פרק חלק).

"כל **המודה** בעבודה-זרה שהיא אמת, אף-על-פי שלא עבדה – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא" (הלכות עבודה-זרה ב, י). והנה לפניכם גם דבריו המטלטלים של רבנו: "ואתה דע, שכל זמן שתהא **בדעתך** גשמות, או מאורע ממאורעות הגוף, הנך מקנא ומכעיס וקודח-אש [ומעלה]-חֵמה ושונא ואויב וצר – יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה" (מורה א, לו).

עד כאן מִקבץ המקורות מדברי רבנו, ויש עוד הרבה מקורות בתורה, בחז"ל, ובכתבי רבנו הרמב"ם וחכמי האמת, שאסור באיסור חמור להפנות את המחשבה אחרי עבודה-זרה מכל סוג שהוא – כי הציר שעליו סובבת כל התורה כולה הוא עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה, כך רבנו מלמד אותנו במורה, ושם הוא חוזר על היסוד הזה כמעט באותן המלים חמש פעמים, ראו: "הציר שעליו סובבת כל התורה – עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה". כמו כן, לחשיבות השכל והמחשבה בדת האמת כגורם המקשר בינינו לבורא-עולם ראו: "הרמב"ם נגד הטיפה המרה", ושם נדונו והוסברו דברי חז"ל המפורסמים: "הרהורי עבירה קשין מעבירה".

קצרו של דבר, אין די חרפות, גידופים ונאצות בשפה העברית אשר יהלמו ויבטאו את שפלותו של הקוקו. זאת ועוד, הטבח הלז שהקדיח תבשילו ביטל הלכה למעשה את **מצוות ידיעת ה' וייחוד ה'!** שהרי שתי מצוות אלה נוגעות **אך ורק** להשקפות ולמחשבות, ובמיוחד ביטל הוא את מצות ייחוד ה', בה נצטווינו לסבור שה' הוא אחד ולא שניים – שהרי כל מי שסובר שה' הוא גוף **בהכרח** סובר שה' יתעלה אינו אחד, כי הגוף מתחלק לחלקים רבים מאד – והשקפתו זו מעידה כאלף עדים על סכלותו, ועל בורותו ובערותו ביסודות הדת הקדומים והנאמנים.

ועל ביטול מצוה קלה ממצוות התורה, וכל-שכן ביטול מצוות שהן יסוד היסודות ועמוד החכמות – ראו נא דברי רבנו ביסוד התשיעי משלושה-עשר יסודות דתנו הקדושים והטהורים:

"**והיסוד התשיעי** הביטול. והוא שזו תורת משה לא תבטל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יִגָּרע ממנה לא בכתוב ולא בְּפֵירוש, אמר: 'לֹא תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ' [דב' יג, א]. וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בהקדמת החיבור הזה".

ומה דינו של מי שמפקפק ביסודות הדת? כל-שכן מאה פעמים מי שעוקר יסוד מיסודות הדת, וכל-שכן אלף פעמים מי שעוקר את יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע ולייחד את בורא-עולם במחשבה, וכל-שכן אלף-אלפי פעמים מי שמתעה את העם ביסודות הללו! ובכן, ראו נא את דברי רבנו בהמשך דבריו בשלושה-עשר היסודות בעניין המפקפק: "וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]". וכבר ייחדתי מאמר לתבשיליו הנתעבים, ראו: "קמצוץ מסמי ההזיה של קוק".

דוגמה נוספת להגשמה בימינו, הפעם מהממסד האשכנזי האקדמי היהיר, נמצאת ב"מילון העברית המקראית" של פרופ' מנחם-צבי קדרי. שם בערך "צלם" (עמ' 912) הוא כותב כך: "צלם – **צורה מעוצבת כדמות של אלהים:** 'בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם' (בר' ט, ו); ושל אדם הראשון 'וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ' (בר' ה, ג)" – ולא ידעו ולא יבינו בחשכת המינות ורדיפת הבצע יתהלכו, ולאחר שראיתי זאת הבנתי, כי אמונת ההגשמה טרם נתבערה מן הארץ.

קצרו של דבר, הדוגמות שהבאתי לעיל מעידות על-כך שזרעי הפורענות שזרעו שר"י וחבר-מרעיו המינים הצמיחו במהלך הדורות דִּרדּרים וברקנים באושים, ואלה הוסיפו להתפתח ולגדול לדת חדשה פרו-נוצרית בעלת ממדים מפלצתיים. הדת החדשה הזו ניסתה במהלך הדורות לטשטש את יסודותיה הבאושים והרקובים, אך כאשר הבינה שהיא לא תצליח לכסות עליהם באופן מוחלט, החליטה לעוות את דת משה כדי שתתאים ליסודותיה האליליים.

אחת מהדרכים הרבות, אך אין ספק מהבולטות שבהן, שבאמצעותן ניסו צאצאי המינים לעוות את דת האמת ולהפוך אותה לדת פרו-נוצרית אשר מכשירה את המינות, הייתה לשבש את ברכת המינים ולהפוך אותה לברכת המלשינים. בדרך זו לא רק שצאצאי המינים העלימו ראיות לחיסולו של עולם המחשבה היהודי בציקלון B (גז רעל של השקפות מינות), אלא הם גם רמסו במגפיים מסומרים יסודות תורניים, הלכתיים ומוסריים, ושיבשו והחריבו את נורמות המוסר.

"וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שֹׂרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת וְאֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִי סוּרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה" (יר' ב, כא).

ו. מדוע צאצאי המינים מחקו את המשומדים?

נחזור לברכת המינים, מדוע צאצאי המינים הזייפנים מחקו גם את המשומדים?

ובכן, נראה לי שהם מחקו אותם משתי סיבות מרכזיות: **האחת** בגלל קרבתם של המשומדים למינים, שזה נבלה וזה טרפה, וברוב סכלותם ובהמיותם של המינים וצאצאיהם הם לא הבינו את ההבדלים ההלכתיים ביניהם, ולפיכך מחקו גם את המינים וגם את המשומדים; **והסיבה השנייה** נובעת מכך, שהיו כנראה לא מעטים מקרב צאצאי המינים אשר נטו אחר דרכי הגויים, התערבו בהם וחברו להשקפותיהם הרעות, עד שאִזכור המשומדים בתפילת העמידה גרם לרבים לתחושת אי-נוחות קשה – כי בתוך-תוכם לא עזבה אותם התחושה המציקה שהברכה הזאת מכֻוונת לחזן אשר לבוש כמו כומר, או לרַבַּיי שנקרא אצלם צ'פלין או רברנד בדיוק כמו הכומר הנוצרי, או לחלק מהמתפללים או קרוביהם אשר נתדמו לנוצרים בשלל מאפיינים!

ובמלים אחרות, בגלל שצאצאי המינים נטו אחרי השקפות המינים ודרכי הנוצרים, התפתחה בקרבם התנגדות טבעית להזכרת המשומדים, ואף שהמשומדים שנזכרו הם רק המשומדים אשר חברו לדרכי הגויים בשעת השמד – אִזכור המשומדים נוגע בפועל לכל מי שהולך בחוקות הגויים, מפני שעצם זכירתם מהווה פגיעה תדמיתית קשה לכל טמא שמבקש להתדמות לנוצרים, ויחד עם זאת להצטייר כ"קדוש עליון" ו"גאון עולם" שגדול יותר ממשה רבנו...

וזכורני שנסעתי בעבר עם כומר ממסדי בכיר ביותר, הנסיעה הייתה ארוכה ובמשך כל הדרך הוא השמיע חזנות אשכנזית, אשתו ישבה לצדו ואנכי ורעייתי ישבנו מאחור. כל הדרך שמענו את הגיעולים והפיגולים הנוצריים הללו, אשר משום-מה קוראים להם בשקר "נשמה יהודית". לאחר נסיעה של כשעתיים, התקרבנו ליעדנו, אך אשתו לא יכלה להתאפק עוד, והעזה לומר לבעלה בפניי ובפני רעייתי: "אוי, החזנות הזו נשמעת ממש כמו תפילה בכנסייה".

"הָאֹמְרִים קָרֵב אֵלֶיךְ אַל תִּגַּשׁ בִּי כִּי קְדַשְׁתִּיךְ – אֵלֶּה עָשָׁן בְּאַפִּי אֵשׁ יֹקֶדֶת כָּל הַיּוֹם" (יש' סה).

ז. השפעות נוספות של הנצרות על צאצאי המינים

הקרבה היתרה שהייתה בין הגויים לצאצאי המינים האדומיים היא מן המפורסמות, וכמו שכותב טור האבן בשם אביו ראש השועלים והמחבלים, וזה לשונו (יו"ד, שפז): "ועל זה אנו סומכין באשכנז וצרפת שאין נוהגין בכפיית המטה [לאבלים] לפי שדרין בין העמים **וכל היום נכנסים ויוצאים בבתיהם**". כלומר, המינים וצאצאיהם ביטלו דין תלמודי בגלל שלא היה נעים להם מהגויים! (ולעיון בדינים נוספים שחז"ל קבעו והם ביטלו בגלל קרבתם לגויים, ראו במאמר: 'התפוררות דיני האבילות שתיקנו חז"ל', בפרקים על עיטוף הראש וחליצת הכתף).

חייהם המשותפים וההדוקים עם הגויים השפיעו רבות על צאצאי המינים בתחומים שונים: ראו נא את מבנה בתי-הכנסת של צאצאי המינים (ובימינו כולנו הושפענו מסידור זה): ספסלי העץ המסודרים ביישור זה-אחר-זה כמו בכנסיות, חלונות זכוכית מעוטרים בציורים צבעוניים, צווחוֹת החזנות הצורמות אשר לקוחות כאמור מהכנסייה ומבתי האופרה האירופאים, וכן לבוש החזנים וכובעיהם הגבוהים אשר כמעט זהים למחלצות הכומרים ומצנפותיהם. ובמלים אחרות, אם תיקחו חזן שכזה ותכניסו אותו ללא טלית לכנסיה, הוא ישתלב היטב...

ולא רק בהיבטים החיצוניים, צאצאי המינים הושפעו מאד גם בהיבטים המהותיים, כגון בעניין הפוליטיזציה של הדת ומסחורה: הם למדו מהכנסייה הנוצרית כיצד להפוך את מסחור הדת לאמנות, וכיצד לעוות את הדת ברגע שהדבר נוגע לכיס. כמו כן, ריבוי הכיתות והשיטות הינו התוצאה הטבעית של הפיכת הדת לכלי למסחר, שהרי אם הדת הינה כלי למסחר ולהפקת רווחים וטובות הנאה, אך טבעי שיקומו לסוחרים השונים מתחרים שיתחרו ביניהם זה בזה על הלקוחות... וריבוי השיטות המחריד אצל צאצאי המינים אף עלה על ריבוי השיטות והכיתות שבכנסיה הנוצרית! וזאת הייתה גם דרך העבודה-הזרה הקדומה, וכמו שאומר ירמיה הנביא (ב, כח): "כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה", ולא לחינם לכל עיירה עלובה בפולין יש איזו חסידות שנקראת על-שמה, כי מדובר בשוק מסחרי אשר יש בו תחרות עזה על הלקוחות...

ובמלים אחרות, לאחר שהדת הפכה לכלי למסחר ולכלי להפקת רווחים וטובות הנאה, נפתח הפתח לעוות, לעקם, לעקש ולסלף את הדת לפי צורך התחרות המסחרית! כי אם המטרה המרכזית ולעתים אף היחידה, היא הפקת רווחים, ודיני התורה והלכותיה אינם אלא אמצעים שיווקיים וכלכליים בתחרות עסקית, אין שום בעיה למחוק, לשכתב, להמציא ולחדש הזיות על גבי הזיות ולהחליט שהן "תורה מן השמים", כי המטרה המרכזית היא הפקת רווחים וטובות הנאה. וזאת גם הסיבה שרבו מאד הספרים והחיבורים שיצאו מארצות אדום, ותופעה זו מעידה על עומק המחצבה שחצבו החוצבים בתורת-חיים, ועל ריחוקם שנות-אור מדרכי מישרים.

ריבוי הכיתות והשיטות אף גרם לנסיגה תרבותית ולחילול-שם-שמים, וכבר הרחבתי בזה במאמר על התרחבות הכתיבה ההלכתית, והנה לפניכם דברי רבנו במורה (א, עא):

"וכבר ידעת כי אפילו תורה-שבעל-פה המקובלת לא הייתה כתובה לפָנים, כפי הציווי המפורסם באומה: 'דברים שאמרתי לך על-פה אי אתה רשאי לאמרם בכתב' [גטין ס ע"א;

תמורה יד ע"ב], **והרי זו היא תכלית החכמה בתורה,** לפי שהייתה הרחקה ממה שאירע בה בסופו של דבר, כלומר, ריבוי הסברות והסתעפות השיטות, ומשפטים בלתי ברורים שיארעו בהסברת המחבר, ושכחה שתארע לו, ויתחדשו מחלוקות בין בני אדם ונעשים כיתות ונבובים במעשה [...] ואם במשפטי ההלכה חשו לקבעם בספר שיהא מסור לכל אדם מחמת מה שיארע בסופו של דבר מן ההפסד [כל-שכן בענייני המחשבה שחששו לקבעם בספר]".

ריבוי השיטות, הפסיקות וההזיות המאגיות בקרב חכמי-יועצי-אשכנז מעידים גם על שורש פורה ראש ולענה, וכמו שמלמד רבנו בפירושו למשנה (עבודה-זרה ג, ג), וכֹה דבריו:

"וכך מייחסים [עובדי האלילים האילמים מקרב העמים] לכל המזלות והכוכבים צורות רבות [דמויות מיתיות דמיוניות שבהן הכוכבים מתגלמים], והן חלוקין באותן הצורות מחלוקת גדולה, **מפני שהם דברי שקר, והשקר על איזה דבר שיהיה מתרבה ומתרחב בלי ספק**".

זאת ועוד, גם אמונתם בגדוליהם שהם "בני האלהים" ממש, אשר אינם טועים לעולם וכל דבריהם דברי קודש ונביאות, נובעת אף היא לדעתי מהשפעת הנצרות, שרואה את ישו ושליחיו כבניו של אלהים, או לכל הפחות כשליחיו הישירים שכל מעשיהם ודבריהם מפי-הגבורה.

ובמאמרים אחרים הסברתי, שצאצאי המינים גידלו וניפחו את עצמם מאד-מאד לא רק בשל תאוותם הבלתי-נגמרת לכבוד, שׂררה ושליטה, אלא לא פחות מכך גם בגלל שללא הפיכתם לאלהים, דתם לא הייתה מחזיקה שעה קלה. כלומר, כדי להחזיק דת שקר מעֻוותת, אשר מלאה וגדושה בהזיות ובדמיונות מגוחכים, יש **הכרח גדול** להפוך את מוֹסרי הדת החדשה הזו לאלהים – כי ללא הפיכתם לאלהים, יתאפשר להתייחס לדבריהם ולכתביהם בעין ביקורתית, וכל בר-דעת שיתבונן בסכלותם ובטמטומם יבין מיד שהם יותר תועים מן הבהמות. לפיכך, כדי למנוע את חשיפת סכלותם ותעייתם, נוצר **הכרח גדול** להפוך אותם לאלהים, כי אם הם בגדר אלהים או קרובים אלהים, ואפילו אם הם רק בגדר נביאים, כולם חייבים לקבל את דבריהם כדברי אלהים חיים, ללא שום פקפוק וערעור, ואפילו ללא תמיהה קלה או הרמת גבה...

אמנם, הם לא הסתפקו בזאת ויצרו מנגנון הגנה שקרי נוסף: שלילת לימודי המדעים ורכישת השׂכלה, וזאת באמצעות הפצת השקר שמדובר בדברי כפירה שאסור לשמוע אותם! ועולם הפוך ראיתי: שלל הזיותיהם המאגיות והשקפות המינות שבידם מותר ומצוה וחובה לשמוע, אך רכישת השכלה ולימוד המדעים שבהם האדם לומד להכיר את מי-שאמר-והיה-העולם – זה לדבריהם כפירה חמורה! ועל הזיותיהם ראוי לומר: "כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים" (משׁ' ב, יט), ועל לימוד המדעים ראוי לקרוא בעוז: "שְׁאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נֶעְדָּר" (ישׁ' מ, כו).

נחזור לקרבתם לכנסייה הנוצרית, זו הכחידה מהשקפת עולמם רבים מיסודות דת משה, ולכן, לא נמצא אצלם כמעט שום התייחסות ליסודות התורה והשקפותיה המחשבתיות, כמו שאנו מוצאים לדוגמה אצל הרמב"ם במורה ובספר-המדע, ואף לא קרוב לכך. ריבוי העיסוק בענייניה הטכניים של הדת (אסור ומותר וכו') וכן בפלפולים נבובים, נובע מבריחה מעיסוק בהשקפות ובדעות, אשר מציבות מראה עכורה ועגומה ביותר כנגד פניהם ומאפיסות את אשליית הגדולה

והרוממות המדומה שהם שקעו בה. זאת ועוד, ריבוי העיסוק בענייניה הטכניים של הדת, גרם ברבות השנים לעיסוק-יתר שהוביל לתמורות מחמירות חריפות, עד שגם עולמם ההלכתי שובש לבלי היכר (ועל-כך ראו כאמור בהרחבה במאמר שעוסק בכתיבת חידושי הלכה).

ברם, קרבתם לכנסייה הנוצרית פגעה יותר מכל **ביראת השמים** שלהם, ואהבת האמת בקרב רבים מהם – נעדרת, רובם המכריע לא יבינו את התימני הקטן המסתפק במועט ועובד את ה' באהבה ובתמימות, ואף ינצלו אותו ויזלזלו בו על-כך שהוא אינו יודע להפיק רווחים וטובות הנאה מן הדת... הם בזים לעבודת-הכפיים שחז"ל כִּנּה שיבחו כגדר ליראת שמים, ואומנותם (הָמָנוּתָם) היחידה היא תחבול תחבולות כיצד להפוך את תורת-האלהים לקורדום-חוצבים. סכלותם גרמה להם להתרחק מן האמת עד-כדי-כך, שהם אינם מבינים את העונג שבמושגי האמת וידיעת ה', ולא את העונג שבקיום מצוה או לימוד תורה רק מתוך אהבת ה' ותו לא.

"וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ" (דב' ו, ה).

"וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ **זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי.** אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּיךָ מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ וָאֹמַר לְךָ עַבְדִּי אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא מְאַסְתִּיךָ. אַל תִּירָא כִּי עִמְּךָ אָנִי אַל תִּשְׁתָּע כִּי אֲנִי אֱלֹהֶיךָ אִמַּצְתִּיךָ אַף עֲזַרְתִּיךָ אַף תְּמַכְתִּיךָ בִּימִין צִדְקִי. הֵן יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כֹּל הַנֶּחֱרִים בָּךְ יִהְיוּ כְאַיִן וְיֹאבְדוּ אַנְשֵׁי רִיבֶךָ. תְּבַקְשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֶּךָ. כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ" (יש' מא, ח–יג).

ח. המינים שולחים את ידם בתורה-שבעל-פה

מן המפורסמות שספרו הגדול של רבנו "משנה תורה" עבר עריכה קשה ביותר, וכמו שאומר קאפח במבואו לפירושו למשנה תורה (עמ' יא): "ספר זה של רבנו עבר 'עריכה' קשה ביותר תחת ידי המדפיסים והמגיהים למיניהם. עריכה שבסגנון, עריכה שבלשון, עריכה שבמבנה המשפטים, עריכה שבחלוקת ההלכות". בדברים הבאים לקמן נדון בעיוות ובסילוף חמור מאד של חכמי-יועצי-אשכנז אשר נוגע ישירות להכשרת **אמונות המינות וההגשמה:** כמעט כל ההלכות של הספר "משנה תורה" אשר עוסקות במינים, סולפו על-ידי חכמי-יועצי-אשכנז: המלה "מין" או "מינים" נמחקה, ונכתבה במקומה המלה "אפיקורוס" או "אפיקורוסים".

רבנו הגדיר מפורשות מיהו מין ומיהו אפיקורוס בהלכות תשובה (ג, יד–טז), וכֹה דבריו:

"ואלו שאין להן חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: המינים [...] חמישה הן הנקראים מינים: **[1]** האומר שאין שם אלוה ואין לעולם מנהיג [=אתאיסט]; **[2]** והאומר שיש שם מנהיג אבל הם שניים או יותר [=המחופשים ליהודים שהלכו בדרכי השיתוף הנוצריות]; **[3]** והאומר שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה [=רבים מראשוני אשכנז המגשימים]; **[4]** וכן האומר שאינו לבדו ראשון וצור לכל [=שיצר את העולם מחומר שהיה כבר קיים]; **[5]** וכן העובד אלוה זולתו כדי להיות מליץ בינו ובין ריבון העולמים [=עובדי המתים והקברים, עובדי האדמו"רים וה'גדולים', ושאר עובדי-האלילים במטרה שהם יורידו להם שפע מבורא-עולם] – **כל אחד מחמישה אלו הוא מין**".

המינים הם אפוא ישראלים אשר השתבשו במושגי האלהות. לעומתם, האפיקורוסים נכללים בקטגוריה שונה לחלוטין, וכֹה דברי רבנו שם: "שלושה הן הנקראין **אפיקירוסין:** האומר שאין שם נבואה כלל ואין שם מדע שמגיע מהבורא ללב בני האדם, והמכחיש נבואתו של משה רבנו, והאומר שאין הבורא יודע מעשה בני אדם – כל אחד משלושה אלו הוא אפיקירוס". נמצא, שהאפיקורוסים הם ישראלים אשר השתבשו וכפרו במושגי הנבואה וההשגחה.

כאמור, כמעט בכל המקומות שנזכרו "מינים" במשנה-תורה, יד עלומה נשלחה והפכה אותם ל"אפיקורוסים", ולדעתי הסיבה לכך ברורה מאד: חכמי-יועצי-אשכנז ניסו למחוק את חומרת אמונת ההגשמה כי אבותיהם ורבותיהם היו מינים ומגשימים! וכמו שהפוחז המסופק לימד עליהם זכות בהלכות תשובה (ג, טו), וברשעו ניסה לכסות על ערוות מינותם – כך בדיוק נהגו גם המדפיסים והמגיהים וכן כל שאר חכמי-יועצי-אשכנז לדורותיהם, בהסתירם את המציאות הקשה והמחרידה שרבים מקרב אבותיהם ורבותיהם הכסילים היו למעשה מינים שמורידין ולא מעלין! וכַפוחז היו גם רבים שהיו מסופקים, ועל המסופקים הללו אומר רבנו ב"מאמר תחיית המתים" (עמ' עב): "והם היותר סכלים בבני אדם ויותר תועים מן הבהמות".

והנה דברי הפוחז מפוסקיירא בהלכות תשובה שם:

"ולמה קרא לזה מין? [=למי שאומר שהקב"ה הוא גוף ובעל תמונה] **וכמה גדולים וטובים ממנו** [=גדולים וטובים מרבנו הרמב"ם] **הלכו בזו המחשבה** [האם אתם מעבלים את שפל סכלותו?] לפי מה שראו במקראות, ויותר [מזאת] ממה שראו בדברי האגדות המשבשות את הדעות".

אמנם, ייתכן ויהיו אשר ינסו לטעון שהזיופים הללו נעשו בגלל "אימת הצנזורה הנוצרית", אך לקמן נראה שגם בהלכות שאין בהן שום חשש מ"אימת הצנזורה" הדמיונית הזו, חכמי-יועצי-אשכנז מחקו את המינים והפכום לאפיקורוסים. ויתרה מזאת, בהלכות שהובאו לעיל ואשר מגדירות את המינים והאפיקורוסים, חכמי-יועצי-אשכנז לא שלחו את ידם. אולם, אין לשבח אותם על כך, כי נראה ברור שהם לא שיבשו את ההלכות הללו מפני שהמינים והאפיקורוסים נאמרו **בשתי הלכות סמוכות,** ואם הם היו מנסים לשבש השיבוש ממילא לא היה מתקבל, כי הוא היה ברור כשמש. ובמלים אחרות, מן העובדה שחכמי-יועצי-אשכנז לא חששו להשאיר את המינים במקומם בהלכה המרכזית שעוסקת במינים, יש עוד ראיה לכך שהתירוץ של "אימת הצנזורה" הוא ביסודו ובעיקרו תכסיס אשכנזי כדי לטשטש את סכלותם ומינותם.

ובכלל, איני יודע מדוע יש לחשוש מהגויים בעניין זה? שהרי כאמור, כל ההגדרות ההלכתיות הללו עוסקות **במינים ישראלים** שהשתבשו בהשקפותיהם, **לא בגויים,** וגוי שעובד עבודה-זרה אינו מוגדר כ"מין" אלא כגוי שעובד עבודה-זרה. קצרו של דבר, בעניין זה אין שום מקום לחשוש מ"אימת הצנזורה" הדמיונית הזו, ולכן נראה ברור, שכל השיבושים בעניין זה נועדו לסלף ולהכחיד את דרך האמת ולהנציח את שקרי הדת החדשה של חכמי-יועצי-אשכנז, שמטרתה המרכזית והראשונה היא להפוך את דת משה הטהורה לקורדום תאוות פגאני פרו-נוצרי.

נעבור עתה לעיין בשמונה דוגמאות להחלפת המינים באפיקורוסים ב"משנה תורה":

דוגמה ראשונה

בהלכות יסודי התורה (ו, ח) רבנו פוסק כך:

"**מין ישראל** שכתב ספר-תורה **שורפין אותו עם האזכרות שבו,** מפני שאינו מאמין בקדושת השם, ולא כתבו אלא והוא מעלה בדעתו שזה כשאר הדברים [=כשאר הנבראים: עץ ואבן בהמה וחיה או בשר ודם]. והואיל ודעתו כן לא נתקדש השם, **ומצוה לשורפו כדי שלא להניח שם למינים ולא למעשיהם.** אבל גוי שכתב את השם גונזים אותו, וכן כתבי הקודש שבלו או שכתבן גוי יגנזו".

לעומת זאת, בדפוסי "משנה תורה" נאמר כך: "**אפיקורוס** ישראל שכתב ספר תורה שורפים אותו עם האזכרות שבו [...] ומצוה לשורפו כדי שלא להניח שם **לאפיקורוסים** ולא למעשיהם. אבל עובד כוכבים שכתב את השם גונזים אותו וכן כתבי-הקדש שבלו או שכתבן עובד כוכבים יגנזו" – בהלכה זו אין שום חשש מן הצנזורה הנוצרית שהרי נאמר בהלכה "מין ישראל", ולאחר מכן אף נאמר: "אבל גוי". אגב, לפי הדפוסים לעיל, סתם גוי – כשר לכתוב ספר תורה, שהרי לפי הדפוסים רק גוי עובד-כוכבים שכתב את השם או את כתבי-הקודש, יש לגנזן...

גם בהלכות תפילין (א, יג) רבנו פוסק כך: "ספר תורה תפילין ומזוזות שכתבן **מין** – יישרפו. כתבן **גוי** [...] – הרי אלו פסולין וייגנזו". אך לעומת זאת, בדפוסי "משנה תורה" נכתב: "ספר תורה תפילין ומזוזות שכתבן **אפיקורוס** – יישרפו, כתבן **כותי** [...] – הרי אלו פסולין ויגנזו". וברור שחכמי-יועצי-אשכנז אינם יכולים לחיות עם ההלכות הללו בשלום ואפילו רגע אחד, שהרי איך יעלה על הדעת לשרוף את ספרי התורה והתפילין והמזוזות שלהם, וכן את כל ספרי פירושי המינים המהובלים שכתבו אבותיהם ואבות-אבותיהם? ובמקום להודות על האמת ולתקן את מעשיהם ולחדול ממעלליהם ולשוב בתשובה לפני בורא-עולם, הם שלחו את ידם ועיוותו את דת האמת באינספור זיופים ובהחדרת רפורמות מינות קשות מאד לדת משה.

כמו כן, גם בהלכות תפילין לעיל אין שום חשש מ"אימת הצנזורה" שהרי דינו של הגוי מובא מיד לאחר דינו של המין. זאת ועוד, איני יודע מדוע שינו בהלכות תפילין את הגוי **לכותי,** וכי יש חשש שהגוי יתרעם על היהודי בגלל שכתבי-הקודש שהוא כותב פסולים?! וכמה גויים סופרי סת"ם היו במהלך ההיסטוריה שיתרעמו על-כך? ושיבושי הדפוסים הכשירו את המינים והגויים להיות סופרי סת"ם, שהרי לעיל רק כותי פסול לכתיבת סת"ם... לפיכך נראה לי ברור, כי רק מינים ועובדי עבודה-זרה מישראל היו מסוגלים להכשיר את המינים והגויים ולעוות כך את ההלכה. כמו כן, שיבושים אלה אינם קשורים דווקא לנצרות ואם היה חשש אמיתי מן הגויים בעניינים אלה, היינו מוצאים אותם גם בקרב היהודים שהתגוררו בארצות האסלאם.

ושמא תאמרו שחכמי-יועצי-אשכנז תיקנו את טעויותיהם? ובכן, לא רק שהם לא תיקנו את שגיאותיהם, ההיפך הגמור! הם הנציחו את שיבושיהם החמורים הללו והוסיפו שיבושים רבים במאות השנים האחרונות. וזאת הראיה הגדולה ששיבושיהם לא נבעו מ"אימת הצנזורה הנוצרית", אלא מ"אימת האמת", כי אם היה מדובר באימת הצנזורה, מדוע לאחר שקמה מדינת ישראל הם לא תיקנו את נוסחיהם? רק בימינו, לאחר שיצא לאור "משנה תורה" לפי

כתבי-יד, ונפתח פתח לרווחים כלכליים, הם החלו להוציא לאור את "משנה תורה" גם לפי כתבי-יד – כי אלוהי הכסף הוא אלוהי האלוהים והוא אדוני האדונים של חכמי-יועצי-אשכנז.

גם בהמשך הלכות תפילין (י, א) הם שיבשו את הנוסח, ובתוך עשרים הדברים שפוסלים ספר תורה, במקום לכתוב כך: "שכתבו **גוי** וכיוצא בו משאר פסולין", כתבו: "שכתבו **אפיקורוס** או כיוצא בו משאר פסולין". ושוב הכשירו את הגויים העֵרלים לכתיבת ספרי תורה ותפילין...

אגב, החלפת המין או הגוי **באפיקורוס** נובעת מסיבה נוספת שבגינה הם טשטשו את האמת. ואסביר: האפיקורוס בהגדרתו המוסרית הרחבה הוא גם מי **שמזלזל בדברי חכמים,** ולכן היה נוח מאד לחכמי-יועצי-אשכנז, אשר ניפחו מאד את מוסד "קדושי העליון" והפכו את גדוליהם המדומים לאלהים, להחמיר מאד בדינו של האפיקורוס – וזאת במטרה לבצר את מעמדם של גדוליהם הפתאים, הסכלים והרשעים, שהרי כל מי שמותח ביקורת על סכלותם או מזלזל בהם בשל העבודה-הזרה אשר בידם – דינו לכאורה חמור מאד לפי ההלכות החדשות שעיוותו, ושיבוש זה מהווה גורם משמעותי אשר מרתיע מאד מלערער על סמכותם "האלהית".

אך האמת היא שהם-הם **גדולי האפיקורוסים** (בהגדרתה המוסרית של המלה), כי הם ביטלו את מסורת התורה-שבעל-פה של חז"ל כמעט לחלוטין ויצרו דת חדשה פרו-נוצרית, אשר לה הלכות משלה ומנהגים משלה, ובאמצעותה הם הופכים את דת משה לקורדום חוצבים.

דוגמה שנייה

בהלכות עבודה-זרה (ב, ח–ט) רבנו פוסק כך: "ישראל שעבד עבודה-זרה הרי הוא כגוי לכל דבר, ואינו כישראל שעובר עבירה שיש בה סקילה [...] וכן **המינים** מישראל, אינן כישראל לדבר מן הדברים, ואין מקבלין אותן בתשובה לעולם, שנאמר: 'כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים' [משׂ' ב, יט] [...] ואסור לספר [=לדבר] עמהן ולהשיב עליהן תשובה כלל, שנאמר: 'וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ' [משׂ' ה, ח], ומחשבת **מין** לעבודה-זרה".

לעומת זאת, בדפוסי "משנה תורה" נאמר כך:

"ישראל שעבד עבודת כוכבים הרי הוא כעובד כוכבים לכל דבריו, ואינו כישראל שעובר עבירה שיש בה סקילה [...] וכן **האפיקורסים** מישראל אינן כישראל לדבר מן הדברים ואין מקבלים אותם בתשובה לעולם [...] ומחשבה של **אפיקורוס** לעבודת כוכבים".

אין שום חשש בהלכה זו מ"אימת הצנזורה" כי כל כולה עוסקת במינים מישראל, ואף מודגש בהלכה שהמינים הם **מישראל,** ואף-על-פי-כן, המינים עיוותו ושיבשו את ההלכה כי היה מאד קשה לחכמי-יועצי-אשכנז להודות שאבותיהם היו כל-כך ארורים ורשעים בעיני חז"ל – ומכיוון שבעניינים רבים הם המשיכו את דרכי רבותיהם הגאוותנים, הם התאמצו מאד כדי לטשטש ולהסתיר את סכלותם ואת ריחוקם מדרכי מישרים, אחרת כבודם, גאוותם ומעמדם היו נפגעים פגיעה קשה ואנושה, אפשרויותיהם לעצב את דת משה כרצונם העֵרל היו נחסמות, וגם דרך החתחתים להפוך את דת האלהים לקורדום חוצבים הייתה נסגרת ונחסמת בפניהם. "הוֹי הַמַּעֲמִיקִים מֵיְיָ לַסְתִּר עֵצָה וְהָיָה בְמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִי רֹאֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ" (יש' כט).

גם הזיוף "עבודת-כוכבים" במקום "עבודה-זרה" מטשטש מאד את האמת, כי איסור עבודה-זרה אינו נוגע רק לכוכבים, שהרי איסור עבודה-זרה הינו רחב מאד ועבודת הכוכבים היא רק פרט אחד בו מני-רבים. ובמלים אחרות, זיוף הגדרת עבודה-זרה לעבודת כוכבים בלבד, מכשיר למעשה את כל שאר סוגי העבודה-הזרה – ולא ידעו ולא יבינו בחשכת האלילות יתהלכו, כי מטרת כל התורה והציר שעליו היא סובבת הוא סילוק עבודה-זרה ומחיית עקבותיה.

דוגמה שלישית

רבנו פוסק בהלכות עבודה-זרה (י, ב), וכֹה דבריו:

"אבל מוֹסרי ישראל **והמינים** והאפיקורסים, מצוה לאבדן ביד ולהורידן לבאר שחת, מפני שהן מצירין לישראל **ומסירין את העם מאחרי ה',** כישוע הנוצרי ותלמידיו [=כל תלמידיו בעלי ההגשמה למיניהם – הגויים והמינים], וצדוק ובייתוס ותלמידיהן [=כל מחריבי התורה-שבעל-פה למיניהם] 'שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב' [משׁ' י, ז]".

לעומת זאת, בדפוסי "משנה תורה" נאמר כך: "אבל מוסרי ישראל **והאפיקורוסין** מצוה לאבדן ביד ולהורידן עד באר שחת מפני שהן מצירין לישראל ומסירין את העם מאחרי ה' כישוע הנוצרי ותלמידיו" וכו'. נמצא, שהמלה "והמינים" הושמטה מן ההלכה. כלומר, כל-כך הייתה קשה בעיניהם העובדה שאבותיהם ואבות-אבותיהם היו מינים עד שהעזו פניהם ומחקו את המילה מן ההלכה! כי רבנו הרמב"ם לא הותיר להם ברירה: או שאתם מודים על האמת ועוזבים את דרכי ההבל של אבותיכם, או שאתם מוסיפים לשקוע בשקר שהנחילו לכם אבותיכם – וברור שחכמי-יועצי-אשכנז בחרו בדרך השקר, הרמייה והעיוות באלף השנים האחרונות, ולשם-כך היה עליהם להוסיף לשקר ולרמות ולמחוק את האמת מספרות חז"ל וכן ממשנה-תורה.

דוגמה רביעית

בהלכות ברכות (א, יג) רבנו פוסק כך: "ואם היה המברך גוי או **מין** [...] אין עונין אחריהן אמן", לעומת זאת, בדפוסים נאמר כך: "ואם היה המברך עובד כוכבים ומזלות או **אפיקורוס** [...] אין עונין אחריהן אמן", ולפי שיבושי הדפוסים, אם היה המברך גוי יש לענות אחריו אמן...

כמו כן, ברור שאין כאן שום "אימת צנזורה" שהרי בהלכה נאמר במפורש: "ואם היה המברך **גוי או מין**", כלומר המינים הם **מישראל,** ובכלל, וכי יעלה על הדעת שעל אי אמירת אמן אחר ברכת הגוי, תוטל "אימה" על ישראל? האם ניתן לתרץ שיבושים וסילופים כאלה משום "אימת הצנזורה"? ורק מין ישראל יחשוש מהלכה זו ויעוות ויסלף כך את התורה-שבעל-פה.

דוגמה חמישית

בהלכות מגילה וחנוכה (ב, ט) רבנו פוסק כך: "כתבהּ גוי או **מין** – פסולה", ובדפוסים נאמר: "כתבה עובד כוכבים ומזלות או **אפיקורוס** – פסולה", ולפי שיבושם סתם גוי כשר גם לכתיבת מגילה... כמו כן, כמו בהלכה הקודמת, גם כאן אין שום מקום לתרץ את השיבוש ב"אימת הצנזורה", אלא יסוד השיבוש הוא טיפשותם וסכלותם ומינותם של חכמי-יועצי-אשכנז.

דוגמה שישית

בהלכות שחיטה (ד, יא) רבנו פוסק כך:

"ואם היה [השוחט] משומד לעבודה-זרה, או מחלל שבת בפרהסיה, או **מין** והוא הכופר בתורה ובמשה רבנו כמו שבארנו בהלכות תשובה – הרי הוא כגוי ושחיטתו נבלה".

בהלכה זו יש קושי גדול מאד, שהרי איך רבנו אומר שמין הוא "הכופר בתורה ובמשה רבנו"? ועוד מוסיף "כמו שבארנו בהלכות תשובה"? והלא גם המינים וגם הכופרים בתורה הוגדרו היטב ובאופן מדויק ונפרד בהלכות תשובה? אלא לפי דעתי יש כאן שיבוש או זיוף קדום מאד, ובמקום לכתוב "והוא" יש לכתוב "או", ובזה מתיישבת כל ההלכה על מי מנוחות.

מכל מקום, בדפוסי "משנה תורה" נאמר כך: "ואם היה מומר לעבודה-זרה או מחלל שבת בפרהסיא או **אפיקורוס** והוא הכופר בתורה ובמשה רבנו כמו שביארנו בהלכות תשובה, הרי הוא כעובד כוכבים ומזלות ושחיטתו נבלה". ובאמור, המגיהים האשכנזים שינו את המינים לאפיקורוסים, ועשו כן בעיקר כדי לטשטש את עובדת היותם, הם ואבותיהם ואבות-אבותיהם, מינים מאמיני הגשמות, וכן כדי לבצר את מעמדם של גדוליהם כאלהים עלי אדמות.

דוגמה שביעית

בהלכות רוצח ושמירת הנפש (ד, יד–טו), רבנו פוסק כך: "**המינים והם עובדי-עבודה-זרה מישראל** [...] מצוה להורגן. ואם יש בידו כוח להורגן בסיף בפרהסיה הורג, ואם לאו, יבוא עליהן בעלילות עד שיסבב הריגתן. כיצד? ראה אחד מהם שנפל לבאר והסולם בבאר, קודם ומסלק הסולם, ואומר לו: 'הרי אני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לך', **וכיוצא בדברים אלו**".

לעומת זאת, בדפוסים שם נאמר כך: "**האפיקורסים והם עובדי עבודה-זרה** [...] מצוה להורגן. אם יש בידו כח להורגן בסייף בפרהסיא הורג. ואם לאו היה בא עליהן בעלילות עד שיסבב הריגתן. כיצד? ראה אחד מהן שנפל לבאר והסולם בבאר היה מסלקו ואומר הריני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לך וכיוצא בדברים אלו".

מהלכה זו עולה בבירור, שלא מחמת "אימת הצנזורה" חכמי-יועצי-אשכנז שיבשו את הלכות המינים, אלא מחמת **"אימת האמת"** שתתגלה ותשפוך אור נגוהות על פסולת הסיגים אשר בידם, על סכלותם ומינותם, ועל ריחוקם מדרכי מישרים – שהרי בהלכה זו נאמר במפורש: "המינים והם עובדי-עבודה-זרה **מישראל**", ובדפוסים, לא רק שמחקו את המלה "המינים" וכתבו במקומה "האפיקורסים", **הם אף השמיטו את המלה "מישראל"!** ואם הייתה באמת "אימת צנזורה", חכמי-יועצי-אשכנז לא היו מעזים להשמיט את המילה "מישראל", שהרי מחיקת המילה "מישראל" עלולה דווקא לגרום לגויים לחשוב שמדובר בהם! כלומר, אם הם היו משאירים את ההלכה כמות שהיא לא היה שום חשש מהגויים, ודווקא לאחר השינוי נוצר חשש מסוים מהגויים. לפיכך ברור, שמטרתם בזיופיהם ובסילופיהם לא הייתה "אימת הצנזורה", אלא, הם זייפו וסילפו במכֻוון במטרה להציג מציאות מדומה, כאילו אין ישראלים עובדי עבודה-זרה! **וכל זאת כדי להסתיר את דרכיהם הרעים והעבודה-הזרה אשר בידם!**

זאת ועוד, הלכה זו אינה מותירה שום פתח לחיות בשלום עם המינים הארורים, ואינה מותירה שום פתח להשלים עם אמונת ההגשמה הכעורה, אלא היא מלמדת אותנו שבכל מה שקשור למינות ולהגשמה – אין שום מקום לפשרות או לדון לכף זכות. לפיכך, גם הלכה זו העמידה בפני חכמי-יועצי-אשכנז שתי ברירות חדות: או שהם שבים בתשובה ומתנערים מהשקפות אבותיהם הטמאות, או שהם מוסיפים לשקוע בדרכם הרעה, ובאמור, הם בחרו בדרכם הרעה, ואף הוסיפו להתעות את עם-ישראל אחרי התוהו וההבל במשך אלף השנים האחרונות.

אגב, מהלכה זו ניתן ללמוד שגם **עושה עבירות להכעיס** נקרא "מין" (בהגדרתו הרחבה של המושג), והנה הקטע בהלכה זו שדילגתי עליו לעיל: "המינים והן עובדי עבודה-זרה מישראל, או העושה עבירות להכעיס אפילו אכל נבלה או לבש שעטנז להכעיס – הרי זה מין".

דוגמה שמינית

רבנו פוסק בהלכות ממרים (ג, א) וכֹה דבריו:

"מי שאינו מאמין בתורה-שבעל-פה [...] הרי זה בכלל **המינים** ומיתתו ביד כל אדם [...] מורידין ולא מעלין כשאר **המינים** [...] – כל אלו אינן בכלל ישראל ואינן צריכין לא עדים ולא התראה ולא דיינים, אלא כל ההורג אחד מהם עשה **מצוה גדולה והסיר מכשול**".

לעומת זאת, בדפוסי "משנה תורה" נאמר כך:

"מי שאינו מודה בתורה-שבעל-פה [...] הרי זה בכלל **האפיקורוסין** [ומיתתו בכל אדם] [...] [מורידין אותו] ולא מעלין והרי הוא כשאר כל **האפיקורוסין** [...] – שכל אלו אינם בכלל ישראל ואין צריך לא לעדים ולא התראה ולא דיינים [אלא כל ההורג אחד מהן עשה מצוה גדולה והסיר המכשול]".

וכל מה שאמרנו לעיל נכון גם כאן, ברם נשים לב, כי כאן חכמי-יועצי-אשכנז לא הסתפקו בהחלפת המינים באפיקורוסים, הם גם מחקו משפטים שלמים שלא היו נוחים להם (המשפטים שהובאו בהלכה בסוגריים רבועים מופיעים בכתבי-היד ואינם מופיעים בדפוסים), ואין גבול לעיוותיהם ולסילופיהם, ולא נרתעה ידם בעבר מלשלוח ידם בדת משה הטהורה, וגם בימינו הם אינם נרתעים מלהמשיך לשבש לעוות ולסלף את דת משה הזכה והברה.

ואסיים פרק זה בעניין שיבושי וזיופי חכמי-יועצי-אשכנז, בדברי רבנו בפירושו לחולין (א, ב), ובדברי רבנו במורה (ב, כג), בהתאמה:

"**ומינים** אצל חכמים הם הכופרים מישראל [כלומר, שהם עובדי עבודה-זרה אך עדיין רואים את עצמם בגדר ישראל] [...] והם בני אדם אשר טמטמה הסכלות את חשיבתם, והחשיכו התאוות את נפשותיהם [...]. והכת הזו היא כת של ישוע הנוצרי [...] **וכל ההולך בשיטתם – 'שֵׁם רָשָׁעִים יִרְקָב'** [מש' י, ז]".

"וכל זמן שהאדם מוצא את עצמו [...] נוטה כלפי התאווה והתענוגות [...] הרי הוא תמיד יטעה וייכשל בכל אשר ילך, **מפני שהוא יחפש השקפות אשר יסייעוהו למה שטבעו נוטה אליו**".

ט. כל המינים כרגע יאבדו

לקראת סיום ראו נא את פסקם של חז"ל ורבנו בהלכות תפילה (י, ג), וכֹה דבריהם:

"שליח ציבור שטעה ונבהל ולא ידע מהיכן יתחיל, ושהה שעה [=זמן מה שיש בו כבר טורח ציבור, והוא זמן קצר מאד יחסית] – יעמוד אחר תחתיו. ואם טעה בברכת המינים – אין ממתינין לו, אלא מיד יעמוד אחר תחתיו שמא מינות נזרקה בו, והוא שלא התחיל בה" וכו'.

ואם מי שרק טעה בברכת המינים כבר נחשד במינות ומיד מורידין אותו מדוכן שליח הציבור, מה נאֹמר על רשעי אשכנז שביטלו את ברכת המינים לחלוטין במחיקת המלה מינים? ומה נאֹמר על המינים האירופים שסילפו את כל ההלכות במשנה-תורה אשר נוגעות למינים?

בעניינים חמורים כאלה אין רק חשד שמא הם התבלבלו או נבהלו מאימת הציבור, אלא ברור כשמש שמדובר במינים גמורים ומוחלטים, אשר מורידין ולא מעלין, וכל ספריהם לשריפה.

"למשומדים אל תהי תקוה, כל המינים כרגע יאבדו, ומלכות זדון תעקור ותשבור מהרה בימינו ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים" (נוסח חז"ל ורבנו לברכת המינים). אמן כן יהי רצון.

סוף דבר

רבנו הרמב"ם באיגרתו ליהודי תימן, מבאר את היחס האמיתי שבין דת האמת לדתות השקר. הוא מסיים את דבריו שם **בניתוח הסיבה להיווצרות הדתות השקריות,** שאינן אלא חיקוי ודוגמה לתורת משה שנחקקה בחכמה אלהית. דברי הרמב"ם שם מתאימים במיוחד לרש"י-שר"י הידוע ולמורו ורבו יש"ו אבי הנצרות הטמאה, וכֹה דברי רבנו שם (עמ' כג–כד):

"אותן התורות המדומות, [עמוסות] בדברים שאין להם תוכן [=אין בהן פנימיות אלהית], אלא חיקוי ודימוי ודוגמא. וְהַמְּדַמֶּה [=יוצר אותה התורה ובוֹדֶה] נתכוון בכך **לגדל את עצמו ולהיראות שהוא כמו פלוני ופלוני,** ונתגלתה חרפתו אצל הבקיאים [=בעלי ההשׂגה, המעמיקים לחקור], ונעשה לשׂחוק וללעג כמו ששוחקין ולועגין מן הקוף כאשר מחקה פעולות האדם".

"וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מֶה עָשָׂה יְיָ כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת **מָה חֲרִי הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה?** וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת בְּרִית יְיָ אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. וַיֵּלְכוּ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם. וַיִּחַר אַף יְיָ בָּאָרֶץ הַהִוא לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת כָּל הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה" (דב' כט, כג–כו).

"מִי הָאִישׁ הֶחָכָם וְיָבֶן אֶת זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבֶּר פִּי יְיָ אֵלָיו וְיַגִּדָהּ עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְתָּה כַּמִּדְבָּר מִבְּלִי עֹבֵר. וַיֹּאמֶר יְיָ עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ בְקוֹלִי וְלֹא הָלְכוּ בָהּ. וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם" (ירמ' ט, יא–יג).

"כִּי מַכַּת אוֹיֵב הִכִּיתִיךְ מוּסַר אַכְזָרִי עַל רֹב עֲוֹנֵךְ עָצְמוּ חַטֹּאתָיִךְ" (ירמ' ל, יד).

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (ישע' מד, יח).

"וְנָתַתִּי לָכֶם רֹעִים כִּלְבָבִי וְרָעוּ אֶתְכֶם דֵּעָה וְהַשְׂכֵּיל" (ירמ' ט, כג).

שער חמישי:

הדרדעים

האורתודוקסים

הקבלת פני המרדעת!

קאפח השׂביר החלקלק נפטר בשנת תש"ס, ומאז ועד שנת תשפ"ה קיימו מדי חג הפסח וחג הסוכות כנס "הקבלת פני המרדעת" בבית-הכנסת שבו הוא התפלל בירושלים. כנס מסוג זה הוּגדר כ"הקבלת פני רב", שהוא ביסודו התקבצות של תלמידים לכבוד הרב החי ולשמוע תורה מפיו. ברם אף-על-פי שקאפַּח כבר התפגר, במשך 24 שנה המשיכו הדרדעים לערוך לכבודו, פעמיים בשנה מדי חול-המועד, כנס "הקבלת פני המרדעת" בבית-הכנסת שבו הוא התפלל. לבסוף, בעקבות מאמר זה חדלו המארגנים מלהגדיר את הכנס כ"הקבלת פני המרדעת", אך עדיין הם ממשיכים לפאר ולרומם בו את קאפַּח השׂביר הממורדע שחילל שם אלהים חיים.

ואם תשאלו: ומאין הנני יודע ש"הקבלת פני המרדעת" הזו הייתה לכבודו של קאפח? ובכן, ב"הקבלת פני המרדעת" השנייה, בקרית-אונו, נאמר במפורש: "הרינו להזמין את הציבור הרחב לקיים מצות הקבלת פני הרב, מורנו ורבנו הרה"ג רצון ערוסי שליט"א". דברים אלה לא נאמרו במודעה הקוראת להגיע ל"הקבלת פני המרדעת" בבית-הכנסת שבו קאפח התפלל. משמע, ש"הקבלת פני המרדעת" שנערכה בירושלים היא לקאפַּח, בעל תכריכי המרדעת.

לדעת רבנו, הציר שעליו סובבת התורה הוא: "עקירת עבודה-זרה **ומחיית עקבותיה**" – ותלמידי הרמב"ם אמורים להיות האחרונים אשר נופלים בפח האלילות וההערצה לבני אדם, וכל-שכן לבעלי המרדעות התועים, מעריצי המינים השחורים, החיים או המתים. קיום מעמד "הקבלת פני מרדעת" לכומר ממסדי שביר שמת, מבטא את השאיפה להיאחז בהערצה לבשר ודם.

ככל שהאדם נחשב לגדול יותר, כך יש להתרחק מהערצתו ולהיזהר מאהבתו לאחר מותו, וככל שהאדם הצטייר בימי חייו כ"מלאך" או כ"קדוש", כך הסכנה של הפיכתו לעבודה-זרה גדולה יותר. על המתיימרים ללכת בדרכו של רבנו לעמוד בראש המחנה הנלחם בעבודה-הזרה, והקורא לכל באי עולם לאהבתו ולייחודו של בורא-עולם – ולא חלילה לשמש דוגמה שלילית לפולחן אישיות אלילי מגונה ביותר למתים. ואפילו צאצאי המינים האשכנזים והספרדים, אשר למדו גם הם לקיים טקסי הקבלות פני מרדעות משלהם, אפילו הם לא למדו את המידה הרעה הזו, ואפילו הם לא העזו לקיים טקסי "הקבלת פני מרדעת" לחכמיהם ויועציהם המתים.

ואף שהמארגנים חדלו מלקרוא בשם הבעל במודעותיהם, עדיין קיימת תופעה פגאנית די רחבה, שבה תלמידים ומעריצים של קאפַּח השׂביר החלקלק, מתייחסים אליו כאל "רב אלהי", כאילו כל דבריו נאמרו אות באות מפי הגבורה – ובכל פעם שמותחים ביקורת על אלילם, הם מתייחסים למבקרים כאל כופרים בעיקר! ומה הם שונים בזה מאותם עיקשים צוררים או אשכנזים אכזריים אשר מענים **אותם,** ורואים **בהם** כופרים בעיקר?! והאמת היא שקאפַּח שגה בעניינים רבים, ואפילו ביסודות דת משה. כלומר, יש מקומות שקאפח שגה בעניינים שנוגעים במינות ובעבודה-זרה ובחירוף ובגידוף השם הנכבד והנורא, כגון בהודאתו בקבלת המינות הארורה; או בענייני חילול-שם-שמים, כגון בלקיחת דמים בעבור פסיקת דינים; וכן בשותפותו בממסד המינות האורתודוקסי שמשחית את דת האמת, עד שהפך להיות בשר מבשרם.

תופעה זו, של זעם מתפרץ כלפי כל מי שמותח ביקורת על קאפַּח השׂכיר, מבלי להתייחס לביקורת גופה, הינה לפי דעתי ביטוי מובהק של **עבודה-זרה,** כי אם אנחנו מניחים מראש שקאפח השׂכיר **מעולם** לא טעה והוא מעל ומעבר לכל ביקורת ובקרה – הרי שהוא בגדר אלוה, שהרי אפילו משה רבנו טעה ושגה, ונאמרו עליו דברים קשים מאין-כמותם בתורת ה' יתעלה. כמו כן, ההנחה שקאפַּח שוחר המרדעות היה דמות אלהית, מסיטה אותנו מדרך האמת, כי אם אנחנו מתבוננים ולומדים את דבריו ללא בחינה ובקרה, הרי שאנחנו בהכרח נמשיך להנציח את כל שגיאותיו החמורות, ולעולם לא נתרומם לכינון ממלכת כהנים וגוי קדוש.

לאחר כל פעולה צבאית, ואפילו שהיא הייתה המוצלחת ביותר, מתקיים תחקיר, כדי לבדוק היכן ניתן לתקן ולשפר. מדוע דווקא בדת משה הטהורה שניתנה מאת ה' יתעלה ואשר שואפת לשלמות האדם והחברה דווקא בקודש הקודשים חותרים להנציח מינות בערות וסכלות? מדוע שנקבל מראש דברי מרדעת מבלי לבדוק האם החמוֹר צודק והאם הוא מדייק? והחמוּר מכל, מדוע נתייחס לשאלות ולביקורת כאל בלתי-לגיטימיות? האין זו חובה לבדוק את דרכינו?

"צֹאן אֹבְדוֹת הָיוּ עַמִּי **רֹעֵיהֶם הִתְעוּם** הָרִים שׁוֹבְבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלָכוּ שָׁכְחוּ רִבְצָם" (יר' נ).

זאת ועוד, המנהג שקאפַּח אימץ מחכמי-יועצי-אשכנז, לחלוק בעדינות לאחר ביטויי התנצלויות והתרפסויות כמו לאחר "בקשת הסליחה רבתי", הוא מנהג שזר מאד לדרך האמת – כי ממי יש לבקש סליחה? ובלפי מי יש להתנצל ולהתרפס? כלפי השוטים שמתו? כלפי התועים שלא ידעו ידיעת ה' מהי? כלפי בעלי המרדעות שלא ידעו ייחוד ה' מהו? וכל נושאי הכלים של רבנו לדורותיהם לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, הם לא ידעו כמעט **מאומה** מיסודות התורה, ואף עיקמו ועיקשו את דרכי רבנו הטהורים, הוציאו דיבה ולעז והִתעו רבים אחרי ההבל.

ויתרה מזאת, על מה יש להתנצל להתרפס ולבקש סליחה? על בקשת האמת? על דרישת דרך האמת? על הרצון לכונן ממלכת כהנים וגוי קדוש? על השאיפה לבער מקרבנו השקפות מינות ואלילות משחיתות? מנהג המינות הזה רע ומזיק אפוא מאד לדרך האמת, כי הוא מחליש את טענות הצדק והיושר, וגם מתייחס להשקפות התועים והמתעים כאל נכונות במידה חלקית, שהרי אם טענותיהם הן שקר גמור מדוע יש צורך להתנצל ולהתרפס? ובמקום לעוקרן מיסודן באופן ברור וחד-משמעי, המתנצלים והמתרפסים מטשטשים את דרך האמת, ומותירים פתח רחב להלכות משובשות ולהשקפות שווא ומדוחים לחדור ולזהם את כוח המחשבה שלנו.

וגדולה מכולן, הנוהג להתרפס בפני המינים מנציח את מעמדם של בעלי המרדעות לדורותיהם כ"קדושי עליון", אף-על-פי שהם תעו ולעו במינות ובסכלות, ואף הִתעו את עמֶּנו ללכת אחרי התוהו אשר לא יועיל ולא יציל. כלומר, מנהג זה, אשר מנציח את הערצת הקדושים השקרית והאלילית של חכמי-יועצי-אשכנז, מונע מעם-ישראל להתנער מדרכי ההבל, מציג את אנשי האמת כבופרים – ומשמש בעליל ככלי משחית קטלני ביותר בידי כומרֵי השקר, שהרי כל מי שיחלוק מבלי להתנצל להתרפס ולהתחנף – דבריו נחשבים מראש כדברי כפירה בעיקר.

כיצד אפוא כן יש לנהוג? ובכן, הנה לפניכם דרך האמת אשר באה לידי ביטוי בפירושו של רס"ג למשלי (יח, כג): "אבל הראוי הוא **שיהא בעל האמת מדבר בתוקף,** בין שהיה עשיר או עני.

וכך בעל הספק ידבר ברכות, ובעל השווא לא ידבר כלל" – ואין לי שום ספק, ששותפותו של קאפַּח המושחת בממסד הכומרים השכירים, מנציחי המינות, רודפי הבצע, מחללי שם שמים, ומתעֵי הרבים אחרי ההבל, גרמה לו לכרוע ולהשתחוות להמן, ולהתנצל ולהתרפס ולבקש סליחה ומחילה רבתי על כל צעד ושעל – שהרי הוא היה **חייב** לעוות את האמת, אחרת הוא היה כופר בטובה הגדולה של ממסד הכמורה הפרו-נוצרי שפיטם ודישן אותו מעל ומעבר לדרוש לו לצרכיו ולצרכי ביתו. וגדולה מזאת, איך יֹאמר על מעסיקיו המינים שאבותיהם ואבות-אבותיהם היו והינם עובדי אלילים?! האם הוא היה מסוגל לבטל את אקסיומת "קדושי העליון" ולהודות שהינה שקר מוחלט? והלא התורה כבר לימדה אותנו כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים, איך קאפַּח יראה את אור האמת זורח בתוך חושך מיליוני השקלים שהוא נטל מממסד הכמורה המגואל של בעלי המרדעות? האם קאפח היה מעל הטבע האנושי?

ואם תשאלו מי הנחיל לו את נורמת החנֻפים הזו? ובכן, התשובה פשוטה, הממסד האשכנזי הוא זה אשר ייסד את נורמת החנופה וההִתרפסות האלילית הזו, במטרה לפאר ולרומם את גדוליהם השקריים, להנציח את שיטותיהם העקומות, ולחזק את שלטונם המסואב בדת משה – אשר הפך את דת האמת והיושר לדת פרו-נוצרית, שמטרתה הראשונה היא להפיק רווחים ותאוות וטובות הנאה, וקיום המצוות נועד בעיקר לכסות על שאיפותיהם – כמו בנצרות.

יעקב אבינו לא מת?

האמונה שאדם מסוגל להמשיך לחיות לאחר המוות באה לידי ביטוי מבאיש בפירושו של רש"י-שר"י, אשר פירש את כל אגדות חז"ל כפשוטן ובכללן גם את האגדה בתענית (ה ע"ב):

"אמר רבי יוחנן: יעקב אבינו לא מת [...] וכי בכדי [=לחינם] ספדו ספדניא וחנטו חנטיא וקברו קבריא? [...] מקרא אני דורש, שנאמר: 'וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְיָ וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל, כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם' [ירמ' ל, י] – מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". ולאחר שראינו את דברי הגמרא הבה נעבור לפירוש רש"י-שר"י: "מקרא אני דורש – והאי דחנטו חנטיא, **סבורים היו שמת** [...]; אף הוא בחיים – [...] ודרשינן, **[זהו] ישראל סבא** [כלומר יעקב אבינו עדיין חי]; ודחנטו חנטיא – **נדמה להם שמת, אבל חי היה**".

פירוש נוצרי זה מתעלם לחלוטין מתפקידה המדרשי של האגדה ותופשׂ אותה כפשוטה, וכבר ביארתי במקומות רבים, כי תפישׂת האגדות כפשוטן החדירה לעם-ישראל הזיות מאגיות-אליליות ואף חיזקה מאד את השקפות המינות ואמונות ההגשמה, עד שהיא השחיתה כל חלקה טובה והפכה את עַמנו לעם סכל ונבל. נחזור לרש"י, הוא האמין באפשרות שאדם ימשיך לחיות לאחר מותו (כמו יש"ו), והנה לנו דוגמה נוספת לרעות הגדולות העולות מפירושיו.

אגדה זו הייתה שגורה תדיר בפיו של מנחם-מנדל אדמו"ר חב"ד (=**ח**כמה **ב**ינה **ו**דעת?!), אשר נהג לכנות את פירוש רש"י "יינה של תורה". באמצעות אגדה זו, הוא החדיר מסר סמוי להמונים שהוא עתיד לחיות לנצח-נצחים, תוך שהוא שומר על מידת הענווה המדומה. כי אם הוא היה אומר זאת במפורש, היו חושדים בו בגאווה ובשיכרון גדלות, אך אמירה עדינה כזו,

שיש לה לכאורה ביסוס במקורות (פירוש רש"י הוא תורה לשיטתם), ואשר מבטאת גדולה לצד ענווה מעושה, עשויה לחדור, והיא אכן חדרה עמוק למוחות הפתאים והסכלים. חשוב להוסיף, שמטרת האגדה ללמֵד אותנו, שיעקב אבינו חי וקיים בהיבט **הקיום הלאומי** של עם-ישראל, כלומר כל עוד עם-ישראל חי וקיים, שמו של יעקב אבינו ע"ה שנקרא "ישראל" חי וקיים.

ולאחר שראינו כל זאת יש לשאול: האם ראוי לתופשֵי הרמב"ם ללכת בדרכי עובדי האלילים? האם ראוי שיתדמו להם ולו במקצת? האם ראוי להם להתייחס **בהערצה פגאנית** לכומר שׂכיר שכרע והשתחווה למינים וחילל שם אלהים חיים? האם לא ראוי שהדרדעים יהיו חוד החנית במלחמה בעבודה-הזרה ובאלילות?! ואין ספק שתלמידיו של קאפַח שכחו את יסוד היסודות ועמוד החכמות, עד שהפכו את הרמב"ם לפוסק-אלילי אשכנזי טיפוסי, אשר דנים בהלכותיו כאילו היו מטרה בפני עצמה, והשליכו את ידיעת ה' אחרי גוום, תוך שהם הופכים את הִלכות רבנו לזירת התגוששויות והִתנצחויות מיותרות המנותקות לחלוטין מהמציאות המעשית.

ואף שהמארגנים מחקו לבסוף את זכרו של קאפַח מההזמנה לכנס, עדיין הם וכל באי הכנס כולם מעריצים מחלל שֵם אלהים, ומסרבים לראות בטליתו של ערוסי ממשיכו מרדעת חמורים. "וַיִּהְיוּ מְאַשְּׁרֵי [מנהיגי] הָעָם הַזֶּה מַתְעִים, וּמְאֻשָּׁרָיו [ולכן מונהגיו] מְבֻלָּעִים" (יש' ט, טו).

"עַמִּי! מְאַשְּׁרֶיךָ [=מנהיגיך] מַתְעִים וְדֶרֶךְ אׇרְחֹתֶיךָ בִּלֵּעוּ [=הִתעו רבים אחרי ההבל והתהו אשר מורידים את עמֵנו ביגון שאולה] [...] [ולכן] יְיָ בְּמִשְׁפָּט יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ" (יש' ג, יב–יד).

***

אחתום מאמר זה בשני מקורות מדברי רבנו, הראשון מפירושו למסכת אבות (ד, ז):

"כי כאשר נתבונן בעקבות החכמים [=חכמי המשנה והתלמוד] ז"ל, לא נמצא להם שגבו מבני אדם, ולא קיבצו נדבות לישיבות המרוממות והמכובדות, ולא לראשי גלויות [כל-שכן רבני ערים], **ולא לדיינין,** ולא למרביצי תורה, ולא לאחד מן הממונים, ולא לשאר בני אדם [...] אלא נתעסק במלאכה שיתפרנס ממנה אם ברווחה ואם בדוחק, והיה בז למה שבידי בני אדם, **כיוון שהתורה מְנָעַתּוּ מכך** [...] ולא התירו לעצמם את זה, **והיו רואים בכך חילול השם** בעיני ההמון, שיחשבו שהתורה מלאכה ככל המלאכות שמתפרנסים בהן ותזדלזל בעיניהם, **ויהיה העושה כן דבר ה' בזה** ['כִּי דְבַר יְיָ בָּזָה וְאֶת מִצְוָתוֹ הֵפַר הִכָּרֵת תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֹנָהּ בָּהּ' (במ' טו, לא)], **וטעו אלה [=רודפי הבצע] המכחישים את האמת** ואת הלשונות האלו הברורים ולוקחין ממון בני אדם ברצונם או בעל כרחם [=בתקצוב פוליטי כפוי לממסד הכמורה האורתודוקסי]".

והשני מפירושו למסכת נדרים (ד, ג):

"ואני תמה על אנשים גדולים [בעיני ההמון] שעיוורה אותם התאווה והכחישו את האמת, **והנהיגו לעצמם הקצבות [=תקציבים ממוסדים] בעד המשפטים [=פסיקת הדין בבתי-הדין]** והלימוד [=לימוד התורה], ונתלו בראיות קלושות. ונדבר בעניין זה במקומו במסכת אבות".

"וּמְלִיצֶיךָ פָּשְׁעוּ בִי" (ישעיה מג, כז) ושם תרגם יונתן: "וּמַלְפָּךְ [מוריך ורבניך] מָרְדוּ בְּמֵימְרִי", והוסיף מיכה: "וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ [...] לָכֵן בִּגְלָלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה".

כתר או נקדישך?

כידוע, יש שני נוסחים לקדושה אשר נאמרת בתפילת שמונה-עשרה: נוסח "כתר" ונוסח "נקדישך". נוסח "כתר" נאמר במוספים ונוסח "נקדישך" נאמר בשחרית ובמנחה, והנה שני נוסחי הקדושה: **נוסח "כתר" –** "כתר יתנו לך ה' אלהינו, מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה, יחד כולם קדושה לך ישלשו, וכן כתוב על יד נביאך, וקרא זה-אל-זה ואמר: קדוש-קדוש-קדוש" וכו'. **ונוסח "נקדישך" –** "נקדישך ונעריצך ונשלש לך קדושה משולשת, כדבר האמור על יד נביאך, וקרא זה-אל-זה ואמר: קדוש-קדוש-קדוש" וכו'.

בעניין שני הנוסחים הללו פורסם סיפור מעניין על הדיין השביר והוותיק יוסף קאפַּח זצוקללה. הסיפור מופיע בהקדמת הסידור שׂיח ווילנא לסוכות, וכך סיפר שם ערוסי השביר:

"ובאמת ששמעתי שפעם אחת, אורח אחד התפלל בשבת כשליח ציבור בתפילת מוסף של שבת בבית-הכנסת של מו"ר [=קאפח, מביר ומורד], ואמר נוסח 'כתר' ולא נוסח 'נקדישך', אשר נוהגים בו בבית-הכנסת של מו"ר, והמתפללים תיקנו את השליח ציבור. מו"ר הסתייג מתגובת המתפללים, ובדרך מיוחדת במינה הוא העביר להם מסר שלא במהרה יישכח. מו"ר, כך שמעתי, התפלל כשליח ציבור בתפילת מנחה של אותה שבת, ולתדהמתם של המתפללים הוא אמר בקדושה נוסח 'כתר'. רק לאחר התפילה הוא הסביר להם, ששתי הנוסחאות: 'נקדישך' ו'כתר' הן עתיקות יומין מימי הגאונים [מבין סידורי הגאונים שבידינו, רק בסדר המיוחס לרע"ג מובא נוסח 'כתר' בקיצור: 'כתר יתנו לך המוני מעלה וקבוצי מטה' וכו', ושוחרי ההגשמה הוסיפו: 'מלאכים [...] ועמך ישראל', ובהמשך נראה כי סדר זה יוחס בשקר לרע"ג]. אלא שבימי הגאונים היו שנהגו לומר נוסח 'נקדישך' בכל הקדושות: שחרית, מוסף, מנחה, (ונעילה), והיו שנהגו לומר נוסח 'כתר' בכל הקדושות [כל אלה שקרים וכזבים ולקמן יוכח]. והמקובלים הם שהנהיגו לחלק בין שחרית למוסף [...]. עיין סדר התפילה של הרמב"ם [...] ושם באות ל, התייחס מו"ר לעניין של 'נקדישך' ו'כתר', וסיים בדברים הנפלאים הבאים:

'אמנם נכון הדבר כי נוסחים שונים עתיקים נוצרו לקדושה בפזורות ישראל. ברם, זהו מנהגנו, וזו מסורת אבותינו. וזהו הנוסח הנמצא בכל כתבי-היד העתיקים. ובמאות השנים האחרונות הוחדרו לסידור התפילה שלנו ספיחים לא לנו. **וכל הנוסחים כשרים נוסח-נוסח לבעליו, וכל הנוסחים מקובלים לפני בורא-עולם ברחמים כשהם נאמרים באמת ובלבב שלם**'".

עד כאן הדברים מהקדמת הסידור שיח ווילנא (כל ההדגשות הממסדיות במקור). מכל מקום, מן הדברים הללו עולה בבירור כי קאפח הכשיר את נוסח "כתר", ופעם אחת אף אֱמָרוֹ בעצמו במנחה של-שבת, כדי להעביר לציבור "מסר שלא במהרה יישכח"... ברם, יש בדברי קאפח השׂכיר סתירה מיניה וביה, שהרי הוא אומר: "ובמאות השנים האחרונות **הוחדרו לסידור התפילה שלנו ספיחים לא לנו**", ועל הספיחים הללו הוא אומר במשפט הבא: "וכל הנוסחים כשרים [...] וכל הנוסחים מקובלים" – האם באמת כל הספיחים כשרים? האם באמת כל הספיחים מקובלים? והלא יש ספיחים רבים שמצחינים מטומאת ההגשמה והעבודה-הזרה!

וברור ששותפותו של קאפח בממסד המינות הפרו-נוצרי סילפה ועיוותה את דרך האמת, והזיות חדשות מקרוב באו נשמעו מגרונו, הזיות אשר לא שׂערום אבותינו הקדמונים.

ולעצם אמירת "כתר": מדברי רבנו בספרו "מורה הנבוכים" עולה שקאפח הִפנה עורף לדברי האמת של רבנו, הִתעה אחרי המינות, חילל-שם-שמים ובגד בדרכו של אברהם אבינו ע"ה.

א. הגשמה בייחוס חפצים לבורא

רבנו הרמב"ם בספרו "מורה הנבוכים" (א, כח), מצטט ומנתח את תרגום אונקלוס לפסוק שבספר שמות (כד, י): "וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר", ואונקלוס מתרגם שם: "וַחֲזוֹ יָת יְקָר אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל וּתְחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ כְּעוֹבָד אֶבֶן טָבָא וּכְמִחְזֵי שְׁמַיָּא לְבָרִירוּ". כדי למקד את הדיון, נעסוק בשתי מלים בלבד: "וְתַחַת רַגְלָיו", אותן אונקלוס מתרגם בשלוש מלים: "וּתְחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ".

רבנו הרמב"ם הקדיש את כל חלקו הראשון של ספרו "מורה הנבוכים" להרחקת הגשמות מהבורא. במסגרת מגמתו זו, הוא מנתח את תרגומו הזה של אונקלוס, וכֹה דבריו שם:

"אבל אמרו 'וְתַחַת רַגְלָיו' [...] הרי פירוש אונקלוס בו כפי שכבר יָדַעְתָּ [מחובת קריאת שניים מקרא ואחד תרגום], שהוא עשה כינוי 'רגליו' מוסב על הכיסא ואמר: 'וּתְחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ', והבן והתפלא על התרחקות אונקלוס מן הגשמות ומכל מה שמביא לכך ואפילו בדרך רחוקה, לפי שלא אמר 'וּתְחוֹת כּוּרְסֵיהּ', **לפי שאם יֵחַס לו את הכיסא [...] היה משמע שהוא נח על גוף, ויחייב גשמות,** לפיכך יֵחַס את הכיסא ליקריהּ כלומר לשכינה שהיא אור נברא".

כלומר, אונקלוס הרחיק **פעמיים** מן ההגשמה: פעם אחת כאשר אמר שהרגליים אינן רגלי הבורא יתעלה ויתרומם אלא רגלי הכיסא, ופעם נוספת כאשר אמר שהכיסא בעצמו אינו של הבורא – כי אם יאמר שהכיסא הוא של הבורא הרי הוא מחייב לו גשמות! לפיכך, אונקלוס תרגם "וְתַחַת רַגְלָיו": תחת רגלי הכיסא שעליו שוכן אור נברא היא שכינת ה' יתעלה. **למדנו אפוא,** כי אסור לייחס חפצים כגון כיסא או כתר לה' יתעלה – מפני שבזה תתחייב הגשמות! וכמו שאונקלוס ע"ה הרחיק מייחוס חפצים לה' יתעלה, כך ראוי שינהגו מייחדי ה' יתעלה.

ואם יטען הטוען שרבנו דיבר אך ורק על המונח "כיסא" ולא התכוון לכלול עמו חפצים גשמיים דומים לו כגון "כתר". ובכן, על הטוען הזה ללמוד ולהבין ולידע, כי רבנו מלמד אותנו במורה באופן מפורש, שספרו "מורה הנבוכים" הוא בגדר **מפתחות ושערים לחכמה,** והרעיונות המובאים בו בענייני ההגשמה אינם נכונים אך ורק למונחים המסוימים שעליהם הם נאמרו, אלא יש ללמוד מהם כללים והשקפות גם ביחס לעניינים ולמושגים ולמונחים אחרים.

וכֹה דברי רבנו בעניין זה במורה (א, ח): "**ודע,** כי כל שֵׁם [=כל מושג וכל פועל וכל תואר] אשר נבאר לך שיתופו במאמר זה [כלומר כל שֵׁם אשר נבאר את משמעויותיו השונות], אין הכוונה בכך ההערה למה שהזכרנו באותו פרק בלבד, **אלא אנו פותחים שער ומעירים אותך על [כל] ענייני אותו השם.** [...] ואתה התבונן בספרי הנבואה וזולתם מחיבורי בעלי החכמה, וּבְחַן את

כל השמות [...] בהן, ובַּאֵר כל שם משותף כפי אחד מענייניו המתאים לו לפי אותו הדיבור [=לפי ההקשר והעניינים האמורים בו], **והנני אומר דברים אלו מפתח למאמר זה וזולתו**".

נמצא, שמטרת רבנו היא לפתוח לנו שערים למחשבה ולתבונה, ולהעיר לנו הערות על מושגים ומלים ורעיונות אשר אינם נכונים רק למקומם, אלא ניתן באמצעותם להבין עניינים עמוקים בכתבי-הקודש ובאגדות חז"ל ובן בנוסח התפילה, ולהינצל מן התהייה והתעייה! והוא הדין כאן בעניין כיסא או כתר וכיו"ב, אשר ברור שאין הבדל ביניהם, כי שניהם חפצים גשמיים אשר ייחוסם לבורא מוביל בקלות אל הסכלות, ואל התעייה בשיממון ההגשמה והאלילות.

ב. חובה לשלול מהבורא כל מה שמוביל להגשמה

רבנו מוסיף ומלמד במורה (א, נה), וכֹה דבריו: "כבר קדם לנו בכמה מקומות במאמר זה, שכל מה שמביא להגשמה **חובה בהחלט** לשלול אותו ממנו. [...] נמצא כלל הדברים: שכל דבר המביא לאחד מארבעה האופנים הללו [=הגשמה, התפעלות, העדר, דימוי] **חובה בהכרח** לשלול אותו ממנו בהתאם להוכחה הברורה, והם **כל מה שמוביל אל הגשמות**". קאפח מפנה שם לעיין בפרקים שקדמו לדברי רבנו לעיל, ואשר בהם רבנו מבאר שחובה בהחלט לשלול מה' יתעלה כל מה שמביא להגשמה: "פרקים א, ט, יח–כב, כו–כח, לה, לו, מו–מח".

נעיין עתה רק בכמה מן הדוגמות הללו שקאפח בעצמו הִפנה אליהן:

רבנו מבאר במורה (א, ט), כי כתבי הקודש ייחסו כיסא להקב"ה "כיוון שלא היו יושבים על הכיסא כי אם בעלי הרוממות והגדולה כגון המלכים, ונעשה הכיסא דבר מצוי המורה על כְּבוֹד מי שנעשה בשבילו ורוממותו ורום מעלתו". כלומר, מכיוון שהכיסא בימי קדם היה סמל לגדולה ורוממות (אגב, גם בימינו), השתמשו בו בכתבי-הקודש כדי להעביר ולהטמיע מסר על גדולתו ורוממותו של הבורא יתעלה שמו – ולכן השמים נקראו גם כיסא כבודו יתברך: "מפני שהם מורים אצל מי שיודען ומתבונן בהם על גדולת ממציאם ומניעם" (שם). כלומר, כמו שהכיסא מורה על גדולת מי שראוי לו, כך השמים מורים על רוממות מעלת בוראם, ה' אלהים אמת.

רבנו מוסיף ומרחיב בעניין זה במורה שם (א, ט), וכֹה דבריו: "זהו אשר ראוי שיסברו בו אנשי האמת, לא שיש שם גוף שהאל יתרומֵם עליו [=על הכיסא] [...] כי יתבאר לך שהוא יתעלה אינו גוף, והיאך יהיה לו מקום או תנוחה על גוף? [=תנוחת ישיבה על כיסא], אלא הדבר כפי שהעירונו [...]. ואין ראוי שתעלה בדמיונך דבר מחוץ לעצמותו [=שלא תדמיין שיש לו גוף בנוסף לעצמו ואמיתתו] ולא שום נברא מברואיו [=ושלא תדמיין שהוא דומה במשהו לנברא מברואיו], עד שיהא ה' יתעלה מצוי בלי כיסא ומצוי עם כיסא – **[כי] זוהי כפירה בלי ספק**".

נמצא, שאם אנחנו חלילה מייחסים לו כיסא או כתר, עד שהוא מצוי בלי כתר או עם כתר, כלומר, כאשר הוא חובש את הכתר הוא עם הכתר וכאשר הוא מסירוֹ הוא בלי הכתר, **זוהי כפירה בלי ספק!** וכבר ראינו **שחובה בהכרח** להתרחק מכל מה שמוביל להגשמה ולכפירה, כדי שלא חלילה תיכנס למחשבתנו ההזיה שאנחנו והמלאכים נותנים לו כתר... וכאילו ה' יתעלה הוא מלך כשאר מלכי בני האדם, וכאילו המלאכים הם שׂרים כבכל שׂרי הממלכות.

***

רבנו מבאר במורה (א, יח) את הפעלים "קרב" ו"נגש" אשר נאמרו בספרי הנבואה ביחס לה' יתעלה, וכֹה דברי רבנו בסיכום הפרק שם:

"אם כן, כל לשון 'קריבה' או 'נגישה' שתמצא שנאמרו בספרי הנבואה, בין ה' יתעלה ובין אחד מן הנבראים, הם כולם מן העניין הזה האחרון [=הגעת ידיעה ומגע השגה, לא מגע מקום], כי אין ה' יתעלה גוף כמו שיתבאר לך במאמר זה, **ואין הוא יתעלה נוגע ולא קרב בדבר, ולא שום דבר מכל הדברים יקרב לו או יגע בו חלילה.** כי בהסתלק הגשמות יסתלק המקום, ותבטל כל קריבה ומגע או ריחוק או חיבור או פירוד או מישוש או סמיכות".

כלומר, אין לייחס לה' חבישת כתר, כי "אין הוא יתעלה נוגע ולא קרב בדבר [=בשום חפץ], ולא שום דבר מכל הדברים יקרב לו או יגע בו [או יונח עליו] חלילה". גם מדוגמה זו אנו רואים, שאסור לדעת רבנו לתאר את עצמנו נותנים כתר לה' יתעלה, כי תיאור זה מוביל בהכרח לכך שה' יתעלה חובש כתר, כלומר שיש לו חלילה ראש וצוואר ושכמות וכיו"ב.

***

רבנו מבאר במורה (א, יט) את המילה: "מלא" אשר נאמרה בספרי הנבואה ביחס לה' יתעלה, ושם הוא מסכם את דיונו ואומר: "וכל לשון 'מליאה' שתמצאנה מיוחסת לה' [=שהוא ממלא מקום מסוים] היא מן העניין הזה [כלומר, שהביטוי מלא בברכת ה' או בכבוד ה', מורה על-כך שאותו הדבר שעליו נאמר ביטוי זה הינו שלם בתכלית], לא שיש שם גוף ממלא מקום". וראו כמה רבנו מתאמץ ומשתדל להרחיק מן ההגשמה, וכמו שאין לייחס לה' הזיה שהוא ממלא מקום כלשהו, שהרי הדבר מוביל להגשמה, כך אין לייחס לו כתר שהוא מניח על ראשו. וברור לנבונים שייחוס כתר מוביל ביתר-קלות להגשמה ולגופניות מאשר ייחוס של מילוי מקום.

***

רבנו מבאר במורה (א, כ) את השמות: "רם" ו"נישא" שנאמרו בספרי הנבואה ביחס לה' יתעלה, מסקנת רבנו שם היא: "וכל הכוונה בפרק זה היא, כי 'רם ונישא' אין עניינם ומובנם רום מקום אלא רוממות מעלה", שהרי אם נתארו במקום גבוה אנו מגשימים אותו, כי רק גוף יכול להיות מצוי במקום מסוים. וייחוס "כתר" לה' יתעלה קרוב יותר להגשמה מייחוס מקום, שהרי אם נתארו חובש כתר אנו מגשימים אותו מיד, כי רק גוף יכול להיות מצוי עם כתר ובלי כתר. לעומת זאת, אם נתארו במקום מסוים, ההגשמה תחול רק לאחר שתובן ההנחה המדעית והמחשבתית שרק גוף תופס מקום, וכל שהוגדר לו מקום הינו גוף בהכרח.

***

רבנו קובע במורה (א, לה) כי חובה לחנך את הקטנים שאין לה' גוף וכו', וכֹה דבריו:

"כשם שצריך לחנך את הקטנים ולפרסם בהמון כי ה' יתהדר ויתרומם אחד ושאין ראוי לעבוד זולתו, כך צריך לשנן להם כי ה' אינו גוף, **ואין דמיון בינו לבין ברואיו כלל בשום דבר מן הדברים,** ושאין מציאותו כעין מציאותם, ולא חייו כמו חיי החי מהם, ולא ידיעתו כמו ידיעת כל מי שיש לו ידיעה מהם, ושאין השוני בינו לבינם בריבוי ומיעוט בלבד, אלא במין המציאות. כלומר,

שצריך לאמֶּת אצל הכל [=ללמֵּד לַכֹּל] שאין ידיעתנו וידיעתו או יכולתנו ויכולתו שונים בריבוי ומיעוט וחוזק וחולשה וכיו"ב, כי החזק והחלש דומים במינם בהכרח וכוללת אותם הגדרה מסוימת אחידה, וכך כל יחס לא יהא אלא בין שני דברים שהם תחת מין אחד [...] אלא כל מה שמתייחס אליו יתעלה **שונה מתארינו מכל צד עד שאינם מתאחדים בשום הגדרה כלל**".

מדברי רבנו עולה, כי תיאור נתינת "כתר" לה' יתעלה הינו חמור ביותר! מפני שבעצם תיאור זה אנחנו עורכים דימוי בינו לבין ברואיו, ושהוא מלך כמו מלכי בני האדם, בעל כתפיים וצוואר וראש שעליהם מונח הכתר. "וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל [...] וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה" (יש' מ).

***

רבנו מוסיף ואומר במורה שם (א, לה): "אבל שלילת הגשמות וסילוק הדימוי [...] ממנו [=מה' יתעלה] הוא דבר שראוי לפרשוֹ ולבארוֹ לכל אדם כראוי לו, ולשננו לקטנים ולנשים ולפתאים ולחסרי התבונה כמו שמשננים להם שהוא אחד ושהוא קדמון ושאין לעבוד זולתו, **לפי שאין ייחוד כי אם בשלילת הגשמות,** כי הגוף אינו אחד אלא מורכב מחומר וצורה שניים מוגדרים, והוא גם מתחלק וסובל את החלוקה [...] ואין ראוי להניח שום אדם באמונת הגשמות [...] אלא כמו שמניחים על הַאֱמָנַת [=אמונת] העדר האלוה או השיתוף עמו או עבודת זולתו".

מדברים אלה עולה המסקנה הברורה שאין ראוי לתאר נתינת כתר דמיוני להקב"ה, כי הנחה זו מדרדרת להשקפת הגשמות החמורה, שהרי רק ראש זקוק לכתר, והנחת בני האדם בהזיה הזו היא "כמו שמניחים על האמנת **העדר האלוה או השיתוף עמו או עבודת זולתו**"!

ג. חומרת הגשמת ה' יתעלה

לדעת רבנו במורה (א, לו), ההשקפה שיש לה' גוף או דמות הגוף היא העבודה-הזרה החמורה ביותר! בספרו שם הוא מתאר את עובדי האלילים הקדמונים ששגייתם בתהו נבעה מכך שהם סברו שיש לעבוד את השמש או את הירח **באמצעי** בינם לבין ה'. ובהמשך דבריו הוא משווה אותם למי שסוברים שיש לה' גוף, ומסיק, שהמגשימים למיניהם גרועים בהרבה מעובדי האלילים הקדמונים, מפני שכפירתם קשורה **באמיתת עצמותו** של ה' יתעלה, וכֹה דבריו:

"ואתה יודע, שכל מי שעבד עבודה-זרה, לא עבדהּ מתוך הנחה שאין אלוה זולתה, ולא דימה אדם מעולם בדורות שעברו ולא יְדַמֶּה מן העתידיים, שהצורה שהוא עושה מן המתכות או מן האבנים והעצים [=הפסלים והצלמים והמסכות והתמונות], שאותה הצורה בָּראה את השמים והארץ והיא המנהיגה אותם, ולא עבדום אלא על דרך שהם דְּמוּת לדבר [דמות וסמל מוחשיים לאיזו ישות אלילית דמיונית מתווכת, דהיינו לְדָבָר] שהוא **אמצעי** בינינו לבין ה' [...]

אלא שעם היות אותם הכופרים סוברים מציאות ה', הואיל וקשורה כפירתם במה ששייך אליו [=שקשור אליו] יתעלה בלבד [אך לא נוגע באמיתת עצמותו ממש] – כלומר העבודה והרוממות [=ששגו לחשוב שיש לעבוד ולרומם גם פסילים דוממים] [...] והיה זה גורם להעדר מציאותו מתודעת ההמון, לפי שאין ההמון מכיר אלא את פעולות הפולחן [...] – לכן היה זה שהביא לכך שנתחייבו כליה, כמו שאמר הכתוב: 'לֹא תְחַיֶּה כָּל נְשָׁמָה' [דב' כ, טז] [...]

וקראם [=בתורה] 'אויבים' ו'שונאים' ו'צרים', ואמר [ה' בתורת משה] כי העושה כן מקנא ומכעיס ומעלה חֵמה – והיאך יהיה מצב מי שקשורה כפירתו **בעצמותו יתעלה?** והוא בדעתו היפך מכפי שהוא, כלומר שלדעתו הוא אינו מצוי, או שלדעתו הוא שניים, או שסבור שהוא גוף, או שהוא לדעתו בעל התפעלויות, או שמייחס לו איזו מגרעת שהיא? **הנה זה בלי ספק יותר חמור מעובד עבודה-זרה על דעת שהיא אמצעי או מֵטיבה או מרֵיעה לפי דמיונו**".

הרמב"ם לא מסתפק בזאת, והוא מוסיף ומדגיש במורה שם (א, לו):

"**ואתה דע,** שכל זמן שתהא בדעתך גשמות או מאורע ממאורעות הגוף, הנך מקנא ומכעיס וקודח אש ומעלה חֵמה ושונא ואויב וצר, **יותר חמור מעובד עבודה-זרה בהרבה**".

בהמשך דבריו שם, רבנו גם קובע מפורשות שאין לדון לכף זכות בענייני ההגשמה:

"ואם יעלה בדעתך שיש ללמד זכות על מאמיני הגשמות בשל היותו חונך כך או מחמת סכלותו וקוצר השגתו, כך ראוי לך להיות בדעה בעובד עבודה-זרה, מפני שאינו עובד אלא מחמת סכלות או חינוך, **מנהג אבותיהם בידיהם** [מזכיר משהו? 'מנהג דוחה הלכה']. ואם תאמר כי פשטי הכתובים הפילום בשיבושים הללו, כך תדע שעובד עבודה-זרה לא הביאוהו לעבדהּ כי אם דמיונות ומושגים גרועים. **נמצא שאין התנצלות [=אין שום תירוץ וטענת זכות] למי שאינו סומך על בעלי העיון האמיתיים אם היה קצר יכולת עיונית**".

ד. ייחודיות ספרי הנבואה ונוסח התפילה שתיקנו אנשי כנסת הגדולה

לכאורה יש לשאול, והלא בעת קריאת התורה וההפטריות וכן בחלק מן התפילות, אנו קוראים תיאורים אשר מובילים להגשמה? מדוע אפוא הותר לנו לקרוא בתורה ובהפטריות וכן בחלק מן התפילות תיאורים שיש בהם מן ההגשמה – אם מדובר בעבודה-זרה כל-כך חמורה?

רבנו משיב על-כך במורה (א, נט), כאשר הוא מסביר מדוע מותר לנו לומר בתפילה: "האל הגדול הגיבור והנורא". לא ארחיב כעת בעניין מגרעת ייחוס התארים לבורא-עולם, רק נאֹמר שהם לפי אמיתתם גנאי גדול לה' יתעלה ואף הם מובילים להגשמה (ראו את סדרת המאמרים שנכתבו בעניין התארים, והראשון שבהם הוא: 'מבוא לתורת שלילת התארים'). נתמקד עתה אפוא בהסבר של רבנו במורה שם בעניין התארים, אשר וודאי נכון גם לעניין ההגשמה. רבנו מבאר, כי אלמלא שלושת התארים הללו ('הגדול הגיבור והנורא') נזכרו בתורה, ואלמלא באו אנשי-כנסת-הגדולה ותיקנו לומר אותם בתפילה – **לא היינו יכולים לאמרם ביחס לבורא!**

וכֹה דברי רבנו במורה שם (א, נט):

"התבונן היאך ביאר [רבי חנינה], כי התארים, אילו הונחו להכרעת דעתנו בלבד, לא היינו אומרים אותם כלל, ולא נבטא במאומה מהם, אלא שכאשר דִּחָקָנוּ הצורך לדבר עם בני אדם במה שייתן להם מושׂכל מסוים כמו שאמרו: 'דיברה תורה כלשון בני אדם', לתאר להם את ה' בשלמויותיהם, **הרי כל מה שאנו רשאים הוא להיעצר עם אותן האמירות, ולא נקראֵהו בהן אלא בשעת קריאתן בתורה בלבד,** אך כיוון שבאו גם אנשי-כנסת-הגדולה והם נביאים, ותיקנו

להזכירם בתפילה הרי תכליתנו שנאמרם בלבד [='כל מה שאנו רשאים הוא לומר אותם בלבד ולא שנוסיף עליהם, ואף אלה רק במקום שתקנו לאמרם ולא יותר' (קאפח)].

כלומר, כל תארי השלמות הגשמיים שנזכרו בתורה ובספרי הנביאים, אסור לנו להתפלל בהם ולשבח בהם את ה' יתעלה שמו, אלא, כל מה שהותר לנו הוא לקרוא אותם בבית-הכנסת בעת אמירתם ותו לא. ברם, מה שתיקנו לנו אנשי-כנסת-הגדולה לומר מן התיאורים הללו בתפילה – מותר לנו לאמרו, אך אסור לנו בשום פנים להוסיף עליהם "כיסאות" או "כתרים".

נמצא, **שאין להזכיר בעת התפילה שום תואר ביחס לבורא שלא תיקנו אנשי כנסת הגדולה!** וכל-שכן וקל-וחומר הוא, שאסור להזכיר שום תיאור שמוביל להגשמה שלא תיקנו אנשי כנסת הגדולה! שהרי אם חז"ל ורבנו החמירו אפילו בתארים: "הגדול הגיבור והנורא", אשר מובילים להגשמה בדרך רחוקה, מה יאמרו על אמירת תיאורים שמובילים להגשמה בדרך קצרה? איך התיר אפוא קאפח, ואף עשה מעשה ר"ב בעצמו, ונתן לה' "כתר" בתפילת מנחת שבת?

ונצרף גם את המשך דברי רבנו החשובים מאד במורה שם (א, נט), וכֹה דבריו:

"וראוי שתתבונן ותאמר: אם היה לשון הרע והוצאת-שם-רע עבירה חמורה, **כמה חמור יהיה שחרור הלשון ביחס לה' יתעלה ותיאורו בתארים יתרומם מהם** [כל שכן בתיאורי גשמות והגשמה ישירים]. ואיני אומר שזה [רק] מֻרְי, אלא זה **חירוף וגידוף** בשגגה מצד ההמון השומעים, ומאותו הסכל האומר. אבל מי שהכיר מגרעת אותם הדברים, ואומרם, הרי הוא לדעתי מכלל מי שנאמר בהם: 'וַיְחַפְּאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל יְיָ אֱלֹהֵיהֶם' [מ"ב יז, ט], ונאמר: 'וּלְדַבֵּר אֶל יְיָ תּוֹעָה' [יש' לב, ו]. ואם אתה ממי שיחוס על כבוד קונו אין ראוי לך לשמעם כלל, כל-שכן שתאמרם, כל-שכן שתעשה כמותם. [...] **ואל תחרוג ממה שתיקנו אנשי כנסת הגדולה בתפילות ובברכות, כי יש בכך די בהתאם לצורך, בהחלט די!**".

לאור הדברים המפורשים והברורים הללו של רבנו, האם באמת ניתן לזמֵּר ולתת לה' יתברך "כתר" בתפילה? והלא אפילו לשמוע זאת אסור! ומה דינו של קאפח לדעת רבנו, אשר וודאי "הכיר את מגרעת אותם הדברים"? וגם השגיאה החמורה הזו של קאפח נבעה מיובל שנים של שוחד שקיבל מממסד המינות הפרו-נוצרי, וכמו שאומר רבנו בפירושו לנדרים (ד, ג):

"ואני תמה על אנשים גדולים [בעיני עצמם ובעיני הפתאים ומחוסרי הדעת למיניהם] **שעיוורה אותם התאווה והכחישו את האמת,** והנהיגו לעצמם הקצבות [=תקציבים] בעד המשפטים [=פסיקת הדינים בבתי-הדין] והלימוד [=לימוד התורה] ונתלו בראיות קלושות".

והנה גם דברי רבנו במורה (א, כח) בעניין חשיבות הרחקת הגשמות: "וכל המטרה של כל נבון היא שלילת הגשמות מה' יתעלה [...] הבן זה והתבונן בו". "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יְיָ אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ [...] כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא" (דב' ד); "מֵאֵין כָּמוֹךָ יְיָ" (יר' י, ו). "וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ [...] וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה" (יש' מ). "וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר: עַד מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים? אִם יְיָ הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר" (מ"א יח).

ה. תעייתו ותעתועו של קאפח

קאפח טען כי נוסח "כתר" "עתיק יומין מימי הגאונים". ובכן, כבר נאמר לעיל שסידור התפילה היחיד "מימי הגאונים" אשר מופיע בו נוסח "כתר", הוא הסידור הצרפתי המיוחס בשקר לרב עמרם גאון. לפיכך, אם קאפח נסמך על סדר רב עמרם גאון הרי שמדובר במעשה תעתועים! שהרי כל חוקר נוסח מתחיל יודע, שסדר רב עמרם גאון שנמצא בידינו אינו יכול לשמש בשום אופן ופנים כאסמכתא אמיתית לנוסח התפילה של הגאונים. מדובר בסדר תפילה שכתבי-היד הקדומים ביותר שלו חוברו כ-600 שנה לאחר שרע"ג חיבר את סידורו! ולא רק זאת, אלא שהם עברו עריכה ועיבוד קשים מאד בארצות המינות והטומאה של אלופי זייפני אדום!

והנה לפניכם קטעים נבחרים מתוך מבואו של גולדשמידט לסדר רע"ג (תשל"ב):

"עקבות השפעתו [של סדר רע"ג] ניכרים ביותר בקהילות אשכנז וצרפת: רוב המובאות של הראשונים שבידינו [שנזכר בהן סדר רע"ג] הן מספרי הפוסקים של אשכנז וצרפת [המינים וצאצאיהם], **ובכל כתבי היד של סדר רע"ג שׁשׂרדו ניכרת השפעה צרפתית**".

***

"נוסח התפילות שונה מאד מכתב-יד אחד למשנהו [יש שלושה כתבי-יד מרכזיים כפי שיתואר בפירוט לקמן] [...] על נוסח התפילות עברו שינויים רבים [...] גורל נוסח התפילה היה תלוי בסופרים המעתיקים: כל אחד רשם ללא כל חשש את הנוסח שהוא היה רגיל להתפלל בו, ובזה טשטש כליל את המסורת. נראה שבימי הביניים נהגו לכתוב מחזורים לפי המנהגים השונים ולהשלימם על-ידי העתקת ההלכות המתאימות מתוך סדר רע"ג. **ממילא מובן שאין לנוסח התפילה שבכתבי-היד ערך רב לענייננו, דהיינו לא נוכל להיעזר בו כמעט בשום מקרה כדי להכיר את נוסח התפילה שבימי הגאונים.** לזה יש להוסיף שאין בידינו אלא כתבי-יד מאוחרים של סדר רע"ג שנוסחם שובש הלאה בהעתקות ממקורות ביניים".

***

"הטקסט של סדר רע"ג נמסר לנו בכתבי-היד הבאים:

מ – כתב-יד המוזיאון הבריטי [משנת 1400 לערך] [...] זהו סידור תפילה ספרדי [לא מדובר בספרד הקדומה ישרת המחשבה, הנאמנה לדרך האמת של הרמב"ם רס"ג והתלמוד, אלא בספרד המאוחרת טְמֵאַת ההזיות, המשׂרכת דרכיה אחרי התהו והאלילות המאגיה והקבלה], מעובד לפי מנהג התפילה של קהילת הסופר [...] לתפילות חוברו [...] פיוטים רבים שרוב מחבריהם הם מתקופות מאוחרות. הכתב [...] מלא שגיאות, ברובן טעויות הסופר. [...]

א – כתב-יד אוקספורד [משנת 1426] [...] הכתב הוא [...] עם תיקונים, בחלקם מאת הסופר עצמו אשר הוסיף בגיליון דברים שדילג עליהם, ובחלקם תיקוני שיבושים רבים על-ידי יד מאוחרת הרבה יותר. [...] כתב-יד זה הוא המייצג העיקרי של המסורת הצפון-צרפתית [משם יצא רש"י-שר"י], **ונוסח התפילה הוא כמעט כולו לפי נוסח צרפת** [...] הסופר היה כנראה בּוּר והעתיק את החיבור מתוך מקורו בדרך מכאנית, בלי לתקן שום שגיאות בולטות. [...]

ז – כתב-יד בית המדרש לרבנים [השכירים] בניו-יורק [משנת 1506] [...] הכתב [...] עם קצת טעויות סופר, אבל בדרך-כלל יש בכתב-יד זה טקסט קריא שיכול לשמשנו יפה בקביעת נוסח חיבורינו, ופעמים רבות נעדיף אותו על גרסאות אחרות [שימו לב, כתב-היד המרכזי לסדר רע"ג שבידינו נכתב למעלה מ-600 שנה לאחר שרע"ג כתב את סידורו!]".

***

"לסיפוקנו יכולים אנו **להשלים בהרבה** את מקורותינו על-ידי טקסטים [...] ששולבו בתוך שני חיבורים מבית מדרשו של רש"י: הסידור המכונה סידור רש"י [...] ומחזור ויטרי [...] קטעים אלה הן [...] מובאות מתוך סדר רע"ג בתוך ספרים שחוברו מאות שנים לאחר חיי הגאון [...] נכון שקטעים אלה מעובדים הם, על-ידי שינויים ותוספות **על-פי המסורת הצרפתית.** [...] לפנינו העתקות מן המאה הארבע-עשרה, כלומר מתקופה שהיא קדומה לכתבי-היד של הסדר עצמו [עתה ברור שהמקור לכתבי-היד הינו העתקות צרפתיות מפוקפקות]".

***

"כל כתבי-היד של סדר רע"ג שבידינו נובעים בעקיפין ממקור אחד [גם הנצרות והאסלאם מקורן ביהדות] [...] מאידך, יש לכל אחד משלושת כתבי-היד כל-כך הרבה שינויי נוסחאות מיוחדים עד שברור לגמרי שכל אחד מכתבי-היד או ממקורותיהם עוּבָּד בכיוון נפרד [כתבי-היד 'עובדו'? כמה לא מפתיע...]. **כתב-יד א מעובד כולו לפי המסורת של צפון-צרפת** [רש"י-שר"י כבר אמרנו?]. [...] כתב-יד מ [המשובש להחריד באמור לעיל] מוסר לנו [...] את המסורות הספרדיות [הקבליות] [...] [אך] גם כאן יש שינויי סגנון כלפי הניסוח המקורי".

***

"דיוננו על תולדות מסורת הטקסט העלה, שאף-לא-אחד מכתבי-היד שבידינו מוֹסֵר נוסח נאמן של המקור. כולם נובעים ממקורות מְשניים ומֵחוליות אמצעיות [...] ויש בהם שינויים ותוספות. מכאן שאין סיכוי שנוכל לשחזר את הנוסח המקורי של סדר רע"ג, ואין בידינו אף לקבוע את מידת היקפו. כל אשר ביכולתנו לעשות הוא לקבוע נוסח **קריא ומשכנע יחסית,** אשר מוסר לנו על כוונותיו של המחבר, ואשר, מבחינת **תכנו,** מתקבל על הדעת". ההדגשות בקטע זה כולן הינן במקור, וראוי להדגיש את כל הקטע מראשו ועד סופו כי הוא פשוט מזעזע! איך העזו לקרוא לטקסטים המשובשים הללו "סדר רב עמרם גאון"? ואלופי הזייפנים כבר אמרנו?

***

"יסודות הטקסט בחיבור זה הם כֹּה רופפים עד שאנו זכאים, ואף חייבים, לפתוח לפנינו דרכים רחבות בסילוק מכשולים וקלקולים, ולעשות הכל כדי לקבל נוסח **המתקבל על הדעת.** [...] ועוד ועוד [כלומר שוב ושוב] יש להזכיר, שאין לנוסח זה שום סמכות ושאינו יכול להיחשב כמקור נאמן לתולדות התפילה בתקופת הגאונים" (גם כאן כל ההדגשות במקור).

***

עד כאן מתוך מבואו של גולדשמידט, ולאחריו ניתן לקבוע בוודאות שאין שום **סידור אמיתי** מתקופת הגאונים שיש בו מסורת לפיה יש לומר בקדושה "כתר יתנו לך" וכו'.

אמנם, מכל תשובות הגאונים למיניהן ישנה **תשובה אחת** של רב האי גאון בסימן צ (תשובות הגאונים, מהדורת עמנואל שמחה, תשנ"ה), אשר בה נאמר כך: "אי אומר בהדי שליחא דציבורא כתר יתנו לך, לעומתם, וימלוך". ואם קאפח נסמך על התשובה הזו, הרי שהדבר תמוה כפל-כפליים: **ראשית,** האם ניתן לפי תשובה אחת ויחידה, לפסוק ולקבוע באופן נחרץ שנוסח "כתר" הוא מעל לכל צל של ספק "מסורת גאונים עתיקת יומין"? **שנית,** איך קאפח העז להסתמך על תשובה יחידה ומפוקפקת זו? ולא רק בגלל שהמינים וצאצאיהם ידועים בזיופיהם, והם אף מודים על-כך, אלא לא פחות בגלל שמסורת הגאונים הזו ששימר לכאורה האי גאון, איננה מסורת הגאונים של רס"ג והרמב"ם, שהרי קאפח טען שהאי גאון היה ממכשירי ספר "שיעור קומה", ובמלים אחרות, לדעתו האי גאון היה ממכשירי ההגשמה!

והנה דברי קאפח בהערה לפירוש רבנו לסנהדרין (עמ' קמב–קמג): "גם רס"ג הסתייג מאד ממנו [מהספר 'שיעור קומה'], ואחרים מן הראשונים כתבו נגד הספר בצורה חריפה מאד, **ולעומת זאת, רב האי גאון מכשירו**". ואף שקאפח הנוכל עלול לתעתע, איני מאמין שקביעתו, שנוסח "כתר" הוא "מסורת גאונים עתיקת יומין", נסמכת על תשובה יחידה ומפוקפקת של מי שהכשיר את ההגשמה, ושכל ישותו מנוגדת בתכלית הניגוד למורה ולמשנת רבנו.

והנה לפניכם דברי רבנו בתשובה (סימן קיז) נגד הספר "שיעור קומה" (התשובה בתרגומו של קאפח, ומובאת בהערותיו לפירוש רבנו למשנה מסכת סנהדרין שם):

"איני סובר כלל [במהדורת בלאו נאמר: 'לא חשבתי מעולם', והיא נראית הנכונה שהרי לא יעלה על הדעת שאי-פעם רבנו יסבור שהספר 'שיעור קומה' הוא מאומה מבלעדי אלילות וכפירה חמורה] שהוא מחיבורי החכמים, וחלילה שהוא להם, ואינו אלא חיבור אחד מדרשני **האירופים** ולא יותר. ובכל אופן, השמדת אותו הספר והכרתת זכר עניינו מצוה רבה 'וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ' [שמ' כג] [...] כי אשר יש לו קומה הוא אלהים אחרים בלי ספק".

וראוי גם לצרף את דברי רבנו מתוך שריד כתב-יד תימני עתיק שנמצא בגניזה (מובא בכתבים א, עמ' 477–478), וכך נאמר שם בשתי הפְּסקות לקמן:

"ואמרו, שנמצא בגניזת בית רבנו שגונזין בו בלאי הספרים במחסן אשר במדרשו, חוברת ובה נוסח [הספר] 'שיעור קומה' הנזכר בפרק חֵלק הוא ופירושו, וזה לשונו [של הרמב"ם]: **זה הוא שיעור קומה, המאמינו לתולעה וּלְרִמָּה, וְשַׁמָּה ושממה, וקודר בלי חַמָּה, יתעלה לעילא-לעילא ממה שאומרים הכופרים.** [כאן מובא תיאור מידות ותיאור ציורי-חיצוני לרגליו, ברכיו, ידיו, צדדיו, ראשו, שערו, זקנו, צורת פניו, זיוו, לשונו, רוחב מצחו, עיניו, זרועותיו, אצבעותיו, שכמו, חוטמו, שפתיו, גבותיו, אזניו ועוד, יתעלה ויתרומם מפשעי הספר האשכנזי הזה].

כל אלה תועבות ונאצות גדולות, ארור המאמינו וארור המחברו כמניין כל אות ואות ממנו [בלומר שיחולו עליו קללות כמניין גימטריא של כל אותותיו], וה' אלהים אמת אין לו דמות ולא ערך, ולא רוחב ולא אורך, שנאמר: 'וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל [וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ' (ישׁ' מ, יח)], 'וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה' [שם, כה], יתעלה וישתבח ויתרומם... לעילא...". עד כאן.

אמנם, חשוב לציין שגם בפירוש ר' חננאל מופיע נוסח "כתר" (חגיגה יג ע"ב), אך הוא אינו בגדר גאון, ואפילו למאן דאמר שהוא גאון, לא יעלה על הדעת שקאפח יתכוון לפירושו הזה, שהרי הוא אמר שמדובר ב"מסורת גאונים **עתיקת יומין**". זאת ועוד, בַּפֵּירוש שם נאמר כך: "כדרך שמזכירין בכל יום ישראל בתפלתם כתר יתנו לך", ומדברים אלה עולה שמדובר בנוסח **שכל ישראל** נוהגים לאמרו! וזאת למרות שאין שום סידור אמיתי מתקופת הגאונים שיש בו את הנוסח "כתר יתנו לך"! האם מדובר בזיוף? איני יודע, אך הפירוש הזה חשוד מאד.

כמו כן, נאמר לי שנוסח זה נמצא גם בקטעי גניזה, אך שוב, קשה לי להאמין שקאפח יקבע קביעה כל-כך נחרצת ואף יעשה מעשה כל-כך קיצוני, ויקום להתפלל בנוסח "כתר" **נגד הנוסח של רבנו** ועוד במנחה של שבת! וכל זאת רק בגלל שנמצא נוסח "כתר" בקטעי גניזה אשר חשיבותם מוטלת בספק, ושיוכם לתקופת הגאונים "עתיקת היומין" רחוק מוודאִי.

לפיכך, קרוב לוודאי שקביעתו של קאפח, שנוסח "כתר" הוא נוסח "עתיק יומין" מתקופת הגאונים מכֻוונת לסדר המיוחס לרב עמרם גאון, וכל בר-דעת יבין, שהקביעה הנחרצת הזו, שנוסח "כתר" הוא נוסח עתיק יומין מימי הגאונים, היא קביעה מרושלת ומסולפת.

"וְהָרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים, וְלֹא יָבִינוּ כָּל רְשָׁעִים, וְהַמַּשְׂכִּלִים יָבִינוּ" (דנ' יב, י).

ו. הערה על הזיופים הקשים שעברה ספרות הגאונים

בפרק זה נוסיף ונלמד על זיופי המינים האירופים שהשחיתו קשות את ספרות הגאונים. ובכן, ישנו קובץ מפורסם של תשובות שנקרא "שערי תשובה", הוא נדפס לראשונה בסלוניקי בשנת 1801 (נדפס שנית בלייפציג שבגרמניה בשנת 1857), ומובאות בו כ-350 תשובות "גאונים". הנני מערער בתוקף על ההזיה שניתן ללמוד רבות מתשובות אלה על תקופת הגאונים, כי המינים וצאצאיהם הם אלה שהעתיקום והדפיסום: והמינים כידוע **גם** הושפעו מאד מהנצרות הפגאנית **וגם** היו אלופי הזייפנים והסלפנים, כך שתשובות אלה, כמו שאר "תשובות הגאונים" אשר הועתקו ונדפסו בארצות אדום, עברו הגהה עיבוד ועריכה קשה תחת ידיהם של המינים וצאצאיהם אשר לבם ערל ואוזניהם אטומות ורגליהם וידיהם ימהרו לזייף לסלף ולעוות.

והנה לנו כמה ראיות והוכחות לזיופי המינים האירופים: בדורות האחרונים גילו חוקרי הקבלה כי משה די-ליאון, לאחר שסיים את עבודתו בחיבור ספר האופל, ניגש לסדר ולערוך את שו"ת הגאונים המוכר בשם "שערי תשובה", הוא הוסיף תשובות מזויפות משלו, ובסימנים רבים הוא שינה מהמקור שלפניו לשם מטרות שונות, ובמיוחד לשם השתלת רעיונותיו ה"קבליים" (לקריאה נוספת ראו: תא שמע, 'שו"ת מן השמים – הקובץ ותוספותיו', עמ' 54 ואילך; וכן: נחמן דנציג, 'תשובות הגאונים, שערי תשובה, ושו"ת מן השמים', עמ' 21 ואילך).

להלן קטעים נבחרים מתוך מאמרו של דנציג (עמ' 21–48):

"אוסף 'שערי תשובה'; אוסף זה אף הוא נערך בידי ר' משה די ליאון (להלן: רמד"ל), שהכניס אליו את זיופיו [...] מכל אלה אני מסיק, שרמד"ל ערך לא רק את האוסף הגדול של 'שערי תשובה' המודפס, אלא גם את האוסף הקטן שבכ"י ניו-יורק, כדי לשלב במקומות שונים בתוך

האוסף את הסימנים המזויפים שהוסיף, עוד קודם לכן, בסוף המהדורה המודפסת, מתוך מגמה לייחס את זיופיו ל'רבנו האי' [...]

כאן מתגלה לעינינו עד כמה הוסיף רמד"ל ושינה מן הנוסח שבמקור – לא רק בהוסיפו סימנים שלמים לשערי תשובה המודפס (תופעה שעליה הצביעו כבר החוקרים), אלא גם בשַלבּוֹ שורות יחידות, או סעיפים קטנים, בתוך תשובות הגאונים – כדי להטמיע את רעיונותיו בקבלה בתוך מקורות קדמונים. [...]

כותרת זו מייחסת את התשובות שבקבוצה לרב האי (הכל בלשון רבים: 'שאלות לרבנו האי ז"ל ששלחו אליו והשיב על כל אחת ואחת...'), למרות שהכותרות שבראש התשובות עצמן מעידות שלא כולן מרב האי. ואמנם, ידוע על הרבה מקורות שהסתובבו בין המקובלים ויוחסו ל'רב האי', והוא השם הרגיל ביותר מבין ה'גאונים' האפוקרופיים [=החיצוניים, דהיינו המזויפים] בספרות זו – עד ששמו של הגאון קיבל מעין ערך מיתי, ולא צריך היה לתמוה על-כך שרמד"ל בחר בשם זה בכותרת המלאכותית [ובהערה 30 שם, מובאת רשימה ארוכה מאד של ספרות קבלית שיוחסה לרב האי]. [...]

מכל אלה עולה המסקנה, שבב"י ניו-יורק רמד"ל מנסה בשנית לסדר את החומר שכלל באוספו הראשון, בכוונה לבלול את הסימנים המזויפים במקומות שונים באוסף. [...]

ודאי שגם הכותרת המופיעה בבה"י בראש קבוצה זו נוספה בידי רמד"ל. כותרת זו מייחסת את כל התשובות שבקבוצה לרב האי ('שאלות לרבנו האיי ז"ל ששלחו אליו והשיב על כל אחת ואחת...'), ורמד"ל הוסיף אותה בניסיונו השני, על-מנת להעניק מסמכות הגאונים לכל התשובות כולן, ובמיוחד לסימנים שכתב הוא עצמו, ושאותם כלל בקבוצה זו (כולל התוספת הארוכה בסימן ה, שבה בחר רמד"ל להתחיל את הקבוצה!).

[...] לאחר השוואה של כמה סימנים נבחרים, מתגלה כאן לראשונה עד כמה הוסיף ושינה רמד"ל מן המקור שהיה לפניו. [...] נמצאנו למדים, שלבד מן הסימנים המזויפים ללא כל ספק, הרי גם בסימנים רבים אחרים המכילים ממש את תשובות הגאונים, שינה העורך [=די-ליאון המין הזייפן אשר עליו ועל כיוצא בו אמרו חז"ל מורידין ולא מעלין] מן המקור שלפניו לשם מטרות שונות, ובמיוחד למען השתלת רעיונותיו לתוך האוסף הערוך. [...]

לבד מן הסימנים השלמים שהוסיף ושזר [=שזר? מה פשר המלה היפה הזו? וכי החדרת זיופי המינים היא בגדר יצירת אמנות? והיה ראוי לומר החדיר זיהם והרס, ואין גבול לצביעות האקדמית, וזאת בנוסף לעובדה שהחוקרים מתעקשים לקרוא לדי-ליאון המין הזייפן בשם 'רבי', ואם הייתה בהם אהבת ה' יתעלה שמו הם לא היו מעזים לקרוא למין זייפן 'רבי'] רמד"ל את תוספותיו גם לתוך כמה מן התשובות עד שקשה היה להפריד בין הדבקים. [...]

נמצאנו למדים, שאין להישען על נוסחן של התשובות ב'שערי תשובה' המודפס – במיוחד במקומות שהרעיון קשור ליסודות קבליים, של מיסטיקה וסוד – ויש לחפש תמיד אחר הנוסח המקורי, או בכתב-יד גסטר וחבריו, או במקורות אחרים, ששימשו כבסיס לאוסף זה".

עד כאן דברי דנציג. ולאור דברים מדהימים אלה, שהינם רק מעט-מזער מתיאורי הזיופים והסילופים שעברה ספרות הגאונים, נראה ברור, כי לא מדובר רק בקובץ "שערי תשובה", אלא קרוב לוודאי שכל תשובות הגאונים שהוחדרו להן יסודות מינות קבליים טמאים של מאגיה והזיות, מזויפות הן על-ידי די-ליאון או מישהו אחֵר מקרב מיני אירופה הזייפנים, אשר השחיתו את דת משה, והחדירו אליה מינות והגשמה ועבודה-זרה בתכסיסי רשע זיוף וסילוף.

ועוד בעניין זה ראו: "מאסֵף לזיופי ספרות הגאונים".

בפרק הבא נראה שזיופי המינים מקיפים את כל ספרות חז"ל ואף הרבה מעבר לכך. פרק זה לקוח מתוך מאמר שכותרתו: "מסכת סופרי המינים" אשר עוסק בזיופה של מסכת סופרים.

ז. אזור המינות האשכנזי

"אֵיכָה תֹּאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְיָ אִתָּנוּ? אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה, **עֵט שֶׁקֶר סוֹפְרִים!** הֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ וַיִּלָּכֵדוּ, הִנֵּה בִדְבַר יְיָ מָאָסוּ וְחָכְמַת מֶה לָהֶם" (יר' ח, ח–ט).

במאמר זה הנני מבקש לדון במסכת המינים שנקראת "מסכת סופרים". פעמים רבות במהלך לימודיי ראיתי שחכמי-יועצי-אשכנז ועבדיהם הנרצעים זייפו וסילפו את מקורות התורה-שבעל-פה: בין אם בהוספת כתבי מינות מאוחרים וייחוסם לחז"ל ובין אם בזיוף מקורות קדומים. **דוגמה לזיוף מקורות קדומים:** ובכן, במהלך עבודתי על פירוש רש"י מצאתי עשרות רבות של מקומות שבהם הוא זייף מדרשים, כלומר רש"י העתיק לפירושו מדרשים באופנים מסולפים ומשובשים במטרה להחדיר השקפות זרות; **דוגמה לייחוס כתבי מינות מאוחרים לחז"ל:** מצאתי בפירוש רש"י מאות העתקות של מדרשים מאוחרים כאילו מדובר בספרות חז"ל.

אך לא רק אצל רש"י-שר"י, תעשיית המינות האשכנזית החלה לפעול את פעולתה זמן רב לפני שרש"י זייף את ספרות חז"ל בהשקפות מינות וזיהם את ליבו של עם-ישראל. מדרשים רבים מיוחסים לספרות חז"ל אף שהם חוברו או נערכו עריכה קשה מאד מאות רבות בשנים לאחר שחז"ל סיימו את תפקידם בעולם. ועד היום חכמי-יועצי-אשכנז מזייפים את דת האמת, ראו לדוגמה בפרויקט השו"ת כיצד הם מקבצים את כל המדרשים תחת כותרת אחת: "ספרות חז"ל", בעוד שלפי האמת רק מיעוט מן המדרשים הללו אכן יצא מתחת ידיהם הנאמנות.

כדי ללמוד מעט על זיופיהם של חכמי-יועצי-אשכנז, מן ההכרח להעתיק לפניכם פרק מאד חשוב בעניין זה שפורסם כבר בכמה מאמרים, וכותרתו "אזור המינות האשכנזי":

תופעה נפוצה שנחשפתי אליה במחקריי על פירושי רש"י ומקורותיו, היא יצירת ספרות מדרשית חדשה, כגון: "פרקי דר' אליעזר" שנתחבר לפי ההערכות במאה השמינית, "מדרש תנחומא" שנתחבר לפי ההערכות במאה התשיעית, או מדרש אגדה (בובר) וילקוט שמעוני שנתחברו לפי ההערכות במאה הי"ג, ועוד. מדרשים אלה מכילים השקפות הבל ואמונות תפלות לרוב, ועמוסים לעייפה במאפיינים מאגיים דמיוניים אשר אין להם זכר בספרות חז"ל! מדרשים אלה שימשו את רש"י רבות בפירושיו או שוכתבו לאחר הפצתו כדי לשוות לדבריו חזות קדומה אשר נטועה ב"מדרשי חז"ל", ולהערכתי רובם הינם דמיונות והזיות זרות.

כדי לאשש את דבריי לעיל, אביא לכם ראיה מתוך המבוא לספרו של פרופ' ישראל תא-שמע: "מנהג אשכנז הקדמון". להבנתי קטע זה נכתב ברגע נדיר של חשבון-נפש או מתוך גסות-רוח אשכנזית טיפוסית, שהרי חכמי-יועצי-אשכנז אינם חוששים לפשוע ולחמוס ואף להודות על-כך, תוך שהם עוטפים את מעשיהם במלים יפות, ובעזות פנים אף אומרים שזו היא הדרך העולה בית-אל, וזה לשונו שם (עמ' 83–85, ההדגשות נוספו על-ידי):

"במאה הי"א [באשכנז] – בתקופה זו 'כיסה' המנהג יפה את צורכי ההחמרה [=מלים יפות לתיאור ביטול התורה-שבעל-פה]. [...] במסגרת תפיסת-עולם [...] זו **הכופפת את הספרים לחיים** (ולא להיפך!), נתאפשרה גם התופעה האשכנזית הקבועה והמעניינת של **הגהת ספרי המשנה והתלמוד, באופן מאסיבי וביד חזקה על-פי הסברה ושיקול-הדעת בלבד,** ולא רק מתוך ספרים עתיקים. תופעה זו הוכרה כבר על-ידי החכמים הראשונים, שחיפשו בכל מקום, אחר נוסחאות 'ספרדיות' שהוחזקו בטהרתן. **אך רק לאחרונה הולך ומתברר היקפה של התופעה, תוקפה וממדיה. לא רק מלים וקטעי משפטים הוחלפו בספרים, אלא הרכבות של ממש, ממקורות חיצוניים, מקבילים וזרים, נעשו בחוזקת-היד על-ידם** [...]

גוברת ההכרה, כי תהליך זה של **הארמוניזאציה ספרותית** [=מלים יפות ומכובסות שנועדו להכשיר את העיוותים הסילופים והזיופים שנעשו על-ידי אבותיו המינים! וראו והתבוננו כיצד מייפים הם את שקריהם!] בכוח הזרוע **– שרובו נעלם מאיתנו, ואך שרידיו הולכים ונחשפים –** הוא שהביא ליצירתה של 'מסורת' ספרותית אשכנזית מיוחדת ונבדלת [=מלים יפות לתיאור זוהמת מינותם], שעומק העיבוד הספרותי הפך אותה ל'ענף' מקביל ומיוחד לעצמו [...]. 'תיקון' הנוסחאות היה לאבן-נגף מסורתית בדרכם של חכמי האסכולה האשכנזית [=מלים יפות לתיאור המינים] בכל הדורות, והם עצמם הרבו להתאונן ולהתריע על-כך, ובפרט נגד ההרגל לתקן בגופי הטקסטים ממש ולא בהערה על גיליונותיהם [...] אך לא הועילו הרבה.

עדים לכך קובצי התוספות הגדולים והמרובים שנתחברו במהלך המאות הי"ב–י"ג, ואשר אחד ממנגנוניהם העיקריים, לצד הסברה והחילוק, הוא הצעת חילופי נוסח בחופשיות רבה **עד כדי כתיבה מחדש של התלמוד [!].** כל זאת לעומת ההידור והשמירה על מסורת כתבי-היד בתחום התרבות הספרדי, אשר חכמיהם הגיהו בספרות חז"ל לעתים רחוקות ועל סמך כתבי-יד קדומים שהוחזקו מוסמכים ובדוקים בידם.

[...] מה שמשתקף כאן הוא תוצאה ישירה של **הכפפתה של ההלכה הכתובה אל המנהג החי והמסורת הרווחת בעל-פה** [=שוב מלים יפות למינות ולהחלפת התורה-שבעל-פה במנהגי הסכלות הפרו-נוצריים המעֻוותים], **ובעקבותיה התאמת הכתוב אל המנהג כדי שיחיה בהארמוניה עמו** [=לכפירה, למחיקה, לביטול, לזיוף ולסילוף התורה-שבעל-פה הוא קורא: הארמוניה? ארור יהיה הוא וחבריו החוצבים!]. עם התפשטות העיון בתלמוד הבבלי ולימודו באשכנז, הורחב השימוש בטכניקה זו גם למקומות שבהם היה ההישג דידאקטי בלבד".

עד כאן דבריו של תא-שמע המתעתע, אשר מכשיר את תהליך החרבת דת האמת!

"הוֹי הַחֹקְקִים חִקֵּי אָוֶן וּמְכַתְּבִים עָמָל כָּתֵבוּ" (ישׁ' י, א).

מדבריו עולה אפוא, שיהדות אשכנז זייפה דת חדשה, דת של הלכות וחוקים חדשים מקרוב באו, אשר מבוססים על המנהגים הרווחים שלהם – מנהגי "אזור הנוחות", ויותר נכון לומר: מנהגי "אזור המינות" האשכנזי. וכדי לתת תוקף לדתם החדשה, הם סילפו ושיבשו מקורות קדומים כדי להביא מהם "ראיות" למנהגי "אזור הנוחות" ו"אזור המינות" שלהם. משל למה הדבר דומה? לסימון מטרה ורק לאחר מכן שׂרטוט דרך ההגעה לאותה המטרה.

סוף דבר

למדנו אפוא, שהוזי ההזיות אשר טוענים שנוסח "כתר" הוא נוסח "עתיק יומין מימי הגאונים" נשענים על שלושה קנים רצוצים ורעועים ביותר: משפט מסוים שנאמר בתשובה מפוקפקת מאד של ר' האי (שהרי לפי דנציג המינים האירופים השתמשו תדיר בשמו של האי כדי להחדיר את זיופיהם); פירוש של ר' חננאל שהודפס במהדורת המינות, הסילוף והזיוף של ווילנא; ובעוד כמה קטעי גניזה עלומים שזמנם אינו ידוע בוודאות, **וזהו!** בשום סידור אמיתי של הגאונים היא אינה מופיעה! ומכיוון שמדובר בנוסחה כל-כך מפוקפקת ורעועה מבחינה מחשבתית, סביר מאד להניח כי מדובר בזיוף של שוחרי ההגשמה והמאגיה (המקובלים) שהרי כאמור הם לא בחלו בשום אמצעי כדי להפיץ את דעותיהם ולבטל את דעת מתנגדיהם. והנה דוגמה נוספת: ידוע שבהמלצת השטן יונה גירונדי (המאה הי"ג) נמסרו ספרי המדע וספרי המורה לשריפה, וכך אמר גירונדי השטן לכומרים הנוצריים העֵרלים (אגרות קנאות, לפסיא תרי"ט, עמ' 4):

"ראו כי בני עמנו רובם מינים וכופרים, כי נפתו לדברי רבינו משה ממצרים [כוונתו לרבנו הרמב"ם] אשר כתב ספרי מינות [=כוונתו לספר-המדע ולמורה]. ואתם מבערים את המינים שלכם, בערו את שלנו, וצַוו לשרוף את הספרים ההם, והם ספר המדע וספר המורה".

ולאחר דברים אלה יש לשאול: האם יש למינים ולצאצאיהם איזו סיבה שלא לזייף ולסלף? והלא אין יראת אלהים בליבם, והם עובדי אלילים מן הסוג הגרוע ביותר. לפיכך, רבו מאד הזיופים והסילופים בספרות חז"ל ובכל כתבי-היד למיניהם מאז ועד העת האחרונה, וכאמור, אף הומצאו "מדרשים" מאוחרים כדי להחדיר להמונים השקפות זרות במסווה של "קדמות".

קצרו של דבר, יידע כל מי שאומר "כתר" שהוא שוגה בהגשמה ובחירוף וגידוף לדעת רבנו, ומאמֵץ נוסח רע ומפוקפק שייחוסו לחכמי האמת הקדמונים הבל הוא מעשה תעתועים.

בריך רחמנא דסייען – אלף אלפי פעמים ורוב רבבי רבבות.

נספח: תגובה ותשובה

המאמר "כתר או נקדישך" פורסם כמבוא ל"סידור אור הרמב"ם", ואחד מחבריי העיר לי שלפי דעתו לא היה ראוי לפרסם את המאמר הזה כמבוא לסידור, **ואלה הם דבריו:**

שלום אדיר. זכיתי ורכשתי שני סידורים בהוצאתך. אבקש ברשותך הערה קטנה, ההקדמה לסידור: הדיון לגבי נוסח הקדושה, סגנונו לעניות דעתי בוטה מעט ודי פוגם בחגיגיות הסידור.

יישר כוח על העבודה.

וכך השבתי: תודה רבה וברוך תהיה.

ברשותך אסביר את עצמי מעט: הסגנון החד, החותך והנחרץ או כלשונך "הבוטה" **ראוי מאד** לדעתי מפני שמדובר ביסוד היסודות ועמוד החכמות לידע את ה' יתרומם ויתעלה, וכן בעקירת הגשמה ועבודה-זרה: כי הרס תהרסם ושבר תשבר מצבותיהם, ולא תחיה כל נשמה.

לצערי, עם-ישראל הולך שבי אחרי כומרי דת מתעתעים שהחדירו לנו תפישות אירופיות פרו-נוצריות, לפיהן הנימוס האירופי הוא לעולם הדרך הנכונה, אך אין זו הדרך הנכונה כשעוסקים בעבודה-זרה ובמָקום שמחריבים את יסודות דתנו. ראה לדוגמה את משׂאות הנביאים הקשים והחריפים, אשר ללא ספק היו מוקעים בימינו על-ידי הממסד האורתודוקסי הפרו-נוצרי.

ממסד הכמורה האורתודוקסי מקדש בשקר את גישת ה"תקינות הפוליטית" שיסודה בנצרות האירופית, מפני שכמו הנצרות, גם הוא הפך תורת אלהים לקורדום חוצבים ולכן הוא מחויב להשביע את רצונם של המעסיקים והלקוחות שלו: המעסיקים הם ראשי הממסד הפרו-נוצרי, והלקוחות הם כמובן המוני בית-ישראל אשר רובם הגדול הולכים אחרי ההבל ויהבלו, ולא ידעו במה ייכשלו. אם הממסד האורתודוקסי ילך בדרך האמת בעניין זה, הוא למעשה כורת את ענף האשרה שעליו הוא יושב, שהרי לא רק שעל כל תוכחה יאמרו לו "טול קורה מבין עיניך", אלא שכל מוכיח או מטיף יסתכן בשנאת הציבור, ובהעברתו מתפקידו, שׂררתו, ומשׂכורותיו.

"שָׂנְאוּ בַשַּׁעַר מוֹכִיחַ וְדֹבֵר תָּמִים יְתָעֵבוּ" (עמוס ה, י).

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדָעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׂכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ"** (יש' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבַיָּא תַּקִיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לֶקֱבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

והנה לפניכם גם דברי מיכה הנביא, אשר משווה בין הכוהנים שפוסקים דינים בכסף לנביאי השקר הקוסמים בכסף, והוא מוסיף וקובע, שבגלל רדיפת הבצע של כומרי הדת, ירושלים תיחרב ותאבד. כלומר, שחיתותם של כומרי הדת תביא בסופו-של-דבר לחורבן העם והארץ:

"שִׁמְעוּ נָא זֹאת רָאשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְתַעֲבִים מִשְׁפָּט וְאֵת כָּל הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ, בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים וִירוּשָׁלַם בְּעַוְלָה [ושם תרגם יונתן: 'דְּבָנַן בָּתֵּיהוֹן בְּצִיּוֹן בְּדַם אֲשִׁיד וִירוּשְׁלֶם בְּנִכְלִין', דהיינו, הבונים את בתיהם המפוארים בכספי העניים והעשוקים], רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ **וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יְקֹסֵמוּ** וְעַל יְיָ יִשָּׁעֲנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה, לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר" (פ"ג).

ואחתום בהערה בעניינו של קאפח, ובכן, הסיבה המרכזית לפיה קאפח ביקש להכשיר את נוסח "כתר", נובעת לדעתי ממטרתו להשתיק את הוויכוח בעניין הקבלה הפגאנית ולמצוא חן בעיני פטרוניו המינים, ובעשותו כן הוא הִתעה רבים אחרי התהו שממיט עלינו ייסורים.

זמרירי חרזני הסליחות – מחירוף וגידוף ועד הגשמה ומינות

אפתח את המאמר בעיון בפירושו של רס"ג לפסוק: "חָכָם יָרֵא וְסָר מֵרָע וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ" (משׂ' יד, טז), כי את המלים "וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ" פירש רס"ג גם בעניין הסליחות:

"ראשון הכסילים הוא הסומך על ההקלה [דהיינו שבני האדם שסביבו מקילים בעיניו את מעשיו הרעים, והוא משלה את עצמו שאין בידו עוון]; ויותר סכל ממנו הוא הסומך על מקצת צדקותיו [ונדמה לו שצדקותיו יכפרו ויכסו על עוונותיו]; **ויותר סכל משניהם מי שסומך על רחמי ה' [דהיינו עושה את פשעיו תוך שהוא מתחנן ומתפלל לה', ובוטח שתפילתו ותחינתו יצילוהו מן העונש];** ויותר סכל מן הכל מי שסומך על הכפירה [מי שנדמה לו שכפירתו בה' יתעלה מוציאה אותו מתחת שלטונו של הקב"ה והוא לא יצטרך לתת את הדין על מעשיו].

והנה בראשון אמר הכתוב: 'דַּבְּרוּ לָנוּ חֲלָקוֹת חֲזוּ מַהֲתַלּוֹת' [ישׁ' ל, י]; ובשני נאמר: 'הֲגָנֹב רָצֹחַ וְנָאֹף וְהִשָּׁבֵעַ לַשֶּׁקֶר וְקַטֵּר לַבָּעַל... וּבָאתֶם וַעֲמַדְתֶּם לְפָנַי' [יר' ז, ט–י]; **ובשלישי נאמר: 'וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים צוּרָם וְאֵל עֶלְיוֹן גֹּאֲלָם, וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ, וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ, וְהוּא רַחוּם' וכו' [תה' עח, לה–לח];** וברביעי נאמר: 'וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב' [תה' צד, ז]. והחכם יישמר מכולן".

ויש לשים לב במיוחד לכסיל השני והשלישי: **זה** שבוטח על מקצת צדקותיו שיכסו ויגנו עליו מן העונש והייסורים, כאילו ניתן להרשיע ולהתעיב ואז לעשות צדקות וחסדים כדי למחוק את הפשעים; **וזה** שסומך על רחמי ה' שיצילוהו מן העונש והייסורים, והוא זועק ומתחנן ונדמה לו שבתחינותיו וזעקותיו הוא מוחק את עוונותיו ומכפר ומכסה על פשעיו, כאילו לא היו מעולם.

ובימינו זוהי מהות אמירת זמרירי הסליחות וריבוי פיוטי התחינות בחודש אלול ובעשרת-ימי-התשובה – כי לא רק שהסליחות של ימינו מלאות וגדושות בתארים ובהזיות ובהשקפות רעות, אלא, שהשקפת בני האדם וכומרי הדת בהן היא שהן מכפרות על כל החטאים והפשעים. והאמת, שהתחינה והזעקה לא נועדו **לכפר** אלא נועדו **לעורר** לתשובה ולחרטה, והפכו את ייעודם מהתעוררות – לכפרה, ובזה הפכו את אמירת וזעקת הסליחות והתחינות לעוון גדול.

ואנו רואים כיצד בראש השנה וביום הכיפורים מרבים בזמרירי הסליחות בבתי-הכנסת, וזועקים לה' את שלוש-עשרה המידות של רחמים: "אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת" וכיו"ב, ולא רק שהם מחרפים ומגדפים את הבורא יתעלה בתארים שיש בהם ריבוי והרכבה, ולא רק שנדמה להם שניתן להשפיע עליו ולפתותו בתחינות ובזעקות, אלא שבאמירת הסליחות הם פוטרים את עצמם מן העיקר: מעריכת חשבון נפש מעמיק ומקבלת האמת. ובמלים אחרות, הם זועקים ומתחננים אך דבקים ברשעם ובכפירתם בדרך האמת והצדק.

"וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ, וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ" (תה' עח).

לפיכך, לבם נותר אטום ואוזנם ערלה ועיניהם עיוורות, לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, והם אף נכשלים ונחבלים שוקעים ומתבוססים בשוחת המינות וההגשמה, כי כפי שנראה לקמן, רבים מן התארים שבסליחות אינם רק בגדר חירוף וגידוף אלא הם בגדר מינות והגשמה.

התארים – מחירוף וגידוף ועד הגשמה ומינות

היסוד להבנת מגרעות התארים שמובאים בסליחות ולזיהוי מיני המגרעות השונות שבהן, טמון במורה חלק א פרק נב, והוא נדון במאמר: "תורת שלילת התארים – תארי החיוב". תארי החיוב הם התארים אשר מתארים את הבורא שהוא כך או כך. להלן נדון בעיקר בחלק השלישי של תארי החיוב שנדונו במורה שם (א, נב), מפני שהוא החלק המרכזי והחשוב ביותר. החלק השלישי נחלק **לארבע קטגוריות** והן יסייעו לנו להבין כיצד לסווג את התארים שבסליחות.

הקטגוריה הראשונה

בקטגוריה הראשונה נכללים תארים כגון: הגדול הגיבור והנורא או הרחום החנון החכם הנבון האדיר הצדיק הישר והעזוז, ועוד רבים. המשותף לכל התארים בקטגוריה זו הוא שכולם מורים על קיומה של תכונה מסוימת במהות אמיתת עצמותו של בורא-עולם. לפיכך, כל התארים מן הסוג הזה מדרדרים בהכרח להשקפת הריבוי דהיינו שה' מורכב מעצמות וממקרים שנספחים לעצמות, לדוגמה: ייחוס חכמה לה' יתעלה לפי מושגי בני האדם, מוביל בהכרח להשקפה שהקב"ה מורכב משני רכיבים: מאמיתת עצמותו ומחכמתו שנספחת לאמיתת עצמותו.

לדעת רבנו אסור באיסור חמור לומר בתפילות הציבור מאומה מכל התארים מן הסוג הזה, ואמירתם ודקלומם על-ידי ההמון בתפילות הציבור, הינן בגדר מֶרִי וחירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, וכפי שרבנו אומר על התארים הללו במורה (א, נט; דבריו במלואם יובאו בהמשך):

"וראוי שתתבונן [כלומר שתדון קל-וחומר וכל-שכן] ותאמר [כך]: אם היה לשון הרע והוצאת-שם-רע עבירה חמורה, כמה חמור יהיה שחרור הלשון [בתפילות הציבור] ביחס לה' יתעלה ותיאורו בתארים יתרומם מהם? ואיני אומר שזה מֶרִי [=שזה רק בגדר מרי כלפי ה' יתעלה ויתרומם], אלא [גם] **חירוף וגידוף בשגגה מצד ההמון השומעים, ומאותו הסכל האומר**".

אולם, התארים הללו עלולים גם לדרדר לשוחה עמוקה מזאת, מפני שאם הם לא יִוָּתְרוּ בגדר של דקלום חיצוני שֶׁמּוֹרֶה על ריבוי בלבד (כנהוג אצל עמי הארצות בבתי-הכנסת בימינו) ויהפכו להשקפה ולדעה – אז לא יהיה מדובר רק בריבוי אלא בהגשמה ובמינות, שהרי ייחוס תכונות נפשיות אנושיות לבורא-עולם, כגון חמלה ורחמים, מדרדר בהכרח להשקפה שבורא-עולם הוא בעל נפש אנושית אשר כנוסה בתוך גוף, ואשר נפעלת ופועלת וכפופה להשפעות חיצוניות שנקלטות בחושים גופניים אשר מפעילות ומעצבות אותה – וכל המייחס לה' יתעלה שינוי של תכונה או התפעלות רגשית, מייחס לו באופן מיידי תכונות-נפש אנושיות שכנוסות בגוף.

כלומר, יש הבדל משמעותי בין **דקלום תארים** כגון "חכם גדול וגיבור" שמוביל למחשבה שיש ריבוי באמיתת עצמותו, לבין **ייחוס התארים** הללו ודומיהם, דהיינו קביעתם לדעה ולהשקפה,

מפני שקביעתם לדעה ולהשקפה מובילה באופן ישיר ומיידי לייחוס תכונות נפשיות אנושיות לבורא-עולם, כגון שהוא מרחם וחומל – וייחוס תכונות נפשיות מתפעלות נפעלות ומשתנות לה' יתעלה ויתרומם הוא כבר בגדר הגשמה, וכבר הרחבתי בעניינים אלה במאמרים מפורטים, ראו: "לימוד ושינון שלילת הגשמות הכרחי לכל אדם", "חומרתה העצומה של ההגשמה".

נשים גם לב, שדקלום תארים מן הקטגוריה הזו בתפילת-הציבור כלפי בורא-עולם, הוא אמנם בגדר מֻרי וחירוף וגידוף השם הנכבד והנורא **בשגגה** מצד ההמון, אך אם האדם מכיר במגרעת התארים הללו דקלומו הוא כבר בגדר הגשמה ומינות וחירוף וגידוף השם הנכבד והנורא **במזיד!** כלומר, מי שמכיר במגרעת התארים הללו כבר מבין שהם מובילים קל-מהרה להגשמה ומינות, שהרי ייחוס תארים מן הסוג הזה מוביל לדימוי הבורא לבני-האדם, וכן הריבוי מוביל בסופו-של-דבר גם לייחוס ממדי גוף, כי הריבוי והחלוקה הוא אחד ממאפייניו המובהקים של החומר.

והנה לפניכם המשך דברי רבנו בעניין זה במורה שם (א, נט):

"אבל מי שהכיר מגרעת אותם הדברים [כמו קאפח וערוסי ותלמידיהם], ו[אף-על-פי-כן] אומרם [בתפילת הציבור], הרי הוא לדעתי מכלל מי שנאמר בהם: 'וַיְחַפְּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל יְיָ אֱלֹהֵיהֶם' [מ"ב יז, ט], ונאמר: 'וּלְדַבֵּר אֶל יְיָ תּוֹעָה' [יש' לב, ו]. ואם אתה ממי שיחוס על כבוד קונו אין ראוי לך לשמעם כלל, כל-שכן שתאמרם, כל-שכן שתעשה כמותם. וכבר ידעת גודל חטאת המטיח דברים כלפי מעלה [ומה דינו של קאפח לאור דברי רבנו הללו?]. ואין ראוי לך כלל להזדקק לתוארי ה' החיוביים כדי לרוממו לפי דמיונך, ואל תחרוג ממה שתקנו אנשי-כנסת-הגדולה בתפילות ובברכות, כי יש בכך די בהתאם לצורך, **בהחלט דַּי!**".

לסיכום, דקלום התארים מן הקטגוריה הזו על-ידי ההמון בְּמָקום שלא נקבע לאמרם על-ידי אנשי-כנסת-הגדולה, הוא בגדר מֻרי וחירוף וגידוף בשגגה, מפני שבאמירתם ההמון מעיד עדות שקר על ריבוי אמיתת עצמותו של בורא-עולם ומחריב את יסוד הייחוד – אך אמירתם בציבור על-ידי מי שמכיר במגרעתם חמורה בהרבה והיא כבר בגדר מינות וכפירה ישירה. אולם, כל אחד, ואפילו מעמי הארצות, אשר יתבונן בדקלומים ויאמצם לחיקו לדעה ולהשקפה, לא יהיה רק בגדר של מדקלם דברי מֻרי וחירוף וגידוף בשגגה, אלא בגדר מין ואפיקורוס במזיד – שהרי חובה על כל אחד ואחד מעם-ישראל לשלול את כל מאורעות הגוף ותכונותיו מה' יתעלה ויתרומם, וחובה לחנך את הילדים והנערים לזה, וכאמור במאמרים שהפניתי אליהם לעיל.

והנה לפניכם דוגמאות שאספתי מתוך פיוטי הסליחות לייחוס תארים מן הקטגוריה הזו (כל הדוגמאות נלקחו מתוך הספרון 'אשמורות שושנת העמקים עם פירוש עץ חיים'):

א) בפיוט "ה' אלהי הצבאות יושב הכרובים" נאמר: "טוב אתה לרעים ולטובים" והמלה "טוב" היא תואר; **ב)** בפיוט "לך אדני הצדקה ולנו בושת הפנים" נאמר: "דלתיך דפקנו רחום וחנון", וכן: "כי אל מלך חנון ורחום שמך"; **ג)** בפיוט "אליך ה' אקרא משגב לעיתות בצרה" נאמר: "משגב [...] אל נורא ואיום"; **ד)** בפיוט "אל מלך יושב על כיסא רחמים" נאמר: "אל רחום וחנון ארך אפיים ורב חסד ואמת, נוצר חסד לאלפים, נושא עוון ופשע וחטאה ונקה", וכן: "מתנהג בחסידות" דהיינו חסיד, וחוזרים על הפיוט הזה כמו מנטרה פגאנית עשרות פעמים כאילו

מטרתו לעורר את הבורא יתעלה ויתרומם, וזו דרכם של עובדי האלילים הקדמונים ובעניין זה היתל אליהו הנביא בנביאי הבעל בהר הכרמל: "וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׂיחַ וְכִי שִׂיג לוֹ וְכִי דָרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָץ" (מ"א יח, כז).

ה) בפיוט "רחמנא" נאמר ארבעים פעמים כמו מנטרה פגאנית: "רחמנא" דהיינו הרחום; **ו)** בפיוט "אנא כעב זדוני" נאמר: "כי אדני נושא עוון חנון ורחום הוא"; **ז)** בפיוט "תמהנו מרעות" נאמר: "רחום כך היא מדתנו [...] דרכיך רחום וחנון"; **ח)** בפיוט "מיוחד באהיה אשר אהיה" נאמר: "גדול אדונינו, קדוש ונורא שמו [...] כי גדול אתה [...] חי וקיים הוא".

ט) בפיוט "עננו אבינו" נאמר: "הוד והדר [...] ותיק [...] זך וישר, חי וקיים [...] נורא ונשגב [...] צדיק [...] רם ונשא [...] רחום וחנון"; **י)** בפיוט "רחום וחנון חטאנו לפניך", נאמר (בנוסף לפתיחה): "הדור [...] ותיק [...] טוב"; **יא)** בפיוט "ה' עשה למען שמך" נאמר: "עשה למען גדלך [...] הדרך [...] טובך [...] יושרך [...] עוזך [..] פארך", וכן: "תמים דעות", ואין לה' מידות כבני האדם, והאמירה שמידותיו שלמות היא חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא. ובמקורה האמירה הזו נאמרה על בשר ודם: "כִּי אֶמְנָם לֹא שֶׁקֶר מִלָּי תְּמִים דֵּעוֹת עִמָּךְ" (איוב לו, ד).

יב) בפיוט: "כת יש למעלה" נאמר: "כי אדיר מלכים אתה [...] מלך אדיר [...] ברוך [...] גיבור [...] דגול [...] הדור [...] ותיק [...] זך [...] חנון [...] טהור [...] ישר [...] כביר [...] נורא [...] צדיק [...] קדוש [...] רחום [...] תם"; **יג)** בפיוט "דעני לעניי" נאמר: "רחמנא [...] רחמנא [...] רחמנא [...] רחמנא", ארבע פעמים; **יד)** בפיוט "אם הכעסנו לפני שוכן מרומו" נאמר: "ה' יעננו ברוב שלומו", דהיינו מייחסים לו את התואר שלום; **יה)** בפיוט "אתאנו לחלות פניך" נאמר: "איום ונורא"; **יו)** בפיוט "מרן דבשמיא אליך ה' נשאתי עיניי" נאמר: "רחום היה למשען [...] כי צדיק אתה"; **יז)** בפיוט "הושיענו למען שמך" נאמר: "אבינו אב הרחמן", והרחמן הוא תואר שמוביל לריבוי ולהרכבה; **יח)** בפיוט "אנא בכוח" נאמר: "נא גיבור [...] חסין קדוש"; **יט)** בתוספת שבסוף "אבינו מלכנו" נאמר פעמיים: "אל ארך אפיים ורב חסד". ואגב למדנו, כי הפיוט שנאמר בעת החופה בקרב יהודי-תימן: "אהוב מהר המור" וכו' הוא חירוף וגידוף.

הקטגוריה השנייה

בקטגוריה זו נכללים תארי תכונות גופניות, ואין ספק שדקלום תארים מסוג זה אינו רק בגדר ריבוי והרכבה וחירוף וגידוף בשגגה מצד ההמון כאמור, מפני שהתארים הללו מובילים ישירות להגשמה ולמינות, והנה לפניכם דברי רבנו במורה שם (א, ב) בעניין קטגוריית התארים הזו:

"כגון שתתאר את הדבר שיש בו כוח טבעי או שאין בו כוח טבעי, כגון שתאמר: 'הרך' ו'הקשה', ואין הבדל בין אמרך: 'הרך' ו'הקשה' ובין אמרך: 'החזק' ו'החלש', הכל עיתודים טבעיים".

להלן כמה דוגמאות מפיוטי הסליחות לתארים מן הסוג הזה, ובקטגוריה זו אכלול גם תארים גופניים גסים שֶׁמּוֹרִים על גשמות באופן ישיר, אפילו עוד יותר מאשר מאפיינים טבעיים:

א) בפיוט "ישן אל תרדם" נאמר: "ושור דרכי גבוהך" וגבוה הוא תכונת גוף, וכן: "ואת מעשה אצבעותיו [...] תלויים בזרועותיו" ואלה הן הגשמות מפורשות, וכן: "וכוכבים חותמיו", "פיתוחי

טבעותיו", כלומר, הכוכבים נבראו באמצעות חותמות וטבעות-חותם, ואסור לייחס לה' כלים חומריים כמו שאסור לייחס לו כתר או כיסא, וכן: "ולהם בכיסאו מקומות", וכאמור בדוגמה הקודמת וכן במאמר "כתר או נקדישך?", אין לייחס לה' כיסא בשום פנים ואופן. כן נאמר בו: "כי בו בשר ודם תמצא את אלהיך", וזה ביטוי שעלול להתפרש באופן מזעזע, קשה מנשוא.

ב) בפיוט "קמתי ותדד שנתי" נאמר: "דַּבֵּר וכפר פשעינו", וייחוס דיבור מוביל להזיה שיש לו כלי דיבור; **ג)** בפיוט "יעירוני רעיוני" נאמר: "והנה קדוש יושב", וייחוס ישיבה לה' יתעלה הוא הגשמה ברורה, וכן: "וגבה לבי בעיניו", ואין לייחס לה' שום איבר גופני כמו עיניים; **ד)** בפיוט "ה' אלהי הצבאות" נאמר: "יושב הכרובים" ושוב ייחוס ישיבה לה' יתעלה, וכן: "ימינך פשוטה לקבל שבים", ושוב ייחוס איבר גופני; **ה)** בפיוט "לך אדני הצדקה" נאמר שוב: "ימינך פשוטה לקבל שבים", וכן: "יושב מרום" ואין לייחס לה' ישיבה; **ו)** בפיוט "אליך ה' אקרא" נאמר: "רוכב ענן וערפל" ואין לייחס לה' רכיבה; **ז)** בפיוט "שבט יהודה בדוחק" נאמר: "למה ה' תעמוד ברחוק", ויש בזה גם ייחוס עמידה וגם ייחוס מקום (שעליו נדבר בהמשך), וכן: "יושב הכרובים הופיעה", וכן: "היד ה' תקצר", וכן בסופו: "אל מלך יושב על כיסא רחמים", ויש במשפט הזה גם ייחוס ישיבה גם ייחוס כיסא וגם ייחוס תכונת חמלה שמתפעלת, מתעוררת ומשתנה. ובעניין ייחוס הכיסא אומר רבנו במורה (א, ט): "אין ראוי שתעלה בדמיונך דבר מחוץ לעצמותו [...] עד שיהא יתעלה מצוי [בדמיונך] בלי כיסא ומצוי עם כיסא – **זוהי כפירה בלי ספק**".

וראו נא גם את דברי רבנו במורה (א, כח) לפיהם אסור לייחס להקב"ה כיסא או כתר או כל חפץ חומרי אחר, וכֹה דבריו: "לפי שאם יֵחָס לו את הכיסא [...] יהיה משמע שהוא נח על גוף, **ויחייב גשמות**". וראו נא עוד את דברי רבנו במורה (א, נה): "כבר קדם לנו בכמה מקומות במאמר זה, שכל מה שמביא להגשמה **חובה בהחלט** לשלול אותו ממנו. [...] נמצא כלל הדברים: שכל דבר המביא לאחד מארבעה האופנים הללו [=הגשמה, התפעלות, העדר, דימוי] **חובה בהכרח** לשללו ממנו בהתאם להוכחה הברורה, **והם כל מה שמוביל אל הגשמות**".

ח) בפיוט "אל מלך יושב על כיסא רחמים", שנאמר שוב ושוב בין הפיוטים עשרות פעמים, יש כאמור שלוש הגשמות; עוד נאמר בו: "ויתייצב עמו שם" והחדרת פסוק כזה לתוך פיוט שנאמר בתפילת הציבור היא הגשמה מפני שמפשטו עולה שיש לפניו התייצבות ועמידה, והוא הדין לאמירת "ויעבור ה' על פניו". ואגב, הנוהגים לומר ביחיד "מצופץ מצופץ" במקום "אדני, אדני, אל רחום" וכו', מחרפים ומגדפים את השם הנכבד והנורא, ואם עבדֵי מלך בשר ודם היו מסלפים ומגחכים כך את שמו של מלכם ואדונם בפרהסיה ובמזיד – דינם היה מיתה.

ט) בפיוט "רחמנא" נאמר: "ארים ימינך" וכאמור אין לייחס לה' איברים גופניים; **י)** בפיוט "אנא כעב זדוני" נאמר: "כי אין בליבו", וכן: "הוסיף יד" והכוונה בשניהם לה' יתעלה שמו, וכן: "מאשר כתב [...] כי המכתב מכתב אלהים הוא", ואין לייחס לה' כתיבה כי זו הגשמה; **יא)** בפיוט "אל תעש עמנו כלה" נאמר: "תאחז ידך במשפט", וכן: "שמנו מספרך אל תמח" ואסור לייחס יד או ספר לה' יתעלה; **יב)** בפיוט "מיוחד באהיה אשר אהיה" נאמר: "כי הכל מעשה ידיו" ושוב ייחוס ידיים; **יג)** בפיוט "אלהינו שבשמים" נאמר: "כתבנו בספר חיים טובים, כתבנו

בספר צדיקים, כתבנו בספר ישרים ותמימים, כתבנו בספר מזונות" וכו', ואין לייחס לה' כתיבה או כתרים וספרים, כל-שכן שאין לחזור על זאת שוב ושוב ולהחדיר בכוח את ההזיות הללו.

יד) בפיוט "עננו אבינו" נאמר: "טהור עיניים", "יושב שמים", "כביר כוח" ויש בביטוי האחרון גם תואר תכונה וגם תואר של כוח טבעי, וכן: "אלהי המרכבה" ואין לייחס לו מרכבה; **יה)** בפיוט "רחום וחנון חטאנו לפניך" נאמר: "רוכב ערבות שומע תפילות", ואין לייחס לו רכיבה ולא שמיעה בפיוט שנאמר בציבור; **יו)** בפיוט: "אם אפס רבע הקן" נאמר: "זכרון לפניך בשחק, לעד בספר יוחק", ושוב ייחוס ספר לה' יתעלה וכן ייחוס זיכרון ושכחה (ובזה נדון לקמן), ובסוף הפיוט שוב נאמר: "אל מלך יושב על כיסא רחמים", ושוב, ייחוס ישיבה וכיסא והתפעלות.

יז) בפיוט "אם הכעסנו לפני שוכן מרומו" נאמר: "ויבנה לנו מקדש הדומו", וייחוס הדום לה' יתעלה כמוהו כייחוס כתר וכיסא; **יח)** בפיוט "אתאנו לחלות פניך" נאמר: "אתאנו לחלות פניך [...] כי חסד ואמת יקדמו פניך", וייחוס פנים לה' יתעלה הוא הגשמה; **יט)** בפיוט "מרן דבשמיא [...] כבר שביא" וכו' נאמר: "ארים ימינך"; **כ)** בפיוט "אנא בכוח" נאמר: "גדולת ימינך".

הקטגוריה השלישית

נמשיך עתה בדברי רבנו לקטגוריה השלישית של תארי התכונות הנפשיות והגופניות, וכֹה דברי רבנו בעניין קטגוריה זו בהמשך דבריו במורה שם (א, נב):

"כגון שתתאר את האדם באיכות הנפעלת ובהתפעלויות, כגון אמרך: 'פלוני הרוגז' או 'הבועס' או 'הפוחד' או 'המרחם', אם לא השתרשה המידה [והפכה לתכונה], ומן הסוג הזה כאשר תתאר את הדבר במראה ובטעם ובריח ובחום ובקור וביובש ובלחות [כלומר, אין הבדל בין שתתאר את ה' יתעלה כמתפעל לבין שתתאר אותו כבעל מראה או טעם או ריח וכו']".

לעיל בקטגוריה הראשונה רבנו תיאר תכונת-נפש שהשתרשה בנפש, כגון חכמה וגבורה חמלה ורחמים. ברם, כאשר מתארים את ה' מתפעל באופן ישיר, דהיינו שהוא פוחד או מרחם, לא ניתן לומר שדקלום תיאורים כאלה הינה רק בגדר ריבוי, ולא ניתן לטעון שעם-הארץ שאומרם הוא בגדר מורד ומחרף ומגדף בשגגה, שהרי מדובר בתארי הגשמה ישירים. ורבנו אף משווה אותם לתארי הגשמה מפורשים, כגון תיאור ה' יתעלה שהוא בעל מראה מסוים או בעל ריח מסוים או שיש לו את תכונת הקור או היובש או הלחות – וכולם מורים על גוף.

תיאורים מסוג זה, שהם כאמור בגדר הגשמה ברורה, רבים מאד בסליחות:

א) בפיוט "ישן אל תרדם" נאמר: "עדֵי יתרצה עבד בתחנוניו אלי רבו", ומזאת עולה שניתן לרַצוֹת ולפייס ולשחד את ה' יתעלה בתחנונים, ומעבר להשקפה הרעה הזו, עולה ממנה שה' מרחם וחומל ומתפעל, ובאמור, ייחוס שינוי והתפעלות של תכונה לה' יתעלה הוא בגדר מינות והגשמה; עוד נאמר שם: "המרחם הוא ירחם כרחם אב על בנים", ושוב ושוב ושוב.

ב) בפיוט "קמתי ותדד שנתי" נאמר: "התרצֶה והואל", ושוב ייחוס התרצות שמעידה על שינוי והתפעלות של מידת החמלה והרחמים; **ג)** בפיוט "ה' אלהי הצבאות" נאמר: "זכרנו לחיים

טובים", וייחוס זכרון ושכחה כמוהו כייחוס שינוי והתפעלות, כי אין שכחה לפני כיסא כבודו, וכן: "תמוכים ובטוחים על רחמיך הרבים" ויש בזה ביטוי להתפעלות של תכונת החמלה.

ד) בפיוט "לך אדני הצדקה ולנו בושת הפנים" נאמר: "שוועתם תקבל ברחמיך, ברחמיך הרבים באנו לפניך [...] חוסה על עמלך [...] חוסה על עמלך [...] כי על רחמיך הרבים", וריבוי ביטויי הרחמים הללו מדרדר את המחשבה לסבור שהקב"ה משתנה ומתפעל, מרחם וחומל.

ה) בפיוט "אליך ה' אקרא" נאמר: "רחם עלינו כרחם אב על בנים [...] זכור עניי ועמלי [...] חמול על גולת אריאל [...] קַנֵּא לשם קדשך [...] אתה תקום תרחם ציון", וכל ביטויי הרחמים והתזכורות האובססיביות לה' שיזכור אותנו, מעידים על שינוי והתפעלות של תכונה נפשית וכן על מגרעת השכחה, וכל הזועק את הביטויים הללו בתפילת הציבור, עוונו חמור מאד.

ו) בפיוט "שבט יהודה בדוחק" נאמר: "עורה, למה תישן, זכור בניך בארץ לא להם", ואסור באיסור חמור להעתיק פסוקים ולהחדירם לפיוטים שנאמרים בציבור (וכפי שעוד נלמד לקמן), וכך לייחס לה' מצבים גופניים ונפשיים כגון יקיצה ושינה ועֵרפול. כמו כן, שוב מופיעים ביטויי הזיכרון והשכחה. ובסוף הפיוט שוב נאמר: "אל מלך יושב על כיסא רחמים", וכאמור, יש בזה: **גם** ייחוס ישיבה **גם** ייחוס כיסא **וגם** ייחוס שינוי, התעוררות והתפעלות של תכונת הרחמים.

ז) בפיוט "אל מלך יושב על כיסא רחמים" נאמר: "מרבה מחילה לחוטאים [...] זכור לנו ברית שלוש עשרה מידות של רחמים", וזכירת הברית וריבוי עניין המחילה רומזים למציאותם של שינוי והתפעלות; **ח)** בפיוט "בעת רצון תחינתי" נאמר: "ורחם עדה זעומה [...] ואדבר לן קיימיהּ" ושוב, כאמור בדוגמה הקודמת; **ט)** בפיוט "רחמנא" חוזרים שוב ושוב כמו מנטרה הודית פגאנית על התחינה והזעקה שה' יזכור ולא ישכח, והמלים "אדבר לן" מופיעות ארבעים פעמים! בנוסף לכך נאמר: "רחם עלן", "חשוב עלן טבון" (וכי הוא חושב באמצעות מחשבה?), "יתגוללו רחמך עלן", "כבוש חמתא ורוגזא מנן", "מחול ושבוק לחובן ולעווין", "רחם על נשמתין", "תוב מרוגזך" – וכל אלה מבטאים שינוי והתפעלות. בנוסף, בפיוט הזה נאמר: "זָכְוָן חפש ואשכח לן", והמשפט הזה מעיד על מגרעת חמורה כאילו זכויותינו נעלמות מלפניו, והקב"ה נדרש לחפש ולמצוא אותן, וזו סכלות חמורה וחירוף וגידוף השם הנכבד והנורא.

והחרזן הזה לא נלאה מחירופו, כי בעשרת ימי התשובה חוזרים שוב ושוב בפיוט הזה גם על ייחוס פועל הכתיבה לה' יתעלה: "כתבינן בספרא דחיי [...] כתבינן בספרא דרחמי [...] כתבינן בספרא דצדיקי [...] כתבינן בספרא דישרי ותמימי [...] כתבינן בספרא דפרנוסי ומזוני".

י) בפיוט "אנא כעב זדוני" נאמר: "את אשר יהיה באחרית הזעם, ונוּחם" וייחוס נחמה לה' הוא ייחוס שינוי והתפעלות; **יא)** בפיוט "אנשי אמונה אבדו" נאמר: "חֻמה עצרו בשוועם", וייחוס חֵמה לה' יתעלה הוא ייחוס התפעלות ואין לומר דברים כאלה בתפילת הציבור, וכן: "יודעים לעתור ולרַצות", ושוב יש לפנינו ביטוי להשקפה שניתן לשחד את ה' בדברים, ושוב יש לפנינו ייחוס התפעלות כאילו ה' מתרצה ומתפייס מחרונו, וכן: "כאב ריחמת למענם" ושוב ייחוס התפעלות והתפרצות של חמלה ורחמים, וכן: "ראויים לרצותך אפסו" ושוב ייחוס ריצוי, פיוס

והתפייסות לה' יתעלה – וכל הביטויים הללו אסורים באיסור חמור מפני שהם מבטאים שינוי, התעוררות והתפעלות, ומובילים להגשמה ולמינות ואף גורמים לשקיעה חמורה בסכלות.

יב) בפיוט "תמהנו מרעות" נאמר: "ניחם על הרעה" ואין לייחס לה' נחמה בתפילת הציבור, וכן: "חתום פי שטן ואל ישטין עלינו, זעום בו ויידום", בהמשך נתייחס לרישא, אך בסיפא נאמר שהקב"ה זועם דהיינו מתפעל, ובמלים אחרות, שמידת הכעס גואה ומשתנה בקרבו.

יג) בפיוט "אל תעש עמנו כלה" נאמר: "שמנו מספרך אל תמח [...] רחמיך יקדמו רוגזך", ויש בזה **גם** ייחוס ספר לבורא **וגם** ייחוס רחמים גואים ורוגז מתפרץ; עוד נאמר שם: "זכור נמת" ויש בזה **גם** ייחוס זכרון ושכחה לבורא שזו מגרעת אנושית חמורה, **וגם** ייחוס שינה לבורא, דהיינו ייחוס מצבי יקיצה ושינה, וייחוס מצבי הגופים לה' יתעלה-שמו הוא בגדר הגשמה.

יד) בפיוט "לה' אלהינו הרחמים והסליחות" חוזרים שוב ושוב על המשפט הזה כמו מנטרה, ובזה מוסיפים ומחדירים את ההזיה שהקב"ה מתפעל ורחמיו גואים והומים בקרבו בשמעו את הפיוטים; **יה)** בפיוט "מיוחד באהיה אשר אהיה" נאמר: "שפוך חמתך", ושוב מתארים את חמתו וזעמו של הקב"ה בתפילת הציבור דבר שלא ייעשה, כי הדבר מוביל ישירות לייחוס שינוי והתפעלות, וכן: "מלא רחמים הוא", ושוב, כאמור לעיל. עוד נאמר: "מלא זכויות הוא", וזאת שטות מוחלטת, וכי ניתן לומר על ה' יתעלה שיש לו זכויות? וכי אדם הוא שחייב במצוות? כמו כן, וכי יש לו נפש שנצרבות בה זכויות וחובות? וזה דימוי ברור לבני האדם, ושוב הגשמה.

יו) בפיוט "אלהינו שבשמים" נאמר: "בריתך זכור ואל תשכחנו" וכמה אפשר לייחס לו שכחה? וייחוס שכחה מוביל **גם** להזיה שיש לו מגרעת **וגם** להזיה שהוא דומה לבני האדם שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם. עוד נאמר: "זכרנו בזכרון טוב מלפניך" וכאמור לעיל. עוד נאמר: חמול עלינו ועל טפנו, כלומר, עורר את מידת הרחמים שבקרבך ורחם עלינו, וזו התפעלות. ושוב נאמר: "יהמו נא רחמיך עלינו" ותיאור המייה של רחמים היא התפעלות ברורה ומפורשת. בסוף הפיוט מובא קטע ששליח הציבור אומר, וכך נאמר בו: "ברוגז רחם תזכור, ברוגז אהבה תזכור, ברוגז עקידה תזכור, ברוגז תמימות תזכור, ברוגז רחמיך הרבים זכור [...] רחם ברוגז תזכור לדופק שערי חמלתך". וכמה התפעלויות יש בזה: רוגז וזיכרון אהבה ורחמים, וחזרה על התארים הללו כמו מנטרה הינה שטיפת מוח אשר משחיתה לחלוטין את השכל הישר.

יז) בפיוט "רחום וחנון חטאנו לפניך", אותו הספרדים מזמררים כמו שיר מסבאות, נאמר בפזמון: "חטאנו לפניך רחם עלינו" ושוב ייחוס התפעלות והִשתנות של תכונת נפש אנושית. עוד נאמר: "זוכר ברית אבות" ושוב ייחוס זיכרון ודימוי לבני האדם. וגם בפיוט הזה נאמר: "מלא זכיות" ואיני יודע איך אפשר לייחס זכויות לבורא-עולם? וכי בשר ודם הוא שחייב במצוות? בהמשך הפיוט הזה מוסיפים בעשרת ימי תשובה: "ובספר חיים זכרנו וכתבנו", "גַּלְגֵּל המון רחמיך עלינו", "חסדיך יקדמונו ורחמנו", "יהמו נא רחמיך עלינו", שטיפת מוח מוחלטת.

יח) בפיוט "ה' עשה למען שמך" נאמר: "וחוסה על ישראל עמך" 11 פעמים! ו"חוסה" זהה לאמירת "רַחֵם", ושתיהן מבטאות התפעלות ודימוי לבני האדם; ובהמשכו נאמר: "עשה למען רחמנותך", ולאחר שטיפת-המוח בהתפעלויות ברור שגם זו תתפרש כתכונה מתפעלת.

יט) בפיוט "כת יש למעלה" נאמר: "כת יש למעלה נקראים מבטלי גזרה [...] משיבי חֵמה, מעבירי קנאה, מזכירי אהבה [...] כשהם רואים שהוא בכעס על בניו, משתטחים לפני כיסא כבודו ומתחננים ואומרים: התֵּר, התר, יוצר בראשית. מחוֹל, מחול, אביר יעקב. סלח, סלח, קדוש ישראל" וכו'. והתיאור הזה הוא תיאור פגאני מוחלט, כאילו יש פנתיאון דמיוני בשמים... ויש בו **גם** ייחוס התפעלויות לבורא-עולם **וגם** הפיכת המלאכים ללוביסטים, ואם הם לוביסטים, הרי שראוי לפנות אליהם כדי לזרזם להוסיף בתחינתם ולהשפיע ולעורר את בורא-עולם.

עוד נאמר בפיוט הזה: "מלך מרחם [...] למה לך איבה עם זרע אברהם אוהבך? למה לך קנאה עם זרע יצחק עקידך? למה לך תחרות עם זרע יעקב תמימך? [...] מיד יוצאות קרנות הוד מתחת כיסא הכבוד ומכריזות ואומרות: אשריכם מלמדי זכות על בני" וכו'. וכי יש לה' איבה או קנאה או תחרות עִם עם-ישראל? וזו מינות חמורה במיוחד, מפני שהיא מתארת את בורא עולם כאל אכזר ששונא את עמו, וכרשע בעל מידות רעות המגונות אפילו ביחס לעמי הארצות!

כ) בפיוט "דעני לענייי" נאמר: "רחמנא, דאת מלי רחמין, רחם עלנא", ושוב ייחוס התפעלות והחדרת ההשקפה שיש לה' תכונה של רחמים שיש בכוחנו לשנות, לעצב, לעורר ולהפעיל.

כא) בפיוט "אם אפס רבע הקן" נאמר: "פנים לו תכיר וצדקו לפניך נזכיר" ושוב, וכי יש שכחה לפני ה' יתעלה ויתרומם עד שאנו צריכים להזכיר לו דברים? וכי שכחן ומבולבל ומפוזר הוא? עוד נאמר שם: "זכרון לפניך בשחק" ושוב, כמה פעמים אפשר לומר על ה' שהוא זקוק לתזכורות? ובסוף הפיוט שוב נאמר: "אל מלך יושב על כיסא רחמים" ושטפו לנו את המוח בהגשמה שיש לפני ה' יתעלה ישיבה, וכיסא, ומידות נפעלות ומשתנות של רחמים וחמלה.

כב) בפיוט "למתוודה חטאתיו" נאמר: "נִפְּלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו", וגם על הפסוק הזה חוזרים שוב ושוב כמו מנטרה, ובזה מחדירים לנו שוב ייחוס תכונות נפשיות אנושיות לבורא-עולם. והחרזן לא מסתפק בזה, ומוסיף: "לרחמי אב רחקו ולא חמל על בנים, ואלי התאפקו המון מעיו ורחמיו", ולא רק שיש בזה החדרה של תכונות נפשיות אנושיות, אלא שיש בזה גם ייחוס איבר גופני: "מעיו", ואכן החרזן זקוק בדחיפות להתוודות על חטאיו ואשמיו החמורים. והוא ממשיך בסכלותו: "והנחילני קצפו, ונשכחתי בבית כלאים וטבעתי בים זעפו [...] ולא האריך לי אפו", ובנוסף לכיעור שבייחוס תכונות נפשיות לבורא, החרזן גם מוסיף לתהות על צדקת דינו של ה' יתעלה: "השכח חנות אל? אם קפץ באף רחמיו?", הכיעור בהתגלמותו.

כג) בפיוט "ה' אלהי ישראל" נאמר: "שוב מחרון אפך והינחם על הרעה לעמך", וחוזרים על המנטרה הזאת חמש פעמים! שטיפת מוח סדרתית. עוד מוסיפים שם: "והפר כעסך עמנו" כאילו ה'-אלהים-אמת הוא אל פגאני זועם שעלינו לפייסו בחנופה ובשוחד דברים – ולא חנופה ופיוס רצויים, אלא לשוב לפניו בתשובה מהמעשים הרעים וממחשבות מינות ומדוחים.

והוא ממשיך שם: "השכח חנות אל, אם קפץ באף רחמיו [...] ויטרוף לעד אפו ושיחת רחמיו [...] אשר גמלם כרחמיו [...] כי רבים רחמיו [...] כי לא כלו רחמיו [...] רחם על הלוך ובכֹה", ובנוסף לייחוס תכונות בני אדם שוכני-בתי-חומר, אוסיף ואשאל: וכי ה' השחית את רחמיו? וכי ה'-אלהים-אמת הוא אל פגאני אכזר שמשחית את רחמיו? ומה ילמדו מזה עמי הארצות?

כד) בפיוט "אל תקצוף ה' עד מאד ואל לעד תזכור עוון" כבר בראש הפיוט החרזן מייחס לה' זעם פגאני ומגרעת של שכחה, והמוטיבים הללו ודומיהם חוזרים על עצמם שוב ושוב: "זכור אל תפר בריתך איתנו [...] את המון רחמיך תקדים [...] אהבתו זכור היום לנו [...] זכור היום לנו [...] זכור היום לנו". והחזנים הנבערים שוטפים לנו את המוח בהשקפות מוות ומינות.

והוא ממשיך: "אם הרבינו פשע ועֲבֵרה, ה' התרצֵה בעתירה" ושוב חוזר על עצמו המוטיב שה' סולח על הפשעים באמצעות קבלת שוחד תחינות ומהללים, וחובת התשובה כלל לא נזכרת! כמו כן, שוב מייחסים לה'-אלהים-אמת שינוי והתפעלות, שהרי באמצעות פיתוי וריבוי בדברים הוא מתרצה ומתפייס וזעמו וחרונו שוככים ושוקטים, והאדם הוא המפעילו והשולט בו!

כה) בפיוט "מרן דבשמיא [...] מתרצֵה ברחמים ומתפייס בתחנונים, התרצה והתפייס", ושוב החרזנים עושים מעשה זמרי ומתעים אותנו אחר השקפות מינות ומדוחים: **גם** לסבור שיש התפעלות ושינוי באמיתת עצמותו של בורא-עולם, **וגם** שיש בכוח האדם להשפיע עליו!

כו) בפיוט "מרן דבשמיא [...] מחי ומסי" וכו' נאמר: "במטו מינך דרחמך נפישין", ושוב מייחסים החרזנים לבורא-עולם התפעלות ושינוי במהות אמיתתו, ואין לייחס לו תארים כאלה; **כז)** בפיוט "מרן דבשמיא [...] אליך ה' נשאתי עיני" נאמר: "וגם את דמעתי שימה בנאדך", וכי יש לו נאד או כתר או כיסא או שולחן? עוד נאמר בפיוט: "וברוגז רחם זכרה והנחם", גם רוגז גם רחמים גם זיכרון וגם ניחום והתנחמות, ארבע תכונות נפשיות במשפט אחד; והטמבל ממשיך: "זכור עניי ומרודי [...] והקשב נא אמריי [כאילו ה' אינו שומע] [...] זכור לאברהם [...] רחם על עגומים ועל זרע רחומים", **גם** זכירה **גם** ייחוס אי-הקשבה ושוב זכירה **וגם** רחמים, כל אלה תכונות אנושיות חומריות. ושוב שוטפים לנו את המוח שוב ושוב בגסות עד שנצא למינות ולסכלות.

כח) בפיוט "הושיענו למען שמך" נאמר: "גַּלְגֵּל עלינו המון רחמיך [...] זכור לנו ברית אבותינו [...] חוס ורחם עלינו [...] יהמו נא רחמיך עלינו [...] חמול על עמך ורחם על נחלתך, חוסה נא כרוב רחמיך אל", ושוב החרזנים הטיפשים מסיתים ומדיחים אותנו למינות ולהגשמה.

כט) בפיוט "אבינו מלכנו" (יש פיוט כזה בסוף האשמורות, ואין הכוונה לאבינו מלכנו הידוע), יש פזמון שחוזר עשר פעמים ובו נאמר כך: "אבינו מלכנו רחם עלינו" ושוב, כאמור. עוד נאמר שם: "זכור כי עפר אנחנו" וכי ה' אינו זוכר זאת? וכי הוא חושב שאנחנו מלאכים? ויש בזה גם עיוות של פסוק בתהלים (קג, יד) שבו נאמר: "כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ" כלומר ה' יודע וזוכר תמיד, ולעומת זאת החרזן מתעקש להפציר בה' שיזכור כאילו הוא שכחן ומפוזר.

ולאחר כל זאת עוד נאמר: "חוסה ה' על ישראל עמך [...] סלח נא כרוב רחמיך אל [...] אל ארך אפיים ומלא רחמים [...] חוסה ה' על ישראל עמך [...] אדון סלח נא כרוב רחמיך אל".

ל) טרם שנעיין בדוגמאות הנוספות חשוב לעיין בדברי רבנו במורה (א, מח), וכֹה דבריו:

"כל מה שנאמר מֵעִניין **השמע** [דהיינו בכל מקום שנאמר בתורה הפועל 'שמע'] ביחס לה' יתעלה, תמצא שאונקלוס הגֵּר נזהר בו ופירש ענייננו על הגעת אותו הדבר [או אותם הדברים שנאמרו] אליו יתעלה או שהוא השיגו [כלומר, בכל מקום שנאמר הפועל 'שמע' ביחס לה'

יתעלה אין הכוונה לשמיעת אוזן, אלא לתיאור של הגעת השגה]. ואם היה [הפועל 'שמע' שנזכר ביחס לה' יתעלה] בקשר לתפילה [דהיינו, שהפועל נאמר בהמשך לתפילה שהופנתה לה' יתעלה, אונקלוס] מתרגם עניינו שהוא [ה' יתעלה] קיבל או לא קיבל. ואומר תמיד בתרגום: 'שָׁמַע אֱלֹהִים – שְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ' [בר' כא, יז], ובקשר לתפילה תרגם: 'שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ' – קַבָּלָא אֶקַבֵּל' [שמ' כב, כב], וזה כללי בתרגומו לא נטה ממנו באף אחד מן המקומות".

נמצא, שאפילו בתרגום לתורה אסור לייחס לה' שמיעה, מפני שהדבר מוביל לדימוי הבורא לבני האדם ולייחוס כלי שמיעה גופניים לה'-אלהים-אמת, ואם כך בתרגום, כל-שכן בתפילות הציבור! והנה לפניכם דוגמאות לייחוס שמיעה לה' יתעלה מתוך זמרירי הסליחות:

1) בפיוט "לך אדני הצדקה" נאמר: "כי אתה שומע תפילה, שומע תפילה [...] שומע תחינה [...] אדני שמָעה [...] אדני הקשיבה"; **2)** בפיוט "אלהינו שבשמים" נאמר: "שמע קולנו"; **3)** בפיוט "רחום וחנון חטאנו לפניך" נאמר: "שומע תפילות"; **4)** בפיוט "מרן דבשמיא [...] אליך ה' נשאתי עיניי" נאמר: "שמע קול תחנוני"; **5)** בפסקה שהחדירו לקדיש "תענו ותעתרו מן השמים" נאמר: "תִשָּׁמע תפילתכם ברצון", ואף הוסיפו וציטטו שם את הפסוק: "עוד הם מדברים ואני אשמע"; **6)** בפיוט "אנא בכוח" נאמר: "ושמע צעקתינו". **עד כאן** ראינו את שלוש הקטגוריות מתוך הארבע שנכללות בחלק השלישי של תארי החיוב, לא אעסוק בקטגוריה הרביעית ומי שירצה ללמוד עליה מוזמן לעיין במאמר שהזכרתי בעניין שלילת התארים.

ייחוס מקום לה' יתעלה

בחלק הרביעי מחמשת חלקי תארי החיוב רבנו עוסק בשלושה סוגי תארים, להלן נדון באחד מהם והוא: ייחוס מקום לה' יתברך. רבנו מלמד שלא ניתן לייחס לה' תארים שנוגעים למקום. שהרי כל מי שיש יחס בינו לבין המקום הוא בהכרח גוף, כי רק גוף תופס שטח מסוים ומוגדר במציאות החומרית של העולם-הזה, והנה לפניכם דברי רבנו במורה שם (א, נב):

"והחלק הרביעי מן התארים, הוא לתאר את הדבר ביחסו לזולתו, **כגון ליחסו [...] למקום** [...] אלא שכאשר נדקדק ונדייק בָּעִיוּן יתברר [...] שה' יתעלה אין יחס בינו לבין [...] המקום [...] **[כי] ה' יתעלה אינו גוף [...] ולכן [...] אין יחס בינו לבין המקום**".

מדברי רבנו עולה בבירור, כי רק עצם גופני ומוחשי ניתן לתארו ביחס למקום פלוני, כלומר רק גוף ניתן להניחו ולהציבו או לתארו כמצוי במקום מסוים ומוגדר. לפיכך, לא ברור מי התיר לומר כלפי ה'-אלהים-אמת את הפיוט "אלהינו שבשמים"? והחזרה על המנטרה הזו מחדירה לאדם את המחשבה שהקב"ה מצוי בשמים – וזו הגשמה מפורשת וברורה, כי מי שסבור אפילו בתת-המודע שהקב"ה מצוי אי-שם בשמים, בהכרח סבור שה' הוא גוף שתופס מקום במרחב.

והנה לפניכם גם דברי רבנו במורה (א, י):

"אבל אמרו: 'וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים' [שמ' יט, ג] הרי הוא מן העניין השלישי [=חלות הנבואה], נוסף על היותו גם עָלָה אל ראש ההר אשר חנה עליו האור הנברא, **לא שה' יתעלה יש לו מקום שעולים אליו או יורדים ממנו, יתעלה מדמיונות הסכלים לעילא-לעילא**".

ונצרף עוד דוגמה מהלכות יסודי התורה (א, ו) שם פוסק רבנו כך: "הרי מפורש בתורה ובנביא [דב' ד, לט; יהו' ב, יא] שאין הקדוש-ברוך-הוא גוף וגויה, שנאמר: 'כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד' – והגוף לא יהיה בשני מקומות". מכאן המסקנה, שאם אנחנו אומרים על הקב"ה שהוא נמצא במקום מוגדר ומסוים הרי שהוא בהכרח בעל גוף, כי כל מי שניתן להגדירו ולהניחו במקום מסוים הוא בהכרח גוף שתופס מקום במרחב המציאות.

ועתה נעבור לתארים מסוג זה שנמצאים בסליחות, שגם הם אינם בגדר חירוף וגידוף בשגגה מצד ההמון, אלא אסורים בתכלית האיסור מפני שהם מדרדרים להגשמה קל מהרה:

א) בפיוט "יעירוני רעיוני" נאמר: "שוכן מעונים"; **ב)** בפיוט "ה' אלהי הצבאות" נאמר: "יושב הכרובים"; **ג)** בפיוט "לך ה' הצדקה" נאמר: "יושב מרום [...] שוכן שחקים"; **ד)** בפיוט "שבט יהודה בדוחק" נאמר: "למה ה' תעמוד ברחוק", "יושב הכרובים הופיעה", "שוועתנו תעלה לשמי מרומים"; **ה)** בפיוט "רחמנא" נאמר: "פתח שמיא לצלותן", כאילו ה' יושב בשמים ולכן פתיחת השמים הכרחית כדי שהתפילות יעלו ויגיעו אליו בטיסה ישירה עד מסלול הנחיתה; **ו)** בפיוט "תמהנו מרעות" נאמר: "עליון רחמיך מעולם"; **ז)** בפיוט "מיוחד באהיה אשר אהיה" נאמר: "ואלהינו בשמים, אחד אלהינו בשמים", וכי הוא בשמים? ואם הוא בשמים הוא לא אחד, כי יש לו מקום והוא בהכרח גוף והגוף מתחלק למחלקות ולממדים. ואין לי ספק שכל החרזנים והפייטנים הללו היו לכל הפחות עמי ארצות בוערים נבערים שלא ידעו ולא יבינו.

ח) ועתה לפיוט המרכזי בעניין זה, והוא כמובן "אלהינו שבשמים", בפיוט הזה חוזרים **חמישים פעמים** על המנטרה: "אלהינו שבשמים", וחזרה עליה כל-כך הרבה פעמים מחדירה את הגשמות ללבבות בוודאות, וגם אם האדם יצווח עד קצה השמים שה' הוא אחד, לאחר שהפיוט הזה יטמטם את חושיו חמישים פעמים בהזיה שה' בשמים – רק בפיו ה' לא יהיה גוף, אך במחשבתו תצטייר ההשקפה שיש להקב"ה מקום בעולם החומר, והוא בפנתיאון בשמים.

ט) בפיוט "רחום וחנון חטאנו לפניך" נאמר: "רוכב ערבות", וערבות הן השחקים; **י)** בפיוט "עשה למען שמך" נאמר: "עשה למען נענה בסולם, ממרומך" כביכול מקומו במרום-בשמים; **יא)** בפיוט "אם אפס רבע הקן" נאמר: "זכרון לפניך בשחק"; **יב)** בפיוט "אל תקצוף ה' עד מאד" נאמר: "ה' עננו משמים", וכן: "אם הכעסנו לפני שוכן מרומו", "ושלח לנו רחמים ממעונך"; **יג)** בפיוטי "מרנא דבשמיא" או "מרן דבשמיא" חוזרים שוב ושוב ושוב בראש הפיוטים וכן בפזמון החוזר (סך הכל חמש-עשרה פעמים) על-כך שה' מצוי בשמים.

יד) ובתוך הקדיש שבסוף הסליחות נאמר: "תענו ותעתרו מן השמים" וכי מושבו בשמים?

הזיות נוספות בסליחות

א) בפיוט "ה' אלהי הצבאות" נאמר: "טוב אתה לרעים ולטובים" ויש בזה ערעור חמור על יסוד השכר והעונש, וראו את דברי רבנו ביסוד האחד-עשר משלושה-עשר היסודות, וכֹה דבריו:

"והיסוד האחד עשר, שהוא יתעלה משלם גמול טוב למי שמקיים את מצוות התורה, ומעניש את מי שעובר על אזהרותיה, ושגמולו הגדול הוא העולם-הבא, ועונשו החמור הכרת [...]

והפסוק המורה על היסוד הזה אמרו: 'אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ' [שמ' לב, לב], והשיבו יתעלה: 'מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי' [שמ' לב, לג]. ראיה שידוע לפניו העובד והחוטא לשלם גמול טוב לזה ולענוש את זה [...] וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

ובמקום נוסף בסליחות החרזנים מערערים על יסוד השכר והעונש: בפיוט שהפך למנטרה פגאנית "אל מלך יושב על כיסא רחמים" נאמר: "ולא בְרָעָתָם להם גומל". האמנם כך הוא? "אֲנִי יְיָ חֹקֵר לֵב בֹּחֵן כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו" (יר' יז, י); "גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילְיָה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו" (יר' לב, יט).

ב) בפיוט "אליך ה' אקרא משגב לעיתות בצרה" נאמר: "מכרתנו חינם ביד ערלים", וכי ה' העניש אותנו בייסורי הגלות האיומים **לחינם** ללא עוון? וכי ה' נוהג עִמנו בעוול ובאכזריות?

עוד נאמר בפיוט הזה: "גשו נא אלי בדברים ערֵבים" ומשפט זה מחדיר את ההזיה שניתן לשחד את ה' בדברים, וההזיה הזו מחריבה את יסוד התשובה. ובסמוך מחבר הפיוט חוזר על ההזיה הזו באמרו: "תמוכים ובטוחים על רחמיך הרבים", כאילו אין צורך בתשובה רק ברחמי ה'.

ג) בפיוט הידוע והמפורסם שחוזר על עצמו כפזמון שוב ושוב בין הפיוטים: "אל מלך יושב על כיסא רחמים" נאמר: "אל הורתנו לומר לפניך שלוש-עשרה, בעבור שלוש-עשרה" וכו', והיכן הורה לנו ה' יתעלה לומר שלוש-עשרה מידות של רחמים בתפילות הציבור? אולי באגדה.

ד) בפיוט "תמהנו מרעות" נאמר: "חתום פי שטן ואל ישטין עלינו" ומהי הַשׂוֹטוּת הזאת? וכי יש אלוה מבלעדי ה' יתעלה? או: וכי יש איזה מלאך מרושע בשמים שמשׂטין עלינו? וכי ה' יברא מלאכים מרושעים? ומה זה מעיד על ה' יתעלה? כמו כן, וכי יש בבוח מאן-דהו להשׂטין על הצדיקים וברי הלבב ולהסית את ה' מדין האמת והצדק? וכל אלה הן השקפות מינות.

עוד נאמר בפיוט המטופש הזה: "ויעמוד מליץ טוב לצדקנו, הוא יגיד יושרנו" ושוב הזיית מינות, וכי ראוי להזכיר מליצים כאשר עיקר עבודה-זרה הוא פנייה למליצים ולמתווכים? כמו כן, וכי ה' זקוק למליצים אשר יליצו על יושר האדם? וכי ידיעת ה' איננה מקיפה את הכל? וכי נעלם משהו מידיעתו עד שהוא זקוק לעורכי-דין? וההזיה הזו מובילה להשקפה שיש לפניו יתעלה את מגרעות השכחה והעדר-הידיעה, וכל ייחוס מגרעת לבורא הוא בגדר מינות והגשמה.

ה) בפיוט "אל תעש עמנו כלה" נאמר: "יה, דע את אשר ידעוך", ומהי הַשׂוֹטוּת הזאת? וכי יש בבוח אדם לגעור בה' יתעלה בתפילת הציבור לעיני כל ישראל? זאת ועוד, יש בזה שחץ נורא, שהרי החזן מתיימר לטעון שהוא מיודעי ה' יתעלה, האם כך יש לגשת לפני בורא-עולם? בשחץ ובעזות-פנים? "הֲיִתְפָּאֵר הַגַּרְזֶן עַל הַחֹצֵב בּוֹ? אִם יִתְגַּדֵּל הַמַּשּׂוֹר עַל מְנִיפוֹ?" (ישׁ' י, טו).

ו) בפיוט "עננו אבינו" נאמר: "לא אל חפץ ברשע" וזו סכלות להלל את ה' שהוא אינו רשע, וחלילה לו מֵעָוול, ותארו לעצמכם שאהלל את מאן-דהו לנגד עשרות אנשים ואומר שהוא לא רשע ולא גזלן ולא אנס ולא מין ולא סכל, האם הדבר יהיה בגדר שבח ותפארה לאותו אדם?

עוד נאמר בפיוט הזה: "העונה בעת רצון" ומדובר בהשקפת סכלות וכפירה בתורה, שהרי התורה אסרה עלינו לסבור שיש זמנים טובים ורעים משום לא תעוננו. גם בפיוט "אם חטאנו והרבינו לצון" נאמר: "גַּלֵּה עת רצון" ושוב, כפירה במצַות לא תעשה מפורשת בתורה. וכדבר הרע הזה נמצא גם בראש הפיוט שכותרתו: "בעת רצון תחינתי", וחוזרים על ראש הפיוט הזה בפזמון בין הבתים חמש פעמים! ושוב שוטפים לנו את המוח בהזיות פגאניות. ולהבנת המושג המדרשי והאגדי "עת רצון", ראו במבוא למאמר: "רש"י – ראש פרשני ההגשמה (חלק לט)".

ז) בפיוט "עשה למען מלאכיך" נאמר: "עשה למען מלאכיך המשרתים פניך, המבקשים רחמים על ישראל עמך", ובנוסף להגשמה שבייחוס פנים לה' יתעלה, יש בזה גם הזיה רעה מאד, כאילו המלאכים הם לוביסטים אשר מבקשים רחמים, וכאילו יש להם יכולת להשפיע על שיקול דעתו של בורא-עולם. והזיה זו מדרדרת קל-מהרה לעבודה-זרה, כי אם יש יכולת כזו למלאכים, הרי שראוי לפנות אליהם שישתדלו בפנייתם לבורא-עולם שימחק את עוונותינו.

ח) בפיוט "כת יש למעלה" נאמר: "עשה למענך **אם** לא למעננו" והאמירה הזו היא שחץ וגסות רוח קמי שמיא, שהרי באמירה הזו אנחנו מפצירים בבורא-עולם לעשות למעננו, כאילו אנחנו ראויים שהוא יעשה למעננו – וזו משמעות המלים: "אם לא למעננו". כלומר, אנחנו ראויים שתעשה למעננו, אך אם מכל סיבה שהיא לא תנהג עמנו ביושר – תעשה למענך. משפט זה מופיע גם ב"אבינו מלכנו" המפורסם, אך בגרסת כתבי-יד תימן לא מופיעה המלה "אם" דהיינו נאמר כך: "עשה למענך לא למעננו", ועתה המשפט הזה מבטא שפלות רוח והכנעה כלפי בורא-עולם, כי אין בו הנחה סמויה לפיה אנחנו חשים זכאים וראויים לפניו. אלא מלכתחילה אנחנו מודים ונכנעים לפניו יתעלה שאין אנו ראויים, ושהוא יעשה אך ורק למען שמו הגדול.

ט) בפיוט: "אם אפס רבע הקן" נאמר: "פנים לו תכיר" וכי יש משוא פנים לפניו? "כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד" (דב' י, יז), לפיכך, מדובר **גם** בכפירה בתורה **וגם** בסכלות מחפירה שמחריבה את הדעת.

עד כאן דוגמאות מפיוטי הסליחות, ולעיון בתארים שניתן להשתמש בהם ביחס לבורא, ראו את המאמר שנזכר לעיל: "תורת שלילת התארים – תארי החיוב", בעיקר בחלק החמישי.

תנאי השימוש בתארים האסורים

עתה נעבור להשיב על שאלה גדולה מאד שקמה וניצבה: מדוע אסור להשתמש בכל התארים הללו שנזכרו לעיל? והלא לא מעטים מהם או דומים להם מופיעים בכתבי הקודש הטהורים!

תשובת רבנו בקיצור כך היא: נדרשים שני תנאים כדי שנהלל את בורא-עולם בתארים אשר נאסר עלינו להשתמש בהם ואשר פורטו לעיל, והם: **א)** שהם נזכרו בכתבי הקודש; **ב)** שאנשי-כנסת-הגדולה תיקנו לומר אותם בתפילה – ואז יהיה מותר לנו לומר אותם אך ורק במקום שתיקנו לאמרם, ותו לא. ובמלים אחרות, אסור לנו לחבר פיוטי תארים מדעתנו בשום פנים.

מכל מקום, כדי להשיב על-כך תשובה שלמה עלינו לעיין בדברי רבנו במורה (א, נט):

"וכבר ידעת אמירתם המפורסמת [של חז"ל], אשר מי ייתן והיו כל האמרות כמוה, והנני מזכירהּ לך כלשונה ואף-על-פי שהיא אמרה ידועה כדי להעירך על ענייניה, אמרו: 'ההוא דנחת קמיה דרבי חנינה, אמר: האל הגדול הגיבור והנורא האדיר והחזק היָּראוּי והעזוז. אמר ליה [רבי חנינא]: סיימתינהו לכולהו שבחי דמרך? השתא אנן תלת קמיתא אלמלא דאמרינהו משה רבנו באוריתא, ואתו אנשי-כנסת-הגדולה ותקנינהו בתפילה, **אנן לא יכלינן למימרינהו [=בתפילות הציבור],** ואת אמרת ואזלת כולי האי?! משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב, ומקלסין אותו בשל כסף. והלא גנאי הוא לו!' [ברכות לג ע"ב].

כאן נסתיים דבר החסיד הזה. התבונן תחילה סלידתו והרחקתו ריבוי תארי החיוב, והתבונן היאך ביאר כי התארים, אלו הונחנו [רק] להכרעת דעתנו בלבד, **לא היינו אומרים אותם כלל [=בתפילות הציבור],** ולא נבטא מאומה מהם. אלא שכאשר דחק אותנו הצורך לדבר עם בני אדם במה שייתן להם מושכל מסוים, כמו שאמרו: 'דיברה תורה כלשון בני אדם', לתאר להם את ה' בשלמויותיהם – הרי כל מה שאנו רשאים הוא להיעצר עם אותן האמירות, ולא נקראהו בהם אלא בשעת קריאתם בתורה בלבד. אך כיוון שבאו גם אנשי-כנסת-הגדולה, והם נביאים, ותיקנו להזכירם בתפלה, הרי תכליתנו שנאמרֵם בלבד [כלומר, כל מה שהוּתר לנו לומר בתפילה בבית-הכנסת הוא רק האמירות והפסוקים שנזכרו בכתבי הקודש, וגם אלה הותרו לנו אך ורק במקום שאנשי-כנסת-הגדולה תיקנו לאמרם, ולהלן רבנו ירחיב בזה].

והנה תוכן המאמר הזה: שהוא [=ר' חנינה] ביאר, כי שני גורמים נצטרפו שאנו מתפללים בהן: האחד מפני שנאמרו בתורה, והשני מפני שתיקנו הנביאים להתפלל בהם. שאלמלא הגורם הראשון לא היינו אומרים אותם, ואלמלא הגורם השני לא היינו מעתיקים אותם ממקומם ולא היינו מתפללים בהן, **ואתה ממשיך בתארים?!** הנה נתבאר לך עוד מלשון זה, **שלא כל מה שתמצא מן התארים המיוחסים לה' בספרי הנביאים מותר לנו להתפלל בהם ולאמרם.** לפי שלא אמר: 'אלמלא דאמרינהו משה רבנו לא הוה יכלינן למימרינהו', אלא [הוסיף וקבע] תנאי אחר: 'ואתו אנשי-כנסת-הגדולה ותקנינהו בתפלה', ואז [ורק אז] הותר לנו להתפלל בהם.

ולא כפי שעשו הסכלים באמת, אשר הִרבו והאריכו והִתאמצו בתפילות שחיברום ותחינות שסידרום להתקרב בהם לפני ה' לפי דמיונם, מתארים את ה' בהם בתארים, אילו תואר בהם אחד מבני אדם היה הדבר מגרעת כלפיו, לפי שאינם מבינים את העניינים הללו הנעלים, המופלאים משכלי ההמון – ועשו את ה' יתהדר ויתרומם שגרת לשונם, ותיארוהו ודיברו לפניו בכל מה ששוגים לחשוב שהוא אפשרי, ומאריכים בכך עד שיעוררוהו להתפעל לפי דמיונם [=כלעגו של אליהו לנביאי הבעל בהר הכרמל: 'וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׂיחַ וְכִי שִׂיג לוֹ וְכִי דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָץ' (מ"א יח, כז)].

ובפרט אם מצאו לשון דברי נביא בכך, נעשה הדבר להם הפקר להביא לשונות הטעוּנים ביאור בכל האפשר [=לשונות שחובה לבארם באופנים ייחודיים ולמצוא את אופני ההשאלה או השיתוף שבהם], ומעתיקים אותם כפשטם [=ואותם הכסילים משתמשים בכל הלשונות הללו כפשוטם ומגיעים להזיות מינות חמורות מאד], וגוזרים מהם ומְעַנְּפִים ובונים עליהם אמרים.

ורבה ההפקרות בדבר זה אצל הפייטנים והחרזנים, או אצל כל מי שנדמה לו שהוא אומר פיוט, עד שנתחברו דברים מקצתם כפירה מוחלטת ['ולדברי רבנו הרי פייטנים אלה מטים את האדם לכפירה בעל כורחו בבית-הכנסת, כדי לספק את תאוות החזנים לעשות מעשה זמרי' (קאפח), אך מעניין שקאפח השכיר, הוא בעצמו, אמר את כל הדברים הללו בדבקות, ומכיר ומורד], ומקצתם יש בהם מן השטות והדמיון הנפסד מה שמשחיק את האדם כפי טבעו בעת ששומעם ['היאך אדם מסוגל לכתוב דברי שוטות בדמותו שהוא אומר דברי חכמה' (קאפח שם)], ומביאו לידי בכי בעת שמתבונן היאך נאמרים אותם הדברים כלפי ה' יתהדר ויתרומם.

[...] וראוי שתתבונן [כלומר שתדון קל-וחומר וכל-שכן] ותאמר [כך]: אם היה לשון הרע והוצאת-שם-רע עבירה חמורה, כמה חמור יהיה שחרור הלשון ביחס לה' יתעלה ותיאורו בתארים יתרומם מהם? ואיני אומר שזה מֻרִי [=שזה רק בגדר מרי כלפי ה' יתעלה ויתרומם], אלא [גם] חירוף וגידוף בשגגה מצד ההמון השומעים, ומאותו הסכל האומר.

אבל מי שהכיר מגרעת אותם הדברים [כמו קאפח וערוסי ותלמידיהם], ו[אף-על-פי-כן] אומרם, הרי הוא לדעתי מכלל מי שנאמר בהם: 'וַיִּחַפְּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל יְיָ אֱלֹהֵיהֶם' [מ"ב יז, ט], ונאמר: 'וּלְדַבֵּר אֶל יְיָ תּוֹעָה' [יש' לב, ו]. ואם אתה ממי שיחוס על כבוד קונו אין ראוי לך לשמעם כלל, כל שכן שתאמרם, כל-שכן שתעשה כמותם. וכבר ידעת גודל חטאת המטיח דברים כלפי מעלה [ומה דינו של קאפח לאור דברי רבנו הללו?]. ואין ראוי לך כלל להזדקק לתוארי ה' החיוביים כדי לרוממו לפי דמיונך, ואל תחרוג ממה שתקנו אנשי-כנסת-הגדולה בתפילות ובברכות, כי יש בכך די בהתאם לצורך, **בהחלט דַּי!** כפי שאמר ר' חנינה.

אבל שאר מה שנאמר בספרי הנביאים [דהיינו שאר התארים למיניהם], קוראים אותו בעת שעוברים עליו [דהיינו בעת שלומדים את ספרי התורה והנביאים], אלא שצריך להיות בו בדעה כמו שביארנו, שהם תארי פעולות; או להורות על שלילת העדרן [=ששום פעולה לא נשׂגבה מיכולתו ורצונו של ה' יתעלה]. וגם עניין זה אין לפרסמו להמון, כי עיון מסוג זה מתאים ליחידים אשר רוממות ה' אצלם אינו בכך שיאמרו מה שאינו ראוי, אלא במה שמשכילים כפי הראוי.

ואחזור להשלים את ההערה על דברי ר' חנינה ודיוקו, לא אמר: משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שהיה לו אלף אלפים **דינרי זהב** ומקלסין אותו **במאה דינרין** – לפי שאז היה מורה משל זה, כי שלמויותיו יתעלה יותר שלמות מן השלמויות הללו שמייחסים לו, אלא שהן ממינן, ואין הדבר כן כפי שהוכחנו. אלא דיוק משל זה הוא אמרו: 'דינרי **זהב** ומקלסין אותו בשל **כסף**'. ללמד כי אלה שהם אצלנו שלמויות [תארי הרוממות השונים וכו'], אין כלפיו יתעלה מסוגם מאומה, אלא כולם מגרעת ביחס אליו, כמו שביאר ואמר במשל זה: 'והלא גנאי הוא לו'.

הנה השמעתיך, כי כל מה שאתה מדמה בתארים הללו שהוא שלמות, הוא מגרעת ביחס אליו יתעלה אם היה ממין מה שאצלנו. וכבר הדריכנו שלמה ע"ה בעניין זה במה שיש בו די ואמר: 'כִּי הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ עַל כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים' [קה' ה, א]".

עד כאן דברי רבנו במורה (א, נט). וראוי להוסיף את המשך דברי רבנו במורה שם:

"והיותר בהיר בכל מה שנאמר בעניין זה הוא אמרוֹ בְּתִלִּים: 'לְךָ דֻמִּיָּה תְהִלָּה' [תה' סה, ב], פירושו: הדומיה ביחס אליך היא התהילה. וזו בהירות עצומה מאוד בעניין זה, לפי שכל דבר שנֹּאמַר, וכוונתנו בו לרומם ולהלל [את ה' יתברך], נמצא בו שגיאה כל שהיא כלפיו יתעלה ונרגיש בו מגרעת מסוימת. ולכן השתיקה טובה יותר, וההסתפקות בהשגות השכל [היא הרצויה], כמו שציוו השלמים ואמרו: 'אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה' [תה' ד, ה]".

מקור פיוטֵי המינות שחוברו כפנייה למלאכים

עד עתה לא דנו כלל בפיוטי המינות שחוברו כפנייה למלאכים, ועתה נדון בהם.

במסכת שבת (יב ע"ב) נאמר כך: "אמר רב יהודה: לעולם אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמי. ואמר רבי יוחנן: כל השואל צרכיו בלשון ארמי – אין מלאכי השרת נזקקין לו, שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי! שאנֵי חולה, דשכינה עמו".

רב יהודה קובע, שאסור לאדם לשאול את צרכיו מהקב"ה בלשון ארמי, ונראה שמטרת הוראתו היא לעודד את בני האדם להתפלל לה' יתעלה בלשון הקודש, ותו לא. כדי לחזק את הוראתו של רב יהודה ואת מטרתה, הוסיף ר' יוחנן מאמר אגדי שאין להבינו כפשוטו, מפני שכל מטרתו היא לקרב את בני האדם ללשון הקודש, ובמיוחד בשעה שהם פונים לבורא-עולם. כמו כן, ברור מדוע ר' יוחנן נאלץ להזכיר את מלאכי השרת, שהרי לא יעלה על הדעת לומר על הקב"ה שהוא אינו מכיר בלשון ארמי, שהרי מדובר במגרעת ואין לפניו שום מגרעת... ולכן, ר' יוחנן היטה את האגדה הזו אל מלאכי השרת, אשר עושים את רצונו של מקום, אף שגם ביחס אליהם לא יעלה על הדעת לומר כן, אלא, שאין הדבר חמור כמו לייחס מגרעת והעדר ידיעה לה' יתעלה.

ואם תוסיפו ותתמהו, מדוע ביחס לחולה נאמר "דשכינה עמו"? כלומר, מדוע אפוא התירו לחולה לפנות לה' בתפילה גם בלשון ארמי? ובכן, הקלו על החולה מפני שהוא שרוי בייסורים, ואין להטריחו עתה להתפלל לה' בלשון הקודש אם הדבר קשה לו – ועל זה נאמר: "דשכינה עמו", לא שה' יתעלה דווקא עמו ואינו עם אחרים, אלא מדובר במשל שמטרתו להקל על החולה לפנות לבורא-עולם, שמא ישוב בתשובה שלמה וה' יתעלה יגאל אותו מייסוריו.

אולם, רש"י הִפנה את הרעיון הפשוט הזה, שמובא בהוראת רב יהודה ובאגדה שנועדה לחזק את הוראתו, לכיווני מינות מפורשים, וכך הוא פירש שם: "דשכינה עמו – ואין המתפלל צריך שיזדקקו [=שיסייעו] לו מלאכי השרת להכניס תפלתו לפנים מן הפרגוד". והיכן נזכר כאן פרגוד? והיכן נזכר שמלאכי השרת מכניסים את התפילות לבורא-עולם? וכי בורא-עולם זקוק למלאכים שישמשו כ"מליצי יושר" או כמתווכים בינינו לבין ה' יתעלה ויתרומם? וכי נעלם ממנו מאומה? והלא הכל גלוי לפניו מראשית ועד אחרית, מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש: "יְיָ יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם" (תה' צד, יא), וכן מחשבות טובה ותשובה – הכל גלוי לפניו.

תפישׂתו הפגאנית של רש"י מחדירה את ההזיה שהקב"ה מצוי מאחורי פרגוד בשמים, דהיינו שיש לו מקום ופנתיאון שבו הוא מצוי, ואין מציאות והימָּצאות במקום מסוים אלא לגוף. כמו כן, לפי תפישתו של שר"י הקב"ה אינו יודע את תפילות בני האדם אליו, והוא זקוק לעזרתם

של מלאכי השרת כדי שיכניסו את התפילות לִפנים מן הפרגוד! ובדבריו הללו הוא מייחס לה' יתעלה שתי מגרעות: **א)** העדר ידיעה; **ב)** תלות וזקיקות לזולתו. וכבר למדנו במקומות לא מעטים שייחוס מגרעת כלשהי ומכל סוג שהוא לבורא – כמוה כהגשמה על כל חומרתה.

זאת ועוד, לפי רש"י, אנו זקוקים יותר למלאכים מאשר לבורא-עולם, שהרי המלאכים הם המכניסים את התפילות לבורא-עולם, ובלעדיהם אין ערך לתפילות ואין ערך לווידוי – והמסקנה המתבקשת והמיידית: יש לפנות למלאכים כדי שיכניסו את התפילות לִפנים מן הפרגוד! ואכן, המינים וצאצאיהם חיברו פיוטים אשר יש בהם פניות מפורשות למלאכים כדי שיכניסו את התפילות "לִפנים מן הפרגוד", ראו לדוגמה את הפיוט האלילי המפורסם "מכניסי רחמים", אשר נאמר לא פחות ביום הכיפורים! וזה לשון הפיוט שכולו מקשה אחת של עבודה-זרה:

"מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים. משמיעי תפילה השמיעו תפילתנו לפני שומע תפילה. משמיעי צעקה השמיעו צעקתינו לפני שומע צעקה. מעלי דמעה העלו דמעותינו לפני מתרצה בדמעות. השתדלו והרבו תחינה ובקשה לפני מלך רם ונישא. הזכירו לפניו השמיעו לפניו תורה ומעשים טובים של שוכני עפר. יזכור אותם ויחייה אותם טרם תאבד שארית יעקב ויוסף. כי תורה ולומדיה היו לחרפה, ישראל ויהודה למשל ולשנינה. הזכירו לפניו אנקת שה פזורה. אמרו לפניו מה בצע באבדון. יזכור לעולם בריתו וישוב מחרון אפו" וכו'.

והם עוד מתפלאים על כך ש"תורה ולומדיה היו לחרפה"? שוטים שבעולם! עובדי אלילים אילמים! הולכים בדרכי חושך מינות ועבודה-זרה, הופכים את דתנו לדת פרו-נוצרית שתכליתה הפקת רווחים זימות ותאוות, ואחר-כך זועקים שהקב"ה מכה אותם במכת אכזרי אנושה. אין גבול לטיפשותם ולשחיתותם, והיה עליהם להודות ולהלל לבורא-עולם שהוא אל רחום וחנון ארך אפיים ורב חסד, שהמתין להם אלף שנים עד שבעטו בארץ-ישראל, ואז היכה אותם על כל מעלליהם ורשעם והתחסדותם לקרוא לעצמם "יראים" "וגדולים" "וחסידים" "וצדיקים". ועד היום המינים וצאצאיהם מתבוססים בפיוט הזה ועדיין הם מדפיסים אותו בספריהם.

והנה לנו דוגמה נוספת לכך שרש"י ומקורביו הם מקור המינות ואסונות הגלות האיומים.

ועתה אומר כמה מלים על קאפח וערוסי: בסידורו "שיבת ציון" קאפח החדיר אף הוא את הפיוט הזה! איכה הייתה לזונה קריה נאמנה! "הרמב"ם של ימינו" החדיר עבודה-זרה לסידורו ועוד בתפילות יום הכיפורים שבו מתכפרים לנו כל עוונותינו! והוא מוסיף חטא על פשע כאשר הוא כיסה וטשטש את האמת, שהרי הוא מוסיף הערה שם בסידורו ואומר כך: "עיין היטב חידושי המאירי סוף פ"ד סנהדרין". אויה לנו כי חטאנו! קאפח מפנה לעיין בחידושי המאירי? כלומר, קאפח מבקש לרמוז ברמז דק שלא ראוי לומר את הפיוט הזה באמצעות הפְּנָיה לדברי המאירי? מדוע הוא לא מפנה לעיין בפרק א בהלכות עבודה-זרה? מדוע הוא לא מפנה לעיין במורה?

והפנייתו של קאפח למאירי מסתירה את העובדה שמדובר במינות ובעבודה-זרה, שהרי יֹאמר מה שיֹאמר המאירי, מדברי קאפח עולה, שמדובר במחלוקת פנימית של האשכנזים! כאילו לא מדובר ביסוד תורני יסודי שקיבלנו בסיני! ארור יהיה קאפח על-כך שהחדיר את העבודה-הזרה לתוך שורות תלמידי רבנו הנאמנים המבקשים דברי אלהים חיים, והשחית בזה את דרך

האמת, עד שכמעט כולם בימינו הינם חוצבי תורה גסי-רוח, מעריצי מינים שחורים ומרוממי גלימות כומרים, הוזי הזיות שוטים ופתאים אשר לא ידעו ולא יבינו דברי אמת נכוחים.

ועל זאת יש לקרוע ולבכות ולקונן: על-כך ש"הרמב"ם של ימינו" היה נוכל ומתחזה שהשחית את דת האמת, והכשיר את המינות והמינים וחציבת תורת האלהים, ואין דורש ואין מבקש.

ואצרף דוגמה נוספת לפיוט אלילי שכזה, ואף הוא מופיע בסידור "שיבת ציון" של קאפח:

"אראלי מרומים בשיר ושבח קמים [...] כמליצי עִמדו נא לבקש הרחמים [...] סליחה דרשו נא עד עם נכלמים, פצחו והזכירו צדקת בא בימים [...] כופר המצו נא לנבחר מעמים, הליצו נא לפני בעל הרחמים".

ולא רק פנייה למלאכים גם פנייה למתים, והנה לפניכם פיוט נוסף שנאמר ביום הכפורים:

"שלומי עליון ישני מכפלה, מה לכם לחשות מהרבות בתפילה [...] אל דמי לכם [...] ידיד אל הנחלץ מלהב חרכה על סדום הואלת להצילה מהפיכה [הכוונה לאברהם אבינו] [...] חל נא פני האל להמציאם ארוכה [...] עקוד הנחנן במלאך משחקים [הכוונה ליצחק אבינו] חל נא פני האל לקבצם ממרחקים, תחן הפילה ונשאת תפילה. תם אל תתעלם מלבוא בסודם [הכוונה ליעקב אבינו], כי הם בניך ואתה הוא יולדם [...] ועתה מה לך נרדם [=איזו חוצפה! לגעור ואפילו בדמיון ביעקב אבינו!] [...] חל נא פני האל [...] ועליך הדבר כי הם לך סגולה" וכו'.

וכל הפיוטים הללו ועוד רבים, אשר יש בהם ריבוי ושיתוף ותיאור בתארים או בתכונות נפשיות קמי שמיא, כולם מופיעים בסידורי המינות שיבת ציון, ושיח ירושלים של ערוסי. וזה מה שקורה כאשר בראש תלמידי רבנו עומדים כומרי דת שכירים רודפי בצע. דרך האמת משועבדת ונרצעת לבְצעם ולנוכלותם ולמשכורותיהם ולשׂררתם ולמעמדם ולשאיפותיהם הפוליטיות, עד שאפילו ביודעָם שמדובר בעבודה-זרה גמורה ומפורשת – הם יודו בה בסידוריהם! ולכן הם יציגו את הדבר כאילו מדובר במחלוקת הלכתית זניחה, אשר ניתן לומר כך וניתן לומר כך...

וגדול עוונם מנשוא, כי הם מודים בעבודה-זרה מתוך פחד ואימה ורדיפת בצע ושׂררה! וראוי להוביח את ערוסי השכיר בתוכחתו של שמואל הנביא לשאול המלך, לאחר ששאול מרד בדבר ה' ולא החרים את אגג מלך עמלק ואת מיטב הצאן והבקר (ש"א טו, יז–כו):

"וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל: הֲלוֹא אִם קָטֹן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָתָּה [הלא אתה מתיימר לייצג את דרך האמת ודרך רבנו הרמב"ם, שהרי רוממות משנתו בגרונך! איך אפוא אתה מעז להודות בַּשֶּׁקר ולבזות את דרך אבותיך ולהעדיף את מנעמי המינות?] [...] וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ **וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל** וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ? וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל שְׁמוּאֵל: אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְיָ וָאֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי יְיָ, וָאָבִיא אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק וְאֶת עֲמָלֵק הֶחֱרַמְתִּי. וַיִּקַּח הָעָם מֵהַשָּׁלָל צֹאן וּבָקָר רֵאשִׁית הַחֵרֶם לִזְבֹּחַ לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּגִּלְגָּל [=כך מתחסדים ומשקרים הדרדעים השכירים: והלא אנחנו צדיקים וחסידים, מוסרים שיעורים ומקיימים מצוות למהדרין מן המהדרין, מקפידים על קלה כבחמורה, ואפילו מקפידים על משגיח צמוד בכל חופשה בבית-מלון שאנחנו חוצבים מן התורה... ובמלים אחרות, כל ההזיות וטובות ההנאה שלקחנו לכיסנו – הכל לשם שמים!].

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל: הַחֵפֶץ לַיְיָ בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְיָ? [וכי ה' חפץ בכל קיום המצוות הדמיוני שלהם? וכי ה' חפץ בתורתם המעוקמת והמעוקשת? וכי ה' חפץ בחילול-שם-שמים ובהתעיית העם אחרי המינות?] הִנֵּה שְׁמֹעַ – מִזֶּבַח טוֹב, לְהַקְשִׁיב – מֵחֵלֶב אֵילִים [לא ולא! ה' חפץ שהם ילכו בדרכי היושר הצדק והאמת, לא יִטו אחרי השוחד וטובות ההנאה, לא יסלפו את התורה ולא יודו בעבודה-זרה]. כִּי חַטַּאת קֶסֶם מֶרִי וְאָוֶן וּתְרָפִים הַפְצַר, יַעַן מָאַסְתָּ אֶת דְּבַר יְיָ וַיִּמְאָסְךָ מִמֶּלֶךְ. וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל שְׁמוּאֵל חָטָאתִי, כִּי עָבַרְתִּי אֶת פִּי יְיָ וְאֶת דְּבָרֶיךָ, **כִּי יָרֵאתִי אֶת הָעָם וָאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם.** וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת חַטָּאתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיְיָ [=ושאול טוב בהרבה מן הדרדעים השכירים שהרי בסופו-של-דבר הוא לא חס על כבודו והודה על האמת]. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל לֹא אָשׁוּב עִמָּךְ **כִּי מָאַסְתָּה אֶת דְּבַר יְיָ וַיִּמְאָסְךָ יְיָ מִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל**".

ונצרף גם את תוכחתו של יונתן בן עוזיאל לקאפח ולערוסי המִתחזים ולדומיהם שבכל הדורות, וכך הוא מתרגם את הפסוק בשמואל א (טו, כג): "כִּי חַטַּאת קֶסֶם מֶרִי וְאָוֶן וּתְרָפִים הַפְצַר":

"אֲרֵי כְּחוֹבַת גּוּבְרַיָּא דְּשָׁאֲלִין בְּקִסְמָא, כֵּן חוֹבַת כָּל גְּבַר **דְּמְסָרֵיב עַל פִּתְגָמֵי אוֹרָיְתָא,** וּכְחוֹבֵי עַמָּא דְּטָעַן בָּתַר טָעֲוָתָא, כֵּן חוֹבַת כָּל גְּבַר **דְּבָצַר וּמוֹסִיף עַל מִלֵּי נְבִיָּא**".

ובעניין העבודה-הזרה שבפנייה למלאכים ולמתים, ראו: "השתלשלות העבודה-הזרה".

"הֲלוֹא אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי אֵל צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי, **פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ כִּי אֲנִי אֵל וְאֵין עוֹד**" (ישׁ' מה, כא–כב). "אָנֹכִי אָנֹכִי יְיָ וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ" (ישׁ' מג, יא).

סוף דבר

אחתום **בשאלה שנשאלתי:** רבנו פוסק בהלכות תשובה (ג, ט): "ונהגו כולם לקום בלילה בעשרת ימים אלו, ולהתפלל בבתי-כנסיות בדברי תחנונים ודברי כיבושין עד שיֵאור היום".

הסליחות שנאמרות היום בבתי-הכנסיות בעייתיות מאוד, בלשון המעטה. ההגשמה זועקת מכל עבר, המנגינות גורמות לשמחה במקום לשיברון לב (ושמעתי שיש אפילו מקומות שמביאים כלי נגינה לאמירת הסליחות), הסדר עצמו בנוי על-פי הקבלה, ועוד ועוד.

לפיכך: **א)** האם ראוי להשתתף בסליחות אלו עם הציבור? **ב)** האם עדיף להגיע לבית-הכנסת ולומר דברים אחרים הראויים להיאמר? **ג)** או שעדיף כלל לא להגיע ולומר תחינות בבית ביחיד? **ד)** איזה דברי תחנונים ודברי כיבושים ראוי לומר?

וכך השבתי:

א+ב) לא. לדעת רבנו אסור להימצא עם המחרפים והמגדפים בשגגה או במזיד; **ג)** בהחלט רצוי לומר תחינות ביחיד בבית; **ד)** פרקי תהלים, תוכחות התורה והנביאים, פרשת האזינו, ספר איוב, הלכות תשובה, לימוד מוסר מן הספר: "תורת חובות הלבבות", וכיו"ב. אגב, חלק מן הסליחות ניתן לתקן, דהיינו למחוק או לשנות בהן משפטים או פִּסקות, כדי להכשירן.

"קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם [...] הַתִּקֵּם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדֵּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה" (יר' יב), "וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ, וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ" (תה' עח).

נספח א: ארבע התוספות של עשרת ימי התשובה

בהמשך למאמר לעיל, יש להבין את ארבע התוספות שנוספו לתפילת שמונה-עשרה בעשרת ימי התשובה, לשם כך הבה נעיין בכמה מקורות, ונחל בפסק רבנו בהלכות תפילה (ב, כא):

"**יש מקומות** שנהגו בעשרה ימים אלו להוסיף בברכה ראשונה: 'זכרנו לחיים' וכו', ובשנייה: 'מי כמוך אב הרחמן' וכו', ובברכת שמונה-עשרה: 'זכור רחמיך' וכו'; ובברכה אחרונה: 'ובספר חיים' וכו'. וכן יש מקומות שנהגו להוסיף בעשרת ימים אלו בברכה שלישית: 'ובכן תן פחדך'. אבל בראש השנה וביום הכיפורים, מנהג פשוט הוא להוסיף בשלישית: 'ובכן תן פחדך'".

מדברי רבנו עולות שלוש מסקנות: **1)** התוספות הללו לא נוספו על-ידי אנשי-כנסת-הגדולה, אלא הן תוספות מאוחרות; **2)** רק מיעוט מקרב קהילות ישראל נהגו להוסיף את התוספות הללו; **3)** מדברי רבנו עולה שרצוי שלא להוסיפן, שהרי ביחס לאמירת "ובכן תן פחדך" רבנו מבטא את שביעות רצונו באמרו "אבל בר"ה וביוה"כ מנהג פשוט הוא להוסיף" וכו', ואילו ביחס לאמירת ארבע התוספות שנזכרו לפני-כן, רבנו מציין שזה מנהג שנהגו בו מיעוט קהילות.

ברם, בסדר התפילה נאמרים דברים שונים (הלכה מה), וכך נאמר שם:

"**נהגו רוב העם** מראש השנה ועד יום הכיפורים, להוסיף בכל תפילה בעשרת הימים. בברכה ראשונה מוסיפין: 'זכרנו לחיים אל מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים למענך אלהים חיים' [...] ומוסיפין בברכה שנייה: 'מי כמוך אב הרחמן, זוכר יצוריו ברחמים לחיים' [...] ומוסיפין בברכה שמונה-עשרה: 'זכור רחמיך ה' אלהינו וכבוש כעסך וכתוב לחיים כל בני בריתך' [...] [...] ומוסיפין בברכה אחרונה: 'ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך, אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום' [...] ובתפילת נעילת יום הצום, אומר בברכות אלו מקום 'זכרנו לחיים', 'חתמנו לחיים'. **וכל התוספות האלו מנהג מקומות, ויש מקומות שנהגו שלא יוסיפו דבר**".

נשים לב שבראש הדברים נאמר: "נהגו רוב העם". ברם, בסוף דבריו רבנו אומר שמדובר רק ב"מנהג מקומות", דהיינו לא מדובר במנהג שנהגו בו "רוב העם" – ונראה שהלכה זו זויפה במהלך הדורות, ומישהו החדיר לראשה את "רוב העם". יתר-על-כן, רבנו חותם באמרו: "ויש מקומות שנהגו שלא יוסיפו דבר", וחתימתו במשפט הזה מבטאת הסתייגות מן המנהג.

ויתרה מכולן, בהלכות תפילה (א, יא) רבנו פוסק כך: "ושלוש [ברכות] ראשונות ושלוש [ברכות] אחרונות [של תפילת שמונה-עשרה] – **לעולם אין מוסיפין בהן ואין פוחתין מהן ואין משנין בהן דבר**". ואין ספק שזו הלכה שיצאה מתחת ידיהם של חכמי המשנה והתלמוד ע"ה.

איך ייתכן אפוא להוסיף ארבע תוספות ארוכות לברכות הראשונות והאחרונות? ועוד תוספות שנוגעות לאיסורי ייחוד ה' והתעיית העם אחרי השקפות זרות? ובכן, ברור שרבנו שגה, כלומר רבנו סבר שדי בהסתייגויות כדי להרחיק את בני-האדם מלומר את התוספות הללו, בעוד שהיה עליו להרחיק מהן באופנים חדים וברורים בהרבה: **גם** בשל העובדה שמדובר בתוספות שלא יצאו מתחת ידיהם של אנשי-כנסת-הגדולה, **גם** בשל הֲלכת חז"ל המפורשת בהלכות תפילה (א, יא), **וגם** מפני שמדובר בתוספות שמשחיתות את יסוד ייחוד ה' ופותחות פתח להזיות.

נראה לי אפוא שרבנו נכנע להמונים בעניין זה, ולא גדול הוא מאהרן הכהן אשר נכנע להמונים ועשה את העגל, במקום להמתין בסבלנות עוד זמן קצר לירידתו של משה רבנו ע"ה מהר סיני: "וּבְאַהֲרֹן הִתְאַנַּף יְיָ מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ וָאֶתְפַּלֵּל גַּם בְּעֵד אַהֲרֹן בָּעֵת הַהִוא" (דב' ט, כ). לכן, לדעתי, עלינו להחזיר עטרה ליושנה ולבטל ולמחוק ולבער את ארבע התוספות הללו לחלוטין.

זאת ועוד, בסדר התפילה לעיל נאמר: "ובתפילת נעילת יום הצום, אומר **בברכות אלו** מקום 'זכרנו לחיים', 'חתמנו לחיים'". ושתי תמיהות עולות כנגד הדברים הללו: **1)** רבנו אומר "בברכות אלו", אך רק בברכה הראשונה (מגן אברהם) נאמר "זכרנו לחיים", כלומר לא ברור איך עלינו לנסח את שאר הברכות שבהן לא נאמר "זכרנו לחיים"; **2)** ביחס לברכה הראשונה, מוזר מאד לומר: "חתמנו לחיים", ואחר כך שוב לומר "כתבנו לחיים". כמו כן, מדוע בכלל יש חשיבות לשינוי הנוסח מזכירה לחתימה? והלא מדובר ממילא במשלים שאין ואף אסור לדקדק בפשוטם, שהרי הדקדוק בפשוטם עלול להתעות את בני האדם שלא מדובר במשלים אלא בפשטים!

צבר התמיהות הללו מוסיף ומחזק את ההבנה שכל התוספות הללו מצויות תחת ערפל כבד, והדרך היחידה לפזרו ולהחזיר עטרה ליושנה, היא לבער את ארבע התוספות הללו לחלוטין.

נספח ב: התחנון המורחב שנאמר בימי שני וחמישי

בהמשך למאמר לעיל, **נשאלתי כך:**

לגבי התחנון המורחב שאומרים בימי שני וחמישי. כידוע, קטעי תחינות אלו אינם מופיעים בסידור רס"ג, רמב"ם, עמרם ואף לא בתכלאל. הנוסח הבלאדי הכניס את קטעי התחינה האלו לסדר התפילה, על-אף שהם לא היו שם במקור. רציתי לדעת מה דעתך על קטעים אלו: האם יש חובה לאומרם בימי שני וחמישי, ולהרחיב בתחנונים? או שמדובר בהוספה מיותרת?

תשובה: בשני המאמרים על הסליחות הרחבתי בעניין אמירת: "אל מלך יושב על כיסא רחמים", ובעניין אמירת: "אל רחום וחנון", וכן בעניין הוספת פסוקים שיש בהם תארים ותיאורים לבורא, שאין לאמרם אלא במקומות שקבעו לנו חכמים ע"ה במסורת התורה-שבעל-פה, ואסור להוסיף עליהם מאומה. כל-שכן שאין להוסיף תיאורים גופניים או תיאורי עוררות של תכונות נפשיות אשר כלל לא נזכרו בכתבי-הקודש, והנה עוד דוגמות מן התחנון המורחב לאמירות שאסור לדעת רבנו להפנותם לבורא-עולם בתפילת הציבור: "שוב מחרון אפך", "יושב מרום", "שוכן שחקים", "ואין נסתר מנגד עיניך", "אדני שמעה", "אדני הקשיבה", "ומעשה ידך כולנו", "תאחז ידך במשפט", "הפותח יד בתשובה", "עוררה גבורתיך", ועוד.

אגב, בעברי על התחנון הארוך הזה צד את עיני משפט מחריד: "**זכור נמת,** עדות לא תשכח מפי זרעו", וכי הקב"ה נם ומתנמנם? וכי העונשים והייסורים הכבדים שחלו בעם-ישראל נובעים כתוצאה מתנומתו של הקב"ה? וכאילו אנחנו אומרים להקב"ה: זכור שאתה הוא זה אשר התנמנמת ושקעת בתנומה ולא אנחנו הם אלה שחטאנו, וכמו שנאמר מיד בהמשך: "עדות לא תשכח מפי זרעו". גם המשפט שמופיע מעט לאחר מכן: "דע את אשר ידעוך" אף הוא חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, וכבר התייחסתי אליו במאמר לעיל על הסליחות.

ואף שדוד המלך אומר בתהלים (מד, כד): "עוּרָה לָמָּה תִישַׁן אֲדֹנָי הָקִיצָה אַל תִּזְנַח לָנֶצַח", אסור לנו באיסור חמור להעתיק את המשפט הזה לתוך תפילת הציבור, וכל-שכן שאסור לנו להשתמש בדימויים הללו בתפילת הציבור שלא באופן שהם הובאו בפסוק – שהרי שימוש בדימויים הללו עלול להחדיר את ההשקפה שכך יש להבין את פשט הפסוק. וכאמור, אפילו את פשט הפסוק אסור לנו להעתיק לתפילת הציבור, כל-שכן לגזור ולהחדיר ביטויים ממנו.

והנה עוד משפט נגעל: "קָרֵב צדק מאליך", ומשמעוֹ הוא שהקב"ה הוא דיין אשר דן דין מעוקל, ואנו מבקשים ממנו שישפוט אותנו בדין צדק, כאילו אנחנו צדיקים וחסידים ותמימים, והקב"ה אינו נוהג עמנו בצדק וביושר. ואלה דברי כפירה מחרידים שמחדירים השקפות מינות.

והנה עוד משפט אשר דומה לקודם בסכלותו: "אל ימעטו לפניך תלאותינו", וכי הקב"ה אינו אל שפועל בחמלה ורחמים? וכי יעלה על הדעת שהוא מזלזל ואדיש לייסוריו של עם-ישראל? ובמלים אחרות, וכי יעלה על הדעת שייסוריו של עם-ישראל אינם נובעים מצדק אלהי מדויק, מדוקדק והכרחי, אלא חלילה מאדישותו של ה' יתעלה שמו ומזלזולו בתלאותינו ובייסורינו? וההזיה שגלומה במשפט הזה קרובה להשקפת אפיקורוס ש"עזב אלהים את הארץ".

והנה דברי רבנו ביסוד העשירי:

"**והיסוד העשירי,** שהוא יתעלה יודע מעשה בני אדם ולא הזניחם, ולא כדעת האומר עזב ה' את הארץ, אלא כמו שאמר: 'גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם [לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו' (ירמ' לב, יט)], ואמר: 'וַיַּרְא יְיָ כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ' [בר' ו, ה], ואמר: 'זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי רָבָּה' [בר' יח, כ] – הרי אלו מורים על היסוד העשירי הזה".

ובהמשך הדברים שם מוסיף ומזהיר רבנו:

"וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

נספח ג: שגיאתו הקשה של רס"ג

נשים לב שרס"ג מביא בסידורו את הסליחות וכן את אל מלך יושב על כיסא רחמים! ואין לי צל של ספק שהוא עשה טעות חמורה, וכידוע רבנו הרמב"ם עלה עליו מאד גם במחשבה וגם בהלכה (אגב, כל ענייני הסליחות ובכללם 'אל מלך יושב' וכו', לא מופיעים בספרות חז"ל).

רס"ג כנראה לא השׂכיל להבין את חומרת אמירת התארים בתפילת הציבור כפי שחז"ל ורבנו הורו, ואף העיון המחשבתי מוכיח שהוא טעה. ודוד המלך טעה עם אשת איש. והואיל ורס"ג נודע ביושרו ובמוסריותו ובמלחמתו כנגד המינים, אין לשלול את כללות תורתו בשל-כך, אלא לסנן ממנה את שגיאתו זו (יחד עם עוד כמה שגיאות לא פשוטות שנכשל בהן). כמו כן, סימן שאלה מרחף מעל סידור רס"ג, ולא ברור עד כמה ניתן ללמוד ממנו על הנוסח שהיה בידי רס"ג, וכבר הוּכח שגם בסידורו חלו ידיים, ראו: "האם סידור רס"ג שלפנינו יצא מתחת ידיו?".

על זמרירי הסליחות: צאצאי הדרדעים משחיתים את דרך האמת

בעלון "אור השבת" (לפרשת כי תצא, יד באלול תשע"ט) פורסם מאמר של אהרן בדיחי, מעסקני הכמורה האורתודוקסית רודפת הבצע והשׂררה. המאמר נקרא: "פניה למלאכים בתפילה". נעיין תחילה במאמרו הקצר, ולאחר מכן נדון בדבריו ונמשיך בנושא הנדון.

הנה אפוא תחילה דבריו, כפי שפורסמו בעלון "אור השבת":

שאלה: האם צריך לדלג ב"אשמורות" על הפיוטים "עשה למען מלאכיך המשרתים פניך", וכן על "אראלי מרומים בשיר ושבח קמים"? **תשובה:** פיוטים אלו אין ידוע מי חיברם, אך הם קדומים ומופיעים כבר בסידורי התפילה הראשונים שנכתבו, וגם ב"תכלאל" – מזה כמה מאות שנים, כחלק מסדר "האשמורות" שהועתק בשלמותו מסידורי ספרד.

בירושלמי (ברכות ט, א): "בשר ודם [אם] יש לו פטרון, כשבאה לו צרה, אינו נכנס אצלו [=לפטרונו] פתאום, אלא בא ועומד על פתחו, וקורא לעבדו או לבן ביתו שיודיעו [=שיודיע לפטרונו] פלוני נמצא בפתח – לפעמים מכניסו לפעמים מניחו. אבל הקב"ה אינו כן, אם באה על אדם צרה, יצווח לא למיכאל ולא לגבריאל, אלא אלי יצווח, ואני עונה לו מיד".

וכן רבנו הרמב"ם, ביסוד החמישי משלושה-עשר עיקרי [ומדוע בדיחי אינו כותב יסודות?] האמונה שניסח (בהקדמתו לפרק חלק) כתב: "והיסוד החמישי, שהוא יתעלה, הוא אשר ראוי לעבדו ולרוממו... ואין עושין כן למה שלמטה ממנו במציאות מן המלאכים והכוכבים והגלגלים... לפי שאין להם שלטון ולא בחירה, אלא ברצונו יתברך. ואין עושין אותן אמצעים להגיע בהם אליו, אלא כלפיו יתעלה יכֻוונו המחשבות, ויניחו כל מה שזולתו. וזה היסוד החמישי הוא האזהרה על עבודה-זרה, ורוב התורה באה להזהיר על זה".

דברי רבנו חריפים אך בהירים וברורים, שאין לערב ולו ברמז, פנייה לגורם אחר בלתי לבורא יתברך. וכן האריך מאד בפתיחה להלכות עבודה-זרה פרק א.

והמאירי פירש (בית הבחירה שם): "וכן אמרו, כל המאמץ עצמו בתפילה מלמטה אין לו צרים מלמעלה, ולעולם יבקש אדם רחמים שיהו הכל [כלומר כל בני האדם הסובבים אותו] מאמצין כוחו וישתדל ברוב אוהבים, שאין לך אוהב שאין לו מקום. ובמשלי הערב אמרו, אל ימעט בעיניך שונא אחד ואל ירבו בעיניך אלף אוהבים".

והמהר"ל מפראג (נתיב העבודה פי"ב) פירש מאמר תלמודי זה, "שאדם מבקש דבר מה', אפשר שיהיו לו מקטרגים מלמעלה, אך כשמקדים לבקש שלא יהיו מקטרגים לבקשתו, הקב"ה מצילו מהן... ומזה משמע שיתפלל אל ה' יתברך... אבל שיתפלל למלאכים, אל תהיו צרים לי, זה אין ראוי, רק שתהיה התפילה אל ה' יתברך". וכיוון בזה לדחות מה שפירש רש"י: "לא יהיו צרים מלמעלה, פירוש, שיבקש ממלאכי השרת שיסייעוהו לבקש רחמים".

ויש שפירשו שהפנייה אינה למלאכים, אלא לחסידי הדור, שיַרבו בתחינה לפני הקב"ה, וזכות צדקתם תעמוד שתתקבל תפילתם. ויש שהלכו בדרך אחרת, ושינו את הנוסח באופנים שונים, או שנמנעו בדרכים אחרות מלאמרם, כמו שהעיד החת"ס על עצמו: "אך מכניסי רחמים דרכי להאריך בנפילת אפיים עד שהגיע הש"צ לשומר ישראל" (שו"ת א, או"ח קסו).

וכן העיר ה"אגרות משה" (או"ח ה, מג אות ו), שלפיכך היה אביו משמיט בליל שבת קודש את הבית "ברכוני לשלום". וכן מובא שם בשם הגר"א שלא היה אומר פיוטי סליחות אלו וגם לא החלק של "ברכוני לשלום" בליל שבת קודש.

סיכום

א) פיוטי התפילה המזכירים פנייה למלאכים, אף שיש לפרשם בדרך אחר (לכל הפחות מן הספק), הראוי היה שלא לאמרם; **ב)** גם הרגילים לאמרם (מפני שנדפסו בסידורים), הנה בזמננו, שמקוצר הזמן ממילא מדלגין הרבה פיוטים, עדיף לדלג גם על אלו.

עד כאן מאמרו של בדיחי.

א. האם קדמות הפיוטים מטהרת את זוהמתם?

בדיחי פותח את מאמרו הקצר בעובדה שהפיוטים הללו "אין ידוע מי חיברם אך הם קדומים, ומופיעים בסידורי התפילה הראשונים שנכתבו, וגם ב'תכלאל' מזה כמה מאות שנים, כחלק מסדר 'האשמורות' שהועתק בשלמותו מסידורי ספרד".

אולם, גם אם הפיוט או ההשקפה קדומים מראשית הזמן אין בזה כדי להעיד על אמיתתם, שהרי עבודה-זרה הייתה עוד מימי דורו של אנוש וכן העבודה לשדים הייתה עוד מימי משה רבנו ע"ה. לפיכך, אין שום חשיבות ל"קדמותם" דהיינו להופעתם בסידורי תפילה קדומים.

העובדה החשובה היחידה היא: ששני הפיוטים הללו שנזכרו בדברי בדיחי בעניין הפנייה למלאכים, הינם **עבודה-זרה חמורה וכעורה ביותר** (ראו במאמר: 'פניה למליצי יושר – פולחן דתי או סטיית מינות פגאנית?'), ועוד נאמרים בימים הנוראים ביותר בשנה! וכמה מוזרה וחמורה היא העובדה, שעורכי סידור הדרדעים "שיח ירושלים" החדירו את הפיוטים האליליים הללו לתוך הסידור, ואין ללמד עליהם זכות בגלל ההערה שהם כתבו למטה, כי מדובר בעבודה-זרה! ואין שום מקום לעבודה-זרה בדת משה ואפילו שיכתבו אלף הערות שוליים בעניינה.

ומי שהופך תורת אלהים לקורדום חוצבים סופו לתמוך במינים ובעובדי אלילים נגעלים ובהמיים ואף ללמוד ממעשיהם ולשקוע בזוהמתם, כי המחובר לטמא – טמא.

כמו כן, בדיחי מודע לעובדה שסדר "האשמורות" הועתק בשלמותו מסידורי ספרד, ולא ספרד המקורית והנאמנה של הרמב"ם, אלא ספרד הנוצרית המאוחרת שהושפעה מאד מתרבות אשכנז הטמאה ואף עלתה עליה מאד בשיבושיה (ראו לדוגמה את מחבר ספר האופל, אשר אימץ את תפישת אגדות חז"ל כפשוטן וכן את שיטות ההגשמה של חכמי-יועצי-אשכנז, והפך להיות 'יותר קתולי מהאפיפיור' עד שאפילו חלק מחכמי-יועצי-אשכנז נרתעו ממנו). אך עובדה

זו לא הרתיעה את הדרדעים למיניהם, ובראשם קאפח וערוסי ושאר שחקנים וחוצבים למיניהם, מלקרוא את כל האשמורות בחרדת קודש כאילו ניתנו למשה רבנו בהר סיני.

ב. מבט נוסף על שיבושי הסליחות

כאמור, סדר האשמורות לא נכתב על-ידי אנשים נאמנים ומהימנים ויסודותיו רקובים וגדושים בשיבושי מחשבה עצומים ונוראים, כגון הגשמה במה שאנחנו שונים שוב ושוב כמו מנטרה אלילית: "אל מלך יושב על כיסא רחמים" – וכי הוא מלך שיושב על כיסא? ואין זו אלא כפירה, וכמו שרבנו כותב במורה (א, ט): "אשר אין ראוי שתעלה בדמיונך דבר מחוץ לעצמותו [...] עד שיהא יתעלה מצוי [בדמיונך] בלי כיסא ומצוי עם כיסא – **זוהי כפירה בלי ספק**".

וכן במה שאנחנו זועקים שוב ושוב בדבקות עילאית דמיונית את הפסוק "אל רחום וחנון ארך אפיים ורב חסד" וכו', וכי מותר לנו להלל ולשבח את הבורא בתאריו? והלא כל התארים הללו משלים הם **לתוצאות פעולותיו** של הקב"ה ולא לאמיתת עצמותו! (ראו: 'ידיעת פעולותיו היא ידיעתו') ולא הותר לנו לשבח את הבורא בתאריו למעט במה שאנשי-כנסת-הגדולה קבעו ותיקנו לאמרו בתפילה, ורבנו הרחיב בעניין זה במורה (א, נט) ועסקתי בזה במאמר הקודם.

ועל חומרת "הענקת" תארים וכתרים לבורא, ראו מה שכותב רבנו במורה (א, נ):

"דע, שאין לו יתעלה תואר עצמי כלל [כגון רחום וחנון וכל שאר התארים] [...] ושכשם שנמנע היותו גוף כך נמנע היותו בעל תואר עצמי. אבל מי שסבור שהוא אחד בעל תארים מספר [רחום וחנון ארך אפיים ורב חסד וכו'], הרי הוא אומר שהוא [=הקב"ה] אחד בפיו, וסבור במחשבתו שהוא רבים [דהיינו מייחס לו ריבוי והרכבה וחלוקה], וזה כעין מה שאומרים הנוצרים: 'הוא אחד אלא שהוא שלושה והשלושה אחד' – כך דברי האומר: הוא אחד, אלא שהוא בעל תארים מספר [רחום וחנון וכו'] והוא ותאריו אחד. [...] וכאשר תתפשט מן התאוות וההרגלים, ואתה בעל תבונה, ותתבונן במה שאומר בפרקים אלו אשר יבואו בשלילת התארים, יתאמת לך הדבר בהכרח, ואז תהיה ממי שמשכיל ייחוד השם, לא ממי שאומרו בפיו ואינו מבין לו עניין, ויהיה מכלל אשר נאמר בהם: 'קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם' [יר' יב, ב]".

ובמלים אחרות, כל זועקי התארים בסליחות שוגים בריבוי, שהרי "כשם שנמנע היותו גוף כך נמנע היותו בעל תואר עצמי", וכן שוגים בשיתוף, שהרי נדמה להם שהוא רבים. ואל יהא קל בעיניכם עוון זה שמתאר הנביא ירמיה ע"ה, כי בפסוק שלפניו הפושעים הללו נזכרים כרשעים ובוגדים, ובפסוק שלאחר-מכן מתואר עונשם החמור המתאים לעוונם הקשה:

"מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלֲחָה שָׁלוּ כָּל בֹּגְדֵי בָגֶד? נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם עָשׂוּ פֶּרִי [ריבוים והצלחתם אינם מעידים על יושרם וטוהר מעשיהם] **קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם.** וְאַתָּה יְיָ יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתֹּקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה". ועם-ישראל כבר מבין היטב את משמעות הפסוקים הללו, ובמיוחד לאחר השואה הנוראה. אך "הִבִּיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר חִזְקוּ פְנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב" (יר' ה, ג).

לפיכך, אדם נבון לא יאמרם כלל ואף לא ישמעם בכל שהוא מסוגל לאטום אזניו.

ג. על סידורי ימינו וזכריה הסכל

העובדה שהגשמה ושיתוף ועבודה-זרה (כגון דיקרנוסא ושטן ומקטרגים למיניהם) חדרו לסידורים שלנו, מעידה על-כך שיש לגנוז את כל סידורי ימינו! ולצערנו בתי-הכנסיות של עמי-הארצות הפכו את הסידורים ליותר חשובים מהתורה עצמה! וכאשר הם יראו חטאים ופשעים ועוונות שחייבים עליהם כרת וארבע מיתות בית-דין הם יתייחסו אליהם בשוויון נפש, אך כאשר יְשַׁנּוּ להם מילה ולעתים אפילו אות בסידור יתקוממו כאילו מדובר בחילול הקודש! ולא לחינם אמרו חז"ל "שישיבת כנסיות של עמי הארץ מוציאין את האדם מן העולם" (ראו אבות ג, יג).

ושמעתי פעם על אחד זכריה התימני אשר כעס וקילל את יוסף במהלך אמירת הסליחות, כי יוסף אמר לו שמשפטי הבקשות "אלהינו בשמים" אשר בהם נאמר: "תן חיים ושלום למלך אדונינו, תן בליבו ובלב כל יועציו ושריו רחמנות להיטיב עלינו" – הינם ביחס למנהיגיו של עם-ישראל. אך זכריה, המארי השוטה והעיקש, כעס והתעקש שמדובר בסודות עמוקים וברמזים נשׂגבים על הקב"ה! ואף האשים את יוסף שהוא הולך בדרכי הכופרים הדרדעים...

ואיני יודע איך עלה על דעתו של זכריה המשתטה שמשפטי הבקשות הללו אמורות על ה' יתעלה? וכי הקב"ה זקוק לתפילותינו? וכי הוא זקוק ל"חיים ושלום"? וכי יש חשש לחייו? וכי יש חשש שהוא לא שרוי בשלום? ומה זה בכלל "תן בליבו ובלב כל יועציו רחמנות"? וכי יש להקב"ה לב ומידות ורחמים כמו בני האדם? ותפישׂתו של אותו שוטה אשר נחשב בבית-הכנסת שלו ל"מארי" ו"עַגֵל", הינה הגשמה ועבודה-זרה גמורה ומוחלטת! ואין להתפלא, כי בבית-הכנסת הנבער הזה לומדים את פירוש רש"י-שר"י באופן קבוע מדי שבת, ובסכלותם אף מתהדרים בלימוד זה כאילו הם לומדים את רוממות מדעי האלהות וסתרי התורה...

ד. פרשנות רציונלית לעומת הזיה מאגית

ביחס לדברי המאירי והגולם מפראג שנזכרו במאמרו של בדיחי: ובכן, המאירי פירש את הגמרא באופן הגיוני ולימד שמדובר בבני האדם שסביבנו ולא במלאכי השרת. וראוי להוסיף, שכוונת דברי חכמים שם (בסנהדרין מד ע"ב) היא, שהאדם יתפלל לפני ה' שבני האדם יאהבוהו ויעזרוהו **לעבודת ה' יתעלה,** ולא יסבול משנאת הבריות – וזה הוא שאמר ר' יוחנן: "שיהו הכל מאמצין את כוחו". כמו כן, בעניין המשך דברי המאירי: "ולא יהיו לו צרים מלמעלה", נראה לי שכוונת הדברים שהשלטונות לא יבקשו להרע לו, ויהיה בטוח מפני מעלליהם ורשעותם.

להבדיל מדברי המאירי, דברי המטורלל מפראג הם הבל מהובל, כי ההזיה שיש מקטרגים לפני ה' יתעלה היא עבודה-זרה: כביכול יש כוחות טומאה על-טבעיים בשמים שיש להם השפעה על ה' יתעלה, והם עלולים לגרום לו לפסוק את הדין שלא כפי קו האמת והצדק, או שהקב"ה זקוק לעזרתם בחשיפת מידע שאינו גלוי לפניו (וייחוס מגרעת כגון אי-ידיעה כמוהו כייחוס הגשמה). כמו כן, ההזיה שהמלאכים עלולים להרע לבני האדם ולגרום להם נזק, אף היא הבל מהובל, כי אין כוח למלאכים לעשות מאומה מבלעדי רצון ה' יתעלה, וכן חלילה מלייחס להם רשעות והצקה והטרדה מכל סוג שהוא, ואין זו אלא הוצאת דיבה על משרתי ה' יתעלה.

והואיל ובדיחי השכיר הפנה עורף לדרך האמת ובחר בשׂררה, בבצע ובמעשקות, טחו עיניו מלראות ומלהבין שאין להוכיח את האמת בדברי הבל, כי בזה רק מחלישים את דרך האמת, וכמו שרבנו כותב במורה (ב, טז): "ומה שהאדם טוען שהוא הוכיח שאלה מסוימת בהטעיות, הרי לדעתי אינו מחזק אמיתת אותה הבעיה, אלא מחלישהּ וגורם להכחישהּ, כי כאשר יתברר ביטול אותן הראיות – תיחלש הנפש מלאמת אותו הדבר שהובאו עליו הראיות".

כלומר, גם אם עצם ההשקפה היא אמת, הוכחתה בראיות חלושות וקלושות תגרום בהכרח לבני האדם לסבור שאמיתתה מבוססת על אותן הוכחות רעועות, וכאשר יתברר שאותן הוכחות משובשות, יסברו בני האדם שגם השקפת האמת שנבנתה עליהן משובשת.

***

ביחס לפירוש רש"י שנזכר בדברי בדיחי: ובכן, סכלותו של רש"י-שר"י כמעט מעוררת בי צחוק אלמלא היא החריבה את דת משה: בפירושו, שר"י מורה לנו במפורש **לבקש ממלאכי השרת שיסייעו לנו לבקש רחמים מבורא-עולם,** ודבריו הללו הם קריאה מפורשת למינות! ואזכיר שוב את המאמר: "פניה ל'מליצי יושר' – פולחן דתי או סטייה מינות פגאנית?", שם הוּכח שפנייה למליץ מכל סוג שהוא הינה מינות פשוטה, מובהקת ומפורשת. ואיני מתפלא עליו כלל, כי כבר הרחבתי במאמרים רבים מאד שהפרשן העילג והרשע הזה היה סכל ונבל ועובד עבודה-זרה באופנים החמורים ביותר, ואף מגדולי המינים והמתעים שקמו לעם-ישראל בכל הדורות.

ה. פתרון המינים מדרדר עוד יותר למינות

ביחס ל"פתרון" שהציעו כמה מ"חכמי ישראל" הנבובים, שיש להפנות את הכוונה בפיוטים הללו ל"חסידי הדור", ובכן, הפתרון גרוע לא פחות מן הכוונה המקורית, שהרי פניה ל"צדיקים ולחסידים" שבכל דור ודור (ואפילו אם הם אכן 'צדיקים וחסידים' כי רובם המוחץ הינם מינים וסכלים גמורים לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו) **– היא עבודה זרה לכל דבר ועניין!** ושמא היא אפילו עבודה-זרה חמורה יותר מאשר פניה למלאכים, כי ככל שהאדם פונה לישות פחותה יותר במציאות כך העבודה-הזרה שבידו חמורה יותר, וכמו שרבנו מלמד אותנו, שהעבודה-הזרה לדמיונות חמורה מן העבודה-הזרה לנמצאים, וכֹה דבריו במורה (ג, מו) ביחס לשדים:

"ודע, כי האמונה הזו [=בשדים] התחדשה קרוב לזמנו של משה רבנו ונהו אחריה רבים, וטעו בה בני אדם, תמצא זה מפורש בשירת האזינו: 'יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם' [דב' לב, יז]. וכבר ביארו חכמים עניין אמרו: 'לֹא אֱלֹהַּ', אמרו שהם לא חדלו מלעבוד נמצאים עד שעבדו **דמיונות** [=כלומר מרוב נהייתם אחרי עבודה-זרה לנמצאים – השמש והירח והכוכבים וכיו"ב, התרחבה תאוותם, הסתאבה מחשבתם והשתבש דמיונם לעבוד גם דברים דמיוניים שאינם מצויים], לשון ספרֵי: 'לא דיין שהם עובדים חמה ולבנה כוכבים ומזלות אלא שעבדו בבואה שלהם, ובבואה שם הצל' [שם]".

מדברי חז"ל ורבנו עולה שיש **מִדרג של חומרה בעבודה-זרה,** שהרי העבודה-הזרה לדמיונות-לשדים חמורה מן העבודה-הזרה לשמש לירח ולכוכבים, נמצא, שהעבודה-הזרה **לדמיונות**

חמורה מן העבודה-זרה **לנמצאים מציאותיים!** והכלל בעניין זה הוא: ככל שהאלוה שהאדם עושה לעצמו פָּחוּת ומאוּפָּס יותר במציאות, כך חומרת עבודת-האלילים שבידיו תהיה גדולה יותר. לדוגמה, מי שעושה **אדם** לאלוה, חמור יותר ממי שעושה **מלאך** לאלוה, ומי שעושה **רשע וסכל** לאלוה (בגון 'קדושי העליון' המתעים את העם אחרי ההבל), חמור יותר ממי שעושה **סתם אדם** לאלוה. כמו כן, נראה לי שעדיף לעשות **בהמה** לאלוה מאשר **גוּדֵּל** לאלוה, שהרי רבנו אומר במאמר-תחיית-המתים שהמינים האירופים יותר תועים מן הבהמות... מכל מקום, אין צורך לומר שעל כל מיני האלילות הללו נכרתים מחיי העולם-הזה וחיי העולם-הבא.

כך הם פני הדברים בעניין עבודה-זרה, וכאמור: ככל שהאדם פונה לישות פחותה ומאופסת יותר במציאות הוא חוטא חטא חמור יותר. ברם, בענייני הגשמה המצב הוא הפוך, דהיינו: ככל שהאדם מתפרץ במחשבתו כלפי עניין נעלה יותר במציאות, כך הוא חוטא חטא גדול וחמור יותר. לדוגמה, המגשים את הקב"ה חמור ממי שמגשים את המלאכים – שהרי ייחוס גשמות ושליחת המחשבה להתפרץ באמיתת עצמותו של הקב"ה, חמורה בהרבה מייחוס גשמות ושליחת המחשבה להתפרץ באמיתת עצמותם של המלאכים, משרתי ה' צבאות.

וכֹה דברי רבנו במורה (א, לו):

"כי כל מה שהכסילות והכפירה קשורים בדבר גדול, כלומר במי שיש לו מעלה נעלה במציאות, הם יותר חמורים מאשר כשהם קשורים במה שמעלתו למטה מזה".

הוי אומר, ככל שהאדם משחית את מחשבתו בעניין נעלה יותר, כך כסילותו וכפירתו גדולה יותר; וגם מזאת למדנו שיש **מִדרג לחומרת עבודה-זרה:** כאשר מדובר בעבודה-זרה לאלילים – חומרתה גדולה יותר ככל שהאדם פונה לישות פחותה ומאופסת יותר; אך כאשר מדובר במינות ושליחת המחשבה באמיתת המהות – ככל שהאדם מתפרץ במחשבתו לישות נעלה יותר במציאות, כך הוא משחית יותר את דעתו, וכך הוא יותר מכעיס ומקדיח ומעלה-חֵמה.

ו. הוי שוטים ייאמר להם!

בעניין אזכור החת"ס – לא הייתי מביא ראיה מהחת"ס לדרך האמת, כי כמו שכבר אמרתי לעיל, כל מי שמביא ראיה לדרך האמת מן התועים בדרכי ההבל, רק מזיק לדרך האמת.

***

ביחס להשמטתו של אגרות משה את "ברכוני לשלום" מהפיוט "שלום עליכם" – על כגון "חסידות" זו יש לומר למוסא פיינשטיין: **שוטה שבעולם!** כי לא רק אמירת "ברכוני לשלום" נוגעת בעבודה-זרה, אלא כל הפיוט הזה שמשבח ומפאר את המלאכים הינו בגדר עבודה-זרה, כי אסור להלל ולשבח ולפאר לשום גורם אלוהי מבלעדי ה' יתעלה (והוכחתי זאת מדברי רבנו במאמר: 'הפיוט שלום עליכם – שלום שלום ואין שלום'). ועדיף שמוישל"ה לא היה משרבט אגרות, כי בזה שהוא פוסל את אמירת "ברכוני" הוא למעשה מצדיק ומכשיר את אמירת כל שאר הפיוט, מנציח את הבלי העבודה-הזרה, ואף מציג את עצמו כאילו הוא מבין גדול וזהיר מאד בענייני מחשבה ומדעי האלהות... ומן המפורסמות שחצי-גרוע גרוע מהגרוע.

***

וביחס לפרחח הנבל מווילנא הטמאה, לא הייתי מביא ראיה לדרך האמת מן השוטה הזה שהאמין בשדים ובכישופים ובשלל הזיות נבערות, עד שהמאגיה והאלילות קנו אחיזה חזקה מאד במוחו הצר. ולעיון בדבריו החושפים את סכלותו, ראו: **1)** "השדים – נחלת השוטים והחטאים (חלק ב)", שם בפרק יד: "הפריץ מווילנא מכה על פדחתו"; **2)** "מדוע חברה-קדישא אוסרת ללוות את האב לקבורה?"; **3)** "אמונות אליליות בקרב רשעי אשכנז (חלק א)", ועוד.

ז. מסקנותיו המתעתעות של בדיחי

נעבור עתה למסקנותיו של בדיחי, והנה שוב מסקנתו הראשונה: "פיוטי התפילה המזכירים פנייה למלאכים, אף שיש לפרשם בדרך אחר (לכל הפחות מן הספק), הראוי היה שלא לאמרם". וכבר הוכחתי לעיל שהפירוש השני, דהיינו שהפנייה היא ל"חסידי הדור", גרוע יותר מהפירוש הפשוט שמדובר במלאכים, ושניהם בגדר מינות ועבודה-זרה. אך איני מצפה שיבין זאת שכיר אורתודוקסי רודף בצע שמועסק אצל מינים פרו-נוצרים, כי המחובר לטמא – טמא. וכל דרדעי שיונק מחלבם הטמא של המינים האורתודוקסים סופו שיהיה גרוע ונגעל מהם.

ביחס למסקנתו השנייה: "גם הרגילים לאמרם (מפני שנדפסו בסידורים), הנה בזמננו, שמקוצר הזמן ממילא מדלגין על הרבה פיוטים, עדיף לדלג גם על אלו". האם נכון לפסוק הלכה בענייני מינות ועבודה-זרה בלשון: "הראוי היה שלא לאמרם"? או בלשון "עדיף לדלג גם על אלו"? והאם עדיף לדלג עליהם רק בגלל "קוצר הזמן" ורק בגלל ש"ממילא מדלגין על הרבה פיוטים"? וכי אנחנו עוסקים כאן במנהגים שוליים או בענייני רְשות פחוּתֵי חשיבות? והלא מדובר בציר שעליו כל התורה כולה סובבת והוא **עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה!** ויתרה מכולן: האם נכון לפסול אמירת שני פיוטים, ובזאת למעשה להכשיר את אמירת כלל הסליחות המלאות וגדושות בשיבושי מחשבה קשים?! האם לא עדיפה השתיקה לדרדעים?

זהירותו הנכלולית של בדיחי השכיר (שכל דבריו הם ציטוטים פחדניים), ומסקנותיו שנכתבו במכֻוון באופן מעומעם ומטושטש, תואמות להפליא את שיטת ה"תקינות הפוליטית" של הכמורה האורתודוקסית, אשר מעוותת לחלוטין את פניה של היהדות, והופכת את תורת משה הטהורה לקורדום חוצבים פרו-נוצרי גס וכעור. והנה לפניכם האופן הנכון שבו יש להתייחס לעבודה-זרה: "לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם **כִּי הָרֵס תְּהָרְסֵם וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם,** וַעֲבַדְתֶּם אֵת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּבֵרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מֵימֶיךָ וַהֲסִרֹתִי מַחֲלָה מִקִּרְבֶּךָ, לֹא תִהְיֶה מְשַׁכֵּלָה וַעֲקָרָה בְּאַרְצֶךָ אֶת מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא" (שמ' כג, כד–כו).

ואחתום בדברי רבנו באיגרתו לתלמידו ר' יוסף (עמ' קלא) בעניין הכומרים השכירים: "ואין לך צורך באמרך: היכן יראת שמים? כי זה וכיוצא בו מן **הגדולים** ממנו ממי שקדם, אין יראת שמים אצלם אלא להימנע מן החמורות, כפי שהדבר אצל ההמונים, אבל החובות המידותיות אינם סוברים שהם מחובות הדת, ואף אינם מדקדקים בדבריהם כפי שמדקדקים בהם השלמים יראי השם. **ורוב אנשי הדת מבעלי השׂררה הללו כאשר הדבר קשור בשׂררה נעלמת יראת שמים** [כלומר, כאשר הדבר נוגע לשׂררה או לכסף גם מן החמורות הם אינם נמנעים]".

שער שישי:

הלכה ומחשבה

על ייחוד ה׳ וביטויו במלים ׳חֵי העולמים׳

בישיבות המינות השחורות בימינו לא לומדים מדעים ופילוסופיה, כלומר, מצוות ידיעת ה' וייחוד ה' נעקרו מדתם, ולא רק נעקרו, אף רוּצצו במגפיים מסומרים – שהרי לשיטת צאצאי המינים יושבי הישיבות, לימודי המדעים שבהם מכירים את מי-שאמר-והיה-העולם, וכן לימודי הפילוסופיה והמחשבה שבהם מתרוממים למעלת ייחוד ה', הם בגדר כפירה חמורה. ולכן, אף אם תשאלו את המלומדים ו"העילויים" שביושבי הישיבות בעניין המצוות האמורות לא יֵדעו לומר לכם מאומה, ולא רק בעניינן, הם בורים ועמי ארצות בכל יסודות דתנו ועקרו את רובם המוחץ ואולי אף את כולם (ובעניין זה ראו: 'כך אמרו חכמים: אחרי לבבכם – זו מינות').

למרות המציאות העגומה בישיבות המינות הטמאות, האמת לעולם לא תשתנה ולא תוחלף, וידיעת ה' וייחוד ה' הם יסודות תורתנו, וכדברי רבנו בראש משנה-תורה: "יסוד היסודות ועמוד החכמות **לידע**" וכו', וכדברי רבנו ביסוד השני משלושה-עשר יסודות דתנו, ובמורה (א, סח):

"והיסוד השני אחדותו יתעלה. והוא, שזה עילת הכל אחד, לא כאחדות המין ולא כאחדות הסוג [שמכילים פרטים רבים בתוכם], ולא כדבר האחד המורכב שהוא מתחלק לאחדים רבים [כגון עצמות שנספחים לה תארים ולכן אינה אחת], ולא אחד כגוף הפשוט שהוא אחד במספר אבל מקבל החלוקה והפיצול עד בלי סוף, אלא הוא יתעלה אחד, אחדות שאין אחדות כמוה בשום פנים, וזה היסוד השני מורה עליו מה שנאמר: 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד' [דב' ו, ד]".

"והוא [הוא ודעתו וחייו] עניין אחד שאין בו ריבוי [...] **וזה יסוד תורתנו** [...] כלומר שהוא אחד בלבד ולא יסופח אליו דבר אחר [...] ולפיכך אומרים חַי ה' ואין אומרים חֵי ה'" (מורה שם).

א. יראי שמים בחיצוניותם בלבד

"וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יַעַן כִּי נִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי וְלִבּוֹ רִחַק מִמֶּנִּי [מיראתי] וַתְּהִי יִרְאָתָם אֹתִי מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה [יראי שמים בחיצוניותם בלבד], לָכֵן הִנְנִי יוֹסִף לְהַפְלִיא [=להכות] אֶת הָעָם הַזֶּה הַפְלֵא וָפֶלֶא [בייסורים קשים] וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתָּר".

ישעיהו (כט, יג–יד) זועק כנגד המינים והכופרים אשר מתחפשים ליראי שמים ועובדים את ה' באיבריהם החיצוניים בלבד. מדברי הנביא עולה שמדובר בעוון חמור מאד, מפני שאותם מינים אשר מתחזים ליראי שמים, משחיתים את דת משה ומתעים רבים אחרי דת שקר ותועבה.

והנה דבריו של רס"ג בספרו אמו"ד (עמ' קפא–קפב) אשר יחזקו ויאששו את דברינו:

"אבל **הכופר,** הוא העוזב את היסוד בלומר האחד הכולל הכל – יתברך ויתעלה, ועזיבתו אותו תהיה על שלושה יסודות [...] [והיסוד השלישי:] או שהיה מסופק באמונתו **והרי הוא נקרא בשם 'דתי', וייתכן שהוא מתפלל ומתחנן, ואין ליבו שלם ולא מאמין, והרי הוא משקר ומרמה בדבריו ובאמונתו,** כאותם אנשים שבהם נאמר 'וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ, וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ' [תה' עח, לו–לז], **והרי זה נקרא מי שנתחלל-שם-שמים בו**".

גם הנביא ירמיהו זועק כנגד המינים והכופרים המתחזים ליראי שמים, והנה דבריו:

"מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלֵחָה שָׁלוּ כָּל בֹּגְדֵי בָגֶד? נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם עָשׂוּ פֶּרִי [ברם, ריבוים והצלחתם אינם מעידים על יושרם וטוהר מעשיהם] **קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם.** וְאַתָּה יְיָ יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתִּקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה".

מי הם הרשעים "בֹּגְדֵי בָגֶד" שירמיהו מתאר? ובכן, מדובר במינים וכופרים שמתחזים ליראי שמים: "קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם", כלומר בהצגתם החיצונית המתעתעת הם קרובים מאד לאלהים, אך ה' יראה ללבב, והוא היודע וָעֵד עד כמה טמאים ורקובים ושחורים המה בפנימיותם. ועונשם חמור מאד: "הַתִּקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה", ועם-ישראל כבר מבין היטב את משמעות המלים הללו ובמיוחד לאחר שואת אירופה, אך "הִכִּיתָה אֹתָם וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר חִזְּקוּ פְנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב" (ירמיה ה) – ממשיכים ללכת בשרירות ליבם.

רבנו מוסיף ואומר במורה (ג, נא), שגם מי שעושה את המצוות באיבריו החיצוניים בלבד ואינו שוגה לעת עתה ביסודות הדת ובהשקפותיה הטהורות, אף הוא קרוב לאותם המינים והכופרים שתוארו לעיל בדברי הנביאים – הואיל ואדם שאינו מתבונן בידיעת בוראו ובתכלית המצוות סופו לעבוד אלהים אחרים: אלוה דמיוני פגאני שיתאים לתהום ריקנותו, וכֹה דברי רבנו:

"וכל זמן שאתה עושה מצוה, [אם] אתה עושה אותה באיבריך כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער מבלי להתבונן בעניין אותו המעשה, ולא ממי בא [מי הוא אל-אמת אשר ציווה בו] ולא מה תכליתו [מה הטעם שנצטווינו בו] – אל תחשוב שהגעת אל התכלית, אלא תהיה אז קרוב למי שנאמר בהם: 'קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם' [ירמיה יב, ב]".

קצרו של דבר, מי שמתפלל ומתחנן לה' אך אינו יודע את בוראו ואת תכלית המצוות, סופו שיראת השמים שלו תהיה הצגה חיצונית נבובה, כמעשה חברת המינות החרדית. ומי שיראת השמים שלו הינה הצגה חיצונית נבובה סופו להיכשל ביסודות הדת ולעבוד אלהים אחרים. ודברים אלה נוגעים ישירות לניקוד המילה "חי" שבביטוי "חֵי העולמים" (הנאמר בתפילה בחתימת ברכת 'ברוך שאמר' ובברכת 'ישתבח', וכן בברכת 'בורא נפשות') – שהרי מי שנכשל להבין את חשיבות ניקודה, נכשל למעשה להבין את יסוד ייחוד ה', ומי שנכשל להבין את היסוד הזה – אין-צל-של-ספק שיראת השמים שלו הינה הצגה חיצונית, והוא עלול לצאת למינות.

ב. חשיבותו ומשמעותו של הניקוד בביטוי "חַי יְיָ"

נחל את הדיון בעניין הניקוד בפסק רבנו בהלכות יסודי התורה (ב, יב–יג), וכֹה דבריו:

"הקב"ה [...] אינו יודע בדעה שהיא חוץ ממנו כמו שאנחנו יודעין, שאין אנו ודעתנו אחד. אבל הבורא, הוא ודעתו וחייו, אחד מכל צד ומכל פינה, שאם היה חי בחיים ויודע בדעה היו שָׁם אלֹהות הרבה: הוא וחייו ודעתו, ואין הדבר כן, אלא אחד מכל צד ומכל פינה ובכל דרך ייחוד. נמצאת אומר, הוא היודע והוא הידוע והוא הדעה עצמה – הכל אחד. ודבר זה אין כוח בפה לאמרו, ולא באוזן לשמעו, ולא בלב האדם להכירו על בוריו. ולפיכך אומרין: חֵי נפשך, חֵי פרעה. **ואין אומרין חֵי יי אלא חַי יי,** שאין הבורא וחייו שנים כמו חיי הגופות החיים או כחיי המלאכים".

כלומר, לדעת רבנו כל האומר "חֵי יְיָ" משתף שם שמים ודבר אחר, שהרי באמירתו הוא מצהיר שמהות הבורא מורכבת מחייו ומאמיתתו, ו"אין הבורא שניים" וכו' כאמור. ומחמת דקותו ועמקותו של עניין זה וכן מחמת חומרתו בעיני רבנו, רבנו חוזר על יסוד זה בכתביו שוב ושוב, ראו: בהקדמתו לאבות פ"ח; ביסודי התורה לעיל; במורה חלק א, פרקים סח, סט, עב ועוד.

וכדי להוסיף ולהבין עניין זה, אצרף את דברי רבנו הרמב"ם בהקדמתו לאבות (פרק ח):

"ועניינים אלה קשים, אל תחשוב שתבינם בשלמות בשתיים-שלוש שורות מדברי, אלא יהיה לך מזה ידיעה [שטחית] בלבד. ולפי היסוד הגדול הזה, אין העברית מרשה לומר חֵי ה' כמו שאמרו חֵי נפשך, חֵי פרעה, כלומר שום נספח, כיוון שהנספח והמסופח אליו הם שני דברים נפרדים [...] ולפי שחִיוּת ה' היא עצמותו ועצמותו חיותו ואינה דבר אחֵר זולתו, לא אמרו אותה בסיפוח, **אלא אמרו חַי ה', הכוונה שהוא וידיעתו [וחיותו] דבר אחד** [...] ואין יכולת בשכלנו לדעת את מציאותו יתעלה בשלמות, וזה מחמת שלמות מציאותו וחסרון שכלנו".

כלומר, המלה "חֵי" מבטאת ומתארת נספח לשם העצם שאליו היא נצמדת, כמו בביטוי "חֵי פרעה", שבו המילה "חֵי" מבטאת ומתארת את חייו של פרעה אשר הם עניין נוסף על עצמותו. אך אם נצמיד את המלה "חֵי" לה' יתרומם שמו, הרי שייחסנו לו דבר נספח על עצמותו. ובמלים אחרות, תיארנו את בורא-עולם, שהוא אל אחד ויחיד שאין-כיוצא-בו, כאלוה דמיוני מורכב.

ג. חשיבותו ומשמעותו של הניקוד בביטוי "חֵי העולמים"

למדנו שהביטוי "חַי יְיָ" נועד ללמד על האחדות המוחלטת. כלומר כאשר המלה "חַי" באה לפני שם עצם יחיד או לפני שם עצם בצורת הריבוי (כגון 'העולמים'), היא מבטאת אחדות אלהית נשׂגבה, וכדברי רבנו בפירוש המשנה: "אלא אמרו **חַי ה',** הכוונה שהוא וידיעתו דבר אחד". ולכן, ברור שאסור לדעת רבנו לומר "חַי העולמים", מפני שבמלים הללו אנחנו מייחסים אחדות אלהית – שהיא ייחודית אך ורק לה'-אלהים-אמת – לבריאתו, לעולמות שברא. קצרו של דבר, "העולמים" הוא שם עצם בצורת הריבוי, ולכן לא ניתן לנקד את הביטוי "חַי העולמים" בפתח, שהרי אחדותו של בורא-עולם היא עניין ייחודי ששמור אך ורק לה' יתברך – וכל מי שמייחס את אחדותו המוחלטת של בורא-עולם לנברא מנבראיו או לבריאתו בכללותה, הוא בגדר משתף שם שמים ודבר אחר, שהרי הוא משתף את אחדותו הייחודית של בורא-עולם עם דבר אחר.

ברם, כאשר המילה "חַי" באה לפני תואר-הפועל כגון "לעולם" או "לעולמים", אין חשש לייחוס אחדותו של בורא-עולם לדבר אחר, שהרי המלה "לעולם" או "לעולמים" איננה מבטאת ישות כלשהי אלא מתארת את נצחיותו של בורא-עולם: החי לעולמים. אולם, כשהמילה "חַי" באה לפני שם עצם כאמור, היא מייחסת את אחדותו המוחלטת של בורא-עולם לאחד מנבראיו.

יתר-על-כן, אסור לדעת רבנו לומר "חַי העולמים" מפני שהדבר קרוב מאד לשבועת שווא, שהרי "חַי יְיָ" הוא לשון שבועה, ואסביר: כל האומר "חַי" לנברא מן הנבראים נשבע באלהים אחרים, וכאמור בפסק רבנו בהלכות שבועות (יא, ב): "וכל המשתף דבר אחר עם שֵׁם הקב"ה בשבועה נעקר מן העולם, שאין שם מי שראוי לחלוק לו כבוד כשנשבעין בשמו אלא האחד

ברוך הוא". כלומר, כל הנשבע "חַי ה' וחַי המלך" משתף דבר אחר עם שמו של הקב"ה ונעקר מן העולם, שהרי חלק כבוד בשבועה למאן-דהו מבלעדי ה'-אלהים-אמת. וקרוב לזה האומר "חַי העולמים", הואיל והוא מוציא מפיו לשון של שבועה שמצהירה על אלֹהות העולמים.

לפיכך, האומר "חַי השמש" או "חַי הירח" או "חַי העולמים", חוטא בשתיים: **1)** בהצהרה שהאחדות האלהית המוחלטת נתונה לזולת ה' יתעלה; **2)** ובהוצאת לשון של שבועה שמשמעותה חלוקת כבוד לזולת ה' יתעלה, והוא קרוב מאד למי שנשבע לשווא, כגון האומר: "חַי המלך" או "חַי ישוע" או "חַי מוחמד" או יאמר "חַי" על אחד משיקוצי המינים וכיו"ב. **לסיכום,** האומר "חַי העולמים" **גם** מצהיר שהאחדות המוחלטת נתונה לזולת ה' יתעלה **וגם** קרוב מאד לשבועת שווא באלהים אחרים, ולדינו של המשתף שם שמים עם דבר אחֵר.

חשוב גם לציין שרבנו אומר במורה (א, סט), שאין לנקד את הביטוי "חַי העולמים" בפתח אלא בצירי: "ומחמת עניין זה נאמר בלשוננו 'חֵי העולמים', ועניינו שהוא חִיוּת העולם". כלומר, כאשר מדובר בשם עצם או בשמות עצם (העולמים), לא ניתן לנקד את הביטוי "חַי העולמים" בפתח, משתי סיבות כאמור: **1)** אחדותו של בורא-עולם היא עניין ייחודי ששמור אך ורק לה'-אלהים-אמת; **2)** אסור באיסור חמור לשתף "דבר אחר עם שֵׁם הקב"ה בשבועה" וכו'.

והנה לפניכם מעט בעניין חומרתה של שבועת שווא (הלכות שבועות יב, א–ב):

[א] "אף-על-פי שלוקה הנשבע לשווא או על שקר [...] ומביא קרבן – אין מתכפר להן עוון השבועה כולו, שנאמר: 'כִּי לֹא יְנַקֶּה יְיָ' [שמ' כ, ו; דב' ה, י]: אין לזה ניקיון מדין שמים עד שייפרע ממנו על השם הגדול שחילל, שנאמר: 'וְחִלַּלְתָּ אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ' [ויק' יט, יב]. לפיכך צריך אדם להיזהר מעוון זה, יותר מכל העבירות. **[ב]** עוון זה מן החמורות הוא, כמו שביארנו בהלכות תשובה [בסוף פרק א, וכן ראו הלכות יסודי התורה פרק ה]; אף-על-פי שאין בו לא כרת, ולא מיתת בית דין – יש בו חילול השם המקודש, שהוא גדול מכל העוונות".

"וְלֹא תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ" (ויק' יט, יב).

ד. כיצד לפי רבנו חז"ל ניקדו את הביטוי "חֵי העולמים"?

טרם שאחל אציין, שבכל פסוקי המקרא כלל לא מופיעה המילה "**ה**עולמים" בה"א הידיעה, אלא רק "עולמים" בלא ה"א הידיעה, ובכל המקומות במקרא משמעותה של המילה "עולמים" היא "לנצח נצחים". כלומר, הביטוי "חי **ה**עולמים" בה"א הידיעה, הינו בלעדי לספרות חז"ל.

כמו כן, עיינתי בכל המופעים של המילה "**ה**עולמים" בספרות חז"ל ביחס לה' יתברך, והנה תקציר הממצאים לפניכם: המילה "**ה**עולמים" בה"א הידיעה נמצאת בספרות חז"ל כ-570 פעמים ביחס לה' יתברך, ובכל המופעים הללו, משמעות המילה "**ה**עולמים" בה"א הידיעה היא הבריאה-היקום. כלומר, המילה "**ה**עולמים" בדברי חז"ל הינה לעולם שם עצם בצורת הריבוי, ולבן לא יעלה על הדעת שהם ניקדו את המילה "חי" שלפניה בפתח אלא בצירי. וכמובן שמשמעות הביטוי "חֵי העולמים" היא שהקב"ה מקיים ומחַיֶּה את כל העולמות שברא.

ועתה אעבור לפירוט הממצאים:

1) המילה "העולמים" מופיעה כ-550 פעמים במסגרת הביטוי: **"ריבון העולמים"** (בכ-140 פעמים מתוך 550 הפעמים הללו נוספה לביטוי האמור מילת 'כל': 'רבון **כל** העולמים'), ואין ספק שמשמעות ביטוי זה, בכל צורותיו, היא שהקב"ה הוא השליט על כל הבריאה-היקום. ובמלים אחרות, המלה "העולמים" מבטאת ומתארת בביטוי זה את הבריאה-היקום.

2) פעמיים מופיע בתלמוד הירושלמי הביטוי **"שומר העולמים"** (ירושלמי ווילנא, תענית א, א; ירושלמי ונציה, שם), ושוב, אין ספק שמשמעות המילה "העולמים" היא הבריאה-היקום.

3) במשנה בירושלמי (ברכות ט, ב) נאמר: "על הזיקים ועל [...] אומר ברוך שכוחו **מלא העולמים**", כלומר מלא הבריאה-היקום.

4) פעמיים מובא בספרות המדרש: **"שלום העולמים" (**בראשית רבה (וילנה), תולדות סו, ב; בראשית רבה (תיאודור-אלבק), תולדות סו, ד"ה ר' ברכיה), ושוב הכוונה להקב"ה שמשכין שלום על דרך המדרש בבל הבריאה-היקום.

5) שלוש פעמים מופיע בספרות המדרש: **"גדול העולמים"** (בראשית רבה (וילנא), ויחי ק, ה; בראשית רבה (תיאודור-אלבק), ויחי קא, ד"ה ויאמר; מדרש שכל טוב, בראשית כא, כא), ושוב הכוונה היא שהקב"ה הוא יחיד ומיוחד בכל העולמות, כלומר אין כיוצא בו בכל הבריאה.

6) במדרש המאוחר שמות רבה (פרשה ה) נאמר: "כוחו וגבורתו מלא עולם [...] והוא יהיה **בסוף העולמים**", ואפילו במדרש המאוחר הזה הכוונה שהקב"ה יהיה קיים לנצח, גם לאחר שייחרבו "העולמים" כלומר כלל הבריאה-היקום, לפי התפישה המאוחרת והלקויה הזו.

7) במדרשים מאוחרים נוספים נמצא כשש פעמים הביטוי **"אדון העולמים"** (אסתר רבה (ווילנא) ח, ז; מדרש שכל טוב, שמות ו, ג; שם, שמות ז, יז; ועוד), ואין ספק שגם כאן הכוונה היא שהקב"ה הוא אדון הבריאה-היקום.

8) שלוש פעמים מצאתי את הביטוי **"צור כל העולמים",** ומתוספת המילה "כל" נלמד שמדובר בכל העולמות, כלומר בכל הבריאה-היקום (בדומה לביטוי 'רבון כל העולמים'). וזו משמעות מילת "העולמים" בברכה שבסוף קריאת ההפטרה "צור כל העולמים". כמו כן, ב"אוצר" המדרשים האירופים המאוחרים נמצא: "צור העולמים אדון כל הבריות אלוה כל הנפשות", וברור מהקשר הדברים, שגם כאן הכוונה במילה "העולמים" היא לבריאה ולכל מה שבה.

זאת ועוד, במורה (א, טז) רבנו מבאר, כי "צוּר הוא שם הַמַּחְצָב אשר ממנו חוצבים את אבני המתכות 'הַבִּיטוּ אֶל צוּר חֻצַבְתֶּם' [יש' נא, א]. ומן העניין הזה הושאל שֵׁם זה ליסוד כל דבר ומוצאו [...] ועל-פי העניין הזה נקרא ה' יתעלה צור כי הוא המוצא והסיבה העושה לכל מה שזולתו". כלומר, משמעות המלים "צור העולמים" בברכה היא: "מקור היצירה והקיום לכל העולמים". אגב, בישעיה (כו, ד) נאמר: "בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ **צוּר עוֹלָמִים**", ומשמעו לדעת רבנו: בִּטְחוּ בה' לעולם-ולעולמי-עולמים, כי הוא מקור קיום העולמות. נמצא, שהמילה

"עולמים" כאן יוצאת דופן במשמעותה מכל שאר המקומות בנביא שבהם נאמר "עולמים" – שבכולם משמעותה היא "לנצח נצחים" וכאן משמעותה היא כל העולמות הנבראים.

נחזור לחז"ל, לאחר שהוּכח שבכל המקומות בספרות חז"ל (האמיתית-הקדומה, ואף במדרשי המינות האירופים המאוחרים המיוחסים לחז"ל) שבהם נאמר **"העולמים"** ביחס לה' יתברך, הכוונה בהם היא לבריאה-ליקום, נעבור לבחון את הביטוי **"חֵי העולמים"** אשר מופיע בספרות חז"ל כ-100 פעמים. ובכן, לאור העובדה שבכל מקום שנאמרה המילה "העולמים" בספרות חז"ל ביחס לה' משמעותה היא הבריאה-היקום, ברור שגם משמעות המילה "העולמים" שבביטוי "חֵי העולמים" היא הבריאה-היקום, והכוונה בו היא שהקב"ה מחַיֶּה את העולמות.

ברם, לא הסתפקתי בראיה זו והבאתי ראיות נוספות מן ההקשרים השונים שבהם נאמר "חֵי העולמים", ומהם עולה בבירור שמילת "העולמים" בהם היא הבריאה-היקום. להלן הממצאים, אשר כמעט כולם חוזרים על עצמם שוב ושוב בכל רחבי ספרות חז"ל והמיוחסת לחז"ל:

1) "כל-שכן בשבח ותהילה של חֵי העולמים [...] שנאמר: 'כֹּל פָּעַל יְיָ לַמַּעֲנֵהוּ' [מש' טז, ד]" (מסכת סופרים, יג) – במה אנו משבחים את הבורא יתעלה? במעשיו ופעולותיו שאנו רואים בבריאה: "מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ" (תה' קד, כד).

2) בסוף משנת תמיד נאמר: "ליום שכולו שבת מנוחה לְחַיֵּי העולמים", ו"יום שכולו שבת" וכו' והוא משל לחיי העולם-הבא שיזכו לו "חַיֵּי העולמים", דהיינו אנשי האמת והצדק שחיים גם בעולם-הזה וגם בעולם-הבא, וכמו שאמרו חכמים ע"ה: "צדיקים במיתתם קרויין חיים".

3) "על אחת כמה וכמה למלך חֵי העולמים **שהבל שלו**" (מסכת דרך ארץ, ה) – גם מכאן משמע שמדובר בבריאה-ביקום, שכולו של הקב"ה.

4) "בורא נפשות רבות על כל מה **שברא** חֵי העולמים" – הברכה עוסקת בכל מה שברא ה' יתעלה, כלומר משמעות "העולמים" בה היא הבריאה-היקום (וכן בברכה שלאחר ההפטרה).

5) בירושלמי חגיגה ב, נאמר: "זה שהוא מתגאה לומר אני דורש **במעשה בראשית** [...] אמר ר' יוסי בן חנינה המתכבד בקלון חברו אין לו חלק לעולם-הבא, המתכבד בכבוד חי העולמים לא כל שכן?", גם מכאן ברור שכבוד חֵי העולמים שמדובר כאן, הוא כבודו בבריאה שברא.

6) במכילתא דרי"ש נאמר: "חֵי העולמים, שנאמר: 'צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו' [תה' קמה]" (פרשת בא, טז) – ומה הם דרכיו ומעשיו של הקב"ה? בריאתו והנהגתו את העולם.

7) במדרש תהלים נאמר: "אוי לכם שהנחתם לחי העולמים, **שהוא קונה שמים וארץ"** (מדרש שוחר טוב, מזמור לא; ומובא גם בילקוט שמעוני שם), ואוי לנו שהִנחנו את קריאת "חֵי העולמים" בצירי, וייחסנו את האחדות המוחלטת לבריאה באמרינו "חַי העולמים" בפתח.

מסקנה: בכל מקום בספרות חז"ל (האמיתית ואף המזויפת) שנאמרה בו המילה **"העולמים"** ביחס לה' יתברך – משמעותה היא הבריאה-היקום. כלומר, לפי חז"ל יש לנקד את הביטוי "חֵי העולמים" בצירי, כך שמשמעות הביטוי ביחס להקב"ה תהיה: "מְחַיֶּה את העולמים".

ה. דעת רס"ג בניקוד המלה "חי"

יש מתעתעים אשר מתעקשים לטעון שרס"ג סבר שיש לנקד את "חַי העולמים" בפתח. ברם, קאפח השכיר כבר חשף את תעתועיהם, וזה לשונו בפירושו להלכות יסודי התורה (ב, ל):

"וראיתי מקשים מהאמור בדניאל (ד, לא) '**וּלְחַי עָלְמָא** שַׁבְּחֵית וְהַדְּרֵית' שהיא כתובה בפתח – ולא קשיא מידי, כי [הביטוי] 'חַי עלמא' בלא ה"א [הידיעה] פירושו: החי לעולמים [=לנצח נצחים], וכך תרגם רס"ג כאן 'חי אלעאלם': החי לעולמים. ושם בדניאל (יב, ז): 'וישבע בחֵי העולם', שהיא כתובה בצירי, תרגם רס"ג: 'חיוה אלעאלם' – חיות העולם. וההבדל ברור, **כי הראשונה בה"א הידיעה והשנייה בלי ה"א הידיעה, וכשיטת רבנו [הרמב"ם]**".

כלומר, בְּמקום שמלת "עלמא" או "עולמים" באה ללא ה"א הידיעה (כפי שהיא בכל ספרות המקרא) – משמעותה "נצח-נצחים", ולכן רס"ג תרגם בפסוק הראשון: "החי לעולמים". ברם, כאשר מופיעה ה"א הידיעה בראש מילת "העולם" (וכפי שהיא מופיעה במילת 'העולמים' בספרות חז"ל) – משמעותה הבריאה-היקום, ולכן בפסוק השני רס"ג תרגם: "חיות העולם".

יש לציין, שבסידור רס"ג בברכת בורא נפשות, "חי העולמים" מנוקד בפתח (סידור רס"ג בהוצאת מקיצי נרדמים, ירושלים תש"ס). והדבר תמוה מאד, מפני שניקוד "חי העולמים" בפתח סותר את שיטתו בפירושו לדניאל, וכן מפני שהברכה עוסקת בבריאת ה' ובכל מה שבתוכה, ולכן ברור שמשמעות "העולמים" בה היא **הבריאה-היקום** ושיש לנקדה בצירי. לאור הקשיים הללו קרוב לוודאי שדבריו של רס"ג בפירושו הם אשר מבטאים נכונה את דעתו האמיתית. כלומר, אין ספק שהמלה "חי" בסידור לא נוקדה על-ידי רס"ג אלא על-ידי אחד המעתיקים למיניהם (בכתבי-יד אחרים שראיתי לסידור רס"ג המלה 'חי' כלל לא נוקדה).

ואם תתבוננו היטב בצילום כתב-היד של סידור רס"ג לקמן, תבחינו בכתם שחור בצורת מעוין אשר ממוקם במקום המתאים לנקודת הצירי השמאלית. כלומר, נראה די בבירור שהסופר או המנקד החל לכתוב צירי והתחרט וכתב על נקודת הצירי השמאלית פתח. כמו כן, שימו לב שהפתח שתחת "חי העולמים" נפגם במהלך השנים, וקו לבן דק חוצה אותו לשניים...

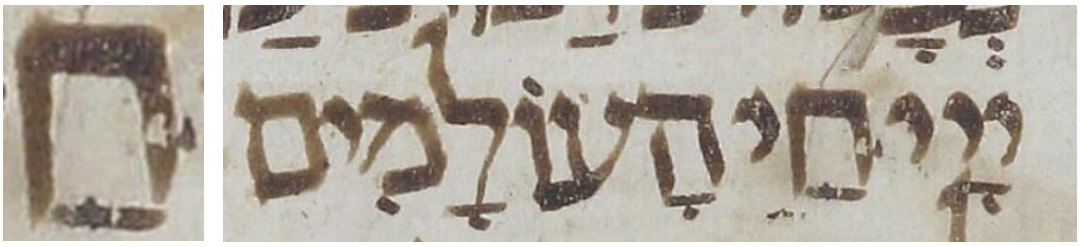

ולעיון באמינות הנוסח של סידור רס"ג, ראו: "האם סידור רס''ג שלפנינו יצא מתחת ידיו?".

"וַיִּתְעוּ אֶת עַמִּי בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם [...] וְהוֹעִיל לֹא יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְיָ" (יר' כג, לב); "צֹאן אֹבְדוֹת הָיוּ עַמִּי **רֹעֵיהֶם הִתְעוּם** הָרִים שׁוֹבְבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלָכוּ שָׁכְחוּ רִבְצָם" (יר' נ); "וַיִּהְיוּ מְאַשְּׁרֵי [מנהיגי] הָעָם הַזֶּה מַתְעִים, וּמְאֻשָּׁרָיו [ולכן מונהגיו] מְבֻלָּעִים" (יש' ט, טו).

ו. על סידור הרמב"ם

בשנת תשע"ז יצא לאור לראשונה "סידור הרמב"ם" (927 עמ'). ברם, כשעיינתי בו ראיתי, שבברכות "ברוך שאמר" ו"ישתבח" נוּקדה האות חי"ת של "חי העולמים" בפתח, ובסוגריים נכתבה שוב בקטן המלה "חי" מנוקדת בצירי. תמהתי מאד על-כך שבסידור הרמב"ם הובאה בנוסח המרכזי מילת "חי" בפתח. כששאלתי מאן-דהו יודע-דבר לפשר הדברים, הוא אמר לי שבתחילה רצה המהדיר לנקד את מילת "חי" אך ורק בפתח, ובעקבות הערה מטלטלת שקיבל אולי מאותו יודע-דבר, הוא החליט להוסיף בקטן ובסוגריים את מילת "חי" מנוקדת בצירי.

לאחר שביקורתי על המהדיר הלז פורסמה לראשונה (בניסוח עדין מאד), יצא לאור קונטרס ובו מובאים דברי מהדיר "סידור הרמב"ם" הנזכר, ובהם הוא מאריך מאד להצדיק את העובדה שהוא ניקד בסידור הרמב"ם את מילת "חי העולמים" בפתח! וגם אם עורך הסידור הלז רחוק מידיעת ייחוד ה' ומהבנת ענייני השיתוף וחילול השם שבאמירת "חַי העולמים", מדוע הוא התעלם מלשונו המפורש של רבנו במורה (א, סט), וניקד את "חי העולמים" שבסידור הרמב"ם בפתח? והנה דברי רבנו: "נאמר בלשוננו חֵי העולמים [בצירי], ועניינו שהוא חִיוּת העולם".

יתר-על-כן, אם אנחנו עוסקים בעניין כֹּה חשוב, וכמו שהוא כותב בקונטרסו בפתיחת דבריו: "מפאת חשיבות העניין, ובפרט שנוגע הוא לאחד מיסודות האמונה, אפרט בזה ביותר" (קונדריס מאמרים ועיונים, עמ' נה). אם כן, מדוע הוא לא ראה לנכון להחמיר בו כדעת קאפח השכיר? והלא ב"עולם הדתי" בימינו מחמירים בהבלים-והבלי-הבלים, כל שיטה שַׁטְיָא הופכים לתורה ועליה מקדשים מלחמה ובונים דייק של שנאה. האם לא ראוי להחמיר בעניין שהוא "יסוד היסודות ועמוד החכמות **לידע** את ה' יתברך"? ואגב, הביטוי "יסודות האמונה" איננו תואם את משנת רבנו בעניין **ייחוד ה',** שהרי רבנו קידש את **הדעה והידיעה,** ולכן ראוי לומר "יסודות התורה", וכמו שדייק רבנו בקבעו את "הלכות יסודי התורה" ולא יסודי האמונה.

ואצרף את דבריו של קאפח בראש הלכות יסודי התורה אשר תואמים להפליא לעורך הסידור הלז שלא ידע ולא יבין: "קרא שם הלכות אלה 'יסודי התורה' ולא 'יסודי האמונה' כי לדעת רבנו, מי שֶׁנִּדְמֶה לו שהוא יודע תורה, ואינו יודע את ה' בדרכו של רבנו ובשיטתו, **גם תורה אין לו**". כלומר, מי שהוא מרוקן מיסודות המחשבה של דתנו, רחוק מאד מדרך האמת, קרוב מאד לדרכי המינות האירופיות, ובהכרח נכשל ונחבל בהבלים, והנה שוב דברי רבנו במורה (ג, נא):

"וכל זמן שאתה עושה מצוה, [אם] אתה עושה אותה באיבריך כמי שחופר גומה בקרקע או חוטב עצים מן היער מבלי להתבונן בעניין אותו המעשה, ולא ממי בא [מי הוא אל-אמת אשר ציווה בו] ולא מה תכליתו [מה הטעם שנצטווינו בו] – אל תחשוב שהגעת אל התכלית, אלא תהיה אז קרוב למי שנאמר בהם: 'קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם' [יר' יב, ב]".

וכבר הרחבתי לעיל בעניין זה, דהיינו כיצד העדר ידיעת ייחוד ה' ויסודות דתנו גורר ליראת שמים חיצונית, וכיצד יראת שמים חיצונית ונבובה גוררת להשקפות מינות ומדוחים.

"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם" (יש' מד, יח).

ז. על עיקשי עקשן עקוש ויקוש

והיה עיקשי עקשן שהתעקש להתעקש ואמר כך: "ואם נֹאמר 'חַי' במשמעות 'מחַיֶּה' מה בכך? כלומר 'מחייה העולמים' כמו 'צור העולמים' ומשמעותם אחת". וכך השבתי לו: היכן נאמרה המילה "חַי" במשמעות של מחַיֶּה? וכי ניתן להחליט שמילה מסוימת תשמש למשמעות אחרת ולדרוס בזה את ייחוד שמו הגדול? וכי ניתן לשתף שם שמים בשבועה עם דבר אחֵר?

וראיתי תשובה אחת של ערוסי שבה הוא טען כדברי העיקשי, וזה לשונו שם: "רבים מהאומרים 'חַי העולמים' אינם מתכוונים לומר 'חיים של הנבראים', ומשתמשים בביטוי רק לה', אלא שה' מחייה את העולמים, כלומר את הנבראים, והמילה 'חַי' היא גדר של פעלו ולא שם עצם".

ערוסי אומר: "רבים מהאומרים 'חַי העולמים' אינם מתכוונים לומר 'חיים של הנבראים'". כלומר, לפי ערוסי הם לא מתכוונים לייחס את האחדות המוחלטת לנבראים, אלא ליבם לשמים לפי ערוסי, וכוונתם היא "שה' מחַיֶּה את העולמים, כלומר את הנבראים". וכבר הוסבר שלא ניתן לעקם את משמעותה של המילה "חַי" ולהחליט באופן שרירותי שהיא איננה מורה על אחדותו המוחלטת של ה' יתברך אלא על חִיוּת העולמים, כמו שלא ניתן להחליט שמותר לומר "חַי" ביחס לשאר הנבראים ושהעושה-כן **אינו** משתף וחולק כבוד בשבועה לזולת ה' יתעלה.

מה יוצא אפוא מהוראתו של ערוסי? ובכן, לפי ערוסי מותר לומר "חַי" על כל דבר בבריאה, כגון: "חַי השמש" או "חַי הירח" או "חַי העולמים", ולהצדיק זאת בכך שכוונת האדם איננה להישבע לשווא ולחלוק כבוד בשבועה לזולת ה' יתעלה, אלא כוונתו לומר שה' הוא זה שמחַיֶּה את השמש או את הירח או את העולמים – וכי יעלה על הדעת כדבר הזה? וכי יעלה על הדעת שחכמים יתירו לאדם לבטא בפיו שבועת שווא? ורבנו משיב על-כך בהלכות שבועות (א, ג):

"מי שנשבע בשמים ובארץ ובשמש וכיוצא בהן – אף-על-פי שאין כוונתו אלא למי שבראם, אין זו שבועה [...] **ואף-על-פי שאין אלו שבועות, מאיימין עליהן ומלמדין את העם שלא ינהגו קלות ראש בכך, ומראין בעיניהם שזו שבועה,** ופותחין להם פתח ומתירין להם".

ואמירת "חַי העולמים" חמורה בהרבה מסתם שבועה "בשמים ובארץ ובשמש וכיוצא בהן", שהרי באמירתה **גם** מייחסים את האחדות המוחלטת לזולת ה' יתעלה, **וגם** לא מדובר על אמירה פרטית בצנעה, אלא באמירה בפרהסיה שוב ושוב מדי יום ביומו לעיני כל הקהל! ברור אפוא, שכל מי שמתעקש לומר "חַי העולמים" וכל-שכן מי שאומר זאת בקהל רב בשעת התפילה בבית-הכנסת, עוונו חמור מאד, ואף שאין זו בגדר שבועה עוון חילול השם בידו.

ומי שמתעה את הרבים לחלל-שם-שמים כמו ערוסי השכיר – גדול עוונו מנשוא. והואיל וכל מעייניו של ערוסי נתונים לשׂררתו, בסוף תשובתו הוא מוסיף חטא על פשע ואומר: "ואם שונים דבריי, אין מקום להעמקת המחלוקת בעניין זה". ובניגוד מוחלט לדבריו, חובה לחקור ולהעמיק בעניין זה כי מדובר בעניין שנוגע ליסוד ייחוד ה', אך ערוסי השׂכיר בורח כמו מאש מכל דבר שמסכן את שׂררתו, שהרי איך יישא פניו לקהל לקוחותיו ויאמר להם שהם כופרים ביסוד ייחוד ה' יתעלה שמו? ואכן, דבריו שונים מאד-מאד, דברי התעייה וכפירה וחילול-שם-שמים.

והנה לפניכם דברי רבנו במורה (ב, כג) בעניינו של ערוסי השׂכיר ודומיו הארורים: "וכל זמן שהאדם מוצא את עצמו [...] נוטה כלפי התאווה והתענוגות [...] הרי הוא תמיד יטעה וייכשל בכל אשר ילך, **מפני שהוא יחפש השקפות אשר יסייעוהו למה שטבעו נוטה אליו**".

והנה דברי הנביא ישעיהו ע"ה בעניינו של ערוסי השכיר וחבר מרעיו הארורים:

"צֹפָיו [=מנהיגי הדת בעלי השׂררה, הכומרים המתעים את העם אחרי ההבל] עִוְרִים כֻּלָּם, לֹא יָדְעוּ [את ה'], כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ **[כלבים אילמים!],** הֹזִים שֹׂכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם. וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ **[כלבים עזי נפש!]** לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רֹעִים [והם אנשי השֵׁם מנהיגי העם ובעלי השׂררה, ויחד-עם-זאת] לֹא יָדְעוּ הָבִין [סוטים מדרך האמת], כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ **אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ**" (ישׁ' נו). ושם תרגם יונתן: "וְכַלְבַיָּא תַּקִּיפֵי נַפְשָׁן לָא יָדְעִין לְמִסְבַּע, וְאִנּוּן מַבְאֲשִׁין לָא יָדְעִין לְאִסְתַּכָּלָא, כֻּלְּהוֹן גְּבַר לֶקֱבֵיל אוֹרְחֵיהּ גְּלוֹ, **גְּבַר לְמִיבַּז מָמוֹנֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל**".

והנה לפניכם גם דברי מיכה הנביא, אשר משווה בין הכוהנים שפוסקים דינים בכסף לנביאי השקר הקוסמים בכסף, והוא מוסיף וקובע, שבגלל רדיפת הבצע של כומרי הדת, ירושלים תיחרב ותאבד. כלומר, שחיתותם של כומרי הדת תביא בסופו-של-דבר לחורבן העם והארץ:

"שִׁמְעוּ נָא זֹאת רָאשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְתַעֲבִים מִשְׁפָּט וְאֵת כָּל הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ, בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים וִירוּשָׁלַם בְּעַוְלָה [ושם תרגם יונתן: 'דְּבָנַן בָּתֵּיהוֹן בְּצִיּוֹן בְּדַם אֲשִׁיד וִירוּשְׁלֶם בְּנִכְלִין', דהיינו, הבונים את בתיהם המפוארים בכספי העניים והעשוקים], רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ **וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יְקֹסֵמוּ** וְעַל יְיָ יִשָּׁעֲנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה, לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר" (פ"ג).

ואחתום בכמה חרוזים שחרזתי. פרסמתים בסוף המבוא לסידור "אור הרמב"ם" (תשפ"א):

"אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם" (משׁ' ח, ד).

אֵל חַי חֵי הָעוֹלָמִים

בִּשְׁבָח וְהוֹדָיָה לַה' יִתְעַלֶּה
הִנְנִי מַגִּישׁ לִפְנֵיכֶם סִדּוּר תְּפִלָּה.
הוֹרָתוֹ בִּשְׁגִיאָה מְקוֹמָמָה זָרָה וְנִבְעָרָה:
טִימְּאוּ אֶת פַּתַּח יִחוּד שְׁמוֹ הַנּוֹרָא
וְיִחֲסוּהוּ לִשְׁפָלוּת עוֹלָמוֹת הַיְצִירָה.
הִתְפָּרְצוּ כְּנֶגֶד אֵל-חַי וְכָפְרוּ בְּמִלָּיו
וְשִׁיתְּפוּהוּ עִם מַעֲשֵׂי יָדָיו.
לְפִיכָךְ אָמַרְתִּי אָסִיר חֶרְפָּה וְכָזָב
וַאֲקַדֵּשׁ וַאֲהַלֵּל שְׁמוֹ הַנִּשְׂגָּב,
יִשְׁתַּבַּח וְיִתְרוֹמַם אֵל נוֹרָא עֲלִילָה
וְיִתְהַדַּר וְיִתְפָּאַר יוֹצֵר כֹּל בְּחָכְמָה.

שיעור כזית – מהו?

לפני שזכיתי להכיר את בוראי ודרך האמת, למדתי בעוונותיי לבחינות ההסמכה של תיאטרון הרבנות הראשית. היה רב אחד בכולל שלימד לבחינת ההסמכה בהלכות שבת, שיעוריו נפרסו על פני שנתיים ימים, ומדי שבוע הוא מסר כשלושה שיעורים בנושא. זכורני שאותו רב ממסדי, שביר אורתודוקסי מובהק, נהג ללמד אותנו על תכסיסי הרבנות, ואחד הדברים שהוא שינן לנו היה: איך עלינו להשיב לשואל כאשר אנחנו לא יודעים את התשובה? ותשובתו הייתה: **"מחלוקת"** – תשובה זו לעולם תהיה נכונה בעולם הדתי האורתודוקסי, שהרי גם אין אנו יודעים מאומה בנושא שנשאלנו עליו, תמיד יהיה ניתן להשיב: יש מתירים ויש אוסרים...

תכסיס זה מלמד על תופעה רחבה מאד בעולם הספרות הרבנית ההלכתית, והיא שכמעט בכל נושא יש עשרות שיטות מהובלות. קיום המחלוקות וריבוי הדעות הפך להיות לעניין לגיטימי ורצוי, ואף הצליחו להשׂגות אותנו שהדבר מבטא ומעיד על ריבוי של חכמה. כמובן שזו סכלות גמורה, וריבוי של מחלוקות ללא פתרון ומסקנה מעיד על נסיגה תרבותית, חוסר הבנה וריחוק מדרכי מישרים, ואף גורם לנו לכלות את ימינו בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל.

עסקתי בתופעה זו בהרחבה במאמר: "כתיבת חידושי הלכה במשנת הרמב"ם – המהפכנות שבשמרנות", וכך כתבתי שם בחתימתו: ועד שתרבה הדעת ונזכה לאושר הגדול, מתקיימים בנו לצערנו דברי בר-יוחי, והנה דבריו במסכת שבת (קלח ע"א), ובסוגריים הרבועים הוספתי את נוסח מדרש "ילקוט שמעוני" (עקב, תתעג):

"תניא, רבי שמעון בן יוחאי אומר: חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר: 'כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ' [דב' לא, כא]. אלא מה אני מקיים 'יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר יְיָ וְלֹא יִמְצָאוּ'? [עמ' ח, יב] – [איש פלוני אוסר איש פלוני מתיר, איש פלוני מטמא איש פלוני מטהר – ולא ימצאו דבר ברור] שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד".

"וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וּלְלֹא כֹּהֵן מוֹרֶה וּלְלֹא תוֹרָה" (דה"ב טו, ג).

א. כל שיעורי התורה – בבינוני

כל שיעורי התורה הם לפי השיעור הבינוני, והנה לשון המשנה בכלים (יז, ה–ח):

"הרימון שאמרו לא גדול ולא קטן אלא **בינוני.** [...] כביצה שאמרו לא גדולה ולא קטנה, אלא **בינונית.** [...] כגרוגרת שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא **בינונית.** [...] כזית שאמרו לא גדול ולא קטן אלא **בינוני.** [...] כשעורה שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא **בינונית.** [...] כעדשה שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא **בינונית**".

וכן פוסק רבנו בהלכות מאכלות אסורות (יד, א):

"כל איסורי מאכלות שבתורה שיעורן **בכזית בינוני** בין למלקות בין לכרת בין למיתה בידי שמים".

ב. שיעור כזית – נפח או משקל?

נעבור עתה לשאלה המפורסמת, האם שיעור כזית הוא לפי נפח או משקל? ויש לידע כי יש הבדל עצום בין השניים – כי אם נניח שמדובר במשקל, אז אדם יכול לאכול שקית במבה שלמה של 25 גרם ביום הכיפורים ועדיין הוא לא יתקרב לשיעור שיתחייב עליו כרת, ואם נניח שמדובר בנפח, הרי **ששיעור כזית** יהיה שיעור של כחצי חתיכת במבה בלבד!

וביתר ביאור, רבנו פוסק בהלכות שביתת עשור (ב, א): "האוכל ביום הכיפורים מאכלים הראויין לאדם **ככותבת הגסה** – שהיא פחות מכביצה במעט – הרי זה חייב". נמצא, כי לדעת הסוברים שהזית הוא חצי ביצה ושיעור כזית הוא לפי משקל ומשקלו 28 גרם – שיעור כביצה יהיה אף הוא לפי משקל ומשקלו יהיה כ-56 גרם. נמצא אפוא לפי סברתם, שאדם יכול לאכול **כשתי** שקיות במבה ביום הכיפורים, ועדיין לא יתחייב בכרת! וזו רפורמה חריפה מאד שערכו חכמי-יועצי-אשכנז בדת משה, רפורמה שאפילו לא עלתה על לב הרפורמים הליברלים ביותר!

נחזור לשאלה שבראש פרק זה, לדעת רבנו הרמב"ם התשובה פשוטה וברורה, שיעור כזית נמדד לפי **נפחו,** והוא הדין לכל שיעורי התורה, והנה לנו שבע ראיות לכך:

ב.1) נאמר במשנה כלים (יז, ו): "כביצה שאמרו, לא גדולה ולא קטנה, אלא בינונית. ר' יהודה אומר: מביא גדולה שבגדולות וקטנה שבקטנות ונותן בתוך המים וחולק את המים. אמר ר' יוסי: וכי מי מודיענו אי-זו-היא גדולה ואי-זו-היא קטנה? **אלא הכל לפי דעתו של רואה**".

ורבנו הרמב"ם מפרש שם (בשתי הפְּסקות לקמן):

"אמר, שכל מה שאנו משערין בו כביצה הוא כדי הביצה **הבינונית** בשיעורה מביצי התרנגולין. ועניין דברי ר' יהודה כמו שאבאר לך, אמר, לוקחין כלי וממלאין אותו מים בכל האפשר עד שיעלו המים על גדותיו ויהיה מונח בכלי אחר ריק, ונותן ביצה הגדולה ביותר שיכולה להיות לתוך אותו המים ויישפך ממנו בלי ספק **כשיעור נפח הביצה.** ויקבוץ אותן המים, ואחר כך ימלא כלי אחר במים פעם שניה, בין אותו הכלי עצמו בין כלי אחר [...] ואחר כך ייתן בו ביצה הקטנה ביותר שיכולה להיות ויקבוץ גם המים היוצאין, ויצרף שני המימות, וייקח חצי הכל וישער בו. וכך אם לקח שתי הביצים, הגדולה והקטנה, ונתנם בכלי אחד ביחד, ולקח חצי המים הנשפכין יהיה העניין אחד.

אמר ר' יוסי, ומי הוא שיודיענו בקחתֵּינו הגדולה ביותר שבביצים שאין למצוא גדולה ממנה? וכך בקחתֵּינו את הקטנה שלא תימצא יותר קטנה ממנה? אלא הדבר מסור למראית עינו שלאדם שביצה זו [ששיערו בה חכמים] בינונית, לא גדולה ולא קטנה, והלכה כר' יוסי".

נמצא, ששיעור כביצה נקבע לפי שיעור **נפח ביצה בינונית.** כמו כן, קיבלנו תשובה לשאלה: כיצד משערים שיעור נפח ביצה בינונית? ורבנו משיב שאין אפילו צורך לטרוח לחשֵׁב כמו שסובר ר' יהודה, אלא די במה שפוסק ר' יוסי והלכה כמותו: **"אלא הכל לפי דעתו של רואה",** ובמלים אחרות, משערים את שיעור נפחה של הביצה הבינונית לפי **מראית עינו של כל אדם ודי בכך!** וברור שהוא הדין לכל שיעורי תורה, ובכללם גם שיעור נפחו של זית בינוני.

ב.2) נאמר במשנה טהרות (ג, ד): "כביצה אוכָלין שהניחן בחמה ונתמעטו, וכן כזית מן המת, וכזית מן הנבלה, וכעדשה מן השרץ, כזית פיגול, כזית נותר, כזית חֵלב – הרי אלו טהורין, ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא. הניחן בגשמים ונתפחו – טמאין, וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא".

ורבנו הרמב"ם מפרש שם:

"ידוע שהשמש מכלָה לחות הגופות ומייבשתם ולפיכך צומקים, והמים מרטיבם ומנפחם ומוסיף בגדלם. והשמיעך כאן כלל והוא: **שכל השיעורין אין הולכין בהן אלא אחר שיעור הגודל,** ואין חוששין אם מחולחלין [=ספוגים במים] או מוצקים, לא לעניין הטומאה ולא לעניין האסור וההיתר. ופירוש נתפחו 'אנתפכ'ת' – כלומר נפיחותם וגדלם".

דברי רבנו ברורים ומפורשים שכל שיעורי תורה הולכים בהם אחר גודלם, ובמלים אחרות, כל שיעורי תורה נקבעים לפי נפחם ולא לפי משקלם, ובשום מקום לא מצאנו בדברי חכמים ששקלו את השיעורים או קבעו שיעור לפי משקל.

ב.3) נאמר במשנה עוקצין (ב, ט): "עלי בצלים ובני בצלים, אם יש בהן ריר – משתערין בכמות שהן, אם יש בהן חלל – ממעך את חללה. פת סופגניות משתערת בכמות שהיא, ואם יש בה חלל ממעך את חללה. בשר העגל שנתפח, ובשר זקנה שנתמעט – משתערין בכמות שהן".

ורבנו הרמב"ם מפרש שם (בשלוש הפְּסקות לקמן):

"צורת עלי הבצלים ידועה שהם חלולים כעין קנים ובתוכן רירית הנדבקת ביד, וכן בצל שבא במגע עם המים וצָמח ואינו מחובר בקרקע כפי שידוע, יוצאין ממנו עלין ירוקין כמו עלי הבצלים וגם בתוכן יש רירית, ואותו הדבר הצומח נקרא **בני בצלים.** אמר, שאם היה ריר בתוך אותן החללים – הרי אלו משתערין כמות שהן עם חללן להשלים שיעור כביצה, ואם היו ריקים בלי ריר – מתמעטין ביד עד שיתהדקו ויסור נפחן, ואחר כך משתערין בכביצה.

וכן לחם שחלקיו מחולחלין כמו ספוג [דהיינו שהוא ספוג בנוזל] והוא **פת סופגנין,** משערין אותו כמות שהוא, אלא-אם-כן היה שם בתוכו חלל שממעטין אותו ביד.

ודרך בשר העגל היונק, כאשר מתבשל מתנפח ומתרבה, ובשר הגדולה בשנים מן הבהמות, כאשר מתבשל מצטמק ומתכווץ. אמר, שאנו נשער כביצה מהן כשהן מבושלין כפי שהן, ולא נאמר היה זה לפני הבישול כביצה, ואף-על-פי שהוא עתה פחות מכביצה או להיפך, אלא משערין אותו כפי שהוא אם היה חי, ואם מבושל הרי מבושל".

גם בפירושו למשנה זו רבנו לא מזכיר משקל, אלא השיעור הקובע הוא גודל הדבר כפי שהוא לפנינו עתה, ובמלים אחרות – **נפחו.**

ב.4) בהלכות חמץ ומצה (ה, יג) רבנו פוסק כך: "וכמה שעור חלה? כמו שלוש וארבעים וחומש ביצה, כגון הביצה הבינונית – **לא כמשקלה**". מדברי רבנו עולה בבירור, כי שיעור הביצה נמדד בנפח ולא במשקל, והוא הדין לכל שיעורי התורה.

ב.5) בפירוש המשנה למסכת חלה (ב, ו) אומר רבנו כך:

"נמצא לפי זה, שיעור המידה החייבת בחלה, מידה שיש בתשבורתה עשר אצבעות על עשר אצבעות ברום שלש אצבעות ועשירית אצבע [...] וכבר ביארנו בסוף פאה שהאצבע שמודדין בה מאצבעות היד הוא הגודל. וכל מידה שיש **בתשבורת חללה** שיעור זה חייבת בחלה. אבל משקל מה שמחזיקה מידה זו הרי הוא משתנה בהשתנות הדבר המדוד, לפי שאין כובד השׂעורים והחיטים שווה, וכן לא כל סוגי הקמח משקלן שווה אף-על-פי שהן ממין אחד, ולא השמיעונו [חז"ל במשנת חלה לעיל] שיעור חלה במשקל אלא במידה כמו שאתה רואה. **וכל מי שנותן שיעור חלה במשקל הרי זה טועה, וטעותו ברורה מאד,** אלא-אם-כן רצה לשער בקירוב ובמין מסוים".

מדברי רבנו עולה ששיעור חלה הוא בנפח, והוא הדין לכל שיעורי התורה – כי כמו שמשקל המידה החייבת בחלה משתנֶה "בהשתנות הדבר המדוד", כך כל משקלי שיעורי התורה משתנים "בהשתנות הדבר המדוד", כלומר יש לחשב לפי נפח את כל שיעורי התורה.

ב.6) בפירוש המשנה למסכת עדיות (א, ב), אומר רבנו כך:

"וכבר ביארנו בפרק השני של מסכת חלה, כי שיעור החלה יִוָּדַע **במידה לא במשקל, מחמת שינויי הדברים הנמדדים בכובד ובקלות ואף-על-פי שהמידה שווה.** וביארנו שם, כי מידת החלה היא [...] וכבר עשיתי אני מידה בתכלית הדיוק שיכולתי, ומצאתי שהרביעית האמורה בכל התורה מחזקת מן היין קרוב ל-26 דרהם [=מידת משקל שהייתה נהוגה בימי רבנו], ומן המים קרוב ל-27 דרהם, ומן החיטים קרוב ל-21 דרהם, ומקמח החיטים קרוב ל-18 דרהם. ומצאתי שיעור חלה באותה המידה 520 דרהם בקירוב מקמח החיטים, וכל הדרהמים האלו מצרִיים, וכן גם כל אלו הדברים שמדדתי מצרִיים".

ברור גם מכאן, כי כל שיעורי התורה הם בנפח ולא במשקל, אף שניתן להמירן למשקל אם יש צורך להקל על ידיעת המידות, כגון בשיעור חלה, שקשה מעט לחשב את שיעורה במידת נפח, וכדי להקל על האופים המירו אותו לשיעור משקל, אך כאמור צריך לידע, כי אף שמידת כל הקמחים שווה, אין משקלם שווה. קאפח מוסיף ומעיר שם, שמטבע ה"דרהם" שרבנו מזכיר, משקלו הוא 3.3 גרם בקירוב, ולפי זה, שיעור חלה של קמח חיטים הוא כ-1.7 ק"ג, בהנחה שחיטי מצרים וחיטי ישראל דומות. אך מכל מקום, אין שום צורך להמיר את שיעור כזית למשקל, כי מדובר בשיעור גלוי וידוע וברור, שהרי אין אדם בעולם שאינו יודע מהו זית בינוני.

ב.7) עד כאן דעת רבנו בשאלת נפח או משקל, אך לא רק דעת רבנו, גם לפי **השכל הישר,** איך יעלה על הדעת שחכמי המשנה והתלמוד יורו לנו שיעור במשקל אשר משתנה מחומר לחומר? וכי יעלה על הדעת שחכמים היו סכלים ושהם יגרמו לנו להיות במבוכה כל-כך גדולה? וגדולה מזאת, כידוע כל השיעורים הם הלכה למשה מסיני – וכי יעלה על הדעת שה' יתעלה יורה לנו שיעורים שאינם מוחלטים? וכי יעלה על הדעת שה' יתעלה, השלם והמרומם מעל כל מגרעת וחסרון, יורה לנו שיעור שהוא סכלות מוחלטת?! וכל מי שסובר ששיעורי תורה הם במשקל, אינו מבין מאומה בכללי ההלכה ואף מוציא לעז על ה' יתעלה, ובסכלותו אינו מרגיש בכך.

וזאת גרמו לעצמם בסכלות מינותם, בריחוקם מידיעת ה' יתעלה ובהפכם את הלכות דת משה לתכלית ולמטרה, ואף ראו את הִלכות דת האמת כחומר בידי היוצר-הפוסק, והתירו לעצבָן ככל שיעלה על רוחם ההוזה והחולה – וכך יצרו דת חדשה הרחוקה מדרך האמת, והתירו בה כל שיתאוו לו, ובעיקר התירו לעצמם להפוך את דת משה לכלי וקורדום לחצוב בו טובות הנאה: "לֹא יִתְּנוּ מַעַלְלֵיהֶם לָשׁוּב אֶל אֱלֹהֵיהֶם כִּי רוּחַ זְנוּנִים בְּקִרְבָּם וְאֶת יְיָ לֹא יָדָעוּ" (הושע ה, ד).

ג. מהו שיעור כזית?

האמת היא שאין עוד צורך לומר מאומה, שהרי ראינו שרבנו פוסק כר' יוסי: "אלא הכל לפי דעתו של רואה", הוי אומר: משערים לפי **מראית עינו של כל אדם ודי בכך!** ומדוע הנני צריך לשאול עוד מהו שיעור כזית? שהרי על כל אחד ואחד להתבונן בשיעור הזית הבינוני וילמד ממנו מהו שיעור נפחו של זית בינוני – ואין יותר פשוט מזה. והנה גם פסק חז"ל ורבנו בהלכות שביתת יום טוב (ו, ג): "ואפילו שמנונית שעל גבי הסכין שחותכין בה הצלי, גורדו: אם יש בו כזית, סומך עליו משום עירובי תבשילין", ללמדנו ששיעור כזית הוא שיעור מועט... ברם, אבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו נסתתרה, והחכמים בעיניהם התדרדרו לשפל הסכלות ושיערו שיעורים הזויים... וגם קאפח השׂכיר תעה ונתעה אחרי שיטות האחרונים מחוסרי הדעת.

אם-כן אפוא, לאחר שלמדנו שכל שיעורי התורה נקבעים לפי **הבינוני** שבהם, ולאחר שלמדנו שכל שיעורי התורה נקבעים לפי **נפח** השיעור האמור, נמשיך בדיוננו, וכדי לחזק את דרכנו נתעלם לצורך העניין מהעובדה המאירה והמזהירה, הפשוטה והברורה, ששיעור כזית הוא כשיעורו של זית בינוני – ונוסיף ללמוד שלוש סוגיות בספרות חז"ל שנזכר בהן שיעור כזית:

ג.1) במשנה במסכת כלים (יז, ה–ח) שהזכרנו בראש דברינו נאמר כך:

"**הרימון** שאמרו לא גדול ולא קטן אלא בינוני. [...] **כביצה** שאמרו לא גדולה ולא קטנה, אלא בינונית. [...] **כגרוגרת** שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית. [...] **כזית** שאמרו לא גדול ולא קטן אלא בינוני. [...] **כשעורה** שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית. [...] **כעדשה** שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית".

נשים לב, כי משנה זו מלמדת על שיעורי התורה באופן **הדרגתי,** מן הגדול אל הקטן – שיעור כרימון הוא הגדול ביותר ושיעור כעדשה הוא הקטן ביותר, שהרי על העדשה אומר רבנו בפירוש המשנה נגעים (ו, א): "לפי שיש באורך העדשה מקום צמיחת שתי שערות ורחבה מקום צמיחת שתי שערות", ואילו גרעין השעורה גדול משיעור זה. נמצא אפוא, כי שיעור כזית הוא שיעור אשר **קטן מגרוגרת שהיא כשליש ביצה, וגדול מגרעין שעורה.** כמו כן, חשוב להדגיש שלא ניתן ללמוד ממשנה זו אם שיעור כזית קרוב לשיעור גרוגרת או קרוב לשיעור שׂעורה.

ג.2) במשנה שבת נאמר (צא ע"א): "המצניע לזרע [...] והוציאו בשבת – חייב בכל שהוא". ובגמרא שם נאמר:

"אמר רב יהודה אמר שמואל: מחייב היה רבי מאיר אף במוציא חיטה אחת לזריעה. פשיטא, 'כל שהוא' תנן! מהו דתימא: 'כל שהוא' לאפוקי מגרוגרת ולעולם עד דאיכא כזית, קמ"ל".

כלומר, בגמרא מניחים, שאם רב יהודה לא היה מצטט את הִלכת ר' מאיר שהמוציא חיטה אחת – חייב, היינו עלולים לסבור, שחיוב ההוצאה "בבל שהוא" שנאמר במשנה לא נאמר אלא כדי ללמד ששיעור ההוצאה של המצניע לזרע הוא בשיעור של **כזית,** ולא בשיעור הנפוץ בהלכות הוצאה שהוא שיעור **כגרוגרת** (ראו הלכות שבת יח, א) – ולכן, רב יהודה ציטט בגמרא את הִלכת ר' מאיר, כדי שלא נתבלבל, ונבין ששיעור ההוצאה של זרע הוא אף בבל שהוא.

מסוגיה זו אנו לומדים, כי שיעור כזית הוא שיעור אשר **קטן מגרוגרת שהיא כשליש ביצה, וגדול מגרעין חיטה,** אך גם בסוגיה זו לא נאמר האם שיעור הזית קרוב בשיעורו לשיעור גרוגרת או קרוב בשיעורו לשיעור גרעין חיטה.

ג.3) כדי להבין את הסוגייה במסכת יומא, יש ללמוד תחילה מהו שיעור כגרוגרת: רבנו פוסק בפירושו למשנה שבת (ז, ד): "כגרוגרת – והיא תאנה בינונית", אך לא מדובר בסתם תאנה, אלא בתאנה מיובשת ומצומקת, שהרי כך רבנו פוסק בהלכות רוצח ושמירת הנפש (יב, ג): "תאנה נקורה שיבשה ונעשית גרוגרת". ובהלכות עירובין (א, ט) רבנו פוסק ששלוש גרוגרות הן ביצה אחת, וכן הוא פוסק בהלכות שבת (ח, ו): "וגרוגרת אחד משלושה בביצה".

לאחר שלמדנו כי שיעור נפח של שלוש גרוגרות הוא שיעור נפח ביצה אחת, ואין בזה מחלוקת למיטב ידיעתי, נעבור לראות את דברי חכמים בגמרא במסכת יומא (פ ע"א), ושם נאמר כך: "רבי אבהו דידיה אמר: 'מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל' [ויק' יא, לד] – אוכל שאתה אוכלו בבת אחת, ושיערו חכמים: אין בית הבליעה מחזיק יותר **מביצת תרנגולת**". כמו כן, במסכת כְּרֵתוֹת (יד ע"א) נאמר: "ושיערו חכמים דאין בית הבליעה מחזיק יותר **משני זיתים**".

ממסכת כְּרֵתות הבינו רבים מקרב המינים לדורותיהם, כי שיעור הזית הוא **חצי ביצה!** וכמו שכותב אחד מבעלי תוספות המינות ביומא שם: "ולכך הוי שיעור שני זיתים קשין כשיעור שלוש גרוגרות [ושיעור שלוש גרוגרות הוא שיעור ביצה כאמור]" – ואיני יודע איך העזו לאמץ את ההזיה הזו, שהרי כל מי שיעמיד זית לצד ביצה, יראה מיד שכזית הוא לא חצי ביצה!

זאת ועוד, ישנה סוגיה מפורשת במסכת פסחים (קטו ע"ב) שסותרת את האמור במסכת כְּרֵתות: "אמר רבא: בלע מצה – יצא, בלע מרור – לא יצא. בלע מצה ומרור – ידי מצה יצא, ידי מרור לא יצא. כרכן בסיב ובלען – אף ידי מצה נמי לא יצא", ומיד נשאלת השאלה: אם בית הבליעה אינו מחזיק יותר משני זיתים איך יעלה על הדעת שניתן לכרוך כזית מצה וכזית מרור ועוד לכרכן בסיב ולבלען?! ובכלל, וכי יעלה על הדעת שחכמים ידונו בכזאת גרגרנות? כמו כן חשוב לציין, שהלכה זו של רבא נפסקה לכולי עלמא, ואין מי שחולק עליה או מערער עליה.

והנה לפניכם פסק רבנו בהלכות חמץ ומצה (ו, ב):

"בלע מצה – יצא; בלע מרור – יצא; בלע מצה ומרור כאחד – ידי מצה יצא ידי מרור לא יצא, שהמרור טפלה למצה; כרכן בסיב וכיוצא בו ובלען – אף ידי מצה לא יצא".

עוד חשוב לציין, שרבנו לא פוסק להלכה אף-לא-אחת מסוגיות הגמרא שמופיעות במסכתות יומא וכְּרֵתות אשר הובאו לעיל, ולא הזכיר בשום מקום כמה בית הבליעה יכול להחזיק.

ד. שתי מסקנות ושלושה כללים

גדולי האסלה התעלמו משלוש הסוגיות שצוינו לעיל, הסותרות במפורש את האמור במסכת בָּרֵתוֹת לפיו זית הוא כחצי ביצה (שהרי בשתיים נאמר במפורש ששיעור כזית הוא פחות משיעור גרוגרת, וגרוגרת היא נפח של שליש ביצה; והשלישית היא הסוגייה בפסחים קטו ע"ב שנזכרה לעיל: 'בלע מצה' וכו'), והחליטו באופן שרירותי לבחור את האמור במסכת בָּרֵתוֹת; וחמור מכך, גדולי האסלה הִפנו עורף לשכל הישר, והחדירו הלכה שכל בר-דעת שלומדה יחשוב שלפניו "עם נבל וסכל" – כי שיעור כזית אינו כשיעור חצי ביצה בשום פנים ואופן! ומה אפשר לצפות מכסילים שאפילו להגות את שם המסכת אינם יודעים, וגורסים גט פְּרִיתוּת?

עוד למדנו מֵעניין זה שלושה כללים חשובים: **הראשון,** אין להניח את השֵׂכל הישר גם בבואנו לעיין בסוגיות הגמרא, ובכל מקום אשר ברור כשמש שהדברים סותרים את השכל הישר, אין לקבלם, ויש לדחותם ללא היסוס וללא נקיפות מצפון – כי התלמוד הבבלי איננו תורה-שבעל-פה, אלא **פרוטוקול** שמשוקעת בו תורה-שבעל-פה, ורק הנבון שלמד מדעים והשקפות נכונות עשוי להבחין ולהפריד את הבר מן התבן (ובכל זה ראו: 'ותופשֵׂי התורה לא ידעוני – הויות דאביי ורבא', 'הייתכן שחז"ל היו כסילים?', 'האם לדעת הרמב"ם צריך ללמוד גמרא?', ועוד).

השני, חכמי-יועצי-אשכנז זנחו את השכל הישר בפסיקותיהם, ונשענים על הזיות ודמיונות כאשר הם פוסקים הלכה, ולכן יש להתנער מפסיקותיהם. הלכה זו היא דוגמה אשר מעידה על הכלל, ובענייני מחשבה ועבודה-זרה הם הגיעו אף לשיבושי מינות חמורים בהרבה.

והשלישי, נראה ברור כי הדברים האמורים בגמרא בָּרֵתות, הם או שיבוש או זיוף, ולא אתפלא אם מישהו שלח ידו בגמרא, שהרי מן המפורסמות היא שחכמי-יועצי-אשכנז ערכו וזייפו את כל ספרות חז"ל כדי להתאימה למנהגיהם המטופשים והפגאניים. והנה דברי פרופ' תא-שמע בספרו: "מנהג אשכנז הקדמון", ואין לשגות במחשבה שהוא ביקש להדריך אותנו לדרך האמת, שהרי "בֻּלָּם אָוֶן אֶפֶס מַעֲשֵׂיהֶם רוּחַ וָתֹהוּ נִסְכֵּיהֶם" (יש' מא, כט). אלא, עלינו לידע, שגם אנשי השווא והשקר זקוקים להחדיר קורטוב של אמת לכתבי מינותם כדי לדבקם ולהחזיקם, שלא יתפוררו ויתנדפו ברוח קלה לארבע רוחות השמים. מכל מקום, הנה דבריו שם (עמ' 83–85), אשר כמנהג הגויים האירופים הארורים עטופים במילים יפות ו"נאורות", אך מבטאים הלכה למעשה את חורבנה של דת משה וחורבנה של מסורת התורה-שבעל-פה!

"במאה הי"א [באשכנז] – בתקופה זו 'כיסה' המנהג יפה את צורכי ההחמרה [=מלים יפות לתיאור ביטול התורה-שבעל-פה]. [...] במסגרת תפיסת-עולם [...] זו **הכופפת את הספרים לחיים** (ולא להיפך!), נתאפשרה גם התופעה האשכנזית הקבועה והמעניינת של **הגהת ספרי המשנה והתלמוד, באופן מאסיבי וביד חזקה על-פי הסברה ושיקול-הדעת בלבד,** ולא רק מתוך ספרים עתיקים. תופעה זו הוכרה כבר על-ידי החכמים הראשונים, שחיפשו בכל מקום, אחר נוסחאות 'ספרדיות' שהוחזקו בטהרתן. **אך רק לאחרונה הולך ומתברר היקפה של התופעה, תוקפה וממדיה. לא רק מלים וקטעי משפטים הוחלפו בספרים, אלא הרכבות של ממש, ממקורות חיצוניים, מקבילים וזרים, נעשו בחוזקת-היד על-ידם** [...]

גוברת ההכרה, כי תהליך זה של **הארמוניזאציה ספרותית** [=מלים יפות ומכובסות שנועדו להכשיר את העיוותים הסילופים והזיופים שנעשו על-ידי אבותיו המינים! וראו והתבוננו כיצד מייפים הם את שקריהם!] בכוח הזרוע **– שרובו נעלם מאיתנו, ואך שרידיו הולכים ונחשפים** – הוא שהביא ליצירתה של 'מסורת' ספרותית אשכנזית מיוחדת ונבדלת [=מלים יפות לתיאור זוהמת מינותם], שעומק העיבוד הספרותי הפך אותה ל'ענף' מקביל ומיוחד לעצמו [...]. 'תיקון' הנוסחאות היה לאבן-נגף מסורתית בדרכם של חכמי האסכולה האשכנזית [=מלים יפות לתיאור המינים] בכל הדורות, והם עצמם הרבו להתאונן ולהתריע על-כך, ובפרט נגד ההרגל לתקן בגופי הטקסטים ממש ולא בהערה על גיליונותיהם [...] אך לא הועילו הרבה.

עדים לכך קובצי התוספות הגדולים והמרובים שנתחברו במהלך המאות הי"ב–י"ג, ואשר אחד ממנגנוניהם העיקריים, לצד הסברה והחילוק, הוא הצעת חילופי נוסח בחופשיות רבה **עד כדי כתיבה מחדש של התלמוד [!].** כל זאת לעומת ההידור והשמירה על מסורת כתבי-היד בתחום התרבות הספרדי, אשר חכמיהם הגיהו בספרות חז"ל לעתים רחוקות ועל סמך כתבי-יד קדומים שהוחזקו מוסמכים ובדוקים בידם.

[...] מה שמשתקף כאן הוא תוצאה ישירה של **הכפפתה של ההלכה הכתובה אל המנהג החי והמסורת הרווחת בעל-פה** [=שוב מלים יפות למינות ולהחלפת התורה-שבעל-פה במנהגי הסכלות הפרו-נוצריים המעוותים], **ובעקבותיה התאמת הכתוב אל המנהג כדי שיחיה בהארמוניה עמו** [=לכפירה, למחיקה, לביטול ולסילוף התורה-שבעל-פה הוא קורא: הארמוניה? ארור יהיה הוא וחבריו החוצבים!]. עם התפשטות העיון בתלמוד הבבלי ולימודו באשכנז, הורחב השימוש בטכניקה זו גם למקומות שבהם היה ההישג דידאקטי בלבד".

עד כאן דבריו של תא-שמע המתעתע, אשר מכשיר את תהליך החרבת דת האמת!

מדבריו עולה אפוא, שיהדות אשכנז זייפה דת חדשה, דת של הלכות וחוקים חדשים מקרוב באו, אשר מבוססים על המנהגים הרווחים שלהם – מנהגי "אזור הנוחות", ויותר נכון לומר: מנהגי "אזור המינות" האשכנזי. וכדי לתת תוקף לדתם החדשה, הם סילפו ושיבשו מקורות קדומים כדי להביא מהם "ראיות" למנהגי "אזור הנוחות" ו"אזור המינות" שלהם. משל למה הדבר דומה? לסימון מטרה ורק לאחר מכן שׂרטוט דרך ההגעה לאותה המטרה.

ה. קאפח השׂכיר נתפס בעוונם ובסכלותם של המינים

בהלכות עירובין (א, יב), קאפח קובע ומסביר את רוב השיעורים שנזכרו בספרות חז"ל, ובעניין שיעור כזית הוא כותב כך (עמ' תרנא): "**זית –** פחות מכגרוגרת, שבת צא ע"א. לפי חלוקת שיעור חלה קמח הוא משקל **כאחד-עשר גרם**". כדי להבין כמה זיתים יש בביצה אחת לפי קאפח יש לעשות חישוב מעט מורכב, ותמוה מדוע הוא כתב דברים מטושטשים, ואסביר:

רבנו אומר בפירוש המשנה עדיות (א, ב) ששיעור חובת העיסה בחלה הוא 43.2 ביצים נפח, ומשקל שיעור זה בקמח חיטים הוא 520 דרהם בקירוב. בהערה שם קאפח מציין, שמשקל דרהם מצרי אחד הוא 3.3 גרם בקירוב. נמצא, שמשקל נפח 43.2 ביצים של קמח חיטים הוא

1,716 גרם בקירוב. והואיל וקאפח החליט שמשקל כזית קמח חיטים הוא 11 גרם, במשקל קמח חיטים שחייב בחלה יש 156 זיתים במשקל, שהרי 1,716 לחלק ל-11 שווה 156 – ואם יש במשקל שיעור חלה של 43.2 ביצים 156 זיתים, הרי שכל ביצה מכילה כ-3.6 זיתים.

לשיעור זה של משקל כזית יש משמעות גדולה גם להלכות חמץ ומצה. לדוגמה, לדעת רבנו מותר לקיים תערובת חמץ שיש בה כזית בכדי אכילת שלוש ביצים, ולפי חישובו של קאפח מותר לקיים תערובת חמץ שיש בה קרוב לעשרה אחוזי חמץ! שהרי "כזית בכדי אכילת שלוש ביצים", הוא היחס שבין זית אחד לבין שלוש ביצים, ואם בכל ביצה יש 3.6 זיתים ובשלוש ביצים יש 10.8 זיתים, שיעור של זית אחד מתוך 10.8 זיתים הוא שיעור של קרוב לעשירית.

אולם, כל חישובו של קאפח השׂכיר המפוטם בנוי על התוהו, ואיני יודע על סמך מה הוא החליט ששיעור משקל של כזית מקמח החיטים הוא 11 גרם, ואף התעלם מדברי רבנו המפורשים המלמדים שבעניניי השיעורים הללו יש ללכת אחרי מראית עינו של כל אדם בכל דור ודור.

וכבר היו שערכו את הבדיקה שהזכיר רבי יהודה במשנה כלים (יז, ו), זו שנזכרה לעיל בתחילת הפרק השני, ומצאו כי בנפח ביצה אחת יש למעלה מעשרים זיתים! נמצא, שאין שחר לטענתו של קאפח השׂכיר שביצה אחת מכילה כ-3.6 זיתים, ודבריו כנראה הושפעו מאד מדברי צאצאי המינים המהובלים אשר סטו ורחקו מדרכי מישרים והפריזו מאד בשיעור הזית, או שהוא חשש מלומר את האמת כי לא רצה להציג את מעסיקיו בממסד הכמורה המסואב כשוטים גמורים.

מסקנת הדברים ביחס להלכות חמץ ומצה היא, שעוברים על הלאווין של "בל ייראה ובל יימצא" בתערובת שיש בה שיעור חמץ נמוך מאד (כ-2% של חמץ), ולא רק בשיעור של כעשרה אחוזים כדברי קאפח, וגם אם נניח שיש לשער בזית כפול בגודלו ממה ששיערו עורכי הבדיקה שהזכרתי לעיל, עדיין ברור שאין להתיר לקיים תערובת חמץ בשיעור של יותר מ-4% לכל היותר. וביחס לכל שאר העניינים ההלכתיים שנזכר בהם שיעור כזית, כגון בעניין אכילת כזית מצה וכזית מרור בליל יום-טוב ראשון של פסח, יש לדבוק בדברי חז"ל ורבנו הפשוטים שיש ללכת בכולם אחרי מראית עינו של כל אדם, ולשער לפי הזית הבינוני המצוי בארץ-ישראל.

ואחתום בדברי רבנו בהלכות יסודי התורה (ט, א), ובמורה הנבוכים (ב, לט):

"דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם-ולעולמי-עולמים. אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת, שנאמר: 'אֵת כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם אֹתוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ' [דב' יג, א] ונאמר: 'וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת' [דב' כט, כח]. הא [=הנה] למדת, שכל דברי תורה מצֻוין אנו לעשותן עד עולם, וכך הוא אומר: 'חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם' [ויק' כג, יד], ונאמר: 'לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא' [דב' ל, יב]. הא למדת, שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה [אפילו נביא אינו רשאי להוסיף על שיעור כזית]".

"כי הדבר השלם בתכלית האפשרית במינו, לא ייתכן שיימצא זולתו במינו כי אם פחות מאותה השלמות, או בהגזמה או בגרעון [...] כך הדבר בתורה הזו [שקיבלנו בסיני] כמו שביאר את איזונה ואמר: 'חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם' [דב' ד, ח], וכבר ידעת כי עניין 'צַדִּיקִם' – מאוזנים".

האם מותר לאשה ולבעלה להושיט מיד ליד בעת נידתה?

מקובל לחשוב בימינו, כי האיסור ליטול או למסור חפץ לאשה מיד ליד בעת נידתה הוא איסור ברור ומפורש. ברם, מפסיקת רבנו עולה שאיסור זה אינו ברור כלל וכלל! ובהמשך המאמר אף נראה שמדובר בחומרה שאינה רצויה, מפני שעובדי האלילים הקדמונים החמירו מאד באיסורי הנידה, ואין ראוי לעם חכם ונבון להידמות ולו במשהו לעובדי האלילים המושחתים.

"וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם כִּי הָרֵס תְּהָרְסֵם וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם" (שמ' כג, כד).

א. פסיקת רבנו ב"משנה תורה"

אחל בהצגת מעט מדברי התלמוד במסכת כתובות (סא ע"א), שם נאמר כך:

"ומזיגת הכוס: שמואל מַחלְפָא לֵיהּ דְּבַיתְהוּ בִּידָא דִּשְׂמָאלָא [מוסרת לו את כוס היין בידה השמאלית], אביי מַנְּחָא לֵיהּ אַפּוּמָא דְּכוּבָּא, רַבָּא אַבֵּי סַדְיָא, רב פפא אַשַׁרְשִׁיפָּא".

ומדברי התלמוד נעבור לפסק רבנו בהלכות אישות (כא, ח), וכֹה דבריו:

"כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה, נדה עושה לבעלה, חוץ **ממזיגת הכוס, והצעת המיטה בפניו, והרחצת ידיו ורגליו** – גזרה משום הרהור שמא יבוא לבעול. לפיכך מצעת מיטתו כשהיא נדה שלא בפניו, ומוזגת את הכוס ואינה נותנת אותו בידו כדרכה תמיד, אלא מנחת אותו על הכלי או על הארץ והוא נוטלו".

הלכה זו מלמדת, כי בעת נידתה האשה מסייעת לבעלה בכל דבר ועניין למעט שלושה דברים בלבד, ושניים מהם אף מותר לה לעשות לבעלה בשינוי. אחד מן השניים האלה הוא מזיגת ומסירת כוס יין, ובאמור, התירו לאשה למזוג לבעלה את כוס היין בתנאי שלא תושיט את הכוס מידה ליד בעלה. ברם, נראה ברור כי במקום שלא מדובר במזיגת כוס יין, שהיא אחת משלוש המלאכות שגזרו בהן, אין כל איסור לאשה להושיט דבר-מה לידי בעלה, ואף כל איסור ההושטה מיד ליד לא נאמר אלא בתוך אופן **ההיתר** לאשה למזוג ולהגיש כוס יין לבעלה בימי נידתה.

עוד עולה מן ההלכה, שמותר לאשה למזוג את היין והמים בכוס, ומישהו אחר ימסור וייתן לידו של הבעל. כמו כן, אם מישהו אחר מוזג את היין והמים בכוס היין, מותר לאשה לתת את הכוס בידי בעלה בלא שום שינוי, כל מה שאסרו חז"ל הוא שהאשה **גם** תמזוג את היין **וגם** תמסור לו מידה לידו: "ומוזגת את הכוס ואינה נותנת אותו בידו", אך אם לא מזגה – נותנת בידו.

נמצא ברור לכל מי שאינו ניגש להלכה הזו עם דעות קדומות ושאיפות מינות אירופיות זרות, כי אם אין מדובר במזיגה ובמסירה של כוס יין, אלא במסירת שאר משקים או חפצים מיד ליד, **אין כל איסור!** וכך הבין ה"מגיד משנה" שם, שכותב: "נראה ששאר הדברים יכולה היא להושיט מידה לידו". אך כאמור, הדברים מפורשים וברורים בהֲלכת רבנו גם בלעדיו.

חשוב להדגיש, כי הביטוי "מזיגה" משמש בלשון חכמים למזיגת יין, דהיינו לעירוב מעט מים ביין, וכך נהגו בימי קדם. כלומר, מזיגת הכוס האמורה היא מזיגת כוס יין דווקא ולא מזיגת מיץ או מים וכיו"ב, אחרת רבנו היה אומר "מזיגת משקה". מעובדה זו עולה מסקנה חשובה, והיא שמותר לאשה נידה למזוג לבעלה כוס שתייה מכל סוג שהוא ואף למסור לידו, למעט יין.

ברם, הואיל וידעתי שעלולים לצוץ פקפקנים למיניהם חכמים בעיניהם, ראיתי לנכון לייחד פרק שבו אוכיח שהמזיגה האמורה בלשון רבנו היא מזיגת יין, דהיינו מזיגתו לכוס במעט מים.

ב. מהי מזיגה?

אף-על-פי שהדברים פשוטים מאד, הנה לפניכם שלל ראיות לדברינו האחרונים: בפירוש המשנה רבנו מזכיר את עניין המזיגה כשבע פעמים ובכולן הכוונה היא למזיגת יין במים:

1) "והיה יינם חזק אינו ראוי לשתייה עד שנמזג הרבה [עד שיוסיפו לו מים], ולכן אין ראוי לברך עליו 'בורא פרי הגפן' לדעת ר' אליעזר עד שימזגנו, לפי שקודם המזיגה אינו נחשב יין כיון שאינו ראוי לשתייה. ואין הלכה כר' אליעזר" (ברכות ז, ה).

2) "כשימזוג לו את הכוס" (דמאי ז, ב), וברור שהכוונה שם היא לכוס של קידוש.

3) "בין שהיה אותו היין שבגת מבושל או שאינו מבושל, בין שנמזג במים צוננים או במים חמים" (מעשרות ד, ד).

4) "והיה יינם נמזג, חלק [אחד] יין ושלשה חלקים מים, ונמצא מזיגת הכוס רובע רביעית מיינם" (שבת ח, א).

5) "ואותו היין מזיג ולא מזיג" (סנהדרין ח, ב).

6) "ונשארים המים מזוגים ביין" (עבודה זרה ב, ג).

7) "נמזג ביין" (נגעים א, ב).

גם ממשנה-תורה יש לנו ראיות רבות ומפורשות שבכל מקום שנזכר עניין המזיגה הכוונה היא למזיגת יין (למעט שני יוצאי דופן שצוין בהם במפורש אחרת), והנה לפניכם שלל דוגמאות:

1) "ולא ישתה מים בתוך המזון אלא מעט ומזוג ביין" (דעות ד, ג).

2) "שתה רביעית יין בשתי פעמים או שנתן לתוכו מעט מים – מותר, ואם שתה יותר מרביעית אף-על-פי שהוא מזוג" וכו' (תפילה טו, ו).

3) "ואין נוטלין ידיים ביין, בין חי בין מזוג" (ברכות ז, י).

4) "שזה יין מזוג הוא" (ברכות ח, ט).

5) "הרי זה יין מזוג ומקדשין עליו" (שבת כט, טו).

6) "וכן יין מזוג" (שבת כט, יז).

7) "ארבעה כוסות האלו צריך למזוג אותן [...] שתה ארבעה כוסות אלו מיין שאינו מזוג [...] שתה ארבעה כוסות מזוגין" וכו' (חמץ ומצה ז, יא).

8) "ויש לו למזוג כוס חמישי ולומר עליו הלל הגדול" (חמץ ומצה ח, י).

9) "וכיין המזוג" (איסורי ביאה ה, ז).

10) "כיין המזוג כיצד [...] היה מראה הדם עמוק ממנו או דיהה ממנו – הרי זה טהור עד שיהיה כַּמְּזָג זה בלבד [=כַּ'מְזָג' הוא יין מזוג במים]" (איסורי ביאה ה, יב).

11) "כיצד מקיף ורואה? לוקח המטלית שיש בה הדם בידו ומביט בו ובדיו, או בעלה של כרכום, או בדם הקזה שבכוס, או במימי אדמה, או כַּמְּזָג שבכוס" (איסורי ביאה ה, יג).

12) "אבל יין מזוג" (מאכלות אסורות יא, ו).

13) "ואם אמר לו: 'מְזוֹג ושתה', כל היין הפתוח שבבית אסור" (מאכלות אסורות יב, טז).

14) "לא ימזוג הגוי המים לתוך היין שביד הישראלי, שמא יבוא ליצוק היין לתוך המים [...] ולא יסייע לישראל בשעה שמריק היין מכלי לכלי, שמא יניח הכלי ביד הגוי ונמצא היין בא מכוחו. ואם סייע, או מזג היין [במים], או הביא ענבים – הרי זה מותר" (מאכלות אסורות יג, יב).

15) "מזגו לו כוס של יין ונתנו לו לשתות ואמר 'הריני נזיר ממנו' – הרי זה נזיר" (נזירות א, י).

16) "שני כוסות של יין אחד תרומה ואחד חולין, מזג כל אחד מהן במים" וכו' (תרומות טו, טו).

17) "מזג יין במים חמים – נקבע" (מעשרות ה, יח).

18) "כיין מזוג" (מעשר שני ונטע רבעי ז, ד).

19) "אבל אם שתה פחות מרביעית יין, או שתה רביעית והפסיק בה, או מזגהּ במים [...] שתה יתר מרביעית מן היין – אף-על-פי שהיה מזוג" וכו' (ביאת המקדש א, א–ב).

20) "אבל אם שתה יותר מרביעית אפילו מזוג" (ביאת המקדש א, ו).

21) "לא ביין [חי] ולא בַּמְּזָג [יין מזוג] ולא בשאר משקין" (מעשה הקרבנות ו, ו).

22) "לא ביין [חי] ולא בַּמְּזָג [יין מזוג] ולא בשאר משקין" (מעשה הקרבנות ח, יא).

23) "היה המים שמוזגין בו יינם באמצע הבית [...] כשהשמש עומד למזוג" (קרבן פסח ט, ד).

24) "אדום יותר ממי הַמְּזָג" (טומאת מת ד, ט).

25) "והיין ואפילו מזוג" (רוצח ושמירת הנפש יא, ח).

26) "וישתה היין מזוג ואינו מזוג כדרך שהגרגרנין שותים" (ממרים ז, ב).

ושני יוצאי הדופן הם: "ובמה יַרְפֶּה אדם מעיו אם נתאמצו מעט? [...] ואם היה זקן ישתה דבש מזוג במים חמין בבוקר" (דעות ד, יח); "שתה חומץ מזוג במים – חייב" (שביתת עשור ב, ו).

ברם, לא יעלה על הדעת שמזיגת הכוס שנאמרה בעניין איסורי נידה נוגעת דווקא לריפוי המעיים אצל הזקנים, ולא רק בגלל שמדובר בעניין לא שכיח, אלא גם מפני שהזקנות כבר אינן נידות. כמו כן, לא יעלה על הדעת שמזיגת הכוס הנדונה לבעל נוגעת למזיגת חומץ...

ואחרי שאמרתי כל זאת, גם אם יבואו מתחכמים ויטענו שדברי רבנו הם על כל מזיגה של כל משקה, עדיין אשיב להם, שאפילו אם אסור לאשה למזוג לבעלה כל משקה מכל סוג שיהיה, עדיין מותר לה למסור לו חפצים וכלים, ומותר לאיש למסור לידהּ חפצים וכלים וכל כיו"ב.

ג. שגיונו של קאפח

למרות פשטות הֲלכת אישות (כא, ח) לעיל, משום מה קאפח השכיר מפרש שם כך:

"מה שדייק ה'מגיד משנה' [...] נראה דלא היא, כי רבנו דרכו להעתיק המקורות, ובזה העתיק מעשה דשמואל. ואין לדקדק מדשמואל לשאר דברים, דשאני הבא דעל-ידי השינוי מימין לשמאל זָכוּר הוא, מה-שאין-כן שאר דברים שכדרכן אסור, וכן נהגו בתימן שלא להושיט מידו לידה שום חפץ או כלי, אפילו מפתח שהוא ארוך [בימיהם המפתחות היו ארוכים]".

קאפח טוען אפוא שאסור לאיש ולאשתו למסור חפצים וכלים זה לזה בימי נידתה, מפני שאין לדקדק מדברי רבנו ושמואל שהדבר מותר וכו', כלומר, קאפח אוסר מארבע הסיבות הבאות:

1) דרך רבנו להעתיק את המקורות כמות שהם, וכאן הוא העתיק את ה"מעשה דשמואל", אך לא התכוון לפסוק כמותו. ובכן, דבריו אינם נכונים, שהרי רבנו כלל לא העתיק את ה"מעשה דשמואל"! ההיפך הגמור, רבנו התעלם מדברי שמואל וכלל לא פסק אותם להלכה. כלומר, רבנו לא התיר לאישה למסור לבעלה את כוס היין ביד שִׂמאל, אלא דווקא להניחו וכאמור.

2) קאפח טען ש"אין לדקדק מדשמואל לשאר דברים", כלומר, ממה ששמואל התיר לאשתו למסור לו את כוס היין בשינוי (ביד שמאל), אין להתיר למסור שאר חפצים מיד ליד בעת שהאשה נידה. ברם, המעשה דשמואל כמעט ולא שייך לעניין, שהרי המעשה דשמואל נוגע במסירת **כוס יין** דווקא, ולא בשאר חפצים וכלים, ואפילו אם שמואל היה אוסר למסור כוס יין בשינוי, פסיקתו לא הייתה משפיעה במאומה על מסירת שאר דברים שאינם כוס של יין.

3) עוד אומר קאפח: "דשאני הבא דעל-ידי השינוי מימין לשמאל זכור הוא, מה-שאין-כן שאר דברים שכדרכן אסור", כלומר, שונה מעשהו של שמואל מפני שהוא גורם לאיש להיזכר שאשתו נידה, ולהיזהר שלא לעורר בקרבו הרהורי עבירה שעלולים לדרדרו למעשי עבירה. נמצא לפי קאפח, שמסירת האשה לידי בעלה **בלי שינוי** עלולה לעורר הרהורי עבירה. כלומר, לפי קאפח מותר להעביר לאשה נידה חפצים וכלים **בשינוי,** והוא כנראה לא שם לב למסקנה שעולה מדבריו, שהרי מיד בהמשך הוא קובע: "וכן נהגו בתימן **שלא להושיט** מידו לידה שום חפץ", ומדוע? והלא לפי קאפח בשינוי מותר, שהרי אין חשש לעוררות של הרהורי עבירה.

אך מכל מקום גם תירוצו הזה שגוי, שהרי הוא לא הבין את העניין המרכזי שבאיסור מזיגת היין, כלומר, מדוע דווקא מזיגת היין נאסרה? ובכן, המטרה של שלושת האיסורים הללו היא

שלא לעורר קרבה ומשיכה אשר עלולה להתפתח באופנים לא רצויים (וברור שעל האיש לאהוב את אשתו גם בימי נידתה אך לא באופנים חושניים אלא נפשיים), וחכמים כללו את איסור מזיגת היין דווקא מפני שהיין הוא מן המשפרים ותכליתו להביא לידי קרבה. כלומר, דווקא מסירת כוס יין מידי האשה לבעלה עלולה להוביל לידי עבירה, אך לא שאר דברים.

ואפילו שמדובר בקאפח הדיין השכיר, עדיין תמוה מאד בעיניי כיצד הוא לא הבין זאת.

4) והסיבה הרביעית לפי קאפח היא: "וכן נהגו בתימן שלא להושיט מידו לידהּ שום חפץ או כלי אפילו מפתח שהוא ארוך". כלומר, מנהג תימן גובר על פשט הֲלכת חז"ל ורבנו... ובמלים אחרות, מנהג דוחה הלכה, בדיוק כמו שנוהגים המינים וצאצאיהם שהחריבו את דתנו, ויתרה מזאת, עצם המנהג לאסור "שום חפץ או כלי אפילו **מפתח** שהוא ארוך" יסודו במינים (ועל החרבת הדת באמצעות דחיית ההלכה מפני המנהג ראו: 'מנהג ישראל תורה הוא?').

כלומר, האיסור להושיט אפילו מפתח ארוך מקורו בקרב פוסקי המינים האשכנזיים. ובחיפוש קל מצאתי שרבים מראשוני אשכנז מציינים כי רש"י הוא המקור לחומרה זו, ואחריו תעו ולעו רוב ראשוני ואחרוני אשכנז, ורבים מהם מזכירים את חומרתו של רש"י שלא למסור לאשתו אפילו **מפתח.** דוגמה אחת לזאת מני רבות נמצאת בדברי בעלי ההזיות (שבת יג ע"ב):

"ורש"י היה נוהג איסור להושיט מפתח מידו לידהּ בימי נידותה, ונראה לר"י [...] אף-על-פי דאמר אביי מנחא ליה אפומיה דכובא ורבא מנחא ליה אבי סדיא, **אין ראיה** [מהגמרא שם לאסור], כי שמא דווקא במזיגת הכוס שיש חיבה יותר כדאמר התם, אבל שאר דברים לא".

והנה, אפילו ר"י המין האשכנזי הבין את הדברים הפשוטים שאמרנו לעיל, דהיינו שדווקא במזיגת כוס של יין "יש חיבה יותר" מאשר בסתם מסירת חפצים מיד ליד. כלומר, אפילו ר"י האשכנזי סבר שמותר לאיש ולאשתו למסור זה לזה בימי נידתה למעט כוס של יין.

מכל מקום, אין לי ספק כי המפתח הארוך שנמצא בדברי קאפח לעיל, הועבר לשם מפירוש רש"י, כלומר חומרה זו שקאפח אחז בה באדיקות, אין יסודה בתלמוד ובפסקי הרמב"ם אלא ברש"י-שר"י ששקע במינות ובעבודה-זרה (ולהלן נעמוד על הזיקה שבין חומרות הנידה לעבודה-זרה). כמו כן, מצאנו גם את המקור לדברי קאפח: "שאין לדקדק מכאן לשאר דברים", כלומר נראה שקאפח העתיק בשיבוש את דברי ר"י: "אין ראיה [...] אבל שאר דברים לא [=אין איסור למסור לאשה שאר דברים]", מפני שהוא הפכם מדברי היתר לדברי איסור. קצרו של דבר, קאפח החליט משום מה לאמץ את דברי שר"י אף שהיו מקרב המינים שחלקו עליו.

ד. שני מקורות נוספים בדברי רבנו

נעיין עתה במקור נוסף והוא בפסק רבנו בהלכות איסורי ביאה (יא, יז–יח), וכֹה דבריו:

"ואסור לאדם שידבק באשתו בשבעת ימי נקיים, אף-על-פי שהיא בבסותה והוא בבסותו, ולא יקרב לה, ולא יגע בה אפילו באצבע קטנה. ולא יאכל עמה בקערה אחת. [...] כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה, חוץ מהרחצת פניו ידיו ורגליו, ומזיגת הכוס, והצעת

המיטה בפניו – גזרה שמא יבוא לידי עבירה, ומפני זה לא תאכל עמו בקערה אחת, ולא יגע בבשרה מפני הרגל עבירה, וכן בשבעת ימי נקיים לא תעשה לו שלוש מלאכות אלו".

וגם כאן נזכרה מזיגת הכוס באופן כללי, וכאמור, ברור שמדובר במזיגת יין ובהגשתו לבעל. ואפילו יתחכמו המתחכמים ויטענו שמדובר בכל משקה ואפילו במים, ובכן, עדיין אין ראיה מכך לאיסור הכולל והגורף שנוהגים בימינו המינים לאסור הושטה ומסירה מיד ליד לחלוטין.

"כֹּה אָמַר יְיָ מַה מָּצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עָוֶל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלָי וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ" (ירמ' ב, ה).

***

מקור נוסף מדברי רבנו הרמב"ם שעוסק בעניין זה נמצא בתשובה שכתב רבנו (סימן שכ), ושבה הוא מונה את ההרחקות מן הנידה, אך גם שם, איסור ההושטה מיד ליד לא נזכר בדבריו אפילו ברמז, וכֹה דבריו (בהלכות אישות שם, מתורגמת על-ידי קאפח, אות יב):

"ומה שהזכרת [...] איני יודע מהו [...] אם ענייני שתיגע בבעלה אפילו באצבע קטנה או תאכל ותשתה עמו בכלי אחד, או שתעשה אחד משלושה דברים שהם: רחיצת פניו ידיו ורגליו, והצעת המיטה בפניו, ומזיגת הכוס לו, זה אינו מותר אלא אחר שבעת ימים וטבילה במקווה".

האם מישהו יכול לומר היכן נזכר בתשובה איסור הושטת חפץ מיד ליד? אדרבה, גם כאן מודגש שרק שלוש המלאכות הללו אסורות "שמא יבוא לידי עבירה". נמצא אפוא, כי כל שלא נכלל בשלוש המלאכות הללו אינו בכלל גזרת חכמים ע"ה! **לסיכום,** ראינו שלושה מקורות שבהם רבנו מפרט את דיני ההרחקה בימי הנדה, ובכולם לא נזכר איסור הושטה מיד ליד כלל.

ה. האם מגמת ההרחקה הקיצונית מן הנדה יסודה בעבודה-זרה?

בהלכות איסורי ביאה שם (פרק יא), קאפח מביא (באות לג) את תשובת רבנו בסימן קיד, אשר עוסקת במנהג קהילות מסוימות להתייחס לכל מה שהנידה נוגעת בו כטמא, כולל מאכל ומשקה כלים ובגדים, ואסרו עליה השוטים לגעת בכל אלה עד שתטהר, וכֹה דברי רבנו:

"על מנהג קהילות שהאשה בימי נידתה או לידתה פורשת מליגע במאכל ומשקה וכלים ובגדים וכיוצא בזה עד שתטהר. ועתה באו תלמידים ואמרו שאינה צריכה לפרוש מכל הדברים הללו, והעידו שכך נוהג רבנו [הרמב"ם] בביתו. **והשיב,** מה שאמרו התלמידים הוא הנכון, וכך מורים. ומי שאינו רוצה לשנות מנהגו אין כופין אותו על כך".

ואין לי צל של ספק כי סוף דברי רבנו: "ומי שאינו רוצה לשנות מנהגו אין כופין אותו על כך" הוא תוספת של איזה זייפן, שהרי לא יעלה על הדעת שרבנו יאשר מנהג כל-כך הזוי אשר מחבל באופן כל-כך משמעותי בחיי המשפחה ומונע מן האשה לטפל בכל צרכי הבית לחלוטין! ומאין הנני יודע זאת? ובכן, מצאנו שתי חומרות אשר פוגעות פגיעה חמורה בחיי האישות, שבהן רבנו קובע באופן נחרץ שיש לכפות על המחמירים לחדול מלנהוג בחומרתם. וכל-שכן ביחס לחומרה הזו שתוארה בדברי רבנו לעיל, שהרי החומרה הזו, שהאשה לא תִּגע בשום דבר בכל ימי נידתה, משבשת לחלוטין את יכולתה של האשה לדאוג לצרכי הבית והמשפחה.

והנה לפניכם שתי דוגמאות חד-משמעיות ליחסו הנחרץ של רבנו לחומרות הללו בהלכות איסורי ביאה (יא, יב–יג), והן מובאות בשתי הפְּסקות לקמן:

"זה שתמצא במקצת מקומות, שהנידה יושבת שבעת ימים בנידתה, ואף-על-פי שלא ראת דם אלא יום אחד, ואחר השבעה תשב שבעת ימי נקיים – אין זה מנהג, אלא טעות היא ממי שהורה להן כך, **ואין ראוי לפנות לדבר זה כלל,** אלא אם ראתה יום אחד, סופרת אחריו שבעה, וטובלת בליל שמיני שהוא ליל שני שלאחר ימי נידתה, ומותרת לבעלה.

וכן זה שתמצא במקצת מקומות, ותמצא תשובות למקצת גאונים, שיולדת זכר לא תשמש מיטתה עד סוף ארבעים, ויולדת נקבה אחר שמונים, ואף-על-פי שלא ראתה דם אלא בתוך השבעה – אין זה מנהג, אלא טעות היא באותן התשובות, **ודרך מינות באותן המקומות ומן הצדוקין למדו דבר זה, ומצוה לכופן כדי להוציא מליבן ולהחזירן לדברי חכמים,** שתספור שבעת ימי נקיים בלבד, כמו שביארנו".

תפישׂת ההלכה של רבנו פשוטה וברורה: כל מקום שלא החמירה בו התורה ולא גזרו בו חז"ל – אין להחמיר בו. ויתרה מזאת, רבנו חושף שהמחמירים בענייני הנידה היו המינים הקדמונים "**ודרך מינות** באותן המקומות ומן הצדוקין למדו דבר זה, ומצוה לכופן כדי להוציא מליבן ולהחזירן לדברי חכמים". והדבר בהחלט מתקבל על הדעת, שהרי מצאנו שכומרי הנצרות, אשר אוחזים בהשקפות שיתוף ומינות, אף הם מחמירים כביכול בדיני אישות, עד שהם מתפארים בכך שכומריהם כל-כך פרושים צדיקים וחסידים, עד שהם אינם זקוקים לנשים...

זאת ועוד, קאפח מוסיף ומגלה לנו שהראשונים אשר הנהיגו חומרות והרחקות יתרות מן הנידה היו עובדי האלילים הקדמונים, וזה לשונו (אות לג):

"ונראה שאף מדין מנהג גדר וסייג שדינו כנדר לא חש לו רבנו [ובעניין ההזיה הפרו-נוצרית הזו של קאפח שמנהג מחייב מדין נדר, ראו: 'האם נדרש היתר נדרים כדי לחדול ממנהג?'] ויכולים בשופי לבטלו, **כיוון שיסודו לדעתו במנהגי עובדי האלילים הקדמונים כמו שכתב במורה**".

כלומר, מכיוון שיסוד מגמת ההרחקה הקיצונית מן הנידה הוא בקרב עובדי אלילים, אין צורך לדעת קאפח אפילו בהיתר נדרים, אלא ניתן ורצוי ומצוה לבטל כל חומרה בענייני נידה שלא נזכרה בדברי חז"ל, ואם היא פוגעת בחיי האישות והמשפחה או בגדרי הצניעות אף חובה לעשות כן (כמו חומרת 'פולטת שכבת זרע' לקמן שרוב עם-ישראל נוהג בה בימינו). ואגב, ה"מגיד משנה" מזכיר לנו שוב שם (יא, יח), כי לדעת רבנו אין כל איסור להושיט מידו לידה.

נעבור עתה לדברי רבנו ב"מורה הנבוכים" שנזכרו לעיל, וכֹה דבריו שם (ג, מז):

"והמפורסם משיטות ה'צאבה' [=עובדי האלילים הקדמונים] עד זמננו זה בארצות המזרח, [...] שהנידה תהיה בבית לבדה, ונשׂרפין המקומות שמהלכת עליהם, ומי שדיבר עמה – נטמא, ואפילו נשבה הרוח ועברה על הנידה ועל הטהור – נטמא [הטהור]. ראה נא מה בין אלה לבין אומרנו: 'כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ מרחיצת פניו' וגו', ואין אסור [מן התורה] ממנה אלא תשמיש המיטה כל ימי טינופה ולכלוכה".

ושוב מדגיש רבנו את דברי חז"ל: "כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה" – חוץ מאותן שלוש המלאכות בלבד. כמו כן למדנו, כי עובדי האלילים הקדמונים נהגו להחמיר ולהרחיק מאד מן הנידה – כאילו יש בה נזק מאגי, ואנו כעם חכם ונבון אל לנו בשום פנים ואופן להידמות לעובדי האלילים הקדמונים, אלא להחמיר אך ורק במה שחז"ל הורו לנו ותו לא.

קאפח מוסיף ואומר שם, וזה לשונו: "והדעות הללו חדרו גם לשכבות מסוימות של היהדות והחלו להתנהג במנהגותיהם, ראה לדוגמה פירוש הראב"ד למסכת תמיד הפרק האחרון בשם ספר המקצועות". ובכן, הנה דברי הפוחז מפוסקיירא שם (הודפס בש"ס בסוף המסכת):

"ובספר מקצועות מצאתי כתוב, היכא דאיכא נידה בביתא דכהן, אסור ליה למסיק לדוכן כל אימת דאיתא בנידתה, דחייש דלמא נגע במידי דנגעה היא ואתי לטמויי, דאמר רבי יודן: כל כהן שנושא את כפיו, ואמו או אשתו או בתו טמאה, ונכנס הוא באותו בית שנידה שם, הרי תפילתו על ישראל תועבה ואף גורם לזרעו שיאבד מהעולם, ולא עוד אלא שאינו מוציא את ישראל ידי חובתן, ועליו הכתוב אומר: 'וּבְפָרְשְׂכֶם כַּפֵּיכֶם אַעְלִים עֵינַי מִכֶּם' [יש' א, טו], וכי היכי דאסור ליה לכהן למעייל לביתיה שמונח ביה מת, כך אסור ליה למיעל בביתא דאיתא נידה בגווה, ואי אייחד לה אדרונא [=חדר] ולא נפקיה מינה כל ימי נידותה שפיר דמי".

תמצית האיסורים שנאמרו לעיל: אסור לכהן לישא את כפיו כל זמן שיש נדה בביתו שמא נגע בדבר-מה שנגעה בו. ויתרה מזאת, כמו שאסור לכהן להיכנס לבית שיש בו מת, כך אסור לו להיכנס לבית שיש בו נידה, ואם ייחדו לה חדר נפרד (כמו שעשו ה'צאבה') – מותר. ואיני יודע איך אפשר לקיים בפועל חומרה חמוּרית שכזאת, וכי כל אימת שכהן ייכנס לבית חברו, הוא ישאל אותו אם אשתו או בתו נדות?! ובחומרה הזויה זו הצליחו ספר המקצועות והפוחז הזימתי הצרפתי לשבור את שיאי הסכלות ואף רופפו את גדרי הצניעות באופנים חמורים ביותר...

וגם קאפח משקר, שהרי הוא טוען שההזיות הללו חדרו רק ל"שכבות מסוימות של היהדות", אף שכל העולם האורתודוקסי בימינו (ובראשם מעסיקיו הפרו-נוצריים בממסד הכמורה) מרחיק מן הנידה **כלפי חוץ** כמו שמרחיקים ממחלה קשה ומדבקת. ואסיים בדברים שכתבתי על-כך במאמר "כתיבת חידושי הלכה במשנת הרמב"ם – המהפכנות שבשמרנות", לאחר שפרשתי רק מעט ממסכת הרפורמות המחמירות שערכו חכמי אשכנז בהלכות נידה:

לעתים קרובות החומרות הללו מנותקות מחיי המעשה, ואף עלולות לגרור עמן תקלות חמורות. אמנם, רבים הם שכלפי חוץ מתהדרים בקיום חומרות אלה, מתקדשים ומיטהרים בחיצוניותם, ומביטים בבוז ובהתנשאות על "בועלי הנידות" שמקיימים "רק" את דין התלמוד.

ברם, ברור לי כשמש שאנשי שקר זימה ותועבה המה, ובמיוחד לאור העובדה שהם ודתם התרחקו מאד מה' יתעלה ומדת האמת, ואף השחיתוה והפכוה לכלי להתגדל בה ולקורדום לחפור בה. מגמת ההחמרה בכלל ובדיני איסורי ביאה בפרט, מזכירה את מגמת ההחמרה אצל הכומרים ש"התקדשו והיטהרו" עד שאינם נושאים נשים כלל: "הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים אֶל הַגַּנּוֹת אַחַר אַחַת בַּתָּוֶךְ" (יש' סו, יז), וכֹה דברי רבנו במורה (ג, לג) בבארו פסוק זה:

"אשר לניקיון הבגדים ורחיצת הגוף [...] גם זה ממטרות התורה הזו, אבל לאחר **טיהור המעשים וטיהור הלב מן ההשקפות המטמאות והמידות המטמאות.** אבל ההסתפקות בניקיון החיצוני ברחיצה וטהרת הבגדים עם התאוותנות בתענוגות וההפקרות במאכלים ובתשמיש, יש בו תכלית התיעוב [!] אמר ישעיה בכך: 'הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל הַגַּנּוֹת אַחַר אַחַת בַּתָּוֶךְ' [...] אמר, שהם מיטהרים ומתקדשים במקומות הגלויים וברשות הרבים, אלא שהם מתייחדים בחדרים ובתוך בתיהם במְריהם, והם הפקרותם באכילה [...] ושמא רומז באמרו: 'אַחַר אַחַת בַּתָּוֶךְ' להתייחדות בביאות האסורות. מסקנת הדברים, כי חיצוניותם נקיה, ומפורסמת [בתכלית] הנקיות והטהרה ['מהדרין מן המהדרין', היראים והצדיקים והחסידים], אבל פנימיותם הרי הם עם תאוותיהם ותענוגי גופותיהם [סוטים וצבועים], ואין זו מטרת התורה, אלא המטרה הראשונית **צמצום התאוות, וניקיון החיצוניות אחר ניקיון הפנימיות**".

ואחתום פרק זה בעוד מטומטם פרו-נוצרי, הלא הוא **הרמ**ב"**ן** אשר הזה לסבור שהנידה מזיקה באופן מאגי לסביבתה – ממש כמו ה"צאבה" עובדי האלילים הקדמונים – והנה לפניכם דוגמה אחת מני רבות לסכלותו הרבה שהובאו בסדרה: "הרמב"ם **ו**הרמב"**ן** – יחי ההבדל הקטן!".

בפירושו לפסוק "וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב" (ויק' יח, יט), **הרמ**ב"**ן** מתאר את הנזקים הממשיים לפי דמיונו שהאשה הנדה גורמת לסביבתה, וזה לשונו:

"ועוד הגידו בו **ניסיון אמיתי,** והוא מנפלאות תמים דעים בתולדה, כי הנדה בתחילת זובה אם תביט במראָה של ברזל הבהיר ותאריך לראות בה, ייֵרָאו במראָה טיפות אדומות כטיפות דם, כי הטבע הרע המזיק שבה [=בנידה] תוליד גנאי [=תשפיע לרעה על המראָה], ורוע האוויר [=שסובב את הנידה] ידבק במראה [וייצור יש מאין טיפות דם על גבי המראָה]. והנה היא כאפעה הממית בהבטתו [=מבטה של האשה הנידה הוא כמו נשיכת האפעה הממית]".

האמנם מבטה של הנדה יוצר טיפות דם על-גבי המראָה שהיא מתבוננת בה? האמנם יש לנדה "טבע רע ומזיק" אשר "מוליד גנאי"? האם יש סביבה "אוויר רע" ש"נדבק במראָה"?

כמו כן, בפתח דבריו **הרמ**ב"**ן** אומר שהוא שמע את ההבלים הללו ממאן-דהו: "ועוד הגידו", וקבלת הזיות מאגיות בכזאת קלות מעידה על שקיעה בסכלות חמורה מאד. וכבר תיאר רבנו את הסכלים הללו בהקדמתו לפרק חלק, ובהערה 93 במאמר תחיית המתים מוסיף קאפח:

"והכוונה על בני אדם המקבלים הזיות הבנויות על שיחות פלאים המקובלות בהמון, מבלי לבדוק ולבחון אותם במאזני השכל [כי אין להם מאזני שכל שבו יבדקו ויבחנו]".

זאת ועוד, איך **הרמ**ב"**ן** מעיד על דבר שהוא לא בדק בעצמו שהוא אכן "ניסיון אמיתי"? ומדוע הוא לא בדק? וחמור מכך, איך הוא יכול לייחס הבל כזה להקדוש-ברוך-הוא: "והוא מנפלאות תמים דעים בתולדה"? וסברתו שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו בהבלים נחותים כאלה, מעידה כאלף עדים על ריחוק גדול מאד מידיעת השם יתעלה. והארכתי בניתוח דבריו, כי הפיכת מאמיני ההבל לגדולי ישראל הרחיקה את עם-ישראל במשך אלפי שנים מדרך האמת, ואלמלא כן היה ראוי לסכם את דבריו במשפט אחד: "פִּתִי יַאֲמִין לְכָל דָּבָר" (משׁ' יד, טו).

ו. מגמתה האמיתית של התורה – להקל בעמל ולמעט בטורח

רבנו סובר שכל דבר שלא נאסר במפורש – מותר (ראו: 'על סכין של מילה ומגמת ההחמרה'), ולא כמו שנוהגים פוסקי ההלכה באלף השנים האחרונות, שנזעקים להחמיר בכל מקום ואף המציאו אינספור חומרות שברור לכל בר-דעת שיסודן בדרכי המינות והטמטום. עד שבימינו, כדי להתיר, יש להביא ראיות רבות על-כך שהדבר מותר, אף שהאוסר אינו צריך להביא ראיות לאסור, אלא מספיק ששמע שמישהו אסר במהלך הדורות... והאמת היא היפך זה, כלומר, מטרת הקב"ה אינה להלאות אותנו בחומרות סרק כמו עובדי האלילים הקדמונים, אלא להדריך אותנו לחיים טובים ומאושרים ללא יגיעה ועמל מיותרים, וכֹה דברי רבנו במורה (ג, מז):

"ואומר, כי תורת ה' זו שנצטווה בה משה רבנו ונתייחסה אליו [=במה שנקראה 'תורת משה'], לא באה אלא **להקל את העבודות ולמעט את הטורח.** וכל שעלול אתה לחשוב דבר ממנה שיש בו עמל או טורח כבד, אינו אלא מפני שאינך יודע את אותם המנהגים והשיטות המצויים באותם הימים, וראוי לך להקיש [=להשוות] בין שישרוף האדם את ילדו בעבודתו או ישרוף אפרוח יונה, לשון התורה: 'כִּי גַם אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ לֵאלֹהֵיהֶם' [דב' יב, לא], זו הייתה עבודתם לאלוהותיהם, ומעבודתנו בדומה לזה לשרוף בן יונה, ואף מלא כף סולת.

ועל-פי הבחנה זו הוּכחה אומתנו [כלומר הוכיח אותנו ה' יתעלה על-ידי עבדיו הנביאים] בזמן מְרִיָהּ [מרידתה בה' יתעלה], ונאמר לה: 'עַמִּי מֶה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הֶלְאֵתִיךְ עֲנֵה בִי' [מיכה ו, ג], ונאמר עוד בעניין זה: 'הֲמִדְבָּר הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל אִם אֶרֶץ מַאְפֵּלְיָה מַדּוּעַ אָמְרוּ עַמִּי רַדְנוּ לוֹא נָבוֹא עוֹד אֵלֶיךָ' [יר' ב, לא], כלומר, איזה טורח מייגע היה להם בתורה הזו עד שפרשו ממנה? וכבר קרא לנו יתעלה ואמר: 'מַה מָּצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עָוֶל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלָי וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ' [שם, ה] – הכוונה בכל המקראות הללו כוונה אחת. **והנה זו הקדמה גדולה לא תסור מדעתך**".

מדברים אלה עולה, כי מגמת התורה היא להקל מעלינו בכל מה שאין בו צורך, ולכן, בכל מקום שאין ראיות מפורשות וברורות לאסור – אין לאסור בשום פנים ואופן. כל-שכן במקום שיש ראיות נכוחות ומבוססות להתיר, וכל-שכן וקל-וחומר במקום שמצאנו שמדובר בחומרות הזויות אשר מחריבות את הדעת בהזיות מאגיות, ואשר יסודן בעובדי האלילים הקדמונים.

והנה לפניכם שוב דברי רבנו במורה (ג, מז) בעניין מטרת התורה להקל עלינו כמה שאפשר:

"ואומר, כי תורת ה' [...] לא באה אלא להקל את העבודות ולמעט את הטורח [...] והנה זו הקדמה גדולה לא תסור מדעתך".

ואחתום בדברי ה' יתעלה ויתרומם שמו בהעידו על התורה השלמה ליודעיה (דב' ל, יא–יד):

"כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לֹא נִפְלֵאת הִוא מִמְּךָ וְלֹא רְחֹקָה הִוא. לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקָּחֶהָ לָנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה. וְלֹא מֵעֵבֶר לָיָם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲבָר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וְיִקָּחֶהָ לָנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה. **כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ** [=קיום מצוות התורה אינו מצוי בפסגת האוורסט המחניקה או בעמקי הארץ החשוכה, אלא קרוב אלינו הדבר מאד, אם נרצה, 'הַיּוֹם, אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ' (תה' צה, ז)]".

וחלומות השוא ידברו הבל ינחמון

אחד הנושאים המושכים, המרתקים והמסעירים ביותר את דמיונם של בני האדם מאז ומעולם הוא החלומות, והשאלה האם יש להם משמעות על-טבעית כלשהי: "בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיֹנוֹת לָיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים" (איוב ד, יג). לעתים נדמה לאדם שהוא רואה בחלום דברים אמיתיים, והדבר גורם לו להשתאות או לחרדה. יש גם רבים שרואים בחלומם קרובי-משפחה שהלכו לעולמם, ובחלום הם משוחחים עמם ומקבלים מהם "הוראות", תוכחה או מוסר-השכל.

סיפר לי פעם חבר, כי פעמיים הגיע אליו גיסו שמתגורר במרחק רב ממנו עם מנת-בשר יפה, והודיע לו כי אימו ז"ל באה אליו בחלום, והוכיחה אותו מדוע הוא אינו דואג לגיסו, ושיביא לו מנת-בשר יפה... כמו כן, זכורני אחד שחלם שאביו ז"ל בא אליו בחלום, לאחר שהתעורר ספק בקרב בני המשפחה אם לקיים גם בשנה העשרים למותו אזכרה וסעודה רבתי, ובחלום הזה אביו המת הורה לו שימשיכו לקיים את האזכרה לכבודו גם בשנת העשרים לפטירתו...

דומני שאין סוף להזיות ולסיפורים מעין אלה, ויש לשאול, האם יש בהם זיק של אמת? לדוגמה, כאשר אנחנו רואים בחלום קרוב-משפחה שנפטר, האם זה באמת הוא שמשוחח עמנו?

ופעם רעייתי סיפרה לי, שבמשך תקופה ארוכה לאחר מות סבהּ כל המשפחה סביבה געשה ורעשה, כל אחד סיפר שהוא ראה את הסבא בחלום עושה כך ואומר כך, ורק היא לא ראתה אותו בחלום. בתור ילדה הדבר גרם לה לעוגמת-נפש, מדוע כולם רואים את סבא בחלום ורק אני לא? יום אחד היא החליטה לראות את סבהּ בחלום ויהי מה. כל אותו היום היא התאמצה לחשוב עליו עוד ועוד, ואכן, בלילה היא "זכתה" לראות את סבהּ בחלום, ולשתף את בני משפחתה בחוויה שהנה גם היא ראתה את סבא בחלום ויש על מה להתרגש ולקשקש...

נחל אפוא לעיין בעניין זה לאור משנת הרמב"ם, ונסה להשיב על כל השאלות הללו ועוד.

א. מקור החלום

רבנו הרמב"ם מבאר בספרו מורה-הנבוכים, כי החלום הוא למעשה תוצר של כוח הדמיון שיש באדם. כוח הדמיון של האדם מסוגל לזכור את העצמים המוחשיים שהוא רואה לנגד עיניו, ולשׂרטט אותם בקווים כלליים בדמיון. כך לדוגמה יוצרים במשטרה תמונת פרופיל של חשוד – דהיינו על-ידי תשאול העדים ויצירת תרשים לפי תיאוריהם. תיאורים אלה אינם מדויקים בדרך-כלל, מפני שכוח הדמיון אינו זוכר עצמים באופן מדויק, אלא בקווים כלליים ומעורפלים.

במורה (א, ג) רבנו מתאר את פעולת הדמיון: "תמונה הוא שֵׁם הנאמר [...] על הצורה הדמיונית של האדם הנשארת בדמיון אחרי העדרו מכנגד החושים, והוא אמרו: 'בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיֹנוֹת לָיְלָה' וכו' [איוב ד, יג], וסוף הלשון: 'יַעֲמֹד וְלֹא אַכִּיר מַרְאֵהוּ תְּמוּנָה לְנֶגֶד עֵינָי' [איוב ד, טז], כלומר דמיון לנגד עיניי בשינה". מדבריו עולה שהאדם, בעודו עֵר, יכול להעלות בדמיונו את תמונתו של חברו, כמו כן, גם בעודו ישן כוח הדמיון של האדם עשוי לפעול ולהעלות את תמונתו של חברו. ברם, נדמה כי הדמיון בעת השינה חזק בהרבה מהפעלת כוח הדמיון בעת המודעות.

בהמשך ספרו שם (ב, לו), רבנו מתאר שוב את אופן פעולתו של כוח הדמיון, וכֹה דבריו:

"וכן כבר ידעת פעולות הכוח הזה המדמה בזכירת המוחשות והרכבתן, והחיקוי אשר בטבעו, ושהחשובה והנכבדה בפעולותיו אינה אלא בעת מנוחת החושים ושביתתם מפעולותיהם [...] וכבר ידוע, כי הדבר אשר האדם בעת יקיצתו ושימוש-חושיו עסוק בו מאד, שקוע בו ומשתוקק לו, הוא אשר פועל בו הכוח המדמה בעת השינה כאשר שופע השכל עליו כפי הכנתו".

מדבריו עולה, כי הכוח המדמה גם מחקה נסיבות או סיטואציות שהאדם ראה או השתתף בהן במהלך היום, ומעלה אותן באופן מעורבב ומעֻוות במהלך השינה. זאת ועוד, בעת השינה הכוח המדמה פועל בשיא כוחו, כנראה מפני ששאר חושי האדם וכוחותיו שוקטים במנוחה, ולכן בעת הזו הכוח המדמה יכול לפעול ללא הסחה והפרעה, ובאופן המלא והמשמעותי ביותר. עוד למדנו, כי בדרך-כלל האדם רואה בחלום את הדברים שהוא עסוק ושקוע בהם במשך היום או משתוקק להם, וכמו שאמרו חז"ל בברכות (נה ע"ב): "אין מראין לאדם אלא מהרהורי לבו".

ב. פעולת הכוח המדמה ומהותו

במקומות נוספים בספריו, רבנו מפרט ומרחיב בשאלה מהו אותו כוח מדמה ומהן פעולותיו, וכֹה דבריו בהקדמתו למסכת אבות פרק א (עמ' רמח–רמט), שם רבנו מסביר על חמשת חלקי הנפש, וביניהם הוא מלמד גם על הכוח המדמה:

"והחלק המדמה, הוא הכוח הזוכר רשמי המוחשות אחר היעלמם מלפני החושים שהשיגום, ומרכיבם זה-בזה ומבדילם זה-מזה, ולפיכך מרכיב הכוח הזה מן הדברים שהשיג דברים שלא השיגם מעולם ואי אפשר להשיגם. כמו שמדמה האדם אניית ברזל רצה באוויר [וגם בימינו אין אוניית ברזל רצה באוויר, אלא מטוס] או מין אדם ראשו בשמים ורגליו על הארץ, ובעל-חיים באלף עיניים למשל, והרבה מן הנמנעות הללו מרכיב הכוח המדמה וממציאם בדמיון. וכן טעו כת המדברים [...] ולא ידעו שהכוח הזה מרכיב ענייינים נמנעי המציאות, כמו שהזכרנו".

כאן רבנו הרמב"ם מרחיב ומפרט את מה שנאמר לעיל בעניין פעולת הכוח המדמה, ואגב למדנו על מושג חשוב במשנת הרמב"ם והוא **הנמנעות,** והן כל ההשערות וההנחות, וכן הדעות ההלכתיות והמחשבתיות שהשכל הישר ימאן לקבלם, כי הוא ימצא מיד את נקודת אי-היתכנותן וקיומן במציאות האמיתית. ובמלים אחרות, מקור אימוץ הנמנעות הוא חולשת הדעת והתגברות כוח הדמיון וההזיה, עד שהאדם מדמה שהזיותיו הן מציאות אמיתית.

במקור אחר בספרו מורה-הנבוכים (א, עג) רבנו מבאר, כי הכוח המדמה מצוי גם לבעלי-החיים, וקאפח מסביר שם: "כי בהכותך בעל-חיים פעם אחת במקל, הרי בהרימך עליו את המקל פעם אחרת יברח, כי הרמת המקל פועלת בדמיונו שתכליתה [של המכָּה] – כְּאֵב. ואף בהשמיעך קולות מסוימים בעת הכאתו, הרי בהשמיעך את אותם הקולות פעם אחרת אף ללא מקל יברח". לאחר הסברו של קאפח בעניין בעלי-החיים נעיין בדברי רבנו שם (עמ' קמב–קמג):

"כבר ידעת שהדמיון מצוי לרוב בעלי-החיים [...] ושאין פעולת הדמיון פעולת השכל **אלא הפכו,** והוא, שהשֵּׂכל מפרק את המורכבוֹת ומבחין בין חלקיהן, ומפשיטן ומשׂכילן כפי אמיתתן

וסיבותיהן, ומשיג מן הדבר האחד עניינים רבים מאד, שונים אצל השׂכל כשוני שני בני אדם אצל הדמיון במציאות [...] ואין לדמיון פעולה במאומה מן הפעולות הללו [העיוניות, שמפרט רבנו לעיל] כי אין הדמיון משיג כי אם הפרט המורכב בכללותו כפי שהשיגוהו החושים [כלומר בקווים כלליים] או שמרכיב את הדברים שהם נפרדים במציאות ומרכיבם זה-על-זה. והכל [כל פרטי הרשמים בדמיון, מתארים] גוף או כוח מכוחות הגוף, כמו שמדמה המדמה אדם וראשו ראש סוס ויש לו כנפיים וכיוצא בכך, וזהו הנקרא 'המוצר הכוזב', לפי שאינו תואם שום מציאות כלל, **ואין הדמיון יכול להשתחרר במושגיו מן החומר [...] ולכן אין להתחשב במדמה**".

מדבריו עולה, כי הדמיון הוא כוח מסוכן שעלול להביא את האדם לידי שיבוש, מפני שהוא אינו כוח שמשׂכיל דברים כפי אמיתתן, אלא מעלה דברים מעורבבים ומעֻוותים ומרכיבם זה בזה – את כולם סובל הדמיון ואינו דוחה אותם מרשמיו, יהיו משובשים ומסולפים ככל שיהיו. כלומר, אדם שנדמה לו שדמיונותיו אמיתיים עלול ליפול בתהום הסכלות, מפני שהוא אינו מבין שהכוח המדמה אינו כוח שכלי-עיוני שמנתח ומגבש דעות והשקפות נכונות ומדויקות, אלא כוח רגשני-הזייתי שמרכיב רשמים וחוויות ללא הגבלה וללא בקרה. וחלילה לסבור כי יש אמת **בכל** החלומות והדמיונות, ולכן חכמים הדגישו ואמרו: "דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין" (סנהדרין ל), כדי שנתרחק תכלית הריחוק מן ההזיות והדמיונות אל עבר הדעת וההיגיון.

דברים דומים וחריפים אף יותר כותב רבנו בהמשך דבריו במורה שם (א, מט):

"וכבר ידעת כי השגת המנוקה מן החומר, המעורטל מן הגשמות לגמרי [כמו המלאכים], קשה מאד על האדם, זולתי לאחר הכשרה ממושכת. ובפרט [קשה הדבר] למי שאינו מבחין בין מושכל לדמיון ורוב הסתמכויותיו הן על השגת הדמיון בלבד, ויהיה אצלו כל מה שהמדמה [=כוח הדמיון] מדמֶהו – מצוי או אפשרי המציאות [וזאת במקום שיסבור שהוא בגדר הנמנעות ויסלקהו ממחשבתו], ומה שאינו נתפשׂ ברשת הדמיון הוא אצלו נעדר ונמנע המציאות. הרי האנשים הללו, והם רוב המעיינים, לא יתאמת להם עניין לעולם ולא יתברר להם ספק".

כלומר, מי שהזניח את שכלו וכוחו ההגיוני בָּחַשׁ ונתדלדל, כוח דמיונו גובר מאד עד שחזות הדמיון הופכת להיות הכוח המרכזי שמוביל את מחשבתו, וכל מסקנותיו ודרכי חשיבתו נגועות בהזיות הדמיון, ונדמה לו כאילו מדובר בשפיטת השכל. עד-כדי-כך רבנו מרחיק אותנו משקיעה בהזיות הכוח המדמה המתעתע, עד שהוא חותם את דבריו במסקנה קשה ביותר: "הרי האנשים הללו והם **רוב המעיינים** לא יתאמת להם עניין **לעולם** ולא יתברר להם ספק". כלומר, הם לעולם לא יגיעו למסקנות אמיתיות ונכונות, ולעולם ייכשלו וייחבלו בספקות ובהזיות.

ונראה כי מסיבה חשובה זו, הרחיקו אותנו הנביאים והחכמים ממתן משמעות לחלומות, וכמו שאומר הנביא זכריה (י, ב): "כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ אָוֶן וְהַקּוֹסְמִים חָזוּ שֶׁקֶר **וַחֲלֹמוֹת הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ הֶבֶל יְנַחֵמוּן**", כלומר, נוכלים וכומרים עשו שימוש בחלומות כדי לשקוע בהזיות שקשורות לעבודה-זרה ולהתעיית עם-ישראל אחרי התהו וההבל. דברים דומים אומר גם קהלת (ה, ו): "כִּי בְרֹב חֲלֹמוֹת וַהֲבָלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא", ובמלים אחרות, ריבוי החלומות מרבה את ההבל ואת ההזיות שמרחיקות אותנו מן התבלית האמיתית והיא יראת האלהים.

ג. מהו אפוא תפקידו של הכוח המדמה?

לדעת רבנו, תפקידו הנעלה ביותר של החלום הוא לשמש כאמצעי להעברת מסרים נבואיים, וכֹה דברי רבנו במורה (ב, לו): "אז [בעת השינה] יאצל עליו [על שֵׂכל האדם] שפע מסוים **כפי ההכנה** [דהיינו כפי מידת הכנתו ושכלולו של שכל אותו אדם], והוא סיבת החזיונות הצודקות והוא עצמו סיבת הנבואה". דברי רבנו עמוקים ביותר אך ננסה בכל זאת לבארם, רבנו מלמד כי בעת השינה כל חושי האדם שוקטים ושלווים, ובעת הזו האדם עשוי להשיג שפע רוחני מסוים מאת בורא-עולם **כפי ההכנה.** מהמילים המודגשות עולה, כי לא כל אדם זוכה לנבואה או לחזיונות או לחלומות אמיתיים, אלא רק מי שהכשיר את עצמו לנבואה או קרוב לכך.

רבנו ממשיך ואומר שם:

"ואמרו [חז"ל בבראשית רבה יז, ז; מד, יט]: 'נובלת נבואה – חלום', וזה דימוי נפלא, כי הנובלת הוא הפרי בעינו ובעצמו, אלא שנָבַל לפני שלמותו ולפני שיגיע זמנו. כך פעולת הכוח המדמה בעת השינה היא פעולתו בעת הנבואה, אלא שיש בו חסרון ולא הגיע לתכליתו".

מדבריו עולה שהחלום הוא אמצעי חשוב לחזון נבואי, אך החלומות הרגילים שפוקדים את בני האדם אינם בגדר נבואה, מפני "שיש בו [=בחלום] חסרון ולא הגיע לתכליתו". ויש לשאול, מדוע החלום לא הגיע לתכליתו הנבואית? ובכן, התשובה היא העדר הכשרה שכלית.

כלומר, רק מי שהכשיר את שכלו ומידותיו לקבלת השפע הנבואי מאת ה' יתעלה, ואף יזכה לאותו שפע ברצון ה' יתעלה, רק אדם כזה שכלו יואר באותו השפע, והאור והשפע הזה שהאירו את שכלו יפעלו ויקרינו על כוחו המדמה ויציירו בדמיונו רשמים וחזיונות אמיתיים, בהתאם לרמת שכלו ואיכותו. ברם, בהעדר הכנה שכלית, כל מה שנותר לכוח המדמה הוא ליצור חזיונות לפי השכל הקיים, כלומר לפי דמיונותיו הזיותיו ותשוקותיו, ולפי רמתו ורמת מושגיו.

ד. האם יש חלומות אמיתיים?

האם ייתכן שאדם שאינו נביא ואינו קרוב לכך יחלום חלום שיש בו אמת?

כדי להבין עניין זה יש ללמוד מעט הקדמות. במורה-הנבוכים (ב, לז) הרמב"ם מבאר, כי ישנו שפע שכלי אשר שופע מאת ה' יתעלה על האדם, שפע שכלי זה שופע על הכוח ההגיוני ומשם על הכוח המדמה. השפע השכלי הזה איננו שפע נבואי בהכרח, אלא מעין ברכה ששורה על כל אחד ואחד מבאי עולם: על כל שכל אדם כפי הכשרתו השכלית, וממנו על הכוח המדמה שבו כפי איכות יצירתו ותקינותו. השפע השכלי הזה עשוי להיות גם שפע נבואי בהתקיים שלושה תנאים: **א)** האדם הכשיר את שכלו באופן המעולה ביותר; **ב)** הכוח המדמה איכותי מאד מראשית יצירתו ופועל במלא כוחו; **ג)** ברצונו של הבורא לנבא את אותו האדם המסוים.

וכֹה דברי רבנו במורה (ב, לז) בבארו את עניין השפע השכלי ששופע עלינו מאת ה' יתעלה:

"**[1]** דע, כי השפע השכלי, אילו היה שופע על הכוח ההגיוני בלבד ואינו שופע ממנו מאומה על הכוח המדמה, בין מחמת מיעוט הדבר השופע או מחמת מגרעת שהייתה במדמה מעיקר

היצירה עד שאינו יכול לקבל את שפע השכל, הנה זה הוא סוג של חכמים בעלי העיון; **[2]** ואם היה השפע על שני הכוחות יחד כלומר ההגיוני והמדמה [...] והיה המדמה בתכלית השלמות היצירתית [כלומר שאין בו בכוח המדמה מגרעת אורגנית], הנה זה הוא סוג הנביאים".

שתי האפשרויות הראשונות פשוטות יחסית להבנה, כדי להיות נביא צריך שהשפע השכלי מאת ה' יגיע לשני הכוחות – אל הכוח ההגיוני וממנו אל הכוח המדמה, ומי שהשפע השכלי מגיע אך ורק לכוח ההגיוני שבו לא יזכה להיות נביא, אף שהוא כן יזכה למעלת החכמה.

***

האפשרות השלישית מורכבת יותר להבנה, וכֹה דברי רבנו שם:

"**[3]** ואם היה השפע על המדמה בלבד, ויהיה ההגיוני מוגבל, בין מעיקר היצירה או מחמת מיעוט ההכשרה, הרי הסוג הזה הם מנהיגי המדינות מייסדי החוקים, והקוסמים והמנחשים, ובעלי החלומות הצודקים, וכן עושי הפלאות על-ידי התחבולות המופלאות ומעשי הלהטים על-אף שאינם חכמים [הקוסמים והמנחשים למיניהם], הם כולם מן הסוג הזה השלישי".

נבחן אפוא את אותם האנשים שהשפע האלהי מגיע אליהם לכוח המדמה בלבד:

3.א) מנהיגי המדינות מייסדי החוקים – מנהיגי דת ומדינה נוטים להשאיר מורשת שמבטאת את חזונם ותפישׂת עולמם, אך אין הדבר אומר שחזונם נכון בהכרח, וברוב המקרים הוא אף משובש, כמו מנהיגי הדתות השונות, הוגי הדעות, יוצרי סוגי המשטרים למיניהם, וכיו"ב. ולא רק שאין בדבריהם מן השלמות האלהית אלא שלעתים קרובות מעורבים בדבריהם דברי סכלות, רשעות וחוסר צדק. דוגמה מפורסמת הקרובה אלינו היא חזונו של שמעון פרס ל"מזרח תיכון חדש". ולהבדיל, חזונו של היטלר לנצחיות גרמניה הנאצית ב"רייך אלף השנים".

3.ב) הקוסמים והמנחשים – הכוונה לאלה שעוסקים בעוררות כוח ההשערה בכל מיני דרכים פגאניות שהתורה אסרה אותם, ואין בדבריהם ולו זיק של אמת, אלא, כל דבריהם נובעים מכוח הדמיון וההשערה שהם מעוררים באמצעים חיצוניים, כגון זריקת מקל על הארץ, קריאה בקפה, פעילות גופנית מאומצת, שקיעה בטרנס דמיוני, וכיו"ב. נשים לב שקאפח מעיר שם שהכוונה "כשהם עצמם תועים, אבל אותם הרמאים המתעים אינם מסוג זה". כדי להשלים את ההבנה בעניין זה, נצרף את דברי רבנו בספר-המצוות (לאוין לא), וכֹה דבריו:

"והמצוה האחת ושלושים, האזהרה שהוזהרנו מלקסום, כלומר **לעורר את כוח ההשערה** באחד ממיני העוררות. לפי שכל בעלי הכוחות הללו המגידים מה שיהיה לפני היותו לא ייתכן להם דבר זה אלא מפני שכוח ההשערה שבהם חזק, ויארע על הרוב כפי האמת והנכון, לפיכך ישערו מה שיהיה, ויש להם יתרון זה-על-זה כמו שיש לכל בני אדם יתרון זה-על-זה בכל כוח מכוחות הנפש. והכרחי לבעלי הכוחות ההשערתיים הללו לעשות איזה מעשה, כדי לעורר בו את כוחו ולעודד את פעולתו. יש מהם מי שמכה במקל על הארץ הכאות תכופות וצועק צעקות משונות וּמְפַגֶּה מחשבתו, ועושה כך זמן ממושך עד שיארע לו מעין מצב העילפון ויגיד מה שיהיה [...] ויש מהם מי שזורק אבנים קטנות ביריעת עור ומאריך להביט בהן ואחר-כך יגיד,

[...] ומהם מי שזורק חגורת עור ארוכה על הארץ ומביט בה ומגיד. והמטרה בכל אלו לעורר את הבוח שיש בו, לא שאותו דבר עצמו [המעשה החיצוני] פועל משהו או מורה על משהו".

ג.3) עושי הפלאות והלהטים – הכוונה לאלה שעוסקים באחיזת עיניים, כי כדי להמציא תחבולות ותכסיסים שבאמצעותם יבצעו הקוסמים הללו פלאות ולהטים יש צורך בכוח דמיון חזק, אשר יוביל את האדם לכל מיני דרכים יצירתיות לתעתע ולהטעות בהן את ההמון.

ולשם השלמת העניין נצרף גם כאן את דברי רבנו בספר-המצוות (לאווין לב):

"ובכלל המעשה הזה [=איסור לא תעוננו] גם איסור מעשה אחיזת העיניים, ולשון חכמים: 'מעונן זה האוחז את העיניים' [סנהדרין סה ע"ב], והוא סוג גדול מסוגי התחבולות ונוסף לכך קלות תנועת היד, עד שמדמים לאדם דברים בלתי אמיתיים. כמו שאנו רואים אותם עושים תמיד, שלוקח חבל בידו ונותנו בכנף בגדו לעיני בני אדם ואחר כך מוציאו נחש, וזורק טבעת לאוויר ומוציאה מפי אדם שלפניו, וכיוצא בזה ממעשי אוחזי העיניים המפורסמים אצל ההמון. כל מעשה מאלו אסור, והעושה אותו נקרא 'אוחז את העיניים' והוא מין ממיני הכשפים, ולפיכך סופג מלקות, ועם זה הוא גונב דעת הבריות, **וההפסד הנגרם על-ידי כך עצום מאד,** לפי שהדברים הנמנעים לחלוטין [=ההזיות והדמיונות] נעשים אפשריים בעיני הסכלים והנשים והנערים, ותורגל מחשבתם לקבל את הנמנעות ולחשוב שהם אפשריים להיות, והבן זאת".

וקאפח מוסיף ואומר שם:

"ורבנו סובר שלא על קלות הידיים הוא לוקה [כדעת בן זמרא שם שתמה מדוע האוחז את העיניים לוקה], **אלא על ההטעיה ויצירת מושגי שווא ותפל במוחות הטיפשים והפתאים**".

ד.3) בעלי החלומות הצודקים – כל הרשימה לעיל (=האפשרות השלישית על שלושת סעיפיה הראשונים) עוסקת באנשים שהכוח המדמה מובילם בעיקר להבלים, ובודדים מובילם אולי גם לִמעט השקפות נכונות וישרות (כמו מנהיגי המדינות ששופטים את עמם בצדק וביושר).

מסקנה זו מתחדדת מהמשך דברי רבנו שם שאומר כך (ב, לח):

"ודע, כי הנביאים האמיתיים [...] והתניתי באמרי 'הנביאים האמיתיים' כדי להשתחרר מאנשי הסוג השלישי אשר אין להם הגיוניות כלל ולא חכמה **אלא דמיונות והשערות בלבד** [...] ולפיכך ראוי שלא לשים לב למי שלא שָׁלַם כוחו ההגיוני ולא הגיע לתכלית השלמות העיונית".

כלומר, כל אנשי הסוג השלישי שתוארו לעיל, משיגים בחלומם או בחזיונם דמיונות והשערות בלבד, ולכן אין לייחס לדבריהם חשיבות כלל, מפני שדבריהם הם בגדר השערות, וכטיבן של השערות, חלקן עשויות להתברר כנכונות וחלקן כשגויות. אם כן, מדוע אפוא רבנו קורא להם בסעיף ד: "בעלי החלומות הצודקים"? נראה אפוא שכוונת רבנו במלה "צודקים" **לחלומות שנתבררו כנכונים,** כגון חלומות שהראו שעתיד להתרחש אירוע מסוים והוא אכן התרחש.

ואם ישאל השואל, כיצד יחלום אדם חלום אמיתי אם הוא איננו נביא? ובכן, כמו שאדם יכול לשער השערות וחלקן יתממשו ברב או במעט, כך גם אדם שיש לו כוח מדמה חזק מסוגל

לשער השערות מגֻוונות שיופיעו בחלומותיו בדרכים שונות, וחלקן של החזיונות שמקורן בהשערות, אף עשוי להתקיים בחלקו **ובדומה** לאופן שבו אותו אדם ראה אותן בחלומו.

כדי לחזק את הבנתנו זו נצרף את דברי רבנו שם (א, לז):

"וממה שאתה צריך לדעת באופן ברור הוא, שמקצת אנשי הסוג הזה השלישי יתחדשו להם דמיונות מופלאים וחלומות והפתעות בהקיץ כעין מראה הנבואה, עד שמדמים לעצמם שהם נביאים. ויתפלאו מאד במה שהם משיגים מאותם הדמיונות, וחושבים שהושגו להם מדעים שלא על-ידי לימוד, ויבואו בבלבולים גדולים בענייני הנעלים העיוניים, **ומתערבבים אצלם הדברים האמיתיים בדברים הדמיוניים תערובת מתמיהה,** כל זה מחמת חוזק המדמה וחולשת ההגיוני, והיותו אין בו [=בכוח ההגיוני של אותו אדם] מאומה כלל, כלומר שלא יצא אל הפועל [=שאותו אדם לא לומד ולא הודרך כדי שהכוח ההגיוני שבו ייצא אל הפועל]".

ממקור זה אנו למדים כי אנשי הסוג הזה השלישי, "מתערבים אצלם הדברים האמיתיים בדברים הדמיוניים תערובת מתמיהה", ודברים אלה תואמים את האופן שהסברנו, דהיינו שאותם אנשי הסוג השלישי מסוגלים לשער השערות רבות ומגֻוונות, שחלקן ייִמָּצאו ויתבררו כצודקות. וזו כנראה כוונת מאמר חז"ל באמרם (נדרים ח ע"א): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: כשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים", ובדומה לזה אמרו חכמים ע"ה במסכת ברכות (נז ע"ב): "חלום אחד מששים בנבואה".

עוד אומר רבנו במורה שם (ב, לב), וכֹה דבריו:

"וכן אל יטעך [...] לפי שכל מגיד נעלמות **בין שהיה זה מצד הקסם והרגש [=השערה דמיונית] או שהיה מצד חזון אמת,** הרי הוא נקרא 'נביא'. ולפיכך נקראו נביאי הבעל ונביאי האשרה 'נביאים', הלא תראה אמרו יתעלה: 'כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֹלֵם חֲלוֹם' [דב' יג, ב]".

כלומר, מגידי הנעלמות נחלקים לשני סוגי מגידים: האחד – נביאי ה' אנשי האמת; והאחֵר – נביאי השקר, שכוח ההשערה שלהם חזק וחזיונותיהם בחלומותיהם נובעים מכוח ההשערה, הרגש והתחושה, לא מכוח השכל וההיגיון – ולכן הם מסוגלים לשער עתידות, שהרי יש להם כוח דמיון חזק. אולם, הם אינם מסוגלים לדייק אל האמת כחוט השׂערה כנביאי הצדק, הואיל ורשמי חלומותיהם מעורבבים ועשויים להיות צודקים או שקריים, כדין כל השערה – וכמו שכותב רבנו שם (ב, מה): "שאין כל הרואה חלום צודק [=שאכן בא והתממש] – נביא".

ובל נשכח כי הקב"ה כבר הזהיר אותנו מכך שחלומותיהם של נביאי השקר עשויים להתקיים באמרוֹ: "כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת. **וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת** אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ לֵאמֹר נֵלְכָה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתָּם וְנָעָבְדֵם" (דב' יג, ג–ד). ורצוי לעיין במאמר: "היובל אדם לדעת את סוד העתידות?", מפני שהוא חשוב להשלמת הבנת חזיונות נביאי השקר, ולהבנת האופן שבו בוחנים ומבחינים בין נביאי האמת והצדק לנביאי השקר.

ואצרף עוד שני מקורות קצרים לחיזוק ולאישוש הבנתנו, רבנו במורה שם (ב, לח) מוסיף ואומר כך: כי "מן הכוח ההגיוני יגיע השפע למדמה", וכן רבנו כותב במורה (ב, לו): "הוא אשר פועל

בו הכוח המדמה בעת השינה כאשר שופע השכל עליו כפי הכנתו". כלומר, גם כאשר השפע-הברכה הזו מאת ה' יתעלה מגיעה רק למדמה, היא עדיין עוברת דרך הכוח השכלי. וייתכן שזו הסיבה שהיא מגיעה בשיבוש אל הכוח המדמה, כי היא עברה דרך שכל שאינו מוכשר לקבלת אותו השפע הרוחני, ולכן היא הגיעה אל הכוח המדמה לאחר עיוות עיקום ועיקוש.

ובמלים אחרות, ייתכן גם מצב שבו השפע ששופע עלינו מאת ה' יתעלה רק עובר דרך השכל בדרכו אל הכוח המדמה, וזאת יארע כאשר השכל חלש מסיבה כלשהי. במקרה כזה, לא השכל יהיה זה אשר יקרין ויצייר בדמיון את החזיונות, אלא המדמה יקבל את השפע ויפעל באופן עצמאי ללא הכוונת השכל והדרכתו, וכפי שכותב רבנו במורה לעיל (ב, לז): "ואם היה השפע על המדמה בלבד ויהיה ההגיוני מוגבל בין מעיקר היצירה או מחמת מיעוט ההכשרה" וכו'.

מכל מקום מכל האמור לעיל למדנו, כי מה שאומר רבנו שמכוח הדמיון האדם עשוי לראות "חלומות צודקים", כוונתו היא כזו: בכוח ההשערה שמקורו בכוח הדמיון, האדם מסוגל לשער את העתידות ואף להצליח לקלוע אל המטרה בחלק מן המקרים. אותן השערות דמיוניות שמקורן בכוח המדמה עשויות להיראות גם בחלום, וככל השערה הן אף עשויות להתממש. במקרה שהשערות החלומות מומשו נקראים החלומות האלה "חלומות צודקים" – לא בגלל שאלה חלומות מאת ה' יתעלה, אלא בגלל **שבפועל** אותן ההשערות התקיימו. וכמו שהתורה קוראת לנביאי השקר "נביאים" אף-על-פי שמקור חזונם אינו מאת ה' אלא בהשערה ובדמיון, כך אפוא נקראו גם החלומות "צודקים" אף שמקורם איננו מאת ה' אלא בהשערה ובדמיון.

לקמן נראה, כי החלומות האמיתיים היחידים הם חלומות נבואיים או חלומות נדירים ביותר שנמסרו מאת ה' לאדם מסוים מאד, וזאת בשל צורך היסטורי ייחודי ורב משמעות.

ה. חלומות אמיתיים – רק ליחידים בתולדות האנושות

מן הפרקים הקודמים אשר מתארים את אופני חלומות נביאי האמת והצדק עולה, כי לדעת רבנו, הדרך היחידה שבה אדם שאינו נביא יראה חלום אמיתי מאת ה', היא בהערה נדירה ביותר השמורה ליחידים בודדים בתולדות האנושות (ונראה שמִן הסוג הזה היו חלומותיו של יוסף). ואכן, מתוך דברי רבנו במורה-הנבוכים (ב, מא) מתאששת ומתבהרת התובנה הזו:

"אבל מה שנֶּאמר בו: 'ויבֹא אלהים אל פלוני בחלום הלילה' אין זו נבואה כלל ולא אותו האיש נביא, כי עניינוֹ שבאה הערה מאת ה' לאותו האדם, וביאר לנו שאותה ההערה הייתה בחלום. כי כמו שמסבב ה' תנועת אדם זה למען הצלת אדם אחר או השמדתו, כך סיבב התחדשות דברים שרצה שיתחדשו במראה חלום [דהיינו בכוח המדמה שפועל בחלומו של אותו אדם].

כי אין לנו ספק שלבן הארמי רשע גמור וגם עובד עבודה-זרה, ואבימלך אף-על-פי שהיה איש צדיק בעמו הרי כבר אמר אברהם אבינו על ארצו וממשלתו: 'רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה' [בר' כ, יא; ולא ייתכן שהיו נביאי אמת וצדק]. ונאמר בכל אחד מהם, כלומר לבן ואבימלך: 'וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה' [שם כ, ג], וכך בלבן: 'בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה' [שם לא, כד]".

דברים דומים כותב רבנו בפרק הבא במורה שם (ב, מב), וכֹה דבריו:

"וממה שהקדמנו [שם במורה ב, לב] מהכרחיות ההִתכוננות לנבואה, וממה שהזכרנו בשיתוף שם 'מלאך', תדע כי הגר המצרית אינה נביאה, ולא מנוח ואשתו נביאים, לפי שאותם הדברים אשר שמעו או עלה ברעיונם [=בדמיונם] הוא כעין בת-קול שמזכירים חכמים תמיד, והוא מצב מסוים שיארע לאדם שאינו מעותד, אבל מטעה בזה שיתוף השם [מלאך, כלומר, שגם בהגר וגם במנוח נאמר שהם ראו מלאך], וזה הוא היסוד שמסלק את רוב הקשיים שבתורה".

ו. חלומות ודמיונות שמובילים לעבודה-זרה

כדי להבין את הסכנה באמונה שיש אמת בחלומות, אצרף מקור נוסף מדברי רבנו במורה (ג, מו) שעוסק בפולחן לשדים. הפולחן האמור שילב את ראִיית החלומות בעבודת השדים: ההוזים דימו שהשד בא אליהם בחלום ומגלה להם עתידות ונסתרות. וגם בימינו יש פולחנים דומים לקברים ולמתים, ופונים למתים שייטיבו ויועילו להם או שיבואו בחלום להדריך אותם.

נחזור עתה לדברי רבנו במורה-הנבוכים (ג, מו), וכֹה דבריו שם בשלוש הפִּסקות לקמן:

"ודע, כי ה'צאבה' [=אומת עובדי אלילים קדמונים] היה הדם אצלם טמא מאד, ועם זאת היו אוכלים אותו בדמוֹתם שהוא מזון השדים [='יצורים רעים ורוחות רעות שבדמיון ההוזים' (קאפח)], וכאשר אוכלו מי שאוכלו מתחבר עם השדים, **ויבואו אליו [=בחלום] ויודיעוהו את העתידות** כפי שמדמים ההמון מענייני השדים ['כוונתו מה שהשוטים מדמים שהשדים פועלים ועושים ומטיבים ומרעים כמפורסם וכידוע' (קאפח)].

[...] ולפיכך היו שוחטים בעל-חיים ומקבצים דמו בכלי או בגומה, ואוכלים את בְּשַׂר אותו הנשחט סביב אותו הדם שהוא מזונם [...] ותושג הרֵעוּת [עם השדים] כיוון שהכל אכלו על שולחן אחד בקבוצה אחת, **ויבואו אליהם בדמיונם אותם השדים בחלום, ויודיעום נעלמות ויעזרו להם.** כל אלה השקפות שהלכו אחריהן באותם הזמנים, והיו חשובות ומפורסמות, לא היה ספק אצל ההמון באמיתתן [וגם בימינו תועים אחרי ההבל, אלא שנתחלפו האמונות].

ולכן באה התורה – השלמה אצל יודעיה – לסלק את אלה החולאים המושרשים, ואסרה אכילת הדם, והחמירה באיסורו כדרך שעשתה באזהרה על עבודה-זרה בדיוק, אמר יתעלה: 'וְנָתַתִּי פָנַי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת הַדָּם' וגו' [ויק' יז, י], כמו שאמר בנותן מזרעו למולך: 'וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ' וגו' [שם כ, ה], ולא נאמר כיוצא בפסוק זה במצוה נוספת זולת עבודה-זרה ואכילת הדם, **כי אכילתו מביאה למין מעבודה-זרה והיא עבודת השדים**".

נמצא אפוא, שהחלומות ושאר ההזיות שימשו כלי מרכזי בידי עובדי השדים כדי "לתַקְשֵׁר" עם שֵׁדיהם (ועד היום יש זקנים שמוכנים להישבע שראו ושמעו את השדים ובניהם), ואין לי ספק שרבים מעובדי האלילים אז היו בטוחים שהם רואים ושומעים דברים אמיתיים לחלוטין, בדומה לרבים בימינו אשר מדמים שגדולי האסלה פועלים ישועות ונפלאות. "וַיִּמְאֲסוּ אֶת חֻקָּיו וְאֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אֲבוֹתָם וְאֵת עֵדְוֹתָיו אֲשֶׁר הֵעִיד בָּם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ" (מ"ב יז).

דוגמה נוספת לסכנת האמונה בחלומות ובדמיונות, והרעה הגדולה שהיא מובילה אליה, אנו מוצאים באיסור לדרוש אל המתים, וכֹה דברי רבנו בספר-המצוות (לאוין לח):

"והמצוה השמונה ושלושים, האזהרה שהוזהרנו מלדרוש ידיעה מן המתים, כפי מה שמדמים אשר הם מתים באמת [=הרשעים] ואף-על-פי שהם אוכלים ומרגישים, **שמי שעושה כך ולובש כך יבואהו המת בשנתו ויגיד לו מה שֶּׁיִּשְׁאַל עליו.** והוא אמרו יתעלה: 'לֹא יִמָּצֵא בְךָ [...] וְדֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים' [דב' יח, י–יא]. ובגמר סנהדרין [סה ע"ב]: 'דורש אל המתים זה המרעיב את עצמו והולך ולן בבית-הקברות כדי שתשרה עליו רוח טומאה'. והעובר על לאו זה חייב מלקות".

ז. האם ערוסי מאמין בשדים?

שילבתי את דברי קאפח בתוך דברי רבנו לעיל כדי ללמֵד, שלמרות כפירתו המפורשת של קאפח בשדים, ערוסי תלמידו כבר אינו מעז לכפור בהם באופן מפורש, והוא אף מודה בקיומם פן יבולע לשׂררתו! ומזאת נלמד שערוסי עלה על רבו קאפח ברשעו, בחציבתו ובנוכלותו.

והנה לפניכם תשובתו של ערוסי, לשאלה האם השדים קיימים במציאות (השאלה והתשובה פורסמו ברשת המזורה של ערוסי השכיר, ראו כאן: net-sah.org/faq/34621):

"ידידי ונכבדי! **אין עוררין שיש שדים.** נחלקו הדעות ראשונים ואחרונים, אם הם יצורי-ביניים בין אדם למלאך, או יצורים דֲּמוֹניים שבעלי דמיון רואים אותם בדמיונם, במצבים שונים. הרבה מחכמי ישראל ראשונים ואחרונים, ובכללם הרמב"ם, הם בדעה שהשדים יצורים דמיוניים".

ערוסי פותח את תשובתו בקביעה מוחצת אשר נועדה לגלות את דעתו האישית בעניין השדים, וכך אומר ערוסי בראש דבריו: "אין עוררין שיש שדים"! כלומר, לפי ערוסי אין עוררין שהשדים קיימים במציאות! רק לאחר-מכן ערוסי מציין שמדובר במחלוקת, אך את דעתו האישית הוא כבר קבע במפורש בראש דבריו. ובמלים אחרות, אם יתמה הקורא באיזו גישה ערוסי מצדד, התשובה נעוצה בראש דבריו: "אין עוררין שיש שדים"! וכל המודה בעבודה-זרה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא! והנה לפניכם פסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (ב, י): "כל המודה בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדהּ – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא". ארור יהיה ערוסי הנוכל החלקלק על שהשליך את האמת והצדק, והעדיף את השקר וטובות ההנאה במחיר הכבד של ההתעייה אחרי ההבל וחירוף וגידוף השם הנכבד והנורא.

"פִּי כְסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ", "וּבִרְשָׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע" (משׁ' יח, ז; יא, ה).

ח. השקפות והלכות שנתבררו בחלומות

לעתים אנו שומעים או קוראים על אדם שטוען שגילו לו בחלום הלכות או השקפות, בין אם זה על-ידי גילוי מלאך, או ששמע קולות או מראות בחלומו שחידשו אצלו מחשבה או דעה. ויש לבדוק: האם יש בדברים הללו אמת? ובכן, הרמב"ם מתייחס לאנשים מסוג זה במורה (ב, לח), ושם בהערה 28 קאפח אומר על כללות דברי רבנו בעניין זה: "ושמא רומז רבנו ל'שאלות מן השמים' או שאלות חלום שהיו מקובלות על חכמי צרפת אז?". ואין לי ספק כי דברי רבנו לקמן נכונים גם לקארו הקראי שר"י שטען שמגיד שמימי מתגלה אליו בחלום באופן קבוע, אך קאפח הנוכל לא היה מסוגל להודות שהמרן הגדול שלו היה טוען נבואה בשקר ועובד אלילים...

וכֹה דברי רבנו במורה שם (ב, לח):

"ודע, כי הנביאים האמיתיים [...] והתניתי באמרי 'הנביאים האמיתיים' כדי להשתחרר מאנשי הסוג השלישי [וכבר למדנו עליהם בהרחבה בפרקים הקודמים] **אשר אין להם הגיוניות כלל ולא חכמה** ['חושבני שיותר נכון לתרגם: מדע' (קאפח)] אלא דמיונות והשערות בלבד. ואפשר שהם, כלומר מה שמשיגים אותם האנשים [=הכסילים שאין להם חכמה ומדע כלל], אינם אלא רעיונות שהיו להם ['אשר קלטום ושמעום מאחרים' (קאפח)] ונשארו רשמיהם חקוקים בדמיונם עם כל מה שבכוח המדמה שלהם. וכאשר רוקנו דמיונות רבים וביטלום נשארו רשמי אותם הרעיונות לבדם ונגלו להם, וחשבום דבר שהופיע ועניין שבא מבחוץ. והם דומים לדעתי לאדם שיש לו בביתו אלפי בעלי-חיים [=רמז עבה לבהמיוּת השקפותיהם] וְיָצא כל מי שהיה באותו הבית פרט לאחד שהוא היה מכלל מי שהיה בבית, וכאשר נשאר אדם זה עם אותו האחד לבדו נדמה לו כי עתה בא אליו לבית, ואין הדבר כן, אלא הוא מכלל מי שלא יצא".

רבנו מלמד, כי ייתכן שתתחדש לאדם בחלום השקפה או הלכה, והוא יהיה בטוח שאלהים או מלאך מדבר אליו, והאמת היא שמדובר ברעיון שנדחק בין שאר אלפי הרשמים שבכוח הדמיון, עד שבשעת השינה, כאשר כל הכוחות שלווים ושוקטים, השתחרר ונפלט רעיון זה מנבכי דמיונו והופיע בחלומו, ואותו הוזה הזיות נבער יהיה בטוח שהוא נביא כמשה רבנו ע"ה.

רבנו ממשיך ואומר במורה שם (ב, לח):

"ומקום זה מן המקומות המטעים המאבְּדים [=ההזיות הללו מכלות את שכלו של האדם], ורבים אבדו בו מאותם שרצו להבחין ['מן המחזיקים עצמם כחכמים' (תרגום ר"ש שם), וקאפח הוסיף בהערה: 'ולפי הבנה זו שגם היא אפשרית היה נכון יותר לתרגם: מאותם הרוצים להתבלט']. ולפי זה תמצא אנשים שביררו את השקפותיהם בחלומות שראו, ושדימו כי אותו שנראה להם בחלום הוא דבר זולת ההשקפה שהיו סוברים אותה או שמעוה בהקיץ".

כלומר, רבים הם, שמרוב להיטותם לכבוד למעמד ולשׂררה, ומרוב שאיפתם להערצת ההמונים ושלל טובות ההנאה הנלוות לכך, הָזוּ ונשתבשו לסבור שהם נביאים או מעין נביאים, והפיצו על עצמם אגדות וסיפורי בדים על ראִיית מגידים שמימיים בחלומות או עשיית נסים ונפלאות וכיו"ב. ואין לשעות אל דבריהם, כי או שמדובר בהוזה הזיות בהמי שנוטה נטייה חמורה כלפי הדמיונות והנמנעות ושאיפת הגדלות, או שמדובר בנוכל ערמומי ערום-מדעת שמטמטם את ההמונים אחרי שיבושיו, כדי לזכות בהערצתם ובשלל טובות-ההנאה שנלוות להערצתם.

רבנו מסיים במורה שם את דיונו ואומר כך: "ולפיכך ראוי שלא לשים לב למי שלא שָׁלַם כוחו ההגיוני ולא הגיע לתכלית השלמות העיונית, כי אותו אשר הגיע לשלמות העיונית הוא אשר אפשר שישיג מדעים אחרים בעת שפע השכל האלהי עליו, והוא אשר נביא באמת".

ואם נתבונן ב"חכמי ישראל" המפורסמים באלף השנים האחרונות, דומני שלצד רבנו יש רק בודדים שניתן לומר עליהם ששלם כוחם ההגיוני. כי כל מי שמקיים את צוואת חז"ל ומודה על האמת יודע, שספרי הראשונים והאחרונים גדושים ועמוסים לעייפה בשיבושים הזיות והבלים,

עד כדי שמצוה לומר עליהם: מה לתבן את הבר. וחבל על הזמן היקר שמאבדים בעיון בהם, ועוד יותר חבל על שהזיותיהם מרחיקות את עם-ישראל מן האמת. "הַנָּבִיא אֲשֶׁר אִתּוֹ חֲלוֹם יְסַפֵּר חֲלוֹם, וַאֲשֶׁר דְּבָרִי אִתּוֹ יְדַבֵּר דְּבָרִי אֱמֶת, מַה לַּתֶּבֶן אֶת הַבָּר נְאֻם יְיָ" (יר' כג, כח).

וכל זה במקרה הטוב, כי במקרה הפחות טוב ספריהם מלאים וגדושים בטומאת השקפות המינות האירופיות הפרו-נוצריות, אשר סיאבו והחריבו ורוצצו את צלמו הרוחני של עמנו.

והנה לפניכם דברי רבנו בצוואתו למורה בעניינם של "חכמי ישראל" הללו, הוזי ההזיות:

"אבל המבולבלים [=הוזי ההזיות המאגיות לריבוי מיניהן וסוגיהן] אשר כבר **נִתְעַטְּפוּ מוחותיהם** בדעות הבלתי נכונות ובדרכים המטעים, ויחשבו אותם מדעים אמיתיים, ומדמים שהם בעלי עיון [ושהם 'חכמי ישראל'] ואין להם ידיעה כלל בשום דבר הנקרא 'מדע' באמת [ואף הינם 'יותר תועים מהבהמות', כלשון רבנו ב'מאמר תחיית המתים'] – הם יירתעו מפרקים רבים ממנו [מפרקי 'מורה הנבוכים'], ומה מאד יקשו עליהם כי לא יבינו להם עניין. ועוד, כי מהם [=מלימוד החכמה ומקניית הדעת] תתגלה פסולת הסיגים שבידם [ולכן התנגדו למורה, כדי שלא תֵּחָשֵׂפְנָה תרמיתם, סכלותם ונבלותם], שהן סגולתם ורכושם המיועד לאידם".

"הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְיָ וְהַאֲבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֱדוֹם וּתְבוּנָה מֵהַר עֵשָׂו" (עו' א, ח).

ט. מסקנות

לאור היריעה שפרשנו לעיל נראה ברור, כי כל החלומות על הנפטרים וכיו"ב הם תוצרים של הכוח המדמה, והוא יוצר אותם מכוח געגועי וביסופי האדם לקרובו שנפטר. כלומר, כל רשמי החלומות משקפים למעשה מחשבות פנימיות עמוקות ושאיפות חבויות של האדם, אשר נדחקו לתת-המודע במהלך היום והשתחררו ונפלטו למודע במהלך השינה, בעת שגעש החיים שובך וכל כוחות הגוף שוקטים ושלווים. "מַה לַּתֶּבֶן אֶת הַבָּר נְאֻם יְיָ" (יר' כג, כח).

ביחס לחולמֵי חלומות שטוענים את ידיעת העתידות, אם לא מדובר בנוכלים ושרלטנים שרוצים להציג את עצמם כנביאים, הרי שמדובר באנשים שיש להם כוח השערה חזק, וכוח זה, שמקורו בכוח המדמה, מקבל כאמור משנה-תוקף בעת השינה. כלומר, כמו שהם מעוררים את כוח ההשערה שבהם בעת שהם ערים ומנחשים את העתידות (ודבר זה אסור מן התורה כפי שראינו) – כך מתעורר כוח ההשערה שלהם בעת שנתם, ויוצר אצל אותם ההוזים דמיונות וחלומות שמקורן כאמור בהשערות הכוח המדמה. ובשם שההשערות שמעלים ההוזים בהקיץ חלקן מתקיימות וחלקן אינן מתקיימות, כך גם רשמי החזיונות שעולים במהלך השינה – שהרי מקורן בהשערות הכוח המדמה שפועל בעת השינה באופן חופשי ומשמעותי יותר.

קצרו של דבר, חלומות אינם מעלין ואינם מורידין, אין להתייחס אליהם כאל מבשרים עתידות, אלא כאל שיקוף מחשבות, תשוקות וחששות של האדם, שנדחקו במשך היום או במשך מהלך חייו של האדם ופרצו החוצה בעת השינה על-ידי הכוח המדמה. כלומר, הדרך האמיתית והיחידה ללמוד מהחלומות היא לא על העתידות או על הנסתרות, אלא על נבכי נפש האדם החולֵם, ואולי בדרך זו יכול האדם החולֵם ללמוד על עצמו ולהביר את נפשו טוב יותר.

י. שלוש הלכות בענייני חלומות

1) רבנו פוסק בהלכות תלמוד תורה (ז, יא) וכֹה דבריו:

"מי שנידוהו בחלום, אפילו ידע מי נדהו צריך עשרה בני אדם ששונין הלכות להתירו מנידויו. ואם לא מצא טורח אחריהן עד פרסה. לא מצא, מתירין לו עשרה ששונין משנה. לא מצא, מתירין לו עשרה שיודעין לקרות בתורה. לא מצא, מתירין אפילו עשרה שאינן יודעין לקרות. לא מצא במקומו עשרה, מתירין לו אפילו שלושה".

הלכה זו קשה משני צדדים לפחות:

א) אם חולם החלום יודע מי נדהו מדוע הוא צריך לטרוח ולמצוא עשרה בני אדם שיתירו אותו מנידויו? מדוע שלא ילך לשאול את החכם שנראה לו בחלום אם הוא באמת נדהו, ולפי זה יפעל. אלא ברור שמדובר בחלום דמיוני, ואין ספק שאותו חכם שנראה לו בחלום כלל לא נדהו, אלא רק נדמה לו לחולֵם החלום בחלומו כל חיזיון הנידוי הזה; **ב)** מדוע הוא צריך למצוא עשרה אנשים יודעי הלכות, והלא נידוי רגיל מתירים אותו אפילו בפני שלושה הדיוטות? מדוע אפוא החמירו בעניין זה יותר מנידוי רגיל, וכל-שכן כאשר כלל לא התרחש כאן שום נידוי בפועל!

התשובה פשוטה, חכמים הכירו את נפש האדם, ומי שרואה בחלום שנידוהו ומזדעזע בשל כך, כנראה שיש דברים בגו, והוא ראוי לנידוי ואולי אף חמור מכך. ולכן, כדי להביא את אותו האדם מבחינה רוחנית לכפרה ומבחינה פסיכולוגית להשקטת סערת רוחו, הטילו עליו משימה למצוא עשרה אנשים ולערוך טקס התרת נידוי, כדי שכל הטורַח בתהליך הזה והבושה הנלווית לו, יביאו את אותו האדם לידי הכנעת הלב, תשובה וחרטה ממעשיו ומהרהוריו הרעים.

ואגב למדנו על סדר מעלות הלומדים: שונין הלכות, שונין משניות, יודעין לקרות בתורה. וכמה רחוקים שבילי מחשבתו של רבנו בהבנת שלבי לימוד התורה ותכליתה מהעולם האורתודוקסי הפרו-נוצרי, שקידש את הפלפול והשקיעה בהזיות מאגיות, רומם את הבטלנות ואת הסכלות מן המדעים, ואף רוצץ את יסודות הדת. וכבר כתבתי רבות על השקפותיהם ועל גדוליהם-גילוליהם, כדי להציל את בני האדם מליפול ברשת המינות והבערות אשר טמנו להם.

2) רבנו פוסק בהלכות זכייה ומתנה (י, ז), וכֹה דבריו:

"הרי שהיה מצטער על מעות שהניח לו אביו ולא ידע היכן החביאן, ואמרו לו בחלום 'כך וכך הן ובמקום פלוני הן, ושל פלוני הן', או 'של מעשר שני הן'. ומצאן במקום שנאמר לו וכמניין שנאמר לו, זה היה מעשה [במסכת סנהדרין דף ל] ואמרו חכמים: 'דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין' [שם]".

כלומר, חכמים התירו לאותו אדם לזכות באותן המעות, אף-על-פי שנאמר לו בחלום שאותן המעות שייכות לאדם אחר או שהן של מעשר שני. והסיבה לכך היא, שקרוב לוודאי שאותן המעות הן של אביו, ובמהלך חייו אביו סיפר או רמז לו על מקומם וסכומם, ואותה הידיעה אוחסנה עמוק בנבכי זכרונו. בינתיים האב נפטר, ולאחר שנים רבות השתחרר אותו זיכרון

דחוק בשעת השינה מירכתי תודעתו, והוצג על-ידי הכוח המדמה בחלומו. ומה שנאמר לו בחלום שהן של אדם אחר או מעשר שני, אין בדברי החלום הללו כוח להוציא ממון מיד בעליו או לשנות את מהותו ומטרתו של הכסף, מפני שדברי חלומות אינן מעלין ואינן מורידין.

כמו כן, החשש להפסד ממון הוא חשש אוניברסלי כי כלל ידוע הוא שאדם חס על ממונו, ולעתים אף יותר מאשר על גופו, ורבים מבעלי ההון והממון אינם ישנים מפחד בלילות שמא יבולע ליקר להם. ולכן, קרוב לוודאי שחששו של אותו יורש שמא הוא יפסיד את הכסף, יצר בקרבו מועקה נפשית חבויה – וכדי לתת ביטוי ופורקן לחששו המודחק שמעיק על נפשו בתת-המודע, יצר כוחו המדמה חוויה דמיונית בחלומו, דהיינו שהכסף שייך לאחֵר או שהוא כסף של מעשר שני, ובאמצעות חוויה זו שחרר הכוח המדמה את מועקתו הנפשית החבויה.

והלכה דומה מצאנו בהלכות מעשר שני ונטע רבעי (ו, ז), וכֹה דברי רבנו:

"אמרו לו בחלום: 'מעשר שני של אביך שאתה מבקש הרי הוא במקום פלוני', אף-על-פי שמצא שם מה שנאמר לו – אינו מעשר, ש'דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין' [תוספתא שם ה, ח; ירוש' מעשר שני ו, א; בב' סנהדרין ל]".

ומה שאמרנו לעיל בנקודה זו נכון גם להלכה האחרונה.

3) רבנו פוסק בהלכות תעניות (א, יב), וכֹה דבריו:

"הרואה חלום רע צריך להתענות למחר, כדי שישוב וייעור למעשיו ויחפש בהן ויחזור בתשובה. ומתענה ואפילו בשבת. ומתפלל 'עננו' בכל תפילה, אף-על-פי שלא קיבלה [=את התענית] עליו מבעוד יום. והמתענה בשבת מתענה יום אחר, מפני שביטל עונג שבת".

כיצד יש להסביר הלכה זו? וכי יש אמת בחלומות? ובכן, ההלכה הזו נפסקה מתוך הבנת נבכי נפש האדם המתייסר בחטאיו ובפשעיו. כלומר, מי שחלם חלום רע נמצא במצב של חרדה ובהלה מדין שמים, ומחשבותיו וחרדותיו הללו עלו וצפו בדמיונו בעת השינה. כלומר, מדובר במי שיש עוון חמור בידו, ומחשבותיו ודמיונותיו נצטיירו בחלומו אשר ביעת אותו באופן שלא מאפשר לו לעבור לסדר היום. ויש תועלת דתית ופסיכולוגית רבה בהלכה הזו לפי דעתי, מפני שהיא מעוררת את האדם לערוך חשבון נפש ולשוב בתשובה שלמה לפני בורא-עולם.

אגב, הדת האורתודוקסית מָחקה את ההלכה הזו, אך לא רק אותה, כל מקום שנוגע להנאות החומר בכלל ולתאוות האכילה בפרט, הדת האורתודוקסית התירה את הרצועה, מפני שכומרי הדת מבקשים למצוא חן בעיני ההמונים, ולכן הם מכשירים ואף מעודדים את תאוותיהם ככל שניתן, **גם** כדי לטמטם את ההמונים בתאוות על-מנת שלא ישׂכילו ולא יבחינו בזוהמת מינותם ורשעותם, **וגם** כדי לקיים את קורדום החוצבים אשר בידם, ולכן הם לא יפסקו הלכה שאינה פופולארית, אלא-אם-כן היא מסכנת באופן ישיר ומיידי את מעמדם שׂררתם ושלטונם.

"הֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ וַיִּלָּכְדוּ הִנֵּה בִדְבַר יְיָ מָאָסוּ וְחָכְמַת מֶה לָהֶם" (ירמ' ח, ט).

תלינו בטוב!

מדוע חברה-קדישא אוסרת ללוות את האב לקבורה?

בחודש אדר תשס"ט פורסמה כתבה באתר "כיפה", ובה נאמר כי לא מעט עמותות חברה-קדישא מונעות מן הבנים להשתתף בקבורת אביהם. להלן כמה פְּסקות מתוך אותה כתבה שכותרתה: "עדיף לא למות בירושלים" (חדשות/עדיף-לא-למות-בירושלים/kipa.co.il):

מדובר באבסורד: בלא מעט עמותות חברה-קדישא, מונעים קרובי-משפחה מלהשתתף בקבורת יקיריהם. ממספר עדויות שונות עולה, כי בבתי-עלמין שונים ניתנות הנחיות למשפחות, המורות להן להימנע מלהגיע לקבר מסיבות שונות. המשפחות, שאינן תמיד בקיאות במנהגים ובהלכות, מצייתות להוראות שניתנות להן, ובכך מחמיצות את ההזדמנות האחרונה להיפרד מהמנוח.

בני משפחה ירושלמית שליוו למנוחה-אחרונה את אבי המשפחה בבית-העלמין בגבעת-שאול, נדהמו לגלות כי אנשי חברה-קדישא אוסרים על הילדים – בניו ובנותיו של הנפטר – להגיע לקבר, ובכך מונעים מהם למעשה להשתתף בפרידה האחרונה מהמת. יהודית (שם בדוי), בתו של המנוח, מספרת בשיחה ל"כיפה": כי "הגענו לבית ההלוויות בגבעת-שאול. איש החברה-קדישא דיבר עם אחי, והסביר לו שהילדים של הנפטר לא מלווים את האבא לקבורה, ולכן אסור לנו ללוות אותו. אמרתי לאחי שאולי בכל זאת נלך, שהרי זה אבא שלנו! אבל הבן שלי ואחי אמרו שכדאי לעשות מה שאומרים לנו. נשארנו, כל האחים והאחיות, בכניסה לבית-הקברות, ואימא שלי ליוותה את האב לקבורה בלעדינו".

שיחה עם אחת המזכירות בחברה-קדישא ירושלים מעלה, כי אכן קיימת הנחייה בארגון למנוע מילדיו של הנפטר ללוות אותו ולהשתתף בקבורתו.

עד כאן מתוך הכתבה שפורסמה באתר "כיפה".

ולא רק בירושלים, במו עיניי ראיתי כיצד אנשי חברה-קדישא מונעים מהבנים ללוות את אביהם לקבורה בבית-העלמין שברחוב חזון-הכלב בבני-ברק. והבנים נאלצו להמתין בכניסה לבית-הקברות, בעוד ששאר המלווים ליוו את המנוח עד לקבר עצמו והשתתפו במצות הקבורה.

חשוב לציין, כי אותם הבנים ואותה המשפחה שראיתי היו מעדת יהודי-תימן, ולמרות שאין למנהג זה שום זכר במורשת יהדות-תימן, אף-על-פי-כן, אסרו אנשי חברה-קדישא על הבנים ללוות את אביהם. עוד חשוב לציין, כי אותם הבנים הקפידו מאד על מצות כיבוד אב כל ימי חייהם, והאיסור ללוות את אביהם עד לקבר ולהשתתף בקבורה, הסב להם צער רב. אך אם הבנים הללו לא היו שוגים בהבלי הזוהמה האשכנזית הייתה נמנעת מהם עוגמת הנפש הזו:

"עַד מָתַי פְּתָיִם תְּאֵהֲבוּ פֶּתִי? [...] תַּחַת כִּי שָׂנְאוּ דָעַת וְיִרְאַת יְיָ לֹא בָחָרוּ" (משׂ' א).

א. מקור המנהג לאסור כניסת נשים לבית-הקברות

בכתבה שפורסמה באתר "כיפה" נאמר עוד, כי המקור למנהג זה נמצא בכתבי ההגמון המכשף מווילנא (ליטא, המאה הי"ח). להלן דבריו של אחראי החברה-קדישא הכללית בירושלים, מנדל גלברשטיין, אשר צוטטו בכתבה באתר "כיפה":

"בפירוש למשניות כותב הגאון מווילנא, שכאשר נשים נמצאות בבית-העלמין, בבית-הקברות, השטן מרקד בעיר. כלומר, זו סכנה. ככה הוא כותב. כאשר אתה מדבר על אקט שהציבור מגיע, אם זה בחברה ששומרת על כל מנהגי ההלכה כפי שנהוג בקהילות מקדמת דנא, אומרים שאסור. כמובן, לא מרביצים, לא נותנים צו מניעה, אבל מסבירים שאסור".

ותודה רבה לאנשי חברה-קדישא שאינם מרביצים לאבלים קרועי-הבגדים או מוציאים כנגדם צווי מניעה, ממש גדלות נפש מצדם... אגב, הם לא "מסבירים שאסור" כדברי מנדל הטמבל, אלא הם מונעים מהבנים באופן חד-משמעי ונחרץ מלהשתתף בליווי מיטת אביהם.

ולעצם דבריו של מנדל הטמבל, הוא כנראה ערבב בין שני עניינים: המנהג שהבנים לא ילוו את אביהם לקבורה, והמנהג שנשים לא יכנסו לבית-הקברות. עוד טען גלברשטיין, הלא הוא מנדל הטמבל, שאנשי חברה-קדישא "מסבירים" לאבלים שאסור להם להגיע עד לקבר, ובאמור, בהלוויה שהזכרתי לעיל, ראיתי שאנשי חברה-קדישא **מאיימים** על האבלים שלא ללוות את אביהם לקבורה. זאת ועוד, לא מדובר במנהג מ"קדמת דנא", אלא במנהג חדש יחסית, ואבותינו הקדמונים נוחי נפש לא נהגו במנהג זה, ולא עלה על לבם. "יִזָּבְחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם" (דב' לב, יז).

נעבור עתה לבחון את דברי ההגמון המכשף מווילנא שנזכר בדברי גלברשטיין: ההגמון המכשף התייחס בדבריו הללו רק לעניין איסור כניסת נשים לבית הקברות, והר' צוריאל בספרו "מנהגי אבלות שאינם ראויים" (עמ' 358–359), מסכם את המנהג הזה, וזה לשונו:

"בשו"ע יו"ד (שנט, ב) נפסק: 'יש למנוע מלצאת הנשים לבית-הקברות אחר המטה'. הש"ך כתב: 'שאם עושים כן גורמים רעה לעולם ח"ו' [...] גם הגר"א באגרת שכתב בעת נסיעתו לארץ-ישראל כתב **'ששם מתדבקין הקליפות מאוד וכל שכן בנשים, וכל הצרות והעוונות באים מזה'** (אוצרות [=אוצרות? ערֵמות מבאישות של מינות ומדוחים] הגר"א, עמ' 182). חיי אדם התריע נגד אשה נדה ההולכת לבית הקברות".

הנבל מווילנא שגה בתלותו בדברי מאגיה וקליפות קלמנטינות את כל הצרות והעוונות, ורחוק הוא מרחק עצום בדבריו אלה ממשנתו הזכה והצלולה של רבנו הרמב"ם. ואליבא דאמת, כל הצרות והעוונות באים כתוצאה מאי שמירת דיני התורה והשקפותיה האמיתיות – דהיינו ההליכה אחרי הבלי המינים מווילנא ודומיהם. ושמא יטענו שיש ללמד זכות על הכומר מווילנא, הואיל וכוונתו הייתה להשיג מטרה נעלה כשלעצמה, דהיינו מניעת ערבוביה בין נשים לגברים בהלוויות, וציין טעמים אליליים כדי להפחיד את ההמון. על-כך יש להשיב, שכבר לימדנו רבנו, שמי שמנסה להוכיח דבר שהוא אמת כשלעצמו בדרכי הטעיה והשאה, לא רק שאינו מועיל

מאומה, אלא אף מחליש את אמיתת הדבר שרצה להוכיחו (ראו: מורה הנבוכים ב, טז) – וכל-שכן כאשר הנבל הנוצרי החדיר הזיות אליליות מתועבות אשר מחריבות את המחשבה.

ועל חומרת ההזיות המאגיות אומר רבנו בספר-המצוות (לאווין לב), וכֹה דבריו:

"ובכלל המעשה הזה [איסור לא תעוננו] גם איסור מעשה אחיזת העיניים [...] והוא סוג גדול מסוגי התחבולות וקלות תנועת היד, עד שמדמים לאדם דברים בלתי-אמיתיים [...] והוא מין ממיני הכשפים, ולפיכך סופג מלקות, ועם זה הוא גונב דעת הבריות, **וההפסד הנגרם על-ידי כך עצום מאד,** לפי שהדברים הנמנעים לחלוטין נעשים אפשריים בעיני הסכלים והנשים והנערים, **ותורגל מחשבתם לקבל את הנמנעות ולחשוב שהם אפשריים להיות,** והבן זאת".

במקומות לא מעטים הצבעתי על חומרת ההזיות המאגיות, וחשוב לשננה: כי ברגע שחודרת לאדם הזיה מאגית בכל תחום מתחומי החיים, חודרת לתודעתו המחשבה השגויה שיש למאגיה הפגאנית יכולת שליטה והשפעה על עולמינו, ומכאן הדרך קלה ומהירה מאד להחדרת הזיות מאגיות אליליות לכל תחומי החיים, שהרי אם המאגיה אמת והיא קיימת ופועלת בעולמינו בתחום אחד, מדוע שהיא לא תהיה אמת קיימת ופועלת בכל תחומי החיים?

בנוסף להתפשטות ההזיות כמו סרטן אלים וגרורתי במחשבתו של האדם, ולהרס המוחלט שהן גורמות ליכולתו של האדם להשיג השקפות נכונות בכל תחום מתחומי החיים, עצם האמונה בקיומן של ההזיות המאגיות מעלה ומצמיחה שתי רעות גדולות נוספות:

א) כל הזיה מאגית מנוגדת לציר שעליו סובבת כל התורה כולה: עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה, וזאת מפני שביסוד כל עבודה-זרה טמון שורש מאגי, שהרי ללא שורש מאגי אין קיום לשום עבודה-זרה. למשל, ללא האמונה ביכולתו של האליל להוריד שפע באופנים מאגיים דמיוניים, אין לעבודה-הזרה שום משמעות. נמצא, שההזיות המאגיות הן השורש לאמונה בכוחות על-טבעיים זולת ה' יתעלה ויתרומם, והן אלה שמדרדרות לעבודתם וליראתם.

ב) מקור ההזיות המאגיות הוא בקרב העמים עובדי האלילים, אלה האמינו בקיומם של שדים דמיוניים ואף עבדו אותם ונתייראו מהם. כלומר, כל מי שמטמטם את המחשבה בהזיות השדים ודומותיהן הולך בחוקות הגויים ובהשקפותיהם המשחיתות, ואסור לנו, לעם חכם ונבון לתעות בדרכי ההבל של הגויים הרשעים והבהמיים, וכבר הזהירנו על זה ה' יתעלה: "תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ" (דב' יח, יג), וכדברי רבנו המפורסמים בסוף הלכות עבודה-זרה פרק יא:

"ודברים אלו כולן [כל ענייני המאגיה שהובאו בפרק יא שם] דברי **שקר וכזב הן,** והן שהטעו בהן עובדי עבודה-זרה הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להימשך **בהבלים האלו,** ולא להעלות על הלב שיש בהן תעלה [=תועלת], שנאמר: 'כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל' [במ' כג, כג]. ונאמר: 'כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יד].

כל המאמין בדברים אלו **וכיוצא בהן** [מענייני המאגיה וההזיות], ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרה אותן, אינו אלא מן **הסכלים ומחוסרי הדעת,** ובכלל הנשים והקטנים

שאין דעתן שלמה. אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה התורה אינם דברי חכמה, אלא **תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן.** ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים: 'תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ' [דב' יח, יג; כלומר, אל תימשך אחר המאגיה אלא אחוז באמונה זכה וברה]".

מהלכות רבנו לעיל אנחנו לומדים נכוחה, שההבלים, ההזיות והדמיונות **גורמים לנטוש את דרכי האמת!** ובמלים אחרות, אם האדם ממלא את מחשבתו בהבלים ובהזיות פגאניות הוא מחריב את צלם האלוה שבו, מתרחק מידיעת ה' יתעלה ומתדרדר לתהום הסכלות והבהמיות. וכל הזיה כזאת, וכל-שכן שלל הזיות כאלו, מרחיקות את האדם מאד מאל אמת שאין-כיוצא-בו, שהרי ביסוד כל הזיה מאגית נעוצה האמונה בקיומו של כוח על-טבעי זולת אל אמת.

כמו כן, עצם האמונה בקיומו של כוח מאגי על-טבעי שפועל באופן עצמאי, זולת אל אמת, כמו שדים ומכשפים ורוחות-רעות ודיבוקים, וכל מין ממיני אמונות העבודה-זרה, כל זאת הוא בגדר חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, וכמו שפוסק רבנו (עבודה-זרה ב, י): "כל המודה בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדהּ – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא". זאת ועוד, המודה בעבודה-זרה לא רק מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא, אלא אף כופר בכל התורה כולה, ללמדנו על חומרת ההודאה בעבודה-זרה, וכך פוסק רבנו שם (ב, ז):

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וכו' [במ' טו, כב], ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא [=הנה] למדת, שכל **המודה בעבודה-זרה** כופר בכל התורה כולה [=שהרי נאמר 'כָּל הַמִּצְוֹת'] ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [במ' טו, כג]. וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, **והיא עיקר כל המצוות כולן**".

ואחתום עניין זה בדברי רבנו במורה (ב, מז):

"כי אין רצוי לפניו יתעלה כי אם האמת, ואין מכעיסו כי אם השווא [השקר והמינות והאלילות], ואל יתבלבלו השקפותיך ומחשבותיך ויהיו בדעותיך השקפות בלתי נכונות רחוקות מאד מן האמת ותחשבֵם תורה, כי התורות [=המצוות] הן אמת צרופה אם הובנו כראוי, אמר: 'צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם' [תה' קיט, קמד], ואמר: 'אֱמֶת יְיָ דִּבֶּר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים' [יש' מה, יט]".

ב. מקור המנהג שלא ללוות את האב לקבורה

בספרו גשר-החיים (עמ' קיב), האריך הוזה הזיות בשם יחיאל-מיכל טוקצינסקי בעניין המנהג שלא ללוות את האב לקבורה, וזה לשונו:

"הטעם [למנהג זה הוא] על-פי הקבלה [דהיינו על-פי ספר האופל וכפי שהוא יאמר לקמן באופן מפורש], שלא ילכו אחריו [אחרי המת] יצורי זרעו הטמאים, מטיפות הקרי, וכמו שאמרו בעלי הקבלה: שמטיפות הזרע הבלתי-כשרים מתהווים יצורים טמאים מזיקים, שבמשך הזמן מתגדלים ומתלבשים בלבושים גופניים של שדין ורוחין. והם-הם נגעי בני-אדם הפוגעין בו וגורמים לו מרעין-בישין גם בחייו. המז"ל איננו בר מזל, גבר לא יוצלח לתכליתו".

לפי טוקצינסקי, זרע שנשפך לבטלה הופך לשדים ורוחות אשר מזיקים לאדם במשך חייו, וגורמים לו לחוסר מזל ולאי-הצלחה בחיים. אך עדיין לא ברור מדוע נאסר על הבנים ללוות את אביהם לקבורה? מכל מקום, מקור ההבלים הללו הוא בקבלה הארורה, והשקפות אלה נוגעות נגיעה רחבה בעבודה-זרה, מפני שכל מי שירא מישויות מאגיות דמיוניות, כגון שדים ורוחות, משתֵּף למעשה את יראתו מהקב"ה, ביראה מהבלים שהראשונים שהמציאום היו עובדי-האלילים הקדמונים – כביכול יש כוחות על-טבעיים נוספים בעולם מבלעדי הקב"ה, שאין זולתו ואין כיוצא בו, וכבר הזהירנו ה' יתעלה ש"לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי" (שמ' כ, ב).

נחזור לענייננו, חשבתם שטוקצינסקי יסתפק בהבלים הללו? או שלא ניתן להחביל מעבר לכך? ובכן, בהמשך דבריו הוא מוסיף הבלים מהובלים נוספים, וזה לשונו:

"ומאז נתחדשה המשקפת המגדלת פי 16–18 אלף [=כוונתו כמובן למיקרוסקופ, אך שֵׁם המיקרוסקופ כנראה נשׂגב מבינתו], המצויה אצל רופאים למקצוע, רואים על-ידי אותה המשקפת בכל טיפה שכזו, בריות חיות קטנטנות בצורות תינוקות בני-אדם מתנועעות רצות ומתרוצצות – המראות זוועה מלהסתכל. ולכשתהיה משקפת מגדלת פי מאה אלף יראו שם ילדים בדמות מולידם, והיה לב האב הרואה מתפלץ למראה ילדיו שהוליד לרוחות [...] **ודברים איומים [איזה פחד...] דיברו על זה בזוהר הקדוש** [בראשית נה, ויחי ריט, ויקהל ריד]".

ועד כמה ניתן להיות משובש?! האם מי שמתבונן בשכבת-זרע במיקרוסקופ יראה "בריות חיות קטנות בצורת תינוקות"? ומדוע מדובר ב"מראות זוועה מלהסתכל"? או שאולי הוא אינו רוצה שנסתכל כדי שלא נגלה עד כמה הפליג בהזיות. והוא ממשיך ואומר, כי במיקרוסקופ שמגדיל פי מאה אלף, רואים "ילדים בדמות מולידם"! ואין כל שחר לדבריו, וחבל שדת משה מובלת על ידי שוטים מהבילים. ודבריי חריפים כי קצתי בחיי מפני מינות הממסד האורתודוקסי, ומפני ריחוקנו מן האמת במשך מאות ואלפי שנים, בגלל סכלות הפתאים ורשעות המתוחכמים.

זאת ועוד אחרת, בדקתי את נכונות דבריו מבחינה מדעית, יצרתי קשר עם חברה למכירת מיקרוסקופים. נכון לשנת 2018, המיקרוסקופים המשוכללים ביותר שנמכרים מגדילים פי 10 עד פי 160, ואלה הם המיקרוסקופים המצויים "אצל רופאים למקצוע" כלשונו של טוקצינסקי. אמנם, נאמר לי שיש גם מיקרוסקופים נדירים ומשוכללים במיוחד שמגדילים פי 1000 עד 1500, אך הם אינם מצויים אצל רופאים ולא זקוקים להם כדי לבחון דגימת זרע. ובימינו במאה ה-21 יש גם מיקרוסקופים ביולוגיים משוכללים מאד שמגדילים פי 100,000 אך אלה מיקרוסקופים בגודל של חדר, וברור שלא לאלה התכוון טוקצינסקי, וגם אין צל של ספק שלא היו כאלה מיקרוסקופים בשנות החמישים, השנים שבהן שרבט טוקצינסקי את הזיותיו.

טוקצינסקי מסכם את דבריו שם ואומר: "ומשום כך עושים מסביב למת עוד כמה עניינים כגון ההקפות ועוד כהנה – למען הרחיקם או לבערם מעליו [=מעל המת] עד כמה שאפשר".

ושוב הוא גולש לענייני עבודה-זרה, כי כפי שכבר הוּכח במאמר: "נטילת ידיים: לברך לפני או אחרי הנטילה?", כל מי שעושה פעולה שנועדה להרחיק ממנו נזק של שד או רוח דמיוני וכיו"ב, הוא למעשה עובד עבודה-זרה, אף שהוא פטור מסקילה כי עבדה מיראה (ראו הלכות עבודה-

זרה ג, יא). מכל מקום, גם לאחר כל דברי ההבל של הוזי ההזיות ובהם טוקצינסקי, טרם קיבלנו תשובה לשאלה: מדוע הוזי ההזיות אוסרים על הבנים ללוות את אביהם לקבורה?

נמשיך לעיין ואולי נצליח למצוא את התשובה: הר' משה צוריאל התנגד למנהג האוסר ללוות את האב לקבורה, וזה לשונו בספרו "מנהגי אבלות שאינם ראויים" (עמ' 359):

"שורש מנהג זה נמצא בספר של"ה [...]: 'שיש טיפות שז"ל [=שכבת זרע לבטלה] שהאדם הוציא בחייו, והם המקיפים אותו עד לקברו **ומצערים אותו**' [...] כלומר, שלא ילוו אותו לא בנים שיש להם גוף ולא בנים שאין להם גוף (שז"ל) [=דהיינו הבנים שאין להם גוף שנולדו משכבת זרע שיצאה לבטלה לפי דמיונו]", וסיכם: "כידוע, הבנים עלולים להצטער מאוד כשימנעו מהם לשאת את אביהם או ללוותו לקבורתו. ואם תוסבר להם הסיבה, יהיה זה בזיון המת".

לרשימת הוזי ההזיות ועובדי-האלילים מאמיני השדים הדמיוניים, מצטרף בחפץ-לב אחד המכשפים הנגעלים ביותר, הלא הוא השל"ה (פולין וארץ-ישראל, המאה הי"ז). הוא מוסיף ו"מסביר" ברוב כסילותו, כי שכבת-הזרע שהוציא האב לבטלה במשך חייו מסובבת אותו בעת קבורתו, ואם הבנים נמצאים בקרבת גופת האב – אז הן מצערות אותו באופן מיוחד. ובקָראי הזיות אלה איני יודע את נפשי, וזעקה אילמת עולה מקרבי: **מהי הַשׁטוּת הזו?!** וכי ניתן עוד לצעֵר את גופת האב לאחר מותו? וכי גופתו מרגישה משהו? ומדוע הבנים גורמים לאב צער גדול? וגם אם נתייחס לשיגעונו כאל שיטה, דבריו הזויים, שהרי הבנים נזרעו בטהרה ולא נשפכו לשווא... ושמא המינים האירופיים הזימתיים אינם סמוכים ובטוחים שבניהם נזרעו בטהרה? ואולי זו גם הסיבה שהם מקפידים לייחס את האדם על-שם אימו: מה שבטוח בטוח, וזאת בניגוד לתורה: "לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם" (במ' א, ב; ובעשרות מקומות נוספים).

המכשף הזה – השל"ה, גם קרא לספרו "שני לוחות הברית" (ר"ת של"ה), שֵׁם אשר מנוגד לחלוטין למהותו ולתוכנו, ויתרה מזאת, איך הוא בכלל העז לקרוא לספרו על-שם לוחות-הברית? ולרמוז לכך שהוא גדול כמשה רבנו וספרו כביכול נאמר מפי-הגבורה... וכל מי שמאמין בברית-חדשה כופר בדת האמת שלא תשתנה ולא תוחלף לעולם, ואין לו חלק לעולם-הבא.

ואחזור לענייננו, גם אם נתעלם מההזיות ומענייני העבודה-הזרה שבמנהג זה, דברי השל"ה משובשים שהרי הם נוגדים את ההיגיון ההלכתי, ואסביר: מכבוד האב שבנו לא יסתור את דבריו ולא יישב במקומו וכו', ואם האב חטא, על הבן לשאול אותו בנועם: האם כך ההלכה? וכאן, בִּמקום הכבוד האחרון, רבני אשכנז מורים לבנים שלא ללוות את אביהם לקבורה משום חטאים שיש בהם חרפה גדולה? וכי יש ביזיון אחרון גדול מזה מן הבנים כלפי האב שנפטר?!

ותודה לאל ששלח לנו את רבנו הרמב"ם להצילנו מטומאת השל"ה ומן התוהו והתעייה, וכֹה דבריו בהלכות אבל (ח, ג): "וכן על אביו ועל אמו חולץ כתפו [...] **והולך כך לפני המטה. ואחר שייקבר אביו או אימו אינו חייב לחלוץ**". כלומר, פשוט וברור לפי רבנו הרמב"ם שהבנים חולצים כתפיהם והולכים כך לפני המטה עד לקבורה (ולפי מנהג תימן לאחר המיטה). אולם, גם אם נתעלם מענייני ההזיות והעבודה-הזרה כאמור, וגם אם נתעלם מחרפת האב במנהג הזה שנזכרה לעיל, וגם אם נתעלם מהֲלכת הרמב"ם שצוטטה – עדיין לבי אינו שקט, שהרי

כיצד יעלה על הדעת שהבנים לא יזכו לכבד את אביהם בשעה נוראה זו ולא ילוו אותו לקבורה? האם כך צריך להתנהג עם חכם ונבון? ועם אנשי חברה-קדישא מתועבים שכאלה, שמאיימים ומונעים מללוות את האב, יש לנהוג באופן היחיד שהם מבינים: "ולשטיא בכורמיזא".

ואין חדש תחת השמש, קול ההיגיון והדעת נעדר מהעולם האורתודוקסי הפרו-נוצרי כבר מאות רבות בשנים, בערך מאותה העת שהחלו להפוך את הדת קורדום לחפור בו (ראו: 'מהם הגורמים לעיוותה ולמסחורה של דת משה?'). וכך כתב ראש הכמורה האורתודוקסית יצחק יוסף שר"י בספרו ילקוט-יוסוף (ח"ז יו"ד עמ' עֶז): "אין למחות בחוזקה באלה שעלו מחוץ-לארץ ומנהגם ללוות את האב הנפטר [...] אבל אם יש בהם בני תורה ומוקירי רבנן, ראוי לתלמידי-חכמים לדבר עמהם באמירה נעימה **שלא לשנות מן המנהג שנעשה לטובת הנפטר**".

שימו לב מה אומר העֶז השוטֶה הזו: "אבל אם יש בהם בני תורה ומוקירי רבנן" וכו', דהיינו מעלה גדולה היא שלא ללוות את האב לקבורה מן הטעמים ההזויים שעלו במוחות המכשפים הוזי ההזיות... כלומר, הפכו את התורה לסכלות ואלילות! ומי שמעודד לנהוג בדרכי האלילות הוא עובד אלילים בעצמו, ואם הוא ראש הכמורה האורתודוקסית הוא גם רשע שמתעה את העם אחרי ההבל, ויש לחרפו ולגדפו ולקללו ולצמצם את נזקיו בכל האמצעים האפשריים.

"**האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם,** שנאמר: 'לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים [וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ' (דב' יג)]" (סנהדרין יא, ו).

כמו כן, דברי המכשף הפוכים לחלוטין! מפני שעל תלמידי-החכמים **לעודד** את האבלים לקיים את דין התלמוד, ולכבד את אביהם בדרכו האחרונה "והולך כך לפני המטה". "הוֹי הָאֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע, שָׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ, שָׂמִים מַר לְמָתוֹק וּמָתוֹק לְמָר" (יש' ה, כ).

ג. המקור הראשון של המנהג שלא ללוות את האב לקבורה

לפי טוקצינסקי, מקורו הראשון של המנהג הוא בקבלה הארורה ובספר האופל, אשר קוראים לו "קדוש" רק כדי להסתיר את סרחונו וטומאתו הרצוצה, וכמו שאומר הנביא ישעיה (סו, יז) על הכומרים המושחתים המִתחזים לפרושים ולטהורים: "הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים" וכו'.

והנה לפניכם תרגום ספר האופל הפגאני לפרשת בראשית (נה ע"א):

"רבי שמעון אמר, מאה ושלושים שנים נפרד אדם [הראשון] מאשתו, וכל אותן מאה ושלושים השנים היה **מוליד רוחות ושדים בעולם בגלל אותו כוח הזוהמה שהיה שאוב בו.** כיוון שחיסל ממנו אותה הזוהמה, שב וקינא את אשתו והוליד בן. אז כתוב: 'וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ' [בר' ה, ג]. בוא וראה, כל בן-אדם שהולך לצד שמאל ומטמא את דרכיו, **כל רוחות הטומאה מושך על עצמו, ורוח טומאה נדבקת בו ולא זזה ממנו,** והתדבקות של אותו רוח טמא יהיה באיש הזה ולא באחר, ולכן התדבקותם אינה אלא באלה שנדבקים בהם".

לפי הטמטום הזה, אדם הראשון נפרד מאשתו ושפך את זרעו לבטלה במשך 130 שנים, ובכל השנים הללו הוא היה מוליד כך שדים ורוחות. לאחר שעברה ממנו הזוהמה, "שב וקינא את

אשתו והוליד בן", משמע שהוא לא חי עם אשתו במשך 130 שנים ושפך את זרעו לבטלה! ומהי מסקנתו של שיקוץ שמעון? כל אדם שמטמא את דרכיו "כל רוחות הטומאה מושך על עצמו ואינן זזות ממנו", ולא סתם רוח טומאה אלא דווקא רוחות הטומאה שהאדם הזה "הוליד", וכלשונו של ספר-האופל: "והתדבקות של אותו רוח טמא יהיה באיש הזה ולא באחר".

הארור שחיבר את האופל ושהפך את בר-יוחי לשיקוץ, העתיק לספרו את המדרש המפורסם במסכת עירובין (יח ע"ב): "כל אותן מאה ושלושים שנה שהיה אדם נזוף בהן, היה מוליד רוחות שדין ולילין". ברם, הוא ייחס אותו בשקר לבר-יוחי (במקור אֲמָרוֹ ר' ירמיה בן אלעזר), והוסיף עליו מנה גדושה של גיבובי הבלים כדרכו. לענייננו חשוב להבין, כי המחבר הארור הזה הבין מדרש זה **כפשוטו,** ושגה לחשוב שמדובר בשדים דמיוניים כמו שהם מתוארים בתרבויות עובדי-האלילים. וכבר האריך רבנו בעניין חומרת הבנת המדרשים כפשוטם בהקדמתו לפרק חלק, וגינה בלשון חריף את הסכלים שסוברים שיש להבינם כמות-שהם מילה-במילה.

לאור זאת יש לתמוה, וכי יעלה על הדעת שבר-יוחי חיבר את ספר האופל? כלומר, וכי יעלה על הדעת שבר-יוחי יפרש את מדרשי חז"ל העמוקים כפשוטם?! ויתרה מזאת, כבר ראינו שפירוש מדרש זה כפשוטו גורר להזיות ולעבודה-זרה, לביזיון האב ולשפל חרפתו בעת הכבוד האחרון, לסתירת ההלכה, לסתירת כל היגיון ורגש בריא, ואף לחילול השם ולהשנאת הדת.

אמנם, אין בקטע האמור באופל ראיה מפורשת לכך ששדים ורוחות מקיפים ומזיקים לגופת המת, אך הוא הראשון אשר החדיר את ההזיה ששכבת זרע שיצאה לבטלה הופכת לרוחות ולשדים מזיקים, שהרי נאמר באופל שאדם הראשון נפרד מאשתו "וכל אותן מאה ושלושים השנים היה מוליד רוחות ושדים בעולם בגלל אותו כוח הזוהמה שהיה שאוב בו", ולאחר מכן נאמר שם: "כל בן-אדם שהולך לצד שמאל ומטמא את דרכיו, כל רוחות הטומאה מושך על עצמו, ורוח טומאה נדבקת בו ולא זזה ממנו". ואין דרך אחרת להבין את הדברים הללו, ואכן כך הבינו כל הוזי ההזיות ומטונפי הזימות אשר נקראים "חכמי ישראל", וכפי שראינו לעיל.

זאת ועוד, לפי האופל הטמא, המגרעת של החטא היא מגרעת דמיונית, דהיינו יצירת מזיקים מאגיים אשר פוגעים באדם במהלך ימי חייו, אך מי שמתבונן היטב מבין עד כמה השקפה זו רעה – שהרי החטָאים אינם יוצרים מזיקים מאגיים דמיוניים, אלא הם מרחיקים את האדם מבוראו ומדרדרים אותו לתהומות הסכלות והבהמיות, וזהו הנזק האמיתי. ומי שאינו מבין את **הנזק האמיתי** של העוונות והפשעים לעולם לא יתרומם מהם ואף יוסיף לשקוע בהם, שהרי כוחו הדמיוני של יצר הרע גדול אלף מונים מאיומיו הדמיוניים של האופל בעניין המזיקים.

ובמלים אחרות, פיתוייו של יצר הרע גדולים אלף מונים מאיומיו של ספר-האופל, ובמיוחד אם האדם אינו נענש בטווח הקצר והמיידי על פשעיו ומעלליו. קצרו של דבר, מי שאינו מוסיף דעת ומרומם את נפשו מלשקוע בזוהמת המאגיה והתועבה, לעולם יוסיף לשקוע בהן עוד ועוד.

"וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר" (ויק' י, י), נעבור עתה לראות כיצד רבנו הרמב"ם מפרש מדרש זה, וכֹה דבריו בספרו מורה-הנבוכים (א, ז):

"וכבר ידעת שכל מי שלא הושגה לו הצורה הזו [=שלא הוציא את שכלו מן הכוח אל הפועל] [...] שאינו אדם אלא בעל-חיים בצורת אדם ותבניתו [=בהמה בדמות אדם], אלא שיש לו יכולת למיני הנזקים והמצאת הרעות מה שאין לשאר בעלי-החיים, כי המחשבה והסברה שהייתה מעותדת לו [=שה' יתעלה חננו בה וייעדה] להשגת השלמות – אשר לא הושגה – משתמש בה במיני התחבולות המביאות לרעות והמצאת הנזקים, וכאילו הוא דבר הדומה לאדם או חיקויו, וכך היו ולדי אדם אשר קדמו לשֵׁת [בכל אותן מאה ושלושים השנים], ואמרו במדרש [עירובין יח ע"ב]: **'כל אותן מאה ושלושים שנה שהיה אדם נזוף בהן [=בעקבות חטאו בעץ הדעת], היה מוליד רוחות כלומר שדים, וכאשר נִרְצָה [=נמחל לו] הוליד דומה לו',** כלומר בדמותו כצלמו, והוא אמרו: 'וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ' [בר' ה, ג]".

ברור אפוא, כי אותם השדים שנזכרו במדרש, הם משל לבניו של אדם הראשון באותן מאה ושלושים שנים, אשר היו רעים וחטָאים לה' מאד ורחקו כרחוק מזרח ממערב מדרגת אדם, מעין חיות ובהמות מתוחכמות וערמומיות – אך למעשה, לפי המדרש, הם היו גרועים מן החיות והבהמות שחיות את חייהן בשלווה וכל מעשיהן ופעולותיהן הם לצורך הישרדותן. קאפח מוסיף בהערה במורה שם, וזה לשונו: "לפנינו איתא [בגמרא] 'רוחין ושדין ולילין', וייתכן כי בדורות הראשונים היו מין אחד ובדורותינו מינים הרבה"... וכנראה מאן דהו הוסיף בגרסת התלמוד רוחין ולילין, שהרי התלמוד שלפנינו עבר עריכה עיבוד והגהה תחת ידיהם של המינים וצאצאיהם שוחרי המאגיה והטומאה, ולעיון נוסף ראו: "בעל-חיים בצורת אדם ותבניתו".

בנוסף לכל האמור, יש לידע כי עצם האמונה בקיומם של שדים דמיוניים היא הזיה מאגית שיש בה חירוף וגידוף השם הנכבד והנורא, שהרי השדים הם עבודה-זרה עתיקה שהייתה נפוצה מאד. והרחבתי בעניין זה בסדרת מאמרים על השדים, ואסתפק בשינון הלכות עבודה-זרה:

"מצות עבודה-זרה כנגד כל המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וכו' [במ' טו, כב], ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא למדת, **שכל המודה בעבודה-זרה כופר בכל התורה כולה,** ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, שנאמר: 'מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם' [במ' טו, כג]. וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה, והיא עיקר כל המצוות כולן [...] כל המודה בעבודה-זרה שהיא אמת אף-על-פי שלא עבדה – הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא" (שם ב, ז; ב, י).

יהי רצון אפוא שנזכה לראות בקרוב בהתגשמות נבואתו של יחזקאל (לו, כד–כט):

"וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם, **מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם.** וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם, וַהֲסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר. וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם, וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם [=אנהיג אתכם באופנים מחוכמים עד שתשובו אלי בכל לבבכם ובכל נפשכם]. וְיִשַּׁבְתֶּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם, וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים. **וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם**".

אנא ה' הושיעה נא!

מצאתי תליון נוצרי – האם מותר לי למכרו?

אדם שמצא תליון זהב וכיו"ב בעל מאפיינים נוצריים מובהקים, האם מותר לו למכרו או שמא אסור לו ליהנות ממנו משום איסור הנאה מעבודה-זרה? ובכן, נחל בפסק רבנו בהלכות עבודה-זרה (ט, ד): "הנוצרים עובדי עבודה-זרה הם". עוד פוסק רבנו שם (ז, ג): "עבודה-זרה עצמה ומשמשיה ותקרובת שלה וכל הנעשה בשבילה אסור בהנאה". למדנו אפוא, שכל מה שנעשה בשביל טקסי הפולחן הנוצריים או כדי לשרת את העבודה-הזרה גופה – אסור בהנאה.

כלומר, אם מדובר בתליון, מכל חומר שיהיה, שמשמש לטקסי הפולחן בכנסייה, או שמניחים אותו כתקרובת בכנסייה, או שהוא נעשה לשימושה של העבודה-הזרה, או שיש בו צורת עבודה-זרה, דהיינו צורתו של יש"ו, אף שהיא אינה שלמה מראשה ועד רגליה (וכל-שכן ראשה ורובה) – אסור ליהנות בו. ברם, אם מדובר בתליון זהב נוצרי שאינו משמש לטקסי הפולחן בכנסייה וכו' ואף לא חקוקה בו צורתו של יש"ו? דהיינו מה דינו של תליון זהב נוצרי כזה שנעשה אך ורק **לנוי?** ובכן, לקמן נלמד, שתליון זהב שכזה, מותר להתיכו וליהנות בזהבו.

וכֹה דברי רבנו בהלכות עבודה-זרה (ז, י):

"המוצא כלים ועליהן צורת חמה ולבנה ודרקון: אם היו כלֵי כסף וזהב או בגדי שני, או שהיו חקוקים על הנזמים ועל הטבעות – הרי אלו אסורין [בהנאה]; ועל שאר הכלים – מותרין [בהנאה], מפני שחזקתן לנוי. וכן שאר הצורות הנמצאות על הכלים – חזקתן לנואי ומותרין".

רבנו מבאר בפירוש המשנה (עבודה-זרה ג, ג) מה הן צורות חמה ולבנה ודרקון: "צורת חמה ולבנה, אין ענייננו שימצא עיגול ויאמר זו השמש, או חצי עיגול ויאמר זה הירח, אלא, בעלי הטלסם [=הקמיעות למיניהם] מייחסים לכוכבים צורות, עד שאומרים כי צורת שבתאי צורת **זקן שחור מופלג בזקנה,** וצורת נוגה צורת **נערה יפה עדויה זהב,** וצורת השמש צורת **מלך מוכתר יושב בעגלה,** וכך מייחסים לכל המזלות והכוכבים צורות רבות [...] ואמרו: 'חמה ולבנה' רצה לומר שימצא הצורה המיוחסת לחמה והצורה המיוחסת ללבנה לפי איזה דעה שתהיה. והדרקון צורת **איש בעל סנפירין** וקשקשים רבים בגבו בין סנפיריו כקשקשי הדגים" וכו'.

מן ההלכות הללו ומפיהמ"ש עולים שלושה דינים הלכתיים: **1)** כאשר מדובר ב"צורת חמה ולבנה ודרקון" שמצוירים על "כלֵי כסף וזהב או בגדי שני [=בגדים יקרים ומפוארים], או שהיו חקוקים על הנזמים ועל הטבעות" – אסור ליהנות בהם, בין שהם חקוקים או מצוירים בשלמות גופם, בין שהם חקוקים או מצוירים באופן חלקי; **2)** כאשר מדובר ב"צורת חמה ולבנה ודרקון" שחקוקות על שאר הכלים, מותר ליהנות בהם כי חזקת הכלים הללו שהם נועדו לנוי; **3)** וכאשר מדובר בשאר הצורות, מותר ליהנות בהם ואפילו שצוירו או נחקקו על כלי כסף וכלי זהב וכו'.

נמצא, שכאשר נחקקה צורתו של יש"ו על תליון זהב וכיו"ב – אסור ליהנות בצורה הזו, ואפילו כשמדובר בצורתו החלקית, כגון ראשו בלבד. אך כשמדובר בסממני נצרות בעלמא – מותר.

"לֹא תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ פֶּן תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא" (דב' ז, כה).

זאת ועוד, לא רק שאסור ליהנות בצורתו של יש"ו, אלא שחובה לכלותה ולבערה מן העולם, וכיצד מכלים עבודה-זרה? ובכן, הנה לפניכם פסק רבנו בהלכות עבודה-זרה שם:

"כיצד מאבד עבודה-זרה ושאר דברים שהן אסורים בגללה, כגון משמשיה ותקרובת שלה? שוחק וזורה לרוח, או שורף ומטיל לים המלח".

ואין צורך לטרוח ולנסוע עד ים המלח, די להטילה למקום עמוק ומרוחק בים התיכון, שהרי בהלכות ערכים וחרמים (ח, יג) רבנו פוסק כך: "ואם היו מעות או כלי מתכות ישליכן לים-הגדול ים-המלח כדי לאבדן". נמצא, שהים הגדול, הוא הים התיכון, קרוי בפי רבנו: ים המלח. ועל-כל-פנים צריך לאבדה בשחיקה או בשריפה או בניתוץ וכיו"ב, טרם שיזרקנה לים.

***

ומה יהיה דינם של ציורי אלילים שנחקקו על-גבי שאר הכלים? דהיינו שלא על-גבי כלי כסף וכלי זהב, נזמים וטבעות או בגדי שני מפוארים? ובכן, מותר ליהנות בהם, דהיינו להשתמש בהם או למכרם וכיו"ב, אך רק לאחר שהשמדנו את צורתם של האלילים מן הכלים. לדוגמה, אם אנו מבקשים להשתמש או למכור ציור של אחד מאלילי המינות האירופים המפורסמים (כמו שך ואלישיב ושטיינמן וקנייבסקי וכיו"ב), אסור לנו למכרם כמות שהם, שהרי בזה אנו מחזקים ידי עוברי עבירה, ותורמים להפצתה של תרבות שקר והבל פגאנית, אך מותר לנו למחזר את התמונות הללו, או למכור את המסגרות של התמונות הללו, וכן כל כיוצא בזה.

נמצא אפוא, שפסק רבנו לעיל (לפיו מותר ליהנות בציורי אלילים מפורסמים כאשר הם נחקקו על-גבי שאר הכלים) אינו מתיר ליהנות מציורי האלילים הללו בדרך שתפיץ את שמות האלילים בעולם, שהרי לא יעלה על הדעת כדבר הזה. אלא, מותר ליהנות בהם אך ורק בדרך שלא תפרסם ותרומם את האלילות והתועבה, דהיינו להשתמש בחומרי גולמם ותו לא.

ברם, אם מדובר בצורות שאינן מפורסמות כאלילים, נראה מדברי רבנו שמותר ליהנות בהן כמות שהן, דהיינו, אם מדובר בציורי דמויות מיתיות שאינן מפורסמות כאלילים, כגון כל ציורי דמויות הפנטזיה למיניהן – אין איסור ליהנות בהן, וכפסק רבנו לעיל: "וכן שאר הצורות הנמצאות על הכלים – חזקתן לנואי ומותרין". אולם, כמובן שאין הדבר ראוי, שהרי לא יעלה על הדעת שתלמידי החכמים או אפילו האנשים הכשרים יסתובבו עם חולצות שיש עליהן ציורים של דמויות מאגיות פגאניות כמו הדרקונים הידועים בימינו (ברם, הדרקון המסוים שנזכר בהלכה, שהוא כדמות אדם, אסור; וייתכן שגם זה בימינו מותר, כי לא מדובר באליל מפורסם וידוע, אלא בסתם הזיה דמיונית, וכל דרדק מבין שמטרת הציור היא לנוי בלבד).

***

קצרו של דבר, אדם שמצא תליון ובו צלב מזהב, חזקתו לנוי, ומותר להתיכו וליהנות מזהבו. כמו כן, אם אדם מצא כלים שיש עליהם צורת צלב, מותר לו להשתמש בכלים הללו בצנעה, או לצבוע או לעטוף אותם ולהשתמש בהם בפרהסיה, אך לדעתי אסור לו למכרם לגויים שהרי במכירתם הוא מחזק ידי עוברי עבירה, ומרבה הזיות ומחשבות טמטום פגאניות בעולם.

סוף דבר

אחתום בחובה הכללית לבער את העבודה-הזרה מן העולם, וזאת כדי לחזק את הקביעה שהובאה לעיל, לפיה גם במקום שמותר ליהנות מכלים שיש להם זיקה לעבודה-זרה, אסור לעשות כן באופן שיפרסם וירומם ויפיץ את הזיות האלילות בעולם, ואוכיח זאת מדברי רבנו.

רבנו הרמב"ם היה בדעה, שתכליתה הראשונה של דת משה היא לחנך ולהורות לדעות ולהשקפות נכונות, והראשונה שבהן היא לבער את העבודה-הזרה וכל גרורותיה, ושש פעמים לפחות במורה-הנבוכים ובמשנה-תורה רבנו הרמב"ם חוזר על היסוד הנעלה הזה, דהיינו, שתכליתה הראשונה של התורה היא סילוק עבודה-זרה ומחיית עקבותיה, וכֹה דבריו:

1) "כיוון שהייתה מטרת כל התורה וצירה אשר עליו היא סובבת הוא סילוק עבודה-זרה ומחיית עקבותיה" (מורה ג, לז).

2) "וכבר ידעת מלשונות התורה בכמה מקומות כי המטרה הראשונית בכל התורה עקירת עבודה-זרה ומחיית עקבותיה וכל דבר השייך לה, ואפילו זכרה וכל מה שמביא לדבר ממעשיה, כגון האוב והידעוני וההעברה באש וקוסם ומעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ודורש אל המתים" (מורה ג, כט).

3) "**כי כל תורתנו עיקרה וצירה אשר תיסוב עליו הוא מחיית אותן ההשקפות מן המחשבות, ואותן העקבות מן המציאות.** כדי למחותן מן המחשבות אמר: 'פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם' וגו' 'אֲשֶׁר לְבָבוֹ פֹּנֶה הַיּוֹם' וגו' ולמחייתן מן המציאות אמר: 'מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּ וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּ וַאֲשֵׁירֵהֶם תְּגַדֵּעוּן' וגו' 'וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא' [דב' יא, טז; כט, יז; ז, ה; יב, ג]. ונכפלו שני עניינים אלו בכמה מקומות, **והם היו המטרה הראשונה הכוללת את כל התורה** כפי שהודיעונו ז"ל בפירושם המקובל לאמרו יתעלה: 'אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמֹר' [במ' טו, כג], אמרו: הא למדת, שכל המודה בעבודה-זרה כופר בכל התורה כולה, וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה [ספרי שם; קידושין מ ע"א; הוריות ח ע"א], **דע זה**" (מורה ג, כט).

4) "כי יְסוֹד התורה ביטול אותה ההשקפה [=השקפת עובדי עבודה-זרה] ומחיית עקבותיה כמו שביארנו" (מורה ג, ל).

5) "ואם תעקוב אחר כל מצוה ומצוה שנאמרו בעבודה-זרה תמצאם טעמם ברור, והוא סילוק אותן ההשקפות הנפסדות וההרחקה מהן עד הקצה האחרון" (מורה ג, לז).

6) "מצות עבודה-זרה כנגד המצוות כולן היא, שנאמר: 'וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת' וגו' [במ' טו, כב], ומפי השמועה למדו שבעבודה-זרה הכתוב מדבר. הא למדת, שכל המודה בעבודה-זרה כפר בכל התורה כולה [...] וכל הכופר בעבודה-זרה מודה בכל התורה כולה **והיא עיקר כל המצוות כולן**" (הלכות עבודה-זרה ב, ז).

לפיכך ברור, שגם כאשר הותר ליהנות מכלים שיש להם זיקה לעבודה-זרה אסור ליהנות בהם באופן שיפרסם וירומם ויפיץ את הזיות האלילות והסכלות בעולם. והדברים פשוטים.

דת האמת לעומת דתות אחרות

באיגרת הרמב"ם המפורסמת ליהודי תימן, רבנו משיב בין היתר על שתי שאלות חשובות מאד: **א)** מדוע יש דמיון לכאורה בין דת הנצרות ודת האסלאם לדת האמת? **ב)** כיצד ניתן לזהות את דת האמת מבין שאר הדתות?

רבנו הרמב"ם משיב על שתי השאלות בדרך שווה לכל נפש שתתאים גם ליהודים שנמצאים במצב רוחני ונפשי קשה מאד (כמצבם של יהודי תימן באותה התקופה). כלומר, התשובה המלאה והשלמה לשאלה השנייה דורשת עיון ארוך שאין לו מקום באגרת-הצלה שמטרתה לחזק ידיים רפות ולאמץ ברכיים כושלות. לכן, כדי להימנע מדיונים ארוכים ומפורטים, רבנו בוחר במשל פשוט אך גאוני, אשר מספק תשובה קצרה, קולעת וחדה לעת עתה, ופותח צוהר לכל מי שמבקש להעמיק ולדעת את התשובה לשאלה השנייה לכל פרטיה ודקדוקיה.

כמבוא לשתי תשובותיו, רבנו הרמב"ם מסביר באגרתו, שׁשׂנאת רשעי הגויים כלפי עם-ישראל נובעת מרגש קנאה עז שרוחש וגועש בקרבם. רגש זה צמח והתפתח בעקבות רוממותנו בקיום התורה ומצוותיה. כלומר, קיום התורה והמצוות רומם את עם-ישראל למעלות רוחניות אנושיות חברתיות ואף מדעיות, ובראות הגויים את אושרנו ומעמדנו הרם, אשר הושג בזכות חכמתנו הייחודית ומידותינו הנעלות – הקנאה והשנאה בוערות בקרבם ומעבירות אותם על דעתם.

וכֹה דברי רבנו באיגרתו (עמ' יט): "וכאשר ייחדנו [הקב"ה] במצוותיו וחֻקּוֹתיו [=רוממנו להיות ייחודיים ומיוחדים בכך שהוא נתן לנו חוקים ומשפטים מאוזנים וישרים], ונגלתה רוממותנו על כל שאר [הגויים רודפי ההבל] במשפטיו ותורותיו, כְּאָמְרוֹ יתעלה בספרו: [...] 'וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם' [דב' ד, ח], שׂנאו אותנו כל העמים על-כך בקנאתם ותעייתם".

והאמת שרבנו לא דייק בזה, שהרי עיקר שנאת הגויים ועינוייהם לא נבעו מקנאה על-כך שעם-ישראל שמר על מצוות התורה, אלא להיפך! מכך שעם-ישראל רָחַק מעל ה'-אלהים-אמת. סילוף התורה וזיופה נתן ליהודים ערמה ותחכום לְהָרַע: לכזֵב ולרמות ולהתנשא מעל הגויים (כמעשה החרדים בימינו), במטרה להשיג את הבלי העולם-הזה ואף את תועבותיו. קצרו של דבר, ריחוקו של עם-ישראל מה' יתעלה יחד עם הריסת חומות הדת והמוסר, הם אלה שגרמו לשנאת העמים כלפי עם-ישראל, ולייסורינו ולעינוייננו בגלות ארוכה ומחרידה בקורותיה. ושמא מטרת רבנו העיקרית בדבריו לעיל הייתה לרומם את התורה ומצוותיה בעיני יהודי תימן?

בהמשך דבריו שם, רבנו מסביר שרשעי הגויים המציאו דתות חדשות מתוך רצון להתדמות ולחקות את הדת שבידינו: "כולם רוצים להתדמות בדת האל ישתבח". אך אין לי ספק, שאם עם-ישראל היה הולך בדרכי האמת והצדק, ולא נוהה אחרי אלהים אחרים, רובם המכריע של הגויים לא היו מתפתים אחרי דתות שקר, וכדברי ירמיה וישעיה: "יְיָ עֻזִּי וּמָעֻזִּי וּמְנוּסִי בְּיוֹם צָרָה, אֵלֶיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי אָרֶץ וְיֹאמְרוּ אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ הֶבֶל וְאֵין בָּם מוֹעִיל" (טז, יט). "וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם זַרְעָם וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ" (סא, ט).

רבנו הרמב"ם מוסיף, שחוקי דת משה האלהיים לא יִדמו ולא יְשוו לחוקי הדת שחוקקו בני האדם, ורק הפתי, שאין לו ידיעה בחוקי הדת שחקק ה' יתעלה ולא בחוקי הדת שחוקקו בני האדם – רק הוא יסבור שדת האמת דומה באופן מהותי לדתות השקר שיצרו הגויים, וכֹה דבריו: "ולא יִדְמֶה המעשה האלהי למעשה אנוש כי אם אצל הפתי שאין לו ידיעה בשניהם יחד".

נמצא, שדתות השווא דומות לדת האמת מפני שיוצריהן מלכתחילה ביקשו ליצור דת שתהא דומה לדת האמת, אך יחד עם זאת שונה ומובדלת ממנה, במטרה לרומם את דתם. וּלְמה הדבר דומה? לדת האורתודוקסית, אשר דומה במאפיינים חיצוניים מסוימים לדת האמת, אך במהותה היא שונה ומובדלת ממנה לחלוטין. לאחר הקדמה זו נעבור להשיב על השאלה השנייה, ואגב התשובה לשאלה השנייה תתברר היטב גם התשובה לשאלה הראשונה.

א. כיצד ניתן לזהות את דת האמת? (הַמָּשָׁל)

לכאורה זו משימה קשה, שהרי בכל הדתות ישנם ציוויים ואזהרות, כולן מבטיחות שכר בעבור קיום הציוויים, ומזהירות בעונשים אלהיים לממרים ולפושעים אשר לא נשמעים לאזהרות. כל הדתות מתהדרות בנביאים ובתורה מן השמים, מורות לבצע טקסי פולחן דתיים, וכן בעלות ספרות ענפה של השקפה ואגדה ופסקי הלכה. כיצד ניתן אפוא לזהות את דת האמת? הרמב"ם משיב על שאלה זו במשל שמטרתו לפתוח לנו צוהר לזיהוי דת האמת, וכֹה דבריו:

"כולם [=כל ממציאי הדתות למיניהם] רוצים להתדמות בדת האל ישתבח, ולא יִדְמֶה המעשה האלהי למעשה אנוש כי אם אצל הַפֶּתִי שאין לו ידיעה בשניהם יחד – והרי ההבדל בין דתנו והדתות אשר נִדְמוּ לה, כהבדל בין האדם החי ההוגה, והפסל העשוי באומנות מן השיש או העץ או הכסף או הזהב, כדי שיהיה כדמות אדם".

הרמב"ם ממשיל את דתות השקר לדמויות אדם שעשויות משיש או מעץ או מזהב, לעומת דת האמת אשר נמשלת לדמות האדם החי וההוגה. היחס אפוא בין דתות השקר לדת האמת הוא כמו היחס שבין פסל בצורת אדם מעשה ידי אדם, לאדם החי וההוגה אשר נוצר ונברא על-ידי ה'-אלהים-אמת. האדם שלא למד להבחין בין החכמה האלהית והמעשה האלהי, לבין מעשה ידי אדם, עלול להתבונן התבוננות חיצונית ושטחית בצורת הפסל ובדמות האדם החי, ולשגות במחשבה שהפסל דומה לאדם גם בכל איבריו הפנימיים המשוכללים – בעוד שלפי האמת המדעית והאנושית, פנימיות הפסלים חלולה או אטומה ונעדרת כל חכמה ושכלול מדעי, והיא אף נעדרת את עיקר האדם: נשמה שהעניק לו ה' ובה צלם אלהים שבו הכוח להשׂכיל.

וכֹה דברי רבנו שם (עמ' כג):

"**שהסכל** בחכמה האלהית והמעשה אלהי, כאשר יראה את הפסל דומה לאדם בכל צורתו החיצונית: בתבניתו ותארו וגדלו וגוונו, יחשוב שמעשה זה כמעשה תבנית האדם בדיוק, מחמת סִכלותו את פנימיותו של זה ושל זה. **אבל החכם** שהוא יודע את פנימיותם, יודע הוא כי פנימיותו של פסל זה אין בה עשיה אמנותית כלל, ושיש בפנימיות האדם נפלאות באמת, ודברים המורים על חכמת הבורא מהתפשטות גידיו בתוך ה"עצ'ל" [=תחילת התערבות

הגידים עם השוק] והסתרגותן וייחוד מיתריו ומקומות חיבוריהן, וליפוף קישוריהן והיאך מוצאן, והרכבת עצמותיו ופרקיהן, ויציאת עורקיו הדופקים ושאינן דופקים והתחלקותן, ותנוחת אבריו זה-עם-זה החיצוניים והפנימיים, כל דבר מאלה בשיעורו ומתכונתו ובמקומו וכראוי לו".

לתיאורי גוף האדם ומערכותיו המשוכללות בחכמה אלהית, ניתן להוסיף את מורכבות המוח ושכלולו האינסופי. כך שאפילו המדע המתקדם ביותר בימינו מודה, שככל שאנחנו מעמיקים לגלות את שכלולו, כך אנו מבינים יותר ויותר עד כמה אנחנו רחוקים מלהבין אותו לְאַשׁוּרוֹ.

"וּמִבְּשָׂרִי אֱחֱזֶה אֱלוֹהַּ", "הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד תַּכְלִית שַׁדַּי תִּמְצָא" (איוב יט, כו; יא, ז).

ב. כיצד ניתן לזהות את דת האמת? (הַנִּמְשָׁל)

בהמשך דבריו, רבנו הרמב"ם עובר מהמשל לנמשל, המשל כאמור מתאר את פנימיות גוף האדם לכל פרטיו המשוכללים והמרתקים, לעומת פנימיות פסילי הזהב, הכסף או העץ, שאין בפנימיותם החלולה חכמה אלהית נשׂגבה. הסכל, בניגוד לחכם, אינו יודע להבחין בהבדלים העצומים שבין פנימיות הדמויות שלפניו, הואיל והוא אינו יודע להבחין בפנימיות גוף האדם לעומת פנימיות הפסל מעשה ידי אדם – והנה לפניכם המשך דברי רבנו בעניין הנמשל:

"כך הסכל בסודות ספרי הנבואה ותוכן תורתנו, כאשר יַשווה תורה זו לתורה בדויה יחשוב שיש דמיון ביניהם: כאשר הוא ימצא בתורת ה' איסורים והיתרים ובזו האחרת איסורים והיתרים, ובתורת ה' מעשי עבודות ובזו מעשי עבודות, ותורת ה' מצווה ומזהירה ומבטיחה ומאיימת [=בעונש לעובר עליה], וכך זו [התורה הבדויה] מצווה ומזהירה ומבטיחה ומאיימת".

כלומר, כאשר הסכל מתבונן בתורת משה ובספרי הנביאים, ומשווה אותם לתורה בדויה הוא ימצא לכאורה מאפיינים דומים: איסורים והיתרים, ציוויים ואזהרות, עונשים והבטחות, נביאים ונבואות, וכיו"ב. הבה נוסיף ונעיין בדברי רבנו וברעיון הזה שהוא מְפתח, וכֹה דבריו:

"ואילו הבין סודות שתיהן [המטרות והתכליות של הדתות: האמיתית והבדויה] היה נודע לו כי התורה האלהית האמיתית כל החכמה בפנימיותה, ושאין בה ציווי ולא אזהרה שאין בפנימיותם דברים המביאים תועלת בשלמות האנושית, ומרחיקים נזק העוֹצֵר בעד אותה השלמות, ומביאים למעלות מידותיות והגיוניות: להמון כפי יכולת קיבולם, וליחידים כפי השׂגתם".

הרמב"ם מבאר שפנימיות התורה היא התועלת העולה ממוסריה ציווייה ואזהרותיה. כלומר, תכלית התורה היא להדריך את האדם לפסגת האנוֹשיוּת והשלמות, ולהרחיק מעליו כל מכשול ומונע שעלול לעכבו ולעצרו מלהגיע לאותה שלמות אנושית מוסרית ומדעית. וביתר ביאור, מצוות התורה מביאות לידי מעלות מידותיות (=מידות נעלות) וכן למעלות הגיוניות, כלומר לפיתוח יכולת חשיבה בריאה ומעמיקה ולהקניית דעות והשקפות נכונות ואמיתיות.

הרמב"ם רומז לְמַעֲלָה נוספת שיש בתורה, והיא שהתורה מתאימה לכולם: ההמון לומדים מפשטיה וסיפוריה על מידות טובות ומעשים טובים, והיחידים עשויים להבין ממנה סודות עמוקים ונסתרים על מעשה בראשית, מציאות ה' ואחדותו, ואופני הנהגתו את העולם.

ג. דת האמת ועם ישראל

בהמשך דבריו, רבנו הרמב"ם קושר בין דת האמת לבין עם-ישראל, ומתאר את התועלת הרבה שיש בה לעם-ישראל:

"ובה [=בתורת משה] יהיה הקיבוץ האלהי [=קיבוצו של עם-ישראל, מקבלי התורה ומקיימי מצוותיה] נַעֲלֶה [=מרומם ומיוחד] ומשיג שתי השלמויות יחד: כלומר השלמות הראשונה שהיא התמדת קיומו [הפיסי] בעולם באופן ובמצב המתאים ביותר לאדם. והשלמות השנייה והיא השׂגת המושׂכלות כפי שהן בהתאם ליכולת האדם [להשיג אותן כפי יכולת שכלו]".

רבנו הרמב"ם מתאר כאן את תכליתה הכפולה של התורה: התכלית הראשונה של חוקיה ומצוותיה היא להביא לקיום חיי הפרט והחברה בתקינות ובשלמות, על הצד הטוב ביותר לאדם. והתכלית השנייה היא לרומם את בני האדם למעלה רוחנית נשׂגבה, למחשבה ולהתבוננות מעמיקה בבריאה, בנבראים, במציאותו של בורא-עולם ובאופני הנהגתו את כל באי-עולם.

רבנו הרמב"ם מסיים בהתייחסות לכל הדתות השקריות שאינן אלא חיקוי ודוגמה לתורת משה שנחקקה בחכמה אלהית, וכך הוא כותב שם (עמ' כג–כד):

"אותן התורות המדומות, [עמוסות] בדברים שאין להם תוכן [=אין בהן פנימיות אלהית], אלא חיקוי ודימוי ודוגמא. וְהַמְּדַמֶּה [=יוצר אותה התורה ובוֹדֶה] נתכוון בכך **לגדל את עצמו ולהיראות שהוא כמו פלוני ופלוני,** ונתגלתה חרפתו אצל הבקיאים [=בעלי ההשׂגה, המעמיקים לחקור], ונעשה לשׂחוק וללעג כמו ששוחקין ולועגין מן הקוף כאשר מחקה פעולות האדם".

רבנו הכיר היטב את נפש האדם, ובנוסף להיותו רופא לגוף האדם ותחלואיו, הרמב"ם היה גם מאבחן ורופא מומחה לנפש האדם ותחלואיה. בדבריו אלה הוא מלמד על מגמתם ומטרתם של אלה שניסו לבטל או לזייף ולסלף את דת האמת – שכל כוונתם הייתה להשׂיג כבוד וגדולה אצל המון בני האדם שאינם בקיאים במצוות הדת ותכליתן. ברם, המעמיקים להבין ולחקור, יבחינו מיד באמיתת תורת משה השלמה, לעומת ריקנות דתות השקר ממוסר אלהי אמיתי.

"רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְיָ אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ, וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל חֻקִּים הָאֵלֶּה **וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה,** כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו, וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם [=מאוזנים] כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם" (דב' ד, ה–ח).

נמצא אפוא, שכאשר עם-ישראל ילך בדרך האמת ימעטו מאד הגויים אשר מבקשים לשנוא אותנו, וכל הסבל שסבלנו והננו סובלים מהם בגלות ובימים אלה בארץ-ישראל, כל הסבל הזה נובע מהעדר האמת בקרבנו ומהליכתנו אחרי התהו לצד קיום מצוות באופן מסולף ומשובש מאד. אלא, רובם המוחץ של הגויים יתפעלו באותם הימים מחוקות דת האמת ומצוותיה ויבקשו שנאיר להם את הדרך למוסר האלהי בעולם-הזה, למען יתענגו על חיים מתוקנים ומאושרים, ואף יזכו לחיי העולם-הבא בקיום שבע מצוות בני נח שנתחייבו בהן מכוח תורת משה.

האם חובה ליטול ידיים לפני התפילה?

בהלכות ברכות (ו, ב) רבנו פוסק כך: "כל הנוטל ידיו – בין לאכילה, בין לקרית שמע, בין לתפילה – מברך בתחילה: 'אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידיים'". מדברי רבנו עולה, שכמו שחובה ליטול ידיים בברכה לפני האכילה כך חובה לנטלן בברכה לפני קרית-שמע ותפילה.

ברם, שאלה קמה וניצבה: מדוע רבנו אינו כולל את ברכת נטילת-ידיים לפני התפילה בכלל מאה הברכות שהוא מונה בהלכות תפילה (ז, יד)? ובכן, רבנו פוסק שם: "חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, בין היום והלילה". וברור שהרשימה שרבנו יציין לקמן איננה רשימה מחייבת, שהרי בתוך הרשימה נמצאות גם ארבע-עשרה ברכות שמברך האדם כשהוא אוכל שתי סעודות, וכך פוסק רבנו: "וכשהוא אוכל שתי סעודות בכל יום, מברך **ארבע-עשרה ברכות,** שבע בכל סעודה: אחת כשנוטל ידיו תחילה, ועל המזון אחת בתחילה ושלוש בסוף, ועל המים לפניו ולאחריו – הרי שבע". וכאמור, לא יעלה על הדעת שאדם חייב לאכול לחם פעמיים ביום. ולכן, ברור שהרשימה שרבנו יציין לקמן הינה הצעה בלבד, ואין ללמוד ממנה כללי הלכה.

והנה הרשימה שמובאת בהלכות תפילה (ז, יד):

"ומה הן מאה ברכות אלו? שלוש ועשרים ברכות שמנינו בפרק זה [ברכות השחר ועוד], ושבע ברכות של קרית-שמע שחרית וערבית שלפניה ושלאחריה; ובשמתעטף בציצית, מברך: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו להתעטף בציצית; ובשלובש תפילין, מברך: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו להניח תפילין; ושלוש תפילות, בכל תפילה מהן שמונה-עשרה ברכות. **הרי שישה ושמונים ברכות**" וכו'.

זאת ועוד, הרשימה הזאת **גם** מתעלמת מכך שאדם נכנס לבית-הַכְּסֵא יותר מפעם אחת ביום, **וגם** מתעלמת מן ההלכה שתפילת ערבית רשות (ראו: 'תפילת ערבית – חובה או רשות?'), **וגם** מכך שהאדם אוכל ושותה בין הארוחות – ולכן, ברור שההצעה הזו שהציעו חז"ל ורבנו הינה הצעה שנועדה לעודד את בני-האדם להתפלל ולהגיע למאה ברכות בכל יום, ותו לא.

קצרו של דבר, חז"ל לא הכניסו לרשימת מאה הברכות את חובת ברכת נטילת-ידיים לפני התפילה, מפני שמטרתם הייתה להגיע למספר עגול של מאה ברכות, ולא לפרט את כל הברכות שאדם חייב בהן במשך היום. ובמלים אחרות, האילוץ להגיע למספר מדויק של מאה ברכות גרם לחכמים להוציא מחוץ לרשימה כמה מן הברכות שאין ספק שחייבים בהן.

וגדולה מכולן, נראה לי שחכמים וויתרו על נטילת-ידיים שלפני התפילה מפני שהם ידעו שהמון העם יתקשו לקיים אותה (והלוואי שיתפללו), ורשימה זו נועדה לעודד את העם להתפלל ולברך ולהביאם לקשר הבסיסי ביותר של האדם עם בוראו. ולכן גם לא הכניסו לרשימה זו את ברכת ההתעטפות בציצית לפני כל תפילה ותפילה – שהרי רק תלמידי-החכמים מתעטפים בציצית לפני כל תפילה. לסיכום, ברכת נטילת-ידיים לפני כל תפילה ותפילה, אף שהיא חובה, אין להקפיד על ההמון בה, אלא לתת להם לאט-לאט להתקדם במעלות הדעת עד שיקיימוה.

שער שביעי:

אמרים קצרים

האם מותר ללטף כלב בשבת?

נשאלתי כך: אשמח אם תסביר לי האם מותר ללטף חיות מחמד בשבת? **תשובה:**

בהלכות שבת בסוף פרק כה, שהוא פרק שעוסק בדיני מוקצה, נאמר כך: "בהמה שנפלה לבור או לאמת המים: אם יכול ליתן לה פרנסה [=מזון] במקומה [כדי שלא לצערה] – מפרנסין אותה עד מוצאי-שבת, ואם לאו – מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה, ואם עלתה, עלתה [...] ואסור להעלותה בידו. וכן אין עוקרין [=מרימים] בהמה חיה ועוף בחצר, אבל דוחין [=דוחפים בעדינות] אותן עד שייכנסו. ומדדין [=מסייעים] עגלים וסייחים. תרנגולת שברחה אין מדדין אותה, מפני שהיא נשמטת מן היד ונמצאו אגפיה נתלשין, אבל דוחין אותה עד שתיכנס".

מן ההלכה הזו עולה באופן ברור שבעלי-חיים הם בגדר מוקצה. ברם, כל האיסור שקבעו לנו חכמים ע"ה בעניין זה הוא להרים אותם, ולא אסרו לדחוף אותם בעדינות, כל-שכן ללטף. כמו כן, אין איסור לגעת במוקצה או לדחוף מוקצה (טלטול מן הצד מותר), האיסור הוא להרימו. ולכן, איני רואה שום סיבה לאסור ללטף בעלי-חיים, כל-שכן בימינו שרבים נזקקים להם כסוג של תרפיה רגשית להפגת הבדידות המייסרת או להקלה על מועקות לחצים וחרדות.

ברם, אדם בריא בנפשו אשר אינו זקוק לכלב לצרכי שמירה וכיו"ב, שלא יגדל כלב, כי אין הדבר מסימניהם של ישראל. כלומר, לפי תורת-משה הכלב הוא חיה מאוסה ובזויה מאד, והראיה מפסוק בתורה: "לֹא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְכָל נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ גַּם שְׁנֵיהֶם" (דב' כג, יט). כלומר, אפילו מחירו של הכלב הוא דבר מתועב לפני ה' ולכן אסור להביא את מחירו כתשלום בעבור נדר לבית-המקדש: "כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ גַּם שְׁנֵיהֶם". ובמלים אחרות, הבאת מחיר הכלב לבית-המקדש הוא תועבה, כי הכלב בזוי ומאוס מאד בדת משה.

והנה עוד ראיות לכך: **1)** "אַחֲרֵי מִי יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מִי אַתָּה רֹדֵף אַחֲרֵי כֶּלֶב מֵת אַחֲרֵי פַּרְעֹשׁ אֶחָד" (ש"א כד, יד); **2)** "וַיִּחַר לְאַבְנֵר מְאֹד עַל דִּבְרֵי אִישׁ בֹּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב אָנֹכִי" (ש"ב ג, ח); **3)** "וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמֶר מֶה עַבְדְּךָ כִּי פָנִיתָ אֶל הַכֶּלֶב הַמֵּת אֲשֶׁר כָּמוֹנִי" (ש"ב ט, ח); **4)** "וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה אֶל הַמֶּלֶךְ לָמָּה יְקַלֵּל הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה נָּא וְאָסִירָה אֶת רֹאשׁוֹ" (ש"ב טז, ט); **5)** "וַיֹּאמֶר חֲזָהאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ הַכֶּלֶב כִּי יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה" (מ"ב ח, יג); **6)** "שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מַכֵּה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶּׂה עֹרֵף כֶּלֶב מַעֲלֵה מִנְחָה דַּם חֲזִיר מַזְכִּיר לְבֹנָה מְבָרֵךְ אָוֶן גַּם הֵמָּה בָּחֲרוּ בְּדַרְכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפֵצָה" (יש' סו, ג); **7)** "הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי" (תה' כב, כא); **8)** "יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַּכֶּלֶב וִיסוֹבְבוּ עִיר"; **9)** "וְיָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַּכֶּלֶב וִיסוֹבְבוּ עִיר" (תה' נט, ז;טו); **9)** "כְּכֶלֶב שָׂב עַל קֵאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ" (מש' כו, יא); **10)** "מַחֲזִיק בְּאָזְנֵי כֶלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל רִיב לֹא לוֹ" (מש' כו, יז).

ואחתום בהלכות נזיקי ממון (ספ"ה): "וכן אסרו חכמים לגדל חזירים בכל מקום, ולא את הכלב אלא-אם-כן היה קשור בשלשלת. אבל מגדל הוא כלבים בעיר הסמוכה לספר, ביום קושרו ובלילה מתירו. ואמרו חכמים: ארור מגדל כלבים וחזירים, מפני שהיזקן מרובה ומצוי".

האם נכון לברך ב׳חתימה טובה׳?

נשאלתי: האם מותר לומר "גמר חתימה טובה", ובכלל זאת לציין שאלוהים "כותב" ו"חותם"? או שאלו מדרכי המינות? **תשובה:** ובכן, אין אלה דרכי מינות אך על-כל-פנים מדברי רבנו ומשיטתו בענייני אלה עולה שרצוי שלא לברך בְּאֵלּוּ, וגם לא לציינם בתפילה בעשרת-ימי-תשובה, ואסביר: כולנו מכירים את התוספות שנהגו להוסיף בעשרת-ימי-תשובה: בברכת מגן אברהם: "זכרנו לחיים אל מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים למענך אלהים חיים"; בברכת מחיה המתים: "מי כמוך אב הרחמן, זוכר יצוריו ברחמים לחיים"; וכן בסוף ברכת שים שלום: "ובספר חיים ברכה ושלום ניזכר ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום".

כאשר רבנו התייחס לאמירת "ובכן" בברכת המלך הקדוש אשר נאמרת בעשרת-ימי-תשובה, הוא מורה **שיש מקומות** שנהגו להוסיף "ובכן" וכו'. לעומת זאת, בראש-השנה וביום-הכיפורים היחס של רבנו שונה לחלוטין והוא מורה כך: **ומנהג פשוט** לומר "וּבְכֵן". כלומר, רבנו רומז שעדיף שלא לומר "ובכן" אלא בראש-השנה וביום-הכיפורים, ואין לאמרו בשאר עשרת-ימי-התשובה. ומדוע? ובכן, נראה ברור שקטע זה לא יצא מתחת ידי חז"ל, אלא הינו תוספת מאוחרת. ולכן, הואיל ומדובר בתוספת מאוחרת, רבנו רומז שעדיף לצמצם את אמירתה.

והוא הדין לשלוש התוספות המאוחרות שהוחדרו לסידור. ויתרה מזאת, רבנו אינו אומר ביחס אליהן "מנהג פשוט" אלא "נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת". כלומר מדובר במנהג שנהגו בו רוב העם, ומזאת משמע שיחידי הסגולה אשר מבינים את הזָּרות שיש בעניינן אינם אומרים אותן. ובמלים אחרות, רבנו פותח פתח רחב לנבונים שלא לומר את התוספות המיותרות הללו – שהרי בנוסף להזיה שיש לפני ה' יתעלה בשמים חפצים ופעולות גשמיות כְּספרים וחתימות, תוספות אלה מייחסות גם תכונה נפשית אנושית לה' יתברך דהיינו פעולת הזכירה. ואולי רבנו סמך על מה שקבעו חכמים לומר במוסף של ראש-השנה: "כי אין שכחה לפני כיסא כבודך ואין נסתר מנגד עיניך [...] הכל גלוי לפניך ה' אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות".

על-כל-פנים, נראה שעלינו לשאוף שלא לומר את התוספות הללו אם הדבר אפשרי. ואנכי איני אומרם כלל בעשרת ימי תשובה, וגם את "ובכן" הנני אומר רק בראש-השנה וביום-הכיפורים. ולדעתי רבנו כלל לא היה צריך לתת ביטוי למנהגים הללו, וראו: "רבנו לא היה אלהים".

לאור האמור גם איני מברך "כתיבה וחתימה טובה" או "תיכתב בספר החיים ובספר הזיכרון" ובשאר הזָּרויות הללו, אלא, תזכה לשנה טובה ומבורכת, וה' יאר עינינו במאור תורתו. יתר-על-כן, איך ייתכן לברך בכתיבה וחתימה טובה ללא תשובה וחרטה ועזיבה וקבלה-לעתיד? מילא בתפילה אשר מלאה וגדושה בענייני תשובה וניסה לה'-אלהים-אמת, אך בברכה גרידא? ונעדר לחלוטין מברכה זו יסוד התשובה והשיבה לדרך האמת, כאילו מדובר בחותמת גומי בשמים. כללו של דבר, נראה לי שבימינו יש להתרחק מאד מן האמירות הללו, אף יותר מאשר בימי רבנו, כי הדת האורתודוקסית המגשימה משחיתה כל חלקה טובה, והאמירות הללו אצל רבים אינן נתפשות כמשלים בעלמא, אלא מחדירות לליבם שלא ברצונם הזיות שווא ומדוחים.

מסורת קשר הציצית ודיני לבישת טלית קטן

א) נשאלתי כך: האם גם בטלית (גדול וקטן) יש להקפיד על קשירת ציציות לפי הרמב"ם? דהיינו האם זו בגדר חובה? **תשובה:**

כן, זו חובה. זו המסורת הקדומה והנאמנה. יתר-על-כן, אין ללכת במנהגות המינים שהרסו והחריבו את דת משה, ובזה להפיץ את תורתם. והוא הדין ללבישת מה שנקרא "טלית קטן", כלומר לפי דעתי אסור לגדול שעמד על דעתו ללבוש "טלית קטן", מפני שמדובר במנהגי המינים ובהפצת תורתם. כמו כן, המברך על "טלית קטן", מברך ברכה לבטלה החמורה.

ב) עוד נשאלתי בעניין זה: האם לדעת רבנו צריך להתעטף בטלית בתפילת ליל שבת? **תשובה:** להבנתי לדעת רבנו הרמב"ם יש להתעטף בטלית בכל התפילות, בשבת ובחול.

והנה פסקי רבנו בסוף הלכות ציצית:

"אף-על-פי שאין אדם מחויב לקנות טלית ולהתעטף בה, כדי שיעשה בה ציצית – אין ראוי לאדם חסיד לפטור עצמו ממצוה זו, אלא לעולם ישתדל אדם להיות עטוף בכסות המחויבת בציצית, כדי שיקיים מצוה זו. ובשעת התפילה צריך להיזהר ביותר, וגנאי גדול הוא לתלמיד חכמים שיתפלל והוא אינו עטוף בציצית. לעולם יהא אדם זהיר במצות ציצית, שהרי הכתוב שקלה ותלה בה כל המצוות כולן, שנאמר 'וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ' [במ' טו, לט]".

וכל-שכן בשבת, שיש בזה גם כבוד ליום הקדוש שהוא עדות למציאותו של בורא-עולם.

ג) עוד נשאלתי: מאין אנו יודעים שחובת לבישת ציצית היא אך ורק בדרך של עיטוף? **והשבתי:** רבנו מדגיש שלוש פעמים בהלכה לעיל את הפעל ע-ט-ף. וכן הוא נוסח הברכה: "להתעטף בציצית", ובעוד מקומות רבנו מדגיש שמדובר בעיטוף בלבד. וכן מודגש במקורות חז"ל.

ובגמרא מועד קטן כד ע"ב נאמר כך: "וכל עטיפה שאינה כעטיפת הישמעאלים אינה עטיפה". דהיינו כל עיטוף שאינו כולל את ראשו ורובו אינו עיטוף שמחייב ברכה בשם ומלכות. כל-שכן הציצית האורתודוקסית שלבישתה אינה דרך עיטוף ואין בה שום אפשרות לעטיפת הראש.

קצרו של דבר, ציצית קטן אינה כלום. וכאמור אין ללבשה מפני שמדובר במנהג אורתודוקסי. וכל שנודף ממנו ריחה של הדת הפרו-נוצרית החדשה חובה להתרחק ממנו, כי בהתרחקות ממנו האדם מחליש במשהו את דת המינות האורתודוקסית אשר השחיתה את דרך האמת. ונראה שראוי הוא לאדם ללכת תמיד עם טלית באמתחתו, וכמו שנהגו חכמי המשנה והתלמוד, ובכל מקום שמזדמנת לאדם מצוה מכל סוג שהוא, מתעטף בה בשעת עשיית המצוה. **ואחתום בסיפור קצר:** בעוונותיי הייתי מתלמידיו של רצון ערוסי הצייקן. יום אחד הזדמנתי לביתו בשעת הצהריים, הוא היה לבוש פיג'מת זקנים ומעליה "ציצית קטן" מצמר כמנהג המינים, ושוב ושוב הוא מלמל בהצטדקות ובביטול ש"ציצית קטן אינה כלום", וחבל שלא היה בי אז את הדעת והעוז לשאול אותו: אז מדוע הנך אוחז בהבל שלא יועיל ולא יציל? וכי פרעה בפיג'מה הנך?

היתר עסקה

נשאלתי כך: האם ניתן לסמוך על "היתר עסקה", והאם יש בו צורך כדי לקבל ריבית על פקדון? ומה הדין ביחס למניות בבורסה, בהתחשב בעובדה שהכסף שם צובר ריבית?

תשובה:

תחילה יש לדעת שמותר לאדם לתת כסף לחברו כדי שיתעסק בו לשם רווח. ראו: הלכות שלוחין ושותפין פרק ו, ואף שיש שם חילוקי הלכה מורכבים, אין הם נוגעים לענייננו מפני שהבנק תמיד מרוויח, והרווח שהבנק נותן ללקוחותיו מהשקעותיו הוא קטן יחסית. קצרו של דבר, מותר לאדם להפקיד בבנק את כספו כדי שהבנק ינהלו בהשקעות ויפיק ממנו רווחים.

זאת ועוד, מותר ליטול ריבית ממחללי-שבת-בפרהסיה וכן ממינים ואפיקורוסים וכיו"ב. ובמלים אחרות, מותר לכתחילה להפקיד בבנק כסף כדי שהוא ילווה לגויים או למינים, ומותר לכתחילה ליהנות מן הריבית שהבנק נוטל מהם. וכמו שאין חובה להחזיר את אבידתו של גוי או מחלל-שבת-בפרהסיה או מין, כך מותר להלוותם בריבית לכתחילה, ואף מצוה להלוותם בריבית.

וישאל השואל: ואם יש בין נוטלי ההלוואות גם יהודי אחד כשר שאסור ליטול ממנו הלוואה בריבית? ובכן, עדיין מותר ליהנות מן הריבית שהבנק נותן, כי יש לפנינו ספק-ספיקא, והואיל וספק-ספקא אינו אסור מן התורה אלא אך ורק מדרבנן יש להקל, ובמיוחד לאור "דין ברירה". **ואסביר:** הכסף שניתן לבנק עבר ספק להלוואות ספק להשקעות, ואם להלוואות שיש בהן ריבית, ספק לגויים/מינים ספק ליהודי כשר. ובדרבנן נפסק להלכה שיש ברירה, כלומר מותר להניח בדרבנן שהכסף שניתן על-ידינו הגיע לאותן השקעות מהשקעות שונות של הבנק שאין איסור ליהנות מהן, או להלוואות לגויים/מינים אשר מותר ואף מצוה ליטול מהם ריבית.

חשוב לציין, שלצערנו הרב רוב עם-ישראל בימינו הם או בגדר גויים, שהרי כל מחללי-שבת-בפרהסיה הם בגדר גויים; או בגדר מינים ואפיקורוסים, שהרי הדתיים האורתודוקסים נוהים באופן כמעט מוחלט אחרי דת המינות האורתודוקסית, ומחללים-שם-שמים ביד רמה.

ואפילו אם נדייק ונאמר שדינם של רוב הדתיים האורתודוקסים הוא בגדר של "צאצאי המינים", עדיין דינם הוא כדין המינים לכל דבר ועניין, למעט שאין ממהרין להרגן (ראו: 'כל המינים כרגע יאבדו'); ואפילו אם דינם אינו כדין המינים לכל דבר, ברור שאין דינם כדין "אחיך", ורק למי שהוא בגדר "אחיך" אסור להלוות בריבית. ובעניין זה ראו הלכות מלווה ולווה (ה, א), ואף ניתן לדייק ממה שנאמר שם: '"לְאָחִיךָ' אסור ולשאר העולם מותר, ומצות עשה להשיך לגוי" וכו', שיש שלושה גדרים בריבית: 'לְאָחִיךָ' – אסור; למי שאינו בגדר אחיך, כגון צאצאי המינים – מותר; ולמי שהוא גוי או שהוא בגדר גוי (מחלל-שבת בפרהסיה) – מצוה להשיך. אגב, ביחס להנאה מריבית בבורסה מדובר בהשקעה ולא בהלוואה, ועל-כל-פנים שומר נפשו ירחק...

"לֹא תַשִׁיךְ **לְאָחִיךָ** נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ אֹכֶל נֶשֶׁךְ כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ, לַנָּכְרִי תַּשִׁיךְ **וּלְאָחִיךָ** לֹא תַשִׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ" (דב' כג).

כסיל מתפרץ קמי שמיא

להלן תגובה שקיבלתי על אחד המאמרים באתר אור הרמב"ם: לא הבנתי למה לרמב"ם יש סמכות לקבוע מה הם יסודי הדת? ומי אמר שדווקא ההגדרה שלו לשונאי ה' היא הנכונה? ואפילו שישראל חוטאים בע"ז ח"ו, הם נקראים בנים, אז מה הרמב"ם ממציא לנו שמי שכפר ביסודות המומצאים שלו, שאף אחד לפניו לא אמר אותן ואין לו מסורת עליהן, שאותו יהודי יצא מכלל ישראל?! וגם בגמרא למדו מ"ואהבת לרעך כמוך" ברור לו מיתה יפה. הרי שסברו שאף מי שחייב מיתה (כולל על ע"ז) מצוה לאהוב אותו, וגם יהושע אמר לעכן "בני" לפני שהרגו.

וכך השבתי לו:

לא הבנת כי יש בך שמץ של מינות ואולי אף יותר מכך, ולכן לא אאפשר לך עוד להגיב.

ועתה אתייחס בקצרה לטענותיך:

הרמב"ם קבע את יסודות הדת לאור דברי התורה-שבכתב והתורה-שבעל-פה ומסורת התורה-שבעל-פה שמסרו לנו מעתיקי השמועה: חז"ל, ואם היית לומד את שלושה-עשר יסודות הדת וכן את הלכות ספר המדע, היית מבין שכל דברי רבנו מבוססים על דת האמת. ערעורך על יסודות הדת הופך אותך באופן מיידי למין ולאפיקורוס, ודינך הוא "מורידין ולא מעלין".

ומעניין: איזה יסוד או יסודות הנך מבקש להוציא משלושה-עשר יסודות הדת: **1)** מציאותו? **2)** אחדותו? **3)** שלילת הגשמות ממנו? **4)** היותו קדמון? **5)** שרק אותו ראוי לעבוד ולרומם? **6)** יסוד הנבואה ואמיתתה? **7)** ייחודיות נבואת משה רבנו? **8)** תורה מן השמים? **9)** נצחיות התורה? **10)** השגחת הבורא? **11)** שכר ועונש? **12)** ימות המשיח? **13)** תחיית המתים?

ארור תהיה אתה וביתך וכל אשר לך! על התפרצותך קמי שמיא וקמי תורת משה!

ביחס לשתי ה"ראיות" שהבאת בטענותיך לעיל כנגד דרך האמת: ובכן, ראייתך הראשונה הבל, ואסביר: העובדה שעם-ישראל נקראים "בנים" גם כשהם חוטאים נועדה לעודד אותם לשוב בתשובה לבורא-עולם, ולא ללמד מאומה על מעמדם ההלכתי. אגב, אתה גם בור ועם הארץ, שהרי ספרי הנביאים מלאים בתוכחות חמורות כנגד עובדי האלילים בקרב עם-ישראל וקובעות במפורש שבני-ישראל אשר סטו אחרי האלילות התטנפו אף יותר מן הגויים העֵרלים.

ביחס לעכן, עכן עשה תשובה, וכמו שנאמר במפורש בתנ"ך, וכל יהודי שעשה תשובה (למעט המינים אשר אין מקבלים אותם בתשובה לעולם), חובה להתייחס אליו כיהודי כשר. וגם המאמר: "ברור לו מיתה יפה" עוסק בארבע מיתות בית-דין אשר כולן מבוצעות לאחר וידוי ותשובה שלמה לפני ה' יתעלה. כלומר המומת מת בתשובה ויש לו חלק לעולם-הבא.

"וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל עָכָן: בְּנִי שִׂים נָא כָבוֹד לַיְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵן לוֹ תוֹדָה וְהַגֶּד נָא לִי מֶה עָשִׂיתָ אַל תְּכַחֵד מִמֶּנִּי, וַיַּעַן עָכָן אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמַר: אָמְנָה אָנֹכִי חָטָאתִי לַיְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי, וָאֵרֶא בַּשָּׁלָל אַדֶּרֶת שִׂנְעָר אַחַת טוֹבָה וּמָאתַיִם שְׁקָלִים כֶּסֶף וּלְשׁוֹן זָהָב" וכו' (יהו' ז).

כשרות הבשר והדעת

נשאלתי כך: היום המליחה לא טובה כי אחריה חותכים את הבשר, ולכן הדרך הנכונה לאכול בשר הוא רק צלוי. השאלה שלי: האם צריבת הבשר מכל צדדיו על מחבת חלקה רותחת כך שתצמית את הדם, מועילה להכשירו לבישול? או דווקא צלייה על רשת של גריל וכדומה?

תשובה:

א) ניתן למלוח את הבשר למשך כ-24 דקות וכך הנני עושה טרם הכנת בשר מבושל.

ב) הדרך שהצעת אינה טובה, מפני שהבשר מתבשל יחד עם הדם שבקליפתו. כלומר, הואיל ואין לדם מקום להישאב אליו הוא נשאר במחבת ומתבשל יחד עם הבשר (גם החליטה אינה מצמיתה דם שבקליפת הבשר, ולכן מולחים אותו כדי לשאוב את הדם שבקליפתו). כמו כן, הואיל והבשר לא מוצמת באופן אחיד ומיידי, נפלט ממנו דם והוא נותר במחבת ומתבשל יחד עם הבשר. ולמה הדבר דומה? לאיסור למלוח בשר בכלי שטוח ומאוזן, שהרי מליח כרותח, וכשאין לדם מקום לרדת ולהתקבץ בו, הדם שנפלט מן הבשר חוזר ונבלע בבשר שנמלח.

עוד נשאלתי: האם צריך להוכיח אדם שאני יודע שלא יקשיב לי? ברגע שאני מוכיח עם ראיות וכו' האדם יהפוך מעובד עבודה-זרה בשוגג (שלום עליכם, וכדו') למזיד, לכאורה מוטב לי לשתוק? כמו כן, מה קורה אם האדם הזה מגיע אלי הביתה בשבת, ואז שואל אותי מדוע איני אומר את הפיוט "שלום עליכם", או אם הוא מתחיל "שלום עליכם" ואני לא מצטרף אלא שותק – האם עלי להסביר לו מדוע? כי גם אם יקשיב לי בבית שלי, שבוע אחרי זה הוא כבר מזיד.

תשובה:

בהנחתך לפיה יש להימנע מתוכחה שמא השוגג יהפוך למזיד ביטלת את מצות התוכחה, שהרי ניתן באמצעות טיעון זה להכחיד כמעט לחלוטין את מצות התוכחה ובמיוחד בעניינים ששייכים למינות ולעבודה-זרה, שעקירתם ומחייתם היא הציר שעליו סובבת כל התורה כולה. כמו כן, מְעניין מה היו נביאי ישראל אומרים על דבריך, שמא הם נהגו שלא כהוגן? ואולי בגללם חרב בית-המקדש? שהרי אם הם היו נמנעים מלהוכיח את עם-ישראל על עוונותיו ופשעיו, שמא עם-ישראל לא היה נכנס לגדר של "מזיד" ולא היה גולה ובית-המקדש היה עומד על תילו עד עצם היום הזה... ובמלים אחרות, יש לקלל את נביאי ישראל על שהמיטו עלינו חורבן!

מה עליך לעשות אפוא? ובכן, כל פעם עליך להתמקד בעניין אחד בלבד ותו לא, לדוגמה הפיוט שהזכרת: טרם שהאורח יגיע לביתך, לְמַד עניין זה היטב והכן את כל המקורות בהישג יד. המתן עד שהאורח ישאל אותך מדוע אינך אומרו, ואז שב עמו לאחר הסעודה, הראה לו את המקורות, הסבר לו את האיסור החמור לפנות למליצי יושר – ואת כל ההסברים והראיות עשֵׂה בנועם ובנחת, כפי כל כללי התוכחה שהוסברו במאמר: "חובת מצות הוכח תוכיח את עמיתך".

ובעניין הכלל השגוי שעולה מדבריך עיין במאמר: "מוטב שיהו שוגגין ואל יהו מזידין?".

מדוע נאסר בתורה לשוב למצרים?

ובכן, כך פוסק רבנו בהלכות מלכים ומלחמות (ה, ז–י): **[ז]** "ומותר לשכון בכל העולם כולו חוץ מארץ-מצרים, מן הים הגדול המערבי ארבע-מאות-פרסה [=1600 ק"מ] על ארבע-מאות-פרסה [דהיינו מדובר בשטח של כ-2,560,000 ק"מ רבוע, ולשם ההשוואה, שטחה של ארץ-מצרים בימינו הוא כמיליון ק"מ רבוע] כנגד ארץ כוש וכנגד המדבר – הכל אסור להתיישב בה; **[ח]** ובשלושה מקומות הזהירה תורה שלא לשוב למצרים: 'לֹא תֹסִפוּן לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד', 'לֹא תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ' [דב' יז, טז; כח, סח], 'לֹא תֹסְפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם' [שמ' יד, יג]".

[ט] "מותר לחזור לארץ-מצרים לסחורה ולפרקמטיא ולכבוש ארצות אחרות, ואין אסור אלא להשתקע שם, ואין לוקין על לאו זה, שבשעת הכניסה מותר הוא. ואם יחשוב לישב ולהשתקע אין בו מעשה. **[י]** ויראה לי שאם כבש מלך ישראל את ארץ-מצרים על-פי בית-דין שהיא מותרת, ולא הזהירה אלא לשוב לה יחידים, או לשכון בה והיא ביד גויים, מפני שמעשיה מקולקלין יותר מכל הארצות שנאמר: 'כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם' וכו' [ויק' יח, ג]".

למדנו אפוא, שהסיבה לכך שאסור להשתקע במצרים היא שחיתותם המוסרית, שהרי הפסוק שרבנו מעתיק בסוף ההלכות לעיל עוסק בשחיתות המוסרית של יושבי ארץ מצרים: "כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ", וכמה פסוקים לאחריו מובאת פרשת איסורי העריות. וכך מתאר יחזקאל את המצרים הזימתיים: "וַתַּרְבֶּה אֶת תַּזְנוּתֶיהָ לִזְכֹּר אֶת יְמֵי נְעוּרֶיהָ אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם, וַתַּעְגְּבָה עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם" (כג, יט–כ).

עוד ייראה לי, שנאסר עלינו להשתקע בארץ-מצרים דווקא מפני שהיא קרובה לארץ-ישראל, כלומר יש בה שתי מגרעות חמורות: האחת, מדובר בארץ שהיא מושחתת מאד מבחינה מוסרית, והאחרת בשל קרבתה לארץ-ישראל עלולה להיות לה השפעה חזקה על עם-ישראל – ולכן הוזהרנו שלא להשתקע שם אפילו זמנית, דהיינו לשם לימוד-תורה או פרנסה או נשיאת אשה. ובמלים אחרות, ייתכן שתהיה ארץ שמעשיה מקולקלין מאד מבחינה מוסרית, אך בשל ריחוקה מארץ-ישראל לא נאסר עלינו בתורה להשתקע בה, מפני שהשפעתה קטנה.

זאת ועוד, נראה לי שיש למצוה זו טעם נוסף: מצרים הינה סמל לשחיתות מוסרית והשקפתית, ולכן נאסר עלינו להשתקע בה לעולם כדי לזכור תמיד את חובתנו להתרחק מכל התועבות והזימות שהלכו בהם הגויים הערֵלים והמושחתים – והואיל וארץ-מצרים הינה סמל לשחיתות מוסרית והשקפתית, נאסר עלינו בתורה להשתקע בה לעולם-ולעולמי-עולמים. ומצוה זו דומה למצות זכירת יציאת-מצרים: כמו שנאסר עלינו לזכור את יציאת-מצרים כל ימי חיינו כדי לזכור את לידתו של עמֵנו וקבלת-התורה, וכדי לזכור את ימי עוניינו וחולשתנו וייסורינו ובכך נסגל לעצמנו ענווה והכרת הטוב – כך נצטווינו שלא להשתקע לעולם בארץ-מצרים כדי לזכור את ייעודנו וחובתנו להיות קדושים ולפרוש מכל תועבות הגויים: "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחֻקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם" (ויק' יח, ל).

נתינת לחם ביד ואכילת ביצה במלח

מהו מקור המנהג שלא לתת לחם מאחד לשני ביד, אלא להניחו על השולחן? כמו כן, האם יש יסוד למנהג להימנע מאכילת ביצה ללא מלח?

תשובה:

רבנו פוסק בהלכות ברכות (ז, ה): "הבוצע נותן פרוסה לפני כל אחד ואחד, והאחד נוטל בידו. ואינו נותן ביד האוכל אלא-אם-כן היה אבל". ונראה שנפסקה ההלכה כן כדי לעודד את האבל לאכול, שהרי הוא שרוי במצב נפשי קשה מאד, והואיל והדבר נהפך לסמל של אבלות ועצבות, אין לתת ביד אדם שאינו אבל לחם בידו: **גם** כדי לייחד אופן זה לאבלים כדי לעודדם, **וגם** מפני שהדבר הפך לסמל של יגון ואנחה, ואסור להיות עצבים ונכאי רוח למעט בשעת האבלות. אגב, ברור שמנהג-הלכה זו נוגעת אך ורק לבוצע הלחם, ולא להעברת לחם בין הסועדים.

ייתכן שהמקור למנהג הוא בשמואל ב (יג, ה), שם סופר על אמנון שעשה עצמו כחולה: "וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוֹנָדָב שְׁכַב עַל מִשְׁכָּבְךָ וְהִתְחָל וּבָא אָבִיךָ לִרְאוֹתֶךָ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו תָּבֹא נָא תָמָר אֲחוֹתִי **וְתַכְלֵּנִי לֶחֶם** וְעָשְׂתָה לְעֵינַי אֶת הַבִּרְיָה לְמַעַן אֲשֶׁר אֶרְאֶה **וְאָכַלְתִּי מִיָּדָהּ**". והאבל הוא כמו החולה, ולעתים לא רחוקות חוליו הנפשי של האבל קשה מחולי גופני, והוא זקוק לעידוד ולחמלה.

כמו כן, הביטוי "להברות לחם" נאמר גם בענייני אבלות, שהרי בשמואל ב (ג, לה) נאמר כך: "וַיָּבֹא כָּל הָעָם **לְהַבְרוֹת אֶת דָּוִד לֶחֶם** בְּעוֹד הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה לִי אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף כִּי אִם לִפְנֵי בוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם לֶחֶם אוֹ כָּל מְאוּמָה". כלומר, לאחר מות אבנר דוד התאבל וכל העם באו להברותו לחם. וכאמור באמנון לעיל, ההבראה הזו היא נתינת לחם לתוך היד.

לשאלתך השנייה, בהלכות מאכלות אסורות לא נאסר עלינו לאכול ביצה עם מלח, ולכן כל תוספת בעניין זה היא בגדר תוספת על חוקי התורה או תוספת על איסורי דרבנן: וכל מי שמוסיף על חוקי התורה עובר על יסוד מיסודות דתנו ו"יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשׂנוא אותו ולהשמידו"; וכל מי שאוסר את מה שהתירו חכמים חוטא חטא גדול לאלהים, וכדברי רבנו בהלכות מאכלות אסורות (יז, כא), וכֹה דבריו:

"שמן של גויים מותר, **ומי שאוסרו הרי זה עומד בחטא גדול, מפני שהִמרה על-פי בית-דין שהתירוהו.** ואפילו נתבשל השמן הרי זה מותר, ואינו נאסר: לא מפני בישולי גויים, מפני שנאכל כמות שהוא חי; ולא מפני גיעולי גויים, מפני שהבשר פוגם את השמן ומסריחו".

כלומר, מי שאוסר את מה שהתירוהו חכמים חוטא בחטא גדול וממרה את פי הסנהדרין! כל-שכן מי שאוסר דבר-מה על-סמך ספר של מאגיה ומינות, שהרי בעצם הפצת האיסור הזה הוא מפיץ את הזיותיו של ספר-האופל (להבנתי זהו מקור האיסור הזה שהעמיסו על דתנו) – ובזה הוא לא רק חוטא בכך שהוא ממרה את פי הסנהדרין, אלא הוא גם חוטא בהתפרצותו קמי שמיא בענייני עבודה-זרה ובהתעיית עם חכם ונבון אחרי ההבל והתהו. כלומר, הוא מטמא את עמֵנו במינות אשר ממיטה עלינו יגון ואנחה וייסורים קשים, שבראשם הגלות ומוראותיה.

'עובדין דחול' – עוד הזיה אורתודוקסית

האורתודוקסים השוטים אוסרים ומחמירים בעניינים לא מעטים בדיני שבת מן הטעם ההזוי של "עובדין דחול". כלומר, כל מיני פעולות שעושים אותן ביום חול, והן מותרות בשבת, האורתודוקסים אוסרים משום "עובדין דחול", דהיינו רק מפני שעושים אותן בימי חול. ואיזו מן הזיה זו? שהרי איך יעלה על הדעת לאסור בשבת כל דבר-היתר שנוהגים לעשותו בימי החול, רק בגלל שעושים אותו בימי חול? הייתכן כדבר הזה?! וכי אין כללים מה אסור ומה מותר?

כדי להבין טוב יותר את ההזיה של האורתודוקסים, הבה נעיין בהלכות שבת (בא, יז):

"והמשמר שמרים [מסנן שמרים של יין במסננת] – תולדת בורר או מרקד הוא [דהיינו מדובר במלאכה דאורייתא], לפיכך, אף-על-פי שמותר לסנן יין צלול או מים צלולין, בסודרין או בקפיפה מצרית [סוגי מסננות], לא יעשה גומה בסודר, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבוא לשמר במשמרת. וכן אסור לתלות את המשמרת כדרך שהוא עושה בחול – שמא יבוא לשמר".

הנה ראינו שהאיסור "לתלות את המשמרת כדרך שהוא עושה בחול", נובע מן החשש לעבור על מלאכה דאורייתא: "שמא יבוא לשמר". נמצא, שהביטוי הדומה ביותר שנמצא במשנת רבנו ל"עובדין דחול" הוא "שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול", והוא גדר של איסור אשר תכליתו להרחיק ממלאכה דאורייתא, ולא כדברי האורתודוקסים שכל דבר שנוהגים לעשותו בחול, ואפילו שהוא היתר גמור, יש לאוסרו בשבת רק משום שרגילים לעשותו בימי חול.

ובהמשך להלכה הזו, ראו נא את דברי רבנו **בתשובה (סימן שו):** "אלא אמר אביי: 'מדרבנן, שלא יעשה כדרך שעושה בחול'. פירושו, אמר אביי [...] שאיסור תלייתה מדרבנן, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול, לפי שהמשמרת עושָׂה מלאכה שיש בה חיוב סקילה ולפיכך תלייתה אסורה. אבל תליית הכוז והמצנפת וכיוצא בו מותר, לפי שאין עושין בהן מלאכה שחייבין עליה סקילה, ולא אמרינן בכי הני [=בדברים שאינם מובילים בנקל למלאכה דאורייתא] 'שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול', שאם-כן לא יאכל כדרך שהוא אוכל בחול ולא יסב כדרך שהוא מיסב בחול, **וזה ברור למבין –** שאין אתה מוצא לעולם דברים שאסרו חכמים משום 'שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול', אלא דברים שאפשר שירגילו למלאכה: כגון מי שנשברה לו חבית שליין לא יספג ביין ולא יטפח בשמן, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול, שאם תתיר לו שמא יבוא לידי סחיטה; נתפזרו לו פירות בחצרו לא ייתן לתוך הסל או לתוך הקופה כדרך שהוא עושה בחול, שמא יבוא לידי עימור; וכן בתליית המשמרת שמא יבוא לידי שימור".

רבנו שולל אפוא את הזיית "עובדין דחול". כמו כן, בהעדר סנהדרין, אין להוסיף על חוקי התורה אלא בשני מקרים: **1)** כאשר הדבר דומה מאד לאיסור תורה עד שהוא עצמו אסור מן התורה (כמו לנסוע במכוניות בנזין); **2)** כאשר הדבר עלול להביא בני אדם לעבור על איסורי תורה (כמו שימוש בחשמל בשבת – שמא יבואו לנסוע במכונית חשמלית מחוץ לתחום-שבת, או לבשל בכיריים חשמליות, או להשתמש בכלים חשמליים כדי לעשות מלאכות דאורייתא שונות).

שליח ציבור ששקע בהבלי הגויים

בתשובה קעב (בלאו, עמ' 320–321), נשאל רבנו כך:

"ויורנו בדבר מי שפותח בחומשים על דרך הגורל. האם זה מותר או לאו, בייחוד מאחר שאותו האיש שליח-ציבור **והוא בא אל גויים וערֵלים** לפתוח להם ולהטיל להם (גורל) ונתפרסם בזה אצלם. ולפעמים יצאה מזה תועלת. האם זה מותר לו? ואין עליו בזה בושה ואין לציבור עליו תרעומת ולא חילול השם. והאם יוסר בגלל זה ממינויו או לאו? [...] [והשיב רבנו כך:] מונעים אותו מלעשות כך **לגויים,** לפי שיש בזה חילול [השם], אבל לא יוסר (ממינויו) ולא ייענש".

ובעניין שאלה ותשובה זו נשאלתי מדוע רבנו מורה למנוע משליח-הציבור להתעות בהבלים רק את הגויים? והלא צריך למנוע ממנו להתעות גם את ישראל שהרי הוא מעונן ומנחש וכו'.

והשבתי כך: בשאלה דובר על שליח-ציבור שפותח ספר-תורה לגויים על דרך הגורל, ורבנו השיב שמזהירים אותו ומונעים ממנו מלפתוח ספרים לאותם הגויים משום חילול-השם. אך אם אותו ש"ץ היה עושה כן גם ליהודים, ברור שרבנו היה פוסק שאסור לעשות-כן גם ליהודים. כלומר, השאלה עוסקת בגויים בלבד ולכן רבנו השיב בעניין השאלה, ואין ללמוד ממנה מאומה מעבר לכך. אגב, יש להיזהר מאד בתשובות רבנו כי רבות מהן מזויפות ברב או במעט.

***

עוד נשאלתי בעניין תשובה זו: רבנו נשאל על חזן שהיה פותח גורל בספר-תורה לישראל וגויים, האם יש להעבירו ממשרתו. רבנו השיב שיש למנוע אותו מלעשות-כן לגויים (משמע לישראל אפשר להניח לו) ואין להעבירו ממשרתו. ואין ספק מה דעת הרמב"ם על גורלות ועל השימוש בספר-תורה לשם כך, ועם זאת, הוא לא הקפיד על אותו חזן ולא הורה להעבירו ממשרתו. מדוגמה זאת רואים בבירור שההתנהלות עם ההמון צריכה להיות נוחה, גם במקום שיש סטייה חמורה מן האמת. **והנה תשובתי לפניכם:** לא עיינת היטב בתשובה, כי שם לא מדובר בחזן שהיה פותח גורל בספר תורה לישראל ולגויים, אלא אך ורק לגויים – ואיך העזת פניך ברוב חוצפתך לטעון שרבנו אסר להתעות את הגויים, אך התיר להתעות את ישראל?!

על-כל-פנים, הואיל ומדובר בחזן בלבד רבנו לא הורה להסירו ממינויו ולא להענישו, כנראה מפני שרבנו ראה שהציבור שם כסיל ונבער מאד, שהרי מן השאלה עולה שהציבור סבור שיש אמת בהזיות הפגאניות, שהרי הם אומרים בשאלתם: "ולפעמים יצאה מזה תועלת [...] ואין עליו בזה בושה ואין לציבור עליו תרעומת ולא חילול השם". כלומר, מדובר בציבור נחות מאד, ועם ציבור שכזה עושים את המינימום ההכרחי, דהיינו מורים להם שמדובר בחילול-השם, ומורים להם שלא יניחו לחזן להמשיך ולפתוח גורל לגויים, ואין עוד מה לעשות איתם.

ברם, אם החזן הזה לא ייִשָּמע להוראת רבנו הוא עובר מגדר של "צאצאי מינים" לגדר של "מינים" אשר עושים בשאט-נפש ביד רמה, ואז היחס אליו משתנה מן הקצה אל הקצה, וכבר הפניתי אותך למאמר שבו הוסבר בהרחבה ההבדל בין היחס למינים ליחס לצאצאי המינים.

תרגומו של אונקלוס בעניין ברכת יעקב

בעבר הואשמתי כי התנגדותי לפיוט "שלום עליכם" נובעת מ"רֶשע עמוק", וזאת משתי סיבות: **1)** כפירה בתורה; **2)** ייחוס עבודה-זרה ליעקב אבינו ע"ה. הבסיס לשתי הטענות הללו היה הפסוק שבספר בראשית (מח, טז), וכך נאמר בבראשית שם: "הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ". כלומר, לפי דבריו, הפסוק הזה מוכיח שהמלאכים "יכולים לגאול אותנו ולהגן עלינו ולברך אותנו".

וכך השבתי לאותו תועה:

נחל בשאלה: האמנם הפסוק הזה מבטא פנייה למלאך? הבה נבחן את הפסוקים שם:

"וַיְבָרֶךְ [יעקב] אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמַר: הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אַבְרָהָם וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הָרֹעֶה אֹתִי מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה. הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ" (שם, טו–טז).

כלומר, דברים אלה נאמרו מיעקב אבינו ליוסף ולבניו, ולא נאמרו במסגרת של פנייה למלאך או בקשה מן המלאך. וכך יש לפרש: כמו שמלאך ה' שמר עלי כך מלאך ה' ישמור גם עליכם, ובמלים אחרות, כמו **שהקב"ה** שלח מלאך לשמור עלי, כך הוא ישלח מלאך לשמור עליכם.

וכך פירש רס"ג שם, וכֹה דבריו: "הַמַּלְאָךְ – על-ידי מלאך [=הקב"ה] גאל אותי מכל רע, והוא [=הקב"ה] יברך" וכו'. והוסיף ר"א בן רבנו: "המלאך הגואל, אין זו תפילה למלאך אלא תפילה למי ששלח את המלאך להושיעו ולהשגיח עליו, וזה הוא עניין דברי רבנו סעדיה בפירושו".

וכאמור, אין לפנות לשום גורם מבלעדי ה' יתעלה, וכפי שקובע רבנו ביסוד החמישי; וראו עוד: "השתלשלות העבודה-הזרה", "פנייה ל'מליצי יושר' – פולחן דתי או סטיית מינות פגאנית?".

***

לאחר הדברים הללו נשאלתי עוד בעניין זה: מדוע אונקלוס לא נחלץ לפרש כפירוש רס"ג שם? דהיינו שהקב"ה גאל את יעקב "על-ידי מלאך"? ובכן, אונקלוס תרגם באופן מילולי: "מַלְאָכָא דְּפְרַק יָתִי מִכָּל בִּישָׁא יְבָרֵיךְ יָת עוּלֵימַיָּא" וכו'. כלומר, כמו שלא עולה מפשט הכתוב חשד ביעקב אבינו שמא הוא פונה למלאך מליץ, כך גם מתרגום אונקלוס לא עולה חשש שכזה – וכמו שכתבתי לעיל, שהדברים האלה נאמרו מיעקב אבינו ליוסף ולבניו, ולא נאמרו במסגרת של פנייה למלאך או בקשה מן המלאך וכו'. יתר-על-כן, בפסוק לפני-כן נאמר: "וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמַר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אַבְרָהָם וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הָרֹעֶה אֹתִי מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה", כלומר הודגש בפסוק שהקב"ה הוא הרועה והשומר והמשגיח, ולכן אונקלוס לא ראה לנכון להוסיף הבהרה, שהרי פירושו הוא בגדר תרגום, ואינו בגדר חיבור של פרשנות.

"הֲלוֹא אֲנִי יְיָ וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי אֵל צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי, **פְּנוּ אֵלַי** וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ **כִּי אֲנִי אֵל וְאֵין עוֹד**" (ישׂ' מה, כא–כב). "אָנֹכִי אָנֹכִי יְיָ **וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ**" (ישׂ' מג, יא).

תעתועו של רש"י בישעיה (מג, יב)

נשאלתי כך: מצאתי שרש"י כותב על הפסוק בישעיה (מג, יב): "אָנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין בָּכֶם זָר וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם יְיָ וַאֲנִי אֵל", ואלו דבריו: "וְאַתֶּם עֵדַי – שפתחתי לכם שבעה רקיעים ולא ראיתם כל תמונה". ומה תשיב?

תשובה:

הבה נעיין בפסוק: "אָנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי **וְאֵין בָּכֶם זָר וְאַתֶּם עֵדַי** נְאֻם יְיָ וַאֲנִי אֵל" (ישׁ' מג, יב), ועתה לפירוש רש"י שם: "וְאֵין בָּכֶם זָר – באותן הימים שעשיתי כל אלה לא נראה בכולכם ביני העכו"ם אל זר להראות גדולתו ואלהותו בפני; וְאַתֶּם עֵדַי – שפתחתי לכם שבעה רקיעים ולא ראיתם כל תמונה". שים לב, מן המלים "וְאֵין בָּכֶם זָר" רש"י מוכיח שבאותם הימים שהתרחשו האותות והמופתים העצומים "לא נראה בכולכם ביני העכו"ם אל זר", ומדוע ישראל עדים לכך שלא נראה אל זר באותם הימים? ובכן, מכך שהקב"ה פתח "שבעה רקיעים ולא ראיתם כל תמונה", כלומר הקב"ה פתח שבעה רקיעים ולא נראה בהם אל אחר, רק הוא לבדו... קצרו של דבר, רש"י אינו אומר שאין לה' גוף ותמונה, אלא שלא נראו גוף ותמונה באותם הימים לאלהים אחרים, והקב"ה פתח את שבעת הרקיעים כדי להוכיח שהוא לבדו...

ודווקא מפרשנותו זו עולה מינותו! שהרי רש"י-שר"י מעוות את פשט הפסוק בדברים (ד, טו): "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יְיָ אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ", ואסביר: לפי פשט הפסוק לא נראתה **להקב"ה** כל תמונה במעמד הנשׂגב שבהר סיני – ואילו לפי רש"י, לפי פשט הפסוק לא נראתה **לאלהים אחרים** כל תמונה במעמד הר סיני, כלומר, הפסוק הנורא הזה לא נועד להרחיק מן ההגשמה, אלא להוכיח שאין אלהים אחרים בשמים! ובמלים אחרות, הפסוק לא נועד ללמד על שלילת הגשמות אלא על שלילת השיתוף! אך שר"י הכסיל לא ידע ולא יבין שההגשמה היא השיתוף החמור והקיצוני מכל סוגי השיתופים, כי בו הריבוי הגדול ביותר, שאין ריבוי גדול יותר מריבוי הגוף שנחלק לאינסוף תאים וחלקיקים.

לכל האמור יש להוסיף את דברי רש"י בסוטה (מט ע"ב), וזה לשונו: "עצה – שהיה [ר' יהושע] בקי בתשובת האפיקורסים **ולהבין ברמזיהם** כדאמרינן בחגיגה כי נח נפשיה אמרו ליה רבנן: מאי תהוי עלן ממינים? [ה ע"ב]". כלומר, לפי שר"י המינים אינם חושפים את מינותם באופנים מפורשים וגלויים לכל, אלא ברמזים – ובזה הוא שוב חושף את מינותו, שהרי זוהי בדיוק דרכו לעיל ובמקומות רבים, לחשוף את מינותו ברמזים או באופנים שאינם גלויים בעיון ראשון.

אונקלוס – מסורת תורה-שבעל-פה

וכך אומר רבנו בספר-המצוות (לאווין קכח) בעניין היות תרגום אונקלוס מסורת תורה-שבעל-פה: "והוא אמרו יתעלה: 'כָּל בֶּן נֵכָר לֹא יֹאכַל בּוֹ' [שמ' יב], אמר המבאר את הקבלה [=מסורת התורה-שבעל-פה, הלא הוא אונקלוס]: 'כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּיִשְׁתַּמַּד' [אונקלוס שם]" וכו'.

דיני מלחמה וחטופים

נשאלתי כך: מה דין החטופים בזמן מלחמה? הכוונה כמה משקל יש ליחס בזמן קבלת החלטה אם לתקוף או לעשות משהו מבצעי? **תשובה:**

במשנה גיטין (ד, ו) נאמר: "אין פודין את השבויים יתר על דמיהן מפני תיקון העולם", ושם פירש רבנו: "אם נפדה אותם ביותר על דמיהם ישתדלו הגויים לשבותם". וכן פוסק רבנו בהלכות מתנות עניים (ח, יב): "אין פודין את השבויים ביתר על דמיהם מפני תיקון העולם, שלא יהיו האויבים רודפים אחריהם לשבותם". נמצא, שלפי ההלכה אין לתת בעבור שבויים יותר מדמיהן מפני שהדבר מעודד את האויב לחטוף שבויים נוספים. ולא לחינם חז"ל קבעו לנו את ההלכה הזו, שהרי הרחמנות על השבויים שמצויים עתה בעזה הינה אכזריות רבה מאד כלפי החטופים הבאים שאולי יהיו חלילה בפשיטות טרור אחרות, וכמו שאכן אירע: שהרי הרחמנות המוגזמת כלפי גלעד שליט הביאה עלינו אכזריות כלפי 240 חטופים, הואיל ושחרורו של גלעד שליט היה מן האירועים המרכזיים שהובילו לחטיפתם של 240 החטופים, ולא רק מבחינה זו שראשי החמס היום בעזה הם כולם משוחררי עסקת גלעד שליט (ובראשם יחיא סינוואר שאף קיבל טיפול רפואי בארץ ורופאים ישראלים הצילו אותו מסרטן במוח), אלא ובעיקר מפני שהרוצחים מבינים שעם-ישראל משלם מחירים הזויים בעבור חטופים.

ולכן, ברור לכל בר-דעת שאין לייחס שום משקל לחטופים בעת מבצע צבאי, למעט במקרים ייחודיים, כאשר יש מידע מסוים ומדויק על מקום הימצאם של חטופים, אז יש לשקול אם כדאי לפעול באופן שונה. אמנם, אם היינו לפני הכניסה הקרקעית היה מקום לשקול עשיית עסקה ושחרור כל המחבלים מן הכלא, הואיל ולאחר העסקה אנחנו ממילא ניכנס לעזה ונילחם בהם ונהרוג את כולם, וגם זה בתנאי שנדע להילחם בעוז באופן שלא יסכן את חיילנו. אך לצערי, ממשלתנו היא ממשלת חידלון הרחוקה מאד ממוסר-התורה ומיראת-שמים, ואם הייתה אכן מתבצעת עסקה וכל החטופים היו מוחזרים, קרוב לוודאי שלא היו נכנסים לעזה, וגם אם היו נכנסים, לא בעוז ובנחרצות שאנו רואים כעת, וכל העת היו מחפשים תירוצים לחדול. ולא לחינם נתגלגלו המאורעות ונלקחו 240 חטופים, כל זאת כדי שנתעורר להכות ברוצחים, וכדי שנשכיל להבין שרק גירושם מאדמת ארץ-ישראל יביא לנו לשקט, **וכבר הוזהרנו בתורה ובנביאים על-כך:** "וְאִם לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תּוֹתִירוּ מֵהֶם לְשִׂכִּים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִנִים בְּצִדֵּיכֶם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ, וְהָיָה כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֶעֱשֶׂה לָכֶם" (במ' לג, נה–נו). "וְהָיוּ לָכֶם לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ וּלְשֹׁטֵט בְּצִדֵּיכֶם וְלִצְנִנִים בְּעֵינֵיכֶם עַד אֲבָדְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם" (יהו' כג, יג).

חילול ה' או חילול השם?

כיצד נכון לומר: חילול ה' או חילול השם? ובכן, הנכון הוא חילול השם, מפני שאמיתת עצמותו אינה מתחללת, אלא שמו הוא זה שמתחלל, ולכן רבנו מקפיד בכל מקום לכתוב חילול השם.

האם ג'ל-לק חוצץ בטבילת אשה לבעלה?

נשאלתי בעניין. ובכן, לדעתי ג'ל-לק איננו חוצץ לטבילת אשה לבעלה, משתי סיבות:

הראשונה, בהלכות מקוות (ב, כא) נאמר שכוחל שאשה צובעת בו את עיניה אינו חוצץ לטבילת אשה לבעלה, ונראה ברור שהוא הדין לג'ל-לק, שהרי שניהם נועדו לנוי ועוביים דק מאד.

והשנייה, עוד נאמר שם בהלכה, שכל העניינים הללו כגון צבע הכוחל: "כל הדברים האלו וכיוצא בהן אינן חוצצין אלא מדבריהם, ולעניין טהרות גזרו, [אך] לעניין בעילה לא גזרו". כלומר, יסוד כל העניינים הללו הוא בגזירות דרבנן לעניין טהרות, ולכן יש להקל בהם בכל דבר שלא נאמרה בו הלכה מפורשת: **גם** כי יסוד הגזירות הינו בדינים דרבנן, **וגם** כי כל מה שגזרו בו חכמים בעניינים אלה הוא לעניין טהרות – וכל-שכן שמצאנו דימוי בין הכוחל לבין הג'ל-לק.

והוסיף חברי השואל נקודה חשובה מאד, וזה לשונו: "בנוסף, ה'רבנים' היום מרבים דווקא להגיד כמה זה לא בסדר. האם זה נכון או לא? האם ראוי בכלל להחמיר בזה כי ייתכן מצבים שנשים שאינן דתיות אלא מסורתיות יוותרו על ההלכה הזאת אם נקשה עליהן".

ואם אכן הכומרים האורתודוקסים הטיפשים מטיפים בעניין זה, ומקשים על הנשים להיות מותרות לבעליהן – וזאת בניגוד מוחלט לחכמים ע"ה שהקלו במפורש בגזירותיהם כמו שראינו לעיל בעניין טבילת אשה לבעלה – אם אכן כך, עוונם חמור מאד מפני שהם מערימים איסורים אורתודוקסים פרו-נוצרים שמכשילים את עמֶּנו בענייני טהרת המשפחה וקדושתה, ובזה מרחיקים את עמֶּנו מתורת ה' צבאות, ומייאשים את הרחוקים מלשוב לה'-אלהים-אמת.

והנה פסק רבנו בעניינם בהלכות מאכלות אסורות (יז, כא), וכֹה דבריו:

"שמן של גויים מותר, **ומי שאוסרו הרי זה עומד בחטא גדול, מפני שהֶמרה על-פי בית-דין שהתירוהו.** ואפילו נתבשל השמן הרי זה מותר, ואינו נאסר: לא מפני בישולי גויים, מפני שנאכל כמות שהוא חי; ולא מפני גיעולי גויים, מפני שהבשר פוגם את השמן ומסריחו".

כלומר, מי שאוסר את מה שהתירו חכמים חוטא בחטא גדול וממרה את פי הסנהדרין! כל-שכן מי שמרבה איסורים בענייני נידה, שהרי ידוע שבימי קדם עובדי האלילים החמירו מאד בענייני הנידה, ומי שמחמיר בזה מעבר למה שציוו עלינו חכמים הולך בדרכי האלילים והאטִים.

יתר-על-כן, אם הם מחמירים בהזיה שמדובר **באיסור תורה,** הרי שהם יוצאים לתחום חמור עוד יותר, שהרי הם מוסיפים חוקים שה'-אלהים-אמת לא ציווה בהם: "וַיְחַפְּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל יְיָ אֱלֹהֵיהֶם" (מ"ב יז, ט), וכֹה דברי רבנו ביסוד התשיעי: "והוא שזו תורת-משה לא תִּבָּטֵל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יִגָּרע ממנה לא בכתוב ולא בַּפֵּירוש [=בתורה-שבעל-פה] [...] ובאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר **ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשֹׂנוא אותו ולהשמידו,** ועליו הוא אומר: 'הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט' [תה' קלט, כא]".

על נוסח הקדושה: 'נקדש את שמך'

נשאלתי כך: בנוסח הקדושה של אשכנז נאמר כך: "נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום ככתוב על יד נביאך וקרא זה-אל-זה ואמר" וכו', ורק במוסף של שבת אומרים "נעריצך ונקדישך", האם הנוסח הראשון הוא נוסח תקין מבחינת חובת שלילת הגשמות?

תשובה:

שים לב, הנוסח המקורי הוא: "נקדישך ונעריצך ונשלש לך קדושה משולשת, כדבר האמור על יד נביאך, וקרא זה-אל-זה ואמר: קדוש-קדוש-קדוש" וכו'. כלומר, בנוסח המקורי אין השוואה מפורשת בין עולם שוכני-בתי-החומר לבין עולם המלאכים המופשט מכל הגשמה, ולא לחינם, מפני שההשקפה שיש גשמיות וחומריות בעולם המלאכים מדרדרת להשקפה שיש גשמיות וחומריות גם אצל בורא-עולם. קצרו של דבר, יש בנוסח זה השקפה רעה ופתח להגשמה.

'תדאג כל החבורה כולה'

נשאלתי בעניין פסק רבנו בהלכות אבלות (ספי"ג): "ואחד מבני חבורה שמת, תדאג כל החבורה כולה", והנה שאלת השואל: "מדוע כולם צריכים לדאוג? הלא כל אדם וחשבונו?".

תשובה:

החבורה שדיברו בה חכמים ורבנו היא חבורת תלמידי החכמים אשר נקראו כידוע "חברים", וכמו שאומר רבנו בפירושו למשנה דמאי (ב, ג): "חבר – קורין לכל תלמיד חכמים. וכן קורין לתלמידי חכמים 'חברים'. וקראום בשם זה מפני שחברותם זה-לזה היא החברות האמיתית מפני שהיא לשם שמים". ולכן, הואיל ורק זו היא החברות האמיתית – כאשר אחד מבני החבורה, דהיינו אחד מחבורת תלמידי החכמים – מת, על כל החבורה לדאוג, כי לא יעלה על הדעת שאבדן וצער וייסורים שכאלה באובדן תלמיד חכמים, חבר נדיר של אמת, מן השׂרידים אשר ה' קורא – לא ייתכן שהסתלקותו לא נועדה לייסר גם את חבריו ולעוררם לפשפש במעשיהם, ולראות מה ניתן לדייק ולשפר או מה מֵהֶם יש לתקן ולזכך מסיגי הזמן והחומר.

מה ניתן לעשות למען ההורים לאחר שנפטרו?

נשאלתי כך: היום אני מבין שאין דבר כזה עילוי נשמה, זאת אומרת הנשמה מקבלת רק מה שהכינה וזה המצב. הורי נפטרו, האם יש משהו שאני יכול לעשות למענם שישפר את מצבם?

תשובה: שלום וברכה, אין באפשרותך לעשות מאומה שישפר את מצבם שם. ברם, יש באפשרותך לשפר את שמם הטוב בעולם-הזה, וזאת על-ידי שתלך בדרכים טובות וישרות, שהרי במעשיך הטובים ובשמך הטוב ייזכר גם שמם לטובה ולרוממות. בהצלחה.

וצריך שלא יחטוף בחי״ת

במסכת ברכות (יג ע"ב) נאמר כך:

"תניא, סומכוס בן יוסף אומר: כל המאריך באחד – מאריכין לו ימיו ושנותיו. אמר רב אחא בר יעקב: ובדל"ת. אמר רב אשי: **ובלבד שלא יחטוף בחי"ת**".

ובהלכות קרית-שמע (ב, ט) רבנו פוסק כך:

"וצריך שלא לחטוף בחי"ת כדי שלא יהיה כאומר אֵי-חַד".

כלומר, לפי רבנו אין לקרוא את החי"ת בחטף, שמא "יהיה כאומר אֵי-חַד" (דהיינו אין אחד או אַיֵּה האחד, ומשמעות שניהם היא ערעור חמור על מציאותו יתעלה שמו). ולפי זה דברי חז"ל תמוהים, שהרי היה עליהם לומר שלא להפריד בין קריאת שתי ההברות! שהרי מה תועיל קריאת האות החי"ת באריכות אם הקורא את המילה "אֶחָד" הפריד בין שתי ההברות?

ברם, אם קריאת האות אל"ף במילה "אֶחָד" היא כמנהג יהודי תימן דהיינו בפתח-סגול, אין חשש לאמירת "אֵי-חד" שמשמעותו כאמור הינה ערעור חמור על מציאותו יתעלה. אלא, כל הקפידא של חכמים ע"ה הייתה על-כך שלא יהפכו את הקמץ שתחת החי"ת לחטף-קמץ, דהיינו שמירה על כללי ההגייה הנכונים ותו לא. והדבר נראה לי הגיוני מאד, שהרי אם דברי רב אשי נועדו להזהיר מֵעניין כל-כך חמור אשר נוגע להצהרה על כפירה באמיתתו יתעלה, דבריו לא היו נאמרים כדרך אגב, וחכמים ע"ה היו מרחיבים בעניין זה ומבהירים את חומרתו. יתר-על-כן, כאמור, חכמים היו מוסיפים ומדגישים שלא להפריד בין שתי ההברות כי זה העיקר.

אגב, מֵעניין זה יש ראיה מחשבתית לקריאת הסגול כפתח, שהרי קרוב לוודאי שה' יתעלה לא ייתן לנו את התורה באופן כזה שתצא ממנו תקלת מינות חמורה שמטיפה להעדר מציאותו.

איך לנהוג עם חברת המינות האורתודוקסית?

נשאלתי כך: האם מצוה לנהוג עם האנשים במקומי כמינים לכל דבר, אם כן התפילין פסולות, הבשר טרף וכו' (אולי יש לומר שאינם יודעים מדברים אלו כלל שהרי רבותיהם כופרים).

תשובה:

במאמר: "כל המינים כרגע יאבדו" הוסבר, שיש להבחין בין "המינים" לבין "צאצאי המינים". רובה המכריע של חברת המינות האורתודוקסית הם בגדר "צאצאי המינים", ולא חלים עליהם דיני המינים (עד גבול מסוים). אדרבה, רצוי לקרבם לדת האמת ככל שניתן, ורבים מהם שבים ומתקרבים לדרך האמת, ורבים עוד יתקרבו. ברם, גדולי האסלה והמנהיגים וכל העסקנים רודפי הבצע למיניהם, ואפילו השועלים הקטנים האוחזים בדתם האורתודוקסית ביד רמה כירבעם (כגון מפיצי דתם למיניהם), הם בגדר מינים לכל דבר ועניין, ויש להתרחק מהם.